

AN INTRODUCTION TO THE
GRAMMAR
OF THE TIBETAN LANGUAGE
WITH THE TEXTS OF
SITUHI SUM-rTAGs,
DAG-JE SAL-WAI ME-LONG and SITUHI SHAL-LÜN

BY

SARAT CHANDRA DAS, C.I.E., *Rai Bahadur*,
Corresponding Member of the Imperial Archeological Society of St. Petersburg,
Associate Member of the Asiatic Society of Bengal,
Honorary Member of the Banjia Sāhitya Parishad, Calcutta.

Winner of the Marquess of Dufferin and Ava's Silver Medal, in 1886.
„ of His Siamese Majesty King Chulāloṅkorn's *Tushiti Mālā* Decoration, in 1897.
„ of the Royal Geographical Society's Prize, called *The Back Premium*, in 1888.

AUTHOR OF

Narrative of a Journey to Tashi-lhunpo, in 1879.
A Journey to Lhasa and Central Tibet in 1881—1882.
A Dictionary of the Tibetan Language with Sanskrit synonyms.
Indian Pandits in the Land of Snow.
Bodhisattvāvadāna Kalpalatā (*in Bengali*).

EDITOR OF

YIG-KUR NAM-SHAG, Tibetan Letter Writer.
Kṣemendra's Sanskrit Poem "THE AVADANA KALPALATA" with its metrical translation by
Shoñton Lotsava.
KṢEMENDRA'S DARPADALAN (*in Sanskrit*).
• PAGESAM JON ZANG, Pagesam Thi-ehing (*in Tibetan prose*).
BUDDHIST TEXT SOCIETY'S *Journals*, &c.

Darjeeling:

PRINTED AT THE DARJEELING BRANCH PRESS.
1915.

Price—Indian Rs. 10; English 15 s.

DALAI

ཏཱ་ལའི་སྲིད་པ་

LAMA

རྗེ་པུ་འཕགས་པ་དང་སྡེ་བཟང་གི་ཕྱོད་པ་ལྟ་བུ་མཚོ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་དང་ལྷོ་ག

THUBTAN

ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྟེང་།

GYAMTSHO.

H.C. DUTT

THE HON'BLE MR. W. W. ROCKHILL'S
Description of the Present Dalai Lama.

"CONCERNING the Dalai Lama Thub-tan Gya-tsho himself, I passed a week with him during his residence at the Wut'ai Shan (འུ་ཨེ་ཤ་ in the Province of Shansi), and I saw him repeatedly during his stay in Peking. He is a man of undoubted intelligence and ability, of quick understanding and of force of character. He is broad-minded, possibly as a result of his varied experiences during the last few years, and of great natural dignity. He seemed deeply impressed with the great responsibilities of his office as Supreme Pontiff of his faith, more so, perhaps, than those resulting from his temporal duties. He is quick tempered and impulsive, but cheerful and kindly. At all times I found him a most thoughtful host, an agreeable talker and extremely courteous. He speaks rapidly and smoothly, but in a very low voice. He is short in stature and of slight build. His complexion is rather darker than that of the Chinese, and of a ruddier brown; his face, which is not very broad, is pitted with small-pox, but not deeply. It lights up most pleasantly when he smiles and shows his teeth, which are sound and white. In repose his face is impressive, and rather haughty and forbidding. His nose is small and slightly aquiline, his ears large, but well set on his head. His eyes are dark brown and rather large and with considerable obliquity, and his eye-brows heavy and rising markedly towards the temples, giving him a very heavy *narquois* and wordly expression, which is further emphasized by his moustache and the small *mouche* under his lip. His hands are small and well shaped; on his left wrist he usually carried a rosary of "Red Sandalwood" beads with silver counters. When walking, he moves quickly, but he does not hold himself erect, a result of passing most of his life seated cross-legged on cushions. His usual dress is the same dark red one worn by all Lamas, with a waist-coat of gold brocade and a square of the same material covering his *Chāb-lu*, (badge of the *Gelug-pa* Yellow-Cap Sect of Tibet), and hanging down below his waist in front."

I received the ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ benediction from His Holiness on June 10th, in 1882, at a religious service held on the topmost floor of Potala (see my description of it in page 17 Appendix VI.)

Mr. Rockhill, in his letter to me, dated American Embassy, Constantinople, the 15th March 1912, wrote as follows:—

My dear friend, * * * I see that the Dalai Lama has left Darjeeling for Lhasa. I hope he only acted on good advice and that he will not regret the step he has taken. He is rather opinionated and I can well imagine that he was getting very restless at the prolonged exile. As my relations with him have always been most agreeable and cordial I am very heartily his well-wisher. It may be that under the new *regimé* in China he will be able to secure for his country the autonomous Government all Tibetans wait for. I hope he may.

It will give me much pleasure to send you my photograph as soon as I can get one for you. Send me also yours. I have not seen you since 1885. What a long time!

Always sincerely yours,
W. W. ROCKHILL.

THE Dalai Lama is seated on a chair. On his right-behind and left stand my friends *Lon-chen* Gung-thang-pa and *Lon-chen* Shol-khang-pa. The former, his *Lama* Minister wrote, at my request, the ཀྱུལ་བའི་ or རྗེ་ལའི་སྐྱམ་འཛིན་འབྲུག་པ་འབྲུག་པ་ (Appendix VII) and the latter perhaps, the most thoughtful among his councillors, used often to see me in 1911, at my residence *Lhasa-Villa* in Darjeeling.

April 1914.

SARAT CHANDRA DAS.

DEDICATED

to

THE HONOURABLE W. W. ROCKHILL,

Author of "The Land of Lamas" &c.,

(Formerly American Ambassador at Peking, Athens, St. Petersburg and Constantinople, &c.)

AS A TOKEN OF HIGH ESTEEM.

LHASA-VILLA, DARJEELING.

April, 1914.

SARAT CHANDRA DAS.

ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཚེན་པོའི་འགྲམ། * འཕར་རུབ་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་བར། རྒྱལ་ཁབས་ཚེན་པོ་མེ་གོ་གནས། †
 དེའི་ལྗོན་ཚེན་རོག་ཉིལ་ཞབས། ‡ བདག་ལ་བཀའ་དྲིན་ཚེན་པོ་གནང། རྒྱ་ནག་པོད་དང་རྟོར་ཡུལ་གསུམ།
 རི་བོ་རྩ་ལྷ་སྐྱེ་འབྲུམ་སོགས། གནས་མཚོག་བཞེར་ནས་རྒྱལ་བ་མཇལ། རྒྱ་སྐད་པོད་སྐད་ལེགས་ལྟར་སྐད།
 ཡོངས་སུ་མཉམ་པ་ཁྱོད་ཡིན་པས། སྲོང་ཁྱེར་ཚེན་པོ་པེ་ཅིང་དུ། § བདག་གིས་ཉིད་དང་ཞལ་མཇལ་ཚེ།
 མེ་གོ་ཕུ་ཡི་སྐྱེ་མཁར་ནང། * བྲན་ལ་མགོན་དང་གསུང་མཆིད་གནང། ལྷ་ས་དབུས་སོགས་བསྐྱོད་པའི་གཏམ། †
 ཁྱོད་ཀྱིས་འབད་པས་གཏན་ལ་ཡབ། ‡ བཀའ་དྲིན་དྲན་ནས་བྲན་ལྟང་གིས། བད་སྐྱོད་གཞུང་དང་རྩོམ་པ་མང།
 § ལྷག་བསམ་རྟོན་བཞེན་ལྷ་ཇས་ལྟར། སྐྱེད་ལྷག་ལ་གྲུས་པས་ཕུལ། ཞེས་བྲེ་ག་རྟ་ཚེན་དུས་ གྲིས།

* ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོ་ The Pacific Ocean. * མེ་གོ་ཕུ་ Chinese name for the American Legation at Peking.
 † མེ་གོ་ Chinese name of America. † A Journey to Lhasa and Central Tibet.
 ‡ ཞབས་ and ཇུར་ are equivalents of Mr. ‡ Remembering kindness.
 § པེ་ཅིང་། Tibetan name for Peking. § As a token of the fulness of heart.

པོད་ཀྱི་བད་སྒོར་པའི་གཞུང་།

སི་ཏུའི་སྐྱམ་རྒྱལ་དང་སི་ཏུའི་ལལ་ལྷུང་དང་དག་བྱེད་གསལ་པའི་མེ་ལོང་བཅས།

ཨིང་ཡིག་རྒྱུ་དུ་གསལ་བར་བཟུང་བ་བཞུགས་སོ།

མིའུ་བུ་ལྟེང་གི་བྲི་མཛུགས་ལ་དཔེ་བཞུགས་པ།

གཙོ་བོ་དེ་གི་སྐྱེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དཔེ་བཞུགས་པ་དེ་ལྟར་བྲི་མཛུགས་ལ་དཔེ་བཞུགས་པ།

སྐྱེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དཔེ་བཞུགས་པ།

པོད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་གཏེར་མཛོད་དང་ལྷ་ས་བསམ་ཡས་དཔལ་ས་སྐྱ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོ་ལྷལ་མཁར་རྩེ་ཡར་འབྲག་གསལ་མཚོ་བསམ་མིང་དང་ཡར་

ལྷུང་གནས་གསལ་རྩེན་གསལ་དང་རྒྱུན་རྒྱལ་གྱིང་སོགས་མངལ་བའི་ལམ་ལོག་དང་ཁ་བ་ཅན་དུ་གྱུགས་པའི་ཉ་སོགས་མཛོད་པ་པོ་ལོ་པའི་

སྐྱེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དཔེ་བཞུགས་པ།

རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོ་ལྷུང་བ་གསལ་བའི་ཚེས་བཅའ་བའི་ལུས་བའི་ག་ལའི་ཕྱི་སྐད་ཅན་པའི་དབྱར་གནས་གདན་ས་རྩེ་ལྷུང་གི་པར་ཁང་དུ་པར་དུ་

བཞུགས་པ།

ལེ་ཏུའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དཔེ་བཞུགས་པ།

བོད་ཀྱི་བད་སྟོན་པའི་གཞུང་སྐབས་བཞུགས་སོ།

THE GRAMMAR OF TIBET, &C.

༄༅། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

Reverence to the Three Holies—Namo, Ratna, Trayāya.

“མད་བྱང་ཐུགས་བསྐྱེད་སྐྱ་རིངས་ཀྱིས།	ཉེ་འདི་ཡུལ་ལྗོངས་མཁའ་དབྱིངས་སུ།
ཀྱུལ་བཞུན་ཉེན་མོར་བྱེད་པའི་དཔལ།	འདྲེན་མཛོད་ཐོན་མའི་ཞབས་ལ་འདུད།”
བད་སྟོན་གཞུང་གི་དཀར་གནད་མང་།	གང་གིས་དང་པོར་གསལ་བར་བཞུན།
ཨང་ལེ་གསལ་དུ་གཏན་ལ་ཡབ།	ཀལ་ཀ་ཏ་རུ་པར་དུ་བཟུབས།
ཉང་གི་རི་ལི་མཁན་པོ་མཆོག།	ཟེ་མ་ཀོ་རྩོ་མི་ལ་གུས།

I bow to the feet of Thon-mi Sam Bhota, (the father of Tibetan literature) who at the dawn(-ing) of the wonderful conception of Buddhism (in the Tibetan mind) made the religion of Buddha bright, as the day, in the vast country of Bhota (Tibet).

I honour (the memory of) Csoma de Körös, the great Hungarian scholar, who first interpreted in English, the many difficult points of Tibetan grammar, arranged them and published it (grammar) in Calcutta.

“གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་མཁས་པ་ནམས།	ལྷ་བའི་ངག་སྐར་ལ་བརྟེན་ནས།
དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་རབ་གསལ་སྟེད།	བད་སྟོན་གཞུང་གིས་” བཀོལ་བར་བྱས།

The learned of Tibet—Assemblage of Snowy Mountains—for making clear the essential characteristics of meanings (of things that are) based on the construction of their speech, (by interpreting བད་སྟོན་གཞུང་ orthoepy and orthography), framed its grammar.

Lhasa-Villa, }
Darjeeling, 1914. }

SARAT CHANDRA DAS.

THE CONTENTS OF THIS VOLUME:—

Introduction to the Grammar of the Tibetan Language
(From page I—XXIV and 1—60).

BOOK I.

Appendices to the Grammar
(Page I—XXII WITH THEIR ANALYSIS).

BOOK II.

The Text of Situ Sum-Tag

མེ་ཏུ་འཇིགས་ཀྱི་ཆུང་མེད།

SITU'S COMMENTARY ON SUM-CHU-PA AND TAG-JUG-PA
(Page 1—88)

WITH

AN INDEX OF GRAMMATICAL TERMS
(Page 1—8.)

BOOK III.

Dag-je Salwai Melong

དག་ཉེ་སྐོར་ལམ་ལུ་མེ་ལོང་།

THE DIFFERENT METHODS OF SPELLING ILLUSTRATED
(Page 1—27).

BOOK IV.

Situi Shal-Lung

མེ་ཏུ་འཇིགས་ཀྱི་ཆུང་མེད།

A LECTURE ON SITU SUM-TAG

BY

LAMA DHARMA BHADRA OF TSANG, NUL-CHU
(Page 1—35).

CONTENTS.

	PAGE.
Preface	I.
Author's Introduction to SITU-SUM-TAG	III-IV
Sum-chu-pa	IV
Tag-jug-pa... ..	V
Hints on the use of certain Diacritical marks called འདྲ་མཛུགས་	VIII
Some Hints to Readers	X
Indian Cycle of 60 years as Tibetanized	XI
Chinese Cycle of 60 years	XIII
Symbolic names for certain numbers	XVI
Method of Transliteration of Tibetan into English	XIX
Conventional method of representing Tibetan and Sanskrit letters	XXI
On the use of <i>honorific</i> terms and expressions	XXI
Introduction to the Grammar of the Tibetan Language (ORTHOGRAPHY)	1-10
Pronunciation (ORTHOEPY)	11-13
ཚོག་པོ་ལྟུང་པོ་	13
On the use of the ལྟུང་པོ་ (additive particles)(see the corrigenda)	15
སྐྱོད་པ་ལྟུང་པོ་ (Reduplication of terminal letters)	16
Article and Noun (ETYMOLOGY)	17
Plural number མང་ཚོག་	18
Gender	19
Case	20
Pronoun	25
Declension of Personal Pronouns, &c.	26
Adjective	30
Numeral Adjectives	32
Verb	36
Conjugation	46
Participles... ..	49
Adverbs	51

CONTENTS—*concl'd.*

	PAGE.
Prepositions	54
Conjunction	56
Interjection	57
Syntax	58
Prosody	60

Appendix I ངས་འཛོལ་	7
Do. II གཤེན་ཡིག (A Tibetan Marriage)	2
Do. III ལམ་ཡིག (Pass-port or Road-bill)	2
Do. IV ལྷ་ཡིག Dalai Lama's letter to King Edward VII, &c.	5
Do. V VRIHASPATI CHAKRA	7
Do. VI Diary of a JOURNEY TO LHASA in Tibetan	77
Do. VII Dalai Lama's Hierarchy	78
བོལ་ལྷན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལྷན་པའི་མཛད་པ་	724
Appendix VIII ཡིག་བསྐྱར་རྣམས་གཞག་	29
Do. IX The Love-songs of the 6th Dalai Lama	33
Do. X The Song of the Precious Reed	35

SITU-SUMTAG སི་ཏུའི་སྐུམ་རྩགས་	7-11
TAG-JE SALWAI ME-LONG དག་ལྱེད་གསལ་པ་བའི་མི་ལོང་།	7-22
SITU-SHAL-LUNG སི་ཏུའི་ལལ་ལུང་།	7-34

CORRIGENDA.

Some egregious mistakes have occurred in the lower half of page 15 of the *Introduction*.

It is here reproduced to enable the reader see what they are. He should read this rejecting the lower half of page 15 as incorrect.

The particle ཅ is used after ག, བ and ཏ་ཏྟག *i.e.*, when a word closes with the letter ག or བ or ཏ་ཏྟག, such as ཏྟག་ཅ, རབ་ཅ, ཀྱན་ཏ་ཅ, མཚར་ཏ་ཅ, ཡ་རོལ་ཏ་ཅ |

The སྟ (particles) ཅ and ཏ are used after ང, ཏ, ཏ, མ, ཏ, ཡ final letters in a word. ཏ is used after words ending in མ, such as མགས་ཏ, གཡས་ཏ | The སྟ (particle) ཏ is used after ར (expressed or understood), such as ལྟར་གསལ |

For the use of ཡ and ཏ one, has not to look to the nature of the closing letter in a word. They may be used after the ten རྗེས་རྒྱུག letters such as ག, ང, ཏ, ཏ, བ, མ, ར, ཏ, ཡ, མ | for example:—

མག་ཡ, མག་ཏ | རྟང་ཡ, རྟང་ཏ | བོད་ཡ, བོད་ཏ | གཏན་ཡ, གཏན་ཏ | རབ་ཡ, རབ་ཏ | གས་ཡ, གས་ཏ |
བཀའ་ཡ, བཀའ་ཏ | སར་ཡ, སར་ཏ | ཏལ་ཡ, ཏལ་ཏ | ཏུས་ཡ, ཏུས་ཏ |

The use of ཅ after words ending in ག, བ and ཏ་ཏྟག is in conformity with the rule རྗེས་རྒྱུག་མིང་མཐའ་འདྲན་པའི་ཚུལ |

The use of ཏ after words ending in ང, མ, ར, མ conforms to the rule རྗེས་རྒྱུག་མིང་མཐའ་འདྲན་པ |

ཏ is used after words ending in ཏ simply for easy pronunciation. Its use after words ending in ཏ, ཏ, ཡ is according to the rule ཏྟགས་མཚུངས་དང་ཏ་ཏྟག་མིང་མཐའ་འདྲན་པའི་ཚུལ |

The use of ཅ after words ending in ག, བ and ཏ་ཏྟག;—of ཏ after words ending in ང, མ;—of ཏ and ཏ after words ending in ར as in མཐའ་ or མཐའ་ཏ;—of ཏ after words ending in མ and also of ཏ after words ending in ཏ, ཏ, ཡ is according to the rule རྗེས་རྒྱུག་མིང་མཐའ་འདྲན་ཚུལ &c.

PREFACE.

THE first Grammar of the Tibetan language, in English, written by Alexander Csoma de Körös was published under the patronage of the Government and the auspices of the Asiatic Society of Bengal, in 1834. The scholarship which that Hungarian Traveller displayed in it, has not, in my humble opinion, been surpassed by any subsequent student of Tibetan. In this Introduction to the Grammar of the Tibetan Language, I have followed his work, supplementing it here and there with materials drawn from SITU-SUM-TAG, the exhaustive commentary on Thon-mi Sam Bhota's *Sum-chu-pa* and *Tag-jug-pa*.

During my second sojourn, in Tibet, in 1881 and 1882, I found a manuscript copy of Situ-Sum-Tag at Tashi-lhunpo, in the library of Sengchen Lama, Prime Minister of the Tashi Lama (*Tsang Panchen Rinpo-che*) TANPAI WANG-CHUG.

I got it copied for my use. In 1894, its importance to students of Tibetan Literature was explained by me to Sir Alfred Croft, then Director of Public Instruction in Bengal. He obtained the sanction of the Government of Bengal to publish it at State expense. The publication of the work was, however, indefinitely delayed for the want of a second copy to collate the text. It was only, in 1911, that I could secure a block-print copy of SITU-SUM-TAG from *Ekai* Kawaguchi, the well-known Japanese Tibetan Scholar and Traveller. That good Buddhist Monk has very kindly revised the book in proof which I was unable to do owing to weak sight and the smallness of the type used in printing it.

Alexander Csoma, in the preface of his Grammar, wrote as follows:—

“Tibet being considered as the headquarters of Buddhism in the present age, these elementary works (Tibetan Grammar and Dictionary) may serve as keys to unlock the immense volumes, (faithful translations of the Sanskrit text) which are still to be found in that country, on the manners, customs, opinions, knowledge, ignorance, superstition, hopes, and fears of the great part of Asia, especially India, in former ages.”

What he hoped his two works would do, eighty years ago, has, in the meantime, been partly fulfilled. Following his footsteps, in the field of Tibetan literature, I have collected a few barley corns which, in the form of this compendious compilation, I present to the learned public. It may help the reader in his endeavour to study the literature of Tibet.

Orthography being the most difficult part of the Tibetan language, access to it from any side, is as difficult as entrance to the country itself, owing to the stupendous snowy barriers which encompass it.

Patiently crossing these when a traveller has entered the snow-girt tableland of Tibet, he will love to sojourn in it, because it is the most difficult, yet delightful country to travel, on the face of the earth.

The sportsman-traveller chases on its lofty plateau the finest games—the *dong* (wild-yak), the *kyang* (wild-ass), the *ovis-potis* འཕྲུག, the *ovis ammon*, and ibex, &c., animals that are unknown in any other part of the globe.

In like manner, the student who has entered the field of Tibetan literature will find in it new matters for study.

This compilation, it is hoped, will be useful to students going up for the Matriculation and the Bachelor of Arts Examinations of the Calcutta University, as also to Government Officers, who choose to pass High Proficiency and Honours Examinations in Tibetan.

The necessary texts for these examinations are given in it.

THE COMPILATION COMPRISES :—

Introduction to the Grammar of the Tibetan Language.

Extracts from the Yig-kur Nam-shag. *

Diary of a Journey to Lhasa from Gyan-tse, in Tibetan.

Sumpa Khan-po's Life of the Buddha (extracts from *Pagsam Jonzang*).

Kahlon Gûng-thang-pa's Life of the present Dalai Lama.

Dag-Je Salwai Melong. †

SITU SUMTAG.

Situi Shal-lûng. ‡

Tshang-yang Gya-tsho's gûl-lû.

Besides these, there are given several appendices containing specimens of composition in chaste, idiomatic Tibetan.

* ཡིག་བརྒྱུད་རྣམ་གཞག། (forms of correspondence) and *Pagsam Jonzang*, edited by Sarat Chandra Das, were published by the Government of Bengal in 1901; Bengal Secretariat Book Depôt, Calcutta.

† དག་ཕྱེད་གསལ་བའི་མེ་མང་། Metrical Spelling-Book and Dictionary.

‡ མེ་རྒྱའི་ལམ་ལུང་། Commentary of the *Sum-chu-pa* and *Tag-Jug-pa* by Lama Dharma Bhadra of Nul-ohu in Tsang.

AUTHOR'S INTRODUCTION

TO

SITU SUM-TAG.

REVERENCE to Çākya Simha, who is adored by all perfected *Bodhisattvas* including the unerring Mañju ghoṣa and others, and whose very memory removes all fears from the minds of all despondent sinners.

In accordance with the prophecy of our Teacher, in the Mañju Çrī mūla Tantra, there reigned at Lha-dan (Lhasa) in Central Tibet, a succession of *Dharma Rājās* sprung from the Li-tsa-bya race.* Among them, the most illustrious was Mihīlha (*Naradeva*), surnamed Sroñ-h̄tsan sgam-po the wise and just king. Among his many eminent ministers, Thu-mi SamBhoṭa † was distinguished for his literary aptitude and attainments. In obedience to the command of his King, impelled by the earnest prayers (of a former life) for acquiring *Bodhi* (spiritual enlightenment) he proceeded to *Ārya deça* (India). There he studied the Arts, both of the Brāhman̄s and the Buddhists, under *Paṇḍita* Deva-vid Simha (in Tibetan, Lha-rigpaḥi Séngé), the Brāhman̄ Lipikara (in Tibetan Libyin *i.e.*, *Lipi-datta* and other eminent teachers.

On his return to Tibet, he resided in the castle of Maru near Lhasa where he shaped the Tibetan character after the model of the *Nāgarī*. * He wrote eight grammatical works, out of which, Sum-rtags only is extant to this day. This work comprises two books namely, Sum-chu-pa and Rtags-kyi h̄jug-pa which treat of the orthography and orthoëpy of the Tibetan language.

The Sum-chu-pa is embodied in thirty verses and forms the basis of Tibetan grammar. Hence its name, in Sanskrit, is *Vyā-karṇa mūla trimsat nāma*, in Tibetan : Luñ ston-pa rtsa-wa Sum-chu-pa.

After reverentially bowing to Buddha, the most rare One, the author Thu-mi SamBhoṭa begins his work with salutation to Mañju ghoṣa, the lord of speech.

Who this Mañju ghoṣa was the commentator explains with a quotation from the work *Mtshan yañ-dag-par br̄jyod-pa* "The master of speech is the *jñāna kāya* (ye-çes sku) of Buddha. That *jñāna-kāya* is self-existent. Mañju ghoṣa is, therefore, a *Jñānasattva* (Yeçes-sems dpoh). He is not to be understood as being an ordinary *Bodhisattva* who has attained to the ten stages (*Daça Bhū-mi*) of *Bodhisattva* spiritual perfection.

He exists in the heart of all the *Tathāgatas i.e.*, represents the spiritual wisdom of all the Buddhas.
ལེ་ཤེས་ཤེས་ས་དཔལ་ཤེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཁས་ཅན་གྱི་རྒྱགས་ཀ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་རྟེན།

Thu-mi then makes salutation to *Sadāçiva*, the God Maheçvara of the Brāhman̄s, saying that he it was who first taught the Arts to them.

* The *Licari* people of Vaiçālī in Magadha, during the Buddha's time.

† The *Bengali*, *Newari*, and *Tibetan* characters, closely resemble one another, all three having had their origin in Mithila and having been shaped after the model of the form of *Devanagari* that was current there in the seventh century A. D. The ancient *Madhali* character bears a striking resemblance to the *Lan-tsha* (or *Rañjā*, of Nepal) or the ornamental *Deva-nāgarī* which was little known in India.

‡ In some grammatical works he is called Thon mi SamBhoṭa Anubi-bu *i.e.*, Thon-mi, the son of Anu.

The name SamBhoṭa signifying the good Bhoṭa (or Tibetan) was given to him by his Indian Teachers. ANU was his mother. He was called Anubi bu in the manner the chief disciple of the Buddha was called *Cāriputra* (in Tibetan *Cārihi-bu*) the son of *Cāri* or *Cārikā* or *Sāradhvatī*.

གང་གིས་མིང་གཞི་ཕྱོད་གསུངས་པ།	རྟག་ཞི་བ་ལ་ཕྱག་འཚམ་ལོ།
ལྷོ་བ་ལྷོ་ལེགས་མཛེད་མཁས་རྣམས་དང་།	ལྷོ་མ་ལ་ཡང་ཕྱག་འཚམ་ནས།
+ + + + + + + +	ཡི་གེ་འི་ལྷོ་ལ་བཞད་པར་བྱ།

The above points to Thu-mi SamBhoṭa's having had his education in the University of Mithila Rgya-gar lho-phyogs (India in the southern direction from Lhasa) and that under Brāhmanical professors. It is a remarkable coincidence that at this period the famous Chinese pilgrim-traveller Yuan-chuang should have been studying Sanskrit in the Buddhist University of Nālanda in Magadha having travelled to India by the northern route under the auspices of Emperor Taitsung, King Sroñ-btsan's father-in-law. Had Thu-mi SamBhoṭa been a student of Sanskrit at Nālanda at the time, he could hardly have escaped the notice of so keen an observer as the Chinese traveller.

So grateful was the earliest Tibetan student of Sanskrit that he did not forget to reverence his teacher and professors in the beginning of his grammar. He thus commences his work:—Having made profound salutations to those most skilful in orthography etc., and also to my *Guru* and holding that letters are the basis of speech, of all learning * and teachings, † and also of words and expressions, I should explain the method of their construction by the combination and collocation (of letters) §.

SUM-CHU-PA.

Letters are *Ā-li* and *Kā-li*. *Ā-li* includes the four vowels: u, i, e and o, which are based on ཨ a. The thirty letters of the alphabet ending in ཨ a are all comprised in *Kā-li*. These are arranged into seven and half groups called *śde* (*Varga*), each group consisting of four letters. They are all consonants. These are again divided into three classes: *rjes-hjug*, *śñon-hjug* and *miñ-gshi* letters. The ten letters ག, ཏ, ཏ, འ, འ, འ, འ, འ, འ, འ are *rjes hjug*; out of these ག, ཏ, ཏ, འ, འ are called *śñon-hjug*. The remaining twenty letters of the alphabet ཀ་ཁ་ཙ་ཐ་ང་རྩ་ད་མ་ལ་མ་ཚ་མ་མ་མ་ལ་མ་ག་ཉ་མ། are called *miñ-gshi*. These, in any sort of combination of two, three or four letters among themselves or with the four vowels never form a word, though individually they often are words themselves.

Letters are combined together to form words when no inter-syllabic point or stop ཚྱག་ (') occurs between them. The word ལག is a combination of the two letters, ལ and ག; ལགས is a combination of the three letters ལ, ག, and མ; ལགས is a combination of the four letters ལ, ག, ཏ and མ. But with the twenty *miñ-gshi* letters such combinations in two, three or four, with or without the vowels, no words in the Tibetan language can be formed; for instance, ཀཏ, ཁཙ, ཐཙ, རྩཙ, མལ, མམ, &c., are no words at all, the Tibetan tongue being not capable of pronouncing such combinations.

* This includes the *Vedas* of the Brāhmins. † This comprises the *Buddhist cikṣā* i.e. the teachings of the Buddha ཡི་གེ་ལྷོ་ལ་ལྷོ་གི་བྱོ་བ་ (*Akṣara yojanā*). §

TAG-JUG-PA.

རྟུགས་འདུག་པ།

The letters of the alphabet are distinguished, in consideration of the nature of their sounds, by assigning to them five genders, namely: ཨོ masculine, མ་ནིང་ neuter, མོ feminine, རྟོན་རྩོམ་ very feminine and མོ་གཤམ་ sub-feminine or barren.

The four vowels called ལྷ་ལེ་བཞི་ *i, u, e, o* are considered as being feminine in their nature, and the thirty letters of the alphabet called ཀྲ་ལེ་ are conventionally regarded as masculine for their combination with the vowels. It may be remembered that the thirty letters have been arranged in seven and half རྗེ་ series. The first letters of the first four series such as ཀ, ཅ, ཏ, ཐ and བ are classed as ཨོ masculine; the four second letters of the same series such as ཁ, ཅ, བ and ང are classed as མ་ནིང་ neuter; the four third letters of the same series such as ཁ, ར, ཏ and བ are classed as མོ feminine; and the last four letters of the same four series such as ཏ, ཏ, ཏ and མ are classed as རྟོན་རྩོམ་ very feminine. Out of the fourteen letters of the remaining three and half series ཅ་ being akin to ཅ is taken as ཨོ; ཅ་ being like ཅ is classed as མ་ནིང་ and ར་ being like ར is taken as མོ feminine. The letter ཨ་ being similar in sound to བ is also classed with it as མོ feminine. The six letters ར, ར, ར, ར, ར and མ are classed as feminine. Of the remaining four letters ཏ, ར, ཏ are regarded as མོ་གཤམ་ sub-feminine and ཨ་ is said to possess no gender, it being the basis of both ལྷ་ལེ་ and ཀྲ་ལེ་ letters.

This distinction in gender is said to have arisen owing to the perceptible difference in the tone or accent of the letters such as hard, soft or low, &c., which is due to the place of their origin. Those that are sounded hard or strongly *i.e.* with some exertion (ཕྱེད་རྩོམ་གྱུ་གཟེ་བ) are classed as ཨོ masculine, those that are sounded moderately (རྟོན་པ) are classed as མ་ནིང་ neuter. Letters that are sounded low or with some ease (རྩེད་ལྡན་རྩེད་བཟོད་) are classed as མོ feminine. Those possessing still lower or softer sound are classed as རྟོན་རྩོམ་ very feminine. The very softly sounded letters (རྟོན་རྩོམ་རྩོམ་བཟོད་ཅིང་ཞན) are classed as མོ་གཤམ་ sub-feminine or barren. The last letter of the alphabet ཨ་ is regarded as being མཚན་མེད་ genderless.

Among the མིང་གཞི་ letters ཀ་ཅ་ཏ་ཐ་ཅ་ are ཨོ masculine; ཁ་ཅ་བ་མ་ཅ་ are མ་ནིང་ neuter letters; ཁ་ཅ་ཏ་ཐ་ཅ་ཏ་ཐ་ཅ་ཏ་ཐ་ཅ་ are མོ feminine; ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ are རྟོན་རྩོམ་ very feminine; ཏ་ཏ་ཏ་ are མོ་གཤམ་ sub-feminine or barren.

ཐོན་འབྲུག་གི་རྟགས་ཀྱི་འབྲུག་པ། GENDER IN THE FIVE ཐོན་འབྲུག་ LETTERS.

There is also conventional distinction, in gender, among the five ཐོན་འབྲུག་ *prefixes* ཅ, ད, བ, མ and འ. The letter བ (which as a མིང་གཞི letter is མོ་མོ་ feminine) should be regarded as རོ་མོ་ masculine when used as a *prefix*. The letters ཅ and ད (which as མིང་གཞི letters were classed as མོ་མོ་ feminine) should be regarded as མ་རྟེང་ neuter when used as *prefixes*. The letter འ is མོ་མོ་ feminine and མ is རྟོན་ཏུ་མོ་ very feminine. This distinction of sex in the five ཐོན་འབྲུག་ *prefix* letters is not due to the high, strong or low tone or accentuation in the letters themselves but simply for the purpose of their combination with the མིང་གཞི letters for forming words and for determining their sounds.

ON THE USE OF THE FIVE *prefixes* ཐོན་འབྲུག་ — ཅ་ད་བ་མ་འ.

The following rules are observed in attaching the five *prefix* letters to the thirty letters of the alphabet which being the basis of all words are called མིང་གཞི *basics*.

- (1) རོ་རྟེང་མོ་དང་མོ་ལ་འབྲུག། རོ་མོ་ masculine (letters) should be attached to རོ་མོ་ and མོ་མོ་ (masculine and feminine) letters.
- (2) མོ་རྟེང་མོ་དང་མ་རྟེང་ལ་འབྲུག། མོ་མོ་ feminine (letters) should be attached to མོ་མོ་ and མ་རྟེང་ (feminine and neuter) letters.
- (3) མ་རྟེང་ལང་རྟེང་མོ་ལ་འབྲུག། མ་རྟེང་ neuter (letters) also should be attached to རོ་མོ་ and མོ་མོ་ (masculine and feminine) letters.
- (4) རྟོན་ཏུ་མོ་རྟེང་མོ་དང་མོ་དང་རྟོན་ཏུ་མོ་ལ་འབྲུག། རྟོན་ཏུ་མོ་ very feminine (letters) should be attached to མ་རྟེང་ neuter, མོ་མོ་ feminine and རྟོན་ཏུ་མོ་ very feminine letters.

ག

THE LETTER ག AS A *Prefix*.

The letter ག as མ་རྟེང་ (neuter) among the five ཐོན་འབྲུག་ letters is prefixed to ཅ, ད, འ which are classed as རོ་མོ་ masculine among the seven and half *series* of the thirty མིང་གཞི letters for example: གཅིག, གདམས, གའང་།

ག as མ་རྟེང་ is prefixed to ཅ, ད, ཅ, བ, མ, འ, མ when they are རྟོན་ཏུ་མོ་ used singly being classed as མོ་མོ་ feminine among the མིང་གཞི letters, for example: གཅེད, གདངས, གནས, གཞལ, གཟུགས, གཡས, གཤམ, གསལ།

THE LETTER င AS A *Prefix*.

The letter င as မာဒိင among the ခြံန'ဝဠုဏ် letters is prefixed to ဂ and င when ဣင'ပ or ဝဲငဏ်(ဝဠုဏ်) which are ဝဲ among the မိင'ဏ် letters, such as ငဂ်, ငပ, ငစွေ, ငစွေဏ်, ငပွ.

င is prefixed to ဂ and င (when ဣင'ပ or ဝဲငဏ်(ဝဠုဏ်) * which are မာ among the မိင'ဏ် letters, for example: ငဂ, ငပ, ငစွေ, ငစွေ, ငပွ, ငပွ.

င is prefixed to င and မ (when ဣင'ပ) which are မာ among the မိင'ဏ် letters, for example: ငင, မင.

THE LETTER င AS A *Prefix*.

The letter င as ဝဲ masculine among the ခြံန'ဝဠုဏ် letters is prefixed to words that are based on ဂ, င, င, င which are regarded as ဝဲ among the thirty မိင'ဏ် letters; င is also prefixed to words formed with ဂ, င, င, င, င, င, င, င, င, င which are classed as မာ feminine among the မိင'ဏ် letters. င may be used before ဂ and င when they are simply joined with any of the vowels, † superscribed or subjoined, or both superscribed and subjoined ‡ for example: ငဂ, ငဂ်. ငဂ်, ငဂ်, ငဂ်, ငဂ်. † ငဂ, ငဂ, ငဂ. ‡ ငဂ, ငဂ, ငဂ, ငဂ, ငဂ, ငဂ, ငဂ.

င is prefixed to င, င, င when they are either ဣင'ပ or ဝဲငဏ်(ဝဠုဏ်) for example:

ငဂ, ငဂ်, ငဂ, ငဂ. ငဂ, ငဂ, ငဂ, ငဂ, ငဂ.

င is prefixed to င, င, င, င, င when they are only ဝဲငဏ်(ဝဠုဏ်) superscribed, for example:

ငင, ငင, ငင, ငင, ငင.

င is prefixed to င, င, င when they are only ဣင'ပ for example: ငဂ, ငဂ, ငဂ.

င is prefixed to င, င when they are either ဣင'ပ or ဝဲငဏ်(ဝဠုဏ်) subjoined, for example:

ငင, ငင; ငင; ငင; ငင.

င is prefixed to င when it is only ဝဲငဏ်(ဝဠုဏ်) subjoined, for example: ငင, ငင.

THE LETTER မ AS A *Prefix*.

The letter မ as ဝဲ very feminine among the five ခြံန'ဝဠုဏ် letters is prefixed to ဂ, င, င, င which are မာဒိင neuter and to ဂ, င, င, င which are classed as မာ feminine among the မိင'ဏ် letters, for example: မဂ, မဂ, မဂ, မဂ. မဂ, မဂ, မဂ, မဂ.

མ is prefixed to ང, ན, བ (when they are ཀྱང་པ) being classed as རྟོན་ཏུ་མོ་ among the མིང་གཞི་ letters, for example: མངོན, མཉམ, མནབས།

• མ is prefixed to ཉ and ཀ when they are either ཀྱང་པ་འདུལ་ or འདོགས་འདུལ་། for example མཉེན, མའུངས, མཉོགས, མཉེན།

འ

THE LETTER འ AS A *Prefix*.

The letter འ as མོ་ feminine among the རྟོན་འདུག་ letters is prefixed to ཀ, ར, ཏ, ཐ, འ (when ཀྱང་པ) which are classed as མོ་ among the མིང་གཞི་ letters, for example: འགོད, འཇམ, འདམ, འདོལ, འཇོམས།

འ is prefixed to ཉ, ཚ, བ, མ, ཚ (when ཀྱང་པ) being classed as མ་ རྟོང་ neuter among the མིང་གཞི་ letters, for example: འཁོར, འཚར, འབད, འཕགས, འཚལ།

འ is prefixed to ཉ, ཀ, མ, ཐ when they are འདོགས་འདུལ་ subjoined, for example: འཇེན འཇེལ, འཕྲད, འཇེལ།

HINTS ON THE USE OF CERTAIN DIACRITICAL MARKS OR STOPS CALLED འདད་ (Gad)

The full-stop (.) is represented by two vertical lines (||) called རྟིས་འདད་ or double-stops. The single stop (|) called རྟིག་འདད་ generally represents the comma. The འདད་ is broad on the top and pointed at the foot resembling a pin, and as such it is used in the block-prints of Tibet.

In prose-writings the double vertical line-mark རྟིས་འདད་ is generally used at the end of a sentence or passage.

* ཀྱང་པ་ or ཀྱང་པ་འདུལ་ a letter in its simple form or when it is joined with any of the four vowel signs, (representing i, u, e and o) is called ཀྱང་པ་འདུལ་ རྟེན་མཉེན་འདུལ་ or འདོགས་འདུལ་།

† འདོགས་མ་ or འདོགས་འདུལ་ a surmounted or superscribed letter such as ཀ, ར, ཏ, ཐ, འ།

‡ འདོགས་འདུལ་ a subjoined letter such as ཉ, ཚ, བ, མ, ཚ།

§ འདོགས་འདོགས་འདུལ་ a letter when it is both superscribed and subjoined, such as རྟོན་ (here the letter ཀ has མ on its head and ར at its foot.)

N.B.—When a letter in its simple or compound form is joined with any of the four vowel-signs called རྟོན་ (), འབས་ཏུ་ (), འཇེན་ཏུ་ (), ར་ཏུ་ () representing i, u, e and o, it is called རྟོན་ཏུ་འདུལ་། for example: འདི, འཇེན, འཇེན, འཇེན། In these ཏ, ཀ, མ, ཐ are all རྟོན་ཏུ་འདུལ་།

The single line-mark ཚིག་གད also called རྒྱུང་གད is used at the end of an expression or prose line which has not concluded but is continuing.

Tibetan grammarians consider it necessary to put རྟིམ་གད (double-stops) at the end of each line (ཀྲུང་པ or foot) in a verse. It is, however, usual to divide the རྟིམ་གད into two separate ones, putting one immediately at the end of the first foot and the other at the beginning of the succeeding foot.

The ཚིག་གད is also used at the end of an address or vocative expression, either in prose or poetry.

The conclusion or termination of a section or chapter is marked by four vertical line-marks or བཞེ་གད When a sentence or expression terminates in a word ending in ག or ང, it is necessary to put a ཚེག་ inter-syllabic point (') to the left of the གད in a line with its top. The use of the inter-syllabic point (') before རྩ, རྩུ and རྩམ is optional for the purpose of metrical convenience, in poetry. It is generally not used.

The following extracts from the grammatical work called རྒྱུང་གསལ་འབྲུག་གི་ལྷོ་མིག་ by དབྱུངས་ཚན་དགའ་བའི་བློ་བློས་ Yangchan Gal-wai Lodoi, High-priest of the monastery of Dolonor (མཚོ་བདུན) in Mongolia (during the hierarchy of the fourth Tālahi Lama རྣ་ཡའི་བླ་མ་ཡོན་ཏན་ཀུ་མཚོ) illustrate the use of the གད and ཚེག་པར་ཚེག (stops and inter-syllabic point.)

ཚེགས་བཅད་རྒྱུང་པའི་མཐའ་ལ་ནི།	རྟིམ་གད་ངེས་པར་འཐོབ་པ་ཡིན།
ག་མཐར་ཚིག་གད་ང་ལི་མཐར།	གད་ཀྱི་གོང་དུ་བྱེ་ཚེག་དགོས།
ང་ལིག་གི་རྒྱུང་པ་གད་དང་མི་འདྲེ་བའི་ཆད་ཡིན།།	
ཚེགས་བྱུགས་ལ་ནི་རྫོགས་ཚེག་མཐར།	རྟིམ་གད་ནམ་གངས་སོ་སོ་དང།
རྩན་ཚན་ལལ་ཆེར་མཐའ་དང་ནི།	བོད་པའི་སྐབས་ལའང་ཚིག་གད་བྱ།
ལྷོ་ཚན་ཆེན་མོ་རྫོགས་པ་དང།	ལེབ་འཕྲུལ་མཚམས་སུ་བཞེ་གད་འཐོབ།
རྒྱུང་པ་རྫོང་དང་མི་རྫོང་ལས།	རྩ་བུ་འམ་གྱི་ཚེག་པར་ཡང།
འཐོབ་ཚུལ་སྐབས་དང་སྐར་བར་བྱ།།	

SOME HINTS TO READERS.

It is necessary to give here some hints on the method of writing dates, which is peculiar to Tibet, as without a knowledge of it, the reader will find some difficulty in reading Tibetan correspondence and historical works.

There are two methods of reckoning time in Tibet, namely, the cycle of twelve years, called ལོ་འཁོར་བརྒྱ་གཉིས་ *Lo-khor chu ni* and the cycle of sixty years called ལོ་འཁོར་དྲུག་ཅུ་ *Lo-khor dug-chu*; the former is generally used in estimating the age of individuals, the latter in calculating the dates of all important events.

The years of the cycle of twelve years, are named after the names of the following animals: འྱི་བ་ mouse, རྒྱ་ཁ་ ox, རྩ་ག་ tiger, རྩོ་ས་ hare, འབྲུག་ dragon, རྩུལ་ serpent, རྩ་ཀ་ horse, ལུག་ sheep, རྩེ་ ape, འབྲུ་ bird, རྩི་ dog and རྩག་ hog. They are counted in the following order:—

ལོ་འཁོར་བརྒྱ་གཉིས་ *Cycle of 12 years.*

Names in Tibetan.	As written.	As spoken.	Meaning.
1. འྱི་ལོ་	(byi-lo	... <i>chee-lo</i>)	the mouse-year.
2. རྒྱ་ལོ་	(glan-lo	... <i>lang-lo</i>)	the ox-year.
3. རྩ་ག་ལོ་	(stag-lo	... <i>tag lo</i>)	the tiger-year.
4. རྩོ་ས་ལོ་	(yos-lo	... <i>yo-lo</i>)	the hare year.
5. འབྲུག་ལོ་	(hbrul-lo	... <i>dug-lo</i>)	the dragon-year.
6. རྩུལ་ལོ་	(sbrul-lo	... <i>dul-lo</i>)	the serpent-year.
7. རྩ་ཀ་ལོ་	(rta-lo	... <i>ta-lo</i>)	the horse-year.
8. ལུག་ལོ་	(lug-lo	... <i>loog-lo</i>)	the sheep-year.
9. རྩེ་ལོ་	(spre-lo	... <i>teh-lo</i>)	the ape-year.
10. འབྲུ་ལོ་	(bya-lo	... <i>chah-lo</i>)	the bird year.
11. རྩི་ལོ་	(khyi-lo	... <i>khee-lo</i>)	the dog year.
12. རྩག་ལོ་	(phag-lo	... <i>phag-lo</i>)	the hog-year.

These Tibetan names correspond to the Chinese names of the twelve animals and are said to have been first introduced in Tibet by Queen Wenchang, daughter of Emperor T'ai-tsung, who was married to King Mihi Lha surnamed Srong-tsan Gampo, in about 635 A. D. About a century later, the system of astrology then prevalent in China, which contained a cycle of sixty years, was introduced in Tibet. At a later period, in about 1026 A. D., with the introduction of *Kāla Chakra Tantras*, the Indian Cycle of sixty years called the *Vrihaspati Chakra* was brought to Tibet from S'ridhānya Kāṭaka (འདུལ་མཁོ་འབྲས་ལྷུངས་ Sanchi Topes?), situated on the River Kriṣṇā near modern Amraoti, in Southern India.

This cycle had a distinct name for each year of the series, but the Chinese cycle was made up by combining the names of the five elements,* namely: *wood* རྩེ, *fire* མེ, *earth* ས།, *iron* ལྷགས།, *water* རྩེ with those of the cycle of twelve years. These are made ten by affixing the signs of masculine and feminine genders *i.e.*, མོ and ཚེ to the elements.

The names of the years of the Indian Cycle of 60 years, in Tibetan, are as follows:—

Indian cycle of 60 years as Tibetanized. (See Appendix V).

1.	རྩེ་འཇུག་	(çiû-byi)	<i>wood-mouse.</i>	2.	རྩེ་གཤམ་	(çiû-glañ)	<i>wood-ox.</i>
3.	མེ་རྩེག་	(mé-stag)	<i>fire-tiger.</i>	4.	མེ་ཡོས་	(mé-yos)	<i>fire-hare.</i>
5.	ས་འབྲུག་	(sa-hbrûg)	<i>earth-dragon.</i>	6.	ས་སྐྱལ་	(sa-sbrûl)	<i>earth-serpent.</i>
7.	ལྷགས་རྩེ	(lcags-rta)	<i>iron-horse.</i>	8.	ལྷགས་ལུག་	(lcags lûg)	<i>iron-sheep.</i>
9.	རྩེ་ཐེ	(chû spre)	<i>water-ape.</i>	10.	རྩེ་བྱ་	(chu bya)	<i>water-bird.</i>
11.	རྩེ་ཁྱི	(çiû-khyi)	<i>wood-dog.</i>	12.	རྩེ་ཕག་	(çiû phag)	<i>wood-hog.</i>
13.	མེ་རྩེ	(mé-byi)	<i>fire-mouse.</i>	14.	མེ་གཤམ་	(mé-glañ)	<i>fire-ox.</i>
15.	ས་རྩེག་	(sa-stag)	<i>earth-tiger.</i>	16.	ས་ཡོས་	(sa-yos)	<i>earth-hare.</i>
17.	ལྷགས་འབྲུག་	(lcags-hbrûg)	<i>iron-dragon.</i>	18.	ལྷགས་སྐྱལ་	(lcags-sbrûl)	<i>iron-serpent.</i>
19.	རྩེ་རྩེ	(chû-rta)	<i>water-horse.</i>	20.	རྩེ་ལུག་	(chu-lug)	<i>water sheep.</i>

* The Indian names of the *Pañcha bhuta* five elements are: earth, fire, air, ether or voidity and water.

21.	ཤིང་སྤྲེ	(çiñ-spre)	<i>wood-ape.</i>	22.	ཤིང་བྱ	(çiñ-bya)	<i>wood-bird.</i>
23.	མི་ཁྲི	(mé-khyi)	<i>fire-dog.</i>	24.	མི་ཕག	(mé phag)	<i>fire-hog.</i>
25.	ས་བྱི	(sa-byi)	<i>earth-mouse.</i>	26.	ས་གླང	(sa-glan)	<i>earth-ox.</i>
27.	ལྷགས་རྩྭ	(lcags-stag)	<i>iron-tiger.</i>	28.	ལྷགས་ཡོས	(lcags-yos)	<i>iron-hare.</i>
29.	ཚུ་འབྲུག	(chû-hbrûg)	<i>water-dragon.</i>	30.	ཚུ་སྐྱལ	(chû sbrûl)	<i>water-serpent.</i>
31.	ཤིང་རྩྭ	(çiñ-rtā)	<i>wood-horse.</i>	32.	ཤིང་ལུག	(çiñ lug)	<i>wood-sheep.</i>
33.	མི་སྤྲེ	(mé-spre)	<i>fire-ape.</i>	34.	མི་བྱ	(mé-bya)	<i>fire bird.</i>
35.	ས་ཁྲི	(sa-khyi)	<i>earth-dog.</i>	36.	ས་ཕག	(sa-phag)	<i>earth-hog.</i>
37.	ལྷགས་བྱི	(lcags-byi)	<i>iron-mouse.</i>	38.	ལྷགས་གླང	(lcags-glañ)	<i>iron-ox.</i>
39.	ཚུ་རྩྭ	(chû-stag)	<i>water-tiger.</i>	40.	ཚུ་ཡོས	(chû-yos)	<i>water-hare.</i>
41.	ཤིང་འབྲུག	(çiñ-hbrûg)	<i>wood-dragon.</i>	42.	ཤིང་སྐྱལ	(çiñ sprûl)	<i>wood-serpent.</i>
43.	མི་རྩྭ	(mé rta)	<i>fire-horse.</i>	44.	མི་ལུག	(mé-lûg)	<i>fire-sheep.</i>
45.	ས་སྤྲེ	(sa-spre)	<i>earth-ape.</i>	46.	ས་བྱ	(sa-bya)	<i>earth bird.</i>
47.	ལྷགས་ཁྲི	(lcags-khyi)	<i>iron-dog.</i>	48.	ལྷགས་ཕག	(lcags-phag)	<i>iron-hog.</i>
49.	ཚུ་བྱི	(chû-byi)	<i>water-mouse.</i>	50.	ཚུ་གླང	(chu-glan)	<i>water-ox.</i>
51.	ཤིང་རྩྭ	(çiñ-stag)	<i>wood tiger.</i>	52.	ཤིང་ཡོས	(çiñ yos)	<i>wood hare.</i>
53.	ས་འབྲུག	(mé-hbrûg)	<i>fire-dragon.</i>	54.	མི་སྐྱལ	(mé-sbrul)	<i>fire-serpent.</i>
55.	ས་རྩྭ	(sa-rtā)	<i>earth-horse.</i>	56.	ས་ལུག	(sa lûg)	<i>earth-sheep.</i>
57.	ལྷགས་སྤྲེ	(lcags-spré)	<i>iron-ape.</i>	58.	ལྷགས་བྱ	(lcags-bya)	<i>iron-bird.</i>
59.	ཚུ་ཁྲི	(chû-khyi)	<i>water dog.</i>	60.	ཚུ་ཕག	(chu-phag)	<i>water-hog.</i>

In the above serial enumeration of the names of the years of the *Vrihaspati Chakra* (Indian cycle), it will appear, that the name of each animal of the smaller cycle coupled with the names of the elements, occurs five times, for instance: *mouse* appears in the first year with *wood*, 13th year with *fire*, 25th year with *earth*, 37th year with *iron*, and in the 49th year with *water*. Thus the twelve animals being joined with the five elements make up the number sixty of the cycle.

Chinese Cycle of 60 years.

1. <i>wood m. mouse.</i>	21. <i>wood m. ape.</i>	41. <i>wood m. dragon</i>
2. <i>wood f. ox.</i>	22. <i>wood f. bird.</i>	42. <i>wood f. serpent.</i>
3. <i>fire m. tiger.</i>	23. <i>fire m. dog.</i>	43. <i>fire m. horse.</i>
4. <i>fire f. hare.</i>	24. <i>fire f. hog.</i>	44. <i>fire f. sheep.</i>
5. <i>earth m. dragon.</i>	25. <i>earth m. mouse.</i>	45. <i>earth m. ape.</i>
6. <i>earth f. serpent.</i>	26. <i>earth f. ox.</i>	46. <i>earth f. bird.</i>
7. <i>iron m. horse.</i>	27. <i>iron m. tiger.</i>	47. <i>iron m. dog.</i>
8. <i>iron f. sheep.</i>	28. <i>iron f. hare.</i>	48. <i>iron f. hog.</i>
9. <i>water m. ape.</i>	29. <i>water m. dragon.</i>	49. <i>water m. mouse.</i>
10. <i>water f. bird.</i>	30. <i>water f. serpent.</i>	50. <i>water f. ox.</i>
11. <i>wood m. dog.</i>	31. <i>wood m. horse.</i>	51. <i>wood m. tiger.</i>
12. <i>wood f. hog.</i>	32. <i>wood f. sheep.</i>	52. <i>wood f. hare.</i>
13. <i>fire m. mouse.</i>	33. <i>fire m. ape.</i>	53. <i>fire m. dragon.</i>
14. <i>fire f. ox.</i>	34. <i>fire f. bird.</i>	54. <i>fire f. serpent.</i>
15. <i>earth m. tiger.</i>	35. <i>earth m. dog.</i>	55. <i>earth m. horse.</i>
16. <i>earth f. hare.</i>	36. <i>earth f. hog.</i>	56. <i>earth f. sheep.</i>
17. <i>iron m. dragon.</i>	37. <i>iron m. mouse.</i>	57. <i>iron m. ape.</i>
18. <i>iron f. serpent.</i>	38. <i>iron f. ox.</i>	58. <i>iron f. bird.</i>
19. <i>water m. horse.</i>	39. <i>water m. tiger.</i>	59. <i>water m. dog.</i>
20. <i>water f. sheep.</i>	40. <i>water f. hare.</i>	60. <i>water f. hog.</i>

In the above list of the years of the Chinese cycle the introduction of 雄 *male* and 雌 *female* in six of the five elements such as 甲子, 乙丑; 丙寅, 丁卯; 戊辰, 己巳; 庚午, 辛未; 壬申, 癸酉; 甲戌, 乙亥 differentiates it from the Indian cycle as Tibetanized. In this, the ten elements (5 males and 5 females) coupled with the twelve animals of the smaller cycle, occur six times; thus making up the number 60 of the cycle.

The Tibetans, in calculating dates, use either the Indian or the Chinese cycle; when using the Indian cycle they some times mention the individual name of the year, (in Sanskrit or in translation) but often omit it.

In page 1, Appendix I, the date of the document is mentioned in the last line which runs thus: ལེས་པའི་ཡི་གེ་རྒྱ་ལྷ་རྩེ་ཆེན་པོ་འགྲུ་བུ་གཉིས། letter dated on an auspicious day of the month in the year *water-tiger*. The *Karmapa* Hierarch Lama Theg-pai Dorje རེག་པའི་རྫོང་མེ་འོན་ (letter of identification) lived in the 12th cycle རབ་བྱུང་བུ་གཉིས། The year རྒྱ་ལྷ་ *water-tiger* was the 36th year of that cycle. It may be computed thus: 24 years of the 12th cycle + 60 years of the 13th cycle + 60 years of the 14th cycle + 18 years of the 15th cycle = 192. Deducting 192 from 1914, the present year, the year 1722 A. D. is obtained (see Appendix V).

In page 2, Appendix II, the date of the document occurs in the following passage རི་ཡང་འདིར་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་གི་སྤྲོ་ཚོགས་ལེས་པའི་རྒྱ་ལྷ་རྩེ་ཆེན་པོ། Then again, (to wit) here (at Lhasa) in the year called སྤྲོ་ཚོགས་ *Sans chitra* of the 15th cycle i. e., the year *water horse* རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པ་ is the present cycle, རྒྱ་ལྷ་རྩེ་ཆེན་པོ་ is the Chinese name of its 16th year which corresponds with the year 1882 *Anno Domini*.*

In page 4, Appendix III, the date of the *Pass port* granted to *Asharya* Purangiri by the Tashi Lama Paldan Yece, is dated (ལྷོ་བླུ་ལྷ་རྩེ་ཆེན་པོ་) † first of the 9th month, year *wood-serpent*.

This Tashi Lama lived in the 13th cycle (རབ་བྱུང་བུ་གཉིས།). The year *wood-serpent* of that cycle may be found out in the following manner: ལྷོ་བླུ་ལྷ་ was the 39th year of the 13th cycle. When 28 is taken out of 60, there remains 32. Add 60 of the 14th cycle and 48 of the present cycle. Deducting the sum 130 from 1914, the present year, the year 1784 A. D., is obtained

* This was the occasion of the marriage of the present Mahā āja of Sikkim, at Lhasa, with Princess Lhadang named *Lha-cham* Yece Dolma ཡེ་ལེས་ལྷོ་ལྷ་མ་ས།

† The numbers of the month and day are written below ལྷོ་བླུ་ལྷ་ month and ཚེས་ date in the manner it is done here.

In page 11, Appendix VI, ལྷ་ཉི་ལྷ་བ་གཟུང་པའི་ཚེས་ལ་ཅན་ (an auspicious) day in the 3rd month, of the year *water-horse*. The Diary commenced in the month of April (the 3rd month of the year in the Tibetan calendar, 1882.

It will appear from Appendix V, where the Sanskrit names of the years of the Indian cycle are given that the first year is called *Prabhara*, in Tibetan, རབ་བྱུང་ (pronounced *Rab-joong*). This was the year, according to the Buddhists of Tibet, when the Buddha was born at Kapilavastu. From this name the Indian cycle is designated *Rab joong*, in Tibet. The present year 1914 called *Ananda*, in Sanskrit and རྗེང་ཉལ་ (*wood-tiger*) in Tibetan, is the 48th year of the 15th cycle རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་, reckoning the beginning of the first cycle from the year 1026 A.D., when it was introduced in Tibet by one Chilupaṇḍita. The 15th cycle will terminate in the year 1926 and the sixteenth cycle རབ་བྱུང་བརྒྱ་ལྔ་ will commence in the year 1927.

The Tibetans divide the year into lunar months calling them ལྷ་བ་དང་པོ་ first month, ལྷ་བ་གཉིས་པ་ second month, ... ལྷ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པ་ twelfth month. ལྷ་བ་ (zla-va) pronounced *Dá-wa* signifies the moon, hence month. ལྷ་བ་དང་པོ་ (*Dá-wa dang-po*) the first month of the Tibetan year begins in February. There is no particular name for each month.

In page 193, of his Grammar, Alexander Csoma has the following passage:—

“The *Kála chakra* doctrine of Adi Buddha was delivered by S’ákya, in his 80th year, at S’rīdhanya Kataka upon the request of Chandra Bhadra, a king of S’ambhala who in his 99th year visited S’ákya there. Upon his return home, he compiled the *Mūla Tantra*, in accordance with what he had heard from S’ákya, and two years afterwards he died. This work is the source of all the subsequent voluminous compilations, increased modifications and interpolations. In the *Mūla Tantra*, S’ákya foretells to Chandra Bhadra 25 kings, who will reign at S’ambhala, each for 100 years. The six first of them are called *Dharma Rájás* and the others are styled *Kulika*. He foretells also that after 600 years from that date *Kulika Kīrti* (Yaçokīrti or the Ephiphanes of the Greeks?) will succeed to the throne of S’ambhala, and that 800 years afterwards the *Mleccha* or Muhamadan religion will rise at Makha (Mecca).”

He conjectured that S'am'bhala must have been the capital of a kingdom that flourished in the early centuries of Christ and that S'ridh'anya Kataka was the Cuttak of modern Orissa. The last of the kings of S'ambhala is, however, not mentioned in the *Mūla Tantra*. It is stated that a king named Samudra Vijaya arrived at S'ambhala in 618 A.D., and shortly after that the period called, in the Tibetan chronology, མེ་ཁ་རྒྱ་མཚོ་ (Me-kha-rgya-Mtsho'), commenced. It is also stated that in 622 A.D., at Makha (Mecca) the Muhamadan religion was established. From what can be gathered from Tibetan histories and works on *Kāla Chakra* it may be conjectured that this S'ambhala, very probably, was the capital of the Bactrian Empire of the Eastern Greeks who had embraced Buddhism. It is also conjectured that the modern city of Balkh must have been the site of their latest capital. The name of King Menander (in Sans. Minendra) who erected a very lofty *chaitya* has been mentioned by the Kashmirian poet Kṣemendra, in the *Avadāna Kalpalatā*, a work that was finished in about 1035 A.D.

Referring to Samudra Vijaya, Alexander Csoma in a foot note remarked: "This pretended King's arrival at S'ambhala in 622 A.D., has some coincidence with *Yezdejird*, the Persian King's taking refuge in the same country; for it is affirmed, that this prince, upon the fall of Seleucia, and the conquest of Persia by the Arabs, in 636, retired to Trans-Oxiana or Ferghana".

Symbolic num's for certain numerals.

As regards the explanation of the period མེ་ཁ་འཇམ་རྒྱ་མཚོ་ (Me kha-rgya-Mtsho'), it is hardly possible to arrive at it, without a knowledge of the Indian method of expressing numerals in symbolical names or terms. These are called འཇམ་མཚོ་ (numerical signs), for instance: the word འཇམ་མཚོ་ Sans. *Çūnya* voidity or sky is expressed by a zero (0). ལྔ་ (Sans. *kara*), the hand is a symbol for 2; so are (*Netra* or *chakṣu*) eyes, *Pakṣa* (the white and the dark lunations in the month), because there are two hands in man; two eyes in all animals, two wings in birds and two lunations, white and dark, in a month. In the same manner, the འཇམ་མཚོ་ or numeral, (one) is symbolically expressed by the terms *Çarīra*, (in Tibetan འཇམ་མཚོ་) body, *chandra* ཟླ་བ་ the moon, *Gandāra* འཇམ་མཚོ་ the rhinoceros, because all animals possess only one body, there is only one moon, and the rhinoceros has only one horn.

The numeral 3 is expressed by the symbolical terms *Loka*, (འཇིག་རྟེན) worlds, which according to Hindu conception, are three in number, *Guna* (ལོན་ཏན) qualities or attributes which are three in humanity: *Salva*, *Rija*, *Tama*, and also *Agni* (མེ) fire which according to Hindu mythology are also three in kind.

The གྲངས་བཅད་ numeral sign for 4 (four) are *Samudra* (གླུ་མཚོ) ocean; *Pada* (ལཱ་) foot; *Veda* (རིག་བྱེད) Hindu scriptures; because beasts are quadrupeds *i.e.*, possessing four feet; there are four great oceans, according to Hindu cosmogony, on the surface of the globe. These four illustrations will enable the reader to understand what is signified by the expression མེ་མཁའ་གླུ་མཚོ།

In the use of the གྲངས་བཅད་ numeral-signs, it is usual to count or write the figures indicated by the symbolical terms from right to left. མེ (fire) expresses 3, མཁའ་ (sky) 0, and གླུ་མཚོ་ oceans, 4. If the order is reversed in the three 3, 0, 4 by putting them as 403 the correct figure is obtained.

The period expressed by 403 years, according to the *Kāla chakra Mūla Tantra* commenced at the rise of the Muhamadan religion at Mecca *i.e.*, in 622 A.D. If 403 be added to 622, the first year of the *Hejira*, the year 1025 A.D., is obtained. With the year called *Prabhava* in which S'ākya is believed to have been born, the date of introduction of the Tibetan *Rabjoong* Cycle begins. Tibetan historians affirm that *Kāla chakra Tantras* and the *Vrihaspati* cycle were brought from Kāshmir by an Indian Buddhist named ཨ་ལུ་བཏུ་ཤེ་ཏཱ་ཤི་ཏཱ་ཤི་ཏཱ་ Tsi-lu Pandita. At this time the Māhāyāna Buddhism greatly flourished in that country. The Avadāna Kalpalata gives abundant testimony on that point. A list of གྲངས་བཅད་ terms taken from Alex. Csoma's Grammar, is here attached. They may help the reader in his studies of Tibetan works on Astronomy, Astrology and Chronology.

The number 5 (five) is expressed by the following terms:

འབྲུང་ (བ) *Bhūtam* the elements which, in Sanskrit, are five in number: earth, air, fire, water and sky.

འཇིག་རྟེན་ (ལྔ) *Indriyam* the organs of sense which are five, such as hearing, seeing, smelling, tasting, and touching.

མཁའ་ (སྐ) *Sans Vāna* the arrows of Cupid which are five in number.

སྐྱེ་བུ་ (ལྔ) *Skandha* the aggregates which according to Buddhist conception, constitute the body of a living being.

The number 6 (six) is indicated by षडक्ष (Dik) the four cardinal points: north, east, south and west, besides the zenith and the nadir.

रसैः *Rasa* taste which are six according to Indian ideas.

ऋतु *Ritu* or *Samaya* the seasons, which are six in Sanskrit works.

The number 7 (seven) is expressed by the following terms:

शुक्र (Nága) snake-kings who are seven in the Hindu mythology.

ऋषि (R̥ṣi) the deified sages who are represented in a group of seven stars in the sky in the constellation of the Great Bear.

ग्रह (Gṛaha) the recurring planets which are represented by the days of the week.

कोश *Koṣa* treasures, they are counted seven in Hindu mythology.

The number 8 (eight) as represented in words, are as follows:

वसु (Vasu) the gods of wealth who are eight, according to Hindu mythology.

त्रिषु (Triṣu) the passions.

पर्वत (Parvata) great mountains which are eight in number in the Hindu *S'astras*

The number 9 (nine) is symbolized in the following terms:

शिर (S'irá or mūla) roots; chief veins or the pulses; they are counted nine in Hindu medical works.

ग्रह (Gṛaha) the 7 planets, with the two comets *Rāhu* and *Ketu* are the *Nava graha* who are propitiated by the Hindus for averting calamities.

छिद्र (Chhidra) openings or passages in the body for excretions *i.e.*, *Nava chhidra*.

रक्षस (Rākṣas) the cannibal goblins who are nine according to Hindu mythology.

The number 10 (ten) is expressed by only one word:

दिश (Dis'a) quarters or points, which are ten: The four cardinal points, the four corners and the two, zenith and nadir, make the *daśa-diśa* the ten quarters.

The number 11 (eleven) is expressed by the names, हरि (Hari), the destroyer; रुद्र (Rudra), संबुध (Sambhú), इश्वर (Iṣvara) the all powerful One. The last name, in Lamaism, is identified with that of लोकेश्वर (Lokēṣvara) or *Lokēṣvara* who is represented as possessing eleven faces वसुधैव कुटुम्बकम् |

The number 12 (twelve) is expressed by the names:

सूर्य (Súrya) the sun, his chariot, according to Hindu mythology, being drawn by twelve horses.

ग्रह (Gṛaha) the Zodiacal signs or mansions which are twelve in number.

Method of transliteration of Tibetan into English.

In Tibetan writings the intersyllabic point (') ཚེག་པར་ཚེག་ is continuously used between every two syllables, as also, between every two words in an expression or sentence. Take for instance, the first sentence in Appendix I: ཕྱོགས་དུས་དབ་འབྲམས་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་འཕྲིན་ལས་པར་དབང་བསྐྱར་ཞིང་།

Here the words are: ཕྱོགས, དུས, དབ་འབྲམས, རྒྱལ་བ, ཀུན་གྱི, འཕྲིན་ལས་པར, དབང་བསྐྱར་ཞིང་།

In transliterating the above sentence, a hyphen will represent the intersyllabic point (') which will be used to divide every two or three syllables in a word thus: དབ་འབྲམས་rab-hbyams; རྒྱལ་བ་rgyal-wa; ཀུན་གྱི་kun-gyi; འཕྲིན་ལས་པར་hphrin-las-par; དབང་བསྐྱར་ཞིང་dwañ-bskur-shiñ With a view to enable the reader to distinguish one word from another the passage will be transliterated thus: Phyogs dus-rab-hbyams-rgyal-wa-kun-gyi-hphriu-las-par dwañ-bskur-shiñ instead of as Phyogs-dus-rab-hbams-rgyal-wa-kun-gyi-hphrin las-par-dwañ-bskur-shiñ.

APPENDIX I. རྩོམ་འཕྲིན་*

- *Hjam-gl.ñ Yañs-pahi khyon spyi-dañ* [the general public of *Dsamling* (Jambu dvipa).]
- Bye-brag sbas-yul Hbras-mo ljoñ-kyi* [particularly, of the hidden land of Demojon (Sikkim).]
- Dge-hdun mi-dwañ sa-skyoñ bhah-blon ldiñ b'u-dpon sogs* [the clergy, King-Ruler, minister, captains, sergeants etc.]
- Ser-skya mthah-dag gsan-ciñ ñ's-gyur* [priests and lay class, great and low, all hearing be sure.]
- Sa-skyoñ Mi-dwañ Chos-rgyil Sras hdi bshin* [whereas this son of the King-Ruler *Dharmarājā*.]
- Mto-khamṣ Kun-mkhyun Situ Rinpo-chehi dcon Karma Rin-chen ñes don bstan hdsin-gyi sprul-pahi skur* [nephew of *Kun-khyen* Situ Rin-po-che of Do-kham (Lower Kham Province) *Karma Rinchen ñe-don Tan-zin's* incarnation.]
- Hdi-ga blay-naṣ ños hd-in Khri-hdon mñah-gsol bgyid ciñ* [here from me having received identification consecration and enthronement.]
- Mtshin Karma Sgrub-brgyud bstan-hdsin dur-rgyas lhun-grub ñes-don d'on-po* [name *Karma Dub-gyu tanzin dargyé lhun-dub ñe-don Wang-po*.]
- Sheṣ gsol-shiñ dje-tshul sloñ-gi dños po yañ-dag-par sgrub ciñ* [so named having successfully passed through the orders of Ge-tshul and Ge-lcñ.]
- Gsañ-sñags g ar-rñiñ-gi dwañ rjes-gnañ du-ma dañ* [having received initiation in many secrets of the new and the older mysticism.]
- Zib-khrid-bkah-luñ sogs-kyi smin-par bgyis-naṣ* [being turned an adept in the deeper mysteries, precepts, &c.]
- Rañ-lugs kyi dgon-sle Karma Rib-brtan gliñ* [of his own sect the monasteries and religious institutions (called) *Karma Rabtanling*.]
- Karma Bkra-ciṣ choṣ-hkhor-gliñ, Karma hchi-med Yañs-doen, Karma Sgrub brgyud bstan-dar gliñ sogs-kyi* [*Karma Tashichoi khor-ling, Karma Chi-mé yang wén, Karma dub-gyu tan-dar ling* of &c.]
- Spyi-khyab' choṣ-rje-vo dam-par* [as Lord spiritual and Director-General], *dwañ-sbkur-wa yin-paṣ* [has been consecrated.]
- Bli-ma ñi-d-naṣ hchad rtsod brtsam gsum* [the Lama himself (will do) the three—expounding, discussing and composing (religious matters).] *thoṣ byam sgim gsum-gyi sg-naṣ* [from the three points: hearing, thinking and meditation of (spiritual things).] *ris-si ma-chud pahi* [without inclining to partiality] *rgyal-wahi bstan-pa m'hah-dig* [the entire religion of Buddha] *dar rgyis-si spel-wahi thibṣ tshul giñ zab dñi* [adopting what are best means and methods for its propagation and expansion] *bye-brag Karma Bkñ b'gyud-kyi bstan pa* [especially the doctrine of the *Karma Kagyu School*] *yr-sla ltar spel-wahi mtsad-hphrin* [like the growing crescent of the moon service to religion] *thugs-b'kyed shum-pa-med-pa dañ* [will with the rightfulness fearlessly exert himself].
- Dge hdun-gyi sle-rnamṣ nas kyañ* [the class of clergy also] *Bli-maci gsañ dwans len* [should receive in good spirit what the Lama says,] *bgyis khrams b'ruñ* [keep discipline] *sdoms-tshul bshin bgyid-pa dañ* [and b-have observing the vows and morals] *dad-ldan yon-gyi b'dig-po rnamṣ-kyis kyañ* [the faithful dispensers of gifts (*Dānapati*) also] *gus-hdud bñen-bkur dwañs-b'u b'gyi d d'yoṣ b'paṣ* [should with reverence make homage and implicit obedience (to him.)] *thugs ñes htshul* [be sure (bear in mind as sure.)]
- Sheṣ-pahi yi-gc chu-s'ag-gi sla tshes dge-war* [on an auspicious date (in the year (*water-tiger*) letter so written)] *Hog-min mtshur-phuñi 'chos grva Chen-po naṣ spel* [is proclaimed from the great monastery of *Hog-min Tshur phu*.]

* This རྩོམ་འཕྲིན་ ños-hdsin (letter of identification) of the Spirit of a deceased Lama of Lower Kham with the soul of a Sikkim Maharaja's son was issued by Lama Theg-pahi Dorje the 14th in succession to the *Karma-pa* hierarchy, in 1722 A.D.

APPENDIX II.

གཞན་ཡིག *Gñen-yig.*

• *Lha-gdiñs* [lit. the eminence where gods dwell; name of the residential house of Lhadang sku-shab (ལྷ་གདུང་ colloquially *Kusho*) at Lhasa.]

Lha-lem mchog-ma Yecegs sgrol-mala [Her Highness queen Yeše-doima.]

Gden shuh skabs-kyi Gñen-yig [marriage-letter of the (auspicious) occasion of bringing her.]

Hdra-cus-hk'brut-mes [mistake-less copy.]

A correct copy of the marriage-letter executed on the occasion of giving away Her Highness queen Yeše-doima in marriage.

Hail the Precious One !

Bzāñ-pohi skal-pa hdi la dam-chos-kyis dhyar-skyes rñā-sañ stoñ-du hbyin-pa-las. In this age of blessedness by Holy religion from the production of summer drum-sound (thunder noise) in void space (sky).

Sñig dug hgro-wahi gsod-gyur bdud-rtsihi char hbebs mkhas Qākyahi rgyal-pos dge leg s stshol.

Grant unto us prosperity, O king of the S'ākyas, who is able to bring down the rain of nectar for healing (the sufferings) of living beings in these degenerate times.

Khamṣ gsum dwoñ-gyur dpal-ldan hdod-pahi rgyal ! Rgyal-wahi yum mchog Kuru kullé-tu !

King of Love who has brought the three worlds under his power O, *Kuru kullé* (Venus) the great mother* of all the Buddhas !

Ma-pham hdod-dguhi † char bññil nor-shyin Lha, Lhahi lha-mchog-rnams-kyi rtag-tu skyoñs.

The unsubduable wealth-giving god that draws down rains of (riches) ye the chief gods among gods, protect (us) at all times !

Bstān hgrohi mgon mdsad dam-can tshogs spyi dññ, khhad-par rañ rigs brgyud hgo-voñi lha.

And the hosts of *Dam-can*, in general, that support religion and living beings, and the principal gods of individual families, in particular.

Yul gshis gnas-skyoñs sruñ-mahi tshogs beas-kyis dug-kun mi-gyel sriñ skyobs gdoñ-grogs mdsod, (ye all) together with the hosts of guardian demi-gods who protect the country, estates and holy places, at all times do guard, protect, and befriend (us) with unflagging zeal !

Hdsam gliñ lte-wahi Boḍ yul chos-ldan shñ, hdabs hbrel lho phyogs Hbras-mo smin-pahi ljñs, the naval (centre) of Dsam-ling—

Tibet, the Province of Buddhism, is conterminous on the south, with Demo-jong, the land where rice ripens.

Bde skyid gyañ-du chags-pahi mdun-sa na sa-spyod che bstān sde-ris mñon-hp'bags-pa.

In this frontier land of bounty and prosperity the king is great and strong being of sublime extraction.

Phan tshun zab ces gñen-du hbrel-wahi mtud nam yañ hdod-pa med-pahi phyag rgya-yis ‡ with mutual good understanding, the marriage-tie will be kept ever unloosened by the *Mudra* (seal of solemnity).

Btab-pahi bris-yig bkra-cis re-ica-can svid-gsum kun-dgahi dpyid-gyur hdi nas pel.

It being fixed on this written letter it is hoped these (presents) (may) augment the spring (season of prosperity) that is the joy of the three worlds.

Shes cis-par brjod-pa dañ ñes-par brtan-pahi tshig-gi hphrñ-wa rñā-hi sgra dvyañs-kyi dge-was shon bsus-te welcoming with the auspicious drum-sound in the (above) string of benedictory and re-assuring words.

* In mystic sense she (*Kuru kullé*) is the female energy or *Sakti* of all the Buddhas in the Red-Cap School. She is same with the goddess 'ārā in the Yellow-Cap School.

† *Demo-jong* formerly comprised the eastern valley of the Kosi, the entire valleys of the Teesta and the Mu-chu rivers. It was so called being the rice-growing land, on this side of the Himalayas. *Hbras* is rice, *ljñs*, cultivation, field.

‡ *Phyag rgya* (Sans *Mudrā*) the configuration on the thumb (ཐུག་ཐེ་ལོ་) i.e., the thumb-impression. It has been always the practice in Tibet, to put thumb-impressions on all important documents. The fixing of the seal (ཐུག་ཐེ་ལོ་) was introduced in later times.

The following conventional system has been adopted for representing Tibetan and Sanskrit letters (the equivalents of which do not exist in English) either in Roman or in Italics :

ā or á represents the *a* in far, fast, father.

ē or é represents the *e* in let, met, set.

i or ī represents the *i* in di*ṅ*, pin, sin.

ō or ó represents the *o* in go, lo, so.

u or ū represents the *u* in put.

ā represents the *Nāgari* अ or its Tibetan equivalent ཨ.

ē or é represents the *Nāgari* ए or its Tibetan equivalent ཨ.

c or ch (as an equivalent of ष) represents the sound of *ch* in much, such, touch.

ḍ represents the *Nāgari* letter ढ or its Tibetan equivalent ཨ.

g will always represent the sound of *g* in the words go, give, get, but not that of *g* in gem, gentle, germ.

h represents the sound of *h* in hour, honest, honour and the letter अ.

ḥ represents the *Nāgari* letter ञ or its Tibetan equivalent ཨ.

ṣ represents the *Nāgari* letter ष or its Tibetan equivalent ཨ.

ṭ represents the *Nāgari* letter ढ or its Tibetan equivalent ཨ.

v and w represent the *Nāgari* letter व or its Tibetan equivalent ཨ or ཨ.

TIBETAN LETTERS WITH THEIR *Deva Nāgari* EQUIVALENTS.

ग	ཀ	ख	ཁ	ग	ཀ	घ	ཁ	ङ	ཀ	च	ཀ	व	ཀ
क	ཀ	ख	ཁ	ग	ཀ	घ	ཁ	ङ	ཀ	च	ཀ	व	ཀ
ख	ཀ	ख	ཁ	ग	ཀ	घ	ཁ	ङ	ཀ	च	ཀ	व	ཀ
भ	ཀ	ख	ཁ	ग	ཀ	घ	ཁ	ङ	ཀ	च	ཀ	व	ཀ

Deva Nāgari LETTERS WITH THEIR CONVENTIONAL TIBETAN EQUIVALENTS.

व	ཀ	ख	ཁ	ग	ཀ	घ	ཁ	ङ	ཀ	च	ཀ	व	ཀ
घ	ཀ	ख	ཁ	ग	ཀ	घ	ཁ	ङ	ཀ	च	ཀ	व	ཀ

ON THE USE OF HONORIFIC TERMS AND EXPRESSIONS.

In the Tibetan language, both written and colloquial, there are two methods of expression. The first is called ཞེ་སའི་སྐད་ and the second ལཔ་སྐད་ the common or vulgar language. Three words, namely, ལྷ་ signifying the person or body, ཕྱག་ hand and འབས་ foot are generally used before nouns and verbs to add a degree of politeness or respectability to them. When so used, these words lose their literal signification and acquire a quite different sense. Of the three words, ལྷ་, གཟུགས་, ལུག་ all signifying the *body*, the first *i.e.* ལྷ་ is *honorific*. The second and third *i.e.* གཟུགས་ and ལུག་ can be made *honorific* by prefixing to them the word ལྷ་, thus:—

ལྷ་པོ་འདི་ལྷ་མཛེས་པ་འདུག། ལྷ་པོ་འདི་ལྷ་གཟུགས་མཛེས་པ་འདུག། ལྷ་པོ་འདི་ལྷ་ལུས་མཛེས་པ་འདུག། signify the King's person is handsome.

ངའི་གཟུགས་མི་མཛེས། ངའི་ལུས་མི་མཛེས། my body is not handsome.

One, when speaking of one's own self, should not use an *honorific* word like ལྷ་ or ལྷ་གཟུགས་ or ལྷ་ལུས་། Of the two words ཕྱག་ and ལག་ signifying the *hand*, ཕྱག་ is *honorific*: ལྷ་པོ་འདི་ཕྱག་ལ་གསེར་ཡོད། there is gold in the King's hand, ངའི་ལག་ལ་གསེར་མེད། there is no gold in my hand. ལྷ་འབས་ལ་ཕྱག་དངུལ་མི་འདུག། your honour has no silver (money.) ང་ལ་དངུལ་ཡོད། I have money. The word ཕྱག་ is used as an *honorific*, with verbs as follows:—

སྐུ་མ་ཕྱག་ཤེབ། Lama come. དཀོན་མཚོ་ག་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། Reverence be to the *Kon-chog* (Supreme One.)

Of the two words འབས་ and ཀང་ signifying the *foot* འབས་ is *honorific*. ལྷ་པོ་འདི་འབས་ལ་ལྷམ་ཡོད། there are shoes on the King's feet. ངའི་ཀང་ལ་ལ་ལྷམ་མི་ལ། there are no shoes in my feet.

The words འབས་ signifying *foot* and ཟུང་, *near* are equivalents of Mr. or Esquire, in English. With the *honorific* term ལྷ་ prefixed to them they, *i.e.* ལྷ་འབས་ and ལྷ་ཟུང་ signify *your honour* or *your worship*. ལྷ་འབས་ is pronounced as *Kúsho*, in conversation. འབས་ཟུང་ (literally *near the feet*) is a title of dignity in Tibet. With *Rimpo-che* attached to it, it forms the exalted title, assumed by the grand Lama of Bhutan. འབས་ཟུང་རིན་པོ་ཆེ་ངག་དབང་རྣམ་ལྷན་ was the title which the first Bhutan Dharma Rāja had assumed, on ascending the hierarchical throne of Bhutan. འབས་ཟུང་ is evidently, an equivalent of རེ་གནས་ signifying an attendant. S'āriputtra and Maudgalyāyana were the personal attendants of the Buddha. Hence the importance of the position of being *near the feet* འབས་ཟུང་ or that of the words འབས་ and ཟུང་།

The following are polite expressions generally used in conversation:—

སྐྱ་ཞབས་ལ་ཕྱག་འབྲུལ་བྱས (colloquially, *Kúsho-la Cham-búl-shu*)—present respects or (respectful compliments) to your honour.

དྲུང་ཚེན (དྲུང་ལོག་ཚེན་པོ) འཛིབ་རྒྱ་གནང་སོང། the Secretary has gone away. འཛིབ་རྒྱ་ ordinarily signifies to proceed on horseback གནང་ is also *honorific* to the verb སོང།

ཨ་ནེ་དྲུང། Mr. Ané འདིར་ཡེབས་ or ཡེབས་ཤིག (please) come here.

སྐྱ་ཞབས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་ཁང་ནང་ལ་ཞབས་འཚག་གནང་རོགས་ན། may your precious Highness or Holiness walk into the temple.

སྐྱ་ཞབས་ཀྱི་སྐྱ་མདུན (*Kúsho-kee Kúmdun*) in the presence of your honour.

དབང་ལྡན་ཞབས་ལ་ཕྱག་ལས་མེད་ Mr. Wangdan has no work (to do). In this sentence ཕྱག་ does not signifying the *hand*. It is simply an *honorific* term. དགོ་ཚན་དྲུང་ལ་ཞབས་ཕྱི་མི་འདུག།

Mr. Gergan (teacher or school master) has no servant.

A LIST OF *Honorific* AND *Common* TERMS.

<i>Honorific.</i>	<i>Common.</i>	<i>Honorific.</i>	<i>Common.</i>
ལཔ father,	ཕ	གངས་ the nose,	སྒྲ
ལུས་ mother,	ས	སྤྱན་ the eye,	མིག
སྲས་ son,	བུ	སྤྱན་འབྲས་ the apple of the eye,	མིག་འབྲས
སྲས་མ་ daughter,	བུ་མོ	སྤྱན་ཚབ་ tears,	མིག་ཚུ
མ་ཚེན་ name,	མིང	ནུའི་སྤྱ་ས་ the eye-lid,	མིག་ལྷག
དབུ་ the head,	མགོ	སྤྱན་ག་ཤོག་ the eye-lash,	མིག་ག་ཤོག
དབུ་རྩ་ the hair,	རྩ	སྤྱན་ the ear,	རྒྱ་བ
དབུ་ལྗ་ a hat or cap,	ལྗ་མོ	སྤྱན་ཁྱུང་ the ear-hole,	རྒྱ་ཁྱུང
དབུ་མཚན་ the head officer, workman or principal	འགོ་བ	སྤྱན་གལ་ the flap of the ear,	རྒྱ་གལ
ཞལ་ the month,	ཁྱེ	སྤྱན་གསུམ་ hearing,	རྒྱ་ཐོས
ཞལ་ག་དོང་ the face,	ག་དོང	ཕྱག་ hand,	ལག་ or ལགས་པ
ཞལ་ཟད་ or ཞལ་ཚུས་ meat or food, anything to eat,	ཟས་ or ཁ་ཟས	ཕྱག་ངར་ the wrist of the hand,	ལག་ངར
ཞལ་སྐྱེམས་ drink,	སྐྱེམས	ཕྱག་སོང་ the finger,	ལག་སོང
ཞལ་ཆེསས་ testament, last will,	ཁ་ཆེསས	ཕྱག་སེན་ the nails of the finger,	ལག་སེན་ or ལག་སེན་མོ
ཞལ་ག་དམས་ advice, counsel,	ག་དམས་ or ག་དམས་པ	ཞབས་ the foot,	རྒྱ་པ
ལྷགས་ the tongue,	ལྷེ	ཞབས་སོང་ the toe,	རྒྱ་སོང
ཚེས་ the tooth,	ཚེ	ཞབས་ལུངས་ stocking,	རྒྱ་ལུངས
		ཞབས་ལྷམ་ shoes,	ལྷམ་
		ཞབས་འཚག་པ་ walking,	རྒྱ་པས་ལྷོ
		བྱུགས་ the mind,	བྱུང་ or ཡིད

Certain *common* terms are made polite by prefixing to them *honorifics* like ལྷ, ལྷག &c. These may be illustrated as follows :—

<i>Honorific terms.</i>	<i>Common terms.</i>	<i>Meanings.</i>	<i>Honorific terms.</i>	<i>Common terms.</i>	<i>Meaning.</i>
ལྷ་གལ	གལ	share, portion.	ལྷ་ལ	ལ	age or stage in life.
ལྷ་མཁར	མཁར	castle, fort.	ལྷ་འབྲེང	འབྲེང	rosary ; succession in royalty or hierarchy.
ལྷ་ལྱབ	ལྱབ	the back.	ལྷ་མལ	མལ	beddings.
ལྷ་བལྟུང	བལྟུང	a descendant.	ལྷ་ཕྱོད	ཕྱོད	the lower half of the body.
ལྷ་རལ	རལ, ར་བལྟུང	fatigue.	ལྷ་ཚ	ཚ	one's life or age.
ལྷ་མཚེད	མཚེད or ལྷ་མ	brothers or sisters.	ལྷ་ཚམ	ཚམ	a representative.
ལྷ་ཉེད	ཉེད	you, yourself.	ལྷ་མཚེལ	མཚེལ	the blood.
ལྷ་གཉེན	གཉེན	a relation, kinsman.	ལྷ་ལམ	ལམ་པོ	maternal uncle.
ལྷ་ཚྭོ	ཚྭོ་བ	the belly.	ལྷ་ཚུམ	ཚུམ་པོ	husband or wife.
ལྷ་ཚྭོད	ཚྭོད	the upperpart of the body.	ལྷ་རིམ	རིམ་འགྲུ	religious sacrifice.
ལྷ་ཐང	ཐང་ག	picture-plate.	ལྷ་ཁམས	ཁམས	the body.
ལྷ་གཏུང	གཏུང	tomb, relic.	ལྷ་ཤ	ཤ	the flesh of the body.
ལྷ་མཛེག	མཛེག	colour complexion.	ལྷ་མེར	མེར་ཚོ	a sister.
ལྷག་དཔེ	དཔེ	a book.	ལྷག་བྲིས	ལག་བྲིས or ལྷག་པ	hand-writing.
ལྷག་ཕྱིས	ལག་ཕྱིས	handkerchief, towel.	ལྷག་དམ	དམ་ཁྱུང or ལག་དམ	sign-manual or seal.

Some verbal adjectives are also used in honorific sense. བཞོན་གསོལ་བ་ཟད་ཟ་བ་ to take dinner, to eat ; the meals. གསོལ་ signifying *eating* is used as an *honorific* before nouns like ར་ tea, ལྷ་མ་ meat, ལྷ་ཤ་ medicine &c.

ལྷ་ལ་གསོལ་ལ་བཞོན་ may your honour take tea ; ལྷ་མ་གསོལ་ཤེབ་ཤེས་ Lama, eat barley flour ; ལྷ་ཤ་གསོལ་ལྷ་ཤ་ physician's medicine ; ལགས་ལྷ་མ་གསོལ་ please take meat. དཔོན་པོ་གསོལ་ཐང་བཞོན། my chief (or lord) take wine.

CONTENTS.				Page.
The Alphabet of the Tibetan Language	1
THE VOWELS.				
The four vowels <i>i, u, e</i> and <i>o</i>	1-2
Compounds with the four vowels <i>i, u, e</i> and <i>o</i> —				
The thirty consonants གམལ་ཕྱད་ deflected	3
Subjoined letters (ཐུད་འདྲེན་ཡང་ན་འདྲེན་ཅན་)—				
Compounds with the four consonants, ཡ, ར, ལ, and ཅ	4
The seven Ya-btags letters	4
The thirteen Ra-btags letters	4
The six La-btags letters	4
The sixteen <i>Wa-sur</i>	4-5
CLASSIFICATION UNDER FOUR DENOMINATIONS.				
Surmounted letters མགོ་ཅན།	5
Combination of letters to form words འཕུལ་ཅན།	6
Method of combination	9
PRONOUNCIATION.				
1. The simple letters མིང་གཞི་ཡང་ན་ཡི་གེ།	11
2. Subjoined letters ཐུད་འདྲེན།	12
3. Superscribed letters མགོ་ཅན།	12
ཚག་ (') Inter-syllable stop	13
ཚག་ཐུད་ Additive or defective particle	13
ཟླ Sound	13
ཚོག་ཐུད། Examples of	14
On the use of ཐུད་ (additive particles)	15
Reduplication of terminal letters ཟླར་བཟུ་ཡང་ན་ཚོགས་ཤིག།	16
The Article	17
Noun or དངོས་མིང་། མིང་	17
* Plural Number མང་ཚོག་	18
Gender རྩ་མེད་མཚན་ or ཉལས	19
Case རྣམ་དུ་	20
On the use of Secondary Additive Particles ཡང་འདྲེན།	20
Example of Declension according to Tibetan methods	22
Example of Declension	23

	PRONOUN.	Page.
The Personal Pronouns		25
Demonstrative Pronouns		26
Relative Pronouns		26
Interrogative Pronouns		26
Reciprocal Pronouns		26
Declension of the Personal Pronouns		26
Ditto Demonstrative Pronouns		28
Ditto Interogative Pronouns		28
Ditto Reciproicals		29
Pronomial Adjectives		29
The Adjective		30
Comparison		31
Numeral Adjectives		32
Ordinal Adjectives		35
The Verb གྲ་བ		36

MOOD.

The changes that occur in such verbal roots in the formation of the several tenses and moods are illustrated in ten groups of examples No. I to X	38-42
On the use of the five རྩོན་འཇུག་ prefixes:—	
The use of ག, ད, བ, མ, ར, (in the formation of the several tenses and moods) when they are prefixed to verbal root as in གཅེ, དཔོག, བཞོད, མཚེ and རད།	42-43
Examples of neuter verbs from which active forms may be derived	43-45

CONJUGATION.

Conjugation of the verb <i>to be</i> ཡིན་པར་ or its participial form ཡིན་པ་ <i>being</i>	46
The verb <i>to have</i> ཡོད་པར་ or its participial form ཡོད་པ་ <i>having</i>	46
The verb <i>to do</i> ཕྱད་པར་ or its participial form ཕྱད་པ་ <i>doing</i>	47
Imparative } Hortative } Conditional } Infinitive future } Participial form }	47
The verb ཞེས་པར་ <i>to know</i> or ཞེས་པ་ <i>knowing</i>	47
The verb བཞུ་བར་ <i>to go</i> or བཞུ་བ་ <i>going</i>	47
The verb མཐོང་བར་ <i>to see</i> or མཐོང་བ་ <i>seeing</i>	48

	Page.
The verb <i>འགྲུབ་པར་</i> to become or <i>འགྲུབ་པ་</i> becoming	48
Participial Expressions	49
Participial	49
On the use of རེག, རྟེག, རྟེག, with verbs in the Imperative Mood and Conjuunctive Present	49
On the use of ལོ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, and རྩ	50
On the use of རྩ, རྩ, རྩ, in verbs	50
On the use of ལམ, རམ, རམ, རམ, རམ, རམ, རམ, རམ, རམ, རམ and རམ.	50
On the use of རྩ, རྩ, རྩ, with verbs	51
On the use of ལམ and རམ, with verbs	51

ADVERBS.

Adverbs of Place	52
Adverbs of Time	52
Adverbs of Number and Time	53
Adverbs of Quantity	53
Adverbs of Quality	53

PREPOSITIONS.

Simple and compound postpositions	54
Some postpositions illustrated with examples	55
Relation of prepositions—postposition	55

CONJUNCTION.

Disjunctive conjunctions	57
INTERJECTION •	57
Syntax	58
Prosody	60

INTRODUCTION

TO THE

GRAMMAR

OF THE TIBETAN LANGUAGE.

THE Alphabet of the Tibetan Language comprises thirty simple letters:—

ཀ	ཁ	ག	ང།	ཅ	ཆ	ཇ	ཉ།	ཏ	ཐ	ད	ན།
ka	kha	ga	ña.	ca	cha	ja	ña.	ta	tha	da	na.
པ	ཕ	བ	མ།	ཚ	ཛ	ཛ	ལ།	ཞ	ཟ	ར	ཡ།
pa	pha	ba	ma.	tsa	tsha	dsa	wa.	sha	za	ha	ya.
ར	ལ	ག	ས།	ཏ	ཨ།*						
ra	la	ga	sa.	ha	a.						

To these may be added the four vowels *i, u, e, o*, formed by fixing the vowel signs ཨ ཨ ཨ ཨ over the head and to the foot of the last letter ཨ།

ཨི	ཨུ	ཨེ	ཨོ།†
i	u	e	o.

These thirtyfour letters are divided into consonants གསལ་བྱེད་ thirty in number, and vowels དབྱེས་ which according to some Tibetan grammarians are only four.

The thirtieth letter ཨ which is inherent in all the twentynine consonants and forms the basis རྩ་བོ་ཟིན་ ‡ of the four vowels ཨི,ཨུ,ཨེ,ཨོ, is not considered as a distinct vowel which could be joined with the twentynine consonants for forming a syllable or word because it already exists in them. Without ཨ, it is said, the consonants would be སྲོག་མེད་ *srog-med* i.e., lifeless

*These thirty letters are called རྩ་བོ་ (ཀ joined with the Sanskrit word ཨ་ལེ་ རྩ་བོ་ signifying རྩ་བོ་ལ་ series becomes རྩ་བོ་ *कालि) *kāli* meaning the series of letters commencing with ཀ *ka*— ཀ་ལ་ གསལ་པའི་རྩ་བོ་ལ་ གསལ་བྱེད་ཀྱི་ལི་གོ།

†These four letters based on ཨ (when put together with ཨ) form what are called རྩ་བོ་ རྩ་བོ་ རྩ་བོ་ རྩ་བོ་, the ཨ series or vowels— ཨ་ལ་ གསལ་པའི་རྩ་བོ་ལ་ དབྱེས་ལི་གོ།

‡According to the grammatical works called གསལ་པའི་མེ་མོང་། and རག་རྩོད་རབ་གསལ་ the vowels are five in number viz, ཨ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་ though the vowel signs are four.

དབྱེས་ནི་ རྩ་བོ་ ཨ་ལ་ རྩ་བོ་ ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་དང་། རི་ཡང་ ཀ་ གསལ་གསལ་བྱེད་ལ། དབྱེས་ཨ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་དང་། བཞིན་རྩོད་རྩ་བོ་ རྩ་བོ་ རྩ་བོ་ བའཕུལ་དང་མགོ་ཅན་དང་། དབྱེས་ལ། ཨ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ།

The thirty simple letters called གསལ་བྱེད་ *gsal-byed*, are arranged in series called མེ *sde*, which are seven and half in number.* The first series called ཀ་མེ commences with ཀ *ka*, and comprises ཀ་ཁ་ག་ང། The second series begins with ཅ *ca*, and is called ཅ་མེ *ca-sde*:— ཅ་ཆ་ཇ་ག། and so on; ཉ་མེ:— ཉ་ཐ་ད་ན། པ་མེ:— པ་ཕ་བ་མ། ཅ་མེ:— ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་མ། ཉ་མེ:— ཉ་ཐ་ད་ལ། ར་མེ:— ར་ལ་ག་མ། The last two letters ཉ་མེ called ཉ་མེ constitute but half a series.

The four vowels *i, u, e* and *o* in uniting with the consonants lose the basic portion of their respective regular forms, for instance, ཀ when joined with ཨི becomes ཀེ *ki* the basic part of the letter ཀ *i.e.*, ཨ being eliminated in the union. In the same manner, ཀ with ཨུ becomes ཀུ *ku*, with ཨེ it becomes ཀེ *ke* and with ཨོ it becomes ཀོ *ko*.

Compounds formed by joining the initial consonants with the four vowels *i, u, e, o* are called འདོགས་ཚན་ *hdogs-can*.

The vowel signs representing *i, u, e, o* that are fixed to the thirty གསལ་བྱེད་ or their compounds are called *Gi-gu* ༄, *Shabs-kyu* ༄, *Hgreñ-bu* ༄, *Na-ro* ༄.

ཀ joined with ༄ *Gi-gu* becomes ཀེ། ཀ joined with ༄ *Shabs-kyu* becomes ཀུ།
 ཀ ,, ,, ༄ *Hgreñ-bu*, ,, ཀེ། ཀ ,, ,, ༄ *Na-ro* ,, ཀོ།

In this connection Tibetan Grammarians observe that in forming compounds of consonants with the vowels the rules of *Sandhi*, as obtain in Sanskrit, are not applicable to Tibetan, where the vowel signs only represent the force of phonetic deflection of the letter ཨ *a* †

* མེ་པ་རང་ས་པོ་བདུན་དང་། ཉ་མེ་བྱེད།

† Why ཨ is classed with the consonants?:- དབྱུངས་ནིང་རིའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང་དེ་དག་ནི་གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོན་དུ་མེད། དེ་རྣམ་པ་ཡིན་ན་ལེགས་སྤྱང་རྣམ་ཨི་འདུས་པས་ཨི་སྐྱེས་སུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས།

ལེགས་པར་སྤྱང་བའི་རྣམ་པ་གསལ་བྱེད་སྟོག་ཅན་སྟོག་མེད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་སྟོག་དེ་ཡིན་ན་དབྱུངས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱེད་ཀ། ལྷ་པུ་སྟོག་མེད་རྒྱུང་པ་བརྗོད་མི་བཏུབ་པ་ཡིན་ཞིང་བོད་དུ་འདུང་། ལེགས་ཟེར་བ་ལྷ་པུ་ལ་ཡིག་ཨེ་ལེགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གསལ་སྟོག་མེད་སྤྱང་སྐྱེས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་རིགས་འབྲེལ་རྣམས་ཀྱང་། སྟོག་ཅན་སྟོག་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་བའི་མ་ཡིན་ཞིང་འཇུག་པར་དཀའ་བ་དང་། དགོས་པ་ལྡོག་པོར་མི་ཚེ་བས་དེ་རྣམས་འགག་མ་མཛད་རྒྱུ་དེ་བས་ན་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྟོག་མེད་རྒྱུང་པ་འདིར་མི་འདོད་ཅིང་ཨི་ཡིག་དེ་ཀ་ལ་སྐྱེས་པར་ལེགས་པའི་ཐ་སྤྱང་མེད་པས་དེས་དེ་དག་ལ་ལྷ་པུ་ལ་གསལ་བར་བྱེད་མ་རྣམས་པའི་བྱེད་ཀུ་ལའི་མེ་ཚན་དུ་འདོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།

The thirty ལྷན་ལྟེན consonants are deflected being joined with the four vowel signs representing i, u, e and o, as follows:—

འདྲི་ལྷན་ལྟེན Compounds with the four vowels *i, u, e and o.*

ཀ ka	ཀི ki	ཀུ ku	ཀེ ke.	ཀོ། ko.	ཁ kha	ཁི khi	ཁུ khu	ཁེ khe	ཁོ། kho.
ག ga	གི gi	གུ gu	གེ ge	གོ། go.	ཎ ña	ཎི ñi	ཎུ ñu	ཎེ ñe	ཎོ། ño.
ཅ ca	ཅི ci	ཅུ cu	ཅེ ce	ཅོ། co.	ཇ cha	ཇི chi	ཇུ chu	ཇེ che	ཇོ། cho.
ཇ ja	ཇི ji	ཇུ ju	ཇེ je	ཇོ། jo.	ཉ ñu	ཉི ñi	ཉུ ñu	ཉེ ñe	ཉོ། ño.
ཏ ta	ཏི ti	ཏུ tu	ཏེ te	ཏོ། to.	ཐ tha	ཐི thi	ཐུ thu	ཐེ the	ཐོ། tho.
ད da	དི di	དུ du	དེ de	དོ། do.	ན na	ནི ni	ནུ nu	ནེ ne	ནོ། no.
པ pu	པི pi	པུ pu	པེ pe	པོ། po.	ཕ pha	ཕི phi	ཕུ phu	ཕེ phe	ཕོ། pho.
བ ba	བི bi	བུ bu	བེ be	བོ། bo.	མ ma	མི mi	མུ mu	མེ me	མོ། mo.
ཅ tsa	ཅི tsi	ཅུ tsu	ཅེ tse	ཅོ། tso.	ཇ tsha	ཇི tshi	ཇུ tshu	ཇེ tshe	ཇོ། tsho.
ཇ dza	ཇི dsi	ཇུ dsu	ཇེ dse	ཇོ། dso.	ཁ ca	ཁི ci	ཁུ cu	ཁེ ce	ཁོ། co.
ཞ sha	ཞི shi	ཞུ shu	ཞེ she	ཞོ། sho.	ཟ za	ཟི zi	ཟུ zu	ཟེ ze	ཟོ། zo.
འ ha	འི hi	འུ hu	འེ he	འོ། ho.	ཡ ya	ཡི yi	ཡུ yu	ཡེ ye	ཡོ། yo.
ར ra	རི ri	རུ ru	རེ re	རོ། ro.	ལ la	ལི li	ལུ lu	ལེ le	ལོ། lo.
ཤ sa	ཤི si	ཤུ su	ཤེ se	ཤོ། so.	ས sa	སི si	སུ su	སེ se	སོ། so.
ཧ ka	ཧི hi	ཧུ ku	ཧེ he	ཧོ། ho.	ཨ a	ཨི i	ཨུ u	ཨེ e	ཨོ། o.

སྐད་འདྲེན་ Subjoined letters.

Compounds with the four consonants, ཡ, ར, ལ and བ

Some consonants are joined with the liquids ཡ, ར, ལ, and བ which are then called ཡ་བརྟགས་ * *ya-btags*, ར་བརྟགས་ *ra-btags*, ལ་བརྟགས་ *la-btags*, and བ་བརྟགས་ *wa-btags*.

The letter ཡ when subjoined to the seven consonants ཀ, ར, ལ, ཅ, བ, ཇ, ཉ, takes the form ཡ་བརྟགས་བརྟན་ཅི། the seven *ya-btags* letters having a subjoined ཡ *y* are ཀ, ར, ལ, ཅ, བ, ཇ, ཉ།

ཀ with the ཡ *yu-btags*, subjoined becomes ཀྱ *kya*. Similarly རྱ *khya*, ལྱ *gya*, ཅྱ *pya*, བྱ *phya*, ཇྱ *bya*, ཉྱ *mya* are formed. In these compounds both the letters are pronounced.

ར་བརྟགས་བརྟན་ཅི། the thirteen *ra-btags* letters:—ཀ, ར, ལ, ཅ, བ, ཇ, ཉ, ཐ, ད, དྷ, ན, ལ, བ, ཇ, ཉ, ཐ། When the letter ར is subjoined to the above thirteen letters it assumes the form ར་ and is called *ra-btags* ར་བརྟགས་

ཀ [with the] *ra-btags* ར་ subjoined becomes

ཀྲ *kra* pronounced *ka*.

ཀྲ	<i>khra</i>	<i>tha</i>	གྲ	<i>gra</i>	<i>ta</i> or <i>da</i>	ཅྲ	<i>tra</i>	or	<i>ta</i>
མྲ	<i>thra</i>	<i>tha</i>	དྲ	<i>dra</i>	<i>da</i>	པྲ	<i>pra</i>	,,	<i>ta</i>
ཕྲ	<i>phra</i>	<i>tha</i>	བྲ	<i>bra</i>	<i>ta</i> or <i>da</i>	མྲ	<i>mra</i>	,,	<i>mra</i>
ཉྲ	<i>gra</i>	<i>ga</i>	སྲ	<i>sra</i>	<i>sa</i> or <i>hra</i>	ཏྲ		,,	<i>hra</i>

ལ་བརྟགས་བརྟན་ཅི། the six *la-btags* letters.

The letter ལ is subjoined to the following six consonants:—ཀ, ལ, བ, ཇ, ཉ, ཐ། ཀྱ *kla*, རྱ *gla*, ལྱ *bla*, ཅྱ *zla*, བྱ *rla*, ཇྱ *sla*. The compounds so formed are all pronounced as ལ *la* with the exception of ཅྱ *zla*, which is pronounced as *da*: The surmounting letters become silent when joined with ལ *la*. *

The letter བ *wa* is subjoined to certain consonants. The form it takes in the compounds so formed resembles a triangle བ. It is then called བ་རྩུར་ *wa-zur*, *wa*—corner.

བ་རྩུར་བརྟགས་བརྟན་ཅི།

ཀྲ	ཀླ	ཀྴ	ཅྲ	ཅླ	ཅྴ	ཇྲ	ཇླ	ཇྴ	ཉྲ	ཉླ	ཉྴ	ཐྲ	ཐླ	ཐྴ	ཏྲ	ཏླ	ཏྴ
<i>kwa</i>	<i>khwa</i>	<i>gwa</i>	<i>cwa</i>	<i>ñwa</i>	<i>twa</i>	<i>dwa</i>	<i>tswa</i>	<i>tshwa</i>	<i>swa</i>	<i>xwa</i>	<i>rwa</i>	<i>lwa</i>	<i>ɕwa</i>	<i>swa</i>	<i>hwa</i>		

* The silent letters have been underlined.

Of the sixteen compounds with ཨ་ཟུར only nine, namely ཀ, ཁ, ཏ, ཅ, ཆ, ཇ, ཉ, ལ and ས are in general use in Tibetan. In these the initial and the subjoined letters are both sounded.

The ཨ་ཟུར (ཨ) is obscurely sounded in ཏ, ཅ, ཆ and ཇ.

II

LETTERS are classified under four denominations, namely:—

1. མིང་གཞི *Miñ-gshi** initial letters which generally form the roots of words.
2. རྒྱུལ་པ *rkyañ-pa†* These comprise the initial letters, *hdogs-can* and the compounds formed with the རྩད་འཛོགས signs representing:— ལ, ར, ལ, མ, *y, r, l, w*, which are subjoined to them.
3. མགོ་ཚན་ *ngo-can*:—Letters which are surmounted by ར, ལ, ས (*r, l, s*).
4. འཕུལ་ཚན་ *Hphul-can*§ The initial letter in a word (either simple or compound) is so called when it has any of the five letters ཀ, ཏ, ཁ, ལ, ར fixed before it for forming a word.

མགོ་ཚན་ Surmounted letters.

The letters ར, ལ, ས are fixed on the heads of certain simple and compound letters. They are then called *ngo-can* surmounted letters or རྩེགས་གསུམ་ *r's gs-gsum*, the triplepiled up letters. The compounds so formed are called མགོ་ཚན་གསུམ་।

The superscribed letter which is seldom pronounced, will be represented by a line underneath it.

* གསལ་བྱིད་ཀ་སོགས་སྤྱུ་ཅུ་ཞེ། དབྱངས་གསལ་གྱི་ཀྱང་མིང་གཞིར། (མེ་ཚང་།)

† དབྱངས་མ་ཨེ་ཟུ་ཨེ་ཨོ་དང་། ཡ་ར་ག་མའི་རྩད་འཛོགས་རྣམས། གང་རུང་ཡོད་ཀྱང་འཕུལ་དང་མགོ། མེད་ན་ཐམས་ཅད་རྒྱུང་བ་ཡིན།।

§ རྩེན་འཇུག་ག་ད་བ་མ་ལ། ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་འཕུལ་ཚན་ཡིན།।

The twelve basic consonants with ར over their heads:—

ར་མགོ་བཅུ་གཉིས་ནི།

ཀ	ག	ང	ཁ	ར	ལ	ཀ	ཁ	ཅ	ཇ	ཁ།
<i>rka</i>	<i>rga</i>	<i>rña</i>	<i>rña</i>	<i>rta</i>	<i>rda</i>	<i>rna</i>	<i>rba</i>	<i>rma</i>	<i>rtsa</i>	<i>rdsa</i> <i>rla</i> .

These retain their respective sounds in the combination with the exception of ཀ which then turns like the English g (hard) and also of བ which then sounds as b. In the words རྗེ and ལྷ་ཀྱན the ར over the heads of ཇ and ཀ are sounded.

The ten basic consonants with the letter ལ surmounting them:— ཀ, ཀ, ང, ཇ, ཅ, ཅ, ཅ, བ, བ, ཅ།

ལ་མགོ་བཅུ་ནི།

ཀ	ག	ང	ཁ	ར	ལ	ཀ	ཁ	ཅ	ཇ	ཁ།
<i>lka</i>	<i>lga</i>	<i>lña</i>	<i>lca</i>	<i>lja</i>	<i>lta</i>	<i>lda</i>	<i>lpa</i>	<i>lba</i>	<i>lha</i> .	

The surmounting letter ལ *la*, is silent except in the word ལྷ signifying a god.

In the last compound *i.e.*, in ལྷ *lha* both the letters are pronounced. The letters ཀ, ཇ, ཅ, བ with the surmounting ལ are sounded harder than in their simple state.

The letter ས is fixed on the top of eleven ཀྱང་བ letters:— ཀ, ཀ, ང, ཅ, ཅ, ཅ, ཅ, བ, བ, ཅ, ཅ། In the compounds so formed the surmounting letter ས is not pronounced.

ས་མགོ་བཅུ་གཉིས་ནི།

ཀ	ག	ང	ཁ	ར	ལ	ཀ	ཁ	ཅ	ཇ	ཁ།
<i>ska</i>	<i>sga</i>	<i>sña</i>	<i>sña</i>	<i>stu</i>	<i>sda</i>	<i>sna</i>	<i>sya</i>	<i>sba</i>	<i>sma</i>	<i>stsa</i> .

འཕུལ་ཅན།

Combination of letters to form words.

རྗེས་འཇུག་ཕྱོག་འཇུག་མི་འཇུག་མིང་གཞི།

Out of the thirty letters called མིང་གཞི *miñ-gshi*, inasmuch as they individually form the basis of a syllable or word, the ten ཀ, ང, ཅ, ཅ, ཅ, བ, བ, ཅ, ཅ། are called རྗེས་འཇུག affixes or closing letters, from their being affixed to the basis of a word or syllable.

Out of these ten final letters the two, ཅ and ཅ are called ཡང་འཇུག secondary affixes. Again, out of the ten རྗེས་འཇུག affixes the five letters ཀ, ཅ, ཅ, ཅ, ཅ are used as ཕྱོག་འཇུག prefixes; so called from their being put before the basis of a syllable for forming a word.

The twenty remaining གསལ་ཕྱེད་ consonants—

ཀ, ཁ, ཅ, ཆ, ཇ, ཉ, ཏ, ཐ, ག, མ, ཚ, ཛ, ཏྲ, ལ, བ, ཙ, འ, ཡ, ས, ཨ

are called མི་འབྲུག་མིང་གཞི། *mi-hjug miñ-gshi*. These never occur as final letters in words or after any vowel. No compounds or combinations of these letters are made for forming words in the Tibetan language. The ten consonants ཀ, ཅ, ཏ, ཐ, ག, མ, ཚ, ཛ, ཏྲ, ལ, བ, ཙ, are the only letters that close any syllable, or follow the vowel, whether inherent or expressed. Accordingly, combinations like ཚྱཀ་, ཚྱམ་, མཚེལ, form no words in Tibetan. These twenty letters stand as initials in a syllable or word.

Some of the twenty མི་འབྲུག་མིང་གཞི། letters are words in themselves:— ཀ *ka*, pillar ཁ *kha*, mouth or snow; ཅ *cha*, part, fraction, or a pair; ཇ *ja*, tea; ཉ *ñ*, fish; ཏ *pa*, the syllable expressing ownership; ཐ *pha*, father; ག *tsa*, time ཚྱ་ནས་ from the time; ཛ *tsha*, hot, fever ཏྲ *dsa*, an earthen vessel for cooking or for heating; ལ *wa* fox; བ *sha* lead; ཙ *za* food, or to eat; འ *ya*, an equal or match, above, up; ཡ *za*, flesh, meat; ཨ *hu*, breath, yonder. These letters form the basis འབྲུག་ལུག་ to which the རྩོན་འབྲུག་ and རྩེས་འབྲུག་ letters are prefixed and affixed.

The use of the ten letters ཀ, ཅ, ཏ, ཐ, ག, མ, ཚ, ཛ, ཏྲ, ལ, བ, ཙ, called རྩེས་འབྲུག་ closing letters may be illustrated thus: in the word ལག་ the letter ཀ is a རྩེས་འབྲུག་. Here the letters ལ and ཀ are joined so as to form a syllable in consequence of which there is no རྩོག་ (') intersyllabic point between them. By this combination ཀ has lost its inherent ཨ *a*. Accordingly, the word ལག་ is pronounced *lag* and not *la-ga*; in the same manner, in the words གང་ *gan*, ཏད་ *nad*, ཏན་ *ñm*, ལབ་ *lab*, ལམ་ *lam*, མར་ *mar*, རལ་ *ral*, ལས་ *las*, the letters ཅ, ཏ, ཐ, ག, མ, ཚ, ཛ, ཏྲ, ལ, བ, ཙ, are all རྩེས་འབྲུག་.

In the syllables ཏས་, ཏམ་, ཏཙ་ the letter ཙ is not strictly a རྩེས་འབྲུག་ closing letter though it is fixed after རྩེས་ལྷན་འབྲུག་པ་ for forming a grammatical termination and closes a word or syllable.

In some words the letters ཏ and ཙ are affixed to the རྩེས་འབྲུག་ letters such as ཏ, ཀ when they are called ཡང་འབྲུག་. In the words ལེགས་ and ལྱེད་ the letters ཀ and ཏ are རྩེས་འབྲུག་ but ཏ and ཙ, are ཡང་འབྲུག་. Here ཀ and ཏ have lost the ཨ that was inherent in them, in consequence of their union with ཙ and ཏ which are seldom pronounced.

The combinations གས་, ཏས་, ཏམ་, ཏཙ་ are infact double affixes. (རྩེ་འབྲུག་དང་ཡང་འབྲུག་) ཏད་ ཏད་, ཏཙ་ also occur as double affixes in older orthography, but though the use of ཏ (called ཏད་) is the more correct form for designing the past tense yet in modern Tibetan this practice is seldom resorted to.

The རྩོན་འབྲུག་, རྩེས་འབྲུག་, and ཡང་འབྲུག་ letters where silent will be represented by underlined italics.

The tendency of the Tibetan language being towards monosyllabic pronunciation the རྩམ་འབྲུག་ and ཡང་འབྲུག་ letters * are either softly pronounced or not sounded at all. ཀ and བ in the expression ཕྱག་ཤིབ་ sound softly. Sometimes they are silent as in རྩམ་, རྩམ་, ལམ་, ལུམ་, ལུམ་, རྩམ་, རྩམ་, རྩམ་ | yet in their phonetical silence they slightly deflect the vowels that precede them; རྩམ་ *naḥ* is pronounced as *noh*, རྩམ་ *nus* as *nui*, ལུམ་ *lus* as *lui*, རྩམ་ *chos*, as *choi*, རྩམ་ *ces*, is pronounced as *sheh*, རྩམ་ *dad* is pronounced as *deh*, and རྩམ་ *ḥad* is pronounced as *sheh* and so on.

This peculiarity is more marked in the colloquial of Lhasa, *i. e.* Central Tibet, than in that of Western Tibet. In the following illustrations of the ten single affixes and four double affixes the letters that are not pronounced are underlined>.

ག in རྩམ་	<i>naḥ</i>	(meaning black), in རྩམ་ <i>nags</i>	meaning forest.
ང in རྩམ་	<i>rañ</i>	(meaning self, in རྩམ་ <i>rañs</i>	meaning entire.
ད in རྩམ་	<i>naḥ</i> , རྩམ་ <i>m.ḥ</i> , རྩམ་ <i>yiḥ</i> , རྩམ་ <i>y.ḥ</i> , རྩམ་ <i>luḥ</i>	and so on, is never pronounced,	though it slightly deflects the preceding vowel.
ན in རྩམ་	<i>kun</i> , རྩམ་ <i>don</i> , རྩམ་ <i>rin</i> , རྩམ་ <i>lan</i> , རྩམ་ <i>len</i>	and so on, is fully pronounced.	
བ in རྩམ་	<i>thub</i> , རྩམ་ <i>thob</i> , རྩམ་ <i>rab</i> , རྩམ་ <i>rib</i> , རྩམ་ <i>leb</i>	and so on, is pronounced.	
མ in རྩམ་	<i>gam</i> , རྩམ་ <i>nam</i> , རྩམ་ <i>dam</i> , རྩམ་ <i>lam</i> , རྩམ་ <i>tsam</i>	etc., is fully pronounced.	
འ in རྩམ་	<i>ḡkaḥ</i> , རྩམ་ <i>ḡkaḥ</i> ,	is pronounced as the silent h in English.	
ར in རྩམ་	<i>mar</i> , རྩམ་ <i>dar</i> , རྩམ་ <i>bar</i> , རྩམ་ <i>sar</i> , རྩམ་ <i>gur</i> , རྩམ་ <i>nor</i>	is pronounced.	
ལ in རྩམ་	<i>bal</i> , རྩམ་ <i>ril</i> , རྩམ་ <i>yul</i> , རྩམ་ <i>ḡel</i> , རྩམ་ <i>yol</i>	<i>l</i> is softly pronounced.	
ས in རྩམ་	<i>luḥ</i> , རྩམ་ <i>riḥ</i> , རྩམ་ <i>luḥ</i> , རྩམ་ <i>luḥ</i> , རྩམ་ <i>goḥ</i>	etc. is never pronounced,	though it slightly changes the preceding vowel.

In all double affixes the terminating letter མ is silent—

གས in རྩམ་	<i>pags</i> , རྩམ་ <i>lags</i> , རྩམ་ <i>iegs</i> , རྩམ་ <i>chugs</i> , རྩམ་ <i>dogs</i>	etc.
ངས in རྩམ་	<i>sanḥ</i> , རྩམ་ <i>ḡonḥ</i> , རྩམ་ <i>rañḥ</i> , རྩམ་ <i>dañḥ</i> , རྩམ་ <i>luñḥ</i> ,	etc.
བས in རྩམ་	<i>thabḥ</i> , རྩམ་ <i>chibḥ</i> , རྩམ་ <i>cubḥ</i> , རྩམ་ <i>khebḥ</i> , རྩམ་ <i>ḡobḥ</i> ,	etc.
མས in རྩམ་	<i>thamḥ</i> , རྩམ་ <i>rimḥ</i> , རྩམ་ <i>ḡumḥ</i> , རྩམ་ <i>semḥ</i> , རྩམ་ <i>somḥ</i>	etc.

According to older orthography, རྩམ་, རྩམ་, རྩམ་, both the letters in the three double affixes རྩམ་, རྩམ་, རྩམ་, are pronounced.

* Regarding the pronunciation of these letters, Alex. Csoma de Koros remarks:—

“They should always be sounded accordingly, since the Tibetan Grammarians say, that these letters are affixed expressly to render the words sonorous and significant.”

He, however, added:—

“Some of the affixes are only obscurely heard; some are left entirely silent (as the མ in རྩམ་, རྩམ་, རྩམ་, རྩམ་), and some change the preceding vowel.”

In composition, all words not ending in a ཇིས་འབྲུག letter *i.e.*, those that have vowel terminations only should be taken as if ending in འ: ཇི combined with འ as ཇིའ; ཇི as ཇིའ and so on.* This འ is only a changed form of the basic inherent ཨ. The use of འ (by fixing it at the foot) is generally made in transcribing Sanskrit terms, to lengthen or increase the power of the vowel termination of a word, in the manner the Sanskrit ཨ is made long, when necessary, by the addition of a stroke after it such as ཨྱ, for instance the word *Acārya* will be written in Tibetan as ཨྱེ་མོ། *Içvara*, as ཨྱི་ལྷ་ར།

In words formed with ཇིས་འབྲུག and ཨང་འབྲུག *i.e.*, secondary affixes the ཇིས་འབྲུག letters are pronounced, but the ཨང་འབྲུག letters are not pronounced. In ཇིབས *shahs*, ཇིལས *legs*, ཇིངས *hubs* the letter ས is seldom heard.

The ཇིཙ་འབྲུག letters ཀ, ཅ, བ, མ, འ† are put before a syllable or a radical letter to form words. They are also used to modify the meaning of a word, and for forming the present, past and future tenses of a verb. These five letters are called འབྲུག or prepositive letters when they are used as ཇིཙ་འབྲུག།

ཇིཙ་འབྲུག ཇིཙ་འབྲུག METHOD OF COMBINATION.

ཇིས་འབྲུག་ཡི་གེ་བརྒྱ་གཅིག་ལ། the eleven initial letters which have ཀ prefixed to them are ཅ, ཉ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ. The syllables ཅའ *chah*, ཉའ *noh*, ཏའ *tah*, ཏའ *dah*, ཏའ *nah*, ཏའ *teah*, ཏའ *shah*, ཏའ *xah*, ཏའ *yah*, ཏའ *çah*, ཏའ *sah*, would not form words in themselves if the letter ཀ was not prefixed, to them. With ཀ prefixed they are words: —གཅའ signifying drink, ཀཉའ neek, ཀཏའ pawn, ཏཀའ pleasure, ཏཅའ antelope, ཏཏའ rust, blight; ཏའཉའ to joke, ཏའཏའ a planet, ཏའཏའ oxide (of a metal; ཏའཏའ becoming fit, ཏའཏའ the snow leopard of Tibet. The prefix ཀ remains silent in the manner the letter k is in the English words “knife”, “knee” or “know.”

It is to be noted here that the prefix ཀ is not used before any མགོ་ཅན or ལྷན་འཛིན་ལས compound letters formed by surmounting or subjoining one consonant with another.

ཏའ་འབྲུག་ཡི་གེ་རྒྱ་མཐའ། The letter ཏ is prefixed to the following fifteen ཇིཙ་འབྲུག and ལྷན་འཛིན་ལས letters: ཀ, ཀ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ, ཏ; thus ཏཀའ, ཏཀའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ, ཏཏའ.

ཏ is never prefixed to མགོ་ཅན letters. Its use in some verbs indicates that they are in the future tense.

ཏའ་འབྲུག་ཡི་གེ་རྒྱ་མཐའ། The letters with the prefix ཏ:—ཏ is put before ཇིཙ་འབྲུག and མགོ་ཅན letters in a syllable to form words and also to form the preterite and future tenses in some verbs.

* ཇིང་མཐའ་ཇིས་འབྲུག་ཇིང་གུན་གུང་། ཏའ་མཐའ་ཅན་དུ་གཟུང་བར་བྱ།

† ཇིས་འབྲུག་ལས་གཏའ་བམ་འ། ལྷ་པོ་ཇིཙ་དཔང་འབྲུག་པ་རྟེ།

PRONUNCIATION

of the

མིང་གཞི *miñ-gshi*, མྱེད་འདོགས *smad-hdogs* and མགོ་ཙན *mgo-can* letters.

1. མིང་གཞི་ལི་གོ། The simple letters:—

ཀ <i>k</i>	in kill, seek.	ཁ <i>ks</i>	in inkhorn.
ག <i>g</i>	in gun, go, dog.	ང <i>ñ (ng)</i>	in sing, king.
ཅ <i>c (ch)</i>	in porch.	ཆ <i>ch(chh)</i>	in church-hill.
ཇ <i>j</i>	in jet, jump.	ཉ <i>ñ (n)</i>	in singe.
ཉ <i>t</i>	in water (in Ireland).	ས <i>th</i>	in nut-hook.
ད <i>d</i>	in dice (more like <i>th</i> in this).	ཏ <i>n</i>	in not, nut.
པ <i>p</i>	in pull, page.	ཕ <i>ph</i>	in up-hill.
* བ <i>b</i>	in ball, boy, bard.	མ <i>m</i>	in man, map.
ཙ <i>ts</i>	in parts.	ཚ <i>tsh</i>	<i>ts</i> aspirated.
ཛ <i>ds</i>	in guards.	ལ <i>w</i>	in waft, wave.
ཞ <i>sh</i>	in shone or <i>s</i> in leisure.	ཟ <i>z</i>	in azure or <i>s</i> in <i>as</i> .
ར <i>h</i>	in hour, honour.†	ཡ <i>y</i>	in yard, year.
ར <i>r</i>	in ray, rope.	ལ <i>l</i>	in last, large.
ག <i>ç</i> sh,	in sharp.	ས <i>s</i>	in same, soon.
ཧ <i>h</i>	in half, help.	ཨ <i>a</i>	in far.

In all the above twenty-nine letters the last letter ཨ is inherent, for which reason the Tibetan Grammarians have included it among consonants as a basis both for vowels and consonants. The letter ར *h* called ཨ་རྩུང the little ཨ *a* is generally joined to the basic-vowel of a letter to make its pronunciation long. When it is subjoined to the letter ཨ the compound so formed becomes equivalent to the Sanskrit आ *ā* and is pronounced as *a* in tar, far, or father. When it is subjoined to the vowel ཨི the compound so formed resembles the Sanskrit ई and is pronounced like *i* in police.

* བ is sometimes differently sounded as *p*, *v* or *w*. As an initial word or when it begins a word it is pronounced like *p*; བ *pa*, a cow; བོད Tibet, to call. As an additional syllable, or particle after ཏ, ཨ, ལ, ཡ final letters, or when it has a ད prefix, it is generally pronounced as *wa*: ཏ་བ *na-wa*, illness; རིབ *re-wa* hope; བདེ་བ *bde-wa* happiness; when used as a final particle in a verb or adjective it is also pronounced as *w*: དགྲོ་བ *dgro-wa*, རྟེན་བ *hbya-wa*. In the words དབུ *du*, དཔོ *po*, ཅུ་བོ *chu-vo*, it is sounded as *w* or *v*; with any of the surmounting letters ཏ, ཡ, མ or with ཨ as a preceding letter, it is sounded as *b* བ་ ར་ *rba*, a wave; ལ་ ལ་ *lba*, goitre; ས་ ས་ *sba*, to hide; ཨ་བ་ ཨ་བ་ *hbañ*, to soak.

† In the early stage of Tibetan literature the letter ར used to be added to every radical syllable ending in the vowel *a*, *i*, *u*, *e*, or *o*, thus: ཀ་ར, ཀེ་ར, ཀུ་ར, ཀེ་ར, ཀོ་ར. In being so used ར simply represented the vowel ཨ which in modern Tibetan is left out or retained only in those syllables in which the radical letter is preceded by a རྩུང་ལྟུག་ prefix, and where there is no closing consonant after the inherent ཨ. But when there is a closing consonant, the ར is dropped; as in the past tense of རྟོད་ *i. e.*, in the word རྟོས་ signifying gone away.

2. རྩེ་ལྷན་པའི་གྲུབ་མཚན་ Subjoined letters :—

The four compounds of this class which in their pronunciation, in modern Tibetan, resemble the four simple letters ཅ, ཆ, ཇ, ཉ :

ཅ *pya* is pronounced as ཅ *ca*. ཆ *phya* is pronounced as ཆ *cha*.
 ཇ *bya* ,, ,, ,, ཇ *ja*. ཉ *mya* ,, ,, ,, ཉ *ña*.

In nine, out of the thirteen basic consonants, to which the letter ར *r* may be subjoined, the basic constituent is seldom pronounced in Tibet proper, but the compounds so formed have a pronunciation altogether different from that of any of the constituents :

ཀ	ཁ	ག	ང	ཅ	ཆ	ཇ	ཉ	ཏ
<i>kra,</i>	<i>khra,</i>	<i>gra,</i>	<i>tra,</i>	<i>thra,</i>	<i>dra,</i>	<i>pra,</i>	<i>phra,</i>	<i>bra,</i>
(<i>ta</i>),	(<i>tha</i>),	(<i>ta</i> or <i>da</i>),	(<i>ta</i>),	(<i>tha</i>),	(<i>da</i>),	(<i>ta</i>),	(<i>tha</i>),	(<i>ta</i> or <i>da</i>),

In the four compounds རྩེ་ *mra*, རྩེ་ *gra*, རྩེ་ *sra*, རྩེ་ *hra*—the constituents are more or less pronounced.*

The nine compounds of which the pronunciation resembles that of the Sanskrit cerebrals ཅ, ཆ, ཇ represented by the (མོ་གྲུབ་ལྷན་པའི་) inverted letters ཅ, ཆ, ཇ :—

ཀ <i>kra</i> (<i>ta</i>)	ང <i>tra</i> (<i>ta</i>)	ཇ <i>pra</i> (<i>ta</i>)	ཁ <i>khra</i> (<i>tha</i>)
			ཅ <i>thra</i> (<i>tha</i>)
ག <i>gra</i> (<i>da</i>)	ཆ <i>dra</i> (<i>da</i>)	ཉ <i>bra</i> (<i>da</i>)	ཏ <i>pra</i> (<i>da</i>)

མོ་ is seldom used in Tibetan except in transcribing Sanskrit words.

The pronunciation of the six basic consonants to which the letter ལ may be subjoined, has been explained in page 4.

3. མོ་ལྷན་པའི་གྲུབ་མཚན་ Superscribed letters :—

The pronunciation of these compound letters has been explained in page 6. The letters ཀ, ཁ, ཏ, ཉ, ར, ལ, when surmounted by མོ་, ལ, མོ་ are pronounced like *g* (hard), *j*, *d* and *b*.

* In Tsang རྩེ་ is pronounced as རྩེ་ *sa* this pronunciation is markedly so in the word རྩེ་ signifying a son. In the word རྩེ་ (name of a streamlet on the bank of which is situated the *Sre rgyud-pahi dgon-pa*) the pronunciation is *Rhé*. In the word རྩེ་, signifying an otter, the pronunciation is *rham*.

ཚཱ་ག་ (་)

Between the two syllables of a dissyllabic word a triangular point called ཚཱ་ག་ (inter-syllabic stop) intervenes being placed on the top, as in the words དམ་པ་། དགེ་བ་། རྗེས་པ་། This point is also used in separating one word from another in an expression or sentence; as for instance, in the expression དམ་པ་རྣམས་ལ། (to the holy ones), there are three such stops; between the words དམ་པ་ and རྣམས་ there is a ཚཱ་ག་ and between རྣམས་ and ལ་ there is another; but no ཚཱ་ག་ should be placed after ལ་ no matter whether a ། (1) the perpendicular stroke representing a comma, is put or not after the expression. In དགེ་བའི་ལས་ (a pious deed), there are two; in རྗེས་པ་ཚན་གྱི་བྱ་བ་ (a sinner's doings), there are five ཚཱ་ག་། No ཚཱ་ག་ should be placed after the closing letter of a monosyllabic word when ending an expression or sentence. In a dissyllabic word the closing letter of the second syllable, unless it be ར་, should not be followed by a ཚཱ་ག་། When at the end of an expression or sentence, a word terminates in ར་ the ཚཱ་ག་ must be placed in the event a ། (1) has been put. If no ཚཱ་ག་ intervenes between ར་ and the ། the two placed in close proximity of each other, would form the letter ར། Hence the necessity of putting a ཚཱ་ག་ between ར་ and །. The use of the ཚཱ་ག་ between words as well, in an expression or sentence, i.e., ཚཱ་ག་འདྲ་ཚཱ་ག་ discloses the monosyllabic origin of the Tibetan language.

ཚཱ་ག་ཐུན་།

The Tibetan, though it abounds in monosyllabic words, is in fact a dissyllabic language.* The formation of the second syllable in a word of two syllables is governed by the final letter of the preceding syllable, i.e., the first syllable which in itself is a word. The second syllable is generally an additive or defective particle called ཚཱ་ག་ཐུན་ which often modifies the meaning of the preceding part of the word.

These additive particles chiefly indicate the different parts of speech. They are generally used in the formation of cases and in the declension of verbs and pronouns.

The first part of a dissyllabic word or ཚཱ་ག་ is the root-word. It is called མིང་གྲུ། The word itself is called ཚཱ་ག་, མིང་ or མིང་ཚཱ་ག་ when it is grammatically formed. The second part of it called ཐུན་ or འཕྲད་ independently is never a word.

Words apparently trisyllabic are not rare in this language: རྗེས་པ་ཚན་། དགེ་བ་ཚན་། དགའ་ལྡན་པ་། etc., those which occur largely in the sacred books are generally literal translations from the Sanskrit, such as ཡང་དག་པ་ (Samyak), རྣམ་པ་ཚན་། མངས་རྒྱས་པ་། བཅོས་ལྡན་པ་དམ། These are but expressions rather than words.

གྲུ་ SOUND.

Sounds གྲུ་ are རྗེས་པ་ i.e., articulate and མ་རྗེས་པ་ inarticulate. An articulate sound when represented by a letter or by a grammatical combination of two or more letters is called ཚཱ་ག་། The particle which is added to a monosyllabic ཚཱ་ག་ to form a complete word is called ཐུན་གྲུ་། Either of the syllables in a dissyllabic word or ཚཱ་ག་ or a postpositive particle like ཅུ་, ཅུ་, ཅུ་, ལ་ or ལུ་ etc., is also sometimes called གྲུ་ signifying a term.

* The Tibetan tongue is incapable of pronouncing monosyllabic words like school, full, rule, fame, etc. A Tibetan will read the word "school" as *i-si coo-li*; "full" as *ful-li*; "rule" as *ru-le*; "fame" as *fa-me*, etc.

EXAMPLES OF ཚོག་པོ་ལྟེང་།

ཀ as in དབྱིད་ཀ	ཀུལ་ཀ	གཉེས་ཀ།	ཁ as in དབྱར་ཁ	ཀུལ་ཁ	རྩོམ་ཁ།
ག ,, རིག་	མོང་ག	ལམ་ག།	ཏ ,, རིན་ཏ	ཀུན་ཏ	རབ་ཏ།
ར ,, རུང་ར	ལམ་ར	ཕོད་ར།	ཏ ,, འདི་ཏ	དི་ཏ	མཁའ་ཏ།
ལ ,, གཡས་ལ	ཕྱགས་ལ	མོགས་ལ།	ཏ ,, གསན་ཏ	འཁྱར་ཏ	ཉལ་ཏ།
ད ,, མོད་ད	ཕྱད་ད	དགོད་ད།	ཉ ,, འདུག་ཉ	སྒྲ་ཉ	སྒྲིབ་ཉ།
པ ,, ལག་པ	ལྗོག་པ	དམ་པ།	བ ,, ཀ་བ	འོང་བ	ཀུལ་བ།
མ ,, ལྷ་མ	བར་མ	མར་མ།	པ ,, ཀུལ་པ	མོན་པ	དྲང་པ།
པོ ,, ལྷ་པོ	ལུ་པོ	དི་པོ།	མ ,, མ་མ	བརྩན་མ	ཀུལ་མ།
ཀྱ ,, ལུལ་ཀྱ	ཕོད་ཀྱ	སེམས་ཀྱ།	གི ,, བདག་གི	ཞིང་གི	རང་གི།
ཀྱ ,, རིན་ཀྱ	ལམ་ཀྱ	གསེར་ཀྱ།	འ ,, མི་འ	ལ་འ	ལྷ་མི་འ།
ཡ ,, མི་ཡ	ས་ཡ	པོ་ཡ།	གླ, ར, རོ, ཚ, པ, མ, ར, རོ, པ, མ, རྩ།		
འདུག་གོ, མོང་དོ, མོད་དོ, ལིན་ཚོ, ཐོབ་པོ, ལམ་མོ,			མི་འོ, འཁྱར་དོ, གསལ་པོ, ལེགས་པོ, གསན་ཏོ		
པར as in ལག་པར	མཚོགས་པར	ལྗོག་པར།	བར as in རྩ་བར	འོང་བར	གསལ་བར།
ཅིག ལུག་ཅིག	རྩོད་ཅིག	ལུལ་ཅིག། *	ཞིག ,, གང་ཞིག	མི་ཞིག	མཁར་ཞིག།
ཞིག ,, ལོས་ཞིག	སོམས་ཞིག	ལྷོས་ཞིག།	ཅིང ,, ལྗོག་ཅིང	ཀྱར་ཅིང	གསན་ཅིང།
ཞིང ,, ལྷ་ཞིང	འཁྱར་ཞིང	འཆང་ཞིང།	ཞིང ,, ལྷས་ཞིང	བཟུགས་ཞིང	ལུས་ཞིང།

* ཅིག་གླ རེ།, ཅིག in the words ཁ་ཅིག, ལྷ་ཅིག, ལུས་ཅིག, ལན་ཅིག is not to be considered as an additive particle ཚོག་པོ། In these it forms a part of the word itself.

ཁ་ཅིག་ལྷ་ཅིག་ལུས་ཅིག་དང་། ལན་ཅིག་སོགས་ཀྱི་ཅིག་གླ དེ། མིང་གི་ཆ་གས་ཡིན་པས་ན། ཚོག་པོ་བཟང་གྲངས་ལུ་མ་ནོར་གཅིག་།

ARTICLE.

There are three definite articles and three indefinite articles in the Tibetan language.

ཀ, ཁ, ག are definite articles signifying "the". ཅིག, ཞིག, ཤིག signifying a, an, any, some, certain (indeterminate) are indefinite articles. These are attached to words as ཚོག་པོ་ additive particles.

The letter ཀ signifying "the" is used after words ending in ག, ཏ, ཐ, ག; for instance རྒྱུ་ཀ, the six; རྩེད་ཀ the spring; རྩེད་ཀ the evening; ལོ་གཉིས་ཀ the two.

ཁ is used after ན, ལ, ལ; as in རྩེད་ཁ the autumn; རྩེད་ཁ the summer; ལུ་ཁ the country.

ག is used after ང, མ; and འ (expressed or understood) or after any vowel; as in རྩེད་ག the grove; ལྔ་ག the three; ན་ག the grassy plain or green; ལོ་ག the estate.

The indefinite article ཅིག is attached to words ending in ག, ཏ, ཐ; and also after the inherent ག thus: རྩེད་ཅིག a war; རྩེད་ཅིག a vessel; རྩེད་ཅིག a night. ཅིག is different from ལོ་ག signifying "one".

ཞིག is used with words ending in ང, ཏ, ཐ, ག, ལ; thus: རྩེད་ཞིག a house; ལན་ཞིག an answer; ལམ་ཞིག a road; ལག་ཞིག some, or any body; ལི་ཞིག a man; ལམ་ཞིག a castle; ལག་ཞིག a camp; ལམ་ཞིག a crystal; ལི་ཞིག a price.

ཤིག is attached to words closing with མ thus: ལོ་ཤིག a robe or garment; ལུ་ཤིག a body.

གི in རིང་གི, ང་གི, ཏ་གི, ཐ་གི, ག་གི, ལ་གི, མ་གི, འ་གི are ཚོག་པོ་ additive particles; they are not to be taken as Articles. The word རིང་གི is a corrupt form of the Sanskrit *simha* signifying "lion". མ་མོ་ is the Tibetan for Sanskrit *Mātrikā*. རི་གི་ཞི་གི་ is a particle of emphasis like "the" in the expression 'he is *the* man for such a work'. It is equivalent to Sanskrit *hi*.

མིང་ or མིང་ཚོག་ NOUN.

Substantive nouns are generally monosyllabic words though they may be formed of one or more letters; for instance, རྩེད་ mouth, རྩེད་ tea, རྩེད་ fish, རྩེད་ father, རྩེད་ mother, རྩེད་ cow, རྩེད་ fox, རྩེད་ goat རྩེད་ a high mountain, རྩེད་ flesh, རྩེད་ earth, etc., རྩེད་ water, རྩེད་ horse, རྩེད་ salt, རྩེད་ a hat or cap, རྩེད་ a horn རྩེད་ male, རྩེད་ son, རྩེད་ female, རྩེད་ man, རྩེད་ life, རྩེད་ curds, རྩེད་ kiss, རྩེད་ hill, རྩེད་ corpse, taste; རྩེད་ bell-metal, རྩེད་ tooth, རྩེད་ eye, རྩེད་ sky, རྩེད་ way, རྩེད་ discourse, རྩེད་ speech, རྩེད་ meaning, རྩེད་ mind, རྩེད་ heart, རྩེད་ tree or wood; རྩེད་ song.

Nouns formed with ཚོག་པོ་ i. e., additive particles are as follows: རྩེད་པོ་ hand, རྩེད་པོ་ foot, རྩེད་པོ་ skin, hide-boat; རྩེད་པོ་ house; རྩེད་པོ་ cell; རྩེད་པོ་ thumb; རྩེད་པོ་ child or young one; རྩེད་པོ་ snow; རྩེད་པོ་ pillar, རྩེད་པོ་ king, རྩེད་པོ་ sun, རྩེད་པོ་ drop, རྩེད་པོ་ hog, རྩེད་པོ་ ox, རྩེད་པོ་ donkey, རྩེད་པོ་ minister. In the foregoing words the particles, རྩེད་, རྩེད་, རྩེད་, རྩེད་ do not act the part of an Article. They make the full word of a monosyllabic term. In composition, they are sometimes omitted. The expression རྩེད་པོ་ is same as རྩེད་པོ་ king and རྩེད་པོ་ minister; རྩེད་པོ་ is same as རྩེད་པོ་ foot and རྩེད་པོ་ hand; རྩེད་པོ་ is same as རྩེད་པོ་ white and རྩེད་པོ་ black.

When attached to some monosyllabic terms they ཚོག་པོ་ sometimes make difference in the meaning.

The word ཇ་ signifies "self" but joined with the particle བ་ i.e., ཇ་བ་ signifies "nature." ར་ means "and" but ར་བ་ signifies "first." བ་ means "wool," བ་བ་ signifies a Nepalese.

Adjective nouns are also formed with ཚེག་མུད་ attached to the adjective monosyllabic terms, such as བཟང་བ་ the good, ར་ན་པ་ the wicked or the evil one. The expression བཟང་ར་ན་ signifies good and bad and also the good and the bad.

The use of ཚེག་མུད་ additive particles with some nouns causes distinction in their signification as to size, &c.

In the following examples the use of བ་ and འ་ is thus illustrated:— མི་ is man; མི་བ་ a great man (either in stature or position); མི་འ་ a little man or dwarf. ན་ fish, ན་བ་ great fish, ན་འ་ little fish. འ་ antelope, འ་བ་ big antelope, འ་འ་ small antelope; ཇ་ drum, ཇ་བ་ large drum, ཇ་འ་ drumlet; མདུ་ arrow, མདུ་བ་ large and long arrow, མདུ་འ་ small arrow; རྩ་ stone, རྩ་བ་ huge stone, boulder or rock, རྩ་འ་ small boulder or pebble; ཇ་ earthen vessel or pot, ཇ་བ་ large earthen pot or vessel, ཇ་འ་ small earthen pot or vessel.

In the above examples, the substantives (དངོས་བོ་) such as མི་, ན་, འ་ etc., when unaccompanied by ཚེག་མུད་ express the ordinary meaning, man, fish, antelope etc*. When joined with བ་ they convey a magnifying sense; with འ་ they become diminutives.

In the following examples the use of the ཚེག་མུད་ additive particles འ་ and རྩ་ with some nouns expresses "the young one"† but nothing diminutive: ཇ་མོ་ camel, ཇ་འ་ young camel; ན་ horse or pony, ན་འ་ colt; འ་ antelope, འ་འ་ young antelope, (འ་འ་ meaning small size antelope); བ་ cow, བ་འ་ calf; ར་ goat, ར་འ་ kid; འི་ dog, འི་འ་ pup; ལ་ sheep, ལ་འ་ lamb.

PLURAL NUMBER མང་ཚོག་།

The ཚེག་མུད་ (additive particles) ཚོ་, རྣམས་, རྣལ་, རྣལ་ are used as plural terminations. They are attached to nouns and pronouns in the singular number to express plurality. ཚོ་ is seldom attached to nouns. Its use is confined to pronouns. རྣལ་ is attached to both nouns and pronouns. རྣམས་ is seldom attached to pronouns. Though there is no dual in the Tibetan language, yet the Sanskrit duals have been generally rendered by the termination རྣལ་ in Tibetan. ར་ is the personal pronoun signifying I; ར་ཚོ་ signifies "we". It is not usual to express the meaning "we" by the word ར་རྣམས་།

ཁོང་ means "he"; ཁོང་ཚོ་ signifies "they". འོད་ or འོད་ means "you" or "thou"; འོད་ཚལ་ or འོད་ཚོ་ signifies "you". རི་ signifies "that"; རི་ཚོ་ or རི་ཚལ་ signifies "those".

མི་ is man; མི་རྣམས་ signifies "men". རེམས་ཅན་ animal; རེམས་ཅན་རྣམས་ animals. ཀུན་, རྣལ་, བརྒྱ་, མཐའ་དག་, རམས་ཅན་, མང་ས་, མོགས་, ཚོགས་ are but words signifying many, all, collection, etc. They are never used as plural terminations in the manner the additive particles ཚོ་, རྣམས་, རྣལ་ and རྣལ་ are used. The two words མི་ཀུན་ signify "all men". The expression རི་དབུ་ལུང་དབུ་ comprising of four words signifies "many hills and many valleys". If it was divided into two parts རི་དབུ་ and ལུང་དབུ་, རི་དབུ་, would mean nine hills and ལུང་དབུ་ nine valleys. རི་རྣམས་ signifying "hills" is only one word; the expression རི་མཐས་ཅན་ comprising of the two words, རི་ and མཐས་ཅན་ signifies "all hills".

* ར་བ་དངོས་བོ་རང་བཤད་དང་། བར་བ་ཅེན་པོམ་མཚོག་ལ་འདུག། བ་མ་ཅུང་ཅ་དམན་པའི་མིང་།

† ར་མ་མཐས་ཅན་རང་མིང་དང་། རྩ་མ་གྲུ་གུའི་མིང་དུ་གྲགས།།

ཇོ་མོ་གློ་མཚན་ or ཇོ་གསལ་ GENDER.

ཇོ་མཚན་ is masculine gender; ཇོ་མཚན་ feminine gender, and མཚན་མེད་ signifies the neuter or no gender.

ཇོ་ signifies male, ཇོ་ feminine. Monosyllabic nouns in the masculine gender generally take the ཇོ་གྲུང་ (additive particles) མ་ and ཇོ་ as feminine terminations; such as, བྱ་ son or boy, བྱ་ཇོ་ daughter or girl; རྒྱུ་ dog, རྒྱུ་ཇོ་ bitch; བླ་ son, བླ་ཇོ་ daughter; མ་ fox, མ་ཇོ་ vixen; རྟ་ tiger, རྟ་ཇོ་ tigress; ལྷ་ god, ལྷ་ཇོ་ goddess; རྒྱ་ younger brother, རྒྱ་ཇོ་ younger sister; ར་ goat, ར་མ་ she-goat; མཁའ་ལྷོ་ one moving in the sky, མཁའ་ལྷོ་མ་ female angel.

The feminine of some monosyllabic nouns is expressed by different words: such as, མི་ man, བུ་མེད་ woman; རྩི་ yak-cow, ཇོ་གཡལ་གྲུང་ yak-bull of Tibet; it is incorrect to say ཇོ་གཡལ་; ཇོ་གཡལ་ (father-yak) i.e., yak that is kept for breeding purpose. ར་ is horse, ཇོ་མ་ stallion, ཇོ་མ་ mare; it is incorrect to say ཇོ་མ་ or ར་ཇོ་; the use of ཇོ་ before or after ར་ being redundant. རྩ་ signifies a bull, so it is incorrect to say ཇོ་རྩ་ or རྩ་ཇོ་. བ་ signifies cow; so it is incorrect to say བ་ཇོ་. To dissyllabic words བ་ or ཇོ་ is added to signify the masculine; such as རྣམ་འབྱོར་པ་ (Sans. *Yogi*) and མ་ or ཇོ་ indicates the feminine, such as རྣམ་འབྱོར་མ་ (*Yogini*).

In dissyllabic nouns the ཇོ་གྲུང་ (additive particles) བ་, ཇོ་ or བ་, ཇོ་ are used as masculine terminations. These are changed into མ་ and ཇོ་ for feminine terminations, such as, ཇོ་གསལ་ཇོ་ host, ཇོ་གསལ་ཇོ་ hostess; ཇོ་གཡལ་ hog, ཇོ་གཡལ་ sow, swine; ཇོ་མ་ trader, ཇོ་མ་ female seller; ཇོ་མ་མ་ monk, ཇོ་མ་མ་ nun; ཇོ་མ་ཇོ་ ever-lord, ཇོ་མ་ཇོ་ lady; ཇོ་མ་ཇོ་ king, ཇོ་མ་ཇོ་ queen; ཇོ་མ་ guard, ཇོ་མ་ female guard; ཇོ་མ་ཇོ་ chief, ཇོ་མ་ཇོ་ chief's wife or lady-chief; ཇོ་མ་ཇོ་ lord, ཇོ་མ་ཇོ་ lady; ཇོ་མ་ a Tibetan (male), ཇོ་མ་ཇོ་ a Tibetan woman; ཇོ་མ་ཇོ་ hero, ཇོ་མ་ཇོ་ heroine; ཇོ་མ་ signifying one above (in Sans. *Guru*) is used in both the genders; so also ཇོ་མ་, a superior; མ་ and ཇོ་ are sometimes used as female terminations and as such are attached to dissyllabic nouns, such as, ཇོ་མ་ཇོ་མ་ he with (good) voice, ཇོ་མ་ཇོ་མ་ she with good voice (*Svara-svati*), ཇོ་མ་ཇོ་ ordained monk (Sans.) *Bhikṣu*, ཇོ་མ་ཇོ་ ordained nun, (*Bhikṣuni*); ཇོ་མ་ཇོ་ elephant, ཇོ་མ་ཇོ་ she-elephant, ཇོ་མ་ཇོ་མ་ he, the victorious one; ཇོ་མ་ཇོ་མ་ she, the victorious one.

Nouns having no gender also terminate with the ཇོ་གྲུང་ additive particles བ་, ཇོ་, ཇོ་, མ་ and ཇོ་, such as ཇོ་གསལ་ཇོ་, ཇོ་གསལ་ཇོ་, ཇོ་གསལ་ཇོ་, ཇོ་གསལ་ཇོ་ all signifying drop; ཇོ་མ་, ཇོ་མ་, door or gate; ཇོ་གསལ་ཇོ་ or ཇོ་གསལ་ཇོ་, new or novel ཇོ་གསལ་ཇོ་ or ཇོ་གསལ་ཇོ་, additional or remnant.

Some words with མ་ or ཇོ་, termination are used in both neuter and feminine genders: ཇོ་མ་, inner also the inner one i.e., wife. ཇོ་མ་ the outer or the later one; ཇོ་མ་, the lower or subodinate. ཇོ་མ་ banquet, show.

Some adjective nouns ending in མ་ are used only in the feminine gender; such as, ཇོ་མ་, wife, ཇོ་མ་, a beauty (Sans. *Sundarī*), handsome woman; things inanimate (except lakes, rivers and mountains) are put in the neuter gender. They terminate irregularly and also in བ་, ཇོ་; མ་, ཇོ་; such as ཇོ་མ་ a bridge, ཇོ་མ་ rope ཇོ་མ་ the accomplished (one); ཇོ་མ་ printed (thing); ཇོ་མ་ oblation; ཇོ་མ་ the (Indian) *Rupee*; ཇོ་མ་ (Sans. *Bhikṣā*) alms, begging.

ནམ་དུའི CASE.

SANS. *Vibhakti*)

There are eight cases in the Tibetan language. They are arranged in the following order:—

1. Nominative	ནམ་དུའི་དང་པོ།	མིང་ཚམ་རྟོན་པ།	The person or thing is simply named.
2. Accusative or Objective	„ „ གཉིས་པ།	གསལ་བྱ་བ་རྟོན་པ།	Shows the object of a transitive verb.
3. Agentive or Instrumentive	„ „ གཞུམ་པ།	ཕྱིད་པ་བྲལ་རྟོན་པ།	Indicates the agent (involving) the notion of <i>by</i> or <i>with</i> .
4. Dative or Necessitative	„ „ བཞི་པ།	དགོས་ཚེད་རྟོན་པ།	Expresses necessity and is indicated by <i>to</i> or <i>for</i> .
5. Ablative or Originative	„ „ ཇུ་པ།	འགྲུང་ཁུངས་རྟོན་པ།	Expresses source or <i>direction from</i> or <i>time</i> .
6. Possessive or Genitive	„ „ ཅུག་པ།	འབྲེལ་བ་རྟོན་པ།	Indicates possession or connection.
7. Locative	„ „ བརྒྱན་པ།	གནས་གཤི་རྟོན་པ།	Indicates place.
8. Vocative	„ „ བརྒྱད་པ།	ཚིང་པ་རྟོན་པ།	Indicates calling or addressing a person.

In the declension of nouns, pronouns, adjectives, numerals, and participles, several secondary ཚེག་ཐད (additive particles) are used. They are attached to monosyllabic words or to the ཚེག་ཐད, such as ཡ in ཡག་པ or ས in སྒྲ་ས, in dissyllabic words or to the plural signs or postpositive particles like ཚ, རྣམས, དག &c. They are as follows: གྱི, གྱིས, གི, གིས, གྱི, གྱིས, ཅི, ཅི, འི, འིས, ཡི, ཡིས, ར, ར, ས, ས, and ཡ.

In the Nominative and Vocative cases, singular or plural, no secondary particles indicative of case, are attached.

ON THE USE OF SECONDARY ADDITIVE PARTICLES.

གྱི and གྱིས (ད་བ་ས་ཡི་རྗེས་སུ་གྱི or གྱིས) are attached to words ending in ད, བ, or ས: རྒྱུད་གྱི of you; ཡབ་གྱིས by father; ལུས་གྱི of body, ཅུས་གྱིས by time.

གི and གིས (ག་དང་ང་ཡི་རྗེས་སུ་གི or གིས) are attached to words terminating in ག or ར, such as ལུག་གི of sheep, མིང་གི of name. ཅུག་གིས by or with poison; ཅུར་གིས by or with conch-shell trumpet.

གྱི and གྱིས (ན་མ་ར་ལ་འཛིན་སུ་གྱི or གྱིས) are attached to words ending in ན, ས, ར, or ལ, such as རྣམ་གྱི of meaning; རྣམ་གྱིས by heaven; རྣམ་གྱིས by wealth; ལུག་གྱི of country.

ཏུ (ག་བ་ནད་རད་ལད་ཀྱི་མཐའ་ཏུ་) is attached to words terminating in ག or བ or in ད་ཏུག (expressed or understood), for example: ལག་ཏུ in or to hand; རྒྱུ་ཏུ to the west or in the west. According to བད་རྟོང་ old orthography the spelling of རྒྱུ་ཏུ, འདར་ཏུ, ལ་རོལ་ཏུ etc., words ending in ད called ད་ཏུག is correct. In modern Tibetan, these are written as རྒྱུ་ཏེ, འདར་ཏེ, ལ་རོལ་ཏེ, the ད་ཏུག being understood, though not expressed after ན, ས and ལ.

ཏུ (ད་ད་ན་མ་ར་ལའི་མཐའ་ཏུ་) is attached to words ending in ར, ད, ན, ལ, ས, or ལ, such as མིང་ཏུ in or by name; ཐོད་ཏུ in or to Tibet; རིན་ཏུ for or in price; ལམ་ཏུ on the way; ལམས་ཏུ in or to gold; ལུག་ཏུ into country or place.

འི, ཡི, རིས, ལིས, or ས is attached to words ending in any vowel; མའི of mother; མི་ཡི of man; རྩ་ཡི of water; རྩ་ཡི of male; མེས by fire; ལྷ་ཡི by god; དེ་འི of that.

ས, or ས is attached to words ending in ར or in any vowel: ལྷ་ས or ལྷ་སྩ in or to god; མི་ས or མི་སྩ in or into man; རྩ་ལ or རྩ་སྩ into water; མེ་ས into fire; ལྷོ་ས or ལྷོ་སྩ to (the) south.

ལ is the general sign of Accusative and Dative cases; signifying *to*. It is applied to any Nominative for forming those cases.

ལུ is attached to words terminating in ས: ལལས་ལུ to (the) right; ལས་ལུ in (the) work, ལྷོགས་ལུ in friendship.

ཀྱི signifying O, (Sans. *Bho*); ཀྱི་རུད (Sans. *Ahovata*) &c., are words, (not particles) that are placed before Nominatives for forming the Vocative case.

ལ, ཏུ, ཏུ, ར, ས and ལུ signifying to, on, upon, into, unto, with regard or respect to, for, &c., are attached to the Nominative for forming the Accusative and Dative cases. The use of the above particles after the Nominative, according to its final letter, also indicate motion or progression to, into, or change, turn into promotion, &c.

ཀྱིས, ལོས, ཀྱིས, རིས, ལིས, or ས signifying by, with, is attached to the Nominative for forming the Agentive or Instrumentive case.

ཀྱི, ལོ, ཀྱི, འི, or ལི signifying of, pertaining, relating, belonging to, and also the possessive sign 's is attached to the Nominative for forming the Genitive or Possessive case.

ནས or ལས signifying of, out of, from, is attached to the Nominative for forming the Ablative case.

ན or ལ signifying rest in, at, on, a place, also motion to, or towards a place, is attached to the Nominative for forming the Locative case.

EXAMPLE OF DECLENSION ACCORDING TO TIBETAN METHODS.

	Singular.	Dual or Plural.*	Plural.
Nominative	མངས་ཀྱིས་ Buddha,	མངས་ཀྱིས་དག་ Buddhas,	མངས་ཀྱིས་རྣམས་ Buddhas.
Accusative	མངས་ཀྱིས་ལ་ (བརྟེན་), Depend on Buddha.	མངས་ཀྱིས་དག་ལ་ (བརྟེན་)। Depend on (both the) Buddhas.	མངས་ཀྱིས་རྣམས་ལ་ (བརྟེན་)। Depend on Buddhas.
Agentive	མངས་ཀྱིས་ཀྱིས་ (གསུངས་)। By Buddha said.	མངས་ཀྱིས་དག་གིས་ (གསུངས་) By (both the) Buddhas said.	མངས་ཀྱིས་རྣམས་ཀྱིས་ (གསུངས་)। By Buddhas said.
Dative	(ཞེས་མ་ཅན་གྱི་དོན་) དུ་མངས་ཀྱིས་ (བསྐྱབས་)। (Attained) to Buddha (hood) for (the good of animate beings).	མངས་ཀྱིས་དག་ (བསྐྱབས་)। (Propitiated) Buddhas for...	མངས་ཀྱིས་རྣམས་ (བསྐྱབས་)।* (Propitiated both the)-Buddhas for ...
Ablative	མངས་ཀྱིས་ལས་ (ཚོས་)। From Buddhas (come the scriptures).	མངས་ཀྱིས་དག་ལས་। From (both the) Buddhas come ...	མངས་ཀྱིས་རྣམས་ལས་। From Buddhas come ...
Genitive	མངས་ཀྱིས་ཀྱི་ (ཚོས་)। Doctrine of Buddha or Buddha's doctrine.	མངས་ཀྱིས་དག་གི་ (ཚོས་)। Doctrine of (both the) Buddhas or	མངས་ཀྱིས་རྣམས་ཀྱི་ (ཚོས་)। Doctrine of Buddhas or Buddhas' doctrine.
Locative	མངས་ཀྱིས་ལུ་ (ཚོས་)। Doctrine in Buddha.	མངས་ཀྱིས་དག་ལུ་ (ཚོས་)। Doctrine in (both the) Buddhas.	མངས་ཀྱིས་རྣམས་ལུ་ (ཚོས་)। Doctrine in Buddhas.
Vocative*	ཏྲེ་མངས་ཀྱིས་। O, Buddha.	ཏྲེ་མངས་ཀྱིས་དག་। O, (both the) Buddhas.	ཏྲེ་མངས་ཀྱིས་རྣམས་। O, Buddhas.

* In this case, as in the Nominative, no case-sign is attached. The use of Vocative terms ཐོད་པའི་གླི་ like ཏྲེ་ཏྲེ་ signifying O, Oh! (Sans. *Bho* or *Aho*) generally at the beginning of an expression, differentiates the Vocative case from the Nominative, but in general address such terms are often omitted.

༡ རྣམ་དབྱེ་དང་པོ་མིང་ཅིང་རྟོན་པ། ༢ རྱིད་པ་པོས་བྱ་བ་ལ་སྐྱོར་བ་ན་བའི་ལུལ་ལས་ལས་ཀྱི་ཚིག་གཙོ་བོར་བྱས་པ། ༣ རྱིད་པ་པོས་བྱ་བ་ལ་སྐྱོར་བའི་ཚིག་གཙོ་བོར་བྱས་པ། ༤ རྱིད་པ་པོས་བྱ་བ་ལ་སྐྱོར་བ་ན་བའི་ལུལ་དེའམ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་ལ་མན་འདྲེན་པའི་ངག།
 ༥ དངོས་པོ་གཉེས་ཀྱིས་ཀྱིས་ཀྱི་ཚིག་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འབྲེལ་བ་བཟོད་པ། ༦ དེ་ན་དེ་གནས་པའམ་དེ་ན་དེ་ཡོད་པ་ཅིང་བཟོད་པ། * The secondary ཚིག་ཡུན་ particle ལ་ is understood after མངས་ཀྱིས་।

EXAMPLES OF DECLENSION.

Nouns terminating in **ལ** and **ང** may be declined as follows:—

	Singular.	Dual or Plural.	Plural.
1. Nominative	མིལ (the) eye.	མིལ་དག both eyes.	མིལ་རྣམས་ (the) eyes.
2. Accusative	མིལ་ལ in, with or to (the) eye.	མིལ་དག་ལ in, with or to both eyes.	མིལ་རྣམས་ལ in, with or to (the) eyes.
3. Agentive	མིལ་གྱིས་ by or with (the) eye.	མིལ་དག་གྱིས་ by or with both eyes.	མིལ་རྣམས་ཀྱིས་ by or with (the) eyes.
4. Dative	མིལ་ལ for or to the eye.	མིལ་དག་ལ to both eyes.	མིལ་རྣམས་ལ to the eyes.
5. Ablative	མིལ་ནས་ or མིལ་ལས་ from the eye.	མིལ་དག་ནས་ or མིལ་དག་ལས་ from both eyes.	མིལ་རྣམས་ནས་ or མིལ་རྣམས་ལས་ from the eyes.
6. Genitive	མིལ་གྱི of the eye.	མིལ་དག་གྱི of both eyes.	མིལ་རྣམས་ཀྱི of the eyes.
7. Locative	མིལ་ཏུ in the eye.	མིལ་དག་ཏུ in both eyes.	མིལ་རྣམས་ཏུ in the eyes.
—————			
1. Nominative	མིང་ (the) name.	མིང་དག་ both names.	མིང་རྣམས་ (the) names.
2. Accusative	མིང་ལ to the name.	མིང་དག་ལ to both names.	མིང་རྣམས་ལ to the names.
3. Agentive	མིང་གྱིས་ by or with the name.	མིང་དག་གྱིས་ by or with both names.	མིང་རྣམས་ཀྱིས་ by or with the names.
4. Dative	མིང་ལ for or to the name.	མིང་དག་ལ for or to both names.	མིང་རྣམས་ལ for or to the names.
5. Ablative	མིང་ནས་ or མིང་ལས་ from the name.	མིང་དག་ནས་ or མིང་དག་ལས་ from both names.	མིང་རྣམས་ནས་ or མིང་རྣམས་ལས་ from the names.
6. Genitive	མིང་གྱི of the name.	མིང་དག་གྱི of both names.	མིང་རྣམས་ཀྱི of the names.
7. Locative	མིང་ཏུ in the name.	མིང་དག་ཏུ in both names.	མིང་རྣམས་ཏུ in the names.

There is no Article attached to the nouns མིལ་ and མིང་ but English idiom requires the definite Article *the* to be put before the nouns *eye* and *name*; so it has been placed before them where necessary,

Words ending in ວ, ມ or ສ may be declined as follows:—

	Singular.	Dual or Plural.	Plural.
ສູນເຂົ້າ			
1. Nom.	ສູນເຂົ້າ the woman,	ສູນເຂົ້າ ດຸງ (both)* women,	ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ the women.
2. Accus.	ສູນເຂົ້າ ວ to the woman,	ສູນເຂົ້າ ດຸງ ວ to (both) women,	ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ ວ to the women.
3. Agent.	ສູນເຂົ້າ ຫຼື ສາ ບາຍ by the woman,	ສູນເຂົ້າ ດຸງ ຫຼື ສາ ບາຍ by (both) women,	ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ ຫຼື ສາ ບາຍ by the women.
4. Dat.	ສູນເຂົ້າ ວ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for the woman,	ສູນເຂົ້າ ດຸງ ວ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for (both) women,	ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ ວ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for the women.
5. Ablat.	ສູນເຂົ້າ ວ ສາ ຈາຍ from the woman,	ສູນເຂົ້າ ດຸງ ວ ສາ ຈາຍ from (both) women,	ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ ວ ສາ ຈາຍ from the women.
6. Genit.	ສູນເຂົ້າ ຫຼື ສາ ຫາຍ of the woman,	ສູນເຂົ້າ ດຸງ ຫຼື ສາ ຫາຍ of (both) women,	ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ ຫຼື ສາ ຫາຍ of the women.
7. Loc.	ສູນເຂົ້າ ສູນ ສາ ສາຍ in the woman,	ສູນເຂົ້າ ດຸງ ສູນ ສາ ສາຍ in (both) women,	ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ ສູນ ສາ ສາຍ in the women.
8. Voc.	ສູນເຂົ້າ ຫຼື ສູນເຂົ້າ O, woman!	ສູນເຂົ້າ ດຸງ ຫຼື ສູນເຂົ້າ ດຸງ O, (both) women!	ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ ຫຼື ສູນເຂົ້າ ກຸ່ມສາ O, women!

	ພາ		
1. Nom.	ພາ the father,	ພາ ດຸງ ຫາຍ to both the fathers,	ພາ ກຸ່ມສາ the fathers.
2. Accus.	ພາ ວ ຫາຍ to father,	ພາ ດຸງ ວ ຫາຍ both fathers,	ພາ ກຸ່ມສາ ວ ຫາຍ to fathers.
3. Agent.	ພາ ຫຼື ສາ ບາຍ by father,	ພາ ດຸງ ຫຼື ສາ ບາຍ by both fathers,	ພາ ກຸ່ມສາ ຫຼື ສາ ບາຍ by fathers.
4. Dat.	ພາ ວ ຫາຍ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for father,	ພາ ດຸງ ວ ຫາຍ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for both fathers,	ພາ ກຸ່ມສາ ວ ຫາຍ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for fathers.
5. Ablat.	ພາ ວ ສາ ຈາຍ from father,	ພາ ດຸງ ວ ສາ ຈາຍ from both the fathers,	ພາ ກຸ່ມສາ ວ ສາ ຈາຍ from fathers.
6. Genit.	ພາ ຫຼື ສາ ຫາຍ of father,	ພາ ດຸງ ຫຼື ສາ ຫາຍ of both the fathers,	ພາ ກຸ່ມສາ ຫຼື ສາ ຫາຍ of fathers.
7. Loc.	ພາ ສູນ ສາ ສາຍ in father,	ພາ ດຸງ ສູນ ສາ ສາຍ in both the fathers,	ພາ ກຸ່ມສາ ສູນ ສາ ສາຍ in fathers.
8. Voc.	ພາ ຫຼື ພາ O, father!	ພາ ດຸງ ຫຼື ພາ ດຸງ O, both the fathers!	ພາ ກຸ່ມສາ ຫຼື ພາ ກຸ່ມສາ O, fathers!

	ດູສ		
1. Nom.	ດູສ the time,	ດູສ ດຸງ ຫາຍ both the times,	ດູສ ກຸ່ມສາ the times.
2. Accus.	ດູສ ວ ຫາຍ to or at time,	ດູສ ດຸງ ວ ຫາຍ to or at both times,	ດູສ ກຸ່ມສາ ວ ຫາຍ at or to times.
3. Agent.	ດູສ ຫຼື ສາ ບາຍ by time,	ດູສ ດຸງ ຫຼື ສາ ບາຍ by both times,	ດູສ ກຸ່ມສາ ຫຼື ສາ ບາຍ by times.
4. Dat.	ດູສ ວ ຫາຍ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for time,	ດູສ ດຸງ ວ ຫາຍ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for both times,	ດູສ ກຸ່ມສາ ວ ຫາຍ ຫຼື ສາ ຫາຍ to or for times.
5. Ablat.	ດູສ ວ ສາ ຈາຍ from time,	ດູສ ດຸງ ວ ສາ ຈາຍ from both the times,	ດູສ ກຸ່ມສາ ວ ສາ ຈາຍ from times.
6. Genit.	ດູສ ຫຼື ສາ ຫາຍ of time,	ດູສ ດຸງ ຫຼື ສາ ຫາຍ of both times,	ດູສ ກຸ່ມສາ ຫຼື ສາ ຫາຍ of times.
7. Loc.	ດູສ ສູນ ສາ ສາຍ at the time,	ດູສ ດຸງ ສູນ ສາ ສາຍ at both the times,	ດູສ ກຸ່ມສາ ສູນ ສາ ສາຍ at the times.

	ວາງ		
1. Nom.	ວາງ command,	ວາງ ດຸງ ຫາຍ both the commands,	ວາງ ກຸ່ມສາ commands.
2. Accus.	ວາງ ວ ຫາຍ to command,	ວາງ ດຸງ ວ ຫາຍ to both the commands,	ວາງ ກຸ່ມສາ ວ ຫາຍ to commands.
3. Agent.	ວາງ ຫຼື ວາງ ບາຍ by the command,	ວາງ ດຸງ ຫຼື ວາງ ບາຍ by both the commands,	ວາງ ກຸ່ມສາ ຫຼື ວາງ ບາຍ by the commands.
4. Dat.	ວາງ ວ ຫາຍ ຫຼື ວາງ ຫາຍ to or for the command,	ວາງ ດຸງ ວ ຫາຍ ຫຼື ວາງ ຫາຍ for both the commands,	ວາງ ກຸ່ມສາ ວ ຫາຍ ຫຼື ວາງ ຫາຍ for the commands.
5. Ablat.	ວາງ ວ ສາ ຈາຍ from the commands,	ວາງ ດຸງ ວ ສາ ຈາຍ from both the commands,	ວາງ ກຸ່ມສາ ວ ສາ ຈາຍ from the commands.
6. Genit.	ວາງ ຫຼື ວາງ ຫາຍ of the command,	ວາງ ດຸງ ຫຼື ວາງ ຫາຍ of both the commands,	ວາງ ກຸ່ມສາ ຫຼື ວາງ ຫາຍ of the commands.
7. Loc.	ວາງ ສູນ ສາ ສາຍ in the command,	ວາງ ດຸງ ສູນ ສາ ສາຍ in both the commands,	ວາງ ກຸ່ມສາ ສູນ ສາ ສາຍ in the commands.

	ເຊີ		
1. Nom.	ເຊີ the year,	ເຊີ ດຸງ ຫາຍ both the years,	ເຊີ ກຸ່ມສາ years.
2. Accus.	ເຊີ ວ ຫາຍ to the year,	ເຊີ ດຸງ ວ ຫາຍ to both the years,	ເຊີ ກຸ່ມສາ ວ ຫາຍ to the years.
3. Agent.	ເຊີ ຫຼື ເຊີ ບາຍ by or with the year,	ເຊີ ດຸງ ຫຼື ເຊີ ບາຍ by both the years,	ເຊີ ກຸ່ມສາ ຫຼື ຫຼື ເຊີ ບາຍ by or with the years.
4. Dat.	ເຊີ ວ ຫາຍ ຫຼື ເຊີ ຫາຍ to or for the year,	ເຊີ ດຸງ ວ ຫາຍ ຫຼື ເຊີ ຫາຍ to both the years,	ເຊີ ກຸ່ມສາ ວ ຫາຍ ຫຼື ເຊີ ຫາຍ to the years.
5. Ablat.	ເຊີ ວ ສາ ຈາຍ or ເຊີ ຈາຍ from the year,	ເຊີ ດຸງ ວ ສາ ຈາຍ or ເຊີ ຈາຍ from both the years,	ເຊີ ກຸ່ມສາ ວ ສາ ຈາຍ or ເຊີ ຈາຍ from the years.
6. Genit.	ເຊີ ຫຼື ເຊີ ຫາຍ of the year,	ເຊີ ດຸງ ຫຼື ເຊີ ຫາຍ of both the years,	ເຊີ ກຸ່ມສາ ຫຼື ເຊີ ຫາຍ of the years.
7. Loc.	ເຊີ ສູນ ສາ ສາຍ in the year,	ເຊີ ດຸງ ສູນ ສາ ສາຍ in both the years,	ເຊີ ກຸ່ມສາ ສູນ ສາ ສາຍ in the years.

All words ending in ວ or any of the five vowels may be declined in manner of ວາງ and ເຊີ.

* The word "both" may or may not be used to signify the "dual".

མིང་ཚབ་ or མིང་གི་ཚབ་ཚོགས་ PRONOUN.

THE PERSONAL PRONOUNS.

The first person singular འ་ signifying I is in general use, in Central Tibet. In Tsang, བདག་ is used in the place of འ་. In book language and correspondence, the use of བདག་ is more general than that of འ་. ཁྱོད་ signifies thou, and ཁོ་ he.

First Person Singular.		Plural.	
འ་	I.	འ་ཅག་ or འ་ཚོ་	We.
ང་དྲ		རང་ཅག་	
བདག་		བདག་ཅག་	
ཁོ་ལོ་		བདག་ཚོ་	
ཁོ་ལོ་			
ང་རང་	I myself.	ང་རང་ཚོ་	Ourselves.
བདག་རང་		བདག་ཉིད་ཚོ་	
ང་ཉིད་			
ང་དྲ་ཉིད་			
བདག་ཉིད་			
Second Person Singular.		Plural.	
ཁྱོད་ or ཁྱེད་ <i>hon.</i>	Thou, you.		
ཁྱོད་རང་ or ཁྱེད་ཉིད་	Thyself, thou or you; yourself.	ཁྱོད་ཅག་ or ཁྱོད་རང་ཚོ་	You.
ཁྱེད་རང་ also ཉིད་		ཁྱེད་རང་ཚོ་	
Third Person Singular.		Plural.	
ཁོ་ <i>com.</i> ཁོ་ལ་ <i>m.</i>	He, she.	ཁོ་ཅག་ or ཁོང་ཚོ་	They.
ཁོ་མ་ <i>f.</i> ཁོང་ <i>com.</i> <i>hon.</i>			
ཁོ་རང་, ཁོ་ཉིད་	He, himself; she, herself.	ཁོ་རང་ཚོ་	They, themselves.
ཁོང་རང་ or ཁོང་ཉིད་			

Alexander Csoma de Körös, in page 65 of his Grammar, marked the words རེད་, རེད་རང་, རེད་ཉིད་ as

DEMONSTRATIVE PRONOUNS.

They are འདི signifying "this" and དེ, "that" འདི with the ཚོག་པ་ allitive particle ལ, i.e., འདི་ལ signifies "of this place," འདི་རང or འདི་ཉིད signifies "this itself." འདི་ག or འདི་གོ also signify "this" with emphasis i.e. signifying this (very).

དེ་ག, དེ་གོ, དེ་ག, or དེ་ནི signifies that (very); དེ་ཉིད, དེ་ཁོ་ན, or དེ་ཁོ་ན་ཉིད signifies "that itself."

RELATIVE PRONOUNS.

གང signifies which or what. ཅུ signifies who, which, or what. མི་གང, what man, བུ་མེད་ལུ what or which woman; བུ་མེད་གང which woman. དེ or ཅི signifies what. They are used alone or with གང, such as གང་ཅི that which, ཅུ་ཞིག signifying whoever.

INTERROGATIVE PRONOUNS.

These are: ཅུ, who? གང which? ཅི what? To these the undeterminate particle ཞིག is attached to signify whoever, whichever or whatever, such as ཅུ་ཞིག, གང་ཞིག or ཅི་ཞིག।

RECIPROCAL PRONOUNS

The reciprocals are རང, བདག, རང་ཉིད, བདག་ཉིད signifying self, one's self.

DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUNS.

	Singular.		Plural.
1. Nominative	ང	I,	ང་ཚག or ང་ཚོ we.
2. Accusative	ང་ལ	to me,	ང་ཚག་ལ or ང་ཚོ་ལ to or for us.
3. Agentive	ངས or ང་ལས	by me,	ང་ཚག་གིས or ང་ཚོ་སྐོས } by us. or ང་ཚོ་ལས
4. Dative	ང་ལ	to me or from me;	ང་ཚག་ལ or ང་ཚོ་ལ to us or for us.
5. Ablative	ང་ནས or ང་ལས	from me,	ང་ཚག་ལས or ང་ཚོ་ལས from us.
6. Genitive	ངའི or ང་ལི	of me or mine;	ང་ཚག་གི or ང་ཚོ་འི of us.
7. Locative	ང་ལ	in me,	ང་ཚག་ལ in us.

The nominative plural of the first person is seldom formed by attaching to it the plural particles དག and རྣམས. In the second and third persons they are often used. དག is seldom attached to the second person plural.

honorific terms. In Tibet, a person either in conversation or writing, never applies a respectful term to himself. The use of these terms, however, indicates a degree of civility or politeness in the speaker, in consequence of which, they are preferred to ང, ང་རང or ང་ཉིད which are of common use.

The first person plural is sometimes expressed by འོ་ལྷོ་ལ་ or འོ་ལྷོ་ལ་།

Singular.			Plural.	
1. Nominative	བདག	I,	བདག་ཅག	we.
2. Accusative	བདག་ལ	to me,	བདག་ཅག་ལ	to us.
3. Agentive	བདག་གིས	by me,	བདག་ཅག་གིས	by us.
4. Dative	བདག་ལ	to me or for me,	བདག་ཅག་ལ	to us or for us.
5. Ablative	བདག་ལས	from me,	བདག་ཅག་ལས	from us.
6. Genitive	བདག་གི	of me or mine,	བདག་ཅག་གི	of us, our.
7. Locative	བདག་ཏུ	in me,	བདག་ཅག་ཏུ	in us.

SECOND PERSON.

1. Nominative	ཁྱོད	thou,	ཁྱོད་ཅག	you or ye.
2. Accusative	ཁྱོད་ལ	to thee,	ཁྱོད་ཅག་ལ	to you.
3. Agentive	ཁྱོད་ཀྱིས	by thee or by you,	ཁྱོད་ཅག་གིས	by you.
4. Dative	ཁྱོད་ལ	to thee or you, for you,	ཁྱོད་ཅག་ལ	to you or for you.
5. Ablative	ཁྱོད་ལས	from or than you,	ཁྱོད་ཅག་ལས	from you.
6. Genitive	ཁྱོད་ཀྱི	of thee, you; your,	ཁྱོད་ཅག་གི	your.
7. Locative	ཁྱོད་ཏུ	in you,	ཁྱོད་ཅག་ཏུ or ཁྱོད་རྣམས་ཏུ	in you.

THIRD PERSON.

1. Nominative	ཁོ or ཁོ་ཚོ	he, she,	ཁོ་ཅག	they.
2. Accusative	ཁོ་ལ	to him, her,	ཁོ་ཅག་ལ	to them.
3. Agentive	ཁོས or ཁོ་ཡིས	by him, her,	ཁོ་ཅག་གིས	by them.
4. Dative	ཁོ་ལ	to him or for him,	ཁོ་ཅག་ལ	to them or for them.
5. Ablative	ཁོ་ལས or ཁོ་ནས	from or than him,	ཁོ་ཅག་ལས	from them.
6. Genitive	ཁོའི	his, her,	ཁོ་ཅག་གི	their.
1. Nominative	ཁོང (hon.)	he or she,	ཁོང་ཚོ	they.
2. Accusative	ཁོང་ལ	to him, her,	ཁོང་ཚོ་ལ	to them.
3. Agentive	ཁོང་གིས	by him or her,	ཁོང་ཚོས or ཁོང་ཚོ་ཡིས	by them.
4. Dative	ཁོང་ལ	to or for him, her,	ཁོང་ཚོ་ལ	to them or for them.
5. Ablative	ཁོང་ནས or ལས	from him, her,	ཁོང་ཚོ་ནས or ལས	from them.
6. Genitive	ཁོང་གི	of him, his, her,	ཁོང་ཚོའི	their or theirs.

DECLENSION OF THE DEMONSTRATIVE PRONOUNS.

		Singular.			Plural.
1.	Nominative	འདི	this,	འདི་དག	these.
2.	Accusative	འདི་ལ	to this or with this,	འདི་དག་ལ	to these or with these.
3.	Agentive	འདི་ལེས	by this,	འདི་དག་གིས	by these.
4.	Dative	འདི་ལ	to or for this,	འདི་དག་ལ	to or for these.
5.	Ablative	འདི་ནས	from this, hence,	འདི་དག་ལས	from these.
6.	Genitive	འདི་ལི	of this,	འདི་དག་གི	of these.
7.	Locative	འདིར, འདི་ཅུ	in this or here,	འདི་དག་ཏུ	in these.
1.	Nominative	དེ	that,	དེ་དག	those.
2.	Accusative	དེ་ལ	to that or in that,	དེ་དག་ལ	to or in those.
3.	Agentive	དེ་ལེས	by that or with that,	དེ་དག་གིས	by those.
4.	Dative	དེ་ལ	to that or for that,	དེ་དག་ལ	to those or for those.
5.	Ablative	དེ་ལས or དེ་ནས	from that or then,	དེ་དག་ལས	from those:
6.	Genitive	དེའི	of that,	དེ་དག་གི	of those.
7.	Locative	དེར or དེ་ཅུ	to, at or in that, there,	དེ་དག་ཏུ	to, at or in those.

DECLENSION OF THE INTERROGATIVE PRONOUNS.

1.	Nominative	ཅུ	who ?	ཅུ་དག	who or who both ?
2.	Accusative	ཅུ་ལ	to whom ?	ཅུ་དག་ལ	to whom ? to whom both ?
3.	Agentive	ཅུས or ཅུ་ལེས	by whom ?	ཅུ་དག་གིས	by whom ?
4.	Dative	ཅུ་ལ	for or to whom ?	ཅུ་དག་ལ	for or to whom ?
5.	Ablative	ཅུ་ནས or ཅུ་ལས	from whom, which or what ?	ཅུ་དག་ལས	from whom ?
6.	Genitive	ཅུའི or ཅུ་ལི	of whom ?	ཅུ་དག་གི	of whom ?
1.	Nominative	གང	which, what ?	གང་དག	which two, which all ?
2.	Accusative	གང་ལ	to which, with what ?	གང་དག་ལ	to which, with what ?
3.	Agentive	གང་གིས	by which, whom ?	གང་དག་གིས	by which ? by what ?
4.	Dative	གང་ལ	for which or to what ?	གང་དག་ལ	for which ? with what ?
5.	Ablative	གང་ནས or གང་ལས	from what or where ?	གང་དག་ལས	from whom, what or which ?
6.	Genitive	གང་གི	of whom, which or what ?	གང་དག་གི	of whom, which or what ?
7.	Locative	གང་ཅུ	in which or what, where ?	གང་དག་ཏུ	in which two ? where ?

Singular.			Dual or Plural.	
1. Nominative	ཅེ	what ?	ཅེ་དག	what two ?
2. Accusative	ཅེ་ལ	to or with what ?	ཅེ་དག་ལ	to or with what ?
3. Agentive	ཅེས་ or ཅེ་ཡིས་	by what ?	ཅེ་དག་གིས་	by what ?
4. Dative	ཅེ་ལ	for or to what ?	ཅེ་དག་ལ	for or to what ?
5. Ablative	ཅེ་ནས་ or ཅེ་ལས་	from what ?	ཅེ་དག་ལས་	from what ?
6. Genitive	ཅེའི་ or ཅེ་གི་	of what ?	ཅེ་དག་གི་	of what or of what two ?
7. Locative	ཅེ་རུ	to or in what, where ?	ཅེ་དག་རུ	where, in what ?

When these interrogatives assume indeterminate forms, the particle ཇིག should be attached to them
 ཅུ་ཇིག who, whoever ? གང་ཇིག whichever ? ཅེ་ཇིག whatever ?

DECLENSION OF RECIPROCALLS.

1. Nominative	རང	self, one's self,	རང་ཅག	ourselves, thyself or themselves
2. Accusative	རང་ལ	to self or with self,	རང་ཅག་ལ	to ourselves or themselves.
3. Agentive	རང་གིས་	by myself,	རང་ཅག་གིས་	by ourselves, &c.
4. Dative	རང་ལ	for or to myself,	རང་ཅག་ལ	for or to ourselves, &c.
5. Ablative	རང་ལས་ or རང་ནས་	from myself,	རང་ཅག་ལས་	from ourselves, &c.
6. Genitive	རང་གི་	of myself,	རང་ཅག་གི་	of ourselves, &c.
7. Localitive	རང་རུ	in myself,	རང་ཅག་རུ	to or in ourselves.

PRONOMIAL ADJECTIVES.

The following words are used as Pronominal Adjectives:— ས་ཅིག some one; ས་གས་ a few, གང་ཡང, either, གང་རེ each, or what each. གང་ཡང་རུང་ whichever or whicheversoever.

ལག་ some, ལག་ཇིག, some one, some body, ལག་པ་ཡང་ any, some, ཅེ་ཇིག any thing, ཅེ་ཡང་ every thing, ཅེ་ཡང་རུང་ whatever, ལག་ཇིག mere, གཞན་ other, གཞན་ཇིག another, ལ་ལ་ some (among many).

ལ་ལ་ཇིག some one, ལུ་ཡང་ every one, ལུ་ཡང་རུང་ whoever, whatsoever. གང་ཡང, ཅེ་ཡང, and ལུ་ཡང, when followed by མ, མི, མེད, or མིན, signify none or no one, neither or nothing.

ཉེ་བླག་ཉེད or ཉེ་བླག་བྱས་པའི་ཚོག་ ADJECTIVE.

(Sans. *Viçeṣaṇa*).

Adjectives resemble nouns in their formation. It is from their meaning or context that they can be distinguished from each other. The Adjectives, generally follow singular nouns and precede the verbs in an expression or sentence : མི་རན་ or མི་རན་པ་ bad man ; here རན་, or རན་པ་ is an Adjective qualifying the noun མི man. ལྷོ་བཟང་ or ལྷོ་བཟང་པོ་ (Sans. *Sumati*) good heart ; here ལྷོ་ is heart, བཟང་ or བཟང་པོ་ signifies good. The particles པ་ and པོ་ in the words རན་པ་ and བཟང་པོ་ are not Articles. The sentence "snow is white" will be rendered in Tibetan : ཁ་བ་དཀར་པོ་ཡིན་ (snow white is). In some words which are, mostly, translations of Sanskrit terms, Adjectives precede nouns, for instance : དཀར་ཕྱོགས་ (*Çukla pakṣa*) the white lutation *i.e.*, the period after the new-moon to the full-moon ; དག་ཕྱོགས་ (*Kriṣṇa Pakṣa*) the dark lutation *i.e.*, the period after the full-moon to the new-moon ; ལྗང་ས་ dry-land ; གཙོང་ཁང་ holy or pure house or sanotuary ; གཙོང་ཁང་ prison-house ; when an Adjective is so placed it indicates relation rather than the qualification of the substantive it precedes : གཙོང་ཁང་ is same as གཙོང་པའི་ཁང་པ་ the house of prisoners or of imprisonment ; གཙོང་ཁང་ is same as གཙོང་པའི་ཁང་པ་ the house of purity ; ལྗང་ས་ is same as ལྗང་པའི་ས་ the land of dryness ; དག་ཕྱོགས་ is same as དག་པའི་ཕྱོགས་ the side or period of darkness ; དཀར་ཕྱོགས་ is same as དཀར་པའི་ཕྱོགས་ the side or period of light.

Some Adjectives, though derived from adjective roots are also used as substantives ; རྗེ་ས་ former or prior may mean the former or the prior ; ལྷི་ས་ latter, posterior, outer ; for example : འབྲེལ་ཉེད་རྗེ་ས་རྣམས་ the former commentators ; འབྲེལ་ཉེད་ལྷི་ས་རྣམས་ the later commentators ; here རྗེ་ས་ and ལྷི་ས་ are Adjectives qualifying འབྲེལ་ཉེད་ commentators. རྗེ་ས་རྣམས་ and ལྷི་ས་རྣམས་ would mean the former and the later ones. རྗེ་ས་ inner or interior ; the inner one ; རོག་ས་ inferior, subordinate ; the inferior or subordinate ; རོང་ས་ or ལྷོ་ས་ upper or superior, senior or junior, the senior or the junior.

When Adjectives are placed before substantives they are invariable in both singular and plural numbers. Though an Adjective follows the noun (in the singular number) which it qualifies, yet in the plural it precedes the plural sign. མི་ is singular, མི་རྣམས་, མི་དག་ or མི་ཚོ་ is plural. མི་བཟང་པོ་ signifies good man, མི་བཟང་པོ་རྣམས་ or མི་བཟང་པོ་དག་ or མི་བཟང་པོ་ཚོ་ signifies good men.

In declining the expressions མི་བཟང་པོ་ and མི་བཟང་པོ་རྣམས་ the case-signs such as འི་, ཀྱི་, ཀྱིས་, ལྷི་, ལྷིས་ &c., are attached to the Adjectives in the case of singular nouns and to the plural signs only in the case of plural nouns : མི་བཟང་པོ་འི་ of good man, མི་བཟང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ of good men ; also མི་བཟང་པོ་དག་ལྷི་ or མི་བཟང་པོ་ཚོ་འི་ of good men.

When numerals are used to qualify nouns, (they follow them in both singular and plural numbers : མི་དུལ་མ་, (man three) three men ; མི་དག་གུལ་ (men three) three men, this latter being more correct.

There are some adjective རྗེག་པ་ལྟར་ (additive particles) such as ཅན་ and ལྡན་ signifying possessed of, full of. These resemble, in their use, the English particles or signs such as *ed, ful, eous, ous, y*, which are attached to monosyllabic nouns: གངས་ཅན་ (Sans. *Himavata*) snowful or snowy; དབང་ལྡན་ powerful; རྒྱུ་ལྡན་ wealthy; རྗེན་ཅན་ precious; ལྡན་ལྡན་ *possessing god.

The words བཅས་, མངའ་, ཡོད་ signifying with, possessing or having are also placed after substantives to qualify them in the manner of ཅན་ and ལྡན་, such as: གནས་བཅས་ (Sans. *Sāketa*) with habitations; རྒྱུ་མངའ་ same as རྒྱུ་ལྡན་, possessing riches; ཉན་ཡོད་ (Sans. *Crāvasti*) having listeners. †

ལྔ་ལ་ and ཡས་ signifying less, or without, are Adjectives of negation, for example: རྗེན་ལྔ་ meaningless, རྗེན་ལྔ་ defectless; མཐའ་ཡས་ limitless or boundless; གནལ་ཡས་ (Sans. *Vimāna*) immeasurable, (a name for the sky). བསམ་ཡས་ inconceivable. ‡

མིན་ and མེད་ signifying less, not or not having, are formed of the Adverbs of negation མ་ and མི་ with the verbs ཡིན་ and ཡོད་: མ་ཡིན་ is མིན་; མི་ཡོད་ is མེད་. They are used as Adjectives and correspond in their use to *dis, il, im, in, ir,* and *un*, with the difference that they are affixed to nouns instead of being prefixed to them as in English: རྗེན་མིན་ unmeaning or without meaning; རྗེན་མེད་ is the opposite of རྗེན་ཡོད་ (meaningful) and signifies meaningless; འཆི་མེད་ immortal or deathless; འཕྲུང་མེད་ unchangeable or changeless; འཕྲུང་མིན་ unfit or unbecoming; ལྡོམ་མིན་ immodest or characterless.

བསྐྱེད་པ་ COMPARISON.

The རྗེག་པ་ལྟར་ (additive particles) ལས་, ལས་ or བས་ signifying *than* or *more*; *than* is put after the name of the person or pronoun or thing to which comparison is made: བདག་ལས་ཕྱོད་ཆེ་ thou art greater than myself; འ་བས་ཤོང་བཟང་ he is better than I; འདི་ལས་དེ་མཐོ་ that is higher than this.

The word གོམ་ attached to an Adjective expresses the superlative degree. It is equivalent to (Sans. *tama*) signifying the superlative degree: ལེགས་ good, ལེགས་གོམ་ best; ཡག་པོ་ fine, ཡག་གོམ་ finest; ཆུང་ small, ཆུང་གོམ་ smallest.

* A name of the City of Lhasa.

† Name of a City in Koçala, Ancient India, where the Buddha had resided for twentythree years and preached his doctrine to an immense number of listeners (*Crāvaka*).

‡ བསམ་ཡས་དཔོན་པ་ (Sans. *Acintya Vihāra*) name of the oldest Buddhist Monastery in Tibet.

NUMERAL ADJECTIVES.

The cardinal numbers are as follows:—

གཅིག	one,	གཉིས	two,	གསུམ	three,
༡	1	༢	2	༣	3
བཞི	four,	ལྔ	five,	དྲུག	six,
༤	4	༥	5	༦	6
བདུན	seven,	བརྒྱད	eight	དགུ	nine,
༧	7	༨	8	༩	9
བརྒྱ or བརྒྱ་ལྔ་པ	ten,	བརྒྱ་གཅིག	eleven,	བརྒྱ་གཉིས	twelve,
༡༠	10	༡༡	11	༡༢	12
བརྒྱ་གསུམ	thirteen.	བརྒྱ་བཞི	fourteen,	བརྒྱ་ལྔ	fifteen,
༡༣	13	༡༤	14	༡༥	15
བརྒྱ་དྲུག	sixteen,	བརྒྱ་བདུན	seventeen,	བརྒྱ་དགུ	eighteen,
༡༦	16	༡༧	17	༡༨	18
བརྒྱ་དགུ	nineteen,	ཉི་ཤུ་ or ཉི་ཤུ་ལྔ་པ	twenty,	ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག or ཉི་ཤུ་ཉེར་གཅིག	twenty one,
༡༩	19	༢༠	20	༢༡	21
ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས*	twenty two,	ཉི་ཤུ་གསུམ	twenty three,	ཉི་ཤུ་བཞི	twenty four,
༢༢	22	༢༣	23	༢༤	24
ཉི་ཤུ་ལྔ	twenty five,	ཉི་ཤུ་དྲུག	twenty six,	ཉི་ཤུ་བདུན	twenty seven,
༢༥	25	༢༦	26	༢༧	27
ཉི་ཤུ་བརྒྱད	twenty eight,	ཉི་ཤུ་དགུ	twenty nine,	ལྔ་མ་ཅུ་ or ལྔ་མ་ཅུ་ལྔ་པ	thirty,
༢༨	28	༢༩	29	༣༠	30
ལྔ་མ་ཅུ་གཅིག or ལྔ་མ་ཅུ་མོ་གཅིག	(thirty one,	ལྔ་མ་ཅུ་གཉིས	thirty two,	ལྔ་མ་ཅུ་གསུམ	thirty three,
༣༡	31	༣༢	32	༣༣	33
ལྔ་མ་ཅུ་བཞི	thirty four,	ལྔ་མ་ཅུ་ལྔ	thirty five,	ལྔ་མ་ཅུ་དྲུག	thirty six,
༣༤	34	༣༥	35	༣༦	36
ལྔ་མ་ཅུ་བདུན	thirty seven,	ལྔ་མ་ཅུ་བརྒྱད	thirty eight,	ལྔ་མ་ཅུ་དགུ	thirty nine,
༣༧	37	༣༨	38	༣༩	39
བཞི་བརྒྱ་ or བཞི་བརྒྱ་ལྔ་པ	forty,	བཞི་བརྒྱ་གཅིག	forty one,	བཞི་བརྒྱ་གཉིས	forty two,
༤༠	40	༤༡	41	༤༢	42

* The word ཅ་ signifying "with" is generally used in counting 21 (ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག), to 29 (ཉི་ཤུ་ཅ་དགུ), to 31 (ལྔ་མ་ཅུ་ཅ་གཅིག), to 39 (ལྔ་མ་ཅུ་ཅ་དགུ) to 41 to 49, 51 to 59, 61 to 69, 71 to 79, 81 to 89, 91 (དགུ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག) to 99 (དགུ་བརྒྱ་ཅ་དགུ).

ਬਢੇ ਵਡੇ ਆਸੁਖ	forty three,	ਬਢੇ ਵਡੇ ਵਢੇ	forty four,	ਬਢੇ ਵਡੇ ਫੁ	forty five,
੮੩	43	੮੮	44	੮੫	45
ਬਢੇ ਵਡੇ ਢੁਘ	forty six,	ਬਢੇ ਵਡੇ ਢੁਢ	forty seven,	ਬਢੇ ਵਡੇ ਢੁਢੁ	forty eight,
੮੬	46	੮੭	47	੮੮	48
ਬਢੇ ਵਡੇ ਢੁਘੁ	forty nine,	ਫੁ ਵਡੇ or ਫੁ ਵਡੇ ਆਖਾ ਘ	fifty,	ਫੁ ਵਡੇ ਆਠੇਘ or ਫੁ ਵਡੇ ਠਾ ਆਠੇਘ	fifty one,
੮੯	49	੫੦	50	੫੧	51
ਫੁ ਵਡੇ ਆਠੇਘ	fifty two,	ਫੁ ਵਡੇ ਆਸੁਖ	fifty three,	ਫੁ ਵਡੇ ਵਢੇ	fifty four,
੫੨	52	੫੩	53	੫੮	54
ਫੁ ਵਡੇ ਫੁ	fifty five,	ਫੁ ਵਡੇ ਢੁਘ	fifty six,	ਫੁ ਵਡੇ ਢੁਢ	fifty seven,
੫੫	55	੫੬	56	੫੭	57
ਫੁ ਵਡੇ ਢੁਢੁ	fifty eight,	ਫੁ ਵਡੇ ਢੁਘੁ	fifty nine,	ਢੁਘਾ ਠੇ or ਢੁਘਾ ਠੇ ਆਖਾ ਘ	sixty,
੫੮	58	੫੯	59	੬੦	60

The word ਆਖਾ ਘ is used after the tens up to one hundred.

It is usual to count after ਤੇ ਗੁ ਆਖਾ ਘ as ਤੇ ਗੁ ਠਾ ਆਠੇਘ or ਤੇ ਗੁ ਠੇ ਠਾ ਆਠੇਘ or simply ਠਾ ਆਠੇਘ or ਠੇ ਠਾ ਆਠੇਘ to signify 21 ਤੇ ਗੁ ਠਾ ਆਠੇਘ or ਤੇ ਗੁ ਠੇ ਠਾ ਆਠੇਘ or simply ਠਾ ਆਠੇਘ or ਠੇ ਠਾ ਆਠੇਘ to express 22, and so on.

After ਆਸੁਖ ਠਾ ਆਖਾ ਘ one has to count as ਆਸੁਖ ਠਾ ਠਾ ਆਠੇਘ or simply ਠਾ ਆਠੇਘ, 31, ਠਾ ਆਠੇਘ, 32, ਠਾ ਆਸੁਖ, 33, ਠਾ ਵਢੇ 34 &c.

It is to be noted here that in writing the words ਆਸੁਖ ਠਾ and ਬਢੇ ਵਡੇ the prefix (ਫੁ ਵਡੇ) ਘ of ਵਡੇ has been mited in the former and retained in the latter. This conforms to the rule that ਘ of the word ਵਡੇ is to be dropped only when it is used after a consonant such as : ਢੁਘਾ ਠਾ, ਢੁਢੁ ਠਾ, ਢੁਢੁ ਠਾ.

After ਬਢੇ ਵਡੇ ਆਖਾ ਘ it is usual to count as ਬਢੇ ਵਡੇ ਠਾ ਆਠੇਘ, ਬਢੇ ਵਡੇ ਠਾ ਆਠੇਘ or simply ਠਾ ਆਠੇਘ, ਠਾ ਆਠੇਘ &c., to, express 41, 42 and so on.

After ਫੁ ਵਡੇ ਆਖਾ ਘ it is usual to count as ਫੁ ਵਡੇ ਠਾ ਆਠੇਘ or simply ਠਾ ਆਠੇਘ, ਠਾ ਆਠੇਘ, ਠਾ ਆਸੁਖ, &c., to express 51, 52 53 and so on.

ਢੁਘਾ ਠਾ ਆਠੇਘ, ਢੁਘਾ ਠਾ ਠਾ ਆਠੇਘ	sixty one,	ਢੁਘਾ ਠਾ ਆਠੇਘ	sixty two,	ਢੁਘਾ ਠਾ ਆਸੁਖ	sixty three,
੬੧	61	੬੨	62	੬੩	63
ਢੁਘਾ ਠਾ ਵਢੇ	sixty four,	ਢੁਘਾ ਠਾ ਫੁ	sixty five,	ਢੁਘਾ ਠਾ ਢੁਘ	sixty six,
੬੪	64	੬੫	65	੬੬	66
ਢੁਘਾ ਠਾ ਢੁਢੁ	sixty seven,	ਢੁਘਾ ਠਾ ਢੁਢੁ	sixty eight,	ਢੁਘਾ ਠਾ ਢੁਘੁ	sixty nine,
੬੭	67	੬੮	68	੬੯	69
ਢੁਢੁ ਠਾ or ਢੁਢੁ ਠਾ ਆਖਾ ਘ	seventy,	ਢੁਢੁ ਠਾ ਆਠੇਘ	seventy one,	ਢੁਢੁ ਠਾ ਆਠੇਘ	seventy two,
੭੦	70	੭੧	71	੭੨	72

བདུན་ཅུ་གསུམ ༧༣	seventy three, 73	བདུན་ཅུ་བཞི ༧༤	seventy four, 74	བདུན་ཅུ་ལྔ ༧༥	seventy five, 75
བདུན་ཅུ་དྲུག ༧༦	seventy six, 76	བདུན་ཅུ་བདུན ༧༧	seventy seven, 77	བདུན་ཅུ་བརྒྱད ༧༨	seventy eight, 78
བདུན་ཅུ་དགུ ༧༩	seventy nine, 79	བརྒྱད་ཅུ་ or བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ ༨༠	eighty, 80	བརྒྱད་ཅུ་གཅིག ༨༡	eighty one, 81
བརྒྱད་ཅུ་གཉིས ༨༢	eighty two, 82	བརྒྱད་ཅུ་གསུམ ༨༣	eighty three, 83	བརྒྱད་ཅུ་བཞི ༨༤	eighty four, 84
བརྒྱད་ཅུ་ལྔ ༨༥	eighty five, 85	བརྒྱད་ཅུ་དྲུག ༨༦	eighty six, 86	བརྒྱད་ཅུ་བདུན ༨༧	eighty seven, 87
བརྒྱད་ཅུ་བརྒྱད ༨༨	eighty eight, 88	བརྒྱད་ཅུ་དགུ ༨༩	eighty nine, 89	དགུ་བརྒྱ་ or དགུ་བརྒྱ་ཐམ་པ ༩༠	ninety, 90
དགུ་བརྒྱ་གཅིག ༩༡	ninety one, 91	དགུ་བརྒྱ་གཉིས ༩༢	ninety two 92	དགུ་བརྒྱ་གསུམ ༩༣	ninety three 93
དགུ་བརྒྱ་བཞི ༩༤	ninety four 94	དགུ་བརྒྱ་ལྔ ༩༥	ninety five, 95	དགུ་བརྒྱ་དྲུག ༩༦	ninety six, 96
དགུ་བརྒྱ་བདུན ༩༧	ninety seven, 97	དགུ་བརྒྱ་བརྒྱད ༩༨	ninety eight, 98	དགུ་བརྒྱ་དགུ ༩༩	ninety nine, 99
		བརྒྱ་ or བརྒྱ་ཐམ་པ ༡༠༠	one hundred. 100		

After ལྔ་གཅིག་ཐམ་པ one has to count as ལྔ་གཅིག་རེ་གཅིག or simply རེ་གཅིག, རེ་གཉིས, རེ་གསུམ, རེ་བཞི and so on to express 61, 62, 63, 64, &c.

After བདུན་ཅུ་ཐམ་པ one usually counts as བདུན་ཅུ་རྩ་གཅིག, or simply རྩ་གཅིག, རྩ་གཉིས, རྩ་གསུམ, རྩ་བཞི and so on to express 71, 72, 73, 74, &c.

After བརྒྱ་ཅུ་ཐམ་པ it is usual to count as བརྒྱ་ཅུ་གཉིས or simply གཉིས་གཅིག, གཉིས་གཉིས, གཉིས་གསུམ, གཉིས་བཞི and so on to express 81, 82, 83, 84, &c.

After དགུ་བརྒྱ་ཐམ་པ one has to count as དགུ་བརྒྱ་གཉིས་གཅིག, དགུ་བརྒྱ་གཉིས་གཉིས or simply གཉིས་གཅིག, གཉིས་གཉིས, གཉིས་གསུམ and so on to express 91, 92, 93 and so on.

In counting 101 101, 102 102, 103 103, and so on, it is usual to say *i.e.*, བརྒྱ་དང་གཅིག་ one hundred and one, one hundred and two, one hundred and three, and so on. To express one hundred, two hundred, three hundred, and so on, it is usual to say བརྒྱ་ལམ་ལ or བརྒྱ་ཕྱག་གཅིག, བཞི་ལམ་ལ or བརྒྱ་ཕྱག་གཉིས, གསུམ་ལམ་ལ or བརྒྱ་ཕྱག་གསུམ and so on.

ལྔ་ or ལྔ་ཕྱག་ is 1000 1000; in counting 1001 1001, 1 02 1002, 1003 1003, and so on, one should say ལྔ་དང་གཅིག, ལྔ་དང་གཉིས, ལྔ་དང་གསུམ and so on.

གཅིག་ལྔ་ or རིག་ལྔ་ or ལྔ་གཅིག་ or ལྔ་ཕྱག་གཅིག་ signifies one thousand 1000, བེ་ or བེ་མོ་ ten thousand 10,000, འབུམ་ or འབུམ་ཚོ་ is one hundred thousand 100,000. It is, however, not unusual to count as བེ་ཕྱག་ and འབུམ་ཕྱག་ 10,000 and 100,000.

མ་ལ, a million; ཉེ་བ, ten millions; དྲུ་ཕུར, a hundred millions; བེ་འབུམ, a thousand millions.

CARDINAL FIGURES IN SERIAL ORDER.

1	11	21	31	41	51	61	71	81	91
2	12	22	32	42	52	62	72	82	92
3	13	23	33	43	53	63	73	83	93
4	14	24	34	44	54	64	74	84	94
5	15	25	35	45	55	65	75	85	95
6	16	26	36	46	56	66	76	86	96
7	17	27	37	47	57	67	77	87	97
8	18	28	38	48	58	68	78	88	98
9	19	29	39	49	59	69	79	89	99
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

The cardinal numbers re-duplicated signify that they are in multiples: གཅིག་གཅིག་ one by one, is one; བཞི་ལམ་ལམ་ལམ་ two by two (is) four; གསུམ་གསུམ་དབུ་ three by three is nine. When the word དང་ signifying *with* joins the reduplicated numbers they imply that one (is) added to the other: གསུམ་དང་གསུམ་དབུ་ three and three make six, and so on.

ORDINAL ADJECTIVES.

The Ordinal Adjectives are formed from the cardinals by attaching to them the རིག་ཕྱད་ additive particle ལ, such as བཞི་ལ་ second; གསུམ་ལ་ third; གཅིག་ལ་ is seldom used to mean first; the word དང་པོ་ signifies first.

In the arrangement of books in a library or of books in a volume, they are marked by the letters of the alphabet in a serial order, such as, volume ཀ, volume ཁ, volume ག and so on up to the 30th volume, which is marked with ཨ (the last letter of the alphabet); then the four vowel signs are put on the alphabets, in serial order, to mark the volumes, such as, ཀི, ཀི, ཀི.....ཨི། signifying 31st, 32nd, 33rd.....60th volume or book, ཀི་ལམ་ཀ་ལ་ signifies, the volume marked with ཀ; ཀ་ལ་ signifies the volume marked with ཀ and so on.

The words *གཅིག*, *གཉིས* and *གསུམ* when used as qualifying adjectives of nouns, of numerals or of any high number like *བརྒྱ*, *རྫོང*, *ཁྲི* or *འབྲུམ* and as such are placed before them, lose the རྫོང་འཇུག prefix letter ག. The ར of the word *གཅིག* is also changed into ར.

Thus it is usual to write *རྫོང་གཅིག* to signify single line-mark or stop (I); *ཉིས་གཉིས* double stops (II); *དྲིག་བརྒྱ* (900), *ཉིས་བརྒྱ* (200), *སུམ་བརྒྱ* (300), *ཅིག་ལན* once or one time; *ཉིས་ལན* twice or two times; *གསུམ་ལན* thrice or three times; *ཅིག་རྫོང* (1000), *ཉིས་རྫོང* (2000), *སུམ་རྫོང* (3000), also *སུམ་རྩ* (30), *སུམ་རྩ་མོ་གཅིག* (31), *སུམ་རྩ་མོ་གཉིས* (32) *སུམ་རྩ་མོ་དྲུག* (39).

No change, however, takes place in them when they follow any noun or which they may qualify, thus *བརྒྱ་གཅིག* means 100; *བརྒྱ་གཉིས*, 200; *བརྒྱ་གསུམ* 300; *རྫོང་གཅིག* 1000; *རྫོང་གཉིས* 2000; *རྫོང་གསུམ* 3000. When the word *དང* signifying *with* is introduced between two numbers it becomes equivalent to *plus*: *གཅིག་དང་གཅིག* is equivalent to 1+1 and expresses the sum of two; *གཅིག་དང་གཉིས*=1+2=3, *བརྒྱ་དང་གཅིག*=100+1=101, *རྫོང་དང་བརྒྱ* 1100, *ཁྲི་དང་བརྒྱ* 10,100.

Numeral adjectives are formed by attaching to such words the རྫོང་ཕྱད (additive particles) ལ, བ, ས: *གཅིག་ལ* signifies single or singly, *གཉིས་ལ*, both or the two; *གསུམ་ལ* the three, *ལེུ་བཞེ་ས* signifies (the book of) three chapters; *སུམ་རྩ་ལ* signifies (the book of) thirty verses or *Āḥloka* or simply "of thirty."

བརྒྱད་རྫོང་ལ (*Aṣṭa sahasrikā*) the book of eight thousand verses. The word *རྫོང* when used as a numeral signifies one thousand, but its ordinary meaning, whether it is used with or without ལ is *empty* or *void*, hence *རྫོང་ལ* when used alone does not signify one thousandeth. The word *ཁྲི* ordinarily signifies *chair*, and as a numeral means ten thousand. The word *ཁྲི་ལ* one in the chair, *i.e.*, chairman or president is therefore, seldom used as an Ordinal.

བྱ་བ VERB.

SANS. *Kriyā*.

A Tibetan verb is always a dissyllabic word consisting of a monosyllabic verbal root and an additive particle ལ or བ. In its simple form which is invariably participle present, it is a verbal noun. Take for instance, the words, *བྱ་བ*, *བྱེ་བ*; signifying doing; *བྱེད་ལ*, *བྱེད་པ* action or acting; *འགྲོ་བ*, *འགྲོད་ལ* going. In these *བྱ*, *བྱེ*, *བྱེད*, *འགྲོ* or *འགྲོད* are verbal roots or root-verbs. In verbs the roots are only affected by the addition of the རྫོང་འཇུག (ག, ད, བ, ས, འ) and the ཡང་འཇུག (ད, ས) letters in the formation of certain tenses and moods. A verbal root with the auxiliary བྱ attached to it is generally put in the infinitive mood. The infinitive present conveys the idea of futurity, hence བྱ is attached also to the verbal roots, in the future tense.

བྱ་བ or *བྱེ་བ* *hon.* as a verbal noun signifies action, deed; as a verb (participle present) signifies doing. *བྱ་བད*, *བྱེ་བད* conveys the meaning "to do."

In the expression གཅད་ཕྱི་ཤིང་ (the) tree to out (or to be cut) བཅད་ཕྱི་བ་ is in the infinitive present. It is called བས་ཀྱི་སྐྱུ་ the term for work, because cutting is the work conveyed by བཅད་ཕྱི་བ་।

Tibetan verbs are generally expressed in three tenses: the present tense called ད་ལྟ་བུ་, past or preterite called འདས་པ་ and future called མ་འོང་བ་. Tibetan Grammarians include the completive or perfect tense in the past tense. There is mention of two moods in Tibetan grammars: the indicative and the hortative or imperative.

In the sentence ཤིང་མཁར་གྱིས་གཅད་པར་བྱ་དང་བཅད་པར་བྱས། ཤིང་མཁར་ is the agent (བདག་), གཅད་པར་བྱ་ and བཅད་པར་བྱས་ are verbs. གཅད་པར་བྱ་ will cut, (or must or should out), is in the future tense. བཅད་པར་བྱས་ signifying done cutting or is out, is in the preterite or past tense.

In the sentence ཤིང་མཁར་གྱིས་རྩ་རེས་ཤིང་གཅོད་པ་ (by carpenter with axe tree (is) cut, ཤིང་མཁར་ carpenter is the principal agent or doer (ཕྱིད་པ་བོ་གཅོ་བོ་); རྩ་རེ་ axe is the minor or secondary agent or doer (ཕྱིད་པ་བོ་ལས་པ་); both ཤིང་མཁར་ and རྩ་རེ་ are agents. They are, therefore, put in the Agentive case by the use of the secondary particle or case-signs གྱིས་ after ཤིང་མཁར་ and ས་ after རྩ་རེ་। According to Tibetan Grammarians ཤིང་ tree which is acted upon by both (the) carpenter and (the) axe is the object called གཞན་। གཅོད་པ་ is the verb (in the indicative present) signifying cut. ཤིང་མཁར་གྱིས་རྩ་རེས་ཤིང་གཅོད་པ་ should be translated in English thus:— (the) carpenter cuts tree (or wood) with (an) axe.

In the passage མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ eye with body to seeing. Here མིག་ is ཕྱིད་པ་བོ་ལས་པ་ the secondary agent, (the person seeing being the principal agent གཅོ་བོ་) གྱིས་ sign of the Instrumental case, གཟུགས་ is the object (གནན་); ལ་ is the sign of the Accusative case; ལྟ་བ་ seeing or to see is the verb. མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ should be translated as *seeing body with (the) eyes*. In the above two passages གཅོད་པ་ and ལྟ་བ་ being verbs are called བས་ཀྱི་སྐྱུ་ terms of action or work, i.e. cutting and seeing, i.e. བཞུ་བ་ action indicated by them.

The verb (ཕྱི་བ་) when the action (བཞུ་བ་ or ལས་) is being done (ཕྱིད་བཞེན་པ་) is put in the present tense (ད་ལྟ་བུ་); when the action has been done (ཕྱིད་ཟེན་པ་) it is in the preterite or past tense (འདས་པ་); when the action, it is understood, will be done ཕྱིད་འབྱུང་ it is in the future tense (མ་འོང་བ་).

The roots of the verbs like འགྲོ་ in འགྲོ་བ་, ཕྱིད་ in ཕྱིད་པ་, ལྟོག་ in ལྟོག་པ་, ལྟ་ in ལྟ་བ་ &c, are always in the Indicative present.

When in the root-verb the terminating letter is reduplicated and the vowel *o* is put on the duplicate letter, the verb so formed is also put in the Indicative present, for example: ཕྱིད་རྩི་ (he) does, འགྲོ་ལོ་ (he) goes, འདུག་གོ་ (he) is or sits, ཡོད་རྩི་ (there) is, ཡིན་ནོ་ (it) is, ལྟོག་ལོ་ (he) speaks. The verb to *be* when expressed in the above manner i.e., as བསྐྱར་བཞུ་བ་ (reduplication of the final letter in a noun, pronoun, adjective or verb, and the vowel *o* being fixed on the duplicate letter), is always put in the Indicative mood, present tense: མིན་ (he) is man, འདི་ལུག་གོ་ this is sheep, ཡང་ I am, འདུག་གོ་ I am, བཟང་འོ་ is good, བན་ནོ་ is bad, ཡིན་ནོ་ it is, &c. The auxiliary words ཕྱིད་ or ཕྱིད་པ་, བཞེན་ or བཞེན་པ་, གཟུག་ or གཟུག་པ་, ལྟ་ and ལྟོག་, ལྟོག་, ལྟོག་, འོ་ or འོ་ནོ་ may be also attached to the root verb in the Indicative present, for example: ཕྱིད་ in འགྲོ་ཕྱིད་ or in འགྲོ་བར་ཕྱིད་ signifying moves or does moving; ཕྱིད་བཞེན་པ་ does, ཕྱིད་ལྟོག་འདུག་, ཕྱིད་ལྟོག་ལྟོག་, is doing; འགྲོ་བཞེན་པ་ goes, འགྲོ་འོ་ or འགྲོ་འོ་ནོ་ is going or moving.

མ is generally affixed to the verbal root in the Indicative, present tense for forming the preterite or past tense. The word གསུང་ signifying say or tell is in the Indicative present; གསུངས་ is in the preterite or past tense.

In some verbal roots the prefix འ is dropt in the past tense : འབྱར, *pres.* བྱར, *pret.* འབྱར, *pres.* བྱར, *pret.* འབྱར, *pres.* བྱར, *pret.*

The perfect tense is formed by adding the auxiliaries ཟིན, ཟུར, ཡིན, རྩར, བྱར, འདུག, མིར to the verbal roots in the preterite ; བརྗོད་ spoke is *pret.* བརྗོད་ཟིན་ has spoken is in the *perf.* རྗོད་ speak, is in the *pres.* It would be incorrect to write རྗོད་ཟིན་ | The verbal root འཕྲོག་ meaning deprive or snatch away is in the *pres.*; འཕྲོགས་ *pret.* འཕྲོགས་ཟིན་ has snatched away, *perf.* It is incorrect to write འཕྲོག་ཟིན་.

In the formation of the preterite and perfect tenses, in some verbs, the རྗོན་འདུག (prefix letter) བ is put at the beginning of the root and in most cases the རྗོས་འདུག letter མ is affixed at the end : རྗོན་བསྐྱབས་ gained or acquired wealth ; རྗོན་བསྐྱབས་ཟིན་ལ་ has acquired wealth or རྗོན་བསྐྱབས་ལར་བྱས་ལ་ wealth has been acquired.

ལྷ་བསྐྱམས་ meditated on god ; ལྷ་བསྐྱམས་ཟིན་ལ་ or བསྐྱམས་བྱས་ལ་ has meditated on god ; ལྷ་མེས་བསྐྱུངས་ preserved character ; ཡིད་ལ་བཅངས་ strove or exerted at heart ; རྗོས་བསྐྱགས་ preached or proclaimed religion ; བདུད་བཅོས་ subdued the devil, བདུད་བཅོས་ཟིན་ལ་ has subdued the devil ; རྗོས་བཟླ་ expounded religion, རྗོས་བཟླ་ལར་བྱས་ has explained religion.

Verbal roots that are based on the ten མིར་གཞི་ letters ར, ག, ར, འ, བ, ད, ལ, བ, ར, འ are preceded by the རྗོན་འདུག prefix འ in the Indicative present, for example : འབྲུང་བ་ carrying ; འགོད་ལ་ constructing or directing ; འཇད་ལ་ telling or explaining ; འདུག་ལ་ putting ; འཕུང་བ་ drinking ; འདྲིང་བ་ spreading ; འཕྲོག་ལ་ depriving or taking away by force ; འབྲུལ་བ་ giving or offering ; འཚོས་ལ་ sewing ; འཛིན་ལ་ holding. The changes that occur in such verbal roots in the formation of the several tenses and moods are illustrated in the following ten groups of examples.

No. I.

Indicative mood.

Verb active, participle.	Pres.	pret.	ful.	Imperat.	Hortative.
འཇལ་བ་ spinning,	འཇལ་ or འཇལ་བཞིན་ལ་	བཞལ་	བཞལ་ or འཇལ་འབྱར	ཇལ་	ཇལ་ ཞིག
འབྲུང་བ་ carrying,	འབྲུང་ or འབྲུང་བཞིན་ལ་	བུང་	བུང་ or འབྲུང་འབྱར	ུང་	ུང་ ཞིག
འབྲིག་ལ་ binding,	འབྲིག་ or འབྲིག་བཞིན་ལ་	བྲིགས་	བྲིག་ or འབྲིག་འབྱར	ིུག	ིུག་ ཞིག
འཐུང་བ་ leading,	འཐུང་ or འཐུང་བཞིན་ལ་	བིུས་	བིུས་ or འཐུང་འབྱར	ིུད	ིུད་ ཞིག
འཇུང་བ་ washing,	འཇུང་ or འཇུང་བཞིན་ལ་	བུས་	བུས་ or འཇུང་འབྱར	ུད	ུད་ ཞིག

In verbs like འཇལ་ which are based on the letter ར the imperative and བསྐྱུལ་ རྗོག (hortative, &c.) are formed from the Indicative present, by dropping the འ prefix, and changing the inherent འ into the expressed འ vowel. The future, is formed from the Indicative present by changing the འ into འ prefix and the letter ར into ག. It is also formed by the addition of the auxiliary འབྱར or འབྱར་བར་ to the Indicative present. The preterite is formed, in the same manner, by changing the འ into བ and affixing the རྗོས་འདུག letter མ to the final ག in the root or by changing the final ད into མ |

No. II.

Indicative mood.

Verb active, participle.	Pres.	Pret.	Fut.	Imperat.	Hortative.
འགྲུག་པ་ calling	འགྲུགས་ or འགྲུག་བཞིན་པ་	འགྲུག	དགྲུག་ or འགྲུག་འགྲུར་	འགྲུག	འགྲུག་ཅིག
འགུམ་པ་ killing,	འགུམ་ or འགུམ་བཞིན་པ་	འགུམ	དགུམ་ or འགུམ་འགྲུར་	འགུམ	འགུམ་ཞིག
འགོགས་པ་ hindering,	འགོགས་ or འགོགས་བཞིན་པ་	འགོག	དགོག་ or འགོགས་འགྲུར་	འགོག	འགོག་ཅིག
འགོངས་པ་ filling,	འགོངས་ or འགོངས་བཞིན་པ་	འགོང	དགོང་ or འགོངས་འགྲུར་	འགོང	འགོང་ཞིག
འགོབས་པ་ covering,	འགོབས་ or འགོབས་བཞིན་པ་	འགོབ	དགོབ་ or འགོབས་འགྲུར་	འགོབ	འགོབ་ཅིག
འགོལ་བ་ loading,	འགོལ་ or འགོལ་བཞིན་པ་	འགོལ	དགོལ་ or འགོལ་འགྲུར་	འགོལ	འགོལ་ཞིག
འགོས་པ་ splitting,	འགོས་ or འགོས་བཞིན་པ་	འགོས	དགོས་ or འགོས་འགྲུར་	འགོས	འགོས་ཞིག
འགོད་པ་ directing,	འགོད་ or འགོད་བཞིན་པ་	འགོད	དགོད་ or འགོད་འགྲུར་	འགོད	འགོད་ཅིག
འགྲུམ་པ་ scattering,	འགྲུམ	འགྲུམ	དགྲུམ་ or འགྲུམ་འགྲུར་	འགྲུམ	འགྲུམ་ཞིག
འགྲོལ་བ་ unfolding,	འགྲོལ་ or འགྲོལ་བཞིན་པ་	འགྲོལ	དགྲོལ་ or འགྲོལ་འགྲུར་	འགྲོལ	འགྲོལ་ཞིག

In verbs based on ག the future is formed from the Indicative present by changing འ into ད and the expressed ལ into inherent འ, and by dropping the ཡང་འཇུག་ letter མ་ if there is any. The preterite is formed from the future by changing the ད into བ, and the ག into ཀ. The Hortative འགྲུལ་ཅིག is formed from the Indicative present by dropping the འ and མ་ and also by changing ག into ར and ལ into འ.

No. III.

འཇག་པ་ passing, visiting,	འཇག་ or འཇག་བཞིན་པ་	འཇགས་	བཇག་ or འཇག་འགྲུར་	ཇག་ or འཇག་	འཇག་ཅིག
འཇར་བ་ holding,	འཇར་ or འཇར་བཞིན་པ་	འཇརས་	བཇར་ or འཇར་འགྲུར་	ཇར་	ཇར་ཞིག
འཇད་པ་ telling,	འཇད་ or འཇད་བཞིན་པ་	འཇདས་	བཇད་ or འཇད་འགྲུར་	ཇད་	ཇད་ཅིག
འཇབ་པ་ hiding,	འཇབ་ or འཇབ་བཞིན་པ་	འཇབས་	བཇབ་ or འཇབ་འགྲུར་	ཇབ་	ཇབ་ཅིག
འཇའ་བ་ making ready,	འཇའ་ or འཇའ་བཞིན་པ་	འཇའས་	བཇའ་	ཇའ་	ཇའ་ཞིག
འཇེང་བ་ binding,	འཇེང་ or འཇེང་བཞིན་པ་	འཇེངས་	བཇེང་ or འཇེང་འགྲུར་	ཇེང་	ཇེང་ཞིག
འཇེབ་པ་ riding, mounting,	འཇེབ་ or འཇེབ་བཞིན་པ་	འཇེབས་	བཇེབ་ or འཇེབ་འགྲུར་	ཇེབ་	ཇེབ་ཅིག
འཇུ་བ་ irrigating,	འཇུ་ or འཇུ་བཞིན་པ་	འཇུས་	བཇུ་	ཇུ་	ཇུ་ཞིག
འཇེ་བ་ assuring,	འཇེ་ or འཇེ་བཞིན་པ་	འཇེས་	བཇེ་	ཇེ་	ཇེ་ཞིག
འཇེག་པ་ confessing,	འཇེག་ or འཇེག་བཞིན་པ་	འཇེགས་	བཇེག་ or འཇེག་འགྲུར་	ཇེག་	ཇེག་ཅིག
འཇོ་བ་ preparing,	འཇོ་ or འཇོ་བཞིན་པ་	འཇོས་	བཇོ་ or འཇོ་འགྲུར་	ཇོ་	ཇོ་ཞིག

The Imperative and Hortative of འཇག་པ་ is the common word འཇག་ come or འཇག་ཅིག, please come, or let him come.

The preterite of འཇད་ are the common words འཇད་ told and འཇད་ tell or please tell.

The preterite of འཇེག་ is འཇེགས་ confessed. Its future and hortative are འཇེག་ and འཇེག་.

No. IV.

Indicative mood.

Verb active, participle.	Pres.	Pret.	Fut.	Imperat.	Hortative.
འཇམ་པ་ weighing,	འཇམ་ or འཇམ་བཞིན་པ་	བཅས	གཞམ	འཇོམ	འཇོམ་ཞིག
འཇིག་པ་ destroying,	འཇིག་ or འཇིག་བཞིན་པ་	བཞིག	གཞིག་ or འཇིག་འགྱུར	ཞིག	ཞིག་ཅིག
འཇིབ་པ་ sucking,	འཇིབ་ or འཇིབ་བཞིན་པ་	བཞིབས	བཞིབ་ལྱུར	ཞིབ	ཞིབ་ཅིག
འཇིལ་བ་ depositing,	འཇིལ་ or འཇིལ་བཞིན་པ་	བཅེལ	གཞིལ་ or འཇིལ་འགྱུར	ཇིལ	ཇིལ་ཞིག
འཇུ་བ་ digesting,	འཇུ་ or འཇུ་བཞིན་པ་	བཟུས	བཅུ་ or འཇུ་འགྱུར	འཇུས	འཇུས་ཞིག
འཇུག་པ་ putting,	འཇུག་ or འཇུག་བཞིན་པ་	བཅུག་པ་	གཞུག་ or འཇུག་འགྱུར	ཅུག	ཅུག་ཅིག
འཇུན་པ་ taming,	འཇུན་ or འཇུན་བཞིན་པ་	བཅུན	གཞུན་ or འཇུན་ལྱུར	ཅུན	ཅུན་ཞིག
འཇོ་བ་ milching,	འཇོ་ or འཇོ་བཞིན་པ་	བཞོས	བཞོ	འཇོས	འཇོས་ཞིག
འཇོག་པ་ placing,	འཇོག་ or འཇོག་བཞིན་པ་	བཞག	གཞག	ཞོག	ཞོག་ཅིག
འཇོམས་པ་ conquering,	འཇོམས་ or འཇོམས་བཞིན་པ་	ཅོས	གཞོས་ or འཇོམས་འགྱུར	ཅོས	ཅོས་ཞིག

The preterite of འཇོམས་ is བཅོས་ subdued. This word, in a substantive form, is found in the name བཅོས་ལྡན་པ་ལས་ the accepted Tibetan equivalent of the Sanskrit word *Bhagavan*. The preterite of འཇོ is བཞོས་ milched. This word in an adjective form *i.e.*, བཞོས་མ་ is commonly applied to cows or *yaks* such as བ་བཞོས་མ་ milch-cow or འབྲི་བཞོས་མ་, milch-yak.

No. V.

འཐགས་པ་ grinding or weaving,	འཐགས་ or འཐགས་བཞིན་པ་	བཅྱགས	བཅྱག་ or འཐགས་འགྱུར	ཐོག	ཐོག་ཅིག
འཐོག་པ་ falling or drops,	འཐོག་ or འཐོག་བཞིན་པ་	བཅོྱགས	བཅོྱག་ or འཐོགས་འགྱུར	ཐོག	ཐོག་ཅིག
འཐུང་བ་ drinking,	འཐུང་ or འཐུང་བཞིན་པ་	བཅུངས	བཅུང་ or འཐུང་འགྱུར	ཐུང	ཐུང་ཞིག
འཐུབ་པ་ cutting in pieces,	འཐུབ་ or འཐུབ་བཞིན་པ་	བཅུབས	གཐུབ	ཐུབ	ཐུབ་ཅིག
འཐོབ་པ་ diffusing or scattering,	འཐོབ་ or འཐོབ་བཞིན་པ་	བཅོྱོང	གཐོྱོང	ཐོྱོང	ཐོྱོང་ཞིག

In the above examples the མིང་གཞི letter ཐ of the Indicative present changes into ཐ in the preterite and future, the ཐ prefix being changed into བ and ག respectively.

No. VI.

འཕྲིང་བ་ spreading,	འཕྲིང་ or འཕྲིང་བཞིན་པ་	བཅོྱིང	གཕྲིང་ or འཕྲིང་འགྱུར	ཕྲིང	ཕྲིང་ཞིག
འཕུལ་བ་ subduing,	འཕུལ་ or འཕུལ་བཞིན་པ་	བཅུལ	གཕུལ	ཕུལ	ཕུལ་ཞིག
འཕྲོགས་པ་ lifting up,	འཕྲོགས་ or འཕྲོགས་བཞིན་པ་	བཅོྱགས	གཕྲོགས	ཕོགས	ཕོགས་ཅིག
འཕྲོབས་པ་ throwing,	འཕྲོབས་ or འཕྲོབས་བཞིན་པ་	བཅོྱབ	གཕྲོབ	ཕོབ	ཕོབ་ཅིག
འཕྲོགས་པ་ binding,	འཕྲོགས་ or འཕྲོགས་བཞིན་པ་	བཅོྱགས	གཕྲོགས	ཕོགས	ཕོགས་ཞིག
འཕྲོན་པ་ uttering,	འཕྲོན་ or འཕྲོན་བཞིན་པ་	བཅོྱན	གཕྲོན	ཕོན	ཕོན་ཞིག

In the above examples the མིང་གཞི letter ཕ changes into ཕ only in the preterite. It is retained in the future. The prefix ཐ is changed into བ in the future.

In the Imperative and Hortative, the ཕ of the Indicative present changes into ཐ.

No. VII.

Participial form.	Pres. -	Prat.	Fut.	Imperat. Hortative.
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ separating,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ subtracting, diminishing,	ଅସ୍ତ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ taking away (by force),	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ

In the above examples the *ଂ* of the Indicative present disappears in the preterite and in the Imperative and Hortative.

No. VIII.

ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ piercing,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ boring,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ putting off,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ vaulting,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ offering, presenting with,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ descending, letting down,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ drawing or pulling out,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ opening or dividing,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ ଅସ୍ତ'ନ୍ତ୍ରିକ

In the above examples the root letter *ଂ* of the Indicative present is also retained in the future. It is changed into *ଂ* both in the preterite and Hortative. The *ଂ* disappears in the preterite and Hortative and changes into *ଂ* in the future.

The Indicative of ଅସ୍ତ୍ୟ *i.e.*, the word ଅସ୍ତ୍ୟ is found in the word ଅସ୍ତ୍ୟ (in Sans. *Vibhakti*) signifying "case."

No. IX.

ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ sifting,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ giving on equivalent,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ, ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ squeezing,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ hurting, harming,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ boiling,	ଅସ୍ତ୍ୟ, ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ, ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ sowing,	ଅସ୍ତ୍ୟ, ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ feeding or keeping alive,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ outting,	ଅସ୍ତ୍ୟ, ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ selling,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ
ଅସ୍ତ୍ୟ'ମ seeking or searching,	ଅସ୍ତ୍ୟ or ଅସ୍ତ୍ୟ'ମନ୍ତ୍ରିକ'ମ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ	ଅସ୍ତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ୟ'ନ୍ତ୍ରିକ

In the above examples the *ଂ* changes into *ଂ* in the preterite and future and also in the Hortative of ଅସ୍ତ୍ୟ and ଅସ୍ତ୍ୟ it changes into ଅସ୍ତ୍ୟ. This changing, according to some Grammarians, is optional.

No. X.

Participial form.	Pres.	Preter.	Fut.	Imperet.	Hortative.
འཛིན་པ་ holding, seizing,	འཛིན་ or འཛིན་བཞིན་པ་	བཟུང	གཟུང་ or འཛིན་འགྲུང་	ཟུང	ཟུང་ཅིག
འཇུག་པ་ setting or planting,	འཇུག་ or འཇུག་བཞིན་པ་	བཙུག	གཟུག་ or འཇུག་འགྲུང་	ཟུག	ཟུག་ཅིག
འཇུང་པ་ entering into,	འཇུང་ or འཇུང་བཞིན་པ་	བཟུང	གཟུང་ or འཇུང་འགྲུང་	ཟུང	ཟུང་ཅིག
འཇུམ་པ་ closing,	འཇུམ་ or འཇུམ་བཞིན་པ་	བཟུམ	གཟུམ་ or འཇུམ་འགྲུང་	ཟུམ	ཟུམ་ཞིག
འཇུར་བ་ avoiding,	འཇུར་ or འཇུར་བཞིན་པ་	བཟུར	གཟུར་ or འཇུར་འགྲུང་	ཟུར	ཟུར་ཞིག
འཇུལ་བ་ creeping in,	འཇུལ་ or འཇུལ་བཞིན་པ་	བཟུལ	གཟུལ་ or འཇུལ་འགྲུང་	ཟུལ	ཟུར་ཞིག
འཇོན་པ་ keeping or receiving,	འཇོན་ or འཇོན་བཞིན་པ་	བཟེན	གཟེན་ or འཇོན་འགྲུང་	ཟེན	ཟེན་ཅིག
འཇོམ་པ་ blushing,	འཇོམ་ or འཇོམ་བཞིན་པ་	བཟེམ	གཟེམ་ or འཇོམ་འགྲུང་	ཟེམ	ཟེམ་ཞིག

The letter ཇ in all the examples mentioned above changes into ར with the exception in the preterite of འཇུག་ and འཇུང་!

ON THE USE OF THE FIVE རྩོན་འབྲུག་ Prefixes :

ག, ད, བ, མ, འ, (in the formation of the several tenses and moods) when they begin verbal roots such as, གཅི, དཔོག, བལོད, མཚེ, འདུ།

THE USE OF ག AS A Prefix IN VERBS.

གཅི་བ་ making water,	གཅི་ or གཅི་བཞིན་པ་	གཅེམ	གཅི་ or གཅི་བར་འགྲུང་	གཅེམ	གཅེམ་ཞིག
གཡོག་པ་ covering,	གཡོག་ or གཡོག་བཞིན་པ་	གཡོགས	གཡོག་ or གཡོག་པར་འགྲུང་	གཡོགས	གཡོགས་ཞིག
གཟུང་བ་ saying or speaking,	གཟུང་ or གཟུང་བཞིན་པ་	གཟུངས	གཟུང་ or གཟུང་པར་འགྲུང་	གཟུང	གཟུང་ཞིག
གནས་པ་ dwelling,	གནས་ or གནས་བཞིན་པ་	གནས	གནས་ or གནས་པར་འགྲུང་	གནས	གནས་ཞིག

In the above examples the use of the *prefix* ག is regular, it being retained with the verbal-roots in all the tenses.

གཅོད་པ་ cutting or chopping off,	གཅོད་ or གཅོད་བཞིན་པ་	བཅད	གཅོད་ or གཅོད་པར་འགྲུང་	ཅོད་ or གཅོད	ཅོད་ཅིག
གཏོང་བ་ giving,	གཏོང་ or གཏོང་བཞིན་པ་	བཏང	གཏོང་ or གཏོང་པར་འགྲུང་	ཅོང	ཅོང་ཞིག
གཏོད་པ་ entrusting,	གཏོད་ or གཏོད་བཞིན་པ་	བཏད	གཏོད་ or གཏོད་པར་འགྲུང་	ཅོད	ཅོད་ཅིག
གསོད་པ་ killing, slaying,	གསོད་ or གསོད་བཞིན་པ་	བསད	གསོད་ or གསོད་པར་འགྲུང་	སོད་ or གསོད	སོད་ཅིག
གསོན་པ་ hearing or listening,	གསོན་ or གསོན་བཞིན་པ་	བསན	གསོན་ or གསོན་པར་འགྲུང་	གསོན	གསོན་ཞིག

THE USE OF ད AS A Prefix IN VERBS.

དཔོག་པ་ measuring or pondering,	དཔོག་ or དཔོག་བཞིན་པ་	དཔགས	དཔག་ or དཔོག་པར་འགྲུང་	དཔོག	དཔོག་ཅིག
དཔོར་པ་ dictating,	དཔོར་ or དཔོར་བཞིན་པ་	དཔར	དཔར་ or དཔོར་པར་འགྲུང་	དཔོར	དཔོར་ཞིག
དཔྱད་བ་ hanging,	དཔྱད་ or དཔྱད་བཞིན་པ་	དཔྱངས	དཔྱད་ or དཔྱད་པར་འགྲུང་	དཔྱད	དཔྱད་ཞིག
དཔྱད་པ་ examining,	དཔྱད་ or དཔྱད་བཞིན་པ་	དཔྱད	དཔྱད་ or དཔྱད་པར་འགྲུང་	དཔྱད	དཔྱད་ཅིག

In the above examples ད is retained in all tenses and moods.

THE USE OF ວ AS A *Prefix* IN VERBS.

Participial form.	Pres.	Pret.	Fut.	Imperet. Hortative.
ວາງໄປ dividing,	ວາງ or ວາງໄປເຊິ່ງໄປ	ວາງ	ວາງ or ວາງໄປຍາວໄຫຼວ	ວາງ ວາງໄປເຊິ່ງ
ວາງໄປ doing,	ວາງ or ວາງໄປເຊິ່ງໄປ	ວາງ	ວາງ or ວາງໄປຍາວໄຫຼວ	ວາງ ວາງໄປເຊິ່ງ
ວາງໄປ cleansing rice by beating,	ວາງ or ວາງໄປເຊິ່ງໄປ	ວາງ	ວາງ	ວາງ ວາງໄປເຊິ່ງ

ວ is prefixed to most verbs in the preterite,

THE USE OF ມ AS A *Prefix* IN VERBS.

ມາໄປ v. n. coming,	ມາ or ມາໄປເຊິ່ງໄປ	ມາ	ມາ or ມາໄປຍາວໄຫຼວ	
ມາເຊິ່ງໄປ seeing or looking,	ມາ or ມາໄປເຊິ່ງໄປ	ມາ	ມາ	ມາເຊິ່ງ ເຊິ່ງ

The ມ prefix is retained in all the tenses in some verbs.

THE USE OF ຂ AS A *Prefix* IN VERBS.

In some verbs ຂ is retained in all the tenses but in most verbs it is used in the Indicative present.

ຂັງໄປ v. n. sticking together, coupling,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງ or ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	ຂັງ ຂັງໄປເຊິ່ງ
ຂັງໄປ v. n. fighting or stirring,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	ຂັງ
ຂັງໄປ v. a. playing music,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງ	ຂັງ ຂັງໄປເຊິ່ງ
ຂັງໄປ v. n. stopping or staying,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງ or ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	
ຂັງ v. a. drinking,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງ or ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	ຂັງ ຂັງໄປເຊິ່ງ
ຂັງໄປ v. n. passing away,	ຂັງ	ຂັງ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	
ຂັງໄປ v. n. assembling, gathering,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	

In some verbs ຂ is dropped in the preterite.

ຂັງໄປ carrying,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	
ຂັງໄປ leading,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	ຂັງ ຂັງໄປເຊິ່ງ
ຂັງໄປ splitting,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	
ຂັງໄປ becoming,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	
ຂັງໄປ sending,	ຂັງ or ຂັງໄປເຊິ່ງໄປ	ຂັງ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	

Examples of neuter verbs from which active forms may be derived.

	Pres.	Pret.	Fut.	Meaning.
v. n. ຂັງໄປ	ຂັງ	ຂັງ	ຂັງ or ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	shrinking, contracting.
v. a. ຂັງໄປ	ຂັງ	ຂັງ	ຂັງ	
v. n. ຂັງໄປ	ຂັງ	ຂັງ	ຂັງໄປຍາວໄຫຼວ	settling or sitting.
v. a. ຂັງໄປ	ຂັງ	ຂັງ	ຂັງ	

	<i>Pron.</i>	<i>Prep.</i>	<i>Fut.</i>	<i>Meaning.</i>
ཁ. ཁ. འཚག་པ	འཚག	ཚག	འཚག་པར་འགྱུར	breaking.
ཁ. ཁ. གཚོག་པ	གཚོག	བཅག	གཚོག་པར་འགྱུར	
ཁ. ཁ. འཇད་པ	འཇད	ཇད	འཇད་པར་འགྱུར	dissolving or cutting off.
ཁ. ཁ. གཚད	གཚད	བཅད	གཚད	
ཁ. ཁ. འཇོན	འཇོན	ཇོན	འཇོན་པར་འགྱུར	issuing, uttering.
ཁ. ཁ. འདོན་པ	འདོན	དོན	གཏོན	
ཁ. ཁ. འདུ་བ	འདུ	འདུས	འདུ་བར་འགྱུར	gathering together.
ཁ. ཁ. རྒྱད་པ	རྒྱད	བརྒྱས	བལྟ	
ཁ. ཁ. འདུམ་པ	འདུམ	དུམ	འདུམ་པར་འགྱུར	agreeing, reconcile.
ཁ. ཁ. རྒྱམ་པ	རྒྱམ	བརྒྱམས	བརྒྱམ	
ཁ. ཁ. འཕེལ་བ	འཕེལ	ཕེལ	འཕེལ་བར་འགྱུར	increasing, augmenting.
ཁ. ཁ. རྩེལ་བ	རྩེལ	རྩེལ	རྩེལ་བར་འགྱུར	
ཁ. ཁ. འཛོལ་བ	འཛོལ	འཛོལ	འཛོལ་བར་འགྱུར	changing or transforming.
ཁ. ཁ. རྩོལ་བ	རྩོལ	རྩོལ	རྩོལ་བར་འགྱུར	
ཁ. ཁ. འགྲལ་བ	འགྲལ	གྲལ	འགྲལ་བར་འགྱུར	separating.
ཁ. ཁ. འགྲལ་བ	འགྲལ	གྲལ	དགྲལ	
ཁ. ཁ. འགྲུ	འགྲུ	གྲུ	འགྲུ་བར་འགྱུར	growing less.
ཁ. ཁ. འགྲི	འགྲི	གྲི	དགྲི	subtracting
ཁ. ཁ. འབབ་པ	འབབ	བབ or བབས	འབབ་པར་འགྱུར	descending.
ཁ. ཁ. འབེབས་པ	འབེབས	ཕབ	དབབ	letting down.
ཁ. ཁ. འབྱུང་བ	འབྱུང	བྱུང	འབྱུང་བར་འགྱུར	comeforth or become.
ཁ. ཁ. འབྱེན་པ	འབྱེན	བྱེན	དབྱེན	drawing or pulling out.
ཁ. ཁ. འབྱེ་བ	འབྱེ	བྱེ	འབྱེ་བར་འགྱུར	opening.
ཁ. ཁ. འབྱེད་པ	འབྱེད	བྱེད	འབྱེད་པར་འགྱུར	
ཁ. ཁ. འཇོག་པ	འཇོག	ཇོགས	འཇོག་པར་འགྱུར	dropping down or leaking.
ཁ. ཁ. འཚོག་པ	འཚོག	ཚོགས	འཚོག or གཚོག	burning.
ཁ. ཁ. རྩེ་བ	རྩེ	རྩེས	རྩེ་བར་འགྱུར	straining.
ཁ. ཁ. རྩེད་པ	རྩེད	བརྩེད	བརྩེད	glowing, producing.
ཁ. ཁ. རྩབ་པ	རྩབ	རྩབ	རྩབ་པར་འགྱུར	setting.
ཁ. ཁ. རྩབ་པ	རྩབ	བརྩབས	བརྩབ	destroying.

Certain root-verbs are used both in conversation and writing to express a degree of politeness in address to inferiors, equals, or superiors. Being the various forms of the verb to *be* i.e., ཡིན and ཡོད; they generally signify am, art, is, are; there is, there are &c., and are as follows:—

འདུག, བཞགས, མཛེས, ཡགས, མངའ་མད, མོད, འཚེལ, གནས, ལྷང, བཞེན་པ། when used with the negatives མ and མི they stand thus: མིན་ (for མ་ཡིན), མེད (for མི་ཡོད) མི་འདུག, མི་བཞགས, མ་མཛེས, མ་ཡགས, མི་མངའ, མི་གདའ, ཡོད་མིན, མི་འཚེལ, མི་གནས, མི་ལྷང, མི་གཞེན་པ།

These root-verbs have no variation in inflection in the several tenses, and also in respect of person and number.

They are invariable in the Indicative present, after every person of both numbers.

The use of these root-verbs is illustrated as follows:—

ལྷ་མ་ཚེན་པོ་ཡིན་ Lama is great; དེ་ལྷར་ཡིན་ནོ་ it is so, it is like that; ལྷ་འདུག་ who is there? ཅེ་འདུག་ what is there? ཅེ་སྐོམ་འདུག་ how much is there; མང་པོ་འདུག་ there are many; ལྷ་ཡོ་གང་ན་བཞགས་ where is the king; རོ་བུང་ལ་བཞགས་སོ་ (he) is in the palace; འདི་ནང་སྐྱ་མང་པོ་མཛེས་ herein there are many images. བཞུ་སྐོམ་མཛེས་སོ་ there are about one hundred; ར་ནི་རྒྱལ་དུགས་ཡགས་སོ་ I am of the royal race; ཁོང་ལ་ནད་མི་མངའ་ there is no disease in him; འདི་ལྷར་ཡགས་ (it is) like this; མངས་རྒྱལ་ལ་ཡོན་ཏན་མཚོག་མངའ་ནོ་, Buddha has the supreme attributes; དེ་ན་ཅེ་གཤམ་ what is there; མད་ནི་ it is true, it is so; དེ་ལྷར་མོད, it is even so; འདག་གིས་ལྷ་འཚེལ་ལོ་ I do beg or entreat; མི་གནས་སོ་ there is not; ལྷ་མས་ལྷོག་གིན་ལྷང་ the Lama is reading; ལྷ་ཞབས་སྐྱ་བཞེན་པ་ when your honour is speaking.

CONJUGATION.

The conjugation of Tibetan verbs is simply a participial variation.

All the tenses of the verbal roots or of verbs, in general, may be formed and conjugated by the aid of the root-verbs ཡིན and ཡོད or their equivalents: འདུག, བཞགས, མཛེས, ཡགས, མངའ, མད, མོད, འཚེལ, གནས, ལྷང, བཞེན་པ; as also by that of the two auxiliary verbs ལྱིད and འགྱུར.

CONJUGATION of the verb *to be* ཡིན་པར or its participial form ཡིན་པ *being*

INDICATIVE MOOD.

Singular.	Plural.
1. <i>Person.</i> ར་ཡིན་ I am,	ར་ཅག་ཡིན་ we are.
2. „ ལྱོད་ཡིན་ Thou art,	ལྱོད་ཅག་ཡིན་ you or ye are.
3. „ ཁོ་ or ཁོང་ཡིན་ he is,	ཁོ་ཅག་ or ཁོང་ཚོ་ཡིན་ they are.

The verb *to have* ཡོད་པར or its participial form ཡོད་པ *having*.

1. <i>Person.</i> ར་ལ་ཡོད་ I have,	ར་ཅག་ལ་ཡོད་ we have.
2. „ ལྱོད་ལ་ཡོད་ Thou hast,	ལྱོད་ཅག་ལ་ཡོད་ ye have.
3. „ ཁོ་ or ཁོང་ལ་ཡོད་ he has,	ཁོ་ཅག་ or ཁོང་ཚོ་ལ་ཡོད་ they have.

The verb *to do* ལྟོགས་པ་ or its participial form ལྟོགས་པ། *doing*.

Present tense.

	Singular.	Plural.
1.	<i>Person.</i> འ་ལྟོགས་ or འགྲུག་ལྟོགས་ I do,	འ་ཚག་ལྟོགས་ we do.
2.	„ ལྟོགས་ལྟོགས་ Thou doest,	ལྟོགས་ཚག་ལྟོགས་ you or ye do.
3.	„ ཁོ་ or ཁོང་ལྟོགས་ he does.	ཁོ་ཚག་ or ཁོང་ཚོ་ལྟོགས་ they do.

Past tense.

1.	„ འ་བྱས་ or བྱས་སོ་ I did,	འ་ཚག་བྱས་ we did.
2.	„ ལྟོགས་བྱས་ Thou didst,	ལྟོགས་ཚག་བྱས་ ye or you did.
3.	„ ཁོང་བྱས་ he did,	ཁོ་ཚག་ or ཁོང་ཚོ་བྱས་ they did.

Future tense.

1.	<i>Person.</i> འ་བྱ་, བྱོ་, or ལྟོགས་ལྟོགས་ལྟོགས་ or ལྟོགས་པར་འགྱུར་ I shall do,	འ་ཚག་ལྟོགས་ལྟོགས་ or ལྟོགས་པར་འགྱུར་ we shall do.
2.	„ ལྟོགས་ལྟོགས་པར་འགྱུར་ Thou shalt do,	ལྟོགས་ཚག་ལྟོགས་ལྟོགས་ or ལྟོགས་པར་འགྱུར་ ye shall do.
3.	„ ཁོ་ or ཁོང་ལྟོགས་པར་འགྱུར་	ཁོ་ཚག་ or ཁོང་ཚོ་ལྟོགས་ལྟོགས་ or ལྟོགས་པར་འགྱུར་ they shall do.

Imperative.

བྱས་ do or let him do,

Hortative.

བྱས་ཤིག་ pray do, or let him do,

Conditional present.

ལྟོགས་ན་ if I do, or he does.

Conditional past ལྟོགས་ན་ if I did or he did. *Future* ལྟོགས་པར་འགྱུར་ན་ if I or he shall have done.

Infinitive future, ལྟོགས་ལྟོགས་, ལྟོགས་ལྟོགས་, for doing, to do.

Participial form: ལྟོགས་ཅིང་ or ལྟོགས་ཏེ་, when doing; ལྟོགས་ཏེ་, ལྟོགས་ནས་, ལྟོགས་པས་ having done; ལྟོགས་པ་ after having done.

The verb ལྟོགས་པ་ to know or ལྟོགས་པ། knowing.

1.	<i>Person.</i> འ་ལྟོགས་ I know,	འ་ཚག་ or འ་ཚོ་ལྟོགས་ we know.
2.	„ ལྟོགས་ལྟོགས་ you know, Thou knowest,	ལྟོགས་ཚག་ལྟོགས་ you or ye know.
3.	„ ཁོ་ or ཁོང་ལྟོགས་ he knows,	ཁོ་ཚག་ or ཁོང་ཚོ་ལྟོགས་ they know.

The verb ལྟོགས་པ་ to go or ལྟོགས་པ། going.

Present tense.

1.	<i>Person.</i> འ་ལྟོགས་ I go,	འ་ཚག་ལྟོགས་ we go.
2.	„ ལྟོགས་ལྟོགས་ you go or Thou goest,	ལྟོགས་ཚག་ལྟོགས་ ye or you go.
3.	„ ཁོང་ལྟོགས་ he goes,	ཁོང་ཚོ་ལྟོགས་ they go.

Fast tense.

1.	„	ང་སང I went,	ང་ཅག་སང we went.
2.	„	ཁྱོད་སང you went,	ཁྱོད་ཅག་སང ye or you went.
3.	„	ཁོ or ཁོང་སང he went,	ཁོང་ཚོ་སང they went.

Future tense.

1.	„	ང་འགོ་གྱུ་ I shall or will go,	ང་ཅག་འགོ་གྱུ་ we shall go.
2.	„	ཁྱོད་འགོ་གྱུ་ Thou shalt go,	ཁྱོད་ཅག་འགོ་གྱུ་ ye shall go.
3.	„	ཁོ or ཁོང་གྱུ་ he will go,	ཁོང་ཚོ་འགོ་གྱུ་ they shall or will go.

གྱུ་ is evidently used in the place of the auxiliary འགྱུར་.

The verb མཐོང་བར་ to see or མཐོང་བ་ seeing.

1.	Person.	ང་མཐོང་ I see,	ང་ཅག་མཐོང་ we see.
2.	„	ཁྱོད་མཐོང་ you see,	ཁྱོད་ཅག་མཐོང་ ye or you see.
3.	„	ཁོང་མཐོང་ he sees,	ཁོ་ཅག་ or ཁོང་ཚོ་མཐོང་ they see.

The verb འགྱུར་བར་ to become or its participle འགྱུར་བ་ becoming.

INDICATIVE.

Present.

1.	Person.	ང་འགྱུར་ I become,	ང་ཅག་འགྱུར་ we become.
2.	„	ཁྱོད་འགྱུར་ Thou becomest,	ཁྱོད་ཅག་འགྱུར་ ye become.
3.	„	ཁོ་འགྱུར་ he becomes,	ཁོ་ཅག་འགྱུར་ they become.

Past.

1.	„	ང་གྱུར་ I became,	ང་ཅག་གྱུར་ we became.
2.	„	ཁྱོད་གྱུར་ you became,	ཁྱོད་ཅག་གྱུར་ ye became.
3.	„	ཁོ or ཁོང་གྱུར་ he became.	ཁོ་ཅག་གྱུར་ they became.

Future. འགྱུར་གྱུ་ shall become.

Imperative. གྱུར་ or གྱུར་ཅིག་ be or let it be or become.

Conditional. འགྱུར་ན་ should he become, if he be, གྱུར་ན་ if he became.

Gerund. འགྱུར་ཏུ་ for becoming.

PARTICIPIAL EXPRESSIONS.

Present and future. *འགྲུབ་ཞིང་* when becoming, changing.

Past. *ཐུར་ཏི་*, *ཐུར་ནས་*, *ཐུར་པས་* or *ཐུར་ལ་* having become.

The verb *མཛད་པ་* (when used as a respectful term for *བྱིད་པ་*) has only one variation: in the Imperative and Hortative it is *མཛོད་ཤིག་*.

The verb *བཀྲིད་པ་*, honorific also for *བྱིད་པ་* is used by a person speaking for himself, or of others, before a superior.

Indicative Present. *བཀྲིད་* he does,

Pret. *བཀྲིས་* he did. *Future.* *བཀྲི་* shall or will do.

Imperat. *ཀྲིས་* do.

Hortative. *ཀྲིས་ཤིག་* pray do.

PARTICIPLES.

Among verbs the participles form the roots of the Indicative present, past and future tenses; as *གྲུ་གྲུམ་*, *གྲུ་བྱ་*. As nouns they may all be used substantively, such as *གྲུ་བྱ་* speaking or speech; *གྲུས་པ་* spoken, a spoken thing; *གྲུ་བྱ་* a thing to be said or spoken of.

The participles terminating in *པ་* or *བ་* according to their final letter in the roots, take the genitive form (*པའི་*, *བའི་*) when used before a noun: *ལས་བྱེད་པ་* working, doing work; *ལས་བྱེད་པའི་མི་* a working man; *མང་པོ་གྲུ་བ་* or *མང་གྲུ་བ་* much talking; *མང་པོ་གྲུ་བའི་མི་* a man that talks much.

When, in the participle present, the *པ་* or *བ་* termination is dropped, and *བྱིད་* or *མཁམ་*, or *བྱིད་མཁམ་* is attached to it, it becomes a noun signifying an actor or agent, an instrument or organ; as *གྲུ་བྱིད་པའི་* *གྲུ་མཁམ་པའི་* *གྲུ་བྱིད་མཁམ་པའི་* a speaker; *རྒྱུང་བྱིད་*, that does beat, the beater; *མཛོང་བྱིད་* or *མཛོང་མཁམ་པའི་* that does seeing or makes one see, the eye.

The following participial terminations *ཅིང་*, *ཞིང་*, *ཤིང་*, *ཀྲི་*, *གི་*, *ཀྲི་*, *འི་*, *ཡི་*, *ཀྲིན་*, *གིན་*, *ཀྲིན་*, *འིན་*, *ཡིན་*, *ཏི་*, *འི་*, *ཞི་* put after the root of the present participle, correspond to the English termination—*ing*: *ནེས་གྲུ་ཞིང་* so saying, thus saying; *དེ་རྒྱུང་མོད་ཀྲི་* it being so; *ཀྲོལ་གིན་འདུག་* (he) is reading; *ཤ་རྒྱུ་མི་གྲུ་* (he) does not speak when eating.

The participle future terminates in *བྱ་* or *བྱ་བ་* (taken absolutely, or after a substantive), and in *བྱའི་* or *བྱ་བའི་* (taken conjunctively, or before a substantive) such as, *ཤ་བྱ་* edible, anything to be eaten; *ཤ་བྱའི་གི་* flesh to be eaten; *བཀྲིས་པར་བྱ་བ་* to be read over, that must be read over; *བཀྲིས་པར་བྱ་བའི་བཟན་བཅོས་* a literary work (*Qāstra*) to be perused.

The past participle is expressed by any of the following secondary particles or case—signs (put after the root in the preterite, having regard to its final letter) *པས་*, *ནས་*, *ཀྲིས་*, *གིས་*, *འིས་* or *ས་* or *ཡིས་*, *ཏི་*, *ཞི་*, *འི་*, *ཅིང་*, *ཞིང་*, *ཤིང་* and *ལ་* they are used like 'having'—'ed' or 'being—ed' in English (for joining two or more members of a sentence); as, *གྲུས་པས་*, *གྲུས་ནས་*, *གྲུས་ཏི་*, *གྲུས་ཀྲིས་*, *གྲུས་འིང་*, *གྲུས་ལ་* having spoken or said; *མང་པོ་ཁོ་ལ་ཅིང་* having gone tell him (go and tell him).

ON THE USE OF *ཅིག་*, *ཞིག་*, *ཤིག་* WITH VERBS IN THE IMPERATIVE MOOD AND CONJUNCTIVE PRESENT.

ཅིག་, *ཞིག་*, and *ཤིག་* are all of the same power and signification.

ཅིག་ is attached to verbal roots, terminating in *ལ་*, *ད་*, *བ་* for instance: *ཀྲོལ་ཅིག་* read, let him read, he may read; *ཤོད་ཅིག་* explain, tell, let him explain; *སྒྱུ་བ་ཅིག་* make ready, prepare, let him accomplish.

ཞིག is attached to verbal roots ending in ར, ལ, ས, འ, ལ, ཡ thus: རྒྱུང་ཞིག beg or ask for, let him beg; གསོན་ཞིག (for གསོན་ཅིག) (please) hear, let him hear; བྱུ་ཞིག let him die, perish; མ་སྒྲུ་ཞིག say not, let him not say; རྒྱུང་ཞིག (for རྒྱུང་ཅིག) turn round, let him turn; གསོལ་ཞིག (for གསོལ་ཅིག) ask for, (please) ask, let him beg.

ཞིག is attached to verbal roots ending in ས thus: སམས་ཞིག think, let him mind; གཟེགས་ཞིག please see. བསྐྱལ་ཚིག་ལ་བས་འབྲུལ་མེད་ཅེང་ཡང་འདྲུག་འཛོལ་ཤེ། The བ *Prefix* is not put before verbal roots in the Imperative and Hortative Moods, but they receive the ཡང་འདྲུག secondary *affix* ས at the end, as in སམས་ཞིག།

ON THE USE OF གོ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ AND རྩ།

These are, likewise all of the same power and signification, and are formed of the preceding word, by the reduplication of its final letter, and adding the vowel sign འ. They have the power of the verbs ཡིན and ཡོད signifying am, art, is, are; do, have. They are frequently used with the present, perfect, and future tenses. འདུག་གོ is, there is; མོང་རྩ is gone; རིང་རྩ it is long, distant; ཡོད་རྩ there is, is; ཡིན་རྩ it is; མཐོང་བོ has got or found; བུ་མོ has killed; འགྲོལ་བོ go or am going; འགྲུ་རྩ will become; གསོལ་རྩ I beg, I request; ཡགས་མོ it is so (yes, sir). The particle རྩ should be used only in the perfect tense, after ལ, ར, ཡ (for the རྩ་དག in རྩ, རྩ, ཡྩ): for example: གསོན་རྩ (for གསོན་ཅིག) I have heard; བྱུ་རྩ (for བྱུ་ཅིག) has become; གསོལ་རྩ (for གསོལ་ཅིག) has begged.

ON THE USE OF རྩ, རྩ, རྩ IN VERBS.

རྩ is used after verbal roots ending in ལ, ར, ཡ, ས། for example: གསོན་རྩ hearing; འབྲུང་རྩ carrying; རྩ་རྩ lying (on the ground); སམས་རྩ thinking; ཡི་གེ་ཞེས་རྩ་རྩ་ཡུང་ཞེས།

རྩ is used after verbal roots ending in ལ, ར, ཡ, ས, འ། thus: ལྷུག་རྩ running, འབྲུང་རྩ standing, རྩ་བོ་རྩ teaching རྩ་རྩ meditating, རྩ་རྩ saying; མདའ་འཕང་རྩ་ཕྱོག་ལྷོག་མེད་ཅིག་ལྷོག་པ་ཞེས། having shot (the arrow) it hit.

རྩ is used after verbal roots ending in ར། ཡོད་རྩ being, རྩ་རྩ believing.

ལྷུག་བཅས་རྩ་རྩ་བྱུགས་བཞུན་རྩ།	རྩ་བཅས་ག་ང་བ་མ་འར།
ས་རྩ་རྩ་ལ་ས་དང།	ད་དག་རྩ་རྩ་ད་མཐར་དེལོ།
བྱུ་དང་བྱུ་ཚིག་མཚམས་རྩ་དང།	བྱུ་ཚིག་འདྲན་པའི་དམ་བཅའ་དང།
ད་དག་ལྷོག་པ་ལྷུག་མ་ཅམ།	འདྲན་པའི་ལྷུག་བཅས་རྩ་ལ་འདྲུག།

ON THE USE OF གམ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ, རྩ AND རྩ།

These terminations are all of the same power and signification. They are formed of the preceding word or root-verb by reduplicating its final letter, and affixing the letter ས to it. They are interrogative signs, or express a doubt; whether, whether or not?

The particle ཉམ་ is used only in the perfect tense after verbal roots ending in ན, ར, ལ (for ནད, རད, ལད); as for example: འདུག་གསུམ་ is there ? མོང་ངམ་ is (he) gone ? ཡོད་དམ་ is there ? ཡིན་ནམ་ is it ? རྫོབ་བམ་ have you found ? འགྲོ་བམ་ shall I go or should I go or whether I go ? གསེར་རམ་དུལ་ whether it is gold or silver ? དུལ་ལམ་རང་མ་ it is silver or copper ? གསེར་མམ་ do you know ? གསལ་ན་ཉམ་ (for གསལ་ནད་ཉམ་) have you heard ? གསོལ་ཉམ་ for གསོལ་ད་ཉམ་) has he asked ?

ON THE USE OF ཅིང, ཞིང, སྒྲིང WITH VERBS.

These particles are all of the same power and signification and express the participial termination—*ing*, in English. They are used after such letters as have been stated under ཅེག, ཞེག and སྒྲིག། for example : རྒྱུག་ཅིང་ reading; བཟུགས་ཞིང་ having read over; ལྷོ་ཞིང་ or ལྷོས་ཞིང་ having spoken or said.

ON THE USE OF དམ་ AND བས་ WITH VERBS.

These are comparative signs signifying: than, more than, but they are often used with verbs in their perfect participial form, for example: ཞེས་ལྷོས་པས་ thus having said; ཕྱག་ཏུ་སྤྲུལ་བས་ having given or placed in his hand or having presented to him.

ADVERBS.

In Tibetan, the Adverbs generally precede the verbs and adjectives which they qualify, for example: ཅེས་ལྷོས་མོ་ (he) said so, or said thus: དེ་ལྟར་ལགས་ so (it) is; རྒྱན་ཏུ་བཟང་ very good.

There are three primitive adverbial roots in the Tibetan language, namely: ཅེ, ཞེ, སྒྲི། which are all of the same power and meaning. Whether used alone or with the *affix* (རྒྱུ་འཇུག་) མ་ affixed to them or with the additive particles ལ, ར, བས, ན attached to them, they signify *so, thus*. They are the following:— ཅེ་ན་; ཞེ་ན་; སྒྲི་ན་;

ཅེས་, ཞེས་, སྒྲིས་; ཅེས་ལ་, ཞེས་ལ་, སྒྲིས་ལ་; ཅེ་ལོ་, ཞེ་ལོ་, སྒྲི་ལོ་; ཅེ་ལམ་, ཞེ་ལམ་, སྒྲི་ལམ་། The use of these terms is explained

thus: ག་ད་བ་དང་ད་དུག་མཐར། ཅིང་ཅེས་ཅོམ་ཅེ་ན་ཅིག། ང་ན་མ་འ་ར་ལ་དང་། རྒྱུ་འཇུག་ཅེ་ད་ལའི་མིང་མཐའ་དུ། ཞིང་ཞེས་ཞེལོ་ཞེ་ན་ཞིག། ས་མཐར་དམིགས་གསལ་ཞེས་མ་གཏོགས། སྒྲིག་ཞེ་ལོ་ཞེ་ན་འཛོལ། སྒྲིས་ལམ་ན་ལྟོ་འི་ཞེས་ལམ་འཇུག་ལ་འབྱུང་། མ་ལྷོ་གསུང་།

There are also certain additive terms which are used both, as Adverbs and Postpositions (Prepositions in English). When used adverbially they are put before the verb. Some of these words are:—

ནང་དུ་, ནང་ན་, ནང་ནས་; ཕྱི་ན་, ཕྱི་ནས་, ཕྱིར་; རྒྱ་ཏུ་, རྒྱ་ན་, ལོ་ན་; མདུན་དུ་, མདུན་དུ་བཞགས་ sit forward; ལུག་ཏུ་, ལུག་ཏུ་ཕྱོགས་ move backward; གཡམས་སུ་, གཡམས་སུ་འབྱུང་། wind to the right; ཕྱོགས་སུ་ towards; རྩིས་ཕྱོགས་སུ་དཀའ་བ་བྱུང་། work hard in the direction of religion; རྗེང་ལ་ on above or upwards;

ན་གྱི་ the term ན་ when used after a verb or adverb expresses conditionality: ལམ་ཕྱིད་ན་གསོལ་རམ་འཛོལ་ gets remuneration if he works; རེས་པར་ན་ if certain: certainly.

འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། if this exists, this arises.

ནི་གྱི་ the term ནི་ (equivalent of *hi*, in Sanskrit) expresses emphasis: it also separates the དོམ་ (subject) of a sentence from the predicate ལྟར་། ནི་གྱི་ན་དུ་བརྟན་པའི་ཚེག། དམིགས་སུ་དཀའ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་།

The མཚན་མཛད་ additive particles བར་ and བར་ are some times attached to certain adjectives to give them an adverbial sense in the manner *ly* does in English, for example: མཚོན་གསུམ་ལར་འགྲོ་ go quickly, ལས་ལ་བར་བརྟན་ showed clearly; རམན་ལར་བཅུ་ shows kindness towards the low.

The adverbs of negation called དགག་མཚན་ are the following :—

- (1) མི་, མི་ are used before the verb or adjective which they qualify, as in མི་འདྲེན་ fear not ; མི་གནང་ (please) do not give; མི་བདེན་ not true ; ང་མི་ཤེས་ I do not know.
- (2) མེད་, མིན་ are used after the verb or adjective, as in མེད་ཀྱི་མེད་ (there is) nothing above.
ནང་ན་ཅི་ཡང་མེད་ there is nothing inside ; དེ་མིན་གཞན་ not that, another.
མ་མི་མིན་མེད་དགག་པའི་མཚན། མ་མི་གཉེས་ནི་ཐོག་མ་དང་། མིན་མེད་གཉེས་པོ་རྗེས་ལ་ཐུང་།

ADVERBS OF PLACE.

གང་དུ་, གང་ན་ where? Whether? གང་དུ་ལང་ everywhere, གང་ན་ལང་དུ་ where-so-ever. གང་ནས་ whence? གང་དུ་ཡང་དུ་ whither-so-ever; གང་ནས་ཡང་དུ་ whence-so-ever. འདི་ན་, འདི་དུ་, འདི་དུ་, here; འདི་ནས་ from here, hence. དེ་ན་, དེ་དུ་, དེ་དུ་ there; དེ་ནས་, from there, then, thence. རང་དུ་, རང་ན་, within, into; ཕྱི་ན་, ཕྱི་དུ་, ཕྱི་དུ་, outside. ཕྱི་རལ་དུ་, ཕྱི་རལ་ན་ outside, beyond, outward.
མདུན་དུ་, མདུན་ན་ fore, before; མདུན་ན་ནས་ from the fore, from the presence of.
ཐང་དུ་ རྗེན་ལ་ before; གྲབ་ཏུ་, གྲབ་ལ་ backward, afterwards; གྲབ་ནས་, from behind, from the back. ལོང་དུ་, ལོང་ན་, ལོང་ལ་ on, up, upon, over; above. ལོང་ནས་ from above; རྒྱང་དུ་, རྒྱང་ན་, རྒྱང་ལ་ above, on high. རྒྱང་ནས་ from above. སྒྲོན་ཏུ་ above, on high. རྒྱུན་དུ་ upwards, uphill. ལུང་དུ་, ལུང་ལ་ downwards, down-hill.
རྒྱ་, རྒྱ་མོང་ near; རྒྱ་ or རྒྱ་བར་ near, at; རྒྱ་མོ་ནས་ from near. རལ་རིང་དུ་, རལ་རིང་ན་, རལ་རིང་ལ་, far, remotely, at a distance; རྒྱ་ན་ཏུ་ every where; རོག་ཏུ་, རོག་ན་, རོག་ལ་ below; རོག་ནས་ from below. རལ་རིང་ནས་ from a distance, from a far.

ADVERBS OF TIME.

གང་དུ་ས་, གང་ཚ་ when? གས་, when? གས་ཡང་ whenever. འདི་དུ་ས་, འདི་ཚ་ this time, at such time.
དེ་དུ་ས་, དེ་ཚ་ at that time. རྗེན་, རྗེན་དུ་ས་, རྗེན་ཚ་, རྗེན་རལ་ཏུ་ formerly, of old, anciently.
རྒྱུན་དུ་, རྒྱལ་ཏུ་, རྒྱལ་དུ་, རྒྱལ་རྒྱུན་དུ་ continually, always, perpetually, ever. གས་ཡང་མེད་ never.
ཐོག་མར་ first, in the beginning; བར་དུ་ in the middle; བ་མར་ lastly, ultimately, at the end.
གསར་དུ་ recently; རྫོགས་ཏུ་ suddenly. བར་བར་དུ་, at intervals, occasionally.
དེ་མ་ཐག་, དེ་མ་ཐག་ཏུ་, immediately. གས་ཤིག་, གས་ཤིག་ན་ at a certain time.
དུ་ས་དུ་ས་ལུ་ at times, sometimes. རྒྱབ་ས་རྒྱབ་ས་ལུ་ occasionally; བར་རྒྱབ་ས་ལུ་ in the meantime.
དེ་ཤིག་ for a while. སྐད་, སྐད་ཀྱིས་, སྐད་མར་ after, afterwards, subsequently.
དང་པོར་, first, the first time; གཉེན་པར་, second, secondly. དེ་དང་, དེ་དང་དུ་ས་, དེ་ཚ་ now, at this.
དང་མང་, དེ་དང་མང་ now-a-days. ད་དུང་ yet more, still, as yet. ད་དུང་ཡང་ now too.
ད་, ད་ཀྱི་, ད་ཀྱི་ཉིད་དུ་ now, this very time, presently.

དེ་མིང་ this day, today; མདང་ or མདངས་ yesterday; ལ་མང་ day before yesterday. མང་ tomorrow; མངས་
གནངས་ day after tomorrow; གཤམ་ after three days or three days hence.

དགུམ་ four days hence; ཅུམ་ five days hence. རག་དང་ལག་ every day, day after day.

ཟླ་དང་ཟླ་ལྷན་ every month. མ་ལྷན་, མ་དང་མ་, མ་ལྷན་ every year, year by year.

མ་ཚག་ every second year. ད་མོ་ this year, current year. ན་ལོ་ last year; བེ་ལོ་ year before last. དགུ་ལོ་
three years ago. ཅུམ་ལོ་ four years ago.

ཉིན་ལ་ by day, in the day time. ཉིན་མོ་ by day, མར་མོ་ by night, at night. ཉིན་མཚན་ཉིན་ལྷན་ day and night
ཕྱི་ལོ་ in the morning; ལྷི་ལོ་ in the afternoon.

ཕྱི་མོ་ in the morning, early. ནང་མོ་ tomorrow morning. ཉིན་དགུང་ལ་ at midday, when the sun is on the
meridian.

ཐུབ་མོ་ལ་ in the evening, at sunset. རྗེ་ཐུབ་ this evening. ལ་ཐུབ་ last evening.

ADVERBS OF NUMBER AND TIMES.

ལན་ཅེ་ཅུམ་ how many times; ལན་གཅིག་ once, ལན་གཉིས་ twice, ལན་དེ་ each time, ལན་དེ་དེ་ at each time, every time;
ལོན་ཏུ་མང་, ལན་མང་ཏུ་ many times; ལན་ལག་ལ་ sometime, ལན་ལག་ལ་ཞིག་ sometimes; དེས་ལག་ལ་ or ལག་ལ་དེས་ some
time, other time; ལན་ལག་ལ་ཡང་ (མེད་) not a single time, never. མཐའ་ཡས་ལས་ infinitely.

ADVERBS OF QUANTITY.

མི་མ་ how much? How many? འདི་མི་ this much; དེ་མི་ that much; ཅེ་མི་ what much. མང་མི་ many,
much about.

མང་པོ་, མང་ཏུ་, many, much, in large quantity. ཐུང་ཏུ་ little, few; ཐུང་མི་ in a small quantity.

ཕྱེད་ half, a half, ཏ་མང་ to much, too many. ཚེད་ enough; ཚེག་, ཚེག་ཚེག་ it is enough, sufficient.

ཚད་མེད་ or ཚད་མེད་པར་, immense, immeasurable; དཔག་མེད་པར་ inconceivably (great or large).

ADVERBS OF QUALITY.

གྲུན་ཏུ་ entirely, altogether; ལ་རྒྱུན་ཏུ་ silently, mutely; ལྷན་པར་ཏུ་ specially, particularly; འདྲུག་མེད་ཏུ་,
འདྲུག་མེད་པར་ infallibly; ལ་ལོ་ slowly; མགྲོགས་པར་ quickly, swiftly; འགྲུབ་བ་མེད་པར་ immutably; ལྷུས་པར་
amply, copiously; འགྲུག་ཏུ་ walking; རྩོམ་ཉིད་ཀྱིས་ naturally; རྩོས་ལྷན་ openly, on the face; དངོས་ལྷན་
really, materially; རུན་པར་ ill, badly;

མངོན་པར་ conspicuously; མངོན་ལྷན་ཏུ་ evidently; ཅེག་པར་, ལ་ཅེག་པར་ at once; ཅེ་ལྷན་, ཅེ་ཅུག་ how? In what manner?
ཅེ་ལྷན་, ཅེ་ཅུག་ how? In what manner? རྩོས་ལྷན་ afterwards; ཏུ་ལྷན་ lying;

ཏུ་ལྷན་པར་ alike; ཏུ་ལྷན་པར་ viciously, faultily; ལ་ཏང་རྩོམ་ལ་པར་ indifferently; ལ་མཐའ་པར་ vulgarly; བེ་ཚོམ་མེད་པར་
undoubtedly;

ལས་མ་ཚད་ཏུ་ wholly, in every way; དེ་ལྷན་, དེ་ཅུག་ so, in that manner; འདི་ཅུག་, འདི་ལྷན་ thus, so, in this manner;
དལ་བར་, དལ་བྱས་ gently, by degrees; དངས་པོར་, brightly; དང་པོར་ straightly, rightly, honestly;

ལད་པར་ happily; ལདན་པར་ truly;

བདར་བདར་པོར་ trembling, quakingly ; འདུག་གི་ sitting ; འདྲ་བར་ alike, like wise ; གདོན་མི་ཟ་བར་ undoubtedly ;
 བརྗེས་ཏི་ shortly, briefly ; མདོར་བརྗེས་ཏི་ concisely, abridgedly ; རྣམ་པར་ especially ; བརྗེས་ཏི་ earnestly ;
 ལྷོར་ generally ; བལ་ཟེར་, བལ་མོ་ཟེར་ mostly, for the most part ; ལུལ་ཏུ་ egregiously, exceedingly ; བཀག་ཏུ་
 secretly, privately ; ལྷོ་ཏུ་ quickly ; བག་ཡོད་པར་ modestly, ohastely ; བག་མེད་པར་, immodestly ;
 བབ་ཚལ་ཏུ་ inconsiderately ; དམེན་པར་ retiredly, solitarily ; ཕྱི་བྱག་ཏུ་ especially, particularly ;
 ལྷོ་ཏུ་, ལྷོ་བར་ swiftly, speedily ; མི་རུང་བར་ indecently, unbecomingly : མི་འོས་པར་ unworthily, unsuitably ;
 མི་རིགས་པར་ unreasonably, unjustly ; གཙོ་བོར་ principally ; མཚུངས་པར་ equally, like wise ; མཛོལ་ཡང་
 beautifully ; རྗེན་ཏུ་, བཟུང་ན་ཏུ་ falsely ; ལག་ཟུ་ otherwise, else ; བཟང་བོར་ well ; འོས་པར་ worthily
 becomingly ; ཡོངས་སུ་ wholly, entirely ; ཡང་དག་པར་ thoroughly ; ཡང་ aggain ; ཡང་ཡང་, ཡང་དང་ཡང་,
 ཡང་དང་ཡང་ཏུ་ again and again ; རབ་ཏུ་ eminently ; རང་བཞིན་གྱིས་ by itself, spontaneously ; རིངས་པར་
 hastily, speedily ; རིམ་གྱིས་ gradually ; རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་ by degrees, in order ;
 རུང་བར་ decently ; རིགས་པ་ reasonably, justly ; རོག་པར་ amiss ; རེགས་པར་ well, elegantly ; རྟེན་ཏུ་ very ; རྟེས་བཞིན་ཏུ་
 knowingly, designedly ; རྟེས་པ་བོར་, རྟེས་པ་བར་ clearly, lucidly ; མོ་མོར་, asunder ; སྤར་ aggain ;
 གསང་བར་ confidentially, secretly ; སྤོ་བ་མེད་པར་, infallibly ; ལྷག་པར་ in access, beyond, in a high degree.

PREPOSITIONS.

There are no Prepositions in the Tibetan language. Certain postpositive particles or Postpositions, do the function of the English *Preposition*. They are ཏུ་, ཏུ་, ན་, ར་, ཏུ་, ལ་, ལྱ། གྱི་, ལྱོ་ &c. གྱིས་, ལྱིས་ &c. ནས་, ལས་ &c.

The use of these particles has been partly explained in page 15. The Postpositions, however, do not form a part of speech. They are, but, parts of words under declension.

There are simple and compound Postpositions.

The simple ones are: 1st. གྱི་, ལྱོ་, གྱི་ རེ་ or ལྱོ་ signifying: *of*, 's; these are genitive case-signs. 2ndly གྱིས་, ལྱིས་, གྱིས་ རེས་, ལྱིས་, ལས་ signifying *by*, *with*. These are the signs of the Agentive or Instrumentive case. ལ་ is the sign both of the Accusative and the Dative cases and signifies *to*, *for*.

ནས་ is the sign both of the Nominative and the Ablative cases; and ལས་ is the sign of the Ablative.

As Ablative signs they signify *from of*, *out of*; གས་ནས་འོད་རླངས་རི་ལས་ལྗངས། Light shone *from* the east ; (he) fell *from* the hill ;

དུ་ལས་མེར་ཤེས་བྱུང་། *from* smoke knows fire ;

ས་པོན་ལས་སྐྱུ་གྱུ་བྱུང་། *from* seeds, the seedlings grew ;

ལྷོ་ལྷོ་ནང་ནས་བརྗེས་ཏི་མཚོག། *among* the Gods, Indra is chief ;

སྐབས་འགྲོ་ནས་ཤེས་བཞོན་པར་ *from* (the time) of taking refuge, till saying benediction.

ལྷོ་ལས་མི་དམན་ man is inferior *to* god or lower than god.

བ་ལས་ལོ་ས་ milk *from* the cow.

The additive particles ཅ, ཅ, ར, ཅ, ཅ (put after the Nominative with respect to its final letter) denote motion, progression to, or towards a place; or change, turn, promotion, transformation into another state. They are the signs of the Locative case.

The compound postpositions generally require the genitive case before them. The terms ཕྱི or ཕྱིར་དུ as in the expressions རའི་ཕྱིར་ or རའི་ཕྱིར་དུ་ for my sake; ཟེད་ or ཟེད་དུ། ཅེ་ལེ་ཟེད་, or ཅེ་ལེ་ཟེད་དུ་ for what? why? དོན་དུ་ or དོན་ལྟར་ for the purpose of or cause: གཞན་གྱི་དོན་དུ་ for other's sake. གྲོ་བུ་ or གྲོ་བུ་དུ་ in behalf of, for the sake of: ལྷོ་ལྷོ་གྲོ་བུ་ for whom? ལྷོ་དུ་ to or near, at; ལྷོ་ན་ in, at, among; ལྷོ་ན་ནས་ from, out of, from among; ལྷོ་དུ་ into, or in side; ལྷོ་ན་ near, by; ལྷོ་ན་ནས་ from near; ལྷོ་ན་ or ལྷོ་ལས་, at; ལྷོ་ན་དུ་ or ལྷོ་ལས་དུ་ near, to, towards; ལྷོ་དུ་ on, upon; ལྷོ་ན་ལྷོ་ན་ upon, above ལྷོ་ན་ནས་ from above; ལྷོ་ལས་ན་ among, ལྷོ་ལས་ན་ནས་ from among; ལྷོ་ལས་སུ་ into, within; among; ལྷོ་ན་ near to. ལྷོ་བུ་, ལྷོ་བུ་ན་ behind; ལྷོ་གྲོ་ till, as for as; ལྷོ་ལས་དུ་ to the limit; ལྷོ་གྲོ་ or ལྷོ་གྲོ་ལྷོ་ on, on above.

Some Postpositions illustrated with examples :

ལྷོ་བུ་ནས་ from the back: རའི་ལྷོ་བུ་ནས་ from behind the hill;

ལྷོ་དུ་: རའི་ལྷོ་དུ་ above that; ལྷོ་ན་: རའི་ལྷོ་ན་ on or above that; ལྷོ་ན་ནས་: རའི་ལྷོ་ན་ནས་ from on that.

ལྷོ་ན་ནས་ ལྷོ་དྲི་ནས་ from behind: རའི་ལྷོ་ན་ནས་ from behind me; ལྷོ་ན་ behind: རའི་ལྷོ་ན་ behind me.

ལྷོ་དུ་. ལྷོ་ན་ in the direction of: རའི་ལྷོ་ན་ in that direction; ལྷོ་དུ་, ལྷོ་ན་ in the middle of, betwixt: ལྷོ་གྲོ་གྲོ་

ལྷོ་དུ་ between the two; ལྷོ་ན་དུ་. ལྷོ་ན་ན་ before: ལྷོ་དྲི་ ལྷོ་ན་དུ་ before thee, or in your presence.

ལྷོ་ན་ལྷོ་ན་ in the sight of: ལྷོ་ལས་ལྷོ་ན་ ལྷོ་ན་ before the Lama or in the Lama's presence, ལྷོ་ལས་དུ་ with, together

with: ལྷོ་ལས་དང་ལྷོ་ལས་དུ་ with the Lama; ལྷོ་ལས་དང་ལྷོ་ན་ ལྷོ་གྲོ་ in the company of the king.

Relation of Prepositions and Postpositions.

ལྷོ་ལས་ལྷོ་ལྷོ་ or ལྷོ་ལས་ལྷོ་ to the ocean or sea; ལྷོ་ signifying to.

ལྷོ་ལས་ན་ or ལྷོ་ལས་ན་དུ་ in or on the ocean or sea; ལྷོ་ or ལྷོ་དུ་ signifying on or in.

ལྷོ་ལས་ན་ནས་ or ལྷོ་ལས་ན་ནས་ out of, or from the ocean; ལྷོ་ན་ or ལྷོ་ལས་ out of or from.

ལྷོ་ལྷོ་ or ལྷོ་ན་ or ལྷོ་དུ་ to, on, upon the hill; ལྷོ་, ལྷོ་, ལྷོ་ to, on, upon.

ལྷོ་ན་ or ལྷོ་ལས་ from or from on the hill; ལྷོ་ན་ or ལྷོ་ལས་, from, from on.

ལྷོ་ལས་བཞུགས་ལྷོ་བར་ to ride on horse; ལྷོ་ signifying to is also the sign of the Infinitive.

ལྷོ་ན་ལྷོ་གྲོ་ལྷོ་ or ལྷོ་ལྷོ་གྲོ་ལྷོ་ sitting on a horse or on horse-back; ལྷོ་ or ལྷོ་བུ་ on or on the back.

ལྷོ་ལས་ལྷོ་བར་ལྷོ་ descending from the horse; ལྷོ་ལས་ from. ལྷོ་ལས་ལྷོ་བར་ལྷོ་བར་ to beat with the hand; ལྷོ་ signifying with.

ལྷོ་དང་ལྷོ་ན་ ལྷོ་གྲོ་ལྷོ་བར་ to go together with you; ལྷོ་ན་ ལྷོ་གྲོ་ together. ལྷོ་ལས་ལྷོ་ན་དུ་ ལྷོ་གྲོ་ come before me;

ལྷོ་ན་དུ་ before, in the presence of. ལྷོ་ན་ལྷོ་ལྷོ་ stay not in the way; ལྷོ་ signifying in or on.

ལྷོ་དྲི་ལྷོ་ན་ནས་ ལྷོ་གྲོ་ from whom have you got it or that? ལྷོ་ན་ from.

ལྷོ་ལྷོ་དུ་ for me or for my sake; ལྷོ་དུ་ signifying for or for the sake of.

ལྷོ་དྲི་ལྷོ་དུ་ to or near thee or you; ལྷོ་དུ་ signifying to or near.

ལྷོ་དྲི་ལྷོ་ན་ from the town; ལྷོ་ signifying from. ལྷོ་དྲི་ལྷོ་དུ་ to the town; ལྷོ་ signifying to.

ལྷོ་ན་ལྷོ་གྲོ་གྲོ་ going to heaven; ལྷོ་ signifying to or in.

ལྷོ་ལས་ལྷོ་བར་ལྷོ་ descending from among the gods; ལྷོ་ལས་ from among.

When ཨང, འང or ཡང is used between two adjectives of opposite meanings, it shows the contrast or points to the difference in their significations. རྩམ་ཨང་མ་རྩམ། རྩམ་ཨང་རྩམ།

མཛེས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ though friendly yet deceptive ; བུཅད་ཨང་ཐོ བུཅད་ though respectful yet furious.

མཛེས་ཤིང་འདྲ་ཨང་འཕྲོ། graceful, it also sheds lustre. ལྷ་ལ་ཡིན་ལ་ཐོན་པའང་ཡིན་ being lily, it was also blue.

འབྲིད་ལྟར་གྱི་སྐྱོ། disjunctive conjunctions.

ཡང་ན་ signifying *or*, or *or else* is the only disjunctive, in this language, which is in general use.

མ་ཡད་ may, rather ; what is more ; moreover, yet more, མིང་མ་ཡད་ལྟམ་ཨང་བུཅད་ man's (not to speak of man) what is more, gods even bowed.

འོན་ཀྱང་, འོན་ཏང་ or འོན་དང་ signifies, though, although, albeit, notwithstanding.

མོད་ཨང་ or མད་ཨང་ signifies, though, although. མོད་ཨང་ད་དུང་, although—yet, ད་དུང་ yet, as yet, but yet.

ད་དུང་ཡང་ now too, still. འོན་ཏི་ or འོན་ཏི་ན་,, signifies *if*, *but if*. གལ་ཏི་ or གལ་མེད་ but or if but ; དེ་ལྟ་ན་ or དེ་ཙམ་ then, so.

ཇི་ལྟེ་ signifies *if* ; དེ་ལྟེ་ if then. བ་ན་ not even, not-even so much as, ཅེ་ན་, ཅི་ན་, ཅི་ན་ for, because.

གམ། ཅམ། དམ། ཉམ། ཇམ། མམ། མམ། རམ། རམ། ལམ། མམ། ཏམ། are interrogative signs, expressing a doubt, whether, or? They may be formed of any word, by reduplicating its final letter, and adding a མ་ ; as in བདག་གམ་ཤོང་, ཅེ་ཤོང་ whether I or he ; I or he ?

ཅེ་ཡམ། ཅི་ཡམ་ or ཅི་ཡམ་ signifies *or*, or *so*. འོན་, འོན་ནི་ or འོན་ཡང་ signifies then, therefore, nevertheless.

INTERJECTION.

ཅོད་པའི་ཚོག།

ཨེ་ *Kye* is the polite vocative particle signifying *o* or *oh* which is, in general use, both colloquially and in writing. It is equivalent to Sanskrit *Bho* (in Tibetan ཅོད་ *bod* to address or call) from which the *Hindi* name *Bhoṭa* signifying Tibet, has been derived. ཨེ་ is generally used at the beginning of an expression or sentence for example : ཨེ་ལྷ་འོ་ལྷ། O, the god of gods ! ཨེ་ཁ་ལོ་རྒྱུ་བ་ O, charioteer !*

ཨེ་ is also used in the middle or at the end of a sentence, for example : འཇམ་དབྱེང་ས་མགོན་ཨེ་བདག་ལ་ཚོ་སྐྱོ་སྐྱོ་ལ། O Patron Jamyang, grant unto me intellect ! བྱ་ཨེ་གཏང་བར་མི་འོས་ཙམ། O son, to renounce is improper ! བདག་ལ་སྐྱེད་སྐྱེད་ཨེ་ O, Viṣṇu ! protect me.

བདག་ལ་དགོངས་ཤིག་མགོན་པོ་ཨེ་ O Patron pray think of me.

† ལ་ལེ་, ལ་ལེ་ or ལ་ are vocative particles used in addressing inferior persons. Their use is general in dramatic writings and performances, and also in songs.

མ་ལེ་ and མ་ལེ་ are vulgar vocative expressions or *interjections* used before the name of the person addressed. ‡

* ཅོད་ལྷ་འོ་ལྷ། ལྷ་ལ་ཡིན་ལ་ཐོན་ལ་ལྷ། †
‡ ཅོད་ཚོག་ལ་ལེ་ལེ་ལོགས། མིང་གི་ལ་ཚོག་གསུངས་པ་ནི། ‡

ཨྲ, ཨ མ (or ཨ) and ཨྲ are the three mystical interjections used in addressing the Buddhist Triad or in invoking the Lamaic chiefs of the *Vajra-yāna mystic cult*.

The following vocative terms or expressions signifying sir, yes; o, holla are in general use colloquially.

ལགས or ཏྲུ་ལགས (sir oh! or o, sir) is used in addressing or in responding to a call in polite language; ཀྱ, ཀྱི or ཀྱ་ལེ is used in addressing inferiors. ཅེ; ཅེ་ཅེ, ཨ་ེ in addressing some one of out of scorn. ཨ་ལེ, ལ, ལ་ལེ are expressions of wonder. ཁོ་ེ expression used in threat or anger.

ཏྲུ་མ། ཏྲུ་ཏྲུ། ར་དྲད། ཏྲུ་ཏྲུ signifying Oh! Alas! Woe! are expressions of grief and sorrow.

ཨྲ་མ། ཨྲ་མ་རྟོ are *interjections* of admiration. ཨ་ལ་ལ། ཨ་ལ་ལ་རྟོ are expressions of wonder.

ཨ་ལ་ལ་ཨ་ལ་ལ expresses great joy. ཏ་ཏ is an *interjection* of joy and admiration. ཨྲ་ཨྲ། ལ་ལ signifying ho!, yes are *interjections* of recollection. ཨ་ཏ། ཨ་ཏ་ཏ disapprobation, displeasure; expressive of loss.

དགའ་དྲ། ཨ་དྲ། འབར་ེ། དགོས་སེ། ལུ་ལུ are *interjections* of endearment or affection.

ཨ་ཏ་ཏ། ཏ་ཏ་ཏ *interjections* of excessive pain. ཨ་ན་ན། ཨ་ར་ར are expressive of sorrow or anguish.

ཨ་ཏྲ། ཨ་ཏྲ་ཏྲ are expressions of pain from cold. ཨ་ཚ། ཨ་ཚ་ཚ are expressions of pain from heat.

ཨ་ཚྲ། ཨ་ཚྲ་ཚྲ are expressions of fright, horror or dread.

The following expressions denote approbation, confirmation, endorsement, &c.

ལེགས་སྟ། ལེགས་སྟ་ལེགས་སྟ Very well! Well done! མད་དྲ། དེ་བདེན་ནྟ། དེ་དེ་བདེན་ནྟ། Well, it is just so! exactly!

ལྟན་ནྟ། yes. བདེན་ནྟ true, truth! དེས་སྟ yes, certainly. རིགས་སྟ well done! བཏྲོད་དྲ be praised!

SYNTAX.

The arrangement of the words of the several parts of speech, in Tibetan expressions and sentences, does not resemble that of the same in English or Sanskrit. It is rather the reverse of the English. The nouns and pronouns including the Nominative, precede their attributes, and the verbs stand at the end of the sentence. In the sentence གསཏ་ཚྲ་དམ་དམ་ལྷ་ལྷན་ཕྱོགས་ལུ་གནས་བསྐོར་འགོ་སྐབས་ལ། on the occasion of going, on pilgrimage, towards Lha-ldan (Lhasa) by Sarat Chandra, རྗ་ཇེ་འཕར་ཚེན་པོ་ * ནས་† ལྷ་ལྷམ་སྟུ་ལབས་ཚེན་པོར་འདི་རྣམས་ལ། ‡ གང་ཅིའི་ཐད་མགོ་འདྲེན་གནང་རྟོགས་པ་ལུངས་པས། (See Appendix VI.)

Relojje Chuan Chen-po said (བསུངས་པས): grant patronageམགོ་འདྲེན་གནང་ in every way གང་ཅིའི་ཐད་ to these འདི་རྣམས་ལ (addressing Her Ladyship the Lha-lcam ལྷ་ལྷམ་སྟུ་ལབས་ཚེན་པོར། Her Ladyship also ལྷ་ལྷམ་སྟུ་ལབས་ * ནས་† ཏྲུ་ receiving this kind request བགན་བཞེས་བཟང་པོ་འཕོབ་ལྷ། proceeded to Rgyal-rtse (Gyan-tse) ལྷལ་རྩེར་ལེབས། on the 21st day of the above month གོང་ལྷའི་ཚེས་ཉིན།

* ཚེན་པོ་ and ལྷ་ལབས་ are adjectives qualifying the nouns in the Nominative case རྗ་ཇེ་འཕར་ and ལྷ་ལྷམ་ respectively.

† The Ablative case-sign ནས་ from i.e., signifying origination, is generally used, in modern idiomatic Tibetan, after the Nominative. In these two instances རྗ་ཇེ་འཕར་ and ལྷ་ལྷམ་ are Nominatives, བསུངས་པས་ and འཕོབ་ལྷ། are verbs.

‡ གང་ལྷ། the term གང་ is generally used with the pronouns ཅེ, དེ, འདི, and adverbs ལྟ་དྲ, ཚྲ and the conjunction ཡང་ it being placed before them, such as གང་ཅེག། གང་དེ། གང་འདི། གང་ལྟར། གང་ཚྲ། གང་ཡང་།

Verbs occur at the end of sentences, thus: ར་ཉེ་དེ་མི་ཤེས། I do not know that; རྒྱུད་ལ་དེ་ལུག་ཟེར་ who told that to you; སངས་རྒྱལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་པོ། make reverence to Buddha; ལྷ་འབམ་ཚེ་རིང་དུ་འཚོ་བར་ལྱར་ཅིག་ your honour may live long or have long life!

The auxiliaries which follow the principal verb are only conjugated in the several tenses and moods, the root verb being invariable: as in རྒྱུད་དུ་འབྲུག་པར་ to cause (one) make; རྒྱུད་རྒྱས་པར་ to make (one) can, able; དཔེན་པར་ to wish to do.

Nouns generally precede their attributes, and then it is only the last of them that is declined in the several cases; as in མི་ཚེན་འདི་དག་ these great men.

A noun denoting possession, is placed in the genitive and always precedes the thing possessed: མིའི་ལུས་པོ་ man's body. Such genitives are also expressed adjectively, as in English: མི་ལུས་ the human body; རིང་ཇོར་ wooden cup; ལྷ་ཐིགས་ water drops.

The genitive case-sign is sometimes dropped, in nouns, denoting possession: སངས་རྒྱལ་བརྟན་པ་ for སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པ། འདིག་རྟོན་མགོན་པོ་ for འདིག་རྟོན་གྱི་མགོན་པོ།

When several nouns in the agentive or genitive case are placed together with or without the word ལ་སོགས་ signifying *et cetera* at the end, the case-sign is attached to the last noun or to སོགས་, for example: ལྷ་གྱུ་མི་ལ་སོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱལ་ལ་ཕྱག་ཕྱིས་སོ། the gods, *Nāyā* men *et cetera*, paid reverence to Buddha. ལྷུ་ལྗོན་འབང་ཐ་མས་ཅད་ཀྱི་ཐུབས་གནས་, the place of refuge of the king, ministers, and of all the subjects. རང་གི་པ་མ་དང་མི་གནན་གྲུན་ལ་ to my parents and every other person.

When the adjectives precede the nouns they are intended to qualify, they are invariable in all the cases: དམ་ཚེས་ signifies དམ་པའི་ཚེས། ལྷ་ས་ས་ stands for ལྷ་ས་པའི་ས། cardinals, expressive of any great number or quantity, require, that the preceding noun be in the singular: མི་བཅུ་ ten men; ལོ་བརྒྱ་ a hundred years; དམག་མི་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ག་བརྒྱ་ a hundred thousand war-men or warriors. ལྗོང་ཁྱི་རྩ་གཅིག་ a myriad houses; ལྗོང་ཁྱིར་འབུམ་ལྔ་ག་ a hundred thousand towns; ལྗོང་མི་ས་ལ་ a million of inhabitants.

The case denoting the agent, by whom, or the instrument, with which, any action is produced, is called the Instrumentive. This occurs very frequently, since it is used both before the active and passive verbs, or before every verb denoting a transitive action on an object or person.

Active and passive verbs ending རྒྱུད་ or རྒྱུད་ནི། can be discriminated only by the instrumentive and the nominative cases expressed before them.

རངས་རྒྱུད་བར་ལྱེད་ by me (he) is beaten; རང་རྒྱུད་བར་ལྱེད་ I am beaten.

Active and Causal verbs require before them, the Instrumentive case *i.e.* the Nominative with any of these case-signs གྱིས, གེས, གྱིས, --ས or འིས or ཡིས, according to the final letter of the word in the Nominative case, and the neuters and passives, in like manner, require the Nominative or Objective case. But, when the active verb is intransitive, the Nominative is used ; as in ཁོང་ལགས་འཇག་ཀྱིད། he walks ; འ་མི་འགྲུལ་ I do not walk or go. Instead of the Instrumentive case, the Nominative is also used with the emphatical I (ར་ནི) ; as in ར་ནི་ས་གྲུས་སོ། I have not said that. As also, when the Objective case takes the ལ་ particle, the Nominative (or Accusative) is used, instead of the Instrumentive ; as in བདག་ཏྱུང་ལ་ཟེར་ I have told you, for བདག་གིས་ཏྱུང་ལ་ཟེར་ by me it has been said to you. (See Csoma's Grammar).

PROSODY.

རྟོན་དངགས། *Kāvya.*

Tibetan verses are free from the fetters of rhyme and metre. All the poetical pieces in Tibetan, originals or translations from Sanskrit, are in a sort of blank verse or prose in flowing motion. There is no distinction of vowels into long and short, accented or emphatical, in Tibetan versification. All poetical compositions differ from one another only in the number of syllables. There are feet but not metrical ones, measured by short and long vowels or syllables. The several poetical pieces occurring in the *Kah-gyur* and *Stanggyur*, all of which are faithful translations from the Sanskrit Buddhist works of India, have been rendered in blank verse, consisting of two or four lines, each of seven, nine, eleven, thirteen, fifteen, seventeen, nineteen or twentyone syllables.

The *Avadāna Kalpatā*, in Tibetan and Sanskrit, which has been published in the *Bibliotheca Indica* series by the Asiatic Society of Bengal, contains numerous examples of such poetical compositions.

In the repartee songs of Tibet which generally consist of verses of two lines of six syllables each, there is rhythm ; (see Appendix IX) but poetry (རྟོན་པའོ) *i.e.*, versification is seldom done in lines of six syllables.

In lyric songs the distinction of number in the syllables of a line is, however, seldom observed. They are composites, sometimes irregularly done, of lines of six, seven and two syllables. These are, at the time of singing, lengthened by the intersyllabic addition of ལ་, ཟེ (for ཟེར) &c., such as in ལྷུང་ས་ (ལྷུང་ལ་ས) ; ལེགས་པ་ (ལེགས་ལ་པ) ཡོད་ལ་ (ཡོད་ལ་ཟེ). See Appendix X.

INDEX.

(References are to the pages and lines).

	PAGES.	LINES.
ཀ, ཀ་ཡི and ཀྱི	58	4
ཀྲ་ལི, ཀྲ་མོང or ཀྲ་མཐོང་ཕྱིད (the consonants)	4, 5, 7, 16	4, 5, 15
ཀྲ་ཡང and བང (ཀྲ་ལྟོད)	57, 19	1, 3
ཀྲ་ཀྱི and མ་ཡི (ཐོད་མེད)	57, 22, 24	23, 3
ཀྲི and ཀྲུ	58	7
ཁ་ཅིག and ཁ་ཤམ, ཁང་ཡང and ཁ་དེ some one ; a few ; either ; each or what each.	29	19
ཁོ་འདྲེ	58	6
མཁན and ཕྱིད signifying an actor or agent	49	17
ག་དྲ་མ་མེད (the five prefixes, རྩོད་འདུག)	6, 8, 9, 39 to 49	25
ག་དྲ་ན་བ་མ་འ་ར་ལ་ས (the ten affixes, རྩོད་འདུག)	6, 8	22
གང, ཅུ and ཅི (ཕྱི་མཚན) Interrogative Pronouns: Which? What?	28, 29	9, 16
གང་ཡང and ག་དེ, either, each or what each	29	19
གསུངས and དམ etc. (འབྱེད་ལྟོད)	50, 57, 21	26, 13, 3
གལ་ཏེ and གལ་སྲིད	57	11
གི, གི, གི, འི and ཡི (འདྲེ་མཚན)	54, 17, 18	16, 19
གིས, གིས, གིས, འིས and ཡིས (ཕྱིད་མཚན)	20, 21, 54, 18, 19	10, 20
གོ, རོ, རོ, རོ etc., (སྐར་ལྟོད or རྩོད་འདུག)	50, 9 to 11	8, 25
ང, ཁྱོད and ཁོ (Personal Pronouns)	25 to 17	3
མངའ, བཅས and ཡོད	21	5
ཅན and ཡན signify like the English particles such as, <i>ed, ful, eous, ous</i> and <i>y</i> .	31	1
ཅིག, ཞིག and འིག Articles, Hortative and Imperative	17	2
ཅོང, ཞོང and འོང are participle, particles	51	6
ཅེ, ཞེ and འེ signify <i>so</i> and <i>thus</i>	51	17
ཅེ་ན, ཞེ་ན and འེ་ན signify <i>for</i> and <i>because</i>	57	12
ཅེ་འམ, ཞེ་འམ and འེ་འམ signify <i>or</i> or <i>so</i>	57	12
ཅེས, ཞེས and འེས signify <i>so</i> and <i>thus</i>	57	20
ཏུ Particle	15	19
ཏྟ Particle	16	23
ད་དུང and ད་དུང་ཡང	15	19
ད and ཡང་འདུག secondary affix)	6, 7, 9	2, 8, 25
དང་། Conjunction signifying 'and', 'with'	56, 25	9, 1
དེ and འདི Demonstrative Pronoun and Adjective signifying <i>this</i> and <i>that</i>	28, 25 to 29	3, 23

	PAGES.	LINES.
॒, ॒ and ॒ Particles. (॒)	50, 19 to 21	16
॒ conditionality	51	30
॒, ॒, ॒, ॒ and Preposition and Particles, &c.15, 21, 54, 13, 79 to 83	1
॒ and ॒ (॒, ॒, ॒, ॒, and ॒)	21, 54, 22	2, 17, 24
॒ term of emphasis	51	33
॒, ॒, ॒ and ॒ Masculine terminations	19, 30	12
॒ and ॒ used in Infinitive and Adverbial sense	52	1
॒ and ॒	31, 51	16, 10
॒, ॒, ॒ and ॒ are used as verbal roots	36, 37	26
॒ and ॒ the vowels	1, 7	15
॒, and ॒ In the sense of <i>less</i> and <i>without</i>	31	8
॒, ॒, ॒ and ॒ The negatives	29, 59, 31	26, 5
॒ and ॒ Feminine terminations	19	13
॒ signifying 'nay' rather; moreover, &c.	57	7
॒ and ॒ though and although	47	10
॒ Point or stop	4, 13	1, 25
॒, ॒, ॒ and ॒ Plural signs	57	20
॒ and ॒	58	6
॒ and ॒	57	36
॒, ॒, ॒ Diminutive form	18	19
॒, ॒ and ॒	57	20
॒ and ॒	57	9
॒ and ॒	57	11
॒	57	6
॒, ॒, ॒, ॒ and ॒ Auxiliary verbs	46	22
॒ Reciprocal	26	11
॒, ॒	58	4
॒, ॒ and ॒ particles used in comparison like <i>than</i> or <i>more</i>	31	17
॒ Diacritical marks or stops	8	11
॒ Superlative degree	31	20
॒, ॒ and ॒ who? Which? What? Interrogative Pronouns	28, 29	16
॒, ॒, ॒, ॒ and ॒	58	5, 7, 9
॒ and ॒; and ॒	58	8, 9
॒, ॒ and ॒	58	6
॒, ॒ or ॒	1	1
॒ and ॒	58	8
॒	58	9

BOOK I.

SPECIMENS OF TIBETAN COMPOSITION.

						PAGE.
APPENDIX	I	...	ངོས་འཛིན	1
APPENDIX	II	...	གཞེན་ཡིག	2
APPENDIX	III	...	ལམ་ཡིག	4
APPENDIX	IV	...	ལུས་ཡིག	6
APPENDIX	V	...	རབ་འབྱུང	9
APPENDIX	VI	...	ལྷ་ས་བསྐོད་པའི་ལམ་ཡིག (in prose ལུག་པ)			11
APPENDIX	VII	...	རྒྱལ་བའི་འབྲུངས་རབས	18
APPENDIX	VIII	...	ཡིག་བསྐྱར་ནམ་གཞགས	28
APPENDIX	IX	...	མགུལ་གྲུ	33
APPENDIX	X	...	རྣམ་བཤུངས	36
APPENDIX	XI	...	ལག་འབྲེར	37
SUBJECT—ANALYSIS OF—FROM Nos. IV TO XI						39
APPENDIX	XII	...	བྱང་ལྷུ་གནས་མཇུག། འཇུག་གྲུ་མ་མཐོན་ཚེན་ཞེ་གའི་ ག་མ་གྱུ་མིའི་(ཚོགས་རྒྱུ་པ)མཇུག་པའི་ལམ་ཡིག།			51

ILLUSTRATIONS.

<i>Fac-simile of—</i>	Facing page.
THE original letter—official order of Lozañ Paldan Yeshé ...	4
The original letter of the present Tashi Lama, <i>Panchen Choyi-kyi Nima</i>	6
The original of Lama Seng-Chen Rimpoche's letter ...	7
A Diploma and an appointment letter granted to Mr. S. W. Ledan La,	37-38
The Japan Lama, Ekai Kawaguchi, as robed in <i>Khanpo's</i> (Tibetan Mahopadhya's) dress by the Dalai Lama.	39

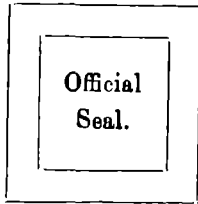
CONTENTS.

	Page.
ངོས་འཛོལ་—Identification of Incarnate Lamas, Appendix I ...	7
གཤེན་ཡིག་—A Tibetan Marriage Deed, Appendix II ...	2
ལམ་ཡིག་—A Pass-port, Appendix III ...	3
ཕྱག་ཡིག་—Official Order ...	4
ལམ་ཡིག་—Road-Bill ...	4
ལྷུང་ཡིག་—Dalai Lama's letter, Appendix IV ...	5
ཕྱག་ཡིག་—Tashi Lama's letter ...	5
ཕྱག་ཡིག་—A letter from Lama Seng-chen Dorje-chang ...	2
A letter from <i>Kusho</i> Tung-chen La, to <i>Sri</i> Sarat Chandra Das ...	2
A Tibetan Diploma ...	6
A letter from Dug Bumthang of Bhutan to <i>Lama</i> Ekai Kawa-guchi ...	6
Vrihaspati Chakra, or Cycle of sixty years, with the corresponding names of the Tibetan years, Appendix V ...	7
Diary of a Journey to Lhasa in 1882 by Sarat Chandra Das, Appendix VI ...	77
Dalai Lama's Hierarchy, its Origin, both Legendary and Historical ...	76
བཅོམ་ལྷན་འདས་གཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་ 1724 བསྟགས་སོ།, Appendix VII ...	20
ཡིག་བསྐྱར་རྣམ་གཞག་, Appendix VIII ...	21—22
The Love-Songs of the 6th Dalai Lama Tshang-yang Gya-tsho, Appendix IX ...	23
'The Tibetan Song of the Precious Reed, Appendix X ...	25
ལག་འཁྱེར་—བཀའ་ལོག་—Appendix XI ...	27—28
Analysis of the Appendices ...	27
Subject-Analysis ...	28
Appendix XII ...	47

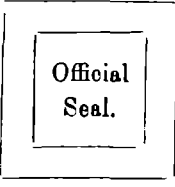
APPENDIX I.

ଫଳ ୨୧୩ ॥

ମୁଁ ପୁରୀର ଧର୍ମରାଜ୍ୟର ପ୍ରମୁଖମାନଙ୍କୁ ପଠାଏ ଓ ଶ୍ରୀ ମହାରାଜାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁସାରେ ଏହି ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ଏହି ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ଯେ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।

ମୁଁ ଗଭୀର ଭାବନାରେ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ଯିଏ ଏହି ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।
 ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି । ପ୍ରାୟଶଃ ଉପରୋକ୍ତ ଡକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଅଛି ।

གཤེན་ཡིག།

A Tibetan Marriage Deed.

ལྷ་མོ་ལོ་ལྷ་ལྷ་མོ་མཚོ་ག་མ་ཡེ་ཤེས་སྐྱོལ་མུ་ལ་གདེན་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གཤེན་ཡིག་འདྲ་ལུས་འབྲུལ་མེད་དགོ།།+

༄༄༄། མོ་དུ་མེ་དམ།

བཟང་པོ་དེ་རྣམས་པ་འདི་ལ་དམ་ཚོས་ཀྱིས།	དབྱུང་སྐྱེས་ཇ་སང་སྟོང་དུ་འབྲིན་པ་ལས།
སྟེག་དུས་འགྲོ་བའི་གསོས་ལྷུང་བདུད་རྩི་ཆར།	འབབ་མཁས་ཤུ་ཀྱེད་ཀྱིས་པོས་དགོ་ལེགས་སྐྱོལ།
ཁམས་གསུམ་དབང་གུར་དཔལ་ལྷན་འདྲོད་པའི་ཀུལ།	ཀུལ་བའི་ཡུམ་མཚོག་ཀུ་རུ་ཀུ་ལྷེ་ལ།
མ་མམ་འདྲོད་དགུ་འཆར་བསྐྱེད་ལོར་ལྷན་ལ།	ལྷ་ཡི་ལྷ་མཚོག་ནམས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་སྐྱོངས།
བཟུན་འགྲོ་དེ་མགོན་མཛད་དམ་ཅན་ཚོགས་སྐྱི་དང།	ཁྱད་པར་རང་རང་རིགས་བརྒྱད་འགོ་བའི་ལ།
ཡུལ་གཞིས་གནས་སྐྱོངས་སྤང་མའི་ཚོགས་བཅས་ཀྱིས།	དུས་ཀུན་མི་གཞིས་སྤང་སྐྱོབས་གཤོང་གོགས་མཛོད།
འཛམ་གླིང་ལྷེ་བའི་པོད་ཡུལ་ཚོས་ལྷན་ཞིང།	འདབས་འབྲེལ་སྐྱོ་ཕྱོགས་འབྲས་མོ་སྤྲོད་པའི་རྒྱུངས།
བདེ་སྐྱིད་གཡང་དུ་ཆགས་པའི་མདུན་ས་ན།	ས་སྐྱོད་ཆེ་བཅོན་ལྷེ་རིས་མཛོན་འཇགས་པ།
ཕན་ཚུན་ཟབ་ཤེས་གཤེན་དུ་འབྲེལ་བའི་མདུད།	ནམ་ཡང་ལོང་པ་མེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཡིས།
བཏབ་པའི་བྱིས་ཡིག་བཀྲ་ཤིས་རེ་བ་ཅན།	སྤོང་གསུམ་ཀུན་དགའི་དབྱིད་གུར་འདི་ན་སྤེལ།

ཞེས་ཤིང་ཕར་བརྗོད་པ་དང་རེས་ཕར་བརྗོད་པའི་ཚོག་གི་འཕྲེང་བ་དེའི་ལྷ་དབྱངས་ཀྱི་དགོ་བས་ཕྱོད་བསུས་ཏེ། དེ་ཡང་འདིར་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་གི་ལྷ་ཚོགས་ཞེས་པ་ལྷ་མོ་རྟེན་ལོ་རྟེན་ལུགས་དབྱིད་ར་རྟག་གི་རྒྱ་བ་དེས་རྟོན་ཏེ་མ་བྱང་བསྐོད་ཀྱི་ལོ་མགོ་གསར་དུ་ཚོས་པའི་རྣམས་དང་འབྲེལ་བར་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ནས་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ལྷག་གི་ལམ་བའི་བྱང་ཕྱོགས་འཕགས་ཚེན་ཕྱགས་ཚེད་གཏོར་གྱི་གདུལ་ཞིང་བོད་ཡུལ་ཚོས་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་ཚོགས་སུ་ནམ་པར་བྱེ་བ་ལས་དབྲུག་གཅོང་ཚོས་ཀྱི་ཚོལ་ཁ་དང་འདབ་འབྲེལ་བའི་སྐོ་རོང་འབྲས་མོ་སྤྲོད་པའི་འདུན་ས་ལས་གནས་དཀར་མོ་སྐོངས་ཀྱི་ས་ལ་སྐོད་པའི་ཀུལ་སྐུ་མཛོད་ལུང་གི་ཐབ་ཤེས་ཕྱགས་འདུན་གནས་བསྐོས་དགའ་བ་བརྒྱ་ལྷན་ལྷོ་བྱང་པ་ཚེན་བའི་སྤོང་ལྱེད་ལེགས་འདགས་རྒྱང་རིགས་སྤོང་ཁྱངས་ཕག་མོ་ལྷ་སྤོངས་པར་གྲགས་མཚོག་བརྒྱད་པ་ཚེན་བའི་སྐྱེད་རིང་ལ་ཡབ་མེས་གོང་མ་རྟོན་གྱུ་བ་ཚེན་འདབ་ནས་རྒྱུར་ཞི་དག་གི་ལུགས་འབྲུང་ལ་བརྗོད་པའི་མདུན་ན་འདྲོད་ཀྱི་གོ་གནས་དང་དར་ལྷན་གྱི་ཚོ་ལོ་གཤེད་བརྗོད་ཀྱང་རྣམ་མཚོན་མི་རབ་གོང་མ་རིམ་ཅན་ནས་ད་ལྟའི་བར་ནང་མའི་ལས་ཚན་གྱི་ལགས་ལུ་རིམ་ཅན་ཟམ་མེ་རྩད་པ་བཅས་ཀྱིས་མ་ཟད། གཤེད་རྒྱང་སྤོང་ཁྱངས་གཞིས་

+ A correct copy of the Marriage Deed of the Mahārāni of Sikkim, late Lha-cham Yepe Dolma ལྷ་ལྷ་མོ་ཤེས་སྐྱོལ་མ། executed at Lhasa, in 1882.

མགས་ཀྱི་ཐོག་ཀྱང་གང་སྤེལ་གཏུང་བརྒྱུད་དྲི་མ་མེད་པ་ལྷེ་དབོན་ར་ཚོད་པའི་སྤྲམ་བརྒྱུད་ཀོང་བོ་འབྲུག་ལྷ་མཁམ་རྩེར་གྱི་སྐུ་མཚེད་དུ་གཏོགས་པའི་ཚ་རྩམ་ལས་
 བར་བྲལ་གཉེན་སྲེལ་གྱི་སྤྲམ་རྣམ་རྒྱལ་རྫོང་ལོ་དང་། མ་བརྒྱུད་གསུང་དྲུང་སློབ་བྲངས་མངོན་སྲིད་འབར་བྲལ་དུ་གོང་མ་བདག་བཟོན་བའི་ཕྱ་མི་འི་གོ་མིང་འཛོན་
 པའི་གཤིས་མགས་ལ་བརྟེན་རྒྱལ་མཚོག་འདྲན་པ་ཅེན་པོས་མངོན་འཛིན་གྱི་ས་ལུལ་རྣམས་གོང་མ་གྱི་གསུང་གི་ལྷ་འབངས་སུ་འབྲལ་གནང་འོངས་ཚད་ཀྱང་ལྷགས་ལག་
 བོར་བོད་ལྷེ་གཟམ་སྐབས་བུ་མི་ཡབ་རྗེ་འཕྲིན་ལས་མགོན་བཟོན་ཏེ་མེ་ཀྱང་མང་ཞེན་ལོ་གྱུང་མང་ཞེན་པོ་འི་ཞབས་འདེགས་དམག་རྫོན་ཞབས་འཕྲུང་ལ་ཟལ་ཐོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་
 རིམ་པ་གཉིས་པའི་རྟོག་དང་སློང་མིག་གཉིས་པའི་གོ་གནས་ཟིའི་ཅིའི་དཔལ་བུ་ལྷའི་ཚ་ལོ་བཅས་གོང་མ་ཚེན་བའི་དབོན་གནས་མི་རབ་བརྒྱུད་འཇགས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་།
 རྒྱལ་མཚོག་བརྒྱུད་པ་ཚེན་པོས་ཀྱང་འབར་མེ་བོད་འོངས་སུ་དྲུང་སློབ་ལམ་དགོངས་གྱི་གསུང་འོངས་ཞབས་རྒྱུར་འཕྲོར་རིགས་དྲུང་དག་འོངས་པོདྲོད་ལུས་གཟེགས་གསོས་
 དང་འབྲལ་བ་བཅས་གྱི་མི་རོ་ལྷ་ལྷོངས་སྤྲམ་སྤྲལ་བཟམ་ཉི་མའི་ཚ་མོ་མོ་བསྐྱོད་རྣམ་སྐོལ་མ་གཉིས་གྱི་བུ་སྐུན་མཚེད་གྱི་ཚན་འགོ་ལེ་ཤིས་སྐོལ་མ་འདི་ལ་བསྐྱུ་མེད་ལྷ་སྲི་
 ལུང་འཕྲག་ཏུ་བབས་རོན་ལྷེ་གཟེན་གྲུམ་པ་སྤྲམ་རྒྱུར་རྒྱུར་དགོས་ནན་གསུང་རྫོན་བཞིན་པར་ཚུན་སློང་རྒྱུར་སོས་མཐུན་གྱི་དག་འདུན་ཚད་ཟེན་པས་ལྷ་དུས་གསལ་གྱི་
 རྒྱལ་ཚོས་རེས་གཟམ་ལྷའི་སྲོ་རེས་སྲོགས་རྒྱལ་གྱི་དགའ་མ་དང་བཟུ་བའི་དུས་ཚོས་མཚོག་ཏུ་དགོ་བར་སློང་ཚང་དང་། རིན་རྩི་རོན་གཉེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
 རྟོག་འཛོན་ཀྱང་ལྷུབ་ཅིང་མ་གནས་སུ་རོ་གཏོར་བསུ་ལེན་མཛོད་རྒྱ་སྐབས་མཚོམས་བབས་བརྒྱན་གྱིས་འགྲུངས་མེན་ཞིབ་མོལ་མཛོད་རྒྱ་དང་། དེ་མཚུངས་སྤྲམ་མོར་
 བོས་རྒྱན་དངོས་རིམ་སྤྲམ་ཚོར་སོགས་རོ་ཐོན་དང་ཚབ་ཅེགོ་བྱེད་གནང་མཛོད་རྒྱ་ཐོ་གསུང་ཟུར་གསལ་བཞིན་དང་། སྤྲེད་ནས་སེན་ཚུན་མཛོད་སྐོལ་སློར་ལ།
 བཏོ་བོར་ཕན་ཚུན་ཐབ་ཤིས་གཉིས་ཐད་ནས་མཛོད་བཅུག་མཐུན་ཞིབ་གྱི་འགྲོག་འདྲིས་ལེགས་ལམ་རྒྱན་འཕྲོངས་མཛོད་རྒྱ་གཞིར་བཟུང་ཐོག་གོང་བཅུགས་ལབ་ལུམ་དང་།
 ས་ཕྱོད་རྒྱལ་སྤྲམ་རྣམ་གཉིས་དུས་ཚང་མས་འགས་མཐུན་ཞལ་སོམ་འདིག་རྟེན་ལེགས་བཟམ་གི་ཐབ་ཤིས་མཛོད་པ་མ་ཟད། སྤྲམ་མོས་ཀྱང་ལུས་རྩེས་ལབ་ལུམ་དང་།
 འདྲེད་འཕྲུངས་ཆེ་བའི་ལེབས་དགོས་བབ་ལུལ་བཅས་ལ་དགོངས་ཉི་རྣམ་ཀྱང་ལ་མིང་དང་འབྲུ་མེད་ཀྱི་བྲམས་བཅུས་སྤོངས་པ་དང་། མཐུན་འཕྲུང་ཕན་སྲོགས་གྱི་ལེགས་
 སྤོབས་སྐྱེས་སོས་གང་ཅི་འདོར་མེད་གྱི་སྲོ་འཕམ་ལྱིད་ཚད་དང་། འབྲལ་ལུན་རྫིན་རྒྱུང་དུ་མི་འཕྲུང་བའི་ལེགས་འཕྲོངས་ལུན་གནས་མཛོད་རྒྱ་དང་། ལུགས་
 འདུན་སྤྲམ་ཀྱང་གོང་རྣམས་ལབ་ལུམ་ལ་ལས་བརྟེས་གྱི་པ་མིང་དང་། རྒྱལ་སྤྲམ་སྐུ་མཚེད་ལབར་མཛོད་སྲོགས་ཀྱི་འདུ་ཤིས་མ་ཕོར་བའི་བཀུར་ཉི་གྲུས་ཞེན་དང་།
 བན་ལབ་གཞིན་ཉར་གྱི་ཤང་སྤངས་ལུགས་མཐུན་རྒྱུན་འཕྲུངས་ཀྱི་སློང་ལུགས་མཚན་ཉས་རིགས་མེད་པའི་འཛོད་མའི་མེག་རྒྱན་དུ་འཕྲུང་བ་མཛོད་རྒྱ་བཅས་འདོར་ན་
 བན་ཚུན་གཉིས་ཐད་ནས་འཛོད་དུ། ལེགས་བཞད་རིན་བཟོད་གཏོར་ལས། ཡ་རབ་མ་རབ་སྤོང་པས་འབྲུད། སྤོང་པ་ཉམས་ན་རིགས་རོན་མེད།
 ཅེས་དང་། སྐུ་བོ་དམ་པ་རིན་ཚེན་བཞིན། རྣམ་པ་ཀྱུན་ཏུ་འཕྲུང་བྲོག་མེད། ཅེས་གསུང་པ་རྒྱར། རན་བསྟུང་མ་རབ་གྱི་རྫི་མས་མ་གོས་ཤིང་།
 ཡ་རབ་བཟམ་སྤོང་གྱི་རང་ཚུལ་ལྷུར་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་སྲོགས་ཤིས་མཐུན་འཇག་གི་མཛོད་བཟམ་སྐུ་བོ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་བཟམ་བའི་དབེང་མོས་སུ་འཕྲུང་བ་རིན་ཚེན་
 བསེར་རྒྱངས་ལྷོད་ཤལ་བཞིན་རྣམ་ཀྱུན་འཕྲུང་བྲོག་མེད་པ་འཛོད་རྣམ་གནས་པར་དུ་སོར་གནས་རྒྱན་འཕྲུངས་ལུགས་བརྟུན་ལུན་རིང་ནས་བཀྱ་ཤིས་ལུགས་ལེགས་ལར་
 ལུང་དུ་མཛོད་དགོས་བཅས་གྱི་གཉེན་ལོག་མི་ཤིག་གཞུང་རྒྱུང་གི་མངུད་བརྒྱ་འདྲ་གཉིས་སུ་སྲེལ་བ་འབྲས་ལྷོངས་ས་སྤོངས་ལུམ་སྤྲམ་གྱི་ཐུ། བཏམ་དཔལ་ལྷ་
 བཏམ་ལུམ་པ་སྤྲམ་གྱི་ཐུ། ཡབ་ཚང་ལྷ་ལྷོངས་སྤྲམ་སྤྲལ་བཟམ་ཉི་མ་དང་། སྤྲམ་རྣམ་རྒྱལ་རྫོང་གཉིས་གྱི་ཐུ།
 བཏམ་དཔལ་ལྷ་བཏམ་དཔལ་ལྷ་ཆུང་གི་ཐུ། མཛོད་མཛོད་ལས།

APPENDIX III.

ལམ་ཡིག།

A Passport—Road Bill.

༡༡། ཨ་ཙྰ་ཡ་ཕུ་རེང་གི་རི་འདི་པ། ལྷོ་འབྲུག་གཡུལ་འགྲུང་གི་དུས་སུ་ལེགས་སྦྱོལ་དུ་གཏོང་བ་གནང་བར།
 རྩོད་ཆེན་པོ་འབྲུག་རྩེ་རྩེ་པོ་མང་པོ་དུས་མིན་འཆི་བ་ལས་བསྐྱབས་པར་བརྟེན། ཇི་སྲིད་འཚོ་ལེ་བར་བཀྲ་སྡིམ་རྩུན་པོར་ནམ་ཡོང་གི་
 དུས་ངོ་གཡོག་གང་ཡོད་ལ། ཇ་མར། འབྲས། ག་ཙྰ་མ། ཏམ། ལྷོ་ཕྱེ། ཉ། འོ་མ།
 བཞོན་ཁལ་ཡོད་རིགས་ལ་རྩ་བཟན། མེ་གིང་སོགས་ལུང་ངེས་རྩེར་བ་དང་། ལྷོགས་སུ་འགྲོ་བའི་དུས་ཁང་གུར་
 བཞོན་ཁལ། ལམ་རྒྱས་སོགས་ཕན་གོགས་སུ་གང་འགྲོ་བྱེད་དགོས་པའི་ཇི་བཙུན་ལྷོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ལེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོ་དམ་
 གཟིགས་བསྐྱེད་གྱིས་བཀའ་ལོག་བཙོན་དམིགས་འདུག་པའི་དགོངས་རྩོན་ལ་སོར་བཞགས་དགོས་པའི་ངོས་ནས་ཀུང་ཐ་མ་ཁ་རྩོན་པ་ཡིན་
 པས་དྲག་ཞན་ཚང་མ་ནས་ལྷང་ལོང་བ་གྱིས། ལྷོང་སྤུལ་ལྷ་ཚེས་དགེ་བ་ལ།

The above pass-port was granted to Purengiri Gosain by the Government of Lhasa in the year
Tree-Serpent of the 13th cycle རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པ།

OFFICIAL ORDER OF THE TASHI LAMA,

Lozañ Paldan Yéshé,

sanctioning food allowances, etc., to Ācharya Purnagiri and his servants.

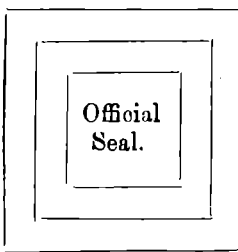
སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཕྱགས་དམ་གྱི་སྤུལ་དགོངས་རྩོན་བཞིན་ཨ་ཙྰ་ཡ་ཕུར་ཆལྷ་རི་མོར་ལ་གཏོར་ཚང་ནས་གཏོང་དགོས་ངོ་པོར་
 ལྷོ་ཕྱེ་ལལ་གཉེས། ལྷོ་ཕྱེ་ཁལ་གཉེས། ག་ལུག་ཁོག་བཟང་བ་བྱེད་གཉེས། གཡོག་ངོ་ཡོད་ལ་ཞིབ་ཁལ་
 གཉེས་རེ་དང་གྲོ་ཕྱེ་ཁལ་རེ། ག་ལུག་ཁོག་རེ། ཏ་ངོ་ཡོད་ལ་ཉེན་རེར་ཆུ་རྩུར་སྦྱོར་རེ་བཅས་ངོ་ཐོག་སྤུལ་ཀ་ཞན་མེད་གཏོང་གྱི་ལེ་
 འདོན། ལྷོང་སྤུལ་ལྷ་ཚེས་ལ
 ༡༡ ༢༥

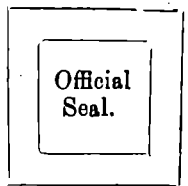
Road-Bill.

༡༩༡༥ ལྷ་ས་ནས། བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོ་དང་། ཡག་ཤི་རྒྱུད། རྒྱ་བར་ཕྱིན་གྱི་ལམ་འཁོད་རྫོང་གཞིས་རྒྱ་
 དམངས་བཅས་ནས་ངེས་དགོས། གོང་མ་བདག་པོ་ཚེན་པོ་ལཱ་ལཱ་འཕྲིན་ལམ་གྱི་གཙོ་པོ་ཅང་རྒྱན་རྒྱུང་ཐང་ཚེན་པོར་ཀ་ལ་ཀ་ཏེ་
 ས་རྟོབ་ནས་ལྷ་ཡིག་འབྲུལ་མི་ཨ་ཅོར་ཡ་རྩ་རྒྱུར་གྱིར་ལོ་གཡོག་རྣམས་ཕྱིར་ལོག་ལ་ཚ་བཞག་པར་བབས་སུ་སྤོ་རྩམ་དང་། བཟན་ཤིང་།
 རྩ་ཐབས་གཡག་གཉིས། རང་སྐྱེལ་གྱི་རྩ་ལུལ་ལ། རོས་ཁལ་མ་བརྩ་ཐམ་པ། ས་ཚོགས་གྱི་མི་རྩེད་གཉིས་བཅས་བལྟ་
 གཏོང་དགོས་པར། འདི་པའི་གཏོང་རྒྱུང་ཐང་ཚེན་པོ་ནས་ཀ་ལ་ཀ་ཏེ་ས་རྟོབ་ལ་རྩལ་རྒྱུད་བཀྲ་ལྷན་གྱི་བཅས་ཤིང་ཁྱད་
 ཤིན་རྩ་ཚེ་བུ་ལོ་ལྷན་གཉིས། ལམ་འཁོད་རྫོང་གཞིས་དམངས་བཅས་ནས་འགོར་འགྲིངས་སྤོ་མ་ཅོམ་མེད་པ་དགོས་རྒྱུར།
 གལ་ཆེར་ཁྱམས་སྐྱར་ཤིགས་བྱ་ཆེ་འདི་པའི་ཐོན་ཆས་པོད་བཞུགས་ཨམ་པའི་ཡ་མོན་དུ་གཞུང་ཁྱེད་འཁོད་པོང་པ་ལེ་ཐོགས་གར་ཚོ་རྩས་
 གཙོན་གཏོང་ངེས་བཅས་དེ་རོན་ཐང་ཐང་ལོང་བ་དང་། རྩེ་གན་པོ་གཡོག་ལ་ལྷ་ས་ནས་བཀྲ་ལྷན་རྒྱུད་ལམ་ཤི་བར་ལ་པར་ཕྱིར་
 རྫོང་སྐྱེལ་གྱི་རྩ་ལུལ་གཉིས། རོས་ཁལ་གཉིས། ཚོ་གཞིས་སར་བཟན་ཤིང་བཅས་དགོས་པ་འང་བལྟ་གཏོང་ལོང་བ་བཅས་གྱིས།

ལྷ་སྐྱོང་ས་དགུང་མོང་བརྒྱུད་པའི་ལྷ་ཚོས་ལ།
 ༢ ༡༣

གོང་ཐེབས་རྒྱལ་དབང་མཚོག་ནས་རྩལ་བའི་ལམ་ཡིག་བཀྲ་ལོག་གོང་རྟོན་རྩུར་ལོང་བ་གྱིས། ལུ་གྲང་རྩེ་ཚོས་ལ།
 ༢ ༡༣

This Road-Bill was granted by the Lhasa Government to Āchārya Dharjirgiri in the 58th year of Emperor Kuenlung, on the 13th of the 2nd Lunar month of the Tibetan year *Water-Ox*.

A LETTER FROM HIS SERENE HOLINESS THE TASHI LAMA
 TO THE JAPANESE LAMA, EKAI KAWA-GUCHI.

འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་།

།།

ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་།

ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་།

ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་།

།། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་།

ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་།

ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་།

ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་། ལྟེན་པ་གྲིབ་པ་གྲིབ་པ་།

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

A letter from Lama Seng-chen Dorje-chang, Chief Khan-po of 'Thoi-sam-ling College of Tashi-lhun-po to Lama Sherab Gya-tsho of Goom, Yid-gah Choiling Monastery, near Darjeeling.

༄༅། མོག་པོ་རྩིས་པ་བྱབ་བཞུག་གུ་མཚོ་ལ།

ཉེ་ལམ། རང་ཅག་ནམས་ལ་བཀྲིན་མཚུངས་ལྷ་མ་མཚེས་པ། རྩིས་ལྷན་པའི་ཤིང་རྩིས་ཤིང་ཡོད་ཅིང་ཚོ་པོ་

འདི་པོ་ལྷ་བདུན་པ་ནང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་བར་མ་རྒྱུད་པ་གཟུགས་སྐྱེའི་བསོད་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་མནལ་ལྷུ་བཞུག་པར་བཞུག་འགྲོའི
བསོད་ནམས་ཀྱི། ཞིང་མཚོག་དམ་པར་བཟུགས་སུ་གསོལ་རྒྱུའི་རྩོམ་པོ་མཚོད་མོང་རིན་པོ་ཆེ་རྟེན་དང་རྟེན་པར་བཅས་པ་གསར་བསྐྱར་བྱ་
དགོས་ཀྱི་རྒྱ་ལྷོ་འབྲོག་མི་དོན་ལུང་ན་དེ་ལྟོགས་ཐོན་ལུངས་ཀྱི་ཟང་མོགས་སྐབས་མི་གནས་ལོ་གསར་ཅད་གཏོང་འདུན་ལ་དེ་ག་ནས་ཀྱང་བཀྲིན་
འཇམ་དུ་གྱི་ཡུལ་བབས་རྒྱུ་ཆེད་ལྟོགས་འགྱུར་དམ་རྩོད་ལོད་པ་ལྟ་བུར་མྱེ་འདྲེས་ཟང་ལེབ་ཚ་གསེར་དལ་ངེས་གཤར་རེར་རིན་ཅི་ཅམ་
ལྷུང་དང་། དཔུལ་ཚུ་སྐྱུ་ལེགས་སྦེར་མོ་རེར་ལུར་སྤང་འཇི་འདེགས་བཅས་ཐོན་འཕོར་ཆེ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་མ་ཚུར་དེ་ལྟོགས་འགྲོ་བུངས་
འཇི་ལོད་བཅས་ཁོ་སྤོབས་གང་ཆེ་ལོད་ཐབས་ལ་གལ་སྔོན་ཆེར་མ་སོང་བ་མཛོན་རྒྱུང་ཉམས་ཅད་ཀྱི་འདི་མདུན་ལོག་ལམ་ནས་གཏན་འབེལ་གསལ
མ་ལོད་པ་བཅས་སྒོ་རངགས། རྟོན་ཁ་བཏགས། འཇི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕུག་བཞུག་མའི་སྤང་བཞུག། དྲིན་རྟེན་ལེ་ཚན།
འགྲུལ་སེམས་བཀའ་རྒྱ་མ་བདུ་ལྷག་བཅས། ཚོས་བཟང་པོ་ལ།

* Lama Sherab Gya-tsho, Head Lama of Goom Monastery, near Darjeeling, was tutor to the Tashi Lama Lo zan Choikiyi Wangchug, for some years. At Tashi-lhunpo he was known by the name of Thub-tan Gya-tsho.

A letter from Kusho Tung-chen La, Chief Secretary to Lama Rinpoche Seng-chen Dorje-chang to Sri Sarat Chandra Das.

༄༅། རིགས་གནས་ཀྱན་ལ་མཁས་དབང་བསྐྱར་བ་བཅའི་ཉ་ལྗེ་ག་ར་ཏ་ཅོན་བ་དུང་།

ཚད་འབུལ།

དེ་ཁར་ཉིད་སྐྱེ་དང་འཚོ་བ་ཡར་རོའི་རྩི་བ་སྐྱར་གོང་རྒྱས་སུ་ལོད་པ་ལྷན་གྱིས་སྤང་བར་ཐོས་སྐྱེ་མི་གཉེས་པའི་དགའ་བ་དང་སྐྱོ་བ་དཔག་
མེད་ཐོབ། འདི་ཁ་གཅོང་བཀྲམ་རྒྱན་དུ། རྩིས་ལྷན་པའི་ཤིང་རྩིས་ཤིང་ཡོད་ཅིང་ཚོ་པོ་སུས་བསྐྱེས་པར་བཅས་པ་བདེ་བར་ལུར་
སྐྱར་གནས། དུང་ལྷན་ཚོས་མཚོད་ནས་རིང་མིན་དངོས་མཇལ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་མཇལ་མཚོན་དུ་ཁ་བཏགས་ཁལ་ཁ་ཚོས་ལྷན་སེར་
དཀར་བཅས་སུལ། ཞིབ་ཆའི་ལྟ་འོས་ལུར་རྒྱུད་མའི་ལོག་ལམ་ནས་ལྟ་བུ་ལོད། སྤང་ནས་སྐྱེས་པ་ཕུག་བྲིས་གནང་དགོས་ལུང་ན་
ལུར་རང་རྒྱུད་བཞུག་མ་རྟོག་མི་གནང་བ་ལྟ།

A TIBETAN DIPLOMA

བཀའ་ཤོག།

Conferring the dignity of *Don-ñer* མགོན་གཉེན། on Lama Ugyen Gya-tsho, *Rai Bahadur*.

༡༡། རང་ཁྱབས་སུ་འཁོད་པའི་སེར་སྒྱ་མཚོག་དམའ་མཐའ་དག་ནས་ངེས་དགོས། དགོན་སལ་ཨོ་ཀྱན་ཀྱ་མཚོ་
 འདི་པ་རིགས་འཁྲུངས་སོགས་མཛད་སྤྱོད་མི་ཉག་ཕྱོགས་ནས་ལྷ་ས་དང་ས་སྒྱ་བཅས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་འབྲས་ལྗོངས་གནས་ཅན་འདིར་
 ཇི་ལྟར་འཁྱོད་པ་ནས་བཟུངས་དེང་མན་མ་རྩོ་བོ་ནམས་ཀྱི་སྐབས་ལྷག་མམ་བཀྱ་རྟེན་མིང་དུ་ལྷོན་ཅོར་བུ་ཁྲུང་འཛོན་དང་།
 བོ་བྱང་རབ་བརྟན་རྩོར་ལུག་མཛོད་པར་གང་། བོད་གཞིས་རྫོང་ལྷ་གཞིས་གཉེན་མཚོ་ཚེན། ལྷ་བྱང་མཁན་པོ་གདན་འདོན་པ།
 ཀྱ་བྱང་རྩེ་ས་པ་ལྷག་གཟིག་སོགས་སྒྱ་སེར་གང་ས་ནས་ཁྱབས་འདོགས་ལྷག་བསམ་ལུས་འདུག་པ་དང་། བརྟན་པའི་ངགོགས་དཔང་།
 ལྷ་བྱའི་ས་བྱི་མོ་བོད་ལྷེ་གཟིངས་རྒྱལ་དང་རང་འཁོངས་མི་རིགས་སོགས་ལྷོན་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་འཛོད་དབང་ཚོས་མེད་གཉིས་བཞེས་ས་ཀྱིས་
 མ་ཉག་ཁབ་རྩེ་ས་རི་ལུང་ཀུན་བསྐྱེད་པ་བཞིན་རྗེས་འདིར་མི་བདེ་སྐྱོ་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་མི་ཀྱང་གནས་སུ་མ་འཁོད་པའི་ཕྱོག་གཡོལ་མཛོད་དགོས་
 ལྷུང་གཞིས་དེ་སྐད་དང་ལྷ་ཕྱིར་ཨོ་ཀྱན་ཀྱ་མཚོ་འདི་པས་དཔོན་འབངས་དང་དམ་འབྱུར་མེད་ཀྱིས་ཁྱབས་ལུ་ལྷག་བསམ་འཛོལ་མེད་ལུས་
 རྩོམ་ལ་བརྟན་བརྟན་འཕར་བཞིགས་ཀྱིས་ལས་སྐྱོ་མཚོན་གཉེན་མིང་འཛོན་གོ་གནས་ལེགས་དར་ལུས་རྣམ་པའམས་ཚུལ་ལོད་པར་མི་བརྒྱད་དང་
 བཅས་པར་སྒྱ་སེར་ཚངས་མས་མན་འཕར་གང་འཁྱོ་བྱེད་པ་ལས་གཞོན་འགའ་དུ་འཁྱོ་རིགས་བཀྱིས་ན་མི་ལུས་རིང་། ཨོ་ཀྱན་ཀྱ་མཚོ་ནས་
 ཀྱང་བརྟན་བསམ་ལེས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་ཀྱ་འབྲས་ཟབ་ལོ་སྟེང་དུས་སུ་བཅང་དེ་དོ་མའི་ངག་བཞོད་ལུང་དུ་འཁྱོ་ཞིང་། བརྟན་ལར་ཁྱབས་འདོགས་
 ལྷོ་ཚོ་ནམས་ལྷ་གསམ་གཡོ་མེད་དམ་རྩན་དགོས་བརྒྱུ་བཅས་དེ་རྩན་ལུངས་རྩོར་འཛོལ་མེད་རྣལ་བཞིན་དུ་ལྷོན་པ་བཀྱིས། (འབྲས་ལྗོངས་
 ཀྱལ་པོའི) མཛད་ཉལ་བོ་བྱང་ཁམས་གཟུང་བཞིག་ལོ་ནོན་ནས་རབ་འབྱུང་བཅོ་ལྷའི་ལུགས་ལྷང་ལྷོ་ཚོས་དགོ་བར་བས།།

༡༡ ༡༥

A letter from Dug Buunthañg of Bhutan to Lama Ekai Kawaguchi of Japan.

༡༡། རང་ཁྱབ་དགོ་སྤོང་ཚོས་ལྷོད་ཀྱི་འཁྲུག་རྗེ་ཡངས་པ་ལ། ཉེ་ལམ། འདི་གའི་གཟིམ་དཔོན་བརྒྱུད་ལི་གོ་དང་།
 རྫོང་ཚོས་རྟོན་སོགས་ཉམས་བྲལ་འཁྱོད་པ་དག་འཛོ་ཚེ། རྫོང་དུ་ཁ་སིང་རྩི་ལེན་དོ་འཕྲད་སྐབས་ཀྱལ་པའི་གསུངས་རབ་བཀའ་འཁྲུང་
 མེར་དགའེ་ལྷར་མ་ཞིག་ཟེར་བ་དེ་བཞིན་ལྷེ་དགོའི་ཕྱོགས་སུ་མངགས་བཞོད་བུ་རྩམ་ཡང་ཀྱ་མིའི་རྒྱལ་ཟིང་གིས་ཁམས་རྒྱལ་ས་མི་རིལ་གཞིག་
 ཡང་མ་འཁྱོད་པས་མངགས་ས་མ་ཉེས་པ་མ་ཟེད། འདིར་ཁ་ཐོན་དེ་གོ་ཚེ་ལྷེ་དགོའི་ལྷར་ཁང་ལ་སོགས་ལྷར་ནམས་ཀྱ་མིས་མེར་བསྐྱེད་
 འཛོལ་བྱེད་གོ་བས། ལག་མིང་དེ་ལྷར་མ་བདན་ཡང་ཀྱ་མིའི་བྲལ་ཟིང་དེ་ཚོགས་པ་དང་། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་འབྲལ་དང་བརྟན་ཉེ་
 མིན་པ་མ་ལམ་བཞོད་མ་བཞེས་འདུག་པ་དེ་བཞིན་བཀྱིས་འབྲས་བཅས་ལུགས་མངའ་མཛོད། རྟོན་ལྷ་གོས་བཅས་འབྲུག་ལུ་མ་ཐང་ནས་དུལ།།

APPENDIX V.

VRIHASPATI CHAKRA, or Cycle of Sixty years, with the corresponding names of the Tibetan years.

ལྷོ། ལྷོ་རྩོད་པོ་ལྷོ་ལ་ལས་གསུངས་པའི། རབ་བྱུང་སྐབས་ལོ་དྲུག་ཅུའི་མིང་ནི།

1 Prabhava རབ་བྱུང་། Fire-hare མེ་ལོས།	2 Vibhava ནམ་འབྲུང་། Earth-dragon ས་འབྲུག།	3 Çukla དཀར་པོ། Earth-serpent ས་སྐུལ།	4 Pramodi རབ་ལྗོས། Iron-horse ལྷགས་རྟ།
5 Prajapati ལྷོ་སྐྱ་བདག། Iron-sheep ལྷགས་ལུག།	6 Angira ཅན་ལྷོ་ར། Water-ape ཆུ་སྤྲི།	7 Çrimukha དཔལ་གཤོང་། Water-bird ཆུ་བྱ།	8 Bhāva དངོས་པོ། Tree-dog ཤིང་ཁྱི།
9 Yuvaka ན་ཚོད་ལྡན། Tree-hog ཤིང་ཕག།	10 Dhrita འཛོན་བྱེད། Fire-mouse མེ་བྱི།	11 Içvara དབང་ལྷག། Fire-ox མེ་གྲང་།	12 Bahu dhānya འབྲུ་མང་པོ། Earth-tiger ས་རྟག།
13 Pramādi ལྗོས་ལྡན། Earth-hare ས་ལོས།	14 Vikrama ནམ་གཤོན། Iron-dragon ལྷགས་འབྲུག།	15 Briṣabha ཕྱ་མཚོག། Iron-serpent ལྷགས་སྐུལ།	16 Chitra རྩ་ཚོགས། Water-horse ཆུ་རྟ།
17 Bhānu ཉི་མ། Water-sheep ཆུ་ལུག།	18 Bhanutāra ཉི་སྤོལ་བྱེད། Tree-ape ཤིང་སྤྲི།	19 Bhupāla (Prithvipa) ས་སྤྱོང་། Tree-bird ཤིང་བྱ།	20 Akṣaya མི་ཟད། Fire-dog མེ་ཁྱི།
21 Sarva jita ཐམས་ཅད་འདུལ། Fire-hog མེ་ཕག།	22 Sarva Dhāri ཀུན་འཛོན། Earth-mouse ས་བྱི།	23 Virodhi འགལ་བ། Earth-ox ས་གྲང་།	24 Vikriti ནམ་འགྱུར། Iron-tiger ལྷགས་རྟག།
25 Khara ཕོང་བུ། Iron-hare ལྷགས་ལོས།	26 Nanda དག་འབ། Water-hare ཆུ་འབྲུག།	27 Vijaya ནམ་ལྷུལ། Water-serpent ཆུ་སྐུལ།	28 Jaya རྒྱལ་བ། Tree-horse ཤིང་རྟ།

29 Mada ଛୁଟ'ପ୍ତେ । Tree-sheep କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	30 Durmukha ଦୂର୍ଦ'ଦକ । Fire-ape କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	31 Hemāvalambi ହେମ'ଭାଲମ୍ବି । Fire-bird କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	32 Vilambi ବିଲମ୍ବି । Earth-dog କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।
33 Vikāri ବିକାରି । Earth-hog କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	34 Sarvavati ସାର୍ବ'ଭାତୀ । Iron-mouse କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	35 Sāva ସାଭା । Iron-ox କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	36 Çubhakrit ଚୁଭକ୍ରିତ । Water-tiger କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।
37 Çobhana ଚୋଭନା । Water-hare କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	38 Krodhi କ୍ରୋଧି । Tree-dragon କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	39 Viçva bandhu ବିଷ୍ୱ'ବନ୍ଧୁ । Tree-serpent କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	40 Parābhava ପାରାଭବା । Fire-horse କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।
41 Pravanga ପ୍ରାଭାଙ୍ଗ । Fire-sheep କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	42 Kilaka କିଳାକା । Earth-ape କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	43 Saumya ସାୱ୍ୟା । Earth-bird କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	44 Sādhārana ସାଧାରଣା । Iron-dog କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।
45 Virodhakrit ବିରୋଧକ୍ରିତ । Iron-hog କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	46 Paridhāri ପାରିଧାରି । Water-mouse କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	47 Pramādi ପ୍ରାମାଦି । Water-ox କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	48 Ananda ଆନନ୍ଦା । Tree-tiger କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।
49 Rākṣasa ରାକ୍ଷସା । Tree-hare କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	50 Anala ଆନାଳା । Fire-dragon କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	51 Pingala ପିଙ୍ଗାଳା । Fire-serpent କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	52 Kāla dūti କାଳାଦୂତି । Earth-horse କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।
53 Siddhārtha ସିଦ୍ଧାର୍ଥା । Earth-sheep କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	54 Rudra ରୁଦ୍ରା । Iron-ape କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	55 Durmati ଦୂର୍ମତି । Iron-bird କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	56 Dundubhi ଦୁନ୍ଦୁଭି । Water-dog କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।
57 Rudhirura ରୁଦ୍ଧିରୁରା । Water-hog କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	58 Raktākṣi ରାକ୍ତାକ୍ଷି । Tree-mouse କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	59 Krodhana କ୍ରୋଧନା । Tree-ox କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ।	60 Kṣayaka କ୍ଷୟକା । Fire-tiger କ୍ୱିଦ'ସ୍ତୁ ॥

ଶ୍ରେ.ମ.୮.ଉ.ଉ.ସ.ଅ.ସ.ସ.ସ.ସ.

ପରିପାଳ...
 ୧୦
 ୧
 ୨
 ୩
 ୪
 ୫
 ୬
 ୭
 ୮... ୨୫
 ୯

APPENDIX VII.

ཀླུ་པའི་འཁུངས་རབས།

Dalai Lama's Hierarchy,

ITS ORIGIN, BOTH LEGENDARY AND HISTORICAL.

༡༡། ར་མོ་ཀླུ་ར་མ།

༡༡༡། སངས་རྒྱལ་དང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ངེས་པ་ཅན་ནི་སོ་སོ་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་འཕྱུར་ལུགས་འདམ་གྲིང་།

འདིར་རིག་པ་ཆེན་པོ་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མངོན་པ་ལྟར་བུར་ཅོམ་བརྗོད་ན། ཇི་སྐད་དུ།

ཚོས་སྐྱེ་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་དབྱེར་མེད་ཀྱང་།

གཟུགས་སྐྱེ་འཇའ་ཚོན་བཞིན་དུ་སོ་སོར་གསལ། །

ཐབས་དང་ཤེས་རབ་མཚོག་ལ་མངའ་བརྟེས་པ་ལེ།

རིགས་ལྡེ་བའི་བར་གསེགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

ཞེས་པ་རྟུར་སེམས་ཅེས་གསལ་སྐོང་གུང་འཛོལ་བྲལ་བ་འདི་ཉིད་ཐོག་མ་ནས་མ་འཇུག་མ་འོར་བ་ཚོས་སྐྱེ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པར་ཁྲབ་པ་
ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ་ཡིན། དེ་ལས་སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕྱུར་ལུགས་ལྡེ་རྩེ་ལ་རྩི་ཆེ་ཆེ་འཇའ་སོགས་གསལ། དེ་ལས་སྐྱེ་བའི་འགྲོ་འདྲོད་མཇེད་

པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་བྱང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་འཕྱུང་ཁུངས་ལྷོད་ཆེ་ཆེ་འཇའ་སོགས་སྐྱེ་ནམ་མཁའ་གསེགས་དང་། གཟུང་
གི་རྒྱལ་བའམ་མཚན་པའི་བཅུ་ཉིད་འཇམ་དཔལ་དབྱེད་ས། ཕྱགས་ཀྱི་རྒྱལ་བའམ་མཚན་སྐྱེ་བའི་འཕྱུང་ཁུངས་ལྷོད་ཆེ་ཆེ་འཇའ་སོགས་

ཉེ་བའི་ལྷན་ཆེན་བཀུད་སོགས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མི་ཚང་པ་བྱང་ནས་འགྲོ་འདྲོད་མཇེད་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཤེས་
བྱ་གྱུར་བྱེད་ལས། ཇི་སྐད་ཅམ་མཁའ་མཉམ་པར་དང་སེམས་ཅན་ཁམས། དེ་སྐད་ཀྱི་ལྷན་ཆེན་གྱི་ཕྱགས་ལྡེ་འགྲོ་བའི་ལས།

རྩོམ་འབྲེལ་བསམ་མི་བྱུང་པར་སྐྱོད་བའས།

གདུལ་བའི་རིགས་ཁམས་ཉེ་བར་བཟང་པོ་ན།

འདུལ་བའི་ཞིང་དང་རྒྱུད་པོ་བཞོད་པ་གར།

འདུལ་ཐབས་ཚོ་འཇུག་ཚད་ལས་འདམ་པ་རྩོན། །

ཞེས་པ་རྟུར་བསམ་བརྗོད་ལས་འདམ་ཀྱང་སྐྱེ་འདྲོད་མཇེད་ཅོམ་བརྗོད་ནས། བྱེད་བྱེད་ཞིང་ཁམས་དང་། སྐྱེ་ཆེ་མཇེད་པ་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྲབ་པ་རྣམས་ལྷན་ཆེན་ལོ་འདྲེད་དཔལ་མེད་ནི་ཕྱགས་བཞུད་སྐྱོན་ལམ་བཅོན་པོས་འགྲོ་འདྲོད་རྒྱལ་བའི་གྲངས་མེད་བཀྱི་བའི་ལོ་

པོ་ཕྱགས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་རས་གསེགས་ཡིན་པ་འདིས་འགྲོ་བའི་ཐར་པའི་ལམ་ལ་འགྲོད་པའི་རྩོད་དུ་སྐྱུར་ཡང་གདུལ་བྱེད་གང་དང་གང་འཚོམས་པར་
དམན་པའི་སྐྱེ་བ་མང་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལམ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ལམ་སྐྱོན་པའི་ཐབས་སུ་སེམས་བཞུད་ཀྱི་ནང་ནས་མཚོག་ཏུ་རྒྱར་པ་ལྷགས་ཆེ་
མུ་བའི་སེམས་བཞུད་ཀྱི་རྩིས་ཟེན་ཏེ་རྒྱལ་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་རྣམས་པོ་ཆེར་སྦྱོང་ཅིང་། རྩོན་གྱིས་སངས་རྒྱལ་མང་པོར་སྐྱེ་བུ་དང་། འགྲོ་

ཏུ་འདི་སྐྱ་མའི་འབྲུངས་རབས།

བདུན་པ་བརྟན་བཟང་གྱི་མཚོ། ལྷུ་པ་དབང་སྐྱ་འཕྲེང་བཅུ་གཉམ་པ་ད་ལྷའི་ལྷུ་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་སྐྱ་ཕྱིང་གོང་མ་རིམ་ཕྱོད་ལམ་གྲག་པའི་
 ལུང་བརྟན་བརྟན་འབྲུངས་ལུ་པ་ཁང་པ་སོགས་ཇི་ཡོད་ཚེས་འཁོར་ལྷུ་ལྷ་མཚོ་འི་འབྲུང་དུ་སྐྱ་སྐྱ། འཚོལ་མི་སྐྱ་མ་དཔོན་འཁོར་ནམས་
 ལས་བདུན་ཕྱག་གཉམ་གྱི་བར་གསོལ་བ་བཏབ་པས་མཚོ་མཇལ་དུ་མེ་ཡོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྟན་ལྷུར་ཚང་མས་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་
 བཅོང་གིང་། སྐྱ་འབྲུངས་སྐབས་ཕྱི་ནང་གསང་གཉམ་གྱི་རྟགས་མཚན་བཟང་པོ་བཞིན་གྱིས་མི་ལང་བ་མང་པོ་དང་། སྐྱ་ཕྱིང་གོང་
 མའི་སྐྱ་ཆས་ཇོས་འཛོན་སོགས་ར་འཕྲོད་ངམ་ཉེད་བྱུང་བ་བཅས་ལ་བརྟན་པོར་སྐྱོང་སྲིད་སྐྱ་ཡོངས་ཇོགས་ཡིད་ཆེས་གདོངས་འཇལ་ཏེ་ལད་གྱིས་
 ཇར་ལམ་གསེར་ཤྲེར་མངའ་གསོལ་ལྷུ་གྱི་པོད་འབངས་ལྷ་མི་ཡོངས་གྱིས་བཞོས་མཐུན་གོང་མ་ཡོན་བདག་ལའང་ཀོ་མང་གྱ་དང་འབྲེལ་དགུང་
 ལོ་གཉམ་ལ་ལྷ་སར་གདན་དུངས། པའ་ཚེན་བརྟན་པའི་དབང་ལྷུ་མཚན་གསེར་ཏུ་འདི་སྐྱ་མ་དངོས་སུ་གཟིགས་ནས་དབུ་སྐྱ་གཙོག་ཅུད་
 བཞེས་ཏེ་ཇི་བརྟན་ལག་དབང་ལྷོ་བཟང་བྱུང་བརྟན་གྱི་མཚོ་འཛིགས་བྱལ་དབང་ལྷུ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་པར་ལྷུ་པའི་ལྷེ་ཞེས་མཚན་གསོལ་དང་།
 བརྟན་བཟུགས་གསོལ་འདེབས་དོན་ཟབ་ཅིང་གྱ་ཆེ་བ་མ་འོངས་ལུང་བརྟན་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་པ་མཇོད། སྐྱ་བཞོན་ལུ་ནས་ཕྱོགས་རྣམ་
 ཞིང་གྱི་ནང་བུན་མོང་དང་། བུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་གནས་སོགས་སྐྱ་ཡོན་ནམས་ཡོངས་འཛོན་དགོ་བའི་བཞེས་གཞེན་ནམས་གྱིས་
 ལུང་ཚོམ་བརྟན་པས་བམས་ཅད་བའི་ལྷུ་ཏུ་མཁྱེན་ཅིང་གསན་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། ལྷེ་སྐོར་གསུམ་ལ་མཁས་རིད་འདུལ་བའི་
 གཞན་པོ་དང་། རིག་འཛོན་ལྷུ་གྱི་དོ་ཇི་སྐོབ་དཔོན་མཇོད་དེ། མངོན་ལྷུ་པའི་བདག་པོ་མཚན་དོན་དང་རུལ་པ་
 ཆང་པ་ཡོངས་གྱི་གཙོག་གྱུར་མཚན་ཏུ་གྱུར། ཞེས་བྱའི་ནམ་གུངས་མཐའ་ལས་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་མཁྱེན་པ་ཆེ་བས་བརྟན་སྲིད་
 ལུང་འབྲེལ་དུ་བསྐྱངས། ལྷ་གྱ་མཁའ་འགྱུ་སོགས་དངོས་མཇལ་མཐོང་བོས་ལ་མཚན་བཅས་ཕྱི་ནང་གསང་གཉམ་གྱི་མཇོད་པ་ནམ་ཐར་
 ཇོ་མཚན་མང་དུ་བྱུང་བ་བཞིན་གྱིས་མི་ལང་གིང་། ལྷུ་སོག་ལུ་ལྷུར་ཆིབས་བསྐྱོད་དང་འབྲེལ་ཟབ་པ་དང་གྱ་ཆེ་བའི་ཚོས་གྱི་བདུད་
 རིམ་སྐལ་ལྷན་གདུལ་བྱ་གུངས་ལས་འདས་པ་ཐར་ལམ་ལ་བཞོད། ལྷུ་ནག་རི་པོ་ཅུ་ལྷུར་ལྷུར་རིང་དུ་ཚོས་གྱི་གནས་ལུགས་བཞིགས་
 ལྷུར་ལུ་རིར་ལེབས་སྐབས་ཇི་བརྟན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཏེ་གང་གི་ནམ་པ་དང་རིགས་ལུ་མངོན་སུམ་དུ་མཇལ་ནས་པར་ལྷུར་སྐོན་ལམ་
 མཇོད་པ་དང་། ལྷུ་ནག་གོང་མ་ལྷུ་མ་སྐྱུས་མཇལ་འཇོམས་ཚོམ་གྱིས་དབུ་སྐྱར་བཞེས་ཏེ་དད་གུས་བཀྱར་སྐྱི་གཟིགས་གཞོས་ལུ་པ་ཚེན་པོ་
 ཇར་གྱུར། བརྟན་འགྱེད་དོན་གྱི་ཚེན་པོ་མཇོད་དགོས་གསུངས་ཏེ། དགོངས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཞབས་འདེགས་སྐྱུབ་ལྷུ་ལོད་

བཅོམ་ལྷན་འདས་ལུ་གྲུ་བྱུ་པའི་མཛད་པ།

བ་ཞིག་བཅོམ་ཞེས་ལུང་བཟླ་ན་པ་མི་བདེན་པར་འགྱུར་ཆེད་དུ་གཅེར་བུ་བདག་གིས་རྒྱང་མ་བསད་པའི་རོ་བསྐྱེག་རྩ་ལྗོད་པའི་ཐད་མ་ཚེག་ངར་
 བད་མ་ལས་ཀྱིས་བདག་མེ་སྐྱེས་བཅོམ་པའི་གཏམ་དང་། 36 | འབར་བའི་ལྷག་ཏུ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་ནམས་ལ་ཚོས་བཟླ་ན་པ་དང་། 37 |
 ཀྱིས་བདག་མགོན་མེད་ཟེས་བྱིན་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། 38 | དེས་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བུའི་གྱི་ཚལ་བཞེངས་པ་དང་། 39 | ལྷན་པ་ཉིད་མཉམ་ཡོད་
 དུ་གྲུན་དགའ་ར་བར་ལྷན་དངས་པ་དང་། 40 | ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་དད་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། 41 | ལལ་རྒྱལ་པོས་འཇར་ཀ་མངག་
 ལྷ་མེར་སྐྱེད་ལྱེད་ཚལ་གྱི་རྒྱ་ལྗོད་ལྷན་དགའ་ར་བ་སོགས་སུ་སྐྱེད་དངས་ཏེ་ཡལ་སྐྱས་མཇེལ་བའི་རྒྱབས་དང་འདྲེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཚེན་པོ་
 དང་། 42 | མིང་ཚེན་པོ་རྒྱང་མ་སོགས་ལུ་གྲུ་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མེད་པལ་པ་ནམས་ལ་ཚོས་བཟླ་ན་ཞིང་སྐྱེད་མ་ཚོ་འཇོས་ཏེ་བུ་མོ་སྐྱེ་ཏིག་དེ་དལ་
 མན་དུ་སྐྱེ་མ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་དང་། 43 | གཙུང་དགའ་པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟོན་དང་། 44 | མ་མ་སྐྱེ་དགའི་བདག་མོ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དགོ་སྤོང་མའི་
 དགོ་འདུན་ལྷ་བརྒྱ་བྱུང་སྟེ་དགྲ་བཅོམ་པར་གྱུར་པ་དང་། 45 | རྟོང་ཁྱེད་སྤོང་མ་རྩ་བུར་གཤེགས་ཏེ་བྱིས་བདག་རི་རྩ་ཉིད་བྱམས་མའི་བྱ་གང་པོ་དགྲ་
 བཅོམ་ལ་བཀོད་སོགས་དང་། 46 | ལུང་ལྷོགས་འོད་ཟེར་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱེད་ཏེ་མོ་ལུ་འགལ་གྱི་བྱུང་མ་དར་སྐྱེས་པ་རྒྱུན་ལྷགས་ལ་བཀོད་
 པ་དང་། 47 | བྱམ་ཟེ་པད་མའི་རྟེན་པོ་སོགས་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་པ་དང་། 48 | ལྷ་ལྗོད་པ་ལྱེད་ལ་གཉིས་དགོ་འདུན་ལ་དགའ་བྱོའི་ལས་
 མཐོང་ཚོས་ལ་སྐྱོན་པའི་གཏམ་དང་། 49 | མོ་ལུ་འགལ་བུ་མངག་ཏེ་གཙུང་དགའ་པོ་ཉེ་དགའ་བུལ་བ་དང་། 50 | རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལ་སྐྱས་
 མཚོན་ཆའི་ཆར་ལམ་པ་མོ་ལུ་འགལ་བུས་མེ་ཏྲིག་ཏུ་བསྐྱར་ནས་སྐྱབས་པ་དང་། 51 | གཟུགས་ཅན་ཉིང་པོའི་དཔའ་བོ་རྩེད་བུ་ཅེས་པ་གཞོན་
 ལྷན་འཇོག་གནས་ལྷ་སྐྱེས་པ་བུལ་བ་དང་། 52 | འཇོག་གནས་ཀྱི་ལག་ནས་སྤངས་པའི་ལག་བརྒྱུད་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། 53 | རྒྱལ་པོ་
 ལུ་དུ་ལ་ཆས་ལོ་བྱུང་བསྐྱར་ལན་དུ་གཟུགས་ཅན་ཉིང་པོས་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་གཟུགས་བྱིས་པ་བསྐྱར་བས་བདེན་པ་མཐོང་སོགས་ལྷོང་ཁྱེར་སྐྱོགས་
 པའི་རྟོན་དང་། 54 | གཉན་ལོད་དང་རྒྱལ་ཁབ་བར་གྱི་སེང་གོ་རལ་པ་ཅན་རྒྱལ་བས་བུལ་བས་ལྷར་སྐྱེས་ནས་རྒྱན་ལྷགས་ཐོབ་པ་དང་། 55 |
 འོད་སྐྱེད་གི་དུས་ཀྱི་དགོ་སྤོང་དག་ལ་ངན་སྐྱས་བྱས་པའི་བྱམ་ཟེ་ལེད་བུ་སེར་སྐྱ་རྩ་སྐྱེད་ཉིད་རིགས་སུ་གྱུར་པ་ལ་ཚོས་བཟླ་ནས་ལྷར་སྐྱེག་ཏེ་
 རྒྱན་ལྷགས་ཐོབ་ཅེང་དེ་དངས་པའེན་པ་ལྷ་བརྒྱ་ཡང་དགྲ་བཅོམ་ལ་བཀོད་པའི་གཏམ་དང་། 56 | འོད་སྐྱེད་མ་ཚེན་པོ་འཁོར་དུ་འདུས་པའི་གཏམ་
 དང་། 57 | ལྱིས་འོད་སྐྱེད་མ་ཚེན་པོ་ལ་གསར་བུ་མང་པོས་འབྱུང་བ་སེལ་ཆེད་དུ་རྩན་བྱེད་རྩལ་བ་དང་། 58 | གྲུན་དགའ་པོ་རིམ་འགྲོ་བར་
 བཀོས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་བཟླ་ན་པ་དང་། 59 | ལྷ་ལུས་སྤང་ཉི་ལུང་རྩེས་ཤི་འཇོས་ནས་གནས་འཇོག་གི་བྱ་སྤང་ཉི་ཅན་དུ་སྐྱེས་དགྲ་བཅོམ་
 ཐོབ་པ་དང་། 60 | ཚོ་འབྲུལ་ཚེན་པོ་ལ་སྐྱེགས་འདུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། 61 | དྲང་སྤོང་ལྷ་བརྒྱ་དགྲ་བཅོམ་ལ་བཀོད་པ་དང་། 62 | ལྷོ་བྱུང་

བཅོམ་ལྷན་དངས་ལྷ་ཀྱང་བྱུང་པའི་མཛད་པ།

ལྷ་ལོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་བསྐྱམས་པ་དང་། ༤༩ ། ལ་ཟ་རྩེད་བརྒྱལ་ཏེ་རྒྱབས་འཕྲོད་བཞུགས་པ་དང་། ༥༠ ། ལྷ་སྲུ་ལྷ་མིན་མི་སོགས་ཀྱི་འདུལ་ལ་
 རྩེད་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་དང་། ༥༡ ། ལགས་ཐོབ་ཀྱི་གཞོན་ལྷན་དང་རྒྱ་མཚོ་འི་རྒྱབས་ལས་ཚོང་པ་ལྲ་བརྒྱལ་ལྷ་གཉིས་རྒྱབས་པ་དང་། ༥༢ །
 ཚོ་འབྲུལ་རྩེད་བར་གྲགས་པ་ལྷ་ལས་བབས་པ་དང་། ༥༣ ། ལོང་ལྱིར་བཟང་ལྱིར་དུ་གཤེགས་ཏེ་ཕྱིམ་བདག་ལུགས་སོགས་བདེན་པ་མཛོང་བ་
 ལ་བཞུགས་སོགས་དང་། ༥༤ ། ཕྱིམ་བདག་དཔེ་ལྷན་བརྒྱལ་བ་དང་། ༥༥ ། མི་སྐྱེས་རབ་རྒྱུང་བའི་རྟོན་དང་། ༥༦ ། ལཱོན་ལྷན་མ་རྟེན་གྱི་ལྷ་
 འབྲོག་མ་བརྒྱལ་བ་དང་། ༥༧ ། མངས་རྒྱལ་འཕྲོད་པོས་བརྒྱུར་བའི་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ཀ་པི་ཀ་འཕྲོད་བཅས་བརྒྱལ་ཏེ་དགའ་བཅོམ་པ་ལ་བཞུགས་
 པ་དང་། ༥༨ ། ཕྱིམ་བདག་གཤེད་ཅན་དང་དང་སྤོང་ལྲ་བརྒྱལ་བའི་མཛོང་བར་མཛོང་བ་དང་། ༥༩ ། ལོང་ལྱིར་ཀུའུ་གཞིར་རྒྱུན་ལྷན་
 རྒྱལ་པོ་གར་བ་སོགས་ཀྱི་རྩོན་མཛད་པ་དང་། ༦༠ ། མིང་ག་ལའི་རྒྱལ་པོ་འུ་མི་ལྷ་རྟེན་ཅན་གྱི་ལྷ་རྒྱལ་དང་། ༦༡ ། མ་ག་རྩ་འབྲུང་མོ་མ་
 ལྷལ་བུ་རམ་ཤིང་འཕེལ་དུ་རྒྱུན་དངས་པ་དང་། ༦༢ ། ལྷས་བྱིན་གྱིས་རྒྱ་འབྲུལ་བརྒྱབས་པ་དང་། ༦༣ ། དེས་དགོ་བདུན་གྱི་དབྱེད་བྱས་པ་
 བརྒྱམས་པ་དང་། ༦༤ ། ལྷས་བྱིན་གྱི་བྲ་མས་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགས་རང་གི་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པ་དང་། ༦༥ ། ལྷས་དྲིན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ལོག་རྒྱུབ་
 བྱས་ཀྱང་གཞོན་པ་མི་མངའ་བ་དང་། ༦༦ ། ལྷང་པོ་ཆེ་སྐྱོས་པ་ཞོར་རྒྱུང་བརྒྱལ་བ་དང་། ༦༧ ། འཚོ་བྱེད་གཞོན་གསོས་བདེན་པ་ལ་བཞུགས་
 པ་དང་། ༦༨ ། རྒྱལ་ཚོན་བཞི་དང་སྤོང་རྩེད་དང་བཅས་པས་བདེན་པ་མཛོང་བ་དང་། ༦༩ ། མོར་མོའི་འབྲེང་བ་ཅན་བརྒྱལ་ཏེ་དགའ་བཅོམ་ལ་
 བཞུགས་པ་དང་། ༧༠ ། འབྲགས་པ་ལོགས་འོད་གྱི་རྒྱལ་དང་། ༧༡ ། རྩེད་མིན་བྱིན་པ་གསོད་གྱི་རི་ལ་དབྱར་བཞུགས་མཛོང་བ་དང་། ༧༢ ། རྒྱལ་པོ་
 ལས་ལ་རྒྱལ་གྱིས་འོད་རྒྱངས་རྩེད་པོ་མཛོང་བ་དང་། ༧༣ ། དབྱལ་པོ་ལྷ་ལྷས་ལ་སངས་རྒྱལ་སྲུ་ལུང་དམྱེན་པ་དང་། ༧༤ ། རྒྱལ་པོ་གསལ་
 རྒྱལ་ང་རྒྱལ་བཅག་པ་དང་། ༧༥ ། རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའ་གཞོན་པ་ལས་རྒྱབས་པ་དང་། ༧༦ ། མ་སྐྱེས་དགའ་ཚུ་བ་མེད་པའི་དད་པ་ལ་བཞུགས་
 པ་དང་། ༧༧ ། ལྷས་བྱིན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་འཛོམས་པ་དང་། ༧༨ ། མཚོག་རྩེད་གིས་དབྱལ་བའི་རྒྱུད་གཞིས་པ་དང་། ༧༩ ། ལངས་པ་རྩེད་དུ་གཤེགས་
 པའི་ལས་ཁར་བྱུང་བའི་གཏམ་ལས་དང་རྒྱལ་གྱི་བྱས་དང་། ༨༠ ། ལངས་པ་རྩེད་པ་རྩེད་པའི་དང་མཛོང་བ་དང་། ༨༡ ། ལྷལ་མི་ཐི་ལ་དང་ས་ལའི་རྩེད་
 དུ་བྱིན་ཅས་བདུད་རྒྱུངས་པར་མཛོང་སོགས་དང་། ༨༢ ། ལྷལ་ཐི་ལ་པ་རྩེད་གྱི་གྲུད་ནམས་ལ་པད་ཆ་བཏུན་ཅན་པ་བརྒྱལ་བ་དང་། ༨༣ ། ལྷ་པོ་རྩེད་པོ་སོགས་
 ལྷ་གཤེགས་པ་དང་། ༨༤ ། ལྷམ་ཟེའི་ལོང་དུ་བྱིན་པ་སོགས་དང་། ༨༥ ། ལྷལ་ག་རྩོད་འཕྲིད་འཕྲིད་ལྷལ་གྱི་རྒྱུད་དུ་བྱིན་ཅས་སྲུ་སོགས་མེད་བརྒྱལ་གྱི་དམི་
 མིན་དང་མི་མཐའ་ལས་པའི་རོན་རྒྱན་ཚོད་གཉིས་ལ་མཛོང་བ་དང་། ༨༦ ། ལྷོན་ལྷ་རྩེད་གྱི་བཞེས་ཅན་གྱི་བྱིན་ཅས་དམ་ཟེ་དང་གཞོན་ལྷན་དུ་མ་བརྒྱལ་
 སོགས་ཀྱི་རྟོན་དང་། ༨༧ ། ལྷལ་ལོ་ལྷ་ལྷ་བྱིན་པ་ཚོང་པ་ལྲ་བརྒྱལ་བའི་ལྷ་རྟོན་སོགས་དང་། ༨༨ ། ལྷོང་ལྷོང་དགའ་མཐར་དབྱར་བཞུགས་མཛོང་བ་

བཅོམ་ལྷན་འདས་ལྷན་གྱི་ཕུབ་པའི་མཛད་པ།

པ་དང། ༡༠༩ ། ལོ་ལྷན་གསལ་ལེན་གྱིས་ལམ་དུ་བྱུང་བའི་གཏམ་དང། ༡༠༩ ། བུ་མ་ཟེ་དབུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང། ༡༠༥ ། ལས་ཀྱི་རྒྱ་བ་
 ལྷང་བརྟན་པ་དང། ༡༠༦ ། འུ་ཀྱ་ལྷག་མ་རྣམས་སྐོལ་བ་ལ་བཀོད་པ་དང། ༡༠༧ ། བུ་མ་ཟེ་གང་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཚུབ་ཏུ་ལྷང་བརྟན་པ་དང། ༡༠༩ །
 རྫོང་ཕྱེད་པ་རྣམས་ལང་ལང་འདུས་ལ་བྱ་བ་མཐུན་ཞིང་བྱིམས་ལ་གནས་པ་དང་ལྷན་ལ་གྱུས་ལ་མི་འོས་པར་མི་བསྐྱོད་མཚོན་རྟོན་དགའ་བཅོམ་ལ་
 དད་པ་རྩེ་མི་ཉམས་པའི་རྒྱ་བུ་དང་ལྷན་པས་མ་རྣམས་དགའ་སྐྱོབ་པར་གསུངས་པ་དང། ༡༠༧ ། ལངས་པ་ཙན་གྱི་ལམ་དུ་བཞུགས་པའི་
 ལམས་དང། ༡༡༠ ། འོད་མ་ཙན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཤིང་གཤའི་ཚལ་དུ་བཞུགས་པ་དང། ༡༡༡ ། བྱིམ་བདག་ཚོར་ཙན་གྱི་གཏམ་དང། ༡༡༩ ། ལྷ་
 ཚའི་འདུ་བྱེད་བཏང་བ་དང། ༡༡༩ ། ཚ་ཙན་དུ་བཞུད་པའི་ལམ་གྱི་མཛད་པ་དང། ༡༡༩ ། ཚ་ཙན་ཉིད་དུ་བྱོན་པའི་མཛད་པ་དང། ༡༡༥ ། འོ་ཟེ་
 ལྷ་པོ་རབ་དགའ་བཏུལ་པ་དང། ༡༡༩ ། ཀྱུན་ཏུ་རྒྱ་བུ་བཟང་དགའ་བཅོམ་ལ་བཀོད་པ་དང། ༡༡༧ ། ལོངས་སུ་བྱུང་བའི་ལས་འདས་པར་
 བརྟན་པ་དང། ༡༡༩ ། དེ་ལྷར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལྷན་གྱི་ཕུབ་པའི་མཛད་པ་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དང། ལྷར་དུ།

རྒྱ་གཏུང་ལྷགས་ལ་ལྷུལ་བ་དང། ༡༡༧ ། ལྷ་གཏུང་ཚ་བརྒྱད་དུ་བསོས་པ་དང། ༡༢༠ ། བཀའ་བཟུང་བ་དང་པོ་འུ་གཏམ་དང། ༡༢༡ ། འོད་
 ལྷ་ཚེན་པོ་ལྷ་ལས་འདས་པ་དང། ༡༢༢ ། འུ་ནའི་གོས་ཙན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང། ༡༢༩ ། ཀྱུན་དགའ་པོ་འུ་མཛད་པ་ལ་མ་དང། ༡༢༩ །
 བཀའ་བཟུང་པ་གཉེས་པ་འུ་ལྷར་མཛད་པ་དང་བཅས་ཏེ་བརྒྱ་དང་ཉེ་གྲུ་ཚ་ལྷ །— ༡༢༥ ། ལྷགས་སོ།

• དབུང་ལོ་བརྒྱད་ལྷའི་ལར་གནས་གང་དང་གང་དུ་མ་འུ་ཚོས་དེ་བཞུགས་པ་ནི། ལྷ་བཟུང་ཏུ་བཀའ་མཛད་ཚེན་མོ་འུ་ལྷང་དུ་མ་བྱུང་པ་ལས།

ཚོས་འཁོར་གནས་དང་ལངས་པ་ཙན།	། ས་དགར་ཙན་དང་ལྷ་ལི་གནས།	། ལྷས་པ་གསོད་དང་གྲོ་གསལ་ནི།
ལོ་ལྷན་གསལ་མཚོན་རྟོན་འུ་དང་ནི།	། འོད་མའི་ཚལ་དང་དགའ་བཅས་དང།	། ལེར་རྒྱ་ལི་ནི་གྲོང་ལྷེར་ཏེ།
ལའི་རྣམས་སུ་ནི་བུབ་པ་ལི།	། ལྷས་མཚོག་ལོ་རེ་ལོ་རེ་བཞུགས།	། འབར་བའི་ལྷག་གི་གནས་སུ་གཉེས།
རྣམས་ཀྱི་གནས་སུ་ལོ་བཞུགས།	། ལྷལ་པོ་འུ་ཀྱི་གྲོང་དུ་ལ།	། དགའ་བ་ལྷུང་པ་ལོ་དུག་རྩེ།
ཉེ་གྲུ་ཚ་གསུམ་མཉན་ལོད་དུ།	། ཉེ་གྲུ་ཚ་དགའ་ལོད་གནས་སུ།	། ལམས་ཙན་མཚོན་པ་བཞུགས་པ་ལི།
ལྷལ་བ་དེ་ལྷར་བརྒྱད་ལྷ་ལ།	། ལྷལ་མཚོག་དམ་པ་ལྷ་ལྷང་འདས།	། ལྷམ་པ་ལམ་ལོ་ས་དཔག་བསམ་ལྷོན་བཟང་ལས།

APPENDIX VIII

ॐ॥ धिया वस्तुन कर्मस वारणा॥

I

ॐ ईद दयैक दद झै प खैवास ग्री रीवास य २ सुय क्किया प।

कम गुक पुवास हेरे व ग्रीक सक्तुदस सुय सु भवस मक्किया गी भवस दुद दु।

कम म वक्किस वरेर सु भेद। देद सुक

कीमस वेवास मईद सुद सुक सुस ग्री के वर ददस पदे मक्किया सुदे भैक सुद सुव भेद दु गसय लेद। मद सुद मईद वउद वी सुद व
मस २ गुद सुव प वलेक प वउवास देद कस। २ दे पदे गदद पुवास हेस सुक द गुस कस म पेर पदे वग २ मकईद लेव सुवास कद
सुस वे क्किय वठस सुवे २ सुद व ग्रीक के। २ देर सुक सुद गुद वर लम गउवास गले वरे भेक सुद व द क सुव सुस ग्री सु गस दु
वठर सुवस क मकिस लवास। मक्किस गखेव। सुद मर यद मक्किया सु व व गलेस सुवे द स। वेवस क्कियास गुद रीम यद म सुक।
सु २ देवास सु रेव वठस केस वउद पेर सुय व सु सुद।

II

ॐ॥ रद मरुम य २ सुय क।

ॐ॥ मद सुद मउक पदे मद २ वद व वउ क्किय मक्तुदस भेद सु भवस मक्किया गी सुद दु। यद क।

ॐ सुय सुद मउक वउके दे द वद सुव मक्तुदस सुय क्किय पदे भवस दुद दु। केद २ सुय। देद यद वेवास सुस
कु गतेर ग्री सुद प यस खेक पदे सु २ क्किय सुव वद व प दे द ग्रीय २ पेर सुव भेद दु गसय लेद मद सुद मईद २ सुक वउद प दे पेर
सुद २ वीक भेद दु २ क्किय वउवास के व ग्रीक के। २ देर सुक यद गेद स यस सुक ग्री पुवास हेस गउवास लमस वरे लेद। २ पेर
व सुक ग्री गयेद व रीम वेय सुवस सु गकस लवास। मक्किस सु। सुद मर यद सु २ क्किय दे म सुक। गलेस म सुवे द स।
वेवस क्कियास गुद रीम सुक यद प म सुक।

यद क।

ॐ मउक र व ग्री य २ द व सुवास व सुद व भेद प सुवास मक्किया द म प दे सुद दु।

२ सुय २ सुय। देद देव मक्किय दु मस सुव

पदे सु २ क्किय २ सुक येद व क्किय के। मईद २ सुक ग्री ये क्किय गस र दु क्किय व लेक प र वउवास गखेव गलेर वठस व ग्रीक मक्किया सु के।
२ देर यद मक्किया ग सुस द म पदे पुवास हेरे सुक म सुस वरे वर लवास। मक्किस २ सुय। २ सुद २ सुद ग्री क र यद म हेस
सु व व गलेस ग्री देस। पुवास कद ग लेक पदे वेवस क्कियास गुद क्किय दे सुद २ सुक सुद २ वीक भेद दु सु सुके। गउवास केक र व
द ग र सु हेस वठस सुय।

ཡིག་བསྟར་ནམ་པལ་གྱི་

ཡང་ན།

༡༡༥། མཁྱའ་ལྷན་ལལ་ངོ་ལགས་ཀྱི་ཕྱག་ཏུ།

ཚེ་དཔལ། རིང་ལང་དགེ་ལེགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལི་བླ་ཡིས་གསལ་ཞིང།

ལེགས་མཚན་གྱི་འོད་དཀར་ཁྱེད་ལོངས་སུ་སློབ་ཤིང་ལོན་ཏུ་ལྷུང་། སྐད་མར་ལང་བཙུང་རྒྱུ་ལྷ་འཚོ་འཕྲོད་གཞེས་ནས། རིང་

མེན་དགེ་བའི་གསུང་མཚིང་ཀྱང་ཇར་བཞིན་ལོད་པ་ལྟ།

III

༡༡༦། ཚེ་དཔེ་ལ་མ་ལྷ་བྱ་ལ་འབྲུལ་ན།

༥༥༥ ཚེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་བཀྲིན་འཁོར་མེད་ལ་མ་ལྷན་རྒྱལ་མཚོག་གི་ཞབས་དུང་དུ།

ཀྱས་པས་མི་ཕྱེད་དུངས་

པ་རྩ་གཏེར་བསྟུབ་པ་ལས་ཐོན་པའི་རྒྱ་མཚོག་ནམ་མཁའ་འོར་བུ་མངོན་པར་དུངས་ཅིང། ཕྱི་ནང་མཚན་བཟང་དང་འབྲེལ་བའི་ཀྱན་ཏུ་

དོན་ལོད་ཀྱི་རྣམ་པ་འགོགས་མེད་དུ་འཕྱོད་བཞིན་པར་འཚོ་གཞེས་ནས་ཉེ་ལམ་བཙུང་བས་ནམ་ལང་མི་རྒྱུད་པའི་ཕྱག་གྲིས་རྟོན་ཐོན་འཛིན་

གསང་མེད་འབྱར་དུ་ཀྱན་ལ་མཁོ་བའི་ལོ་རྟོག་པལ་འཇམ་གྱིས་བསྐྱོད་པའི་ཞིང་ས་བསྐྱེད་སྲོལ་རྩལ་པའི་དུ་བས་འཁོར་ལུག་བཟེར་བའི་དཔལ་

ལོན་ལས་འཇོངས་མའི་གར་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་དབང་བཞུག་ཁ་རྟོག་འཕྲོག་པའི་ཕྱག་པ་རྒྱལ་ལེགས་བཅས་ཕྱག་རྟགས་ཀྱི་རི་ཁས་སྐྱེད་པ་གཏང་

འབྱར་བ་བཀྲིན་གསལ་མེད་དུ་ཚེ། ཕྱན་ལང་གསར་ཚེས་མ་གོས་ཅོམ་ནས། ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་བཀྲིས་འོས་ལོད་མེད་དུ་ལགས།

བཞིན་ནས། མཚོམས་ལྟ། སྐད་མར་ལང་། དགེ་ལེགས་ཀྱི་གཞི་རྟོན་རྒྱ་འཚོ་འཕྲོད་གཞེས་ནས། རམ་དཀར་རྟོན་ལྷན་

གྱི་མཚན་པ་ཇར་བུ་མས་བཙུང་ནམ་ལང་མི་རྒྱུད་པའི་ལེབས་ཚོགས་ཀྱང་གསེར་གཞུང་རིང་མའི་སྐྱེད་རྒྱུན་རྒྱུ་རྩལ་བ་མཁྱའ་ལགས།

ལྷ་ལིག་ལྷ་རིག་དང་དབྱེལ་སྐྱོད་བཅས་བླ་ཚེས་བཟང་པོར་ལུལ།

IV

༡༡༧། ལུམ་ཚེ་བའི་རིགས་ལ་འབྲུལ་ན།

༥༥༦ མང་བྱང་ནམ་འཕྲོད་ཀྱི་མཚོར་ལྷག་ཚ་གས་རྩིགས་པ་མི་རྩལ་ལུམ་རྒྱ་ཞབས་མཚོག་གི་ཞབས་མོན་པད་མའི་དུང་དུ། རིང་དུས

མཚོག་སྐྱོན་གྱི་སྐྱེ་དགའི་འདྲིན་བྱེད་བདུད་རྩི་ལྟེང་རྟོན་དུ་གྱུབ་པའི་མཚོན་དཔེ་དགེ་མཚོན་ལྷ་གྱུག་ཏུ་གསལ་ཞིང། ཕྱི་ནང་ཀྱན་དགའི་

བཀའ་འཁོར་རིན་པོ་ཚེ་ཕན་བདེ་ལྷི་དཔལ་དུ་བརྒྱུར་བཞིན་པར་བཞུགས་གསལ་ནི་གཞིར་བཅས་བཀྲིན་མཚོག་ཏུ་ཚེ། འདྲིར་གྱས་

པའང་འབྲུང་ལུས་བའི་ཞིང་ནམ་གལེང་བཀྱི་བ་རིས་སེལ་དུ་གཏས་ལགས། མཚོམས་ལྟ། སྐད་མར་ལང་བཙུང་ཕྱག་བའི་བའི་ཚ་གས་

ལོངས་སུ་རྩིགས་པའི་བདག་ཉིད་མཛེས་སྐྱེ་རིན་ཚེན་ཡུན་བརྟན་གྱི་འཕྲོད་གཞེས་རིས་ལེབས་ཚོགས་ཀྱང་དུས་བཞིའི་འཕང་ལོ་ལྷར་ཚད་མེད་

དུ་རྩོལ་བ་མཁྱའ། ལྷ་ལིག་ལྷ་རྩིས་བཅས་གྱས་པས་ལུལ།

ཡིག་བརྒྱུར་རྣམ་བཞག།

V

༄༅། ལྷོ་དམན་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་ཡི་གེ་བཏང་ན།

༘ ལྷན་དགུས་ཀྱི་ལྷན་པལ་ཚེ་ཡངས་པ་མ་ལྷེ་ལགས་ཤིན་པོ་ཚེ་ལའགས་དུང་དུ།

ཚད་འབུལ། དང་རྒྱ་འཚོ་

པད་མོར་མཛེད་བཟང་གི་གེ་སར་བཞད་ཅིང་བཀའ་འཁོར་བུང་བའི་རྒྱུད་མང་བསྐྱེང་བཞིན་པ་ནི་གཞིར་བཅས་བཀྱིན་ཚེ། འདི་ཡང་

གཞུགས་འཚོ་འེ་རྟོག་དུས་ཀྱི་བ་མོས་བཅོམ་ཚམ་ནས་འཁོས་དཔག་བཀྱིས་པ་དེམ་སེལ་དུ་གནས་ལགས། མཚམས་ལྟ། ལྷན་

དུ་འང་དལ་རྟོན་འཕྲོད་གཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་ནང་། ཀྱན་དགའི་བཀའ་ཁྱབ་གོང་འཕེལ་ནས། གསུང་མཚེད་ཀྱང་དེམ་པར་ལྷོ་སྤོ།

VI

རང་གི་རྒྱུང་མ་ལྟ་བུ་ལ་ཡི་གེ་བཏང་ན།

༘ འཛོལ་བཅུག་དམ་བཅའི་ཕྱག་རྒྱས་འབྲེལ་བ་བརྟེ་ལྷན་ཡིད་ཀྱི་ཟེུ་འབྲུ་གསེར་པའི་གམ་དུ།

ཚད་སྤེལ། དང་དུས་ལང་ཚོ་འེ་རྩ་རྩེས་

མཚོར་རྒྱག་འདབ་རྒྱས་དེུད་དུ་གསལ་ཞིང། ལྷོ་ནང་ཀྱན་དགའི་མཛེད་འོས་མི་དམན་པ་གཞིར་བཅས་པ་ལྷན་ཏུ་སྤོ། འདི་ཡང་མཚོག་

གཞུམ་དམ་པའི་ཕྱགས་ཇི་འེ་བྱིན་མཐུས་བདེ་བར་གནས་ལགས། མཚམས་འབྲས། ལྷན་དུ་འང་བརྟེན་བདེ་འེ་ངང་གནས་རྒྱ་འཚོར་

འཕྲོད་གཞེས་ཀྱི་བྱི་དོར་མི་གཡེལ་དོས། ཇིས་ཆགས་སུ་སེམས་ཀྱི་ཡོལ་སྤོ་ནས་མི་འདོར་བའི་འཕྲོད་འོས་ཀྱང་སྤང་བྱེད་བྱུང་གི་བཞོད་པ་

རྒྱར་ཡོད་པ་འཚོལ། རྟོན་དེ་བལ་ལྷག་བསམ་གྱི་སྤྱན་ལྷོ་བཅས་ཀྱང་ཚེས་དགའི་བར་སྤེལ།

VII

༄༅། ཡང་སྤྱོད་མན་རྒྱུང་བའི་རིགས་ལ་བརྒྱུར་ན།

༘ ཡང་འཚོ་འེ་རྩ་རིས་བཀྱ་བ་ཚེ་གེ་མོ་གང་དེར། ཡི་གེ་བྱས་དོན། དང་རྩ་མཛོག་བཟང་ཞིང་བཀྱིས་འོས་མི་དམན་པ་

ཡོད་པ་ནི་གཞིར་བཅས་སྤོ། འདི་ཡང་བདེ་བ་ཡོད། ཚེད་དོན། ལྷགས་འབུལ ལྷན་དུ་འང་སྤང་ཁམས་འཕྲོད་རྟོན་དང།

འབྲེལ་བའི་མོ་འོས་ཀྱང་དེམ་པ་བཀྱིས། རྟོན་བཅས་ཚེས་ལ་བརྒྱུར།

ཡིག་བསྐྱར་རྣམ་གཞག།

VIII

༄༅། རང་གི་གཞིག་རིགས་ལྟ་བུར་བཏང་ན།

མྱོ་སྒྲིལ་གྱི་ཁོ་ལག་རྫོགས་པ་ཤེས་ལྡན་ཆེ་གོ་སོ་ལ། རྫོ་བ། དང་དུ་འབྱུང་ཁམས་བཟང་གིང་ཕྱི་ནང་ལས་རྒྱུ་བཞུགས་
འཕེལ་དམན་པ་ཡོད་པ་གཞིར་བཅས། འདྲིའི་ལང་ལྟ་སྒྲིལ་ཕྱིན་མཐུས་བའི་བར་ཡོད། སྐད་མར་ལུས་འཚོར་འཕྲོད་རྟོན་དང་
འབྲེལ་བའི་སོལ་མཚེད་ཀྱང་རིམ་པ་བཞུགས། རྟོན་བཅས་གལ་ཆེས་དགོ་བར་སྦྱིངས།

IX

༄༅། རང་ལས་ཀྱན་པ་སྤྱོད་འབྲེལ་རིགས་ལྟ་བུར་བཞི་བཏང་གི་ལྷུ་ལ་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་ན།

མྱོ་སྒྲིལ་ལྟ་བུར་བཞུགས་པའི་ཕྱགས་རྗེས་ཀྱི་བར་འདྲིའི་ལང་བ་བཞུགས་འཕྲོད་མེད་མཚོག་གི་ཞབས་སེམ་ལྷ་ཆེས་གསར་པའི་བྱུང་དུ།
མཚོན་མཐིང་རལ་པའི་རྒྱར་

ལུང་གིས་བཏུང་ཉེ་ལྷུ་བ། དང་དུས་རྒྱུ་བམ་ཆེན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་བཏུང་དུ་སྤྱོད་པའི་གསང་གསུམ་གསོལ་མེད་དོ་རྗེས་རང་ཁམས་སུ་བཏུན་ཅིང་
མཚུངས་བྲལ་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་གཏུགས་དཀར་སྤིང་རྩེར་འཕྲོད་པའི་བཞུགས་གསོལ་ནི་གཞིར་བཅས་བཞུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་གཞུགས་དཀར་རང་
བཞུགས་ལྱང་། འདྲིའི་གུས་པའང་བཞུགས་མཚུངས་མེད་གང་གི་ཕྱགས་རྗེས་ཀྱི་བ་མ་སྤུམ་པོར་བའི་བར་མཚེས་ལགས། མཚོན་མཐིང་། འབྱུང་
འགྲུང་གྱི་ཚར་ཡང་། མཚོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཚོས་སུ་ལྷུ་བཏུན་གྱི་འཕྲོད་གཞུགས་མི་གསེལ་གིང་། ཞར་བྱུང་གུས་པའང་རྗེས་བཏུ་
ཕྱགས་རྗེས་ཀྱང་ཁང་ཉེ་ལྷུ་མི་འདྲིའི་བཀའ་ལྟོབས་ལས་ཀྱང་ཉེ་སྤིང་བཞུང་པ་ལྟར་སྤོལ་བ་མཚུན་ལགས།
ཞེས་ལྷན་རམ་གྱི་གཞིགས་པ་འབབ་སྒྲིགས་རབ་དཀར་ལྟ་རྗེས་བཅས་གུས་པ་ཆེན་པོས་ལུག།

X

༄༅། རང་ལས་གཞིན་པའི་ཉེ་རིགས་ཀྱི་སྤུ་གུ་སོགས་ལ་ཡི་གོ་བཏང་ན།

མྱོ་སྒྲིལ་ལྟ་བུར་བཞུགས་པའི་ཕྱགས་ལེན་སེམ་པ་ཡིད་ཀྱི་ཚོར་བུའི་གང་དེར། དང་དུས་དཔལ་དར་བའི་ཀ་མ་ལ་ལྟར་ལང་ཚོའི་
གཞི་འོད་འཕྲོ་བཞུགས་པ་ལས་ལུགས་གཉིས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་དགོ་མཚོན་གོང་འཕེལ་དུ་ཡོད་པ་གཞིར་བཅས་པས་སྐོ་དགའི་ཚོར་བ་སྒོམ་པོ་ཐོབ།
འདྲིའི་ལང་གཏུགས་སྤང་ཁྱོད་འོད་ཀྱི་ལས་འདྲིའི་རྒྱང་གི་གསང་བ་རིམ་སེལ་ཡོད། མཚོན་མཐིང་། སྐད་མའི་དུས་ནང་རྒྱ་སྤུ་
ལྷན་བཏུན་གྱི་འབད་སྤོལ་མི་སྤོད་དོས། ཁོ་བོ་ཡང་དུང་སེམས་དོར་རྗེས་ལས་ཀྱི་འདྲིའི་ལས་ཀྱི་ལང་ལང་ལྱེད། རྟོན་
བཅས་ལྷ་ཆེས་དགོ་བར།

APPENDIX IX.

The love-songs of the 6th Dalai Lama Tshang-yang Gya-tsho.

ཚངས་དབྱངས་ཀྱི་མཚོ་འཇིག་ལྷན་པུ་ལྷན་གྱིས་བཀོད་པ་བཞུགས་སོ།།

ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ།	ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ།	མ་ལྷོས་ལ་མའི་ལྷན་པུ།	ལིང་ལ་ལྷོས་ལྷོས་ལྷན་པུ།།
ན་མིང་བཏབ་པས་ལྷང་གཞོན།	ད་ལོ་སོག་མའི་ཚོན་ལྷན།	པོ་གཞོན་ནས་པས་ལུས་པོ།	ཚོ་གཞུ་དེ་ལས་ཀྱིང་བའི།།
རང་སེམས་སོང་བའི་མི་དེ།	བཏན་གྱི་མདུན་མར་བྱང་ན།	ཀྱི་མཚོ་འཇིག་ནས་ཚོར་བུ།	ལོན་པ་དེ་དང་མཉམ་བྱང་།།
ཕན་ཚུན་ལམ་ལུ་ལྷིང་ལྷན།	ལུས་དྲི་ཞིམ་པའི་བྱ་པོ།	གཟུ་རྒྱང་གྱི་དཀར་ཉིད་ནས།	རྒྱུར་པ་དེ་དང་འདྲ་བྱང་།།
མི་ཚེན་དཔོན་པོ་འཇིག་པོ།	ཁམས་འབྲས་མཚར་ལ་བལྟས་ན།	ཁམས་སོང་མཚན་པོ་འཇིག་ན།	འབྲས་བུ་ལྷན་པ་འདྲ་བྱང་།།
སེམས་པ་མར་ལ་སོར་ནས།	མཚན་པོ་འཇིག་ཉེས་གཅོག་གི།	ཉིན་མོ་ལག་ཏུ་མ་ལོན།	ལིང་མང་ཚད་རོགས་ལིན་པས།།
མི་རྟོག་ནས་ལྷ་ལམ་སོང།	གཟུ་རྒྱང་སེམས་པ་མ་སྟོ།	བྱམས་པ་ལས་འཕྲོ་བུ་པར།	ང་ལྷོ་སྟོ་ཀྱི་མི་འདུག།
ཉི་མོག་པ་པོ་འཇིག་པོ།	སྟེང་སེར་རྒྱང་གི་པོ་ཉ།	མི་རྟོག་སྟེང་བྱ་གཉིས་ཀྱི།	འབྲམ་མཚོམས་བྱེད་མཁའ་ལོས་ལིན།།
ངང་པ་འདྲམ་ལ་ཚགས་ནས།	རི་ཞིག་ལྷང་དཀོས་པམམས་ཀྱང།	མཚོ་མོ་དར་ཁ་བཞིགས་ནས།	རང་སེམས་པོ་ཐག་ཚོད་སོང།།
གྱུ་གན་སེམས་པ་མེད་ཀྱང།	རྟ་མགོས་ཕྱི་མིག་བལྟས་བྱང།	བྲིལ་གཞུང་མེད་པའི་བྱམས་པས།	ང་ལ་ཕྱི་མིག་མི་ལྟ།།
རྒྱང་འདྲིས་བྱམས་པའི་རྒྱང་བསྟེན།	ལྷང་མའི་མོགས་ལ་བཏུགས་པོད།	ལྷང་སྟེང་མ་ཇོ་ལྷལ་དམ།	དྲོ་ག་རྒྱག་པ་མ་གནང།།
བྲས་པའི་ལི་གོ་ནག་རྒྱང།	རྒྱ་དང་མིག་པས་འཇིགས་སོང།	མ་བྲིས་སེམས་ཀྱི་རི་པོ།	སྟེང་ཀྱང་སྟེང་ཀྱི་མི་འདུག།
རྒྱབ་པས་ནག་རྒྱང་ཐེ་ལུས།	གཞུང་རྒྱང་འཇོན་ནི་མི་ལེས།	བྲིལ་དང་གཞུང་གི་འེལ།	སོ་སོའི་སེམས་ལ་སྟོན་དང།།
རྟོགས་ལྷན་ཉ་ལོའི་མི་རྟོག།	མཚོད་པའི་རྗེས་ལ་ཐེབས་ན།	གཟུ་རྒྱང་གཞོན་ཀྱང་ལང།	ལྷ་ཁང་ནང་ལ་བྲིད་དང།།
སེམས་སོང་བུ་མོ་མི་བཞུགས།	དམ་པའི་ཚོས་ལ་ལེབས་ན།	པོ་གཞོན་ང་ལང་མི་ཚོད།	རི་བྲོད་འཕྱིས་ལ་ཐལ་འཕྱོ།།
མཚན་ལྷན་གྱི་མའི་རྒྱང་དུ།	སེམས་འབྲིད་ལྷ་བར་ལྷན་པས།	སེམས་པ་འགོར་ཀྱང་མི་བྱབ།	བྱམས་པའི་ལྷགས་ལ་སོར་སོང།།
སྐམ་པ་བྲི་མའི་ལྷན་པས།	ལིད་ལ་འཚར་ཀྱི་མི་འདུག།	མ་སྟོས་བྱམས་པའི་ལྷན་པས།	ལིད་ལ་ལ་ལེ་ལུ་ལེ།།
སེམས་པ་འདི་ལ་འཕྱོ་འཕྱོ།	དམ་པའི་ཚོས་ལ་ལྷན་ན།	ཚོ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ཉིད་ལ།	སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་འདུག་གོ།།
དག་པ་ལེལ་རི་གངས་རྒྱ།	སྟེང་བུད་རྗེ་རྗེ་བྲིལ་པ།	བུད་རྗེ་སྟོན་གྱིས་མཐུན།	ཚང་མ་ལེ་ལེས་མཁའ་འཕྱོ།།
དམ་ཚོག་གཚོང་མས་བཏུང་ན།	ངན་སོང་ལྷོང་དཀོས་མི་འདུག།	རྒྱང་བསྟེན་དར་ལྷག་བཏུགས་པས།	འཇོང་མ་མ་བཟང་བུ་མོའི།
རྒྱང་རྟ་ལར་འཕྱོ་འཕྱོ་ལ།	རྒྱང་བསྟེན་དར་ལྷག་བཏུགས་པས།	འཇོང་མ་མ་བཟང་བུ་མོའི།	མཚོན་པོ་ལ་པོས་བྱང།།

ཉན་འགྲུགས་ཀྱིས་བཀའ་པ།

མོ་དཀར་ལྷགས་པའི་འདྲུམ་མདངས།	བལྟགས་གྲུལ་ལྷི་ལ་བལྟས་ན།	མིག་རྒྱར་བྱོམ་འཛིན་མཚམས།	གཞོན་པའི་གདོང་ལ་བལྟས་
			བྱང་།
ཉ་ཅང་སེམས་ལ་སོང་ནས།	འགྲོག་འདྲིས་ཨེ་ཡོང་དྲིས་པས།	འཚི་བལ་བྱུང་ན་མིན་པ།	གསོན་བལ་མི་བྱུང་གཞུངས་བྱང་།
འཛོང་མའི་བྱགས་དང་བལྟན་ན།	ཚེ་འདི་ཚོས་རྣམ་ཚད་འགྲོ།	དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་འགྲིམས་ན།	བྱོམ་འཛིན་བྱགས་དང་འགལ་འགྲོ།
མཛུམ་དང་མོ་དཀར་ཉན་ཚོག།	གཞོན་པའི་བློ་ཁྲིད་ཡིན་འདུག།	ཉིང་ནས་གཙོ་ཡོད་མེད།	དབུ་མནལ་ཞེས་རྟོགས་གནང་དང་།
ཉིང་བྱབ་ཡིད་འགྲོག་ལྷ་ལོ།	རོན་པ་ང་རས་ཟིན་ཀྱང་།	དབང་ཚེན་མི་ལི་དཔོན་པོ།	ནོར་བཟང་རྒྱ་ལུས་འགྲོག་སྲིང་།
ནོར་བུ་རང་ལ་ཡོད་དུས།	ནོར་བུའི་ནོར་ཉམས་མཚོད།	ནོར་བུ་མི་ལ་ཤོར་དུས།	ཉིང་རྒྱང་རྩེད་ལ་ཚང་བྱང་།
རང་ལ་དགའ་བའི་བྱམས་པ།	གཞན་གྱི་མདུན་མར་བྱངས་སོང་།	ཁོག་ནང་སེམས་པའི་གཙོང་གིས།	ལུས་པོའི་གལང་རྣམས་སོང་།
ཉིང་བྱབ་རྒྱ་ལ་ཤོར་སོང་།	མོ་ཚ་རྩིས་འབྲུལ་རན་སོང་།	བྱོམ་པོ་དུང་སེམས་ཚན་མ།	ཆེ་ལམ་ནང་ལ་འཁོར་སོང་།
བྱོམ་པོར་འཚི་བ་མེད་ན།	ཚང་ལ་འཛོད་པ་མི་འདུག།	གཞོན་པའི་བརྟན་གྱིས་རྒྱབས་གནས།	འདི་ལ་བཙོལ་བས་ལོས་ཚོགས།
བྱོམ་པོ་མ་མར་མ་རྩེས།	ཁམ་བུའི་གིང་ལ་རྩེས་མམ།	ཨ་གསར་ཟད་པ་ཁམ་བུའི།	མི་རྟོག་དེ་ལས་མཁྱེགས་པས།
བྱོམ་པོ་ཚུང་འདྲིས་བྱམས་པ།	ལྷང་གི་རེ་རིགས་རྒྱུད་མིན་ནམ།	ག་འདྲིས་ལྷགས་འདྲིས་བྱང་ཀྱང།	རི་ལ་ཡར་གྲུབ་མཛོད་ཀྱིས།
རྩ་ལྗད་རི་ཡར་རྒྱབ་པ།	ཉི་དང་ཞགས་པས་ཟིན་གྱིས།	བྱམས་པ་ངོ་ལོག་རྒྱབ་པས།	མཐུ་ངོ་ཟིན་པ་མི་འདུག།
རྩམ་དང་རྒྱང་པོ་རྩེབས་ནས།	ལྗད་པོའི་རྩོལ་ཟན་བྱང་།	གལོ་ཚན་རྒྱ་བག་ཚན་གྱིས།	ང་ལ་ཟན་པོ་བྱས་བྱང་།
ཉིན་པ་ཁ་མེད་གཉེང་ནག།	སད་དང་སེ་རེ་གཞི་མ།	བན་རྩེ་རྒྱ་མིན་མེར་མིན།	སངས་རྒྱས་བཞུན་པའི་དགའ་པོ།
ས་དེ་ཁ་ལྷར་གཉེང་བྱག།	རྩ་པོ་གཉེང་ས་མ་རེད།	གསར་འགྲོགས་བྱམས་པའི་ལྷགས་སུ།	ཉིང་གཞན་བཀའ་སྤྲོད་མ་རེད།
ཚས་ཚན་བཙོ་ལཱེ་བྱ་བ།	ལིན་པ་འདྲ་བ་འདུག་ཉེ།	བྱ་བའི་དཀྱིལ་གྱི་རི་བོང་།	ཚེ་ཟད་ཚར་ནས་འདུག་གོ།
བྱ་བ་འདི་ནས་མར་འགྲོ།	གཉེང་མའི་བྱ་བ་རྒྱར་ཡོངས།	བཀྲ་ལེས་བྱ་བ་དཀར་པོ།	བྱ་རྩེད་ལྷགས་པ་མཇུག་ཡོང་།
དབུས་ཀྱི་རི་རྒྱལ་རྒྱན་པོ།	མ་འགྱུར་བརྟན་པར་བལྟགས་དང་།	ཉི་མ་བྱ་བའི་བཞེར་ལྷགས།	ནོར་ཡོང་བསམ་པ་མི་འདུག།
ཚས་གཞུམ་བྱ་བ་དཀར་བ།	དཀར་གོས་ནང་ནས་ཚོད་སོང་།	བཙོ་ལཱེའི་ནམ་དང་མཉམ་པ་རེ།	ཞལ་བཞེས་ཚིག་ཡང་གནང་ལྟ།
ས་བཞུའི་དབྱིངས་སུ་བལྟགས་པ་རེ།	དམ་ཚན་རྩོ་རྩོ་ཚོས་རྫོང་།	མཐུ་དང་རུས་པ་ཡོད་ན།	བཞུན་པའི་དགའ་པོ་བྱུང་དང་།

ཉན་འགྲུགས་ཀྱིས་བཀོད་པ།

ཁྱུ་ལྟ་མོན་ནས་ཡོངས་པའི།	གནས་མེད་པ་བརྒྱད་མེདས་མོང་།	ང་དང་བྱམས་པ་ལྟར་ནས།	ལུས་སེམས་སྐྱོད་པོར་ལང་མོང་།།
ཁྱི་རི་ཉན་ཁྱི་གཟིག་ཁྱི།	མདའ་ཁ་ཉན་ནས་འདྲིལ་མོང་།	ནང་གི་ཉན་མོ་རས་འཛོམས།	འདྲིལ་ནས་མཐུ་དུལང་མོང་།།
ཤ་འཇམ་ལུས་པོ་འདྲིལ་ཀྱང་།	བྱམས་པའི་ལྷིང་ཚོད་མི་ལོན།	ས་ལ་རི་མོ་བྱིས་པའི།	ནམ་མཁའི་རྣམ་ཚོད་ཐིག་བྱང་།།
ང་དང་བྱམས་པའི་ལྷེབས་པ།	ལྷོ་རི་རོང་རྒྱུ་པའི་ཉན་པ་བཟེབ།	སྤྱི་མཁའ་རྩེ་ཚོ་མ་གཏོགས།	སྤྱ་དང་གང་གིས་མ་ཤེས།།
སྤྱི་མཁའ་རྩེ་ཚོ་མ་ཤེས།	གསའ་ཁ་རྩེ་པ་མ་གཏང་།	ལྷ་ས་མི་རྫོགས་མཐུག་པ།	ལྷང་རྒྱལ་མི་སྤྱིས་དག་པ།།
ང་ལ་ཡོངས་པའི་ལྷང་འདྲིལ།	ལྷང་རྒྱལ་གཞུང་ན་ཡོད་རྒྱ།	ཁྱི་ནན་རྒྱུ་རྩེར་བ།	ནམ་ཤེས་མི་ལས་ཅང་བའི།།
སྐོད་ལ་ལང་མོང་མ་རྩེར།	མོ་རངས་མོག་བྱང་མ་རྩེར།	སྐོད་ལ་བྱམས་པ་བཅོམ་པའི།	ཁ་པ་མང་པོ་འབབ་བྱང་།།
མོ་དྲ་ལ་དུ་བཞུགས་དུས།	རིག་འདོན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ།	ལྷ་ས་ཞོལ་དུ་སྐོད་དུས།	འཚལ་པོ་དང་བཟང་དབང་པོ།།
གམང་དང་མ་གཟང་མི་འདུག།	ཞབས་རྗེས་གང་ལ་བཞག་ནི།	ཤ་འཇམ་མལ་ས་ནང་གི།	རྩིང་སྤུབ་དུང་སེམས་ཚན་མ།།
ཨོ་མོས་དག་རྩེར་འཕྲོག་པའི།	གཤོ་སྤྱི་བཞད་པ་མིན་འཕྲོ།	དབུ་ལྷ་དབུ་ལ་བཞེས་མོང་།	དབུ་ལྷང་རྒྱལ་ལ་དབུགས་མོང་།།
ག་ལེ་མེབས་ཅིག་བྱས་པའི།	ག་ལེ་བཞུགས་ཅིག་གཞུང་གི།	ཐུགས་སེམས་སྐྱོ་ཡོང་བྱས་པའི།	མཚོ་གསལ་པོ་འཕྲད་ཡོང་གསུང་བྱང་།།
བྱ་རི་ལྷང་ལྷང་དགར་མོ།	ང་ལ་གཤོག་ཅུམ་གཤར་དང་།	ཐག་རིང་འགྲུངས་པ་མི་འཕྲོ།	མི་ཐང་བཞོར་ནས་བསྐྱེབས་ཡོང་།།
ཤི་རི་དམུལ་བའི་ལུལ་གྱི།	ཚོས་རྒྱལ་ལས་ཀྱི་མི་མོང་།	འདི་ནས་ཁྱིག་ཁྱིག་མི་འདུག།	དེ་ནས་ཁྱིག་ཁྱིག་གནང་བ།།

ཇི་ཡན་ཏུ།

མདའ་མོ་འབྲེན་ལ་སོགས་མོང་།	མདའུ་ལ་ལ་འདྲུལ་མོང་།	ལྷང་འདྲིལ་བྱམས་པ་འཕྲད་བྱང་།	སེམས་ཉིད་རྗེས་ལ་འབྲང་མོང་།།
རྒྱ་གར་གར་གྱི་མ་བུ།	གོང་ལུལ་མཐེལ་གྱི་རྩེ་ཚོ།	འབྲུངས་ལ་འབྲུངས་ལུལ་མི་གཅིག།	འཛོམས་ས་ཚོས་འཁོར་ལྷ་ས།།
མི་ཚོ་ང་ལ་ལབ་པ།	དགོངས་ལྷ་དག་པ་ཁག་ཐེག།	ཨོ་མོ་རི་མོས་གསུམ་ལྷ་མོ།	གནས་མོ་རི་ནང་ལ་ཐལ་མོང་།།
ལྷང་མ་གྱི་ཕུར་སེམས་མོང་།	ཁྱི་ཕུ་ལྷང་མར་སེམས་མོར།	སེམས་མོར་མཐུན་པ་བྱང་ན།	སྤྱི་བྱ་རྩེར་པས་མི་སྤུབ།།
ད་རྩེ་ཚོ་འབྲུང་འདི་ལ།	དེ་ཁ་ཚམ་རྟེན་ལྷས་ནས།	གཉིང་མ་བྱིས་པའི་ལོ་ལ།	མངས་འཛོམ་ཞི་ཡོང་བལྟོ།།
བྱ་རི་སྤྱི་མཁའ་རྩེ་ཚོ།	ཁ་རྒྱག་བཞུགས་རོགས་མཚོད་དང་།	ལྷང་སྤྱིང་ཨ་ལྷེ་འཛོམ་མོ།	གསུང་རྩེན་རྒྱུར་དགོས་བྱས་བྱང་།།
རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་བཞད་བཅོན་པོ།	འདྲིལས་དང་མི་འདྲིལས་མི་འདུག།	མདུན་གྱི་གར་གྱི་བྱ།	ཐོགས་སྤྱི་དགོས་པ་བྱས་མོང་།།

APPENDIX X.

THE SONG OF THE PRECIOUS REED. *

AS READ OR WRITTEN.

ལྷུང་མི་ལ་ལྷུང་བཤད། ལེགས་པ། ཚ་རི་གཞུང་གི་ལྷུང་ལ་མ།
 ཚ་བ་ནི་ཨ་མ་ཆང་ལ་མི། ལྷུང་བརྒྱན་མཉེན་པ་ཡོད་ལ།
 ལྷུང་བརྒྱན་མི་མཉེན་གསུངས་ལ་ན། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ།
 རྒྱལ་མདའ་མགོ་འདྲིན་དཔོན་པོ་ལ། ལྷུང་མདའ་མཉེན་པ་ཡོད་ལ།
 ལྷུང་མདའ་མི་མཉེན་གསུངས་ལ་ན། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ།
 ཚ་མོ་མཚན་ལྡན་གྲ་མའི། ལྷུང་ལྷུག་མི་མཉེན་པ་ཡོད་ལ།
 ལྷུག་ལྷུག་མི་མཉེན་གསུངས་ལ་ན། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ།

AS SUNG.

ལྷུང་མི་ལ་ལྷུང་བཤད། ལེགས་པ་ལ། ཚ་རི་གཞུང་གི་ལྷུང་ལ་མ། ཚ་རི་གཞུང་གི་ལྷུང་ལ་མ།
 ཚ་བ་ནི་ཨ་མ་ཆང་ལ་མི། ལྷུང་བརྒྱན་མཉེན་པ་ཡོད་ལ་ཟེ། ལྷུང་བརྒྱན་མཉེན་པ་ཡོད་ལ་ཟེ།
 ལྷུང་བརྒྱན་མི་མཉེན་གསུངས་ལ་ན། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ།
 ལྷུང་མི་ལ་ལྷུང་བཤད་ལེགས་པ་ལ། ཚ་རི་གཞུང་གི་ལྷུང་ལ་མ། ཚ་རི་གཞུང་གི་ལྷུང་ལ་མ།
 རྒྱལ་མདའ་མགོ་འདྲིན་དཔོན་པོ་ལ། ལྷུང་མདའ་མཉེན་པ་ཡོད་ལ་ཟེ། ལྷུང་མདའ་མཉེན་པ་ཡོད་ལ་ཟེ།
 ལྷུང་མདའ་མི་མཉེན་གསུངས་ལ་ན། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ།
 ལྷུང་མི་ལ་ལྷུང་བཤད་ལེགས་པ་ལ། ཚ་རི་གཞུང་གི་ལྷུང་ལ་མ། ཚ་རི་གཞུང་གི་ལྷུང་ལ་མ།
 ཚ་མོ་མཚན་ལྡན་གྲ་མའི། ལྷུང་ལྷུག་མཉེན་པ་ཡོད་ལ་ཟེ། ལྷུང་ལྷུག་མཉེན་པ་ཡོད་ལ་ཟེ།
 ལྷུག་ལྷུག་མི་མཉེན་གསུངས་ལ་ན། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ། ཚ་རི་གཞུང་ལ་ལོག་ནས་འགྲོ།

* The slender Bamboo Reed, about a foot long, by means of which Murwa beer is drunk in Sikkim and Lhutan.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ

وَالصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ وَالْحَقَّ تَعَالَى وَبِالْحَقِّ نَذِيرٌ

وَالْحَقُّ تَعَالَى وَبِالْحَقِّ نَذِيرٌ

APPENDIX XI.

ལག་ལུང་།

བཀའ་ལོག་།

༡༡། རོ་ས་མ་ལའི་ལྷ་ས་རྩོད་པོར་གྱི་གར་ས་གནས་གང་སར་བསྐྱོད་མོད་རིང་དབྱིན་གཞུང་ * ཉམ་ཚེད་བཙུགས་ལྷོ་གན་ལུ་ལི་
 མིའི་འགོ་བྱེད་ལེགས་ལྡན་འདི་པས་ཇ་ཕྱིར་ཞབས་ཏུ་ཡིད་མཐུན་བྱུང་བ་མ་ཟད། འདི་པ་ལེས་ཡོངས་ལྡན་ག་ཤིས་ས་ †གཞུང་མཚན་
 ལར་ལྷན་པུ་ཚེད་བོད་གཞུང་ ‡ནས་ཀྱང་མདའ་དཔོན་འདྲ་བའི་རིམ་པ་བཞིའི་གོ་མིང་སྤྱད་དེ་གཟེངས་བརྟན་བཀྲིས་པ་ཡིན་པས་ས་གཞུང་
 ལས་བྱེད་ནམས་ནས་ལག་འཁྱར་བྱུང་གསལ་ལྟར་རོགས་རམ་གནང་འོས་ཀྱི་ལག་འཁྱར་དུ། ལྷ་བྱི་ལྷ་ཚེས་ལ། Seal of the Talai Lama.
 ཕྱ ཉ

Translation.

DIPLOMA.

When I, Talai Lama with my Court, sojourned in India, to whatever place of pilgrimage I went, Legs-dan, Head Police Officer, being especially deputed by the British Government as a guide, rendered satisfactory service, from the first to the last. He knows (his work) fully. That he may, for the good name of the (British) Government do better services, the Tibetan Government has complimented him with the 4th class title and (military) rank like that of Mdah-dpon. That British Officials may know from this his fitness to deserve their kind help, this diploma, dated the 1st of the 6th month, year *water-mouse*, July 1913 (is granted to him).

* དབྱིན་གཞུང་། or ས་གཞུང་། (དབྱིན་ *dyin* stands for English, and ས་ for *Sarkar*) British Government.

† གཞུང་། literally signifies centre or central, but is ordinarily used to signify Government.

This letter-patent, bearing the red round seal of the Talai Lama, was granted to Mr. S. W. Laden La, of the Bengal Police. He assisted me in the Press, when my Tibetan-English Dictionary was in the course of being printed.—*Sirat Chandra Das*.

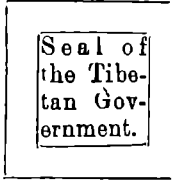
གཤེས་ is a term of emphasis, signifying 'certainly'.

ལག་འཁྱར།

བཀའ་ཤོག།

༡༡། *ས་སྐྱོང་ནང་བརྟན་ཡོངས་ཀྱི་བདག་པོ་ཧྲ་ཡའི་བླ་མ་†རྟོན་འཁོར་བརྟན་རྟོན་གྲུ་ཆེད་སྐོར་རྩི་མེད་དུ་བསྐྱོད་སྐབས་དཀྱིན་གཞུང་གིས་ཆེད་འཇུགས་གནང་བ་ཉི་མེད་ཀྱི་ལྷན་སྡེ་པར་ཅིན་ཀྱི་རྟན་ཅན་སྡེ་ཀྱི་ལེ་ལེགས་ལྷན་ནས་དོས་རྟོན་འཁོར་རྒྱ་གར་འཕགས་ལྷུ་གུ་གནས་རྟོན་མཇུག་བསྐྱོད་སྐབས་བབས་རྒྱས་མངའི་ཞབས་འགུར་དང་། འདི་ཕྱོགས་ལོ་ངོ་གསུམ་ཅམ་མོད་རིང་དཀྱིན་གཞུང་བཀའ་འབྲེལ་རྒྱ་གར་གྱི་བཀྱིས་སྐོ་གང་ཅིར་ཡིད་མཐུན་འཁུར་ཆེ་གང་ལེགས་བྱུང་རྟོན་ལེགས་རྒྱུས་གཟེངས་བརྟན་ཆེད་རིན་ཆེན་དང་པོའི་རྟགས་སྐྱ་སྦྱང་པ་དཀྱིན་གཞུང་ལས་རྟོན་མཇུག་པོ་ཁག་ནས་དེ་རྟོན་མན་ཆ་ཡོད་པ་ལྷ་རྒྱུད་ལག་འཁྱར་དུ་རྩ་བྱི་བོད་བླ་ཚས་ལ།

4 24

Translation.

DIPLOMA.

During the visit of the Tālai Lama, Buddha's Vice-Regent on Earth, with his Court, to Darjeeling for an important religious purpose, when (His Holiness) was accorded a most cordial reception by the British Government (Mr.) Legs ldan, District Deputy Superintendent (of Police was on duty). When, under Government orders, he acted as a guide during His Holiness' and party's sojourn extending over two years, including pilgrimage in the sacred places of *Ārya-dēça* India, he behaved becomingly and rendered satisfactory service. In recognition of these (the Tibetan Government) confers on him a gold medal (and hopes) some Government Officers will know from this that Legs ldan has been useful (to His Holiness). This letter-patent is dated (To-mo), the 25th of the 5th Tibetan month, year *water-mouse*, June 1913.

* རང་བརྟན་ the orthodox Buddhism *i.e.* according to the doctrines of the *Tripitaka*; opposed to ཕྱུ་བརྟན་ the religion of the outsiders; heretical.

† རྟོན་འཁོར། The Court (of the Dalai Lama) comprising, གསལ་དཔོན། Sol-pon, གཟེམས་དཔོན། Zim-pon, ཚས་དཔོན། Choi-pon, ལྷ་བཅར་མཁན་པོ། Ku-ohar khan-po, གཙམ་པོ་གུང་། Tsan-po-Kūng, ངས་ག། Dsa-sag, ཧྲ་ལྷ་མ། Tālama, ལོན་ཅེན་གཉིས། Lon-ohen gñis the two Chief ministers (Sha-dā and Shol-khang). (See the Frontispiece).

Analysis of the Appendices.

APPENDIX I.

IDENTIFICATION

(of the soul of a deceased Lama with that of a Child-Pretender).

By command of the Emperor of China, the 14th Hierarch of the *Karma-pa* (Buddhist Sect of Tibet) was entitled *Shulai Tā-pau-wa Wang-Zi-then tsi-tsā hu-o* Lord over the monasteries of *Szi-then* western country (Tibet). He bore the religious name of Theg-pa *Mchog-gi Rdorje* (in Sanskrit, *Parama Vajra Jñāna*). His rescript runs thus:—

Hear and be sure, ye the general public of Jambu dvīpa and particularly the clergy and the laity, great and low, the Lamas and the priests, the Ruling King, the ministers, captains and lieutenants, &c. (of Sikkim). Whereas this son of the Ruling King *Dharma-Raja* (of Sikkim) being identified by me as the embodiment of the soul of *Karma Rin-chen űes-don bstan hdsin* (the deceased) nephew of *Kun-Mkhyen Situ Rin-poche* of *Mdo-Khams*, and also installed as High-Priest, has been placed on his seat and given (the religious) name of *Karma sgrub brgyud bstan hdsin dar rgyas lhun-grub űes-don dvan-po*. He having duly graduated himself in the (holy) Orders of *dge-tshul* (*Çramaṇera*) and *dge-sloñ* (*Çramaṇa*) and having received consecration and initiation in the deep training of the new and older forms of mysticism, to turn an adept thereunto, has been appointed bishop over the following monasteries of his own sect:—

- (1) *Karma Rab-bstan gliñ.*
- (2) *Karma Bkraçis chos-hkhor-gliñ.*
- (3) *Karma Chos-hkhor gliñ.*
- (4) *Karma Hchi-med rgyan dven.*
- (5) *Karma Grub-brgyud-bstan dar gliñ.*

The (new) incarnate Lama, by adopting the best means and methods of work, should with unflagging zeal, exert himself to the propagation of the religion of Buddha and work impartially and without prejudice. The religious classes should obey the Lama's behests, observe the customary laws and canonical regulations and act according to the established methods. The faithful believers and alms-givers should also pay him due respect, venerate and obey him.

This letter was issued on an auspicious date in the year *water-tiger* from the great Buddhist College of Hog-min in Tshor-phu.

འཇུགས་དུས། abbreviation of དཀོན་མཚན་གྱི་འཇུགས། དཀར་འཇུགས་ and རྣམ་གཤམ། present, past and future.

རབ་འབྲམས། same as རབ་འབྱོར, excellent; become supremely good.

འཇུན་ལས། high office or commission.

དབང་བསྐྱར། to endow with power or authority or spiritual sanctity.

གོང་མ་ཚེན་པོ། The Supreme Ruler; Emperor.

གཞུ་ལའི། གནང་བའི conferring.

རྩ་ཕུ་བཟང་། རྩ་ཕུ་འདྲ་བའོ། རྩ་པོ། precious like a gem great and kingly.

ཕྱ་ཐེན། western country, Tibet.

ཅེ་ཅུ་རུ། རྒྱལ་པོ་དམའ་པ། his holiness; saintly personage.

གསུམ་ statement here signifying rescript or decree.

ལེན་ clergy, priest.

ལྷ་ laymen, laity.

འཇུག་ explaining, རྩོད་ disputation, religious controversy; བརྩོམ་ mis-spelt for རྩོམ་ composition, writing books.

དུངས་ལེན་ taking one's order or wish in the spirit it is delivered; obeying implicitly and cheerfully.

ལྷེས་ mis-spelt for ལྷེབས་

ཡོན་ as in མཚན་ཡོན་ and མཚན་གནས། ཡོན་བདག་ lit. gift to Lamas, but ordinarily for ལྷེན་བདག་ *dānā-pati*, alms-giver.

APPENDIX II.

(*Marriage of Lha-ding Princess Yeç-s grol-ma with the Sikkim Mahārājā Thu-tob Namgyal and his half-brother Hphrin-las Namgyal in 1882.*)

In the beginning of the year *water m. horse*, 1882, the marriage of Mahārājā Thu-tob Namgyal and his half-brother Thin-leh Namgal with Ye-çe Dolma, Princess Lhading of Lhasa, was definitely arranged for. All preliminaries, according to the customs of Tibet, having been gone through, the marriage took place in the autumn of the same year. The geneology of the Lhading family, on the father's side is given, tracing its origin to the Çākya race of ancient India. This is followed by the account of several ancestors of the bride on the mother's side, and the services the ancestors of the two lines had rendered to Government. Then comes the presentation of what is called the proposal-wine (*sloñ-chañ*) and the bride's price-wine (*Rin-chañ*); these being ceremonially performed on auspicious dates, the bride-groom's party was received in pomp and the marriage was duly celebrated with festive entertainments.

Then comes a description of the jewellery, ornaments, clothes, dresses, &c. (to be given to the bride) in a separate list.

Then follows an enumeration of the duties, both of the bride-groom and the bride, towards each other, and also to their respective fathers-in-law and mothers-in-law, the paying of due respect to them being strictly enjoined on them. Here the name of the Mahārājā's half-brother has been specially mentioned as the bride's joint-husband (thereby legalizing her marriage with him as well, according to the custom of polyandry prevailing in Tibet.) The parents of the bride here exhort their daughter to be equally faithful to her chief and joint-husband. The marriage deed concludes with the signatures and seals of the Mahārājā's mother, half-brother, and also those of Lhadang Kusho and his sons, and the marriage witnesses, &c.

ལྷ་མིང་ས་ a particular family name, ལྷ་མོ་ས་ princess, a nobleman's wife; equivalent to *Rānee* or *Mahārānee*.
 དམ་ཚེས་ holy religion, Buddhism; in Sanskrit, *Sad-dharma*. དབྱུང་རྒྱུས་རྩ་སངས་། summer-produced drum-sound, i.e., the rattling thunder of summer. རོན་པའི་རྒྱལ་ king of love i.e. Cupid, *Kāma-deva*.

རྒྱལ་པོའི་ལུས་ lit. the mother of all Buddhas; the Goddess Tārā, deliverance or *Nirvāna* personified. In the *Niā-ma* or *Karmapa Tāntrik* School she is called the goddess *Kuru Kullé*. The later *Tāntriks* make her the *Çikṭi* of the Buddhas. རྩོམ་གྱི་ལྷ་ the god who dispenses wealth; he is called མ་ཡམ་ the conquerable one. རོན་པའི་དབྱུང་རྒྱུས་ the rain of wished for things དབྱུ་ signifies, 'many'. དམ་ཚན་ fearful spirits who used to do mischief to the Buddhist were bound down under solemn oaths to defend Buddhism. དམ་ཚན་ lit. under vow or oath.

ཕྱག་རྒྱ་ (*S. mudrā*) mystic configuration, represented by thumb-impression on deeds and contracts of a solemn nature. རབ་བྱུང་། the Cycle of 60 years introduced, in Tibet, in A.D. 1026, from Sanchi (*Çrīdhānya Kāṭaka* in Southern India. Its first year being designated *Prabhava Rab-byuñ* the Cycle itself came to be known by the name *Rab-byuñ*. ལྷ་ཚོགས་ *chitra* the variegated one, it is the 16th year of the Cycle, in Tibetan ལྷ་པོ་རྩ་མོ་ *Water-male-horse* year. (See Appendix V).

རྩོམ་ལུགས་ according to the Calendar that was introduced in China by the early members of Tā-Yuan or the great Tartar dynasty of Mongol Emperors.

ཕྱིད་པའི་
 ལྷག་གི་ལྷ་བོ་ } spring (season) month, i.e. April, called the *Tiger* month.

འཕགས་ཚེན་ལུགས་ རྗེའི་གཉེན་ the most holy mine of mercy, i.e. *Bodhisattva Mahā Kāruṇika* or *Avalokiteçvara*.

གཏུལ་ཤིང་། the sphere of *Avalokiteçvara*'s work of converting people into Buddhism. ཚམ་ཁ་གསུམ་ the three great Provinces of Tibet. ས་ཚོགས་ geographical divisions.

ཚམ་གྱི་ཚམ་ཁ་ the Province (where Buddhism flourished) comprised དབྱུས་ and གཅོང་ (U and Tsang).

ལྷོ་རྩོམ་ the name signifying the Southern country of defiles or ravines, was given to Sikkim and its neighbourhood by the Tibetans.

འབྲས་མོ་ ལྷིན་པའི་ འབྲས་མོ་ ལྷ་གནས་ དཀར་མོ་ ལྷོངས་

Rice, ripening, lovely land, hidden place, white, cultivated field or cultivation is the full name by which Sikkim is known to the learned of Tibet. Its abbreviation is འབྲས་ལྷོངས་ land of rice-cultivation.

མལ་ཕྱོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ lit. the King who subsists on land produce (*Bhū-bhuja*). The Tibetans address the Mahārājā of Sikkim as འབྲས་ལྗོངས་སུ་ཕྱོད་པ་ (in Sanskrit, *Bhū-bhuja*).

ཐབ་ཤིས་ wife. གནས་བཤོམས་ Heaven-protected, celestial.

དགའ་བ་བརྒྱ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་བུ་ཞེན་པོ་ is the pedantic name of the present Lhasa Government. Its common and simple designation is རྗེ་པའི་གཞུང་། *Debā-shung* the Government under a religious sect i.e., of the *Gelug-pa* or Yellow-Cap Sect; on coins its name is inscribed as དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་། The palace of (*Tuṣita*) victorious in all quarters. *Tuṣita* is the name of the Buddhist Paradise where Maitreya *Bodhisattva* now presides. He is the coming Buddha.

སྲིད་གཞུང་ dominion, Government. འབས་འདེགས་ service as in Civil, Medical or Military Service. མཇུན་ན་འདྲན། (in Sans. *Purohita*) Prime Minister.

གོ་གནས་ official rank or dignity. བརྒྱད་པ་ཚེན་པ་ the 8th (Dalai Lama) in succession from བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ Sonam Gyatsho.

ནི་དག་ civil or spiritual and military. ཚ་ལོ་ title or order. རང་མའི་ལས་ཚན་ confidential officer of state.

རྩ་མའི་ཚད་པ་ uninterruptedly; without break. རྗེ་དཔོན་ a chief or district officer. ར་པོད་པ་ name of family. རྩ་མའི་གོ་མིང་ a Chinese title; རྩ་མའི་རྩྭ་དང་རྩྭ་མེག་ decoration of sapphire or ruby button on caps, with peacock's feather thereon.

རྒྱལ་མཚོག་བདུན་པ་ཚེན་པོ་ the seventh Dalai Lama Kal-zang Gya-tsho བཟུལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གོར་བོད་རྗེ་གཟར་ the war between the *Gurkhas* and the Tibetans. *Gor* stands for Gurkha, *Bod* for Tibet; རྗེ་གཟར་, war; fighting. ཟེའི་ཟེའི་ hereditary དཔལ་རྒྱ་ལའི་ཚ་ལོ་མི་རབ་གྱི་དམག་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ (military rank) n. of a high Chinese hereditary military Order ཚ་ལོ་, order or dignity.

འབར་ལེ, *Hbah* for Bathang and *Li* for Lithang (two provinces) in Eastern Tibet ལར་དགོངས། ལར་རྒྱའི་དགོངས་པ་ འབས་ལྷན་འབྲེལ་རིགས་ those who were in Government Service. རྩུན་མཚེད་ brothers and sisters. སློང་ཉེར་ (སློང་། proposal or asking for giving in marriage) ཉེར་ (promise) to give away (in marriage).

ཚོས་ by casting lots. ཞིབ་ཚོལ་ deliberation; in conference with.

ངོ་ཐོན་ for རྒྱགས་ཡན་གསེབ་, to be of service, or help. ཚབ་ཅེག་ for ལྷན་ཅེག་, together with, in company with. སྤང་གྲངས། སྤང་ that which is to be avoided or left off; ལྷན་ that is to be taken in earnest, or done or accepted.

གཟན་དཔང་། marriage witness. རིུ་ also sometimes རིུ་, seal or seal impression. ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར། *Subhāṣita Ratna nidhi* name of a book containing moral sayings, by Čākya Pañchen Kungah Gyal-tshan. ལ་རབ་ཕྱོད་པ་ noble deed or conduct; behaviour of the great; high character.

མ་རབ་ཕྱོད་པ་ mean or sordid action or behaviour. མོར་གནས། རྗེ་རྒྱན་ནང་བཞེན་ as in former custom or procedure. རྒྱན་འཕྲུངས་། at all times, རྒྱལ་པ་རེ་བཞེན། མི་ཤིག་ cannot be broken. གཡུང་བྱང་གི་མཇུང་ the knot or tie of marriage solemnized under the symbol of *Svoastika*.

ཞལ་གཏེར་ the Steward General of Lhasa. དཀར་ལྷང་། name of an individual.

APPENDIX III.

A Pass-port and Road-bill.

THIS Achārya Pureñ-giri was sent on a mission for increasing beneficence. During the war between Bhutan and India he saved many souls from untimely death and thereby accomplished a great object. He is hereby granted a life-allowance. Whenever he comes to Tashilhunpo with as many servants as he likes, (he is to get it consisting of) tea, butter, rice, meat, barley-flour, corn-flour, (food for) riding horse, and lade animals he may have with him, all in sufficient quantity. When going to any quarters, he should be furnished with tents, accommodation in houses, ponies or mules for conveyance, beasts of burden and guides, &c., to help him in his journey to any place. His Holiness Blo-bzañ Dpal-ldan Yeçes dpal bzañ-po taking a personal interest in his welfare, grants him this letter-patent for his protection and safety, That His Holiness' wish may be honoured by all he has fixed his own seal on it. Accordingly all people great and humble should observe the rule (མཛད་མཛད་ལོང་ག) of "avoiding and doing". (This letter) is dated. (Tashilhunpo) the 1st of the 9th month, year *Tree-serpent* in the 13th cycle (རབ་བྱེད) 1774 A. D.

N.B.—It may be remembered that, at this time, this Tashi Lama was the Supreme Ruler of Tibet.

Official order for Food Allowance, &c., to Purñagiri.

Conformably to the wish expressed in his holy general order by *Kyab-gün* (Lord-protector) in respect of Achārya Purñagiri, he will get from the *Government Stores* personal allowance every month in barley flour—3 *Khals* of full *bré* measure; corn-flour 2 *Khals*; one and a half good carcase of sheep (dry or cured in cold air); for his personal attendants, should there be any, 2 *Khals* of barley-flour and 1 *Khal* of corn-flour and one sheep carcase per head. If he has any horse for his personal use, one *bré* measure of bran, for use with water. All these provisions should be of the best (and not of inferior) quality. This order-voucher is dated year *Tree-horse*, the 25th of the 11th month, in the 13th Cycle, 1763 A. D.

Road-bill to Achārya Dharjir-gir.

The *Gan-pos* (village elders or head-men) and the བཤམས་ common people, *Jóng-Pons* and *Shi-Pons* (subordinate *jongs*) residing on the road from Lhasa *via* Tashilhunpo and Phagri to India, be sure that under order of the Chief High Imperial Commissioner and Confidential Minister *Tung-thang Chenpo Achārya Dharjirgir* and his servants bringing letters of the *Shahebs* from Calcutta, while travelling back (to India) at whatever place they may halt or stage, should be supplied with provision for journey, food, fuel, two saddled *yaks*, 5 riding ponies for their conveyance, and ten lade animals with two attendants or *coolies* at every stage.

The letters with enclosures, silk scarves, &c., from *Tung-thang Chenpo* to the *Shahebs* of Calcutta being forwarded by the hand of this (messenger) to a great distance, there should be not the least detention or delay in the transit on the way by the *Jong-Pons*, *Shi-Pons*, *Gan-po* and the common people.

It is important that nothing occurs like rambling about on throwing off (of the letter). The date of the starting of this (messenger) being noted in the Register of the *Yasun* of the Resident Anapa, laziness (on the part of the authorities on the way) will surely necessitate subsequent inquiry. For this reason, do the needful and avoid negligence, &c.

The guide and his servant should be supplied with two *through* relay ponies from Lhasa *via* Tashilhunpho to Paagri and back, besides food and fuel at the halting stages. These should be collected and supplied.

Carry out the above official order of Pass-port and Road-bill issued by the *Gyal-wang-chog* (Dalai Lama). *Water-or* year, 12th of the 2nd month.

ལྷ་གར་ཕྱིན་གྱི་ལམ་འཕྲོད་ lam-hkhyod on the road for going to India.

རྫོང་། for *jong* authorities ; གནེས་ for *shi-kha* authorities.

གན་ for *Gambu* head man (*Panchayit* man). དམངས་ common people ; ལོང་མ་བདག་པོ་ཚེན་པོ་ the Emperor of China.

བཀའ་འཕྲོད་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ the Chief High Commissioner.

ནང་སློན་ Confidential Minister ; ཕྱིར་ཐོག་ on the return journey.

ཚ་གནག་། ཚ་ halting at noon and གནག་ staying at night.

ལྷོ་ཆས་ for འགྲོ་ཆས་ same as ལམ་ཆས་ provisions &c. for a journey ; road-provisions.

རྫ་འབམ་ རང་རྒྱུ་ relays at every stage ; རྫ་ཕྱུ་ ponies supplied by village people, free of cost. དམ་ཁལ་མ་ ladee animals such as donkeys, yaks, ponies carrying loads ; མ་ཚེགས་ fixed staging or halting places མི་རྩེད་ cooly without load on his back ; བཟུ་གཏོང་། collect man and conveyances for despatching ; གར་ང = མངུ་།

འདི་པ་ this man *i.e.*, here this messenger ; བཀའ་རྒྱ་ official communication.

གནང་རྟོན་ enclosure or accompanying presents.

རྩེད་ཁྲུད་ idiomatically མགྱོགས་ to expedite despatching.

ལམ་འཕྲོད་ falling on the way ; འགོང་འགྱུར་ delay and obstruction.

ཕྱ་མོ་ཚམ་ the least, slightest. ཁྲུམས་ for འཁྲུམས་, rambling about, throwing off.

སྐུར་ losing ; ལྷ་ཚོ་ in the event of doing ; མོན་ཚོ་ time of starting or issuing ; *Ampa* Chinese Imperial Resident.

ལ་མོན་ (Chinese-office) ; གཞུང་ཁྲུག་ Government Register.

འགོད་མངའ་བ་ noted down ; ལེ་ཐོགས་ laziness or relaxation.

གར་ཚོ་ in the event of occurrence ; རྗེས་གཟོན་ reminder or *Ta-keed* ; སྤང་ what is to be avoided ; ལྷངས་ what is to be done as in duty bound, *i.e.*, taken in earnest.

རྗོ་གན་ a guide, one knowing the place ; རྫོང་རྒྱུ་ through journey from *jong* (district) to another *jong*.

བཀྲས་ལྷུན་ for བཀྲ་ལེས་ལྷུན་པོ་ Tashilhunpho (the grand monastery of).

ལྷ་རྒྱུ་མངའ་. He protected of Heaven. The name by which Emperor Kuenlung was known to the Tibetans.

APPENDIX IV.

TO HIS MAJESTY THE KING-EMPEROR WHO REIGNETH RIGHTEOUSLY

BY

TURNING THE WHEEL OF GOVERNMENT WITH THE STRENGTH OF HIS MORAL MERITS (*Punyabala*).

THE TĀLAĪ LAMA presents his best compliments. Himself and Court, journeying pleasantly, have arrived. Thanks for the excellent arrangements made by the British Government for their residence here. A statement of their difference with the Chinese Ministers has been sent to the Viceroy. Should the Government, taking up the cause in earnest, provide for the present and future (state exigencies) and extend help and protection accordingly, he begs to say that these kindnesses will afterwards be gratefully borne in mind.

At present, in the hurry of business, this letter to avoid being sent empty, is accompanied by a long silk-scarf containing holy inscriptions, an image of Buddha of great sanctity, one bell and *Dorje*, gold-dust weighing 15 *Tolas* and 5 pieces of best satin of variegated colours.

ངོ་པོ་རང་ (ངོ་self and བཞིན་ Court or Official retinue); ལས་བཞིན་ journey or travelling; བདེ་ལྡན་ཐོག་ besides being pleasant; ཕྱི་གཞུང་། British Government; རྒྱུ་སྒྲིག་ arrangement for residence; ཡོ་རྩལ་ཤང་བཞེས་ well furnished; འབྲེགས་མིན་ disagreement; རོགས་སྐྱོང་། help and protection; དམ་རྟན་མཛད་ espousing the cause earnestly;

བགྱིན་ (བཀའ་བྲིན་) kindness; རྗེས་བཅངས་ཚག་ལ་ may be permitted to bear in mind *i.e.* will remember; ལྷ་ཇམ་ lit. divine article *i.e.* silk-scarf; ཕྱིན་ཅན་ for ཕྱིན་ལྷུབས་ཅན་ possessing sanctity; རྗེ་རྩལ་ *i.e.* རྗེ་རྗེ་ and རྩལ་བུ་ signifying thunder-bolt and bell; མ་ཚང་ one pair complete, ལྷོར་ rupee.

TO THE FAITHFUL JAPAN LAMA

WHO IS CHEERFUL IN THE PRACTICE OF BUDDHISM AND SMILING AS THE ANTHEMS OF THE EIGHT PETALLED LOTUS OF YOUTH.

IN the year *Tree-serpent*, while at Calcutta, you made me present of a sacred conch-shell encased in a small box. This time you have sent to me the book of the Essence of Buddhist Scriptures in Chinese, through one Buchung of Kabug (Kalimpong). This having reached here undamaged has pleased me as a medicinal gift. Being in good health, I remain absorbed in the thought about the welfare of all living beings. Now, agreeably to your request, one complete set of *Kahgyur*, cleanly printed will soon be ready for

འབྲེགས་ཅན་ Japan; ངོས་ lit. by me, here used as 'myself'; མཛོད་ལྗང་ accompaniment; ལྷོར་ should be ལྷོར་ཅུ་ case or vessel; རྗེ་རྩལ་གོ་རྗེས་ལྷོ་བོ་ the essence or pith which is most delicious. རྗེ་ལས་ lately; ཀ་ལྷུག་ (for Kalimpong); ལྷོ་རྗེ་ name of an individual; འདུལ་ constitution, body; འགྲོ་ལ་ to all living beings, or moving ones; ལྷོ་ལ་ for ལྷོ་ལ་ = ལན་ལ་ to be useful; རོགས་པ་བྱས་པུ་ (should be རོགས་པ་ལུ་བྱས་པུ་ for certainly presenting; རོགས་ལྷུགས་མཛུད་ for རོགས་ལྷུགས་མཛུད་ as a symbol of relics and charmed knots; ཇམ་ (for ཇམ་ article or thing; ལ་ཚན་ for ལ་ཚན་ kinds of things, chapter in books.

presentation to the Buddhist Church of Japan). Please let me know soon when you will come (to take delivery of the same.) Lastly, (I wish) you take care of your health and make progress in doing religious works. You may send me news and topics by and by. This letter of auspicious date is sent with enclosures of a scarf and silken-charmed knot and with several sacred articles together with sanctified relics.

TO THUB-BSTAN RGYA-MTSHO, THE MONGOL ASTROLOGER.

Lately this year in the 7th month our Lord Protector *Dorjechañ*, whose kindness to us all was unrivalled, has passed away. That moral merits may accrue to all living beings, we should offer our prayers for his residence in the holy mansion of *Sakhāvati*, a new sacred *Mausōka* should be erected to enshrine his relics with other like objects, after former precedents. If arrangements for its construction and supply of materials cannot be made here, we shall send orders to that direction for copper sheets &c., where these come from. There, it is hoped, you will, remembering the kindnesses you had received while here, earnestly exert yourself to render assistance, as one knowing the place and the market rate of things.

First (of all) the price per *seer* of copper-sheet which will easily take gold-gilding, should be ascertained, then the price of quick-silver of superior quality in weight, how many ounces or what quantity, in measure, per *rupee* should be ascertained, before purchasing the same. What is the market-price there ; how

མཚུངས་ལྷོ་མ་མཛེས་པ་ having no rival or equal ; unrivalled.

རྩེ་བཅང་། *Vajradhara*, the supreme deity of the Lamaic school ; his spirit like the Holy Ghost of the Christians is said to descend for inspiring the incarnate Lamas. Hence they are all designated *Dorji-chañ* or *Vajradhara*.

བསོད་ནམས་ཀྱི་དྲུང་ within the bounds of one's moral merits.

མ་ཚུད་པ་=མ་ཤོང་པ་ could not be contained or kept in.

གནལ་སྐྱེ་བའི་བོནོད་པ་ mortal frame, in mundane existence.

ཚས་དབྱིངས་སུ་མནལ་ཚུལ་ entering into the spiritual state of existence.

ཞིང་མཚོག་དམ་པར་ in the paradise of *Bde-wa-chan* or *Sukhāvati*.

ཇི་འཕྲོས་ before all, at the outset.

ཐོན་འབོར་ཆེ་ཆུང་། much or less in quantity or measure.

ཞེ་སྤྲོབས་ profit arising from.

མངོན་ཚུང་ཉང་ཅོད་ secretly ascertaining by private inquiry.

གཏན་འཁེལ་ sure and positive.

ལྷགས་ས་ consecrated with *mantras* or charms.

བཀའ་བྱུ་མ་ personal writs.

and with what profit these can be purchased? In ascertaining these less talk and more secrecy and quiet observation should be maintained. Please to send sure and correct information (on these points) by the hand of this man, with enclosure of a *Kha-tag* (silk-scarf) with consecrated relics.

རྩོད་ལམ་ for རྩོད་ལམ་ according to former precedents.

མཚན་ལྷོང་རིན་པོ་ཆེ་ the precious holy *Mausolia*, the grand three-storeyed lofty edifices of stone masonry roofed with gold-gilt copper domes, constructed in Chinese style, at Tashi-lhunpo, for enshrining the relics, of the Tashi Lamas.

TO PANDIT ÇRI SARAT CHANDRA,

WHO IS WELL VERSED IN ALL THE ARTS.

Presenting special compliments; on hearing that you are in the enjoyment of good health at that place, I got the rarest joy and immense delight. Here, in Tsang, our *Kyab-jé* * *Seng-chen Dorjé-chang* presides over the monastery of Tashi-lhunpo. We all are happy as heretofore. I *Tung Choi-dsad*, herewith present, in the auspicious conjunction of events, a light-yellow *Khatag* (silk-scarf) called *Khalkha-choidar* as a sign of my meeting you in no distant time. The details (about here) fit for communication will be conveyed to you by Phurchung. If you happen to send me any letter, I beg you will kindly do so by the hand of Phurchung and not through any other person.

ཆོད་ special; འབྲུག་ offering i.e., compliments; དེ་ཁོ་ལུ་ there, in that place; ཉིད་ལྗེ་ your person; ཡར་ངོ་འོ་ the increasing moon, crescent. ཐོན་གྱི་རྒྱུ་ལ་ having come to the knowledge of my humble self.

མི་གཉིས་པའི་དགའ་དང་། incorrectly written for མི་རྩོད་པའི་ that can hardly be got.

འདི་ཁོ་ here: བགས་ལྷན་ for བགས་ལྷན་པ་; ལྗེ་ལ་ * is same as ལྗེ་བས་མགོན་ one who grants refuge in danger; དབྱུག་འགྲོད་པ་ become head or president; ལུ་ for ལུ་ཆེན་ ཐོན་ little or humble self; ཆོས་མཚན་ n. of an individual. དངོས་མཇུག་ personal interview; མཇུག་མཚན་ token of meeting or visit such as a *Khatag*, presentation silk-scarf &c.

Subject-Analysis.

OF

APPENDICES IV—XI.

བཀའ་ཤོག།

THE word མགོན་ལགས་པ། *Mgron-gñer* literally signifies receiver or entertainers of guests. It is generally applied to an official of the rank of Private Secretary to a great Lama or Chief. Lama Ugyen Gya-tsho, *Rai Bahadur*, while holding the position of Deputy Magistrate at Kalimpong, was appointed to this Honorary Office by His Highness Thutob Namgyal, K.C.I.E. Mahārājā of Sikkim. The Lama belonged to the *Gonsag-pa* sect of Kham which coming from the Do-med District of Mi-nag, in Ulterior Tibet, had resided for some years at Lhasa and Sakya before finally settling in Sikkim. Several of the Lama's ancestors had rendered good, loyal services to the state for which they were raised to distinction. The Lama had very faithfully served the Mahārājā and his family during the time they were kept as state prisoners at Darjeeling and Kurseong.

THE *Jongpon* of Bumthang in Bhutan རྒྱལ་ཡུལ། acknowledges the receipt of a letter and presents comprising of a stone *Chaitya* and other articles sent by the Japanese Buddhist monk, *Ekai Kawaguchi*. He writes him to say that he was pleased with the letter. He was unable to send for the *Kahgyur* (Encyclopædia of Buddhist Scriptures, in 108 volumes) of Kham, Dergé-print on account of the disturbed state of that country. He has heard from rumour that the printing establishment at Dergé had recently been burnt by the Chinese soldiery. If, however, the rumour proves false, he will send his messenger with *caravans* proceeding to Kham to fetch the *Kahgyur*. He encloses a silk scarf for the Lama's acceptance.

APPENDIX V.

HERE is an enumeration, in Sanskrit, of the names of the cycle of sixty years that was current in Southern India, *i.e.*, in the regions to the south of the River Narmadā. The cycle is called *Vrihaspati Chakra*. It is stated in the *Kala Chakra Tantra* that it was introduced in Uttara Çambhala being taken there from Çridhānya Kāṭaka in very early times. According to Tibetan historians, Chilu *Pandita* introduced the cycle, in Tibet, in 1025 A.D., where it is called Rab-byuñ, in Sanskrit *Prabhava*, from the name of the first year of the cycle. Uttara Çambhala was the name by which the capital of the Bactrian Empire of the Eastern Greeks was known to the Mahāyānā Buddhists. I may identify it with the Sanskrit, Balokshya mentioned in Kṣemendra's *Avadāna Kalpalatū*.

APPENDIX VI.

SARAT CHANDRA made arrangements for his journey, employing Lama Tshering Tashi and Paldor to go with him to Lhasa. Early in the morning of the 25th of the 3rd month, year *Water-horse* 1882, after making reverence to Lama Seng-chen Rimpo-che, he sought refuge in the Three Holies and obtained his blessings. Then, receiving a fare-well scarf from the hands of *Kusho* Tung-chen, he started on his journey. The way lay along the thinly wooded banks of the Myang-ohu, a tributary of the Tsang-po. Reaching Gyan-tse, he interviewed Lha-cham *Kusho* in Phala's residential Villa called *Gongyal-gah*. Her ladyship requested him to give some medicine to the *De-pa* of her Gyan-tse estates who was ailing for some times. That officer entertained the party with tea, Tibetan dishes, etc., making presents of some fine blankets to Sarat Chandra. These he respectfully returned. Then travelling eastward and keeping the *Shi-kha* of Dapon Chang-lo-ghan he passed by the *Gelugpa* monastery of Gahdan choi-phelling and Da-khyud village. He then passed a stream coming from the distant snows and the road to Phagri beyond which lay the monastery of Ne-ning. On both sides of the way there were villages, some of which possessed many deserted roofless houses. He then passed Dsing-rag, formerly a battle-field. Passing by the monastery of Ge-nen-sum and walking with difficulty on a narrow pathway he crossed the bridge called Kudoong Zumpa and arrived at the village of Gobshi where Lha-cham was staging. Here not being able to secure a good lodging, he spent the night in a horse-stall underneath a house. By exposure to cold and snow-storm at night, he fell ill. Next morning, being informed that Lha-ghan *Kusho* had left Gobshi, though still very bad in health, he proceeded towards Ralung. Passing by the *Ningma* monastery of Kha-vo, he reached Ra-lung, where, in a corner of the big house where Lha-cham's party was accommodated, he spent a sleepless night. He resumed his journey in the morning, amidst snow-storm and rain. This increased his illness. Passing by the right flank of Kharula, he came to the foot of the snowy mountain called Noijin Khang-zang. Then proceeding on his journey, he arrived at a place called Zawa. In the evening, he reached Nagartse. (Nang-kar-tse) Jong situated on the shore of lake Yamdo *Yum-tso*. Here, his illness having taken a bad turn, he was unable to travel towards Lhasa in the company of Lha-cham. The kind lady gave him a letter of introduction to her cousin, the incarnate Dorje Phagmo (*Vajra-varahi*), the Lady Superior of the great monastery of Samding. He then slowly rode towards Samding. He stayed for a fortnight in the house of one Namgyal, receiving medical treatment from two Tibetan physicians. The incarnate Dorje Phagmo very graciously expressed much anxiety on his account, the illness being acute bronchitis. She sent provisions consisting of barley, flour, tea, butter, mutton, salt, etc., for him. Recovering from his illness he slowly proceeded towards Lhasa and made pilgrimage to the sanctuaries there. He had the audience of the Dalai Lama on the topmost storey of Potala.

APPENDIX VII.

A CLEAR exposition of the doctrine of re-embodiment of the souls of *Bodhisattvas* in general, and incarnations of *Chanre-sig* in the Dalai Lamas. An enumeration of the first six Dalai Lamas. The present Dalai Lama's career delineated, his flight to Mongolia, visit to Peking, and return to Lhasa described. His flight from there and coming to Darjeeling in 1909-10.

An enumeration of the one hundred twenty-five great acts of Buddha Çākya Muni from the time birth of his to his death, and The places where he resided &c.

APPENDIX VIII.

FORMS OF CORRESPONDENCE.

- I. Letters to be addressed to Jong-pons, De-pa classes &c.
- II. Letters to be addressed to one's equals.
- III. Letters to be addressed to one's parents.
- IV. Letters to be addressed to ladies of high rank.
- V. Letters to be addressed to ladies of ordinary rank.
- VI. Letters to be addressed to one's wife.
- VII. Letters to be sent to women of humbler classes
- VIII. Letters to be sent to one's subordinates and servants.
- IX. Letters to one's relatives, senior in age and to superiors,
- X. Letters to one's relatives, junior in age &c.
- XI. Epistles to intimate friends.
- XII. A letter from De-pa Nor (gye) pa.

APPENDIX IX.

The love-songs of the sixth Dalai Lama, Tshang-yang Gya-tsho.

APPENDIX X.

The Bhoteas (Tibetan settlers in Sikkim and Bhutan) while picnicking, of which they are very fond, drink *murwa* (half-fermented millet served in bamboo jug, filled with boiled warm water; this they suck through a reed. *Murwa* drink seems more to excite than to debauch the mind.

Sramana Ekai Kawaguchi.

Darjeeling.

An account of the Pilgrimage of Ekai Kawaguchi to the great Sanctuaries of Tibet.

(ཡེ་ཤེ་པཎ་གླ་མ་ཨི་ཀའི་ཀ་ལ་གུ་ཅིའི་པོད་ལ་བསྐྱོད་པའི་ནམ་ཐར)

། བྱང་རྒྱུ་བྱུང་གསལ་མཇུག།

། ལྷག་བཟུང་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པ་དང་། བསམ་ལམ་འདམ་པའི་བའི་བཟུང་།

ལེས་མ་ཅན་གྱི་ལ་བར་བཅོམ་མཛེས་པའི། ལྷག་པོ་དབང་པོར་ལྷག་རྒྱལ་ནས། ལ། པཎ་ཀི་ཏུ་རྟོན་ཀ་རྒྱ་བ་ལས། *

ལྷག་ས་དགོས་ཚེན་པོར་གནང་བར་བརྟེན། ཡེ་ཤེ་པཎ་ལྷ་ས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ཡི། † པོད་ལ་འགྲོ་བའི་ནམ་ཐར་འབྲིས། ‡ །

<p>ཙ ༡ ལྷག་རྟོན་ལྷར་བྱང་རི་པོ་ཚེ།</p> <p>དཔལ་ལྷན་པོད་ལུལ་ལྷེས་བྱ་ལ། ༢</p> <p>ཚོས་ཀྱི་མི་རྟོག་ས་ལ་བརྟུན།</p> <p>འགྲོ་བར་སྐྱོས་པའི་རོན་གཞན་མིང།</p> <p>མ་ནི་བཙུ་བརྟུང་ལ་རྩ་ལོ་ན།</p> <p>རྒྱ་གར་རྩ་རྩེ་ལྷོང་དུ་སྐྱེ་བས། ༤</p> <p>དར་གནས་པཎ་ཚེན་རྟོན་ལྷ་དང་།</p> <p>བཟླ་ལྷིས་རྒྱན་པོའི་ཞབས་བྱང་ལ།</p> <p>དེ་ལས་རྩ་རྩེ་གནང་དུ་མཇུག།</p> <p>བར་ཚད་མ་ལོང་སྐྱོན་ལམ་འདབས། ༧</p> <p>སངས་རྒྱལ་བྱིན་རྒྱབས་ཚེན་པོ་ལ།</p> <p>ལྷོ་ལུལ་རྒྱ་མིག་བརྟུ་ཚ་དང་།</p> <p>ཇ་རངས་ལྷང་པར་བརྟུགས་པ་ཡི།</p> <p>མོ་གཞིག་ཅམ་ནི་བརྟུངས་པ་དང་། ༡༢</p> <p>དཔག་མིང་དཀར་བ་ལྷོང་ནས་ནི།</p> <p>བྱང་ཐང་བྲག་དཀར་རྒྱལ་རྒྱ་སྐྱེ་བས།</p>	<p>ནི་མ་ལ་ལའི་བྱང་ལྷོགས་ན།</p> <p>། དེག་ཚེན་ཚོས་ཀྱི་རིན་ཚེན་བརྟུགས།</p> <p>མང་བྱང་འབྲས་བུ་འབྱང་གནས་ལ། ༤</p> <p>པོད་སྐད་དམ་ཚོས་བསྟུང་པ་དང་།</p> <p>མི་བྱ་མོ་ཡི་རྒྱ་རྒྱལ་པར། †</p> <p>། ཀངས་ཅན་མཛོད་ལྷའི་གཟི་བརྩེད་ཀྱིས།</p> <p>མོག་པོ་ལེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་འི་དཔལ། ༧</p> <p>བརྟེན་ནས་པོད་སྐད་མོ་གཞིག་ཅམ།</p> <p>བདག་གིས་པོད་ལ་འགྲོ་བ་ཡི།</p> <p>། དེ་ནས་ལམ་གྱི་འགྲོ་བ་དང་། ༩</p> <p>མིག་རྒྱ་རྒྱ་པོ་གཞིན་དུ་བབས། ༡༠</p> <p>དུ་ལ་གི་རིའི་གངས་གར་ལ།</p> <p>དགོ་བའིས་ལེས་རབ་རྒྱལ་མཛོད་ནས།</p> <p>། དེ་ནས་དུ་རིའི་བྱང་པོས་ཀྱི།</p> <p>ལོ་ལེས་གནས་ཚེན་རྒྱལ་པོར་མཇུག། ༡༣</p> <p>རྫོས་ཚེན་རྫོ་བཟང་མགོན་པོ་ལས།</p>	<p>རྒྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དག་པའི་ཞིང་།</p> <p>བྱང་རྒྱུ་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་པོ་ལས།</p> <p>། བདག་ཉིད་ཇེ་ཡེ་ཤེ་པཎ་ཀི་ཏུ་ཡིས།</p> <p>བཀའ་བརྟན་བརྟུང་པའི་ལེས་སྐྱེད་དེ། ༥</p> <p>ཇེ་ཡེ་པཎ་ལུལ་ནས་གཏོང་ནས་ནི།</p> <p>རྩ་རྩེ་པོད་ཟེར་འཚར་བའི་གྲིང་།</p> <p>། ལྷ་སའི་བྱང་ལྷིག་དབང་ལྷན་དང་།</p> <p>བསྟུངས་ལྷང་པོད་ལ་འགྲོ་ཐབས་བྱས། ༨</p> <p>རྒྱུ་རྒྱལ་པོད་ཀྱི་མི་ནམས་ལ།</p> <p>མཚོད་རྟོན་ནས་སྐུམ་མཇུག་པ་དང་།</p> <p>། ཀངས་ཚེན་པད་མའི་གྱར་རྒྱལ་དང་།</p> <p>མཇུག་ཏེ་སངས་རྒྱལ་བུམས་པོད་རྫོམས། ༡༡</p> <p>རིག་གནས་དེག་ཚེན་གསང་ལྷགས་ནམས།</p> <p>གངས་ནས་གངས་རིར་ཇོག་པ་དང་།</p> <p>། རི་ལྷང་ཚེན་པོའི་གངས་འདས་ཏེ།</p> <p>དམ་ཚོས་ཟབ་རོན་ཐོས་པ་དང་། ༡༤</p>
--	--	---

* རྟོན་ཀའི་རྒྱ་བ, ཀར་ཏ་ཅོན་ད། † ལེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ Ekai in Japanese. ‡ མེ་ལ་ཅ 1897 A. D.

§ ལས་བྱུ་ by this name Katmundu the Capital of Nepal is known to the Tibetans.

མ་ཉི་ལུང་དང་གསང་ལྷགས་ཀྱི།
 ལམ་ནི་ཡང་དག་ཏུ་བ་ལས། ༡༥
 རྒྱུ་པོ་རྗེ་བ་ལྷན་ནས་ནི།
 གཞུང་དུང་ཚུ་པོ་ཀལ་བ་ལ།
 ཁ་བ་ཚེན་པོ་བབས་པ་དང་།
 སྒྲིན་ཏུ་ལྷག་ནས་དུན་མེད་ལྷར། ༡༦
 དེ་ནས་ཚུ་མིག་གང་ག་ཡི།
 མ་དྲོས་ཚུ་ཡིས་མེ་ལོང་ལྷར།
 མང་ཚེན་ཁ་འབབ་ཚུ་དོགས་ཀྱི།
 བྲེ་ཏུ་བྲེ་ལྷོ་གནས་ལ་མཇལ། ༢༡
 དག་བཅོམ་ལྷ་བརྒྱུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི།
 གངས་ཀྱི་རྩ་དུ་རྒྱུ་ཟེན་ནས།
 ཕྱིན་ལྷགས་མེད་བྱང་བྱང་བ་ཡི།
 དཀྱིལ་འཁོར་མཇལ་ཞིང་འཁོར་ཟེན་ནས། ༢༢
 དམར་མཚན་ཚུ་པོ་ཀལ་བ་དང་།
 རྩོ་དང་མལ་ལྷན་བཤོར་བ་ལས།
 ལོང་གར་གྱར་དང་རྩོ་གས་པ་ལས།
 རྩོང་དུས་ཚེན་པོས་འགྲོ་བུས་ཀྱང་། ༢༣
 གངས་ཀྱི་ཐང་དུ་རྒྱུལ་བ་དང་།
 བྲག་དཀར་ཚོམ་ཚེན་མདུན་དུ་སྒྲིབས།
 འཚེ་བ་དཀར་བ་ཐར་ཟེན་ནས།
 མཇལ་ཏེ་མེད་གེང་ལུང་ནི་འདས། ༢༤
 པར་ཚེན་དེ་ལ་མཇལ་བ་དང་།

དབང་ནམས་ལྷས་ཏེ་ཞག་འགའ་འདས།
 །རྩོ་དུ་ཐོ་ག་ཏེ་བྱང་ཐང་ལ།
 ཐང་གཅན་བཞེན་དུ་བཞོམས་པ་གཏོར། ༡༥
 ཚུ་ཡིས་འལྲར་ནས་ཤི་ཀར་ལྷག
 མཚན་མོ་ལྷན་ནག་བཀའ་པ་དང་།
 །སངས་རྒྱས་བུམས་རྩོང་འོར་ཟེར་གྱིས།
 ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་ལྷན་ཚུ་འབྱུང་ནས། ༡༦
 ལྷང་བའི་མ་ལམ་ལྷམ་མཚོ་ལ།
 ས་ལ་འཚེ་མེད་ཚུ་ཚན་བྱིན།
 །འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་གནས་ཚེན་ཏེ།
 གངས་རིན་པོ་ཚེར་མཇལ་བ་ལས། ༢༢
 དཔག་མེད་དགའ་བ་རྩོང་ནས་བརྒྱད།
 ལོ་ནི་ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་དགུ་པ། *
 །སྲར་ཡང་བྱང་ཐང་གར་ལ་འགྲོ།
 ཀྱང་ཚུ་ཚེན་པོ་གཏོང་བ་ལས། ༢༤
 གངས་ལ་མཉལ་ནས་གངས་ནི་བཟུང་།
 ལང་ང་ལོང་འེར་འགྲོ་གྱར་ཡང་།
 །ཞག་གསུམ་ཉེན་གསུམ་རྩོ་མེད་པས།
 ཡང་ཡང་རྒྱལ་ཏེ་ལང་རྩོ་འགྲོ། ༢༥
 གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་རྩོ་བཟང་པོས།
 སྲར་ཡང་བྱང་ཐང་འགྲོག་སར་འགྲོ།
 །གཅོན་པོ་ཀལ་ཏེ་ལྷ་རྗེ་ནས།
 ཚོས་ཀྱི་རྩོ་ཚེན་ཐོས་པར་གྱར། ༢༧

གངས་རིན་པོ་ཚེར་འགྲོ་བ་ཡི།
 རང་ཉེད་གཅིག་བུས་རྩོ་གོས་ཀྱི།
 །འགོན་འགྲོག་བྱང་ཐང་འགྲོ་བ་ལས།
 ལམ་མེད་རི་པོར་རྒྱུ་བ་ལས། ༡༧
 གངས་ཀྱི་ནང་དུ་མཉལ་བ་ལས།
 དྲོས་བུས་དབང་གིས་གསོས་པར་གྱར།
 །ལུས་སེམས་སྒྲིན་ཏུ་དུང་པར་གྱར།
 མཇལ་ཏེ་བའི་བ་དཔག་མེད་བྱང་། ༢༠
 རི་ལ་མཇལ་མཚོན་གྱུན་འགྱུར་བའི།
 རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་ཀམ་ཐོས་སྲས།
 །རྒྱུ་པར་དཀར་བའི་རྒྱལ་མ་ར།
 གནས་བཟང་རྩོ་བས་ཀྱིས་བདག་མེད་གར། ༢༣
 ཚོས་བཟང་པོ་དུང་བཞེན་གྱི།
 དཀོན་རྒྱ་མཚོ་ཡི་ཚུ་དོགས་དང་།
 །བཅོམ་རྒྱུ་གིས་ནི་རྩོག་པ་དང་།
 གངས་ཀྱིས་མིག་དུང་རྒྱུ་རྩོ་ཚུ། ༢༤
 ལྷ་སར་འགྲོ་བའི་རྩོས་སེམས་ཀྱིས།
 ལུས་རྩོ་བས་བཤོར་ཏེ་གཡབ་གཡབ་འགྲོ།
 །དཀར་བ་དཔག་མེད་ལྷོང་བ་ལས།
 ཇ་མར་རྩོ་གོས་རྒྱན་པ་ལས། ༢༥
 སངས་རྒྱས་བདུན་གྱི་སྲབ་དུན་གནས།
 ས་རྒྱ་པར་ཚེན་དགོན་པ་རུ།
 །དེ་ནས་བཀྲ་སྤེས་རྒྱན་པོ་ཡི།

* ལྷགས་ཚུ 1900, A. D.

དགོན་པར་མཇལ་ཉེ་བྱ་བྱེད་ཅིང་།
 དབྱེན་དགོན་གནས་ཀྱི་མཁས་པ་དང་།
 བཞེངས་པའི་མ་རྟེན་ཁང་མཇལ། ༣༢
 ལྷགས་སྤང་ལོ་ཡི་བྱ་གསུམ་པར། *
 སྤོང་བཅོན་གྲོས་པོ་ཚས་ཀྱིས་བྱིས།
 དེ་ནས་སེ་རའི་དགོན་པ་དུ།
 དམ་ཚོས་སྤྱབ་པར་བཅོན་པར་བྱས། ༣༥
 རང་སེམས་རྟག་ཏུ་དགའ་བ་དང་།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་སྐྱེད་གནང་བ་དང་།
 དགེ་འདུན་རོ་ལེས་ཉན་པ་ལ།
 བདག་ལ་སྐྱོན་པ་ཆེན་པོར་གྲགས། ༣༧
 སེ་རའི་ཨ་མ་ཆེ་ནེས་བྱ་བར།
 མ་སྐྱོན་པ་ཡིས་བདག་པོར་དེ།
 མ་སྐྱོན་པ་དེ་ད་ལྟ་ཡི།
 ལྱིང་ནི་ཆེ་གཅིག་པོར་ཡུལ་དུ། ༤༠
 ལྷག་ཏུ་ལྷག་བཟུང་སྤོལ་བར་དགོས།
 སེམས་ཉན་སྤོལ་བ་གཙོ་བོ་ཆེ།
 དེས་ན་བདག་ཉིད་ཀྱི་གར་འགྲོ།
 རྫོན་དམ་ཚོས་ནི་བཀའ་པར་བྱ། ༤༡
 རོ་མཚན་གསང་ལྷགས་གཏམ་ནི་ཚོས།
 ད་དུང་བདག་གིས་ལྷ་ས་དུ།
 དེ་ནི་རྒྱ་མཚན་གཞན་མེད་དེ།
 པོད་ཁྱིམས་དང་ནི་འགར་བ་དང་། ༤༢

དེར་བཅུགས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་མཇལ།
 རིག་གནས་འཁོར་དུ་རྫོད་པར་བྱས།
 རྫོང་རངས་པ་དུ་བྱ་གསུམ་ཅིང་།
 ལྷ་སར་སྤེལ་ནས་རྫོ་བོ་མཇལ། ༣༨
 ཀྱི་ཟེ་ལྷན་ཅིག་རྫོ་བོ་བཞེས།
 སྤོབ་གཉེར་རྫོན་དུ་འཇུག་པ་དང་།
 །ལྷ་རྫོང་ལྷ་བརྒྱའི་དགེ་འདུན་གྱི།
 མལ་བཟང་དེ་ལ་ལྷགས་རྗེ་ཆེ། ༣༩
 དགའ་སྐྱོ་བྱི་ཡི་རིན་པོ་ཆེས།
 བདག་གིས་སྐྱོན་རྣམས་སྦྱིན་པ་དང་།
 །ལྷ་ས་གྲོང་ཆེན་གོད་རྣམས་ལས།
 མིང་ནི་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་ལས། ༤༠
 གཙོ་བོ་དཔོན་མཁན་པོ་དེ་ན་ཆ་བཟུན།
 སྤྱི་འབྲེལ་མཁན་པོར་འགྱུར་བ་དེས།
 །སྐྱོན་སྤོང་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་ནས་ནི།
 དེ་ལ་བདག་གིས་ལན་འདབས་པ། ༤༡
 མངས་རྒྱས་ཚོས་སྤོབ་བདག་ཅག་ནི།
 རིག་ཆེན་བྱང་ཁྱངས་ལེགས་སྐྱར་གྱི།
 །དེ་ནས་ལྷ་ལའི་བྱ་ས་ལ།
 ལྱིན་སྤོབས་ཆེན་པོས་སེམས་གང་ལྟེ། ༤༢
 གནས་པར་འགྱུར་ན་ལྱིན་བདག་དང་།
 བདག་ལ་བྱི་སྤོང་པ་ཡིན་པར།
 །དེས་ན་ཆུ་རྟག་བྱ་ལྷ་པར། +

དམ་ཚོས་ལྷས་ཉེ་དེ་ལས་གཏོང་། ༣༣
 རྫོང་བྱམས་ཆེན་དང་ཚོང་ཁ་པས།
 བཀའ་བརྒྱུར་སྐོག་གནས་རྫོད་པ་དང་།
 །ཀྱི་གར་སྤྱངས་པའི་རྒྱ་འདྲ་ལྟེ།
 པོད་ཡུལ་བཟུན་པའི་གཞི་ལ་འདུད། ༣༤
 དགེ་བཞེས་རྣམས་ལས་མཚན་ཉིད་བསྐྱབས།
 ཉན་དུ་ཟབ་ཚོས་བསྐྱབས་པ་ལས།
 །སེ་རའི་འདུན་ཁང་རིན་པོ་ཆེས།
 དགེ་ལུགས་ཉིང་གཏམ་གནང་བར་གྱུར། ༣༥
 སྐྱར་དུ་ན་ཆ་གསོས་པ་ལས།
 ཉན་པ་མང་པོ་འོངས་པ་དང་།
 །ལྷ་ལའི་བྱ་ས་རྒྱལ་བ་ཡི།
 ལྷན་གཅིག་སྐྱོད་ལྱོད་པར་གྱུར། ༤༦
 ཉིན་ཅིག་བདག་ལ་ཟེར་བ་ལ།
 སེམས་ཅན་མང་པོ་དེ་ན་ཆ་དང་།
 །ལུས་ཉན་སྤོལ་བར་བྱེད་པ་ལས།
 ཚས་ཀྱི་སྐྱོན་གྱིས་མན་པར་བྱ། ༤༧
 མཛན་རྣམས་སྤྱབ་ཉེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི།
 ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་དབང་ནི་ལ།
 །བྱ་བ་བཅོ་ལྷ་ཅིམ་འདས་པར།
 སྤོབས་ལ་བར་ཆེད་འབྱུང་བར་འགྱུར། ༤༨
 རོ་ཚོམ་ཟེ་བའི་མི་བྱང་བས།
 ལྷ་ས་ནས་གཏོང་བྱུང་རྫོང་མཇལ།

* ལྷགས་སྤང་, 1901, A. D. + ལྷ་སྤེལ་, 1902, A. D.

མག་མི་ལྷ་མོ་འདས་ལྷུར་ནས།
 ཁང་པར་གནས་ཤིང་འདས་པ་ལས།
 ལྷོན་བདག་བྱམས་པ་ཚས་བཟང་དང་།
 བྱིན་པར་ལྷན་ཡིག་ལུལ་འདྲོད་པས།
 བོད་ལ་ཡིག་དེ་གཏོང་བར་གནང་།
 དམ་ཚམས་སྦྱད་པའི་རྫོན་ཁོ་ནར།
 བྱིན་པར་དགོས་པའི་རྫོན་ནི་མེད། ཡང་
 བར་བར་ཐོས་ནས་ཇེ་འཕྲོད་དུ།
 འཚི་ཁར་བྱག་པའི་དཀར་མང་ཡང་།

རྩ་རྩིང་དུ་སྐྱར་ཡང་སློབས། ར།
 བདག་གི་རྗེ་ལྱིས་ལྷོ་གཞུང་ནས།
 བདག་གི་རོ་ལེས་མང་པོ་ནི།
 །བདག་ལ་སྐྱབ་བཞུག་དཔག་མེད་བྱང་།
 ཡམ་བྱའི་ལྷུལ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཡ།
 བདག་ནི་ཕྱེ་སྤྱིང་པ་མིན་ཏེ།
 བོད་ལ་སློབས་པས་ངའི་རྗེ་ལྱིས།
 །ཅིས་ཡི་གེར་འཁོད་དེ་ལྷ་བ་དང་།
 * ལྷ་ལོས་སྐྱ་བ་ལྷ་པར་རྩོག། ཡ།
 མངས་རྒྱས་ལྷགས་རྩེ་ཚེན་པོ་ཡིས།

།ས་རྟ་ཚོན་དུ་ཚོན་ལྷ་ཡི།
 མི་རར་སྐོ་མེ་རྒྱབ་པ་དང་། ཡ།
 བཙོན་རར་རྒྱག་ནས་ཞིབ་ཚོད་བྱས།
 དེ་ནམས་ཐར་བའི་ཐབས་བྱིད་དུ།
 །ལྷུལ་དེའི་དབང་པོ་ཚོན་དུ་པས།
 ལྷ་གར་བ་མིན་ཇེ་འཕྲོད་ནས། ཡ།
 བྱིད་ཀྱི་མི་ནམས་སྐྱ་ལ་ཡང་།
 མི་ནམས་ལལ་ཚེར་བཙོན་ར་ནས།
 །བྱང་རྒྱབ་གནས་བཟང་བོད་ལ་མཇུག།
 ལྷ་པར་ཐར་བས་ལྷགས་རྩེ་ཚེ ། ཡ།

ལེ་ལུ་གཏིས་པ།

།། མོ་གཅིག་སྐྱ་བ་བཞི་ཚམ་ནི།
 མཇུག་པའི་ནམ་ཐར་མི་ལ་བགད། ཉ།
 ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་བཀའ་བཞུག་ཡང་།
 ཡང་དག་སྦྱབ་པའི་རྫོན་གྱི་ལྱིར།
 རྩིང་འབྲུག་སྐྱ་བ་རྩུར་ཇེ་འཕྲོད་ནས། †
 བས་པོའི་ལྷུལ་གྱི་དབང་པོར་རྒྱལ། ར།
 ད་དུང་ལྷུལ་དེར་ལེགས་སྦྱར་གྱི།
 མ་ར་ན་ཞིང་མཁས་ནམས་ལ།
 སྐབ་བྱ་དེ་ཡི་བར་མཚམས་སྐྱ།
 མེར་སྐྱའི་གྲོང་དང་ལྷུས་བྱའི་ཚལ། ལ།
 མོ་ཉལ་བྱ་མིའི་གནས་རྩེས་དང་།

བ་ལྷུལ་ཇེ་འཕྲོད་དུ་གནས་ཏེ།
 བདག་ཅག་ལྷུལ་དུ་བོད་པར་གྱི།
 མེད་པས་དེ་ནམས་སྐྱབ་པ་དང་། ར།
 ལྷ་གར་བལ་ལྷུལ་བོད་ལྷུལ་དུ།
 ལྷ་ཡིག་བཀའ་བཞུག་དཔེ་ཚ་ཀུན།
 །དབང་པོ་དེས་ཀྱང་ལེགས་སྦྱར་གྱི།
 བྱི་དཔེ་གསལས་ནས་སྐྱ་བཀྱའ་གནས། ཡ།
 མོ་དགུ་ལྷག་ཚམ་ལེགས་སྦྱར་སྐད།
 མངས་རྒྱས་འབྲུངས་ལྷུལ་ལྷ་གར་གྱི།
 །། ལྷུལ་པོའི་ཁབ་དང་སྐྱབ་མའི་ཚལ།
 གནས་མཚོག་བྱ་ཚོད་རྒྱང་པོའི་རི། ར།

བྱང་རྒྱབ་གནས་བཟང་བོད་ལྷུལ་དུ།
 བཀའ་བསྐྱར་བཞུག་བསྐྱར་མེད་པ་དང་།
 །ལེགས་སྦྱར་སྐད་དང་བོད་སྐད་ནམས།
 སྐར་ཡང་འགྲོ་བར་སྐོས་ལྷུར་ཏེ། ར།
 འབྲུར་ཏེ་རྩུར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན།
 བྱི་མའི་དཔེ་ནམས་གནང་བར་གྱུར།
 །ཀལ་ཀའི་གྲོང་དང་བལ་ལྷུལ་དང་།
 བཞུག་པའི་རྫོན་དུ་སྐབས་པར་གྱུར། ལ།
 བྱང་རྒྱབ་གནས་བཟང་མང་པོར་མཇུག།
 ལྷ་ལེན་དའི་དགོན་གྲུབ་དང་།
 །དཀར་བྱབ་མོ་རྒྱག་མཚོད་པའི་གནས།

* ལྷ་ལོས་ 1903, A. D. † ལེང་འབྲུག་, 1905, A. D.

ཇར་གུར་མཚན་ཀྱི་བའི་ལུག།	ན་ལན་ཚོན་ཅི་ཚུ་དོགས་ཀྱི།	བྱང་ཆུབ་ཤིང་འག་དོ་ཇི་གདན། ༧
ཚོས་འཁོར་དང་པོར་འཁོར་བའི་ས།	དྲང་སྲོང་ལྷུང་གནས་ཅི་དྲགས་ཚལ།	ཚོས་ཀྱི་ཀྱལ་བུ་ཀྱལ་བྱེད་ཚལ།
མགོན་མེད་ཟམ་ལྷིན་ཀུན་དགའ་ར། ༡༠	། ལྷ་ངན་འདས་གནས་ཚུ་མཚོག་གྲོང་།	གནས་ནམས་མཇལ་ཉེ་སངས་ཀྱས་ཀྱི།
བུམས་པ་རྗེ་ཇི་ཚེན་པོ་ལེས།	མཛེད་པ་བཅུ་གཉིས་གནས་ལ་ལྷར། ༡༡	། དངོས་སུ་ཞབས་ཇིས་ཅི་བཞིན་དུ།
མཇལ་དུས་འགྲོ་ཀུན་བུ་བཞིན་དུ།	གཅེས་པའི་ལྷགས་དང་མཚན་བཟང་ཚོམས།	རང་དབང་མེད་པར་མེག་ཚུ་བབས། ༡༢
གནས་ཡང་པོད་སྲུང་བུ་ཀང་ཅི།	ཚོས་ལྷུང་གནས་དང་ཡང་པ་ཅན།	བཟང་བཟང་ལུག་དང་ཁྲིམས་བཟང་གི།
གནས་ནམས་མཇལ་ཉེ་ཡོད་པ་ལས། ༡༣	། པའ་ཚེན་ལྷ་མས་བཀའ་བཟུན་བསྐྱར།	གནང་བར་འགྱུར་བའི་གཏམ་ཐོས་ཉེ།
ཇེ་པན་ལུཡ་ནས་ཀྱི་ལིག་གི།	བཀའ་བཟུན་ལེན་ཉེ་དེ་ནམས་ནི། ༡༤	། པོད་ལ་རླུང་དུ་བཏང་བ་དང་།
བདག་གིས་པོད་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ།	ཀྱི་གར་ལུཡ་ནས་པོད་ཀྱི་ལས།	ཕྱི་སྲིང་གཞུང་གིས་ཐམས་ཅད་བཀག། ༡༥
ཇར་བཞིན་འགྲོད་པར་མི་ལུས་པས།	ཐབས་མེད་བཞིན་དུ་ཐབས་བྱས་ཉེ།	ཁྲིམས་ལ་འགལ་བར་ཤེས་བཞིན་དུ།
སངས་ཀྱས་བཟུན་པའི་དོན་གྱིས་པས། ༡༤	། ཕྱི་སྲིང་གཞུང་འགྲུབ་སྲོལ་སྲུ།	ཚུ་སྲང་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་པར། +
ཀྱི་གར་གཏོང་སྟེ་འགྲོ་བ་ལས།	ཉིན་མོར་མཉམ་ནས་མཚན་མོར་འགྲོ། ༡༦	། ཤིང་ནགས་སྐྱོན་ནག་གཅན་ཟན་གྱི།
འཇིགས་ཁྲགས་ནམས་ཀྱང་ཐར་བ་དང་།	ཅི་རྩེར་ཇོག་དང་སྲུང་ལ་བབས།	ཡང་ཡང་དེ་རྩེར་བུས་པ་ལས། ༡༧
གངས་ཀྱིས་ཁེབ་པའི་ཅི་རྩེར་དང་།	ནས་མཁར་རིག་བཞིན་ཅི་རྩེ་ལི།	མི་རྟོག་ཤེར་རར་སྐྱེ་བས་པའི་ཚ།
ཁ་བ་ལ་ནི་མང་དུ་བབས། ༡༧	། རྒྱང་ཚེན་གྱིས་ནི་དུང་བས་ན།	ཡང་དང་ཡང་དུ་དོ་ཁར་ལུག།
བཅོམ་ལྷན་རྗེ་ཇི་རྩེ་ཚེ་བས།	ཁྲག་ནས་མ་ཤི་ཁམས་པ་ནས། ༢༠	། གཞི་གཙུ་རུ་སྐྱེ་བས་པ་དང་།
པའ་ཚེན་ལྷ་མར་བཀའ་བཟུན་ལུལ།	དེ་ཚས་ཁོན་གྱིས་བཀའ་བསྐྱར་དང་།	བཟུན་བསྐྱར་གསུང་འབུམ་གནང་བར་འགྱུར། ༢༡
ལྷ་བ་དུག་ཅོས་དེར་གནས་ཉེ།	དཔེ་རྗེ་བྱི་མ་མང་པོ་རྟེད།	དེ་ནས་ལྷ་མར་འགྲོ་བ་དང་།
ལྷ་ལའི་ལྷ་མ་ཀྱལ་བར་མཇལ། ༢༢	། ཀྱལ་བས་ཇེ་པན་ཀྱལ་ཁམས་ཀྱི།	སྐྱོབ་ལྷ་ཚེན་པོར་བྱི་མ་ལི།
བཀའ་བསྐྱར་ཚང་པོ་གནང་བར་གྱུར།	བདག་ལ་བྱིན་ཚེན་སྐྱ་ཡང་གནང་། ༢༣	། རྗོད་ན་གནས་ཚང་བཟང་པོ་དང་།
འགྲོ་ན་རྟ་པོ་གནང་གྱུར་ཉེ།	ཤིན་རུ་བདེ་བར་འདས་པ་ལས།	ལེགས་སྐྱར་སྐད་ཀྱི་དཔེ་ཚུ་ནམས། ༢༤
ཚོས་ཚེད་རུ་སྲིང་དུ་སྐྱེ་བ་ཀྱང་།	དཔེ་དེ་གཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་བར།	ཤིན་རུ་སྐྱོ་ནས་ལྷག་ལས་དུ།
དགའ་ལྷན་དགེ་ལུགས་ཚུ་བའི་གནས། ༢༥	། ཇི་ཚོང་ཁ་པའི་གསེར་གཤུང་དུ།	མཇལ་ནས་དགའ་བ་དཔག་མེད་ཐོབ།

ཤིང་ཡོས་ལྷ་བ་དང་པོ་ལ། *	ལྷ་ས་ནས་གཏོང་གཅོན་དུ་སླེབས། ༢༦	། ཁ་བ་ཚེན་པོ་རིར་འབབས་པས།
འཕྲོ་བར་མ་རྣམས་ལྷ་གཞུང་འདས།	ཡམ་འུའི་དབང་པོར་ལམ་ཡིག་ལ།	པོན་ཀྱང་དེ་ནི་མ་གནང་བས། ༢༧
སྐར་ཡང་འབྲས་ལྗོངས་ལམ་ལེན་ན།	བཙོན་རར་འཇུག་འགྱུར་ངེས་ན་ཡང་།	ཐབས་གཞན་མེད་པར་ལམ་དེར་འཕྲོ།
ཕྱི་སྤྱིང་གཞུང་ནས་ལམ་དེ་ལ། ༢༨	། ཤིན་ཏུ་དམ་པོར་བཀག་རྒྱུར་ཡང་།	དགའ་བ་ཚེན་པོས་ཐར་བར་གྱུར།
ལོ་དེ་ལྷ་བ་ལྷ་པ་ལ།	རྡོ་རྗེ་སྤྱིང་དུ་སླེབ་པར་གྱུར། ༢༩	། དེར་གནས་ཕྱི་སྤྱིང་གཞུང་པ་ཡིས།
བདག་ནི་བཙོན་རར་འཇུག་བསམ་ཡང་།	ལྷ་གར་ལྷི་ཁྱབ་དཔོན་ཚེན་གྱིས།	གྲོགས་སེམས་ལས་ནི་གྲོལ་བར་གྱུར། ༣༠
བདག་གིས་དམ་ཚེས་སྤྱོད་པ་དང་།	བཀའ་བརྟན་སྤུབ་པའི་དོན་ཕྱིར་དང་།	ལེགས་སྦྱར་བོད་རྒྱུ་སྤྱིར་དང་།
བྱང་ཆུབ་གནས་བཟང་མཇུག་བ་ལ། ༣༡	། བཀའ་བ་ཐམས་ཅད་ནམ་ཐར་བས།	བཙོན་ལྷན་འདས་དང་རྒྱལ་བ་དང་།
པའ་ཚེན་ལྷ་ས་ལྷ་གར་གྱི།	ལྷི་ཁྱབ་དཔོན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ༣༢	། ཇེ་པན་ལྷུལ་གྱི་ལྷན་བདག་དང་།
བཞེས་གཞན་གྲོགས་པོས་ལོ་བཙོ་བརྒྱད།	གནས་མཇུག་འཕྲོ་སོང་གུན་ལྷན་ནས།	ཚེས་ལྷུད་སློབས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ༣༣
གཞན་ཡང་བོད་ལ་པར་ཡོད་པའི།	གསུང་འབྲས་ལོ་བརྒྱད་རིག་གནས་ཀྱི།	དཔེ་ཆ་ནམས་ཀྱང་ཉོ་ཚོག་གནས།
བོད་ནས་བཏང་བའི་ལམ་དུ་ཡོད། ༣༤	། དམ་ཚེས་རྟེ་མ་གར་བའི་ལྷུལ།	དེ་ནམས་ཇེ་པན་དུ་འཁྱུར་ཉི།
འགྱུར་ཉོ་ཚོས་གྱི་མེ་རྟོག་གར།	ཡང་དག་བྲས་བུ་སྤྱིང་པར་ཤོག། ༣༥ ॥	

དེའང་བདག་ལྷེ་ཇེ་པན་གྱི་དགོ་སྤྱིང་ཨི་ཀའི་ཀ་ས་ལྷ་ཅི་ལྷེ་ལེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་སྐར་ཡང་བོད་ལ་འཕྲོ་བ་དང་། ཤིང་ཡོས་ལོ་རི་
 ལྷ་ལྷ་པར་བོད་ལས་གཏོང་ཉི་འདིར་ལྷ་གར་རྡོ་རྗེ་སྤྱིང་དུ་སླེབས་ཉི་ལོ་པ་དང་། དེར་བདག་གིས་དང་པོར་བོད་རྒྱུ་སྤྱིར་བའི་འཁྱེད་
 དང་ལྷ་པོ་གནང་བའི་ལྷ་གར་གྱི་པའ་ཉི་ཉ་ཚེན་པོ་ག་རཏ་ཚན་དུ་རའི་ལྷ་རྡོར་ལྷེ་མཁས་ཚེན་ལྷན་ཁའི་ལྷ་བཞུགས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ནན་ཏན་གྱིས་
 བྱང་ཆུབ་གནས་མཇུག་ཉོ་བོད་ལ་བཙོན་པའི་ནམ་ཐར་ལེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱིས་དཔོན་པར་བསྐྱལ་བས་རང་ལོ་ལྷ་བཙུ་པ་ལྷེ་རབ་བྱང་བཙོ་ལྷ་པའི་
 ཤིང་ཡོས་ལོ་ལྷེ་ལྷུག་པ་ཚེས་བཅུ་གཉིས་ལྷེ་རྡོ་རྗེ་སྤྱིང་གི་ལྷ་ས་ལྷེ་ལ་དུ་ཨི་ཀའི་ཀ་ས་ལྷ་ཅིས་བྱིས་པའོ།། ཀུན་ཏུ་བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག།

* ཤིང་ཡོས 1915, A. D.

BOOK II.

THE GRAMMAR OF THE TIBETAN LANGUAGE.

THE TEXT OF SITU SUM TAG

སུམ་ཅུ་པ་དང་ཏཱགས་ཀྱི་འཇུག་པ།

BY

SITU PANCHEN

(PAGES 1—88)

BEING

A Commentary on Sum-Chu-pa and Tag-jug-pa of Thon-mi SamBhota

WITH

An Index of Grammatical Terms

BY

SHRAMANA EKAI KAWAGUCHI

(PAGES I—V.)

Page.	Line.	For.	Read.
"	4	"	"
"	5	"	"
"	6	"	"
"	10	"	"
"	10	"	"
"	11	"	"
"	11	"	"
"	12	"	"
"	13	"	"
"	13	"	"
"	14	"	"
"	14	"	"
"	15	"	"
"	15	"	"
"	16	"	"
"	16	"	"
"	17	"	"
"	17	"	"
"	18	"	"
"	18	"	"
"	19	"	"
"	19	"	"
"	20	"	"
"	20	"	"
"	21	"	"
"	21	"	"
"	22	"	"
"	22	"	"
"	23	"	"
"	23	"	"
"	24	"	"
"	24	"	"
"	25	"	"
"	25	"	"
"	26	"	"
"	26	"	"
"	27	"	"
"	27	"	"
"	28	"	"
"	28	"	"
"	29	"	"
"	29	"	"
"	30	"	"
"	30	"	"
"	31	"	"
"	31	"	"
"	32	"	"
"	32	"	"
"	33	"	"
"	33	"	"
"	34	"	"
"	34	"	"
"	35	"	"
"	35	"	"
"	36	"	"
"	36	"	"
"	37	"	"
"	37	"	"
"	38	"	"
"	38	"	"
"	39	"	"
"	39	"	"
"	40	"	"
"	40	"	"
"	41	"	"
"	41	"	"
"	42	"	"
"	42	"	"
"	43	"	"
"	43	"	"
"	44	"	"
"	44	"	"
"	45	"	"
"	45	"	"
"	46	"	"
"	46	"	"
"	47	"	"
"	47	"	"
"	48	"	"
"	48	"	"
"	49	"	"
"	49	"	"
"	50	"	"
"	50	"	"
"	51	"	"
"	51	"	"
"	52	"	"
"	52	"	"
"	53	"	"
"	53	"	"
"	54	"	"
"	54	"	"
"	55	"	"
"	55	"	"
"	56	"	"
"	56	"	"
"	57	"	"
"	57	"	"
"	58	"	"
"	58	"	"
"	59	"	"
"	59	"	"
"	60	"	"
"	60	"	"
"	61	"	"
"	61	"	"
"	62	"	"
"	62	"	"
"	63	"	"
"	63	"	"
"	64	"	"
"	64	"	"
"	65	"	"
"	65	"	"
"	66	"	"
"	66	"	"
"	67	"	"
"	67	"	"
"	68	"	"
"	68	"	"
"	69	"	"
"	69	"	"
"	70	"	"
"	70	"	"
"	71	"	"
"	71	"	"
"	72	"	"
"	72	"	"
"	73	"	"
"	73	"	"
"	74	"	"
"	74	"	"
"	75	"	"
"	75	"	"
"	76	"	"
"	76	"	"
"	77	"	"
"	77	"	"
"	78	"	"
"	78	"	"
"	79	"	"
"	79	"	"
"	80	"	"
"	80	"	"
"	81	"	"
"	81	"	"
"	82	"	"
"	82	"	"
"	83	"	"
"	83	"	"
"	84	"	"
"	84	"	"
"	85	"	"
"	85	"	"
"	86	"	"
"	86	"	"
"	87	"	"
"	87	"	"
"	88	"	"
"	88	"	"
"	89	"	"
"	89	"	"
"	90	"	"
"	90	"	"
"	91	"	"
"	91	"	"
"	92	"	"
"	92	"	"
"	93	"	"
"	93	"	"
"	94	"	"
"	94	"	"
"	95	"	"
"	95	"	"
"	96	"	"
"	96	"	"
"	97	"	"
"	97	"	"
"	98	"	"
"	98	"	"
"	99	"	"
"	99	"	"
"	100	"	"
"	100	"	"

གཉེས་པ་ནི། སྤྱི་མཚན་ཉེད་ལྡེང་དུ་རྩོན་ཅིང་ལེན་གྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་གནིར་ལྷུར་པ་གང་གིས་གཞུང་ཚོད་ཤོ་ལ་ཀ་སྲུམ་རྩེ་བཀའ་ཕམས་ན་དེ་སྤོང་ཤེས་བྱུང་།

གསུམ་པ་ནི། འགའ་གིས་འདི་སྤོང་དུ་འདི་སྤོང་ལེགས་པར་རྒྱུར་བའི་ཡང་ཇི་མེད་བརྟན་པ་ན་ཀྱི་གར་སྤོང་དུ་གེས་མྱོས་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷུར་ན་ལེགས་པར་རྒྱུར་བ་དང་བུལ་འདི་ཀྱི་གར་གྱི་སྤོང་ལུམ་ལའོར་ཆེན་པོ་ལ་གཉེན་པ་རྣམས་སུ་འབྲུལ་པས་འདི་ལྷོ་སྤོང་དུ་རྟོགས་མི་ལུས་པའི་སྤོང་བུ་ལག་གོ། ཆེ་ན་ཞིབ་ཚིག་དཔུང་པའི་ལུགས་སུ་རྟོགས་པ་སྤོང་བའདན་ཚོང་། འོན་ཀྱང་ལེགས་པར་རྒྱུར་བ་ཉིད་འཕགས་ལུམ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་གསལ་གྱིང་གཞན་དང་གཞན་དུ་དེ་སྤོང་མིན་པས་སྤོང་བོ་ལམ་མོ་མེད་པའི་དོར་བུགས་པ་ཚོས་གཏོ་བོར་བྱས་བ་དང་། བྱང་ཕྱོགས་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ཧེ་སྤོང་ཉེག་རྒྱུང་བའི་ལམ་ཆེར་འཕགས་པའི་ལུམ་ནས་འོར་མ་པ་གས་ཆེ་བས་ལུམ་བྲུང་ས་སུ་བྱས་ཤི། མཁན་བོ་ཉིད་དང་ཕྱི་ནས་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཟོད་པ་ཡིན་ནིང་། མཁན་བོས་འདིར་ནི་ཡི་གོ་དང་ལེ་བས་སུ་སྤོང་བ་རྣམས་འཕགས་ལུམ་པ་དཔེར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྲུང་ས་རྟོན་པའི་ཆེད་དུ་འདེད་ལོན་པས་སྤོང་མེད་དོ། ཡང་ཙ་པ་སྲུམ་ཙ་པ་གས་པའི་སྐབས། ལམ་ཆེར་གྱིས་ཀ་ལེ་སྲུམ་ཙ་པ་བཟོད་བྱའི་གཏོ་བོར་རྩོན་པའི་དོན་དུ་བཀའ་ཉེད་ལོང་།

འགའ་གིས་གེས་ཉི་ལམས་དུ་ལྷུ་མ་ཤོ་ལ་ཀ་སྲུམ་ཙ་པ་ཆོས་གིས་ཡོད་པའི་དོན་དུ་འདེད་བཀོད་དེ། གྲུ་སྤོང་ན་རྟོགས་འཇུག་ལའང་སྲུམ་ཙ་པའི་མེད་འཇུག་པར་ཐམ་ཏེ་སྲུམ་ཙ་པ་ཀ་ལེ་སྲུམ་ཙ་པའི་ཚོགས་བྱེད་སྲུམ་དབྱེ་མོགས་བརྟན་ལ། རྟོགས་འཇུག་ཏུ་དེའི་རྟོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སོགས་བརྟན་པས་གཉེས་ཀར་ཀ་ལེ་སྲུམ་ཙ་པའི་བྱང་བརྟན་པ་མཉམ་པའི་ལྷོད་། ལུགས་ཡང་བོད་ཀྱི་བཟང་སྤོང་འདི་བརྟན་བཅོས་རྩོམ་ན་ཀྱི་སྲུམ་ཙ་པ་བཟོད་བྱའི་གཏོ་བོར་མེད་པ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་པས་ཙ་པ་བརྟན་པོ་མཉམས་ཅད་ཀྱང་མེད་དེས་བྱུང་བར་བཞིན་ན་ནི་འདིར་དམིགས་ཀྱི་གང་གསལ་དོན་མེད་དོ། ཕྱི་མས་ཕྱོགས་ཚོས་མཛོན་པར་སྤྲང་ཡང་། འདིར་མཚན་བཟོད་སོགས་ཐམས་ཅད་བྱང་མ་པའི་གཞུང་ཚོད་ཤོ་ལ་ཀ་སྲུམ་ཙ་པ་སོགས་འབྲུང་བས་སྲུམ་ཙ་པོ་ན་ར་མ་འགྲིག་ལྷོ་སྲུམ་ཙ་པ་ཆེས་ལམ་རྩེར་བའི་མགྲོན་བོ་ལྷུར་ཚོས་ཚོས་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་བཟོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་ནི། སྐབས་གཞན་གྱི་བྱུང་ཚོང་པ་ལེན་པ་རྟོགས་འཇུག་པའི་མེད་པས་གསལ་གྱིང་། སྲུམ་པ་ནི། ཡི་གེ་སྐད་ཀྱི་ལེ་གཉེས་། སོགས་སྐབས་དང་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་ཚོང་མེན་པའི་བཟོད་བྱེད་སོགས་བཅད་སྲུམ་ཙ་པའི་རྟོག་རྟོགས་པས་གྲངས་པེས་པའི་སྤོང་རྣམས་བཀྲམ་པའི་ལྷོད་ལོང་། དེ་ལྷོ་བས་ན་ཚོན་ཆད་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ལྷོ་སྤོང་སུ་ལེ་ཆུང་པའི་ལེགས་བཀའ་གསར་པ་འདིས་དཔྱོད་ཐུན་རྣམས་བཀྲམ་པས་སྤོང་པ་མཛོད་ཉེག། གཉེས་པ་འཇུག་ཕྱག་ལ་དངོས་དང་། མཐའ་དཔུང་དོ།

དང་པོ་ནི། སྤྱི་བའི་དབང་ལྷུག་འཇུག་པའི་དབྱུང་ས་ལ་ལྷུག་འཚམ་ལོ།

གསལ་སྤོང་ཉེད་བརྟན་བཅོས་འདི་དཔུང་པ་གསུམ་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པས་ཇིས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་འཕགས་ལུམ་ནས་བརྒྱར་བའི་བརྟན་བཅོས་ཀྱང་འཕགས་པ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྷོད་ཆིང་དོན་དུ་གཉེར་རིགས་སོ་གསལ་འདོམས་པའི་དོན་དུ་བྱ་མི་ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱར་བའི་མཛད་ཀྱི་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་ཕྱག་དང་མཐུན་པར་འཕགས་པ་འཇུག་དཔུག་མཛད་པོ།

གཉེས་པ་ནི། འདིར་ལམ་ལ་གིས་གེས་བརྟན་བཅོས་བརྒྱར་བ་སོགས་ལ་བར་ཆད་མི་འབྲུང་བའི་ཆེད་དུ་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷུག་མཛད་བ་དང་ཇིས་སུ་མཐུན་པར་གསལ་བྱེད་པོ་ཚོད། ལྷོ་སྤོང་ལ་ཀར་སྲུམ་པས་སྲུམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷོ་ན་བརྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པ་དེའི་ཆེད་ལས་ལྷོན་དུ་དཔེར་བྱ་ཐོས་པའི་ལོ་རྒྱུ་བ་དུ་མ་གྲིག་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཤིང་། དེ་འདོད་ན་བོད་ཡིག་ལེ་བས་སྤོང་དང་བཅས་པའང་བྱ་མིས་བརྟམས་པ་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པར་སོང་བས་བོད་ཀྱི་དེབ་མེར་རླིང་མ་རྣམས་དང་། ལྷོད་རང་གི་ལཱ་ལྷན་ཆེན་གྱི་ལྷོན་བོ་ལུ་མེད། སོགས་དང་ས་པའི་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་བཀྲམ་པར་ཐམ་ལོ། ལྷོ་མཚན་འདིས། མཁན་བོས་ཐོག་མར་ཡི་གེ་བརྟན་པའི་ཇིས་སུ་བཟང་ལོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་བརྟམས་པ་དང་། མཛོད་སོགས་པ་འཇུག་ཅེད་སྤོབ་མར་བཀའ་དཔམ། ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་འདི་བྱུང་བར་གྱིས་ཤིག། གཉེས་པ་བརྟན་བཅོས་དངོས་ལ་གཞུང་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་མཚན་པར་བཟོད་ཅིང་བཀའ་པར་དམ་བཅའ་བ། སྐབས་དོན་དངོས་ཉིད་སྲུམ་ཙ་པ་ཉིད་ལུས་པར་བརྟན་པོ།

དང་པོ་ལ། མཚན་བཟོད་དང་བཀའ་པར་དམ་བཅའ་བ་གཉེས་། དང་པོ་ལའང་། དཀོན་མཚོག་གསུམ་ལ་བྱིར་ལྷུག་འཚམ་ལ། དགོས་པའི་དབང་གིས་རྟོག་གི་བ་ལ་བྱུག་འཚམ་ལ། ལྷོན་བཟོ་བའི་ལྷོད་མཁས་པ་བྱི་དང་བྱེ་བྱག་ལ་བྱུག་འཚམ་ལོ།

དང་པོ་ལ་དངོས་དང་མཐའ་དཔུང་གིས་ལས་དང་པོ་ནི།

གང་ལ་ཡོན་ཏན་མཚོག་མངའ་བའི། དཀོན་མཚོག་དེ་ལ་ཕྱག་འཚམ་ལོ།།

ཞེས་པ་ཞེ། གང་ཞིག་གང་ལ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚོས་མཚུངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕྱན་ཕུན་སྲུང་ཚོགས་པ་མངའ་བ་ནི་དཀོན་མཚོག་ཅེས་བྱ་བའི་ཞེས་པ་ཞེ། མཚུངས་ཚོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལང་བའོ་ བཅོང་རྣམས་མ་བསགས་བ་ལ་སྤང་བ་མེན་པས་འབྲུང་བ་དཀོན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྣོག་པའི་ཚོས་ཅན་མ་ཡིན་པས་རྩེ་མ་བྲལ་བ་དང་། རང་གཞན་གྱི་རྣོག་པའི་མཐུ་ དང་ཕྱན་པ་དང་། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དགེ་བའི་རྒྱ་ལེན་པས་འདིག་རྟེན་གྱི་རྒྱན་དང་། འདིག་རྟེན་ལས་མཚོག་བྱ་ལུང་པ་དང་། རྣམ་པར་བརྒྱུད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ ཡིན་པ་རྣམས་ཉི།

འབྲུང་བ་དཀོན་ཕྱིར་རྩེ་མེད་ལྟེར། མཐུ་ཕྱན་ཕྱིར་དང་འདིག་རྟེན་གྱི།
རྒྱན་ལུང་ཕྱིར་དང་མཚོག་ཉིད་ཕྱིར། འབྲུང་བ་མེད་ཕྱིར་དཀོན་མཚོག་ཉིད།

ཞེས་འབྲུང་བས་སོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་སངས་རྒྱུས་དང་ཚོས་དང་དགེ་འདུན་ཉེ་དཀོན་མཚོག་རྣམ་པ་གསུམ་ཡིན་ཞེས་། དེའང་རྒྱབས་ལུལ་དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཐའ་བྱག་གི་རྒྱབས་ ཇོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་སྐྱ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་འདོག་ལམ་གྱིས་བལྟས་པའི་ཚོས་དང་། སྤལ་པ་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་དང་། དེར་མ་ཟད་ གང་ལ་བརྟེན་ནས་དཀོན་མཚོག་དངོས་ལ་གསུམ་པ་འཕེལ་བའི་ཚོས་པས་འཇུག་པར་འབྲུང་བའི་རྟེན་འབྲུང་པར་དུ་འཕགས་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱ་བཏན་སོགས་དང་མེང་ཚོག་ཡི་གེའི་ཚོགས་ སྤྲུང་བའི་ལུང་གི་ཚོས་དང་སོ་སོ་རྒྱ་བའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལའང་མཁན་པོས་གཞུང་དཀོན་པའི་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་ལྷམ་ངག་ཡིད་གསུམ་འདུད་པའི་ཕྱག་མཚན་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ཐོག་ མཁོ་ནར་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ལ་བརྟེན་ཕྱག་མཚན་པ་འདིས་དེའི་ཚ་བོད་ལུལ་དུ་བོན་ལས་གཞན་པའི་རྒྱབ་མཐའ་སྤོང་བ་ལས་ཀྱིས་ཡོད་པར་ས་འཚམ་ཅིང་། འཕགས་ལུལ་དུ་འབྱེད་ནང་ གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་རྗེས་འཇུག་གི་རྒྱ་བོ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་སྤྲུང་དུ་གང་ཞིག་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ལ་འདུད་ཅིང་རྒྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བྱུང་བའི་ལམ་དེ་ནི་ནོར་བུ་མེད་ཅིང་ཡང་དག་ པོ། ཞེས་འདོམས་པའང་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ནི། ཏ་ཅེག་གིས། རྒྱབས་འདིར་གང་ལ་ཞེས་པའི་ལ་ཡིག་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་དོན་བཟུང་བའི་རྣོག་དང་དེ་ལ་ཞེས་པའི་ལ་ཡིག་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་རྣོག་དུ་བཀད་མོད།

ཞེས་ནི། གཞུང་འདིའི་ལ་རྣོག་འཆད་པའི་རྒྱབས་སུ་དེ་འདུལ་འཇུག་པར་མ་བཀད་པར་མ་ཟད་རྣོག་གིས་ཀྱང་དེ་འདུར་འཇུག་མེ་སྤྲིད་པས་མི་འཐད་ཅིང་། གང་ཞིག་ལ་

ཡོན་ཏན་མཚོག་མངའ་བའམ་ཕྱན་པ་ཞེས་སྒྲིལ་དགོས་པས་རྣམས་དབྱེ་བ་དུ་ན་པ་གནས་གཞིའི་རྣོག་ཉིད་རྟོ། ལྷོ་མ་ནི་ལེགས་རྒྱར་གསུངས་ཀྱིས་ལྷོ་མ་གྱིས་ལྷ་དཔེ་ལྷམ་ལ་བཀའ་པར་ཟད་དེ་ཅིའི་ལྷིར་ ན། ཀ་ལྷ་པར། ར་མས་སྤ་ཞེ། ལྷ་ཨ། ལྷ་ཏ། ལས་ལོ། བ་ཏ་ཏ། ལྷོར་བ་ལ་བཞེ་པའི་གསུང་བར་ན་མས་ཀྱི་ལུལ་ལ་སྤྱིར་བཏང་། རྣོག་ཐོབ་ཀྱི་སྤོན་ནས་ གཉིས་པ་འཇུག་ཀྱང་གྲགས་པ་དམིགས་བསལ་གྱི་སྤོན་ནས་བཞེ་པ་ལྷོར་བར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་མོད་གྱི། དེ་འདུའི་བྱེད་ཕྱག་མ་བྱེད་པར། ར་མས་ཀྱི་ལུལ་ལ་བཞེ་པ་འཇུག་པར་ བཀད་རྣོག་ནས་ཕྱག་འཚམ་པའི་རྣོག་ཅན་གྱི་རྒྱ་བོ་ལུལ་ཐམས་ཅད་བཞེ་པ་འཇུག་པར་བསམ་གཞིང་སྤོང་བའི་ལྷིར་རོ། དེས་ན་སྤྱིར་བཏང་གི་རྒྱབ་པའི་དབང་གིས། ལྷ་ཏ་རྒྱ་སོགས་ ཀྱི་ཉེ་གཞན་གསུམ་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། ར་སྤ་མི་སོགས་ཉིང་མཐའ་རྣམས་དང་། ལྷོར་གཞན་ལས་བྱུང་བའི་བཅུ་ཉི་ལྷ་བྱ་རྣམས་ཀྱང་འདུད་ཅིང་ཕྱག་འཚམ་པའི་རྣོག་ཅན་དུ་མཚུངས་ ཀྱང་དེ་དག་གི་ལུལ་ལ་རྣམས་དུ་འབྲུང་གཉིས་པ་ལས་གཞན་པའི་རྣམས་དབྱེ་ཕྱག་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་ཀྱང་གྱིས་གསུངས་པར་བྱོལ། ལྷོ་མ་རྣོག་དེས་ན་བོད་དུ་དེ་རྒྱའི་གྲགས་བ་དམིགས་བསལ་མེད་ པའི་ལྷིར་རྣོག་ཐོབ་གཙོ་བས། བཞེ་པའི་ལྷིར་བཏང་གི་རྣོག་སྤྱིན་པའི་རྣོག་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་ཡང་བྱ་ལུལ་དེའམ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣོག་སོང་བ་ཞིག་དགོས་པ་ལས་ལུལ་འབྲུང་ པར་ཅན་ལ་ཕྱག་བྱེད་པ་ནི་ཕྱག་བྱེད་པ་བོ་ཉིད་དམ་དེ་དང་འདྲེལ་བའི་རྣོག་ལས་ཕྱག་ལུལ་དེའི་ཆེད་དུ་མིན་པ་ནི་གནག་རྗེས་ཀྱང་རྣོགས་པར་སྤོང་བའི་ལྷིར་ཕྱག་གི་ལུལ་ལ་རྣམས་དབྱེ་གཉིས་ པ་འཇུག་པ་ལས་པོས་མེད་རྟོ།།

ॐ 'ན'གནས་བརྟུན་འབྲེལ་པ་ལས། བཞི་པ་ཕྱིན་པ་དང་ཕྱག་འཚམ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཤིང་གི་ཕྱོར་ཅུ་འདྲན་པའང་ཤིང་ཉིང་རྒྱས་པ་དང་། མིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱར་ཡང་རྟོན་གྱིས་ཅུ་འདྲན་པའི་ཕྱིང་པ་བའི་ཚེད་ཡིན་པར་འགྲུའ་བ་དང་། མཚོད་རྟོན་ལ་ཕྱག་འཚམ་བ་དང་། མཚོད་རྟོན་ཉིང་ཕྱག་གི་ཡུལ་ལས། གནས་སུ་སྤར་ཡང་རྟོན་གྱིས་ཕྱག་འཚམ་བ་བའི་ཚེད་ཡིན་པར་འགྲུའ་བས་བཞི་ག་བྱ་བའི་ཚེད་ཀྱི་རྟོན་དུ་དང་ངོ་། ། ཞེས་བཏུན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གནས་བརྟུན་པ་འབྲེལ་གྱི་རྟོན་འགའ་ཞིག་བརྒྱབ་བྱ་ལས་སྤྱོད་ཀྱི་མི་འགྲོ་བ་ཡོད་ཅིང་ནམ་དུ་བཞི་པ་འཇུག་ཚུལ་འདི་འདྲར་བཏག་དགོས་སྟེ། ཅུ་འདྲན་པའི་ཕྱིང་པ་བའི་ཚེད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱི་ཤིང་ལ་བཞི་པ་འཇུག་པ་དང་། ཕྱག་འཚམ་བའི་བྱ་བའི་ཚད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་མཚོད་རྟོན་ལ་བཞི་པ་འཇུག་པར་འདྲིའ་པ་དེ་ལྟར། བཟན་པས་ཕྱགས་གསོད། ཚོང་པས་རྟོན་སྒྲིབས། ། ར་ཟས་ལ་འོངས་ཏུ། ། ལྟ་བུ་རྣམས་ལའང་རིམ་པར་གསོད་པ་བོ་དང་སྤྱབས་པ་བའི་ཚེད་ཡིན་པས་ཕྱགས་དང་རྟོན་ལ་བཞི་པ་འཇུག་པར་ཐལ་བ་དང་འོངས་ཏུ་ཕྱིང་པའི་ཕྱིང་ཚེད་ཡིན་པས་ར་ཟས་ལ་བཞི་པ་འཇུག་པར་ཐལ་བ་སོགས་དང་། རྒྱང་བོ་ལ་ཟན་ཕྱིན་ལྟ་བུར་ཕྱིན་བྱ་བམ་ཕྱིན་ལུལ་ལ་བཞི་པ་མི་འཇུག་པར་ཐལ་བ་སོགས་རྟོན་མཐའ་ལས་ཤིང་། བདའ་སྒོད་པའི་བཏུན་བཅོས་ཚད་ལྡན་གང་དུ་འང་དེ་འདྲའི་རྣམས་ཐག་བཟན་པ་མ་མཚོང་བས་སོ། ། ཡང་གང་ལ་དང་དེ་ལ་ཞེས་པའི་ལ་རྟོན་གྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་མཚུངས་པར་འཚད་དགོས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་རྣམ་དུ་ལྟོར་ཚུལ་དང་བཏུན་ན། གང་ཞེས་པ་ཕྱིར་སྒྲི། དེ་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་ངེས་གཟུང་གི་སྒྲ་ཡིན་པས། ཕྱིར་བྱེ་བ་བྱེ་བྲག་ལ་ངེས་གཟུང་གིས་སྒྲོར་བ་འདི་འདྲའི་རིགས་ལ་གཉིས་ཀར་རྣམ་དུ་མཚུངས་པར་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཀ་རྣམ་དུ་གཉིས་པའི་རྟོན་དུ་བྱས་ནའང་རུང་སྟེ། ཕྱག་འཚམ་ལོ། ། གང་ལ་ན་ཡོན་ཏན་མཚོག་མངའ་བའི་དགོན་མཚོག་དེ་ལོ། ། ཞེས་འཚད་པའི་ལུགས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་འོག་རྟོག་སེལ་བ་གཉིས།

དང་བོ་ནི།

གང་གིས་སྒྲ་དབྱངས་ཀུན་གསུངས་པའི། འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚམ་ལོ། །

ཞེས་པ་ལྟེ། གང་ཞིག་གང་གིས་སྒྲ་དབྱངས་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་སྟོན་ཅིང་གསུངས་པས་གསུང་གི་དབང་ཕྱིག་ཚེད་པར་གྱུར་པ། ཉེས་པའི་རྒྱབ་རིག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་འཇམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁམས་དབང་བསམ་པ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་དབྱངས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་ལ་ཕྱག་འཚམ་ལོ་ཞེས་པོ། ། སྒྲ་དབྱངས་མི་རྟོན་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཡང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐལ་པ་དཔལ་ཏུ་མེད་པའི་གོང་ནས་མཚོན་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བཙུན་སུ་ཟེར་གྲང་། མ་བཏུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱི་སྤྱོད་འབྲེལ་ཚེད་པོས་འཁོར་བའི་སྲིད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མཚོད་པ་ཞིག་ཏེ། རྟོན་དམ་པར་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ལེ་ཞེས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇམ་དཔལ་ལེ་ཞེས་སེམས་དཔལ་ལོ། ། དེ་ཉིད་མདེ་བར་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ཁོའི་རྒྱར་པ་དང་། དེའི་རྣམས་འདིག་རྟོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་བརྗོད་པ་མ་ལུས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའང་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་མཚོན་དེས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་སྒྲ་དབྱངས་གསུངས་པར་བཏུན་ཏེ། མཚོན་པར་དག་པར་བརྗོད་པ་ལས།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལེ་ཞེས་སྒྲ། གུལ་རྒྱུ་རྟོན་ཚེད་པོ་རྗོག་གི་བདག།

ལེ་ཞེས་སྒྲ་ལྟེ་རང་བྱུང་བ། འཇམ་དཔལ་ལེ་ཞེས་སེམས་དཔལ་ཡིན།

ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་ཚོག་རྣམས་ལ་རྟོན་སྟེགས་པའི་རྗོ་རྗོའི་འབྲེལ་པར། འཇམ་པ་ནི་མཉེན་པ་དང་དཔལ་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཇམ་དཔལ་ལོ། ལེ་ཞེས་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབེན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱགས་ཀ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། འཇམ་དཔལ་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་ལེ་ཞེས་སེམས་དཔལ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་འཇམ་དཔལ་ལེ་ཞེས་སེམས་དཔལ་སྟེ། དེས་ས་བཏུབའི་དབང་ཕྱིག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་དེ་སུ་ཞིག་ཡིན་ན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ལེ་ཞེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་དེ་ཉིད་འཇམ་དཔལ་ལེ་ཞེས་སེམས་དཔལ་ལྟ་ཞེས་དང་།

རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་ལམ་བུར་། ལས་ནི་ཡིག་འབྲུག་གི་མཚོག་།
 དྲན་ཚེན་ཡི་གེ་དམ་པ་ལྟེ། ཁོང་ནས་འབྲུང་བ་རྒྱུ་བ་མེད།
 བརྗོད་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱ་ཡི་མཚོག་། རྩོག་ཀུན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད།

རྣམ་དང་འབྲེལ་པར་དམ་ན་འདི་རྣམ་རྟུན་པར་འགྲུར་ཏེ་ཡི་གེ་ལས་ནི་མ་རྒྱུས་པའི་རྣམ་བཤས་སངས་རྒྱལ་ལམ་མཚན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་གནས་བྱུང་རྒྱུ་ལེས་མེས་མཚན་དུ་འགྲོ་བ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
 པའི་ལེ་ཞེས་གྱི་དོ་བོ་ཉེད་འཇམ་དཔལ་གྱི་རང་བཞིན་བརྟེན་པས་ན་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བྱེད་ཅིང་རྩོག་ལམ་མཚན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གསུང་གི་འཁོར་ཚོའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
 བྱུར་བརྗོད་པ་ལམ་མཚན་གྱི་རྒྱུ་ཡི་མཚོག་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སོགས་རྒྱལ་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། རྣམས་འདིར་འབྲེལ་བྱེད་པར་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་དབྱེད་ཞེས་པ་ལ་ལྷ་ལེ་ཅུ་རྒྱལ་ཁོ་ནར་དོས་བབྱང་ལྟེ་དེ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་གསུངས་སོ་ཞེས་བཤད་ཅེས་དུ་སྐྱབས་
 ལྱུང་མོད། དེ་དག་གིས་བརྗོད་པ་ཚམ་ལ་བསམ་ན་ནི་སྐྱོ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་མ་དེས་རྗོན་དུ་སྐྱེ་ལེ་བཅུ་རྒྱལ་ཁོ་ན་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གཏན་ཚིག་ཡོད་ནའང་འགོད་རིགས་པ་ལས་
 མི་རྣམས་ཤིང་། འཇམ་དཔལ་ཞེས་རབ་གྱི་ལྷ་ཡིན་པས་ལྷ་ལེ་ཁོ་ན་གསུངས་པ་འཕེད་དོ། ། རྣམ་ལུ་འདེད་རང་བཟོར་རྟོགས་སྤྲོ་བར་མ་ཟད། མདོ་རྒྱུད་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་གིས་རྒྱ་དབྱེད་སྤངས་
 བརྗོད་པ་ལམ་མཚན་ཅན་གྱི་དབང་ལྷུག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། ། གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གཉེས།

དང་བོ་ནི།

གང་གིས་མིང་གཞི་སྟོན་གསུངས་པ། རྟག་ཞི་བ་ལ་ལྷུག་འཚོལ་ལོ། །

ཞེས་པའོ། དེ་དང་འདིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཚོས་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲུང་ནས། བཅད་ཡང་དག་པར་རྫོང་བའི་རྒྱལ་འདི་དག་ལོག་ནས། བསྐྱབ་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་འདྲིན་ཅིང་། མོགས་འཚད་
 འགྲུར་རྒྱར་གྲུབ་མཐའ་ལྷགས་མ་ལྷགས་ལྟེ་ནང་ལམ་མཚན་ཅན་གྱི་བསྐྱབ་བྱུང་ཞེས་པའི་ཚེད་དུ་འཇམ། ལྷུ་རོལ་པ་རྗེས་སུ་བབྱང་བའི་སྤྱང་དུ་ལྷ་ཚེན་བོ་དབང་ལྷུག་ལ་བརྟོད་ལྷུག་མཛེད་པ་ཡིན་
 ཤིང་། དབང་ལྷུག་གི་མཚན་དུ་རྟག་ཞི་བ་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་བལྟེ་འཕགས་པའི་ལྷུལ་དུ་རྒྱུར་རྒྱར་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལྷ་ཚེན་བོས་ཡི་གེ་ཐོག་མར་འགོད་པའམ་གསུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་བསྟུན་དུ་མེད་ཅིང་། ལྷུར་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ལ་རྒྱབས་སུ་སོང་ནས་འདིག་རྟེན་
 པའི་ལྷ་ལྷུག་བྱེད་པའང་མི་འབྲེལ་བས་མི་འཕེད་དོ། ཞེ་ན་ལྷ་ཚེན་བོས་ཡི་གེ་ཐོག་མར་འགོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེར་སང་བོད་ལུལ་འདིར་ཡོངས་གྲགས་སུ་མེད་ཀྱང་རྗོན་དུ་མ་མེད་པར་
 མ་དེས་ལ། འཕགས་ལུལ་དུ་ནི་ལྷུ་རོལ་པ་དག་གིས་དབང་ལྷུག་འདིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་ལོར་ཡང་འདོད་ཅིང་བྱམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་དུ་བྱེད་བའི་ལྷུ་རོལ་བཞེ་བཤད་པ་ལས་ཡི་གེའི་བྱེད་
 ལོ་དབང་ལྷུག་ཏུ་གསལ་བར་བཞུན་པ་ཡོད་པར་མ་ཟད། མ་མཐོང་ཕྱིར་ན་མེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འདྲི་རང་གི་མ་མཐོང་བའི་རྟོགས་ཀྱིས་མེད་པར་བསྐྱབ་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་དང་། མཚོག་
 གསུམ་ལ་རྒྱབས་སུ་སོང་ནས་འདིག་རྟེན་པའི་ལྷུར་ལྷུག་བྱེད་པ་ལྷུར་མི་ལོས་ཀྱང་འདི་དགོས་པ་དང་བཅས་ཤིང་ལྷ་ཚེན་བོ་དེ་འདིག་རྟེན་དབང་ལྷུག་གི་རྣམ་རོལ་དུ་འཇམ་མ་རྟོག་ལ་སོགས་
 པའི་མདོ་རྗེ་རྣམས་སུ་བཞུན་པའི་རྒྱལ་ལྷུག་ལྷུག་ལྷུག་རྣམས་སུ་རྒྱུར་ནས་ལྷུག་མཛེད་གྱི། འདིག་རྟེན་རང་རྒྱུད་པར་བབྱང་བའམ། འདིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་ལོ་སོགས་སུ་ཞེན་པས་ལྷུག་མ་
 མཛེད་པའི་ཕྱིར་རྗོན་མེད་དོ། དེས་ན་མཁུན་པོ་འདིས་ཡི་གེ་དབང་ལྷུག་གིས་འགོད་པ་འཕགས་ལུལ་དུ་བྱམ་ཟེ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པར་དགོངས་ནས་མ་བཞུགས་ཉམས་དགའི་
 དོར་འདིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་བསྐྱར་ཏེ་དགོས་པའི་དབང་གིས་འདི་རྣམས་བཞུན་པ་ལ་ནི་ཉེས་པའི་མ་ལྷུ་མོས་ཀྱང་གོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། འདིར་འབྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་གཞན་དག་གིས་
 རྟག་ཞི་བ་ཞེས་པ་སངས་རྒྱལ་དང་། ལྷུན་རས་གཟིགས་དང་ཚངས་པ་དང་། ལྷུབ་འབྲུག་སོགས་སུ་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་རིམ་བཞིན་འཕེད་པར་མ་མཐོང་ལྟེ། སངས་རྒྱལ་ནི་དཀོན་
 མཚོག་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཐོག་མར་བཞུན་ལྷུག་མཛེད་པས་འདིར་སྤྱང་ཡང་ལྱུང་པར་དུ་བརྟོད་ལྷུག་མཛེད་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་འཕེད་ལྷུ་རྒྱུ་ལྷུ་ལྷུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
 དང་། རྟག་ཞི་བ་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཚན་དུ་གྲགས་རྒྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ལྷུན་རས་གཟིགས་དང་ལྷུ་ཚངས་པ་དག་གིས་ཀྱང་ཡི་གེ་ཐོག་མར་འགོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་འཕེད་ལྷུ་རྒྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་

པར་མ་ཟད། དེ་དག་ལའང་རྟག་གི་བའི་མིང་ལོངས་སྤུ་མ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱལ་འཇུག་གིས་ཡི་གེ་བཀོད་པར་བཤད་པའི་གཞུང་དེའང་འཕད་ལྡན་ཡིན་མིན་བརྟག་དགོས་
 སེང་རྒྱལ་འཇུག་ལ་རྟག་གི་བར་ཡང་མ་གྲགས་ཏེ་མིང་རྟོང་གིས་རྒྱལ་འཇུག་ལ་བརྟོན་པའི་རྒྱ་དཔེ་ཁོ་འོ་ལག་ཏུ་སོན་པས་དེའི་ནང་དུ་འང་རྟག་གི་བ་ཞེས་པ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། མ་
 མུར་འབྲང་མའི་སྤྱང་བའི་སྐབས་སུ། དམངས་རིགས་ཕྱིར་ན་རྟག་གི་བ། རྒྱལ་འཇུག་ལེགས་པར་བྱེས་བར་བྱ། ཞེས་འབྲུང་བའང་དེ་གཉིས་གཉེན་པར་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དང་། དམངས་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་དབང་ཕྱུག་གས་རྒྱལ་འཇུག་གང་རུང་བྱི་བའི་དོན་དུ་མངོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་ཐག་ཏུ། རྒྱུ་རིགས་ཕྱིར་ནི་རྣམ་ཐོས་བྱ། ལྷ་ཡི་དབང་
 ཕྱུག་དབང་པོ་བྱེས། ཞེས་འབྲུང་བའང་རྣམ་ཐོས་བྱའམ་དབང་ཕྱུག་གས་བརྒྱ་བྱེན་གང་རུང་བྱི་བའི་དོན་དུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཡང་འབྲེལ་བྱེད་ལྷ་མ་ཞེག་གིས་རྟག་གི་བ་དབང་
 ཕྱུག་ཏུ་འདྲོད་མཐུན་དགག་པ་བྱེད་པར་བསམས་ཏེ། དབང་ཕྱུག་དང་དྲག་བོ་སོགས་སྐབས་འདིར་མཚོན་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་མ་མཚེ་ཤིང་ཞེས་སྐྱས་ནས་རང་ལུགས་བཞག་པའི་
 སྐབས་སུ། གཞན་སྤེའི་དོར་ཚངས་པ་དང་རྒྱལ་འཇུག་སོགས་ལ་བརྟོན་ཕྱག་མཛད་པར་འབྲེལ་རིགས་ཚུལ་མ་རྟོག་གི་སྤང་རྒྱས་པར་དངས་ནས་བསྐྱབ་འདུག་ལྟེ་དེ་དག་དངོས་འགལ་
 དུ་བྱུར་རམ་མི་འབྱུར་དབང་ཕྱུག་དང་དྲག་བོ་ཞེས་པའང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་གྱི་ལྷ་འི་དོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་ལགས་སོ། ཡང་འདིར་བརྟན་གྱི་མིང་གཞི་ཞེས་པའང་ཁ་ཅིག་གསལ་
 བྱེད་ཁོ་ན་ལ་དོས་བཟུང་བ་ནི། དེ་བས་གོང་དུ་སྐྱེད་བྱུངས་ལྷ་ལེ་ཁོ་ན་ལ་བཞད་པའི་རྟོབས་ཀྱིས། དེ་དང་འབྲེལ་མཚུངས་པའི་སྤྱད་དུ་དྲུར་མི་འཕད་ཀ་མེད་བྱུང་བ་ལས་རྒྱ་
 མཚན་གཞན་མི་སྤུང་ངོ། མིང་གཞི་ཡི་གེ་ཅའལ་དོས་འདོན་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་ལྟེ། དག་ཏུ་མིང་ཚོགས་བཞེད་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་ཡི་གའི་ཞེས་དང་། ཡི་གེ་སྐུ་ལེ་ལྟེ་གཉིས།
 ཞེས་བཤད་པས་མིང་གཞི་ཡི་གེ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཅིང་ཡི་གེའང་ལྷ་ལེ་ལྟེ་ལེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

བཞེ་པ་ནི།

ལྷ་ལྟོར་ལེགས་མཛད་མཁས་རྣམས་དང་། སྤྱི་མ་ལ་ཡང་ཕྱག་འཚུལ་ནས།

ཞེས་པ་ལྟེ། ལྷ་སྐད་ཀྱི་བཞེད་པ་དང་དོན་ལྟེ་ལེགས་པར་བྱོར་བའི་ཚུལ་རྟོན་པའི་སྐོ་ནས་ཚོགས་དོན་གཉིས་ལ་མི་མོངས་པའི་ཞེས་རབ་སྤྱེད་པར་བྱེད་ཚུས་པའི་གཞུང་རྩོམ་གིང་
 འདོན་པར་མཛད་པའི་མཁས་པ་བྱེད་དང་། ལྷ་ཕྱག་ཏུ་མཐུན་བོ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟེ་འི་བྱ་བ་མཛད་པའི་བྱ་བ་ཟེ་ལེ་ག་ར་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་མ་རྣམས་ལའང་ཕྱག་མཛད་པ་ལྟེ། ལས་ཀྱི་སྐྱ་
 ལྷི་མཚོད་པར་བཞེད་ཅིན་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བའི་ཚོགས་འདུན་པའི་ཕྱིར་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྐྱོལ་། དེས་ན་ལྷ་ལྟོར་གིས་པ་སྐྱ་སྐད་ཀྱི་འཇུག་པ་བྱིངས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུར་རྣམས་
 ལྷེབ་ལེགས་པར་བྱུར་བས་ཚོགས་དོན་ལུལ་པ་མེད་པར་རྟོན་པའི་ལྷུར་སྐྱ་རིག་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཉན་པ་འོ་ན་བ་དང་ཡིད་དུ་འདེབས་ཤིང་དོ་མཚན་བའི་སྤྱད་དུ་སྤྱི་ཡང་གི་སྤྱང་བ་དང་
 ཚོགས་སྐྱོར་ཚུལ་གྱི་སྤུས་རྒྱན་མང་པོ་བཤེབས་ནས་སྐྱོར་བ་ལྷེབ་སྐྱོར་དང་རྟོན་ངག་ལྟེ་བོད་བའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི་སྤུས་བསྐྱར་བའི་ལྷེབ་སྐྱོར་ཏེ་ཚོགས་བཅའ་ཁོ་ན་ནི་འདིར་བརྟན་
 བྱ་མ་ཡིན་ནོ། གཉིས་པ་རྩོམ་པར་དམ་འཅའ་བ་ལ་དངོས་དང་ཞར་བྱུང་གི་དོན་ནོ།།

དང་བོ་ནི།

བསྐྱབ་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་འདོན་ཅིང་། རིག་བྱེད་སྐྱོབ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ།

མིང་ཚོགས་བཞེད་པ་ཀུན་གྱི་གཞི། ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ་བཤད་པར་བྱ།

ཞེས་པས་བརྟན་ཏེ་ལྷག་པ་ཚུལ་བྲིམས་དང་། བསམ་ཏན་གིས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟེ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་སྐོས་པའི་སྐོ་ནས་འདོན་པར་བྱེད་ཅིང་། ལྷུ་རྩོལ་པའི་
 དེས་བཞེད། མཚོད་སྐྱོན། ལྷན་ཚོགས། སྤྱིད་སྤྱང་ལྟེ་རིག་བྱེད་བཞི་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང་། བཟོ་གསོ་སྐྱོར་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་
 མཐའ་དག་སྐྱབ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་འང་ཡིན་ལ་ལྷུར་ཡི་གེ་བས་མིང་། མིང་ལས་ཚོགས་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདིག་རྟོན་དང་འདིག་རྟོན་ལས་འདས་པའི་མིང་ཚོགས་བཞེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་
 འབྱུར་བ་ཡི་གའི་སྐྱོར་བ་བཤད་པར་བྱོལ། ཞེས་སོ།

ཀྱི་རྣམ་བཞག་མ་མཚན་ན། རོག་ཏུ་དེ་ལ་མུ་ལེ་བཞེ་པ་སྐྱར་སོགས་ཇི་ལྟར་བརྟེན་ཅེ་ན། དེ་ནི་སྟོག་མེད་ལ་མུ་ལེ་བྱུགས་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི་ཀྱེ་ལེ་དེ་དག་ཉིད་ལ་རྣ་ཏུ་སོགས་
 ལྷར་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། གེ་གྲ། འབས་གྲ། འབྲེང་བ། ལྷ་རྩ་བཞེ་ལ་ཨི་ཨུ་ཨི་ཨོ་བཞེར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་དང་དེ་དག་གིས་ཀ་ལྷ་བྱའི་སྒྲེད་འོ་བོ་དེར་གེ་གྲ་ཀྱེ་ཀྱེ་
 རོགས་སྒྲེདི་འབྲེད་པར་རྟེན་རྣམས་ལས་མུ་ལེའི་བྱ་བ་གསལ་བར་མཚོན་རྣམས་པ་ཅོམ་ལ་དགོངས་ནས་མུ་ལེའི་སྐྱར་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་ཀྱེ་ལེ་སྐྱམ་ཅུལ་ལ་མུ་ལེ་དང་པོ་
 ལྷར་བས་ཨི་ཡིག་ཏུ་འགྲུབ་པ་སོགས་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་ཨ་ཡིག་ནི་བརྟོན་དོན་རྗེས་འབྲེལ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་གེ་གྲ་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་
 འདིར་བརྟེན་གྱི་མུ་ལེ་ཡིན་ན་དེ་དབྱངས་ཡིག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དབྱངས་ནི་ང་རོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང་དེ་དག་ནི་གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
 དོགས་པ་རྩེ་བ་སྲིད་ཀྱང་རྟོན་མེད་དེ། དངོས་སུ་འདིར་མུ་ལེ་སྟོག་བྱུགས་གྱི་རྣམ་བཞག་མ་མཚན་གྱིང་མཚོན་བྱེད་འདི་ཅོམ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱངས་ཀྱི་བྱ་བ་གསལ་བར་མཚོན་རྣམས་པ་
 ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ལེགས་སྐྱར་ལྟར་ཨ་ཨི་འདུས་པས་ཨི་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྟོན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་གསུང་བའི་ལེ་
 རྣམས་སུ་ལི་གེ་བརྟེན་ལ་ཅོམ་དུ་མ་རྩད་གསལ་བྱེད་ཅེས་པ་ལའང་མང་བོས་འབྲུག་ཞོན་ཞོག་པར་བྱས་འདུག་པས་ཁོ་བོས་ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་ནི་རྣམས་བྱེད་གྱི་ཉི་མ་ཅེན་པོ་ལྟར་
 བརྟེན་བར་འོས་སོ། གཉིས་པ་འབྲེད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་བརྟེན་པ་ལ། མདོར་བརྟེན་པ་དང་། ལྷས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་བོ་ནི།

དེ་ལ་རྗེས་འཇུག་བཏུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ལྡོ་ནི་རྟོན་དུ་འང་འཇུག། མི་འཇུག་པ་ནི་ནི་གྱོའོ།།

ཞེས་པས་བརྟེན་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་ལི་གེ་ཀྱེ་ལེ་དེ་དག་ལ་དབྱེ་ན་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་བཏུ་དང་། རྗེས་འཇུག་དེ་ཉིད་ལས་ལྡོ་ནི་རྟོན་དུ་འང་འཇུག་པ་ཡིན་པས་རྟོན་འཇུག་ལྡོ་དང་།
 རྟོན་རྗེས་གཉིས་ཀར་མི་འཇུག་པའི་ལི་གེ་ཉི་གེ་རྩེ་རྩེ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེར། གཉིས་པ་ལྷས་བཤད་ལ་དབྱེ་ཚོ་སྒྲིར་བརྟེན་པ་དང་། བྱེ་བྱེ་བ་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་བོ་ནི།

ཀྱེ་ལེ་བྱེ་དང་བརྟེན་ཕྱི་ནི། བཞེ་བཞེ་དག་ཏུ་བྱེ་བ་ལས།

ཞེས་པས་བརྟེན་ཏེ། རྗེས་འཇུག་ལ་སོགས་པར་དབྱེ་བའི་ཐོག་མར་རྗེ་པ་སོ་སོར་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པས། ཀྱེ་ལེ་དེ་རྣམས་རྗེ་པ་བྱེད་དང་བརྟེན་དུ་བཞེས་པའི་རྗེ་པ་རེ་རེ་ལ་གེ་
 བཞེ་བཞེར་དབྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེའང་ཀ་ཁ་ག་ང་རྗེ་པ་དང་བོ་སོགས་ནས་ཏ་ཨ་རྗེ་པ་བྱེད་པའི་བར་དུ་སོ་སོའི་མིང་ཞེས་པར་བྱུར། ལས་ཞེས་པ་ནི། དབྱེ་བ་བྱས་པ་འདི་
 ལས་ཐོག་ཏུ་དང་བོ་གསུམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམས་སུ་སོ་སོའི་ལི་གེ་རྣམས་དུན་པར་བྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ་བཟུང་བྱངས་དང་འདྲ་བའི་རྣམས་ཀྱི་སྒྲེད། གཉིས་པ་བྱེ་བྱེ་བ་སོ་སོར་བཤད་
 པ་ལ། རྗེས་འཇུག་བཤད་པ། རྟོན་འཇུག་བཤད་པ། མི་འཇུག་པ་བཤད་པ་གསུམ།

དང་བོ་ནི།

དང་པོ་གསུམ་པ་བཞེ་པ་ལི། མས་གཉིས་དུག་པའི་གསུམ་པ་དང་། བརྟེན་པ་ལ་ནི་གམ་གཏོགས། རྗེས་འཇུག་ལི་གེ་བཏུ་དེ་རོང་།།

ཅེས་པས་བརྟེན་ཏེ། ཁོང་དུ་རྗེས་འཇུག་བཏུ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། རྗེ་པ་དང་བོ་དང་གསུམ་པ་དང་བཞེ་པ་རྣམས་ཀྱི་མས་ཀྱི་ལི་གེ་གཉིས་གཉིས་ཏེ། གང་དཀ་།
 བ་མ་རྣམས་དང་། རྗེ་པ་དུག་པའི་གསུམ་པ་དང་། བརྟེན་པའི་གམ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མར་ལ་ས་གསུམ་སོ། དེའང་ལི་གེ་རྣམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འདི་དག་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
 རྗེས་འཇུག་ཅེས་བྱ་བེད་ལི་གེའི་གྲངས་བཏུ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ན། གཉིས་པ་རྟོན་འཇུག་བཤད་པ་ནི།

རྗེས་འཇུག་ལི་གེ་བཏུ་པོ་ལས། དང་པོ་གསུམ་པ་ལྷ་པ་དུག། བརྟེན་པ་ནམས་ནི་རྟོན་དུ་འང་འཇུག།

ཅེས་པས་བརྟེན་ཏེ། ཁོང་དུ་རྟོན་འཇུག་ཅེས་པ་གང་ཞེ་ན། རྗེས་འཇུག་ལི་གེ་བཏུ་བོ་དེ་དག་ཉིད་ལས། ལང་བོ་ག། གསུམ་པ་ད། ལྷ་པ་བ། དུག་པ་མ།

ପୁସ୍ୟଦ୍ଵିତୀୟାଦିନି । ଚାନ୍ଦ୍ରାୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ ।

ହୃଦୟାଦିନି । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ ।

ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ ।

ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ ।

ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ । ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟାମାସେ ।

୨୮। ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ଗ୍ରନ୍ଥ । ସ୍ତମ୍ଭାକାର ଗଳ୍ପ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟ । ଭୁବନେଶ୍ୱର । ମୁଦ୍ରିତ ।

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ ।

କବିରାଜ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ ।

କବିରାଜ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ ।

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ ।

କବିରାଜ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ ।

གཉེས་པ་ནི།

དགར་དང་རླུང་པའང་དེ་བཞིན་ནོ།

ཞེས་པས་བརྟན་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་ལས་ནས་ཀྱི་སྐྱ་དེ་དག་འབྲུང་བྱུང་ས་ལོ་ནར་མ་ནད། རྣམ་དབྱེ་སྤྱད་གཞི་དེ་ལས་རིགས་དང་བྱ་བ་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡང་
 རུང་བ་ཚོགས་སུ་དགར་བའི་དྲོན་ལའང་འཇུག་ཅིང་། དེ་ལས་ནས་ཀྱི་སྐྱ་གཅིག་ལུ་ཞེ་ལུ་དང་དུས་དང་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་མཚོན་ཅིང་རླུང་པའི་དྲོན་དུ་འང་དེ་བཞིན་དུ་
 འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ། དེ་དག་དབྱེ་བ་དང་བཅས་ཏེ་དཔེར་བཞིན་ནོ། རིགས་དང་བྱ་བ་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་གཞི་གཅིག་ལས་དགར་བ་ནི། མེད་མ་
 ཅི་ལས་དེ་ཟ་བ་དང་དོ། བཞེས་གཉེན་ངན་པ་བརྟན་མེ་བྱེད་པ་ལས་ལྷ་མཚོན་པ་ཉིད་ལེགས། ཡང་སོས་ལས་ཐོག་ནག་ལུག་བཟུལ་ཆེ། ལྷ་ཚེན་པོ་ལས་བའི་བར་གཞིགས་པ་
 ཡོན་ཏན་དུ་ལས་འཕགས་སོ། ཞེས་པ་ལྟར་བྱ་བའི་འདྲའི་རིགས་ལ་ལས་ཀྱི་སྐྱ་ཉིད་འཇུག་གོ། དེ་བཞིན་དུ་གཞི་གཉེན་སམ་མང་པོ་ལས་ཀྱང་རུང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ལྷ་བ་
 བ་ལྟ་བུ་ལུ་ཡིན་པར་ཚོགས་སུ་དགར་བ་ཅོམ་གྱི་དྲོན་ལའང་ལས་ཀྱི་སྐྱ་ཉིད་འཇུག་ལྟེ། རྟག་པ་དང་དངོས་པོ་ལེ་ཚོས་ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་གཞན་ནོ། ། ཟ་བ་དང་ཚོན་པ་དང་སྐྱ་བ་
 དང་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤོད་ལམ་ལམ་པ་རྣམས་ལས་མཚོན་རྟེན་ལ་ལྷུག་དང་སྐོར་བ་བྱེད་པ་ལེགས་སོ། ། ས་དོག་རྣམས་ལས་དགར་བའི་ཉིད་མཚོས་སོ། ལྟ་བུའོ། རིགས་
 ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ནས་འབྱེན་པ་ལྟར་དགར་བ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྷ་བ་རིགས་དཔལ། གཤེད་དུལ་ནང་ནས་གསེར་གོང་ཆེ། རིགས་བཞིའི་ནང་ནས་
 དམངས་རིགས་དམན། བ་རྣམས་ཀྱི་དཀྱིལ་ནས་ནག་མོ་ལོ་མང་། བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མཚོན་པ་ནི་ལུལ་དུ་བྱུང་བའོ། ལྟ་བུ་ལྟེ་འདི་
 འདྲ་ལ་ནས་ཉིད་འཇུག་གོ། རྣམ་ཀྱི་སྐྱ་རླུང་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ལྷ་ས་ནས་གཞེས་ཀ་རྩའི་བར། མནར་མེད་ནས་སྤེད་རྩའི་བར། དེང་ནས་སང་ཉི་མ་མ་གར་གྱི་བར།
 གཅིག་ནས་བརྒྱའི་བར་ལྟར་བྱུང་། དེ་རྩེར་དགར་རླུང་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱ་འདི་རྣམས་ཀྱང་འཕྲད་གཞན་མ་ཡིན་པར་རྣམ་དབྱེ་ལུ་པའི་ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཞེས་དགོས་ལྟེ། དགར་བ་ནི་གང་
 ལས་དགར་བའི་བཞི་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་རྣམ་དང་བ་དང་། རླུང་པ་ནི་སོགས་མ་གང་ནས་བཅའ་པ་དེ་ལས་བསྐྱུ་རྒྱའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་བྱུང་བ་དང་འདྲ་བའི་ལྷུང་འབྲུང་བྱུང་ས་
 ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་སྤྱད་བར་རྣམ་བའི་ལྷུང་རོ། མོ་ན་འབྲུང་བྱུང་ས་ཉིད་སྐོས་པས་ཚོག་གོ་སྤྱོད་ན། འབྲུང་བྱུང་ས་ལ་འཇུག་པར་བརྟན་པ་ནི་འབྲུང་བྱུང་ས་དངོས་དང་། དེ་དང་ཆ་འདྲ་
 བ་གཙོ་བོ་རྣམས་རླུང་པའི་དྲོན་དང་། དགར་རླུང་གསུངས་པ་ནི་འབྲུང་བྱུང་ས་དངོས་དང་ཆ་མཐུན་པ་གཉེས་ཀ་མ་ཡིན་ཡང་ཚོག་སྤོར་ཅོམ་གྱིས་ཆ་མཐུན་དང་འདྲ་རུང་དུ་ཡོད་པའི་
 ལྷུང་ལུ་པའི་ཡན་ལག་ལས་པར་ལྷུང་པ་རྣམས་རླུང་པའི་དྲོན་ཡིན་པས་ལྷོན་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཤེད་འདིར་མ་བརྟན་ཀྱང་ནས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་མཚོན་སྤྱད་པའི་ལྷུག་བཅས་ལའང་འཇུག་པ། ལྷུག་འཚམ་ནས་བཤད། ལྷ་མཚོན་ནས་ལས་བྱ།

ལག་པ་བརྟུངས་ནས་བཟུང་། མིག་ལྷུ་ནས་བརྟུངས་ལྟར་བྱེ་བྱུག་བཅས་ཀྱི་རྣམས་སུ་འདྲུགས་ཅོམ་སྐོས་པ་བཞིན་ནོ། ལྷ་སྐོ་ལས།

ལས་ནི་རྒྱ་དང་འབྲུང་བྱུང་ས་དང་། དགར་བ་ཡིན་ཏེ་ནས་དེ་བཞིན།

ཞེས་ལས་ནས་ཀྱི་སྐྱ་དག་ཏུ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་ཅིང་། འབྲེལ་པར་རྒྱའི་དྲོན་ནི་སོ་སོ་ནས་སྤྱད་ཀྱི་ཞེས་པ་ལྟར་བྱུང་། ཞེས་འབྲུང་བ། ས་ཅིག་གིས་དེ་འདྲའི་འབྲུང་བྱུང་ས་
 དངོས་ཡིན་པར་བྱས་ནས། འབྲུང་བྱུང་ས་ལས་སོགས་སུ་དབྱེ་བ་མི་འཐད་ཅེས་སྐྱབ་ཀྱང་། དེ་འབྲུང་བྱུང་ས་དངོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲུང་བྱུང་ས་ཀྱི་དྲོན་གོང་སྐོས་ལྟར་།
 ལྷ་མཚོ་ནས་ནོར་བུ་ལྟར་ནོར་བུའི་འབྲུང་བྱུང་ས་རྒྱ་མཚོ་ཡིན་ཞིང་ནོར་བུ་མའི་ལག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཚོ་རྒྱ་མཚོ་ལས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དངོས་སུ་འབྲེལ་པ་བྱེ་བའི་དགོས་ཀྱང་རིག་པའི་
 འབྲུང་བྱུང་ས་མཁས་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལས་སྐོབ་པས་རིག་པ་སྐོབ་པ་ན་རྒྱུད་བ་དང་དུ་རྒྱར་པས་བྱེ་བར་རྣམ་བར་ལྟར་བྱེ་གི། བཤའ་སྤོར་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་འབྲུང་བྱུང་ས་ཀྱི་དྲོན་འཐད་
 པ་ན་གང་ལས་འབྲེལ་བའམ། ལེན་པའམ། ཞེས་དང་། ལྷུ་ཞིང་ལྷུང་བ། ཞེས་དང་། ལས་ལྷུ་ལྷུ་ན་དེས་པར་སྤྱིན་པ་ཞེས་བརྟུར་ཀྱང་ལས་པ་འབྲེལ་པ་ལྷུ་ལྷུ་ན་ལྷུང་ལེན་
 པ་ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་ལེན་པ་ཞེས་སོགས་རྣམས་པར་འབྲུང་ལ། ལྷུ་ལྷུ་ནི་སོ་སོ་མེད་ན་མི་འབྲུང་གི་འབྲེལ་པར་གྲུབ་ཀྱང་སོ་སོ་ཉིད་སྤྱད་ཀྱི་ལྷུ་ལྷུ་འབྲུང་བས་སོ་སོ་ཀྱི་རྣམས་ན་ལྷུ་

གཉེས་པ་དང་སྒྲིབ་འཇུག་ཚུལ་ནི།

མིང་གང་དུང་བའི་བར་མཚམས་སུ། གསུམ་པ་ལ་ནི་གཉེས་པ་རྒྱུར།

དེ་ནི་སྤྱད་དང་འབྲེད་པ་དང་། ལྷ་མཚན་ཚེ་སྐབས་གདམས་ངག་ལྟོལ།

ཞེས་པས་བརྟན་ཏེ། མིང་ཚོག་གང་ཡང་དུང་བའི་བར་མཚམས་ནམས་སུ་རྗེས་འཇུག་གསུམ་པ་དེ་ཡིག་ལ་གཉེས་པ་དེ་ཡིག་རྒྱུར་བས། དང་། ཞེས་གྲུབ་པ་དེ་ནི། ཚོག་པ་ཕྱི་
ཕྱི་གསུམ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པ་དང་། མོ་མོར་འབྲེད་པ་དང་ལྷ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་དུས་བརྗོད་པ་ཚེ་སྐབས་ཀྱི་དོན་དང་། གཞན་ལ་གདམས་ངག་བརྗོད་པའི་དོན་ཏེ། དོན་ལྡེ་ལ་
འཇུག་གོ། ཞེས་མོ་དེ་དང་སྤྱད་པའི་དོན་དུ་རྒྱུར་བ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ནི་ཚེ་སེམ། མིག་དང་ན་བ་དང་སྤྱད་པའི་ལུས་ནམས་ནི་དབང་པོ་ལོ།

གང་དང་མཚུངས་པར་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས། དགལ་དང་བདེ་དང་འཇུན་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར།

ལྷ་བུ་ཚོག་དོན་གཉེས་སམ་མང་པོ་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་རྒྱུར་དེར་བརྟུ་ལོད་པ་ནམས་དང་། འབྲེད་པ་ལ་རྒྱུར་བ་ཚེ་སེམ་ནི། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་པའོ། དབང་པོ་
ནམས་ནི་མིག་དུང་ན་བ་དང་སྤྱད་དང་བྲེ་དང་ལུས་སོ། ལྷ་བུ་དབྱེ་གཞི་གཅིག་ལས་གཉེས་སམ་དུ་མར་འབྲེད་པའི་དོན་དུ་རྒྱུར་བ་ནམས་དང་།

ལྷ་མཚན་ལ་རྒྱུར་བ། ལྷན་ཚོས་པ་དང་ནད་སོས་སོ། ཚེས་མང་དུ་བོས་པ་དང་ལྷན་མཐོང་འཕེལ་ལོ། དུ་བ་མཐོང་བ་དང་མེར་བུ། ལྷ་བུ་ནམ་དབྱེ་གསུམ་པ་

དང་ལྷ་བུ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་དང་སྤྱད་དེ་ཉིད་ལྷ་མཚན་རྟོན་ཕྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ནམས་དང་། ཚེ་སྐབས་དང་རྒྱུར་བ། ལྷ་སྐར་རྒྱལ་འཛུལ་དང་ལུལ་དུ་ཚམས་སོ། ཉེ་མ་
གདམས་དང་ཚེ་སྐབས་དང་སུ། ལྷ་བུ་དུས་བརྗོད་པའི་སྤྱད་དང་འཇུག་པ་གཅིག་པ་ནམས་དང་། གདམས་ངག་ལ་རྒྱུར་བ། ལེགས་པར་སྒྲོབས་དང་། ལ་རྟོན་གྱིས་དང་། ལིད་
ག་རྒྱུར་དང་། ལྷ་བུ་གཞན་ལ་གདམས་པ་འཛུལ་བའི་ཚོག་དང་འབྲེལ་པ་ནམས་སོ།

འདི་སྐབས་འབྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས་ལྷ་མཚན་ལ་འཇུག་པའི་དཔེར་བརྗོད་དུ། ལྷ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག། ལྷ་དངོས་པོ་ལིན་པའི་བྱེད་དང་། ལྷ་ལྷན་ལིན་པའི་བྱེད་དང་།

ལྷ་སྐར་ལས་བྱུང་བའི་བྱེད་དང་། ཞེས་པ་ལྷ་བུ་བཞོད་མོད་ཀྱི་དེ་འདྲའི་དང་སྤྱད་དེ་ནམས་ལྷ་མཚན་གྱི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ་དེ་དག་ལ་ལྷ་མཚན་རྟོན་པའི་རུས་པ་ཅི། འང་མ་མཐོང་བའི་
བྱེད་ཀྱི་སྤྱུམ་ལྷ་མཚན་རྟོན་པས། དེ་དང་འབྲེལ་པའི་དང་གི་སྤྱུམ་ཀྱང་དེ་རྟོན་ཏེ། ལྷ་སྐར་ཚོར་བ་བོད་མཐོང་བ་བོད་ཀྱི་དེ་དང་ཞེས་པ་ལྷ་བུ་དེ་དང་གི་སྤྱུམ་ཀྱང་བདག་
བོའི་དོན་རྟོན་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཏེ་ཅང་ཐལ་ལོ། དོན་གྱིས་དང་། ལྷ་བུ་གྱིས་ཀྱི་སྤྱུམ་སྤུལ་བ་རྟོན་པ་དེ་དང་འབྲེལ་པའི་དང་གིས་ཀྱང་དེ་རྟོན་པར་འདོད་པ་མ་ལིན་ནམ་ཞིན།
དེ་དང་འདི་མི་མཚུངས་ཏེ། ཀྱིས་དང་ལྷ་བུའི་གྱིས་ཀྱི་སྤྱུམ་ཚོག་དངོས་དང་དང་སྤྱད་དེ་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བར་དངོས་སྤྱུ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་འདྲའི་དང་སྤྱད་དེས་བསྐུལ་ཚོག་ལས་
གཞན་པའི་དོན་ཅི་ཡང་མི་རྟོན་པ་དང་། བྱེད་འདོད་པའི་དང་སྤྱད་དེ་ནམས་ཀྱིས་ལྷ་མཚན་མི་རྟོན་ཅིང་། ལྷ་མི་རྟག་པར་བརྒྱབས་པ་ལ་གཏན་ཚེགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གཞན་དང་གཞན་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུར་དེར་སྤྱད་པར། རྟོན་པར་སྤྱད་བའི་བྱེད་རོ། འགལ་ཞིག་གིས་དང་སྤྱད་ལྷ་མཚན་ལ་འཇུག་པ་ལས་འབྲོས་ནས་དུས་བརྗོད་པའི་ཚེ་བས། ལྷ་བུ་ལྷ་མཚན་
ལ་འཇུག་པར་འགྲོ་མོད། འཇུག་པར་མ་མཐོང་ཡང་རྟོགས་མི་ཚེ་བས་དགག་པའི་ལྷོས་པ་མི་བྱེད་རོ།

གསུམ་པ་དེ་སྒྲིབ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་མཐའ་དཔྱད་རོ། དང་པོ་ན།

གང་མང་གི་ནི་ལ་མཐའ་དུ། གསུམ་པ་ལ་ནི་ཨི་སྤྱུར་བ། བ་རྟོན་དང་དུ་གསུམ་ཡིན་ཏེ།

དངོས་པོ་དབང་དུ་བཞི་དུ་འགྱུར། དུས་ཀྱི་དབང་དུ་གཉེས་ཡིན་གོ།

ཞེས་པས་བརྟན་ཏེ། གང་ཡང་དུང་བའི་མིང་གི་ལ་མཐའ་ལྷ་ཐོག་མར་རྗེས་འཇུག་གསུམ་པ་དེ་ཡིག་ལ་དབང་ལ་ཨི་སྤྱུར་བ་ལྷ་བུ་རྒྱུར་བས། དེ། ཞེས་གྲུབ་པ་ནི་ཐ་རྟོན་ཚེ་སེམ་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྣམ་གྲངས་གཞན་ཞི་རྒྱུར་ལྷ་མཚན་པར་རྟོན་པའི་དོན་ཅན་དང་། ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་། དུས་གསུམ་ལས་འདས་པ་ལྷ་གསུམ་ལ་འཇུག་པ་དང་།

མང་མིང་ཚོགས་ཁོ་ནས་ལ་ལྷན་གདགས་སུ་མེད་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འདྲུལ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། བ་རྩལ་ལ་ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་དང་བཅས་པ་ཤེས་མཁས་པའི་བརྟན་བཅོས་ལ་རྒྱུང་རྟེན་
གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ལྷི་མའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། ལྷག་བཅས་ཀྱི་དེ་རྒྱ་དེ་ཚམ་ཅན། དངོས་པོ་རྟོན་ཉེད་དུ་ལམ། བརྗོད་བྱའི་དོན་རྟོན་ཉེད་ལོན་པར་འདོད་
ན་དེ་འདྲ་དེས་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་བཞི་ལས་གང་ཞིག་རྟོན་པ་བཤད་དགོས་ཤིང་། མ་གྲུབ་ན་ལྷག་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་མཚམས་རྩོད་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པ་དང་
དངོས་སུ་འགལ་ལོ། འདིར་སྒྲིམ་པ།

ལ་ལས་ལོ་བརྒྱུད་རྒྱངས་པ་གང་། ལ་ལས་ལུད་ཅིམ་གཅིག་ལ་ཤེས། ལ་ལས་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱབ་པ་ཡང་། ལ་ལས་བདེ་བླག་ཉིད་དུ་ཉེད།
ལ་ལས་མཁས་པར་རྫོམ་པ་གང་། ལ་ལས་མོངས་པའི་གནས་སུ་བཞོད། ལ་ལས་རྒྱ་བའི་དབང་ལྷག་ཀྱང་། ལ་ལས་རྒྱག་པའི་བརྒྱལ་བྱགས་འདོན།
རྫོ་ལྷན་ཅིམ་དུ་མཚུངས་ན་ཡང་། རྫོ་ལྷོས་མཚོག་གི་ཁྱད་པར་རྟོས། རྫོ་གཏོར་དབང་པོ་ལོ་རྫོ་མཚོ་ལས། ལྷང་བའི་རྫོ་ཅན་ང་མིན་སུ།

བཞི་པ་གང་རྒྱའི་འཇུག་ཚུལ་ནི།

གང་མིང་བརྗོད་པའི་དང་པོ་རུ། དང་པོ་ལ་ཉི་གཉིས་པ་སྦྱར། ལྷེ་ལ་འབྲལ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར།

ཞེས་པས་བརྟན་རྟེ། གང་ཡང་རུང་བའི་མིང་བརྗོད་པའི་དང་པོར་རྗེས་འཇུག་དང་པོ་གལ། གཉིས་པ་རྒྱར་བས། གང་ཞེས་སྒྲིམ་པ་དེ་ནི་གཙོ་བོར་དོན་ཀྱི་བྱེད་
དམིགས་སུ་མི་འདོན་པར་རྫོམ་པ་འབྲལ་པའི་དོན་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ཞེས་སོ། དེ་འང་དཔེར་ན།

གང་ཞིག་རྟེན་ཀྱི་རྩིང་པོར་དོན་བསམ་པས། གང་ཡང་དམན་པར་འགྱུར་བའི་གནས་དེ་ཅི། ཞེས་པ་རྟེན་གྱི་རྒྱ་དངོས་དང་།

ཕྱིར་རོ། ལྷི་མ་གྲུབ་ལྟེ།

གང་ཞིག་བརྟེན་ན་ལོན་ཏན་གྱུར། འདོད་དགུར་རྫིན་པ་ཁོ་བོའི་རྗེ། ཞེས་པ་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ལྷི་རྒྱ་དང་། འདིའི་གཏོན་ཚེགས་གང་། རྫོད་
ཀྱི་རྒྱ་གང་ཡིན། གང་ཉེད། ལྷ་བྱ་རྫི་རྫི་འདྲི་བའི་དོན་དུ་རྒྱར་བ་སོགས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་རྫོ་ནོས་ཞེས་པར་བྱ་ཞིང་། འདིར་མིང་ཚོགས་རྒྱ་རྒྱར་བ་གསུངས་པའང་གཙོ་ཆེ་བའི་དོན་
ལ་དགོངས་ཀྱི་མིང་མཐར་མི་འཇུག་པ་ཉི་མ་ཡིན་རྟེ། རྫོན་དུ་འདྲི་བའི་དཔེར་བརྗོད་ལ་སོང་བ་རྒྱར་དང་དེ་འདྲར་མ་ཟད་དེ་ཐོབ་བྱ་ཕྱིར་གང་དང་བརྟན་བཅོས་གང་། ཞེས་སོགས་
མང་དུ་འགྲུང་བ་ལྟར་རོ།

འདི་ནས་མ་བརྟན་གྱང་ཅི་དང་འི་དང་སྲུའི་རྒྱ་རྣམས་གང་དང་སྐབས་ལས་ཚེར་ལ་འཇུག་པ་མཚུངས་པ་ཡིན་རྟེ། དེ་དག་ལས་ཅད་གང་ཅིའང་དུང་། འི་རྟེན་སུ་
དག་འགོ་བརྣམས། ལྷ་བྱའི་ཅི་སོགས་རྫི་རྫི་ལ་འཇུག་པ་དངོས་དང་།

ཅི་ཞིག་བསམ་པ་དེ་གྲུབ་ནས། འི་རྟེན་བདེ་བ་དེ་རྟེན་བ། ལྷ་ལ་བཟང་སུ་ཡིན་དེ་འགོ་འགྱུར།

ཞེས་པ་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ལྷི་རྒྱ་དང་།

དངོས་པོ་དེ་ཅི་འི་ཅིམ་ཞིག། འདག་པོ་འཁྱོད་སུ་ལེགས་པར་རྫོམ།

རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་རྣམས་སོ། ཅི་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐསས་ཅད་དུ་གང་དང་འཇུག་པ་མཚུངས་པའང་མ་ཡིན་རྟེ་སྲུའི་རྒྱ་གང་ལ་གཞི་ན་ལ་རྫོར་གྱི་ལྷེ་མ་པོ་སོགས་དངོས་
པོ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའང་འི་རྫོད་དང་། འི་རྫོད་རྟེན་གྱི་ལའང་གང་རྫོ་མི་འཇུག་པ་དང་། ཅིམ་ཀྱང་རྟེན་གྱི་ལའང་གང་དང་འི་ལྷེ་མི་འཇུག་པ་སོགས་འདིག་རྟོན་བའི་ཉེར་རྫོད་དང་
གཞན་ནས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ།

ལྷ་པ་བདག་རྒྱ་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། མཐའ་དབྱེད་དོ།

ཀྱིས་བཅོམ་པར་བྱས་ཀྱི། ལྷང་དེ་ནི་བྱིད་ཀྱི་འདོད་པ་དེའི་གནོད་བྱིད་ཡང་དག་ཏུ་ཡོད་རྒྱུ། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། ར་མ། རང་མ་སོགས་མ་ལོག་བྱ་བློ་རྒྱུ་འཁྱུར་བ་ཡོད་ རྣམ་ཚེར་བ་སོམ་གྱིང་། གཤམ་རྒྱུ་ལ་རྒྱུང་མང་གྱུར་པའི་རྟོགས་ལུ་སྤོད་ཀྱི། དེ་འདྲ་དེ་བདག་པོའི་རྣམ་བཟོན་ཏུ་ཚུགས་ཀྱིང་བྱ་བློ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་བློ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ བྱིད་རྒྱུ།

ཚུགས་པ་དགག་ལྷན་པ་ལ། དངོས་དང་མཐའ་དཔྱད་གཉིས། དང་པོ་ནི།

གང་མིང་བརྗོད་པའི་ཡ་མཐའ་ན། ལྷོ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལ། དེ་ལྷོ་ལོ་རྒྱུ་རྒྱུ་ན། དགག་པའི་གནས་སུ་ཤེས་པར་བྱི།

ཤེས་པ་ལ། གང་ཡང་དུང་བའི་མིང་བརྗོད་པའི་ཡ་མཐའ་རྣམས་ལྷོ་སོག་མར་ལྷོ་བཟོན་ལ། མོ་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པ་རྣམས་ལ་ལྷོ་བཟོན་ལྷན་བུམ་ན་རྒྱུར་ལུག་གི་རྣམ་དེ་མ་ལོན་པའང་ རང་པར་རྟོན་པའི་བྱིད་དགག་པའི་གནས་སུ་ཤེས་པར་བྱོ། ཤེས་མོ། དེ་ལྷོ་བཟོན་ལྷོ་དངོས་ནི། མ་དང་མེ་གཉིས་ཁོ་ན་ལོན་པ་གོང་སྒོམ་ཏུ་ལས་མོ་ལོག་དགག་གྱི་ ལ་མི་འཇུག་པམ་འདིར་མ་ལོག་ཀྱིད་བཟུང་བར་བྱ་གིང་། དེ་དང་འབྲེལ་པའི་མེ་ལོག་གྱིང་ལར་གྱིས་མོ་བས་དེ་དག་དགག་གྱུར་རྒྱུར་ཚད་དགག་བྱའི་མིང་སོག་ཁོ་ནར་ངེས་པ། དཔེར་ ན། མ་ལོན། མ་ལུས། མ་ཤེས། མ་མཐོང། མ་ངལ། མ་བྱེད། མ་རྟོན། མི་རིགས། མི་འཁྱུར། མི་རྟལ། མི་འགལ། མི་བུ། ལ་སོགས་བརྒྱ་བྱོ།

གཉིས་པ་ནི། ལྷགས་འདིར་འབྲེལ་བྱེད་མལ་ཚེར་གྱིས་འདིར་བཟོན་མོ་རྟོགས་ཀྱི་དགག་གྱི་མིང་མཐའ་ཡང་འཇུག་པ་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། དེའི་དཔེར་བརྗོད་དུ།

གཟུགས་མེད། ལྷ་མེད། ཡོད་མིན། མེད་མིན། ལྷ་མ་ལོན་སོགས་བཞོན་པ་དང་། ལ་ལས། ལུས་པམ་རྟོང་པ། ལུས་པམ་དགལ། ལྷ་བྱུང་འདིའི་ དཔེར་བརྗོད་དུ་བྱས་རྗེས་ལྷོ་སོག་ལྷན་ལྷན་པར་ལྷན་པའི་རྒྱུར་དེས་ལ། མེད་དང་མིན་དག་མོ་མ་ལོག་དང་འབྲེལ་པའི་དགག་གྱུར་གྱུར་པ་དང་རྣམ་དང་ལྷན་པའི་ལྷན་གྱིང་ལོན་པམ་ དགས་འཇུག་གི་སྐབས་སུ་འཚད་འཁྱུར་རྒྱུར་ལྷོ་བཟོན་ལྷོ་མོ་གས་སུ་གཉོགས་མོད་ཀྱི་འདི་དག་མིང་གི་སོག་མར་མེ་འཇུག་པམ་སྐབས་འདིའི་བཟོན་བྱ་མ་ལོན་པ་དང་། མ་ལོན་ཤེས་ པ་ནི་དགག་བྱ་ལོན་ཤེས་པའི་མིང་དེའི་རྗོན་དུ་འགོག་བྱེད་མོ་རྟོགས་གྱུར་བ་ལོན་པས་ཁོ་རང་གི་ཤིན་རྣམ་གྱི་དཔེར་མི་རུང་བ་དང་། རྒྱུང་པ་དང་དགག་པ་སོགས་ཀྱིང་བྱུང་མོ་རྟོགས་གཉིས་ ག་ལིན་པའི་བྱིར་རྟེ། དགག་པའི་རྣམ་ཚེར་གྱི་ལྷོ་ལོད་ཚད་གཉི་བུག་རིགས་འབྲེལ་གྱིས་འདིར་བཟོན་བར་ལྷོ་ལོ་ལ་གཤམ་རྒྱུང་རྣམ་ལ་ཤིན་ཏུ་མ་ལྷགས་པར་འདུག་པའི་བྱིར་རྟེ། འདི་སྐབས་ བྱུང་ཁོ་ན་མ་ལོན་པར་མིང་གི་འཇུག་པ་གཞན་བཟོན་པམ་ཅེ་ཤིག་ཀྱིས་ཤིན་ན། ལྷན་མིང་གི་འཇུག་པ་རྣམས་ལ་ནི་མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་བཟོན་བཅོས་སོགས་སུ་གཙོ་བོར་མིན་ཤིང་། བར་ དག་གི་བཟོན་བཅོས་རྣམས་སུ་ནི་མིང་ཚོགས་དེ་དག་གི་ལོ་གོའི་རྒྱུར་ཚུལ་བྱེད་དང་རྣམ་དབྱེ་ལ་སོགས་པར་གཙོ་བོར་འཁྱུང་བ་ཤིས་དགོས་ལ། ལྱུང་པར་གཤམ་འདིར་ནི་བྱུང་དང་རྣམ་དབྱེ་ ཁོ་ན་བཟོན་པ་མཚོན་སུམ་གྱིས་ལྷོ་ལོད་བཟོན་དུ་དཔེ་སྐབས་རྣམས་ལོན་པའི་མིང་རྣམས་ལོན་པའི་མིང་རྣམས་ལོན་པའི་མིང་རྣམས་ལོན་པའི་མིང་རྣམས་ལོན་པའི་མིང་རྣམས་ རྣམས་ཀྱི་མཚན་མར་མཚོས་པ་མ་ལོན་ནོ། གཞན་ཡང་ལྷོ་སོག་ལྷོ་སོག་དུ་འདིར་མ་བཟོན་པའི་བྱུང་སོགས་མང་དུ་བཤད་ཅིང་མལ་ཚེར་ལོགས་བཤད་དུ་འབྱོར་ལ་རྒྱུན་དུ་མཚོན་ པའང་དུ་མ་མཐོང་མོད། འདིར་ནི་ལོ་གོ་མངས་པའི་འདིགས་པམ་སྐབས་ལ་བྱུང་ཤིང་ལྷོ་སོག་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་འདོད་ན་དེ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཤིག།

གང་མིང་གི་ནི་ཡ་མཐའ་རུ། གལ་སྲིད་པ་ལ་ནི་ལོ་རྒྱུར་བ།

གཟུང་དབང་དུ་གལ་སྲིད་ལོ་རྒྱུར་། དངོས་པོའི་དབང་དུ་བཞི་རུ་འགྱུར། དུས་ཀྱི་དབང་དུ་གཉིས་ལོན་ནོ།

གཉིས་པ་གདམས་ངག་བརྗོད་པམ་འཇུག་བཟུ་བ་ལ་བཞི་ལ། རྣམས་བཅད་འགྲོག་ཚུལ་འདོན་པའ། ཟན་པ་པོ་སྒྲིབ་པའི་རྣོ་རྣོ་འདོན་པའ། བསྐྱབ་ཚུལ་ ཀྱི་གོ་རིམ་ལ་འདོན་པའ། གདམས་ངག་རྒྱུད་རུང་ལ་བཟོན་དགོས་པར་འདོན་པའོ།

དང་པོ་ནི།

ཉལ་ས་འཇུག་གི་འབྲེལ་པ།

སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པ་བཞུགས་སོ།

ཉལ་ས་མཛད་ཏེ། ལྷ་ཀ་ར་ཆ་ལེང་ལྷ་པ་ལྷ་ར་ལྷ་མ། ལོད་མཛད་ཏེ། ལུང་དུ་སྟོན་པ་བཟླ་གཏེ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ། ལྷ་ཀ་ར་ཆ་རི་དབང་ལྷ་གསལ་ལྷ་གསལ་འཛམ་མོ།

སྤྱི་བོ་སྤྱི་ས་མཚོག་སྤྱི་བོ་ལྷ། བམས་ཅད་མཁྱེན་ལ་ལྷ་གསལ་འཛམ་མོ།

༄༅། མཛད་ཅིག་ཚམ་ཞིག་ཡིད་མཁའ་ཤར་བས་ཀྱང་། བད་གི་སྟེན་སྟེན་རྣམ་པར་སྟེན་བྱེད་པ།

འཇུག་དཔལ་དཔལ་བོའི་བྱིན་རླབས་ཉིན་མོར་བྱེད། ལུང་ཚུབ་པར་དུ་སྟོན་གསུམ་སྤྱིང་བོར་བརྟེན།

ཞེས་ཞེས་པའི་ཚོགས་ཐོན་དུ་བཏང་ནས་ད་ནི་ཉལ་ས་གྱི་འཇུག་པ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གཞུང་གི་ཚོགས་རྒྱུ་ལ་རྣམས་པར་དཔུང་ནས་ཏུང་ཟད་དམོལ་བར་བྱོར། དེ་ལ་དེ་ཞིག་གཞུང་
འདིར་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་ས་དཔུང་ནི་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་བྱིའི་ཉལ་ས་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང་། ཐོན་འཇུག་གི་ཉལ་ས་གྱི་འཇུག་པ་བཤད་པ་དང་། ཇི་སྲིད་ཉལ་ས་གྱི་ཉལ་ས་གྱི་འཇུག་པ་བཤད་པ་ལྟེ་
གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱོར། དང་བོ་ནི།

ཕོ་ཡི་ཡི་གེ་འབའ་ཞིག་ལ། ལྷེ་པ་བྱེད་དང་བརྟེན་གནས་པའང་། ལྷེ་ཚན་ལྷ་དུ་དྲིལ་བྱས་ལ།

ཕོ་དང་མ་ཞིང་མོ་དང་ནི། འཛིན་ཏུ་མོ་དང་བཞི་བཞི་རུ། ལྷེ་པ་བཞི་པ་ལྷ་ཚན་ཚད་དབྱེ།

ལྷག་མ་བཏུ་བཞི་གནས་པ་ལ། ཚོ་སོགས་གསུམ་ནི་ཚོ་སོགས་སྤྱར། ལམ་ནི་བ་དང་སྤྱར་བར་བྱ།

ལྷག་མ་དུག་ནི་མོ་དུ་སྤྱར། ར་ལ་ཏ་ནི་མོ་གཤམ་ལྷེ། ལམ་ནི་མཚན་མཛད་ཅེས་ཀྱང་བྱ།

ཞེས་པས་ལྷ་ཚན་ཏེ། ལྷ་ར་བོད་ཀྱི་སྐད་ལ་ཏེ་བར་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་མོ་མོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དབྱངས་ཡིག་མཚན་གྱིད་ཡི་ལྷ་ལྷེ་ལོ་ལོ་བཞི་ཞེས་རབ་གྱི་རང་
བཞིན་མོ་དང་། ལྷ་ཚན་ལའི་མཁའ་བྱུག་པ་གསལ་བྱེད་སྤྱི་སྤྱི་བོ་རྣམས་ནི་བམས་གྱི་རང་བཞིན་མོར་ཞེས་པར་བྱོར། དེས་ན་ཕོའི་ཡི་གེ་འབའ་ཞིག་ལྷེ་གསལ་བྱེད་སྤྱི་སྤྱི་བོ་ལོ་
གསལ་ལྷེ་པ་བྱེད་དང་བརྟེན་དུ་གནས་ཏེ། ལྷེ་པ་དང་བོ། ལྷ་ཀ་ག་དང་། ལྷེ་པ་ལ། ཅ་ཚེ་ཏ། ལྷག་མ་ལ། ཏ་ཐ་ད་ན། ལྷེ་པ་ལ། པ་མ་ལ་མ།
ལྷེ་པ། ཚོ་ཚོ་ལ། དུག་པ། ལྷ་ཐ་ལ་ལ། ལྷེ་པ་ལ། ར་ལ་ག་ས། ལྷེ་པ། ཏ་ལ། ལྷེ་པ་ལ། དེ་རྣམས་ལྷེ་ཚན་ལྷེ་དུ་དྲིལ་བཞི་མོ་དང་མ་ཞིང་དང་
མོ་དང་འཛིན་ཏུ་མོ་དང་མོ་གཤམ་ལྷེ་རྣམ་པ་བྱོར། དེའང་། ལྷེ་པ་བཞི་བོ་རྣམས་གྱི་དང་བོ་ག་ཏ་ཏ་པ་རྣམས་མོ་དང་། ལྷེ་པ་ལ་ལ་ཚ་མ་མོ་རྣམས་མ་ཞིང་དང་། ལྷག་མ་
བག་ལ་ད་བ་རྣམས་མོ་དང་། ལྷེ་པ། ར་ཏ་ན་མ་རྣམས་འཛིན་ཏུ་མོ་དང་བྱེད་པར་བྱོར། དེར་མ་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་ཚོ་སྤྱི་སྤྱི་ཡི་གེ་བཏུ་བཞིན་གནས་པ་ལ། ཚོ་སོགས་
ལྷེ་ཚོ་ཚོ་ལྷག་མ་ནི་རི་ལ་བཞིན་ཐུང་བརྟེན་པའི་ཚོ་སོགས་པ་གསུམ་ལ་སྤྱར་བར་བྱ་བྱེ། ཚོ་སོ། ཚོ་སོ། ར་མོར་ཞེས་པར་བྱོར། དེ་བཞིན་དུ་ལ་ནི་བ་དང་སྤྱར་
བས་མོ་དང་། ལྷག་མ་ལྷ་ཐ་ལ་ལ་ག་ས་དུག་ཀྱང་མོའི་ཡི་གེར་སྤྱར་བར་བྱོར། ར་ལ་ཏ་གསུམ་ནི་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བེད་། ལམ་ལྷག་ནི་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ཡིན་པར་
མ་ཟད་མཚན་མཛད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞེས་ཀྱང་བྱོར། ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། འདིར་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་རྣམས་མོ་སོགས་པར་སྤྱི་སྤྱི་གང་གི་སྟོན་སྟེན་བཟླ་པའང་འདི་ལྷུང་ཞེས་དགོས་
ཏེ། ཡི་གེ་རྣམས་མོ་སོར་དག་ནས་བརྟེན་པའི་ཚོ་སོགས་ལྷེ་གནས་མཁྱེན་མོ་མཚུ་ལྷུང་སོགས་ལ་བྱེད་ཏེ་ལྷེ་པ་གྱི་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་ལྷུང་དུ་དབང་གིས་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་ལྷུང་ལྷུང་གིས་
པ་རྣམས་མོ་ཡིག་དང་། ར་ཏ་པ་རྣམས་མ་ཞིང་དང་། ལྷུང་ཟད་ལྷུང་བའམ་ལྷུང་པ་རྣམས་མོ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ལྷུང་བའམ་ལྷུང་པ་རྣམས་འཛིན་ཏུ་མོ་དང་། འཛིན་ཏུ་མོ་

རིང་བགས། མྱེད་ལྟ་བགལ། རྒྱལ་བགལ། གཞུ་བགང། ལོང་དུ་བཀུར་རྟོ། རིང་བགལ། རྣམ་དཀུམ། རྩོག་བགུམས། ཐུ་བགོང།
 རུ་བགོག། ལྷ་མ་བགོང། རུར་དུ་བགོལ་རྟོ། གཡོག་ཏུ་བགོལ་རྟོ། ཐག་ལས་བཞུགས། རྒྱལ་པ་བཞུགས། རྒྱ་བཞུང་། མེ་རྟོག་བགུམ། རོགོངས་པ་བགུལ།
 རྒྱལ་བགལ། རྒྱལ་པོས་བགུམས། ཐར་པར་བགུགས། རྩི་མ་བགུམ། རྟམ་བཅོམ་བགོངས། རྩོག་གིས་བགོམ། མར་བཞུགས། བརྟོད་པ་
 ལ་བཞུམ། རྟོར་བགུམ། ལག་པ་བཞུངས། མ་བཅོམ། ཁ་བཞུངས། ཐུགས་དམ་བཞུངས། རྩ་བཞུམས། ཡང་ཡང་བཞུར། རྩོག་བཞུམས།
 རྩ་བཞུམས། རྩིན་གྱིས་བཞུངས། རུ་བཞུམས། གནས་ལུ་བཞུལ་རྟོ། རྩིང་བཞུང། རྩ་བཞུལ་རྟོ། རྟོར་བཞུམས། རྩ་བཞུམས། རབང་
 བཞུར་རྟོ། ལག་བཞུམས། རྟོར་བཞུངས། རོས་ལ་བཞུལ་རྟོ། རྒྱ་བཞུང་བཞུར་རྟོ། མེས་གྱིས་བཞུང་འདྲི། གཞིམ་བཞུངས། རེངས་པ་བཞུངས། རམ་
 བཞུམ། མ་རྟོག་བཞུར་རྟོ། མེས་མ་བཞུང། རྒྱ་བཞུང། རྣམ་བཞུལ་རྟོ། རྒྱལ་སར་བཞུམ། རོགོང་གིས་བཞུར་རྟོ། གོས་བཞུར་རྟོ། རུར་བཞུར་རྟོ།
 རྣམ་གྱིས་བཞུང་འདྲི།

གང་མོ་བགང། ལམ་བགགས། རོང་བགས། གཡང་ལ་བཞུལ། ལོ་བཞོས། ལོས་བཞོས། ལོས་པ་བཞོསས། ལམ་པ་བཞོས། ལམ་དུ་བཞོར་རྟོ།
 རུས་བགུངས། ལས་བཞུམས། མེག་བཞུང། རྩང་མ་བཞུངས། རྟངས་བཞུངས། རྩ་བཞུངས། རབམ་བཞུམ། རགའ་བརྟོས། ལམ་
 བཞུང། རྩ་བཞུལ། རྣམ་གྱིས་བཞུར་རྟོ། རུར་མེད་བཞུལ་རྟོ། མོན་བཞུལ། མ་བཞུལ་རྟོ། རྟོར་གྱིས་བཞུགས། གོ་བ་བཞུངས། རྒྱ་མར་
 བཞུང། རྩང་མ་བཞུལ། རབང་བཞུགས། རུ་རམ་བཞུར། མཉམ་བཞུགས། རྟོར་གྱིས་བཞུལ། ལམ་དུ་བཞུགས། ལག་པས་བཞུལ་རྟོ།
 རྩིས་བཞུམ། རས་མ་གཏན་བཞུམས། རར་བཞུངས། རགའ་བཞུམ། རྣམ་པར་བཞུངས། རེགས་པར་བཞུར་རྟོ། རྩིང་བཞུལ་རྟོ། རོས་བཞུགས་
 རྩ་བཞུལ་རྟོ། རར་བཞུངས། རྒྱལ་བཞུགས། རོ་བཞུམས། རྣམ་པ་བཞུམས། རྩོན་བཞུམས། རེག་བཞུལ་རྟོ། རེ་ལོས་བཞུར་རྟོ། རོར་བཞུམས།
 རོ་བཞུམས། རིགས་བཞུམས། རྩིན་དུ་བཞུངས། རུད་མེད་བཞུང།

རོ། རྟོར་གྱིས་བཞུར་རྟོ། རོས་མ་བཞུངས། རུ་བ་བཞུམས། རི་རུགས་བཞུར་རྟོ། རུད་མེད་བཞུང། རོན་ཏན་བཞུགས། རོག་
 རབཞུམས། མཚང་བཞུགས། རོ། རོགས་ལུ་བཞུར་རྟོ། རུག་བཞུམས། རལམ་གྱིས་བཞུགས། རིང་བཞུག། རུམ་བུར་བཞུང། རིག་
 རམར། རུལ་བཞུར་བཞུམས། རུམ་བཞུམ། རྩོས་བཞུལ། རྟོར་བཞུལ། ལག་ཏུ་བཞུངས། རྩིང་བཞུལ། རལགས་པས་བཞུངས། རིབ་
 རཞུམས། རོང་དུ་བཞུག། རྩ་བཞུམ། རུང་དུ་བཞུར་རྟོ། རིང་གཞུར་རྟོ། རྟོར་བཞུལ། རུག་བཅོམ། རུར་བཞུམས། རོས་པཅོལ།
 རོ། རར་རྩོན་བཞུམས། མཚང་ཞུང་བཞུང་འདྲི། རང་ག་གིས་བཞུང་བཞུང། རོ། གོས་བཞུར་རྟོ། རིས་ལུ་བཞུགས། རོག་པས་བཞུམས། རབཞུང་
 རལ་བཞུལ་རྟོ། རང་བཞུལ་རྟོ། རོང་བཞུམས། གཞན་ལ་བཞུལ། རྩིང་བཞུལ་རྟོ། མར་བཞུམས། རོ་བཞུང་བཞུངས། རོར་གྱིས་བཞུར་རྟོ།
 རོ་བར་བཞུར་རྟོ། རངས་པར་བཞུམས། གནས་ལུ་བཞུངས། རྩ་བཞུམས། གཞན་ལ་བཞུར་རྟོ། རོ། རྣམ་བཞུགས། རལ་བཞུགས། རོར་
 རལ། རྣམ་བཞུག། རལ་དུ་བཞུག། རིག་པ་བཞུག། གཞན་བཞུང། མེ་རྟོག་བཞུམ། རིགས་བཞུམ། རང་བཞུངས། རྩོ་བོས་བཞུང།
 རིས་ལུ་བཞུག། རབཞུང་བཞུལ། རུར་མས་བཞུར། རྩིན་དུ་བཞུག། རུང་ལ་བཞུག། རོན་ལས་བཞུར། མགོ་བཞུར། རུ་བཞུགས། རོལ་
 རཞུང། རོས་བཞུགས། རིགས་པ་ལ་བཞུམས། རུ་བཞུལ། རོར་བཞུར་རྟོ། ཐག་པས་བཞུང། གནས་ལུ་བཞུལ། རོག་བཞུལ་རྟོ། རྩ་བཞུམས།
 རུད་གྱིས་བཞུམས། རིག་གིས་བཞུམ། གོས་བཞུམས། མ་ཉི་བཞུར། རོས་བཞུར་རྟོ། རོང་མས་བཞུང། རལ་བཞུམས། རྩ་བཞུམས།

.འབངས། བཀྲ་བ་བྱའི་འབངས། བཀྲ་བྱའི་རམ། བཀྲ་བྱའི་ཡི་གེ། བསྐྱམ་བྱའི་དངོས་པོ། བསྐྱེ་བྱའི་ནོར། བསྐྱོ་བྱའི་མ། བསྐྱེང་བྱའི་
 མག་པ། བསྐྱང་བྱའི་དམ་ཚིག། བསྐྱེ་བྱའི་རྣམ། བསྐྱེ་བྱའི་ལམ། བསྐྱོར་བྱའི་འཁོར་ཚ། བསྐྱོན་བྱའི་ལྷ། བསྐྱམ་བྱའི་སྐོད། བསྐྱེ་བྱའི་ནོར།
 བྱུང་བྱའི་ཚིག། བསྐྱེ་བྱའི་དངོས་པོ། བསྐྱེ་བྱའི་རྗེ་ངོ། བསྐྱེང་བྱའི་ཉེས་པ། བསྐྱེང་བྱའི་འདྲེ། བསྐྱེང་བྱའི་བསོད་ནམས། རྩོད་བྱའི་གཤམ་བྱའི་
 ཚོད། བསྐྱེང་བྱའི་གད་ཚོ། བསྐྱོ་བྱའི་གོས། བསྐྱེ་བྱའི་ལམ། བསྐྱེང་བྱའི་གྲངས། བསྐྱེང་བྱའི་འདྲམས། བསྐྱེང་བྱའི་འབྲམ། བསྐྱེང་བྱའི་གྲོས།
 བསྐྱོད་བྱའི་ལམ། བསྐྱེ་བྱའི་ལ། བསྐྱེང་བྱའི་གཟུགས། བསྐྱེ་བྱའི་བར་བྱ་བའི་དགྲ། བསྐྱེང་བྱའི་མག་པ། བསྐྱེ་བྱའི་རྟ། བསྐྱེང་བྱའི་ཕྱིང་བ། བསྐྱེ་བྱའི་
 བྱའི་བྱག། བསྐྱེང་བྱའི་གཉེན། བསྐྱེང་བྱའི་བྱ་རམ། བསྐྱེ་བྱའི་མགོན། བསྐྱེ་བྱའི་རྩོད། བསྐྱོ་བྱའི་རག། བསྐྱེང་བྱའི་མན། བསྐྱེང་བྱའི་གྲོས།
 བྱ། བསྐྱེ་བྱ། བསྐྱེ་བྱའི་ཚོས། བསྐྱེ་བྱའི་སྒོ། བསྐྱེ་བྱའི་སྒྲོན། བསྐྱེ་བྱའི་གྲུ་ལ། བསྐྱེ་བྱའི་ཐེག་ལ། བསྐྱེང་བྱའི་རྩོད། བསྐྱེང་བྱའི་
 བྱའི་དཔེ། བསྐྱེ་བྱའི་རྩོད། བསྐྱེ་བྱའི་ཚོས་མཚུངས། བསྐྱེང་བྱའི་ལྷན་མཚན། བསྐྱོད་བྱའི་བྱང་མེད། རྩོད་བྱའི་གྲོས་མ། བཟང་བྱའི་གྲོས་མ། བཟང་བྱའི་
 མོ་རྟ། བཟང་བྱའི་སྐྱོན། བཟོང་བྱའི་ནམ། བསྐྱེ་བྱའི་ཡོན་ཏན། བསྐྱོ་བྱའི་དགོང་བ། བསྐྱེ་བྱའི་མཚོང་། རྩོད་བྱའི་མེག། བཟང་བྱའི་མེག། བཟང་བྱའི་
 བྱའི་སྐྱོན། བཟག་བྱའི་མ། བཟང་བྱའི་འདྲམ་འཁོར། བཟང་བྱའི་ལྷང་བ། བཟང་བྱའི་ལྷན་པོ། བཟང་བྱའི་རྟ། བསྐྱེང་བྱའི་འཕྲང་། བསྐྱེང་བྱའི་
 བྱའི་ཆ། བཟོ་བྱའི་ནོར། བཟོ་བྱའི་གཏོར་མ། རྩོད་བྱའི་དངོས་པོ། བཟོང་བྱའི་དམ་པ། བཟོང་བྱའི་གཏམ། རྩོད་བྱའི་གཏམ། རྩོད་བྱའི་
 བྱའི་གོས། བསྐྱེ་བྱའི་བྱ་ཚོན། བསྐྱེང་བྱའི་དངོས་པོ། བསྐྱེ་བྱའི་ཤིང་། བསྐྱེ་བྱའི་རིང་བྱང་། བསྐྱེང་བྱའི་གཏམ། བསྐྱེ་བྱའི་བྱག། བསྐྱེ་བྱའི་
 བྱའི་མང་བྱ། བསྐྱེང་བྱའི་ཡོ་བྱད། བསྐྱེང་བྱའི་ལུས། བསྐྱེང་བྱའི་ལྷ། བསྐྱེ་བྱའི་ཡོན་ཏན། བསྐྱེ་བྱའི་ཆ།

གཉིག་བྱའི་ཐེག་པ། བཟུང་བྱའི་ལྷགས། བཟུང་བྱའི་མང་། བཟུག་བྱའི་ལྷགས། བཟུང་བྱའི་ལུས། བཟུང་བྱའི་ལུས། བཟོང་བྱའི་རྟ།
 བཟོ་བྱའི་རྟ། བཟུང་བྱའི་གཟུགས། བཟུང་བྱའི་གཟུགས། བཟུང་བྱའི་གོས། བཟུང་བྱའི་ཚོས། བཟུང་བྱའི་ལྷགས། བཟུང་བྱའི་སྐྱ། བཟུང་བྱའི་
 བྱའི་ལྷ། བཟུང་བྱའི་མག། བཟུང་བྱའི་བཞེས་གཉེན། བཟོང་བྱའི་ཡོན་ཏན།
 མཚུན་དུ་བཟང་བྱའི་རྩོད། བཟང་བྱའི་ལྷགས། བཟང་བྱའི་ཚོན་དན། བཟང་བྱའི་ནོར། བཟུག་བྱའི་སྐོས། བཟུང་བྱའི་གཟུ། བཟང་བྱའི་
 བྱའི་ཕྱེ་མ། བཟང་བྱའི་མཚོན། བཟང་བྱའི་མམ་ཚོ། བཟུང་བྱའི་རྩོད། བཟུག་བྱའི་སྐོས། བཟུང་བྱའི་མམ། བཟུང་བྱའི་མམ།
 བསྐྱེ་བྱའི་ཉེས་པའམ་ངག། བསྐྱེ་བྱའི་སྐྱེ་བོ། བསྐྱེ་བྱའི་འཁོར། བསྐྱེ་བྱའི་མཁོན། བསྐྱེང་བྱའི་དངོས་པོ། བསྐྱེང་བྱའི་གྲོས་མ། བསྐྱེ་བྱའི་མག་པ།
 བསྐྱེ་བྱའི་ཚོས་དགོས། བསྐྱོང་བྱའི་གྲོས་མ། བསྐྱོང་བྱའི་གྲངས། བསྐྱོང་བྱའི་དགྲ།

བསྐྱེང་བྱའི་རྩོད། བསྐྱེང་བྱའི་རྩོད། བསྐྱེང་བྱའི་ནོར། བསྐྱེང་བྱའི་དྲིལ་ཕྱག་མཚན། བསྐྱེང་བྱའི་མཇུག། བསྐྱེང་བྱའི་མཚན་ནམ་ལྷ་མ། བསྐྱེང་བྱའི་
 བྱའི་སྐོས་ངན། བསྐྱེང་བྱའི་དུས། བསྐྱོར་བྱའི་གོ་རིམ། བསྐྱོར་བྱའི་གོ། བསྐྱོར་བྱའི་མན།
 བཟོ་བྱའི་བྱ། བཟོ་བྱའི་ནོར། བཟོ་བྱའི་ཆ། བཟོ་བྱའི་སྐྱེང་ཕྱག། བཟོ་བྱའི་མན། བཟོ་བྱའི་གཡོག། བཟོ་བྱའི་གོས། བཟོ་བྱའི་
 བྱའི་གཟུང། བཟོ་བྱའི་ཚོང་། བཟོ་བྱའི་མཚེག། བཟོ་བྱའི་བྱ་བ། བཟོ་བྱའི་ལམ་ལྷེ། བཟོ་བྱའི་རྩོད། བཟོ་བྱའི་གྲངས། བཟོ་བྱའི་
 བྱའི་གྲོས་མ།
 བཟོ་བྱའི་ཚོ་ཏ། བཟོ་བྱའི་བཟོ་བྱའི་ནོར། བཟོ་བྱའི་གཏམ་ནམ་མཚན། བཟོ་བྱའི་སྐོས་པོ། བཟོ་བྱའི་སྐྱ།

འདི་ལྟར། བརྒྱན། བརྒྱན། བརྒྱན་ལྟ་བུར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདམ་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་འཛོལ་པམ། བརྒྱན་ན། བརྒྱན་རོ།
ལས་ཚེ་ཞེས་བཞོན་པར་བྱའོ། བརྒྱན་རྟོ་ཞེས་སོགས་སུ་མི་འཕྱར་བར་ཤེས་པར་བྱོལ།

དེ་བཞིན་དུ་མ་རྟེན་གྱི་འཇུག་པའི་སྐབས་སོགས་འཚད་འཕྱར་གྱི་ཕྱིན་པ་དང་ཕྱི་བའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱར་བུའི་སྒྲུབ་པར་དེ་དག་གི་ན་ར་ལའི་མཐའ་རྟོན་གྱིས་ཇོས་སུ་འཇོལ་རྟོ།
རྒྱ་དམིགས་བསམ་འགའ་ཞིག་ལས་ལམ་ཆེར་ལ་དེ་དག་གི་འཛོལ་པར་ངེས་པམ་རྟོ་ཡིག་གི་སྐྱེ་བཞོན་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་འདི་དགས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱད་འཕྲད་གཞན་རྣམས་
སྤོང་བའི་ཚལ་འདིས་མཚོན་ནས་ཇོས་སུ་དཔག་པར་བྱོལ།

གཏིས་པ་སྒོན་འཇུག་གི་མ་རྟེན་དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་འཇུག་པ་ནི།
མ་རྟེན་གཏིས་ཀ་ད་ལྟར་ཆེད།

ཇོས་པས་བརྒྱན་ཏེ། སྒོན་འཇུག་གི་མ་རྟེན་གང་གཏིས་ནི་དངོས་པོ་བདག་དང་གཞན་གཏིས་ཀ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེར་མ་གཏོགས་པའི་དུས་གསུམ་ལས་ད་ལྟ་བུརྟེན་པའི་
ཕྱིར་འཇུག་གོ།

དེ་དག་གྱང་རིམ་པ་བཞིན་དཔེར་བཞོན་ན། ལ་ཡིག་བདག་ཕྱེད་པ་བོ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ལོགས་སུ་གཙོར་བ་པོ། གཙོར་བྱེད། གཅིན་གཅིབ་པོ། གཅིབ་ཕྱེད།
བར་དུ་གཅིར་བ་པོ། གཅིར་བྱེད། སྤར་དུ་གཅུར་བ་པོ། གཅུར་བྱེད། ལག་པ་གཅུ་བ་པོ། གཅུ་བྱེད། འིང་གཙོན་པོ། གཙོན་བྱེད། རྩ་བ་གཙོག་
པོ། གཙོག་བྱེད། རྩེ་བར་ཅན་གཉེན་པོ། གཉེན་བྱེད། རྩན་གཉེར་བ་པོ། གཉེར་བྱེད། བཟའ་ཕྱིར་གཏོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོ་བ་གཏོག་
པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོར་གཏོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་གཏོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ།
གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ།
གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ།
གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ།
གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ།
གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ།
གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ། གཏོག་བྱེད། རྩོག་པོ།

དེ་བཞིན་དུ་ག་ཡིག་ཕྱེད་པ་བོ་བདག་ལ་ཡོད་པའི་ལས་སམ་ཕྱེད་པ་འཛོལ་པར་འཇུག་པ་ནི། གཙོར་བར་བྱེད། གཙོར་རོ། གཅི་བར་བྱེད། གཅིཔོ། གཅིར་
བར་བྱེད། གཅིར་རོ། གཅུར་བར་བྱེད། གཅུར་རོ། གཅུར་བར་བྱེད། གཅུར་རོ། གཙོན་པར་བྱེད། གཙོན་རོ། གཙོག་པར་བྱེད། གཙོག་གོ།
ཞིན་གཉེན་པར་བྱེད། གཉེན་པོ། གཉེར་བར་བྱེད། གཉེར་རོ། ཞེས་སོགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྒྱར་ཏེ་དཔེར་བཞོན་པར་བྱོལ།

ག་ཡིག་གཞན་གྱི་བའི་ཡུལ་ཉེད་ལ་བཟུག་པ་ནི། གཅད་བྱི་ཤིང་། གཅི་བྱི་ཆ། གཅིང་བྱི་རྩེ་ས། གཅོག་བྱི་རྩོ། རྩོ་གཉག་བྱི་མཉ།
 གཉལ་བྱི་ལྷོ་ན། གཉེར་བྱི་རྩོ། རྩོ་གཉང་བྱི་རྩེ་ས། གཉང་བྱི་ཉོར། གཉམས་བྱི་རྩོ་རྩོ། གཉལ་བྱི་ལྷོ་ཆ། གཉལ་བྱི་ལྷོ་ན། གཉལ་བྱི་ཤིང་།
 གཉལ་བྱི་མགོ། གཉལ་བྱི་རྩེ་ས། གཉལ་བྱི་ལབས། གཉོར་བྱི་མེ་རྩོག། རྩོ་གསོལ་བ་གདབ་བྱི་ཡུལ། རྩུམ་གདབ་བྱི་དངོས་པོ། གདབ་
 བྱི་དངོས་པོ། གདགས་བྱི་མིང་། གདབ་བྱི་ས་པོ་ན། གདམས་བྱི་ལྷོ་ས། གདམ་བྱི་ཉོར། གདིང་བྱི་ལྷོ་ན། གདུལ་བྱི་སེམས་ཅན། གདུ་བྱི་
 རྩུགས། མེས་གདུང་བྱ། ལྷང་ལ་གདེག་བྱ། རན་སོང་ལས་གདོན་བྱི་སེམས་ཅན། གདོན་བྱི་གདོན་པ། རྩོ་བཅོག་བྱི་ག། གཙུབ་བྱི་མེ།
 གཙོར་བྱི་དགྲ། རྩོ་གཞལ་བྱི་ཚོང་། གཞག་བྱི་དངོས་པོ། གཞིག་བྱི་རྩོ། གཞིབ་བྱི་ལྷོ་བ། གཞིབ་བྱི་ནད། གཞིབས་བྱི་གྲལ། གང་དུ་
 གཞུག་བྱི་མེ། གཞུར་བྱི་དངོས་པོ། རྩུང་དུ་གཞུག་བྱི་ལས། ལུག་གིས་གཞུ་བྱ། གཞོམ་བྱི་དགྲ། གཞོག་བྱི་ཤིང་། གཞོལ་བྱི་ལས། རྩོ་
 གཟར་བྱི་གོས། གཟབ་བྱི་ལས། གཟན་བྱི་གཟན་པ། གཟད་བྱི་གོས། གཟགས་བྱི་བཅུད། གཟེར་བྱི་བཞེགས། གཟུགས་བྱི་གཟེར་བྱ། གཟུང་བྱི་
 ཡུལ། ཚེས་ལ་གཟུང་བྱི་རྩོ་བོ། ལམ་གཟུར་བྱ། གཟོད་བྱི་གཟན། རྩོ་གཡལ་བྱི་གཡལ་མོ། གཡེར་བྱི་ཡིད། གཡོ་བྱི་མཉ། གཡོག་
 བྱི་གོས། གཤག་བྱི་ཤིང་། གཤེབས་བྱི་གྲལ། གཤམད་བྱི་བཞེགས། གཤམང་བྱི་རྩུགས། གསེལ་བྱི་རྩེ་ལ་བྱ། དུམ་བྱར་གསེལ་བྱ། གསོ་བྱི་བྱ།
 ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།།

ག་ཡིག་གཞན་གྱི་བའི་གཞི་དང་འབྲེལ་པའི་ལས་སམ་བྱ་བ་ཅོམ་ལ་བཟུག་པ་ནི། གཅད་པར་བྱ། གཅད་རྩོ། གཅི་བར་བྱ། གཅོར། གཅིང་བར་བྱ།
 གཅིང་རྩོ། གཅོག་པར་བྱ། གཅོག་གོ། གཉག་པར་བྱ། གཉག་གོ། གཉལ་བར་བྱ། གཉལ་ལོ། གཉེར་བར་བྱ། གཉེར་རྩོ། གཉང་པར་བྱ།
 གཉང་རྩོ། གཉང་བར་བྱ། གཉང་རྩོ། སོགས་རིམ་བཞིན་སྐར་ནས་དབེར་བརྗོད་པར་བྱོ།།

ད་ཡིག་བདག་བྱི་བའི་ཡུལ་ཉེད་ལ་བཟུག་པ་ནི། རྩུམ་མས་དགྲི་བའོ། དགྲི་བྱི། རྩུ་བའོ། དགྲུ་བྱི། རྩོ་གཞན་དུ་དགར་བའོ།
 དགར་བྱི། གད་མོ་དགོད་པའོ། དགོད་བྱི། རྩོ་དར་དཔྱེང་བའོ། དཔྱེང་བྱི། མཚན་མར་དཔྱེད་པའོ། དཔྱེད་བྱི། གཉིང་
 དཔོག་པའོ། དཔོག་བྱི། རྩོ་དབྱིག་གིས་དབྱར་བའོ། དབྱར་བྱི། རལ་གྱི་དབྱག་པའོ། དབྱག་བྱི། དགས་པ་དབྱོལ་བའོ།
 དབྱོལ་བྱི། རྩོ་ལྷིང་ནས་དམོད་པའོ། དམོད་བྱི་ལ་སོགས་པའོ། རྩོ་ད་ཡིག་བྱི་པ་ཅོམ་ལ་བཟུག་པ་ནི། དགྲི་བར་བྱི། དགྲི་ལོ།
 དགར་བར་བྱི། དགར་རྩོ། སོགས་རྣམ་བཞིན་དུ་སྐར་རྩོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ད་ཡིག་གཞན་གྱི་བའི་ཡུལ་ཉེད་ལ་བཟུག་པ་ནི། དགྲི་བྱི་མདོས་རིམ། དགྲུ་བྱི་རྩོ། དགར་བྱི་གནས། དགག་བྱི་ལྷོ་ན། དགས་
 བྱི་ཤིང་། དགལ་བྱི་ཁལ་མ། དགབ་བྱི་རྩོ་རྩོ། དགམ་བྱི་ཚོང་། དགང་བྱི་བྱམ་པ། དགུག་བྱི་མགོན། དགོད་བྱི་ཡི་གེ། དགོལ་
 བྱི་མདུད་པ། རྩོ་དཔག་བྱི་རྩོ་གཟུར། དཔུང་བྱི་དར། དཔུད་བྱི་ཡུལ། དཔུལ་བྱི་ལྷོ་ན། རྩོ་དབལ་བྱི་པགས་པ། དབབ་བྱི་ཚར། དབྱི་
 བྱི་གྲངས། དབྱི་བྱི་རི་མོ། དབྱང་བྱི་ཚོང་མ། དབྱག་བྱི་ཤིང་། དབྱལ་བྱི་རྩེ་ས། དབྱབ་བྱི་ལྷོ་ས། དབྱབ་བྱི་གཉུགས། དབྱག་
 བྱི་རལ་གྱི། དབྱར་བྱི་རས། དབྱེ་བྱི་ཁ། དཔོ་བྱི་ཆ། དབྱོག་བྱི་ཉོར། དཔོག་བྱི་ལྷོ་བ། དམད་བྱི་ཉམ། ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།།

ད་ཡིག་གཞན་གྱི་བའི་ཡུལ་ཉེད་ལ་བཟུག་པ་ནི། དགྲི་བར་བྱ། དགྲི་ལོ། དགྲུ་བར་བྱ། དགྲུ་ལོ། དགར་བར་བྱ། དགར་རྩོ། དགག་
 པར་བྱ། དགག་གོ། དགལ་བར་བྱ། དགལ་ལོ། དགོལ་བར་བྱ། དགོལ་ལོ། སོགས་རྣམ་བཞིན་དུ་སྐར་ནས་རྩོགས་པར་བྱོ།།

གནས་ལ་འཁོད་པར་འགྱུར། བྱན་དུ་འཁོད་པར་འགྱུར། འིང་འཕྲོག་པར་འགྱུར། ལུས་འཕྲོར་བར་འགྱུར། ལྷ་མོ་འཕྲོམ་པར་འགྱུར། གནས་
ལུ་འཕྲོལ་བར་འགྱུར། རལ་མོ་འཕྲོལ་བར་འགྱུར། མོགས་དང་།

དེ་བཞིན་དུ། འགག། འགས། འགྲིམ། འགྲིབ། འགྲིལ། འགལ། འགམས། འགྱ། འགྱར། འགུབ།
འགྲེམ། འགྲེལ། འགྲེ། འགོ། འགོ།
འཚར། འཚད། འཚག། འཚབ། འཚེ། འཚུམ།
འཇགས། འཇིག། འཇུ། འཇུག། འཇོ།
འཛན། འཛོབ། རྩོ། འདལ། འདག། འདུ། འདུག། འདོར།
འམར། འམག། འཕུན། འཕུང་། འཕུད། འཕྱེ། འཕྱག། འཕྱེ། འཕྱོ། འཕྱོ།
འབབ། འབུམ། འབུར། འབུང་། འབུལ། འབུང་། འབྱིང་། འབྱི། འབྱི། འབྱིམ། འབྱིང་།
འབྱིད། འབྱིར། འབྱིངས། འབྱིར། འབྱིས།

འཚལ། འཚོ། འཚོག། རྩོ། འཇིག། འཇུར། འཇོས། ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་ཤེས་པར་བྱ་གིང་། དེ་དག་ལ་འདང་འགའ་ཞིག་ནི་རྩོག་
ཤོགས་སམ་བྱུ་རྩོག་གིས་གསལ་མི་དགོས་པར་སྐབས་འདིའི་དཔེར་བཞིན་དུ་རུང་བ། དཔེར་ན། འགག། འགྱར། འགུབ། འདུ་ལྟ་བུ་རྩོག་གིས་ཕོ་
གཞན་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་པ་ཡིན་ན། དགག། བཟུང། བཟུབ། བཟུ་ལྟ་བུ་ལྟོང་གཞན་འཛོལ་ཅིང་། བྱིད་པ་དྲ་བུ་བཞིན་ན། འགོག་པར་བྱིད།
འགྱར་བར་བྱིད། འགྱུབ་པར་བྱིད་སོགས་ཐོབ་པམ་འབྲུལ་གཞི་མེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་རྩོག་ཤོགས་སམ་བྱུ་རྩོག་དང་བཅས་པམ་འདི་སྐབས་ཀྱི་དཔེར་བུང་བ། དཔེར་ན།
འཕུན། འཚག། འདག། ལྟ་བུ་རྩོ། དེ་དག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་འཕུན་པར་འགྱུར། རང་ཉིད་འཚག་པར་འགྱུར། རང་འདག་པར་འགྱུར། ཞེས་
པ་ལྟ་བུར་རྒྱར་ན་བྱིད་པོ་གཞན་མི་མངོན་པ་སོགས་གསལ་བའི་རག་དུ་འགྱུར་བས་སྐབས་འདིའི་དཔེར་བུང་གིང་གཞན་དུ་དེ་རྣམས་རྩོག་ཤོགས་མེད་པ་ཉིད་བྱུ་རྩོག་ཅིང་བྱུར་པམ་དཔེར་
མི་རུང་བ་དང་། རྣམ་གྱིས་འཕུན་པར་བྱིད། རྣང་པམ་འཚག་པར་བྱིད། འདག་ཚལ་གྱིས་འདག་པར་བྱིད། མོགས་སུར་ནའང་མི་རུང་བ་ལྟ་བུར་ཞིབ་ཚོར་བྱེ་བྱག་བྱེ་
ནས་རྩོགས་དགོས་ཤིང་འདིར་སོ་སོའི་དཔེར་བཞིན་རྒྱལ་པར་འགོད་པ་ལོ་གས་འདིགས་པམ་སློབ་པ་རྒྱུར་ངོ་།

འདིར་གསུང་གི་ཡིག་ཚན་མས་སུ། མོ་ནི་བདག་དང་མ་འདངས་ལྟེར། ཞེས་པ་ཡོད་ཅིང་འགྲེག་བྱིད་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་འདང་དྲགས་པ་མ་ཤར་མོད། དེ་ནི་འདིར་བཟུན་
གྱི་བདག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་གསུང་གི་དགོངས་པ་བཞིན་མ་བྱུད་པམ་ནོངས་ཏེ། བདག་གི་བཟུང་གྱིས་མ་བཟུན་པའི་དྲ་བའི་རྩོག་འབྲུལ་ཅན་མང་དུ་ཡོད་པ་སྐབས་
འདིར་བཟུན་དགོས་པ་མ་ཤེས་པར་འདུག་པའི་བྱིད་རོ། དེས་ན་གསུང་དེ་ལྟར་བཀྲགས་པ་གསུང་གི་བཟུན་བྱུ་རྩོགས་པའི་སྲོན་དུ་འགྱུར་བམ་ཡིག་ནོར་བུ་དང་ཤེས་པར་བྱེས་
ལ་དཀྲུག་སུ་བཞོད་པ་བཞིན་གསུང་བར་བྱོར།

བཞེ་པ་རྩོན་འཇུག་གི་ཤིན་ཏུ་མོ་དགོས་པ་གང་གི་བྱིར་འཇུག་པ་ནི།

ཤིན་ཏུ་མོ་ནི་མཉམ་ལུར་རོ།

ཞེས་པམ་བརྟན་ཏེ། རྩོན་འཇུག་གི་ཤིན་ཏུ་མོ་མ་ཡིག་ནི་རྩར་བཤད་པའི་བདག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྱག་མེད་པར་མམས་ཅད་ལ་མཉམ་པ་རྩི་མཚུངས་པ་ཉིད་བཟུབ་པའི་བྱིས་
འཇུག་གོ། དེས་ན་དཔེར་བཞིན་ཀྱང་བདག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་ལ་སོ་སོའི་དགོས་པམ་ཅི་རིགས་པར་བྱོགས་གཅིག་ཏུ་དགོད་ན།

མཁས་པར་བྱས། མཁས་པ། མཁས་པར་བྱིད། མཁས་བྱ། མཁས་པར་བྱ། མཁས་པར་བྱར། མཁས་པ་ཞིན་པ། མཁས་པར་འགྱུར།

མ་ཞིང་འགྲུར་དང་མཚན་གཉིས་དང་། མཚན་མེད་དག་དང་གསུམ་དུ་འདོད།

ཅེས་པས་བཞུན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྗེས་འཇུག་ལ་རྟགས་གསུམ་དུ་བྱེས་པ་དེ་ལ་སྤྲོད་ཡང་ནང་གསེས་ཀྱི་སློབ་མཚན་ལ་བརྟུན་དུ་དབྱེ་བྱ། ཇོ་ལ་སྤྱོད་པ་རབ་འབྲིང་ཅ་གསུམ་དང་།

མོ་ལ་མོ་ཚམ་དང་གིན་ཏུ་མོ་གཉིས་དང་། མ་ཞིང་ལ་འགྲུར་བ་མ་ཞིང་མཚན་གཉིས་མ་ཞིང་མཚན་མེད་མ་ཞིང་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་འདོད་དོ། ཞེས་སོ།

དེའང་རྗེས་འཇུག་གི་ཇོ་ག་ཡིག་ལ་ཡང་འཇུག་ས་ཡིག་ལྷགས་པ་ནི་རྗེས་འཇུག་ནང་ཟུང་གི་རྟོགས་ལས་སྐྱེ་བའི་དག་པར་འགྲུར་བས་སྤྱོད་པ་རབ་ཡིན་ནོ། དེ་བཞིན་
དུ་རྗེས་འཇུག་གི་ཇོ་ག་ཡིག་ལྷགས་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་འབྲིང་དུ་འགྲུར་བས་སྤྱོད་པ་རབ་འབྲིང་པོར།

ག་བ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་ཡང་འཇུག་མ་ལྷགས་པ་དང་ས་དེའི་མཐའ་རྣམས་ནི་སྐྱེ་བའི་ཞན་པར་གྱུར་བས་སྤྱོད་པ་ཅ་མོ།

མོ་ཡིག་དང་མ་གཉིས་ལ་ཡང་འཇུག་ལྷགས་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་དག་པར་འགྲུར་བས་མོ་ཚམ་དང་། དེ་གཉིས་ལ་ཡང་འཇུག་མ་ལྷགས་པ་དང་འཇུག་གི་མཐའ་རྣམས་ནི་སྐྱེ་
གིན་ཏུ་ཞན་པར་འགྲུར་བས་གིན་ཏུ་མོར།

མ་ཞིང་གི་ཡི་གེ་ན་ར་ལ་གསུམ་ནི་མིང་གཞིའི་ཇོ་ཡིག་གི་མཐར་ཡང་འཇུག་ཡོད་མེད་གང་ཅུང་དང་མོ་ཡིག་གི་རྗེས་སུ་ཡང་འཇུག་མེད་པར་ལྷགས་པའི་ཚེ་ནི་སྐྱེ་བར་མའི་
དག་པར་ཞན་པར་འགྲུར་བས་འགྲུར་བ་མ་ཞིང་དང་། མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་གི་མཐར་ལྷགས་གིང་ཡང་འཇུག་དང་བཅས་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་ནི་སྐྱེ་བར་མ་ལས་དག་ཞན་གཉིས་ཀའི་ཆ་
དང་ལྡན་པར་འགྲུར་བས་མ་ཞིང་མཚན་གཉིས་པ་དང་། མིང་གཞིའི་མ་ཞིང་གི་མཐའ་ལྷགས་པའི་ཚེ་ཡང་འཇུག་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཅུང་སྐྱེ་བར་མ་ཚམ་ལས་དག་ཞན་གང་དུའང་མི་
གྱུར་བའི་ཕྱིར་མཚན་མེད་མ་ཞིང་དོ།

དེ་ལྟར་ཐོན་ཆད་འབྲེལ་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷན་ལྷན་པའི་སྤྱི་རྒྱུ་འདི་ནི་འབྱེད་མའི་བྱ་བཞིན་དུ་སྤྱི་གི་ཡིད་ཅེས་པར་འགྲུར་སྤྱོད་མ་ན། རྩལ་གྱིར་བཏང་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་
རྒྱ་མཚན་སློབ་པ་བཞིན་དུ་གཞུང་འདི་ཉིད་ལས། དུག་པ་གསུམ་ནི་ནང་ཟུང་དམ། ཞེས་སོགས་འཆད་འགྲུར་ལྟར་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འདིའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་པོར་གསུངས་
པ་ཉིད་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྷན་པར་འགྲུར་བའི་དག་པར་འཇུག་རྟོན་དུ་དེས་པར་ཅུང་བ་ཡིན་གྱི། རྩལ་གྱི་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་གི་དངོས་བཞུན་གསལ་བ་རྣམས་རང་རང་གི་ཀྱོག་བཞད་ཀྱིས་འཇུགས་
རྣམས་གར་འགྲོ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པར་ལྷགས་ཏེ་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷན་པར་འགྲུར་བའི་ཚེ་ཡང་འཇུག་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཅུང་སྐྱེ་བར་མ་ཚམ་ལ་དེ་བས་ཀྱང་སྤྱི་གི་ཡིད་ཅེས་པར་འགྲུར། ལེགས་པར་
བསམ་དགོས་སོ།

གཉིས་པ་གཞན་གྱི་རྟོན་བ་འགོག་པ་ནི། རྗེས་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞད་པའི་རྣམས་འདིར་འབྲེལ་བྱེད་རྣམས་མི་མཐུན་པ་མང་ཡང་འབྲེལ་བྱེད་དུ་འགྲུབ་ཀྱི་
ཚོག་གི་སྤྱོད་པ་ལས་ཅེར་མི་འཐད་པའི་ལྷོགས་ཤས་ཅེ་བར་མཐོང་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་རྣམས་སོ་སོར་དོས་འདོད་ཅིང་སྤྱོད་པ་ལྷན་པར་འགྲུར་བའི་ལས་སུ་ཅེ་ཞིང་དགོས་པའདེ་ཅེར་མེད་
པས་བཞག་ལ། བློ་གསལ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཞེས་སུ་མི་ཅུང་བའི་མཚན་འགའ་ཞིག་འཆད་འགྲུར་རྣམས་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་འགྲུར་མོད་ཀྱི་འདིར་ཡང་ལྷོགས་ཚམ་མཚན་པའི་ཕྱིར་
ཅུང་ཅད་དཔྱད་ན། ཕྱིར་གོང་སློབ་ལྟར་ལྟར་འདིའི་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དངོས་འདེན་སྤྱོད་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློབ་མཚན་རྟགས་རྣམས་པ་ལ་དེའི་གོ་བ་དེས་ཅན་མ་ཚངས་པར་རྟགས་འགའ་
ཞིག་མིང་མཐའ་དང་རྣམ་དབྱེ་སོགས་འདྲན་ཚུལ་གྱི་སློབ་མཚན་དང་། འགའ་ཞིག་ཐོན་འཇུག་བཞིན་དུ་འདས་པ་དང་གཞན་སྐབས་སོགས་ཀྱི་དོན་རྟོན་ཚུལ་གྱི་སློབ་མཚན་དང་། འགའ་
ཞིག་སྤྱོད་འཇུག་དུག་ཞན་གྱི་སློབ་མཚན་འབྲེད་པར་སློབ་ཞིང་དེར་ཡང་འབྲེད་ཚུལ་འདྲ་མིན་མང་དུ་བྱུང་དོ། དེ་ལ་རྩལ་གྱི་མིང་མཐའ་སོགས་འདྲན་ཚུལ་གྱིས་འབྲེད་པ་དེ་ནི་རྣམས་
འགའ་འབྲེལ་ཏུ་ཅུང་ཡང་ལེ་ཅེར་ལ་མི་འབྲེལ་པ་མང་བས་མི་འཐད་དོ།

དེའང་ན་པོར་མཐའ་འདྲན་ཚུལ་གྱིས་འབྲེད་པའི་ཚེ། གཞུང་ལྟ་བུ་གཞན་དང་།

ཇོ་ཡིས་ཇོ་ཡི་མིང་མཐའ་དང་།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་མ་ནོར་པའི་སྐོན་མ་དཔུང་པ་ན། རྟག་པ། བཅད་པ། རྒྱབ་པ། བྱམ་པ། བཟང་བ། བྱ་བ་སོགས་ཚོ་མོའི་
རྟགས་ལམ་ཚེར་ལ་དཔེ་གསུངས་པས་ལ་པ་གསུངས་མ་གཏོགས་འབྲིག་ཀྱང་མོ་ཡིག་མ་མཐའ་ཅན་དང་མ་རྟོང་གི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ལ་འབྲིག་མི་འབྲིག་ཅེ་རིགས་སུ་འགྲུབ་པ་འཚད་འགྲུབ་ཉུང་དང་།
ཚ་མོ་མ་རྟོང་གི་ངོ་མ་འཛོལ་གཞན་དང་གཞན་བྱེད་པ་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་མོས་ཤོའམ་མོས་མ་རྟོང་ངམ་མ་རྟོང་གིས་མོའི་མིང་མཐའ་དང་མ་པ་སོགས་སུ་འགྲུབ་པ་དང་།
རྣམ་དཔྱད་དུག་སྒྲ་ལོ་ཡིག་ཅན་དང་མཐུན་པའི་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱིས་ད་བཅས་གསུམ་ལོན་རྒྱབ་པ་སོགས་རྣམ་དཔྱད་འདྲན་ཚུལ་གྱི་སྐོན་མ་འབྱེད་པའི་ཚེའང་། རང་རང་གི་རྟགས་ངོས་འཛིན་

ཚུལ་དང་མི་འབྲེག་པའི་འགལ་བ་མང་དུ་འབྱུང་། ད་བཅས་གསུམ་ལོན་དང་། གང་ན་མ་ར་ལ་མོར་འདོད་པ་རྣམས་གསུམ་པ་དང་རྒྱག་པའི་སྒྲ་ལ་འབྲིག་ཀྱང་ལ་རྟོན་རྣམས་ལ་མི་
འབྲིག་པ་མང་བ་དང་། ལ་མ་རྟོང་དུ་འདོད་པ་ནི་གསུམ་གལ་ལ་མི་འབྲིག་པ་དང་། ག་ཡིག་ལོན་འདོད་པ་ལ་རྟོན་ལ་འབྲིག་ཀྱང་གསུམ་པ་རྒྱག་པ་ལ་མི་འབྲིགས་པ་དང་། གང་
ན་མ་ར་མ་རྟོང་དུ་འདོད་པ་ནི་རྣམ་དཔྱད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་འབྲིག་པ་སོགས་སྐོས་ཀྱིས་མི་ལང་གིང་། འབྲད་འདྲན་ཚུལ་གྱིས་འབྱེད་པའི་ཚེའང་། ཅིང་ཅེས་དོང་གིས་རྟོགས་ག་
དཔེ་ལོན་འདོད་པ་དང་ང་ན་མ་ལ་ར་ལ་མོར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚུགས་ལ་འབྲིག་ཀྱང་ས་ལོང་ང་ན་མ་ལ་ར་ལ་མ་རྟོང་དུ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་མི་འབྲིག་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཀྱན་ཕུང་སྤྱར་
བལྟ་བུ་གྲག་བཅས་སོགས་དང་རྩོར་པའི་ཚེའང་འབྲིག་མི་འབྲིག་ཅེ་རིགས་སུ་འགྲུབ་པ་དེའང་མོར་དཔུང་ནས་ཞེས་པར་བྱོལ་། ཅི་སྐོ་ཐམས་ཅད་ནས་མ་འབྲིག་ཀྱང་གང་འབྲིག་འབྲིག་གི་

ཐད་ནས་རྟགས་ངོས་བཟུང་བས་ཅེ་སྐོ་སྐྱུ་ན། བྱིད་ཅག་གི་དགོངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པ་ངེས་ཀྱིས་ཀྱང་འཁྲུམས་མོད་ཀྱི། བརྒྱབ་བྱ་རྒྱབ་བྱེད་ངེས་པ་ལ་སྐོས་པ་རིགས་པ་
མཉེན་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་བཞིན་དུ་མཁར་པའི་བཞུན་བཅོས་ལ་བཀྲའ་རྟེ་བྱ་བར་འདོད་པ་ལས། རྒྱབ་བྱེད་མ་ངེས་པས་བརྒྱབ་བྱ་བུ་མིན་མང་བོ་སྤེལ་རྟེ་མཁམ་པའི་བཞུན་
བཅོས་ཚུད་གསན་པར་མི་བྱེད་རྟོ། སྤྱིར་ཡང་རྣམ་དཔྱད་དང་འབྲད་རྣམས་རྟགས་མཚུངས་ཁོ་ནས་འདྲན་པར་འདོད་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པར་མི་འགྲུབ་རྟེ་ལྷ་མཚན་སྤྱར་སུ་མ་ཚུ་ཕར་
ཡང་བཤད་ལ་ག་གམ་དུ་འང་འཚད་པར་འགྲུབ་རོ། གཉིས་པ་སྟོན་འཇུག་བཞིན་དུ་རྟོན་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱིས་འབྱེད་པ་དེའང་མི་ཡིགས་ཏེ། ཚུལ་དེས་རྟགས་འབྱེད་པར་མི་ཚུས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་འཇུག་གི་རྟོན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་ལྷོགས་གཅིག་ལ། ལྷ་མ་སྟོན་འཇུག་ལྷ་བཞིན་སྤྱར། ཞེས་གསུངས་པའམ་རྗེས་འཇུག་རྣམས་སྟོན་འཇུག་ཉུང་གཙོ་བོར་

རང་དབང་གིས་འདས་དང་གཞན་རྒྱབ་སོགས་ཀྱི་རྟོན་རྟོན་བྱེད་སོ་སོར་ངེས་པ་ཅན་དུ་འཇུག་པར་འཚད་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པ་ག་གམ་དུ་བཞུང་པར་འགྲུབ་པ་ཉུང་ལྟར་ཡིན་པས་རྗེས་འཇུག་གི་
བདག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་གྱི་རྟོན་ཐམས་ཅད་རང་དབང་དུ་རྟོན་པའི་ལུང་མེད་ཅིང་རིགས་པས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་འདས་དང་གཞན་རྒྱབ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་ལོ་ཡིག་ཏུ་རྒྱབ་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ད་བཅས་གསུམ་ལོན་ལོ་ཡིག་ཏུ་ངོས་འཛོལ་པ་ན། སང་གཉིས་ཀྱིས་འདས་པ་རང་དབང་དུ་རྒྱབ་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་བ་ཡིག་གིས་འདས་
པ་རྒྱབ་པ་མེད་ཅིང་། དེ་གསུམ་གིས་བྱ་བ་གཞན་རྒྱབ་པའང་མེད་པས་བབ་ཅོལ་དུ་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལ་བ་ཡིག་འདས་ཚོག་གི་མཐར་འབྱུང་བ་བཀའ་བཏམ་རྟུ་བྱ་དང་།

བ་ས་ད་གསུམ་ག་གཞན་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ། གཟམ་བྱ། གཞུབ་བྱ། གདགས་བྱ། གདམས་བྱ། གཅད་བྱ། གསད་བྱ་སོགས་འབྲུར་
པས་རྟོན་མེད་སྐྱུ་མ་ནདང་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྟོན་འཇུག་གི་རུས་པས་འདས་པ་དང་དངོས་བོ་གཞན་རྒྱབ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་རྗེས་འཇུག་གི་རུས་པས་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། རྗེས་འཇུག་གི་རུས་པས་དེ་རྒྱར་བརྒྱབས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་འདས་ཚོག་དང་གཞན་རྒྱབ་ལ་དེ་དག་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོན་འགྲུབ་པོ་སྐྱུ་མ་ནདང་མི་འཐད་དེ། དེ་རྒྱར་ན།
འདྲིགས། གཅོད། འཚོབ། ཉུ་བྱ་བྱེད་པ་བདག་གི་ཚོག་ཅན་གྱི་ད་བཅས་མཐའ་དུ་མ་འབྱུང་བ་རྣམས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་རྗེས་འཇུག་དེ་རྣམས་བདག་རྒྱབ་ལ་འཇུག་
པར་རང་དབང་དུ་སྤྱོད་ཀྱང་སྐོན་ཅེ་ཞིག་ཡོད་དེ་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་བདག་གཞན་གཉིས་ག་དང་ད་ལྟ་བ་བརྒྱབ་པའི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མ་རྟོང་དང་།
བདག་དང་མ་འོངས་པ་བརྒྱབ་པའི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མོར་རྒྱབ་པ་དག་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། འ་ཡིག་བདག་དང་མ་འོང་པའི་རྒྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་འོས་མཚོན་གི་གཞན་དེ་དག་

དེ་དང་དེའི་རྒྱབ་བྱེད་དེས་པར་འཇུག་པ་མ་མཚོན་གིང་རྟོན་དེ་དག་དང་ལྷན་པའི་ཚོག་གི་མཐར་རྗེས་འཇུག་དེ་དག་བྱུང་བ་འོས་ཀྱིས་ཀྱང་གིན་རྟོན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱར་ན།
བཀའ། གང། བདར། བཞར། ཤར། བཅའ། ཟལ། བཀྲམ་སོགས་མོའམ་མ་རྟོང་དུ་འདོད་པའི་ཡི་གེའི་མཐའ་ཅན་གྱི་འདས་ཚོག་མང་དུ་འབྱུང་བས་

ཡི་གེ་དེ་རྣམས་འདས་པ་བསྐབ་པའི་ཕྱིར་འཇུག་པའང་མི་འདྲོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་ཁ་གཅིག་ནང་གསེས་ཀྱིས་རྟགས་ངོས་འཛིན་པར་དོན་
 ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ཚོ་ནམས་རྒྱས་པ་བཞག་ཕྱིར་པ་དག་སྤང་ཡང་། རྟགས་ཀྱིས་བསྐབ་བྱ་བ་དག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་གྱི་དོན་རྣམས་རྟགས་ཀྱི་དུ་འདྲུལ་ནས། གོ་མོ་འོ་རྟགས་རྟོན་
 པ་རྒྱས་ཚའི་རྟགས་རྟོན་པ་ཞེས་སོགས་རང་བཙོ་འི་གཟུ་ལུས་ཀྱིས་བརྟན་བཙོས་ལ་དབང་ཟ་བར་ཟད་དེ། བཞད་པ་དེ་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་པའི་ཚོ་འཐད་པའི་ལྷོགས་ཀྱང་ཟད་གྲང་མི་
 རྟོན་ངོ། འོན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དཔུང་པ་ལི་གེའི་ལས་སུ་ཆེ་བས་ལྷོགས་ཅམ་མཚོན་ན་ལྷོགས་ཐུ་དེས་མིང་ལས་གཞན་པ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་མི་རྟོན་པ་ལ་ཇོ་མོ་གཉིས་ཀའི་རྟགས་
 མེད་པའི་སྐབ་ཕྱིར་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཞིང་དུ་ཁས་བླངས་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་མིང་རྒྱང་གི་མཐར་བུང་བ་མཚོན་མེད་མ་ཞིང་དུ་བསྐབ་ཚོད། དེ་ལྟ་ན་མིང་རྒྱང་གི་འམཐེང་
 རྣམས་ཞེན་རྒྱ་ཚོར་འདྲོད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། ས་དའི་མཐའ་ཅན་གྱི་མིང་རྒྱང་ཡང་ཡོད་པས་དེ་འདྲའི་ས་དང་ད་རྣམས་མ་ཞིང་མཚོན་མེད་དུ་བལ་བར་འགྱུར་རོ། ཡང་
 ན་དེས་མིང་རྒྱང་གི་མཐའི་ས་ད་ལ་རྟགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ལོགས་སུ་མ་བྱས་པས་དེ་དག་ལ་ཇོ་མཚོན་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་གསར་པ་ཞིག་མཛོད་པར་བཞེད་གྲང་ལུས་པ་ཡིན་འདྲ་
 རྣམ་ཚོ། ཉེ་ཉེ། དེས་མཚོན་ནས་སྒྲིན་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱོལ། གསུམ་པ་ཁ་ཕྱོག་སྐྱ་འཇུག་དག་ཞན་གྱི་ཚོ་ནམས་རྟགས་འབྱེད་པ་ནི་རིགས་པ་ཡིན་ཡང་། དེ་
 དག་གི་སྐྱ་འཇུག་དག་ཞན་ཉིང་མ་བྱེད་པས་རྟོན་སུ་རོ། ད་བས་གསུམ་ཕྱིར་སྐྱ་འཇུག་དག་ལས་ངོས་འཛིན་པ་ཅམ་འབྲིག་གྲང་། ག་ལིག་སྐྱ་འཇུག་དག་ལས་མངོད་སུམ་དུ་བྱུབ་
 བཞིན་དུ་མ་ཞིང་དང་བསྐལ་བ་དང་། ནར་ལ་རྣམས་ལས་ང་འམ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པ་སྐྱ་ཞན་པར་རྟོགས་སྐྱ་བ་ཡིན་ཡང་དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་འབྲུགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྟོན་
 པ་མང་ཞིང་རྒྱ་མཚོན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དང་། ནར་གསེས་རྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལོག་པར་བཀྲལ་པའི་དབང་གིས་ནང་གསེས་ཀྱི་སྐྱ་འཇུག་རྣམས་ལའབང་འདྲུལ་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་རྟགས་དེ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པ་རྣམས་ལས་འཆད་པ་ལ་མངོར་བརྟན་པ་དང་རྒྱས་པར་བཞད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

དེ་ཡང་བྱེད་པ་བཞི་བྱེད་དེ། གང་ལ་འཇུག་བྱེད་གང་གིས་བྱེད། ཇི་ལྟར་འཇུག་བྱེད་ཅི་བྱེད་བྱེད།

ཅེས་པས་བརྟན། དེའང་རྗེས་འཇུག་ཇོ་མོ་མ་ཞིང་གསུམ་དེ་དེ་ལའང་བྱེད་པ་བཞི་བཞིའི་ཚོ་ནམས་འཇུག་ཚུལ་ཞེས་པར་བྱ་ལྟེ། འཇུག་ལུལ་ལི་གེ་གང་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་།
 འཇུག་པ་པོ་གང་གིས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ།

གཉིས་པ། དེ་དག་རྒྱས་པར་བཞད་པ་ལ། རྣམ་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་གང་ལ་འཇུག་པ་ནི།

གང་ལ་ལི་གེ་བམས་ཅད་ལ།

ཞེས་པས་བརྟན་ཏེ། རྗེས་འཇུག་གི་ལི་གེ་བཅུ་པོ་དེ་དག་འཇུག་ལུལ་ལི་གེ་གང་དང་གང་ལ་འཇུག་ན་མིང་བཞིའི་ལི་གེ་བམས་ཅད་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་འཇུག་གོ། ཞེས་སོ།
 དཔེར་ན། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག། བཀག།
 ག་ལིག་གི་མཐར་རྗེས་འཇུག་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་སོགས་ཀུན་ལ་བསྐྱེ་བར་བྱོལ། ། སྐབས་འདིར་རྗེས་འཇུག་གི་འཇུག་ལུལ་གྱི་ལི་གེ་ཡིན་ན་འདིར་བརྟན་མིང་གཞིའི་ལི་གེ་ཡིན་པས་
 ལྷབ་བམ་ནི་ན་མ་ལྷབ་ལྟེ། ས་ལིག་རྗེས་འཇུག་གང་བམ་རྣམས་ཀྱི་མཐར་ཡང་འཇུག་ཅིང་། ད་ལིག་ན་ར་ལ་རྣམས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་གང་གིས་འཇུག་པ་ནི།

གང་གིས་བཅུ་པོ་དེ་དག་གིས།

ཞེས་བརྟན་ཏེ། ལི་གེ་བམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་པོ་ལི་གེ་གང་དང་གང་ཞིག་གིས་འཇུག་པར་བྱེད་ཅེ་ན་རྒྱར་བཞད་པའི་རྗེས་འཇུག་ལི་གེ་བཅུ་པོ་དེ་དག་གིས་འཇུག་གོ། ཞེས་སོ།
 འདིར་འབྲུལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་པར་རྗེས་འཇུག་ཉིད་འོ་ནས་དུས་གསུམ་དང་སྤང་དོར་གྱིས་གནད་ཐམས་ཅད་རྟོན་བྱེད་དུ་འཇུག་གོ། ཞེས་ཟེང་ཡང་བལ་ཅོལ་
 དུ་སྐྱས་པར་ཟད་དེ། རྟོན་འཇུག་སོགས་གཞན་གང་ལའང་མ་རྟོས་པར་རྗེས་འཇུག་འོ་ནས་རང་དབང་གིས་བྱེད་འདྲོད་པའི་རྗེས་འཇུག་རང་རང་གི་བརྟན་བྱ་བམས་ཅད་རྟོན་པའི་ཕྱིར་

འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། བོང་དུ་སྒྲོམ་པ་པོ་བཞིན་སྟོན་འཇུག་ལ་མ་སྟོམ་པར་ས་ད་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་པས་འདས་པ་དང་སྐུལ་ཚོག་རྟོན་པ་དང་། འ་ཡིག་གིས་མ་འོངས་པའི་ཕྱིར་
 ཡང་འགའ་ཞིག་རྟོན་པ་ཚོས་མཐོང་ཡང་དེ་རྣམས་མེད་གཞི་ལ་མི་སྟོམ་པ་ནི་མི་སྲིད་པས་རང་རྫོབས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་ཀལ་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་ལས་གཞན་པ་མི་རྟོན་ཅིང་
 ཇིས་འཇུག་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རང་རྫོབས་གཙོ་བོར་ལྷུང་པས་གང་ཡང་བརྟན་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ལམ་ལ་ཤི་ལྟར་འཇུག་པ་འཚད་པ་ལ་མཚོན་བརྟན་དང་རྒྱལ་བའད་གཉིས།
 དང་བའི་ནི།

ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་རྟེ། སྐྱའི་འཇུགས་ཚུལ་རྟོན་གྱི་ཚུལ།

ཞིས་པས་བརྟན་རྟེ། ཇིས་འཇུག་རྣམས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ས་ཞིས་པར་བྱ་རྟེ། ཇིས་འཇུག་ལྷགས་ཚུལ་གྱིས་སྐྱ་དག་ལྟར་དུ་འཇུར་བ་སྐྱའི་འཇུག་ཚུལ་དང་།
 དེ་ལྟར་བྱགས་པས་རྟོན་ཅི་ཞིག་རྟོན་པ་རྟོན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་ལོ། ཞིས་སོ། །

འདིར་ཡང་ཁ་ཅིག་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་དང་བཞིན་བྱ་རྟོན་ཞེས་གསལ་བཤུར་པ་ཡོད་མོད། སྐྱའི་འཇུག་པ་རྣམས་བཞིན་བྱེད་ཡིན་དུ་ཚུགས་ཀྱང་། སྐབས་འདིའི་རྟོན་གྱི་
 འཇུག་ཚུལ་གྱི་རྟོན་ཡིན་ན་བཞིན་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཉུང་རྟེ། རྟགས་མཚུངས་དང་སྐྱ་མཐུན་འདིར་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོན་འདེན་བྱ་དང་འདེན་བྱེད་ཡི་གེ་མཐུན་མི་མཐུན་རྟོན་པ་ཡིན་པས་
 དེ་སྐབས་ཀྱི་རྟོན་གྱི་འཇུག་པ་དེ་སྐབས་ཡི་གེའི་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། མིང་ཚིག་དེ་དག་གིས་རྟོན་གང་ཞིག་བཞིན་པར་འཇུར་བའི་བཞིན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རྒྱལ་བའད་ལ་སྐྱའི་འཇུག་ཚུལ་དང་རྟོན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་གཉིས། དང་བའི་ལ་དུག་ལྟར་འཇུག་ཚུལ། རང་གསེས་ཞིག་ཏུ་འཇུག་ཚུལ། ལུན་མོང་
 དུ་དེ་དག་གི་དཔེར་བཞིན་བརྟན་པ་ལོ།

ཕོ་གསུམ་མོ་གཉིས་མ་ཉིད་གསུམ། དྲག་ལན་བར་མ་གསུམ་དུ་འཇུག།

དང་བའི་ནི།

ཅེས་པ་རྟེ། ཇིས་འཇུག་གི་ཡི་གེ་བཅུ་ལས་ཐོ་རྟེན་ལུ་རབ་འབྲིང་ལ་གསུམ་དང་། མོ་མོ་ཚམ་དང་ཤིན་ཏུ་མོ་གཉིས། མ་ཉིད་འཇུར་དང་མཚན་གཉིས་མཚན་མེད་
 གསུམ་རྟེ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ས་དབྱེ་བ་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཐོ་གསུམ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་གང་ལ་བྱགས་ཀྱང་བཞིན་པའི་སྐྱ་གངངས་དྲག་པར་འཇུར་བས་དྲག་པར་འཇུག་པ་དང་།
 དེ་བཞིན་དུ་མོ་གཉིས་ལྟར་པར་འཇུག་པ་དང་། མ་ཉིད་བར་མ་རྟེ་རྟོན་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ཞིས་སོ། ། དེ་ལྟར་དྲག་ལན་བར་མ་གསུམ་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་དེས།
 རྒྱུར་བའང་ཇིས་འཇུག་ལ་ཐོ་མོ་མ་ཉིད་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པའང་ཡིན་ནོ། ཞིས་ལྟར་ལས་བརྟན་པར་གྱུབ་ལོ། །

གཉིས་པ་རྒྱལ་བའད་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ནི།

དྲག་པ་གསུམ་རྟིང་ཅང་ཕྱད་དམ། གལ་ཏེ་ལན་པ་ཅང་ཕྱད་ན། དེ་ལ་འད་ཅང་གི་ཆ་གས་ཀྱིས།
 དེ་ཡང་དྲག་ལན་གཉིས་སུ་དབྱེ། མ་ཉིད་གསུམ་དུ་གང་གཏོགས་པ། དྲག་དང་ཕྱད་ན་དྲག་པར་འཇུར།
 ལན་དང་ཕྱད་ན་ལན་པར་འཇུར། གཉིས་ཀ་དང་ནི་ཕྱད་ཀྱང་ན། དེ་ནི་གཉིས་ཀ་ཅན་དུ་འཇུར།
 གཉིས་ཀ་དག་དང་མ་ཕྱད་ན། གང་དུ་ཡང་ནི་མི་འཇུར་རོ། དེས་ན་འཇུར་དང་མཚན་གཉིས་དང་།

མཚན་མེད་དག་དང་གསུམ་དུ་འདོད། དེ་ནི་སྐྱའི་འཇུག་ཚུལ་ལོ།

ཞིས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་དང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱིས་བརྟན་རྟེ། དེ་ལ་གཉིས། གཞུང་རྟོན་ཇི་ལྟར་བའད་པ་དང་། དེའི་འཕད་པ་རྒྱུབ་པ་ལོ། །
 དང་བའི་ནི། རྟགས་རོས་འདེན་བོང་དུ་སོང་བ་ལྟར་ཇིས་འཇུག་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་རྟགས་བརྟན་དུ་དབྱེ་བ་ནི་སྐྱའི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་པས། དེ་རྣམས་

ལ་སྐྱའི་འདུག་ཚུལ་ལ་དང་པ་བརྟུང་དུ་ཇི་ལྟར་དུའི་ནི། དག་པ་གསུམ་གྱི་ཤོ་ཡིག་སྐྱེས་ལུ་རབ་འདྲིང་ལ་གསུམ་ནི་རྩིས་འདུག་ཉེན་ཤག་དུ་ལྱར་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དུའི་ཉེ། མིང་གཞི་གང་གི་མཐར་ཡང་རུང་རྩིས་འདུག་གི་ཤོ་ཡིག་རྣམས་ཡང་འདུག་དང་བཅས་ལྷགས་པས་སྐྱ་དག་པ་གཞིར་གཞག་པའི་ནང་གསེས་དུག་འབྲིང་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཆ་ནས་སྐྱེས་ལུ་རབ་འབྲིང་གཉིས་སུ་འབྱུང་ཅིང་། ཡང་འདུག་མེད་པ་ལྷགས་པས་སྐྱ་དག་པའི་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཆ་ནས་སྐྱེས་ལུ་རབ་མར་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། འདིར་དམ་ཞིས་པ་སྐྱུང་པའི་ཚོགས་ལྔ་དང་། དེ་གཞན་དུ་དག་ཏེ་ལྡན་པ་གྱི་ཤོ་ཡིག་རྣམས་རྩིས་འདུག་ནང་སྐྱུང་གིས་མིང་གཞིར་ལྷགས་པ་ཡོད་ན་དེར་ལྟོས་པས། དེ་དག་ལ་ནང་གི་ཆ་ནས་སྐྱ་འདུག་དུག་ལྡན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱིར་ལྡན་པ་དེ་ལའང་ནང་གསེས་དུག་ལྡན་གཉིས་སུ་དུའི་ཉེ། ཡང་འདུག་དང་བཅས་པའི་ཤོ་ཡིག་ལྷགས་པ་མོ་མོ་མེད་དང་། ཡང་འདུག་མེད་ན་ལྡན་ཏུ་མོར་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་མ་ཞིང་གསུམ་དུ་གང་ཞིག་གཏོགས་པར་གྱུར་པའི་རྩིས་འདུག་གི་ཤོ་ཡིག་དེ་རྣམས་ནི་མིང་གཞིར་འདུག་ཚུལ་དང་རྩིས་འདུག་ནང་སྐྱུང་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ནས་དུའི་ཉེ། དེ་རྣམས་མིང་གཞིའི་ཤོ་ཡིག་དག་པ་དང་འབྲུང་ན་ཡང་འདུག་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་རུང་སྐྱ་དག་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལྡན་པ་དང་སྐྱུང་ན་ཡང་འདུག་མེད་པའི་ཚོ་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། མིང་གཞི་ལྡན་ཅིང་ཡང་འདུག་དུག་པའི་བར་དུ་ཚུད་པས་དུག་ལྡན་གཉིས་ཀ་དང་སྐྱུང་པར་གྱུར་ན། ལ་ནིང་དེ་རྣམས་སྐྱ་དུག་ལྡན་གཉིས་ཀ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། མིང་གཞི་དུག་ལྡན་གཉིས་ཀ་དང་མ་སྐྱུང་པ་གྱི་བར་མ་ཞིང་གི་ཤོ་ཡིག་རྣམས་ལ་ལྷགས་པའི་ཚོ་ཡང་འདུག་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་རུང་སྐྱ་དག་ལྡན་གང་དུ་བར་མི་འགྱུར་བར་བར་མ་ཉིད་དུ་གནས་པ་གྱི། དེ་ལྟར་གསུམ་དུ་འགྱུར་བའི་ལྷོ་མཚན་གྱིས་དུ་མ་པ་བཞིན་དུ། འགྱུར་བ་མ་ཞིང་། མཚན་གཉིས་མ་ཞིང་། མཚན་མེད་མ་ཞིང་གསུམ་དུ་འབྱུང་པར་འདྲིང་པའི་ཕྱིར་རེ། ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་ནི། རྩོན་གྱི་འབྲེལ་བྱེད་ལ་མོ་ཆེས། རྣམས་འདིར་དག་པ་གསུམ་ནང་སྐྱུང་པ་ནི། རྩོན་འདུག་མིང་གཞི་རྩིས་འདུག་གསུམ་གྱི་ཤོ་ཡིག་འདུལ་པ་དང་། ལྡན་པ་ནང་སྐྱུང་གུང་དེ་གསུམ་གྱི་ཤོ་ཡིག་འདུལ་པ་ལ་འདྲིང་མོད། དེ་ནི་དེས་པར་ཁས་བླང་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཆད་པའི་རྣམས་མ་ཡིན་པ་དང་། བཞད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རྣམས་དྲོན་ཆད་པའི་རྩོན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རེ། དེ་ལ་རྩོན་དང་བོ་ཡོད་དེ། འདི་རྣམས་སྤྱིར་རྩིས་འདུག་གི་འདུག་པ་འཆད་པའི་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་སྐྱུང་པར་འཆད་པའི་རྣམས་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ནང་གསེས་འཆད་པའི་རྣམས་ཡིན་པས་འདིར་སྐྱོན་ལྟོས་རྩིས་མིང་གསུམ་གའི་ཐུན་མོང་གི་སྐྱ་འདུག་འཆད་པ་མི་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་རེ།

རྩོན་གཉིས་པ་འདྲིང་ཡོད་དེ། རྩོན་དག་གི་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞུང་དྲོན་ལ་བཏགས་པའི་ཚོ། དུག་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་གསུམ་ནང་སྐྱུང་པ་གཞིར་བཞག་ནས་དེ་དག་ལ་ནང་གསེས་དུག་ལྡན་གཉིས་སུ་དུའི་ཉེ་བཅོམ་ཞིག་ལས་མ་བཏགས་པས། དངོས་བཏགས་དེ་ལྟར་དུ་འདྲིང་ན་ནི་རྩོན་རྩིས་མིང་གསུམ་འདུལ་པའི་སྐྱ་འདུག་སྤྱིར་བཏགས་པའང་རྣམས་འདིར་དགོས་པ་མེད་ན། ཉེ་ཚོ་བ་དེ་དག་བཏགས་པ་ལྷག་པར་ཡང་དགོས་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྩོན་རྩིས་མིང་གསུམ་དུག་ལྡན་བར་མ་སྐྱོ་ཚོགས་འབྲུང་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དུག་པའི་དུག་ལྡན་འབྲིང་གསུམ་སོགས་དུའི་ཉེ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དེ་དུའི་ཉེ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩོན་རྩིས་མིང་གསུམ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་དུག་ལྡན་བར་མ་སྐྱོ་ཚོགས་འདུལ་པ་དུའི་ཉེ་བཅོམ་བཟུང་བས་ནང་སྐྱུང་ཅེས་པའི་ཚོགས་གི་ལུས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། རྣམ་པ་མང་བོར་བྱས་པས་གཉིས་སུ་དུའི་ཉེ་བཅོམ་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རེ།

རྩོན་མེད་དེ་ལྟ་མཁུ་སྤྱོད་བཏགས་བཏགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཕྱི་མ་རྩོན་རྩིས་དུག་ལ་མིང་གཞི་ལྡན་པ་སོགས་མང་བོར་བྱེ་རྒྱུ་ལྟར་དུག་ལྡན་སོ་སོར་དུག་ལྡན་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་བཏུས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ནའང་རིམ་པ་བཞིན་མི་འཐད་དེ་གཞུང་དུ་ནང་སྐྱུང་ཅེས་དེས་གཞུང་མཚད་པ་ལ་ནང་མི་མཐུན་སྤྱོད་བཏགས་བཏགས་དུ་འབྲུང་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྩོན་རྩིས་མིང་གསུམ་སོ་སོར་མོ་མོ་མ་ཞིང་གསུམ་གསུམ་དུ་རྩོན་མཚན་དང་བཅས་ནས་གསུངས་པ་ལས་བཟུལ་ནས་དེ་དག་གི་མོ་དང་མ་ཞིང་དུག་སྐྱ་ལྡན་པར་ཕྱོགས་གཅེག་ཏུ་བཏུས་ནས་དུག་ལྡན་གཉིས་སུ་དུའི་ཉེ་བཅོམ་པ་དེ་རྣམས་འདིར་མ་བྱོག་པས་རང་བཟོ་མི་བྱེད་ཀ་མེད་དུ་གྱུར་པ་ལས་རྩོན་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རེ།

རྩོན་གསུམ་པའང་ཡོད་དེ། གཞུང་འདིའི་གོང་དུ་རྩིས་འདུག་གི་རྣམས་གསུམ་སྤྱིར་དུའི་ཉེ་བཅོམ་པར་འདུག་ཏུ་ནང་གསེས་མ་ཞིང་ལ་གསུམ་དུ་

ལྷ་པ་ཡིན་ཀྱང་དེས་བདག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་སོགས་བརྟན་པ་མེད་པས། རྒྱུ་རྟགས་འཇུག་གི་གཞུང་འདྲི་བརྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ལ། རྩད་པར་ཐོན་འཇུག་ལྷ་བཞིན་
ལྷ། ཞེས་པའི་ལྷ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པས་རྟོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་སྐབས་འདྲིའི་དངོས་བརྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དཔེར་བཞིན་ནི་ཐོན་འཇུག་གི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བརྟན་པ་ཉིད་ལས་སོགས་མི་དགོས་ནའང་ལྷགས་མཚན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་
འཇུག་གི་རྟགས་གྱི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་རྩང་མདུན་གོ་བདེ་བ་ལ་བསམ་ནས་དཔེར་བཞིན་ན།

རྗེས་བྱའི་རྟགས་རབ་འབྱེད་མ་གསུམ་ཅེ་རིགས་པར་དུས་འདས་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། བརྟགས། བརྟགས། བཅགས། བསམགས། བསྐྱབས།
བསྐྱབས། བསྐྱབས། བཀག། བརྟམ། བརྟམ། བཅད་ལྷ་བྱ་དང་།

དེ་རྣམས་བྱེད་པ་བདག་ལ་འཇུག་པ་ནི། འདྲིགས་བྱེད། འདྲིགས་བྱེད། འཇུག་བྱེད། འགྲུགས་བྱེད། གཞིབས་བྱེད། གཞིབས་བྱེད། བརྟམ་
བྱེད། འཇིག་བྱེད། འགས་བྱེད། འགྲུབ་བྱེད། གཙོད་བྱེད་ལྷ་བྱ་དང་།

དེ་རྣམས་བྱ་བ་གཞན་ལ་འཇུག་པ་ནི། གདགས་བྱ། བཟློགས་བྱ། བཟློགས་བྱ། གཏུབས་བྱ། དགག་བྱ། བརྟམ་བྱ། གཟམ་བྱ།
བསྐྱབས་བྱ། བསྐྱབས་བྱ། བསྐྱབས་བྱ། བསྐྱེད་བྱ་ལྷ་བྱ་དང་།

དེ་རྣམས་བྱ་བ་གཞན་ལ་འཇུག་པ་ནི། གདགས་བྱ། བཟློགས་བྱ། བཟློགས་བྱ། གཏུབས་བྱ། དགག་བྱ། བརྟམ་བྱ། གཟམ་
བྱ། བསྐྱབས་བྱ། བསྐྱབས་བྱ། བསྐྱབས་བྱ། བསྐྱེད་བྱ་ལྷ་བྱ་དང་།

དེ་རྣམས་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བས་མ་བཟུས་པའི་ད་ལྷ་དང་མ་འོངས་པ་ཅེ་རིགས་པར་འཇུག་པ་ནི། འདྲིགས་བཞིན་པ། འདྲིགས་བཞིན་པ། གཏུབས་བཞིན་པ།
འཇོག་བཞིན་པ། གཙོད་བཞིན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་གཞེགས་པར་འགྱུར། རང་བཞིན་གྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། འཚད་པར་འགྱུར། འཇུག་པར་འགྱུར།
ལྷ་བྱ་རྣམས་སོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཚོ་རྟགས་གཉིས་འདས་པ་ལ་འཇུག་པ། བརྟམས། བརྟམས། བསྐྱབས། བཀག། བརྟམ་ལྷ་བྱ་དང་།
བདག་ལ་འཇུག་པ། འདྲིགས་བྱེད། འགོངས་བྱེད། འཚོངས་བྱེད། འདྲིད་བྱེད། འཕྱོམ་བྱེད། གསོལ་བྱེད་ལྷ་བྱ་དང་།

གཞན་ལ་འཇུག་པ། གདགས་བྱ། འཁྲུམས་བྱ། བརྟམ་བྱ། དགག་བྱ། གཏུབས་བྱ། བཟམ་ལྷ་བྱ་དང་།
ད་ལྷ་དང་མ་འོངས་པར་འཇུག་པ། འདྲིགས་བཞིན་པ། འགོངས་བཞིན་པ། འདྲིད་བཞིན་པ། གསོལ་བཞིན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་འདྲིགས་

པར་འགྱུར། འཕྱོམ་པར་འགྱུར། འགོང་པར་འགྱུར། འདམ་པར་འགྱུར་ལྷ་བྱ་སོ།།
མ་ཉིང་གསུམ་འདས་པ་ལ། བརྟམ་དང་། བཀག་དང་། བཀག་དང་། བརྟམ་དང་། བཅམ་དང་། མན་དང་། བཀག་དང་། བསམ་དང་། མཁྱེན་དང་།
མཚན་དང་། འདྲུལ་དང་། ལྷ་བྱ་དང་།

བདག་ལ། བསྐྱབས་བྱེད། བརྟམ་བྱེད། གཙོན་བྱེད། གཙོན་བྱེད། གསོལ་བྱེད། ལཞོལ་བྱེད། འཕྱོམ་བྱེད། འདྲུན་བྱེད།
འདྲིད་བྱེད། གསོལ་བྱེད། མཁའ་དབྱེད། འཁོར་བྱེད། འཕེན་བྱེད། མཐུན་བྱེད། འཕྲུལ་བྱེད། ལྷ་བྱ་དང་།

གཞན་ལ། བསྐྱབས་བྱ། བསྐྱབས་བྱ། དགག་བྱ། བརྟམ་བྱ། བསྐྱུལ་བྱ། མཁྱེན་བྱ། འཚོང་བྱ། འཇོལ་བྱ། ལྷ་བྱ་དང་།
ད་ལྷ་དང་མ་འོངས་པར། བསྐྱབས་བཞིན་པ། གཙོན་བཞིན་པ། གཙོན་བཞིན་པ། འདྲིད་བཞིན་པ། གསོལ་བཞིན་པ། འཕྲུལ་བཞིན་པ།

ဗျာဒိတ် ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသော အနာတတ် ရောဂါများကို ကုသရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။
၎င်းတို့သည် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။

ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။
ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။

ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။
ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။

ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။
ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။

ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။
ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။

ဝေဒနာပညာ

ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ဝေဒနာပညာကို အသုံးပြုကြသည်။

གཞིལ་ཞིང་ངལ་བའི་ཡང་བཞུན་པ་མཐོང་། འདི་དང་འདི་འདྲའི་ཚུལ་ལ་བཏགས་པའི་ཚེ། འཇམ་ཡང་གཞན་དྲིང་ཁོ་ནར་མི་བཞུན་ཅིང་།
 གཞན་ཟེར་ཁོ་ནའི་ལང་མོའང་མི་སློབས། ཁོ་པོའི་སློབ་སྐྱོམ་ལྟམ་བ་བཟང་སྐྱམ་བཞུད། མཁམ་པའི་བཞུན་བཙོམ་རང་བཞེན་དག་པའི་དེངས།
 གསལ་བྱེད་མཁམ་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་ཏེ། འདྲིང་སྤྱིན་དཔྱིག་མཚན་ནོར་བུ་བེ་རུ། དེད་དཔོན་མཁམ་པས་ཡོངས་སུ་བྱུངས་ལ་སྒྲོམ། ཞེས་སོ།
 གཉིས་པ་ཕྱི་མ་གང་ལྟར་འགྲུབ་པ་འཚད་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བཞུན་པ་དང་ལྷན་པར་བཤད་པོ། དང་བོ་ནི།

ཕྱི་མ་དག་གིས་འདྲིན་ཚུལ་ནི།

ཞེས་པ་ལྟ། ཕྱི་མ་མིང་མཐའ་དང་རྣམ་དབྱེ་སོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་གི་དོན་ལྟར་འཇུག་པར་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི་ཕྱི་མའི་རྗེས་འཇུག་དང་ཕྱི་མའི་བརྗོད་བྱ་དག་པ་ལ་ཅི་རིགས་པར་སྒྲོམ་
 པའི་སློབ་སྐྱོམ་འདྲན་པའི་ཕྱིར་དེའི་ཚུལ་སློབ་པ་ནི། ཞེས་མདོར་བཞུན་པོ།

གཉིས་པ་རྒྱལ་བཤད་ལ་མིང་མཐའ་འདྲིན་ཚུལ་དང་། རྣམ་དབྱེ་སོགས་འདྲིན་ཚུལ་འཚད་པ་སྒྲོག་གིས་སོ། དང་བོ་ནི།

པོ་ཡིས་པོ་ཡི་མིང་མཐའ་དྲང་། མོ་ཡིས་མོ་ཡི་མིང་མཐའ་དྲང་། མ་ཉིང་གིས་རྗེ་མ་ཉིང་ངོ་།

ཞེས་པས་བཞུན་ཏེ། མིང་ཕྱི་མའི་མཐའི་རྗེས་འཇུག་པོ་ཡིག་གིས། དེ་ཉིད་ཀྱི་མིང་མཐའ་གཞན་ཀྱི་མིང་གཞིའི་པོ་ཡིག་དང་བར་བྱ་ཞིང་། དེ་བཞེན་དུ་མོ་ཡིག་གིས་
 མོའི་མིང་མཐའ་དྲང་བ་དང་། མ་ཉིང་གི་མ་ཉིང་གི་མིང་མཐའ་དྲང་བར་བྱའོ། ཞེས་སོ།

དེས་ན་མིང་ཕྱི་མའི་མཐའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིང་མིང་མཐའ་ཡིན་མོད་ཀྱི་འདྲིང་བཞུན་ཀྱི་མིང་མཐའ་ཞེས་པ་ནི་རྗེས་འཇུག་གིས་མིང་དུ་གྲུབ་པའི་མིང་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་
 གས་མིང་དེའི་མཐའ་སྤྱར་ཀྱི་ཞིག་ལ་ངོས་འདོན་དགོས་སོ།

དེ་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི།

- ཐོས་ཐོའི་མིང་མཐའ་དྲངས་པ། དཔྱིད་ཀ། རྩོན་ཀ། ཐང་ཀ། རྩོད་ཀོར། རྩུད་ཀོར། བེར་ཀ། བརྩོད་པ། མཚུན་དཔ།
- བམད་པ། ཡནད་པ། བྱུནད་པ། རྩུནད་པ། རྩོད་པ། རྩོད་པ། རྩོད་པ། རྩོད་པ། རྩོད་པ། རྩོད་པ། རྩོད་པ། རྩོད་པ། རྩོད་པ།
- རྩུབ་པ། རྩོབ་པ། གཏལ་པ། བདས་པ། ཐོབ་པ། འགྲུབ་པ། རྩུབ་པ། ཐོས་ཀ། གཉིས་ཀ། བུས་པ། བརྩུབས་པ།
- བཏགས་པ། དགོངས་པ། གཏམས་པ། དངོས་བོ། དགོས་པ། གོམས་པ། བརྩུས་པ། དམིགས་པ། རྩུགས་པ། མཐུས་པ།
- ཤགས་པ། རྩུས་པ། རྩུག་པ། འཕྲག་པ། ཟག་པ། རྩུག་པ། དག་པ། དེག་པ། ལག་པ། བདུག་པ། གཏུག་པ།
- གཅིག་བྱ། ཅིག་ཅར། བདག་ཅག་སོགས་པ་ཡིན་ཏུ་མང་ངོ།

མོས་མོའི་མིང་མཐའ་དྲངས་པ་ནི། གང་བ། བྱང་བ། མཐོང་བ། གསུང་བ། འབྱུང་བ། འདྲུང་བ། གཏོང་བ། བསྐང་བ།
 དགང་བ། བཟང་བ། རྩིང་ག། མཐོང་ག། མཐིང་ག། རྩུང་ག། རྩུང་མ། དང་མ། གཏུང་མ། གསིང་མ། འདྲུང་མ།
 འདོམ་ག། གསུམ་ག། ཐམ་ག། རྩུབ། འདྲུབ། དཔལ་བ། སྤུབ། དགལ་བ། འཕལ་བ། བདེ་བ། དེ་བ། བཙེན་བ།
 བཏུ་བ། གཏུལ་བ། ཉེ་མ། དགལ་མ། གཏུལ་མ། འདལ་ག། ཡག། ཉག། འདིག། རྩོག། རྩི་བྱ། ལུ་
 བྱ་སོགས་སོ།

མ་ཉིང་གིས་མ་ཉིང་དྲངས་པ་ནི། རྩོན་ཁ། དགུན་ཁ། མོན་ཁ། དབྱར་ཁ། ཐེར་ཁ། གཏར་ཁ། ཤར་ཁ། ལྷར་ཁ།

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •
• • • • •

• • • • •

• • • • •

• • • • •

• • • • •

• • • • •

བརྟན་པ་ལ་གནས། ལུ་འཆུ། གསལ་བར་བྱེད། ལས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་། བདེ་བ་ལས་དགའ་བ་བྱེ། གསེར་གྱི་བྱས་པ། རྟག་པའི་གོ་ལམ་།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་མེར་སྐྱར་བར་བྱོལ།

• དེ་ལྟར་འདིར་གཉིས་པ་བདེ་བ་དུག་པ་བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་རྟོན་མ་གཏོགས་པའི་ལྷོ་འཇུག་དང་ཕྱིད་པ་སོགས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་དུ་འབྱེད་ཅིང་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་རྟོན་ལྷོགས་
འདི་ཆ་རྣམས་དཔེར་བརྗོད་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་མཐའ་དག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་ཏུ་མི་གཏོགས་པའི་འཇུག་རྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

དཔེར་ན། བདུད་རྩི་ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་ངེས་གཟུང་སོགས་ཀྱི་སྐྱོ་ཡོད་ནའང་ཇི་མེད་དང་པོ་འཇུག་པས་མིང་རྒྱུད་ཉིད་དུ་གནས་པ། བདུད་རྩི་དེ། བདུད་
རྩི་འདི། ལྟ་བུ་དང་། མིང་ལྡན་མ་དེས་བརྒྱུ་བའི་མིང་རྟོན་ལོག་ཏུ་གནས་པ་ལ་ལྡན་མར་བྱེད་པ་པོ་དང་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚོ་གྱི་གསུམ་པ་འཇུག་པ། བཞིད་པས་
ཉི་མ་དང་མཚུངས། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་མེ་ཡོད་པར་གྱུབ། ལྟ་བུ་དང་། མིང་མཐའ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེའམ་དགར་བུའི་སྐྱེའམ། བརྒྱབ་བུའི་སྐྱོ་ཡོད་ན་འབྱུང་
ཁུངས་སོགས་ཀྱི་ལྡན་པ་འཇུག་པ། ས་གཞི་ལས་སུ་གྲུ་བྱུངས། རྒྱ་མཚོ་ནས་རྟོན་པོ་ཆེ་འབྱུང་། ཚངས་པ་ལས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོད་པའམ་གསལ། རྟག་པ་ལས་སྤྱིད་
སྐྱབ་པ་འོང་སྟེན། མི་རྟག་པ་ལས་དངོས་པོར་གྱུབ། ལྟ་བུ་དང་། མིང་མཐའ་རྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོ་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་རྟོན་བྱེད་ལྟར་སྤང་བའི་བུའི་སྐྱོ་ལ་སོགས་
པ་འགའ་ཞིག་ལའང་བརྟན་པ་འཇུག་པ། མཇུག་རྩིར་གྲུང་ཅེན་མཐོང་། མཚོན་ཁར་བསད། ལྟ་བུ་ལྟ་འདིས་མཚོན་ནས་འཇུག་རྟོན་དང་རྩིར་ཚུལ་གཞན་ཡང་རྒྱས་པར་
རྟོགས་པར་བྱོལ།

སྐབས་འདིར་ཡང་། ལ་ཅིག་གིས། ལྷོ་འཇུག་གང་ལྟར་ལྟར་དངོས་བཟུང་ནས་དེས་རྣམ་དུ་བྱེད་ཅིང་པོ་དང་། དུག་པ་མ་གཏོགས་པའི་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྐྱ་རྣམ་དུ་འདི་ལྟར་དངོས་བཟུང་ནས་དེས་ལྷོ་འཇུག་འདྲེན་པར་འདོད་པ་ནི་དེ་དག་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། གཞུང་རྟོན་དང་དངོས་སུ་འགའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐའ་སྐྱར་རྒྱུད་ལོག་མའི་མིང་རྟོན་སྐྱོ་
འཇུག་ནས་བརྒྱབ་བུའི་བར་གང་ཡང་རུང་བ་ཡིན་པར་དེ་ལས་མིང་ལྡན་མའི་མཐའ་རྣམ་དུ་འདི་ལྟར་ནས་དུག་པའི་བར་གང་ཡང་རུང་བ་འཇུག་པར་དུག་པ་གཉིག་ཏུ་གསལ་བར་བརྟན་པ་
ལས་ལྷོན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དེ་ལྟར་འདོད་ན། དེ་དག་ནང་གསེས་གང་འཇུག་པ། ཞེས་པ་དང་འགའ་ཏེ། ལྷོ་འཇུག་གིས་རྣམ་དུ་བྱེད་ཅིང་ཟེང་བ་
ཅས་དང་། ཕྱིད་པ་སོགས་རྣམ་དུ་སྐྱས་རང་རང་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷོ་འཇུག་འདྲེན་ཟེང་བ་ཅས་ལས་རྣམ་དུ་འབྱེད་ཅིང་གསེས་གང་འཇུག་ལྷོགས་ཅིམ་ཡང་མ་བརྟན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་ཕྱིད་ལྟར་ན། གཞུང་འདིར་བྱེད་པའི་སྐྱས་བརྟན་པའི་བྱེད་ལས་དེ་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཆེད་དུ་བྱེད་པའི་ལས་དེ་ཆེད་དུ་བྱུང་བ་དང་། རྟོན་པར་བྱེད་
པ་དེ་བརྟན་བྱུང་བ་། ལས་ཀྱི་བྱུང་བ་དེ་ལས་བྱུང་བ་། གྲང་བྱུང་དེ་གང་ལས་གྲང་བའི་གནས་སུ་ཁས་ལེན་པར་སོང་བས། གཞུང་འདི་དང་འགའ་བ་ལྟ་ཅི་སྐོས་མ་
སྤྱད་ཀྱི་གཞུག་ལག་ལྷོགས་ཅིམ་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་རྫོང་བམས་ཅད་བརྟན་པར་ཟད་རོ།

གཞན་ཡང་རྟོན་དུ་བོད་པ་གནས་པའམ། ཞེས་པར། བོད་པའི་སྐྱོ་གྱི་སོགས་རྟོན་དུ་གནས་པས་འབོད་རྒྱུའི་མིང་འདྲེན་པར་འབྱུ་གཉེར་བའང་མི་འཐད་དེ་སྐྱར་སུམ་ཙེ་
པར་འབོད་པའི་སྐྱོ་མིང་གི་རྟོན་དུ་སྐྱར་བ་གས་ཆེ་བར་གསུངས་ཀྱང་། འདིར་དམིགས་བསལ་དུ་མིང་གི་མཐའ་སྐྱར་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷུབ་ལྟ་འདིར་མིང་མཐའི་
རྫོས་འཇུག་གིས་རྣམ་དུ་བརྟན་པའི་འདྲེན་ཚུལ་འཐད་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་གང་ཞིག། རྟོན་དུ་ལས་པ་ཞེས་པའང་གང་ལ་འབོད་པར་ལས་པའི་མིང་རྟོན་དུ་གནས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།
ལྷོ་ལྟ་བུ་དེ། རྣམ་དུ་གཞན་རྣམས་མཐའ་སྐྱར་རྒྱུའི་མིང་རྟོན་ལ་རྟོས་དགོས་ཀྱང་བོད་པའི་སྐྱོ་དེ་རྣམས་དང་མི་མཚུངས་པའི་དམིགས་བསལ་གཞན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པར་
ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ལྟར་གྱི་ནང་གསེས་གང་ཞིག་འཇུག་པ་ནི།
གཞན་ཡང་ཚོག་རྟོན་འོག་མ་ལས། བརྒྱ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་ཅིད་པ་དང་། བོང་མ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ།

ཀྱི་བ་མང་གི་ལ་སོགས་པའི་སྐད་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་གྱི་སྐད་རྣམས་ཉིད་ལས་རྒྱར་ཉམས་པར་འདྲན་པ་ཅོམ་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་ཟེེ་སྐད་ཅེས་པའང་སློབ་གར་གྱི་བཟུན་བཅོས་སུ་འབྱུང་།

ཉེ། ལྷ་ཟེེ་བྱ་ཉམས་པར། ལམ་ཇི་ལྟར་དང་། ལ་ཀྱི་བྱ་ཉམས་པར། ཇི་ཅི་ཅི་ལྟར་དང་། ལྷ་ལ་བྱ་སློབ་ཉམས་པར། ལྷ་ལ་པ་པ་སློབ་ཉམས་པ་ལྟ་བུ་

ལེགས་སྐྱར་གྱི་རྒྱར་ཉམས་པ་ཅོམ་ཡིན་པས་སྐད་རིགས་དེ་དག་ལས་ཅད་ལེགས་སྐྱར་ལས་རྒྱར་ཆག་པ་ཉིད་དུ་མཚོངས་པའི་ཕྱིར་ལེགས་སྐྱར་ལས་གཞན་པའི་སྐད་རྣམས་ཅད་རྒྱར་ཆག་

ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བོད་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་ཀྱི་སྐད་རྣམས་ནི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་རྒྱར་ཆག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱར་ཆག་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅེེའང་མེད་རྟོ།།

མོན་གྱིང་བོད་དང་རྒྱ་ནག་སོགས་ཀྱི་ཕུལ་དབྱུག་པའི་སྐད་བཟུན་བཅོས་སུ་བྱུགས་པ་རྣམས་ལ་སློབ་ནས་མོ་སོའི་མཐའ་ཁོེབ་པའི་སྐད་སོགས་དེ་ལས་མ་དག་པར་འདྲན་པ་རྣམས་

ཕུལ་དེ་དང་དེའི་རྒྱར་ཆག་གི་སྐད་ཡིན་ན་ཉམས་སྐྱར་ནི་ལོས་པ་ཅོམ་མོ།།

དེས་བོད་སྐད་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་བཞིའི་ཁོངས་སུ་ཚུད་པས་སྐད་རིགས་དེ་བཞི་ལས་འདི་ཡིན་ཞེས་ངོས་གསུང་མི་དགོས་ཀྱིང་མཐུན་སྲུང་ན་རང་བཞིན་གྱི་སྐད་ཡིན་བྱམ་

པས་ཚགས་སློབ་ཀྱི་བྱ་ཉམས་པ་ལས་པ་ལ་འདུག་པས། རྒྱ་གར་གྱི་ཕུལ་འཁོར་ཆེན་པོར་བྱུགས་པའི་ལས་སྐད་བཞིན་དུ། བོད་ཕུལ་གྱི་ལས་སྐད་དམ་རང་བཞིན་གྱི་སྐད་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རྟོ།།

རང་ཚུལ་དེ་ཉིད་མི་ཞེས་པས། རོན་ལ་རྣོ་བཀའ་ལེས།

དེ་ལྟར་སྣ་བའི་དབང་ལྷག་གི། རྗེས་སྐྱུས།

ཞེས་གསུང་ནི། རི་རྩར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ། གསུགས་ཕུང་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་དང་། མིག་གི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་དང་། མིག་གི་རྩེ་
མཚན་ལ་སོགས་པའི་རྩེ་མཚན་རྣམས་རང་རང་ལ་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྩེ་བའི་མཐམ་བཟག་པ་གཞན་ཡང་གངས་ཅན་པའི་ཉིད་ཉེར་ལྡན་དང་། ལན་པའི་ཐེག་ཅེན་ལུགས་རྣམ་
ཞེས་ཚོགས་བརྒྱད་སོགས་གཞན་དང་གཞན་ཡང་ཡོད་ཅེང་། རོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགྲོགས་པ་ཡིན་ཡང་ཐོག་མ་ནས་དེ་ལྟར་སྣ་བའི་རྣམ་བཟག་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་པ་མེད་
པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་རང་གི་ཡི་གེ་རྣམས་ཇི་ཉར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཡང་ལུང་སོ་སོའི་ལུང་རྟོན་པའི་རྩེ་རྩེ་གྱི་སྣ་བའི་རྣམས་ཅན་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་ལྟར་མེད་པ་མི་སྲིད་ཀྱང་གཞན་
གྱིས་བད་སྤྱད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོན་མེད་པར་ཐོག་མ་ནས་ཡི་གེ་རྣམས་མིང་ཚོགས་སོགས་ལ་ཇི་ཉར་འཇུག་པའི་རང་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་ཞེས་ན་མིང་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་བྱག་བྱེ་
ནས་རོན་ལ་ཇི་ལྟར་བར་རྣོ་བའི་ཚུལ་ག་ལ་ཞེས་ཏེ་མི་ཞེས་སོ།

འདི་བས་ན། རྩེ་མི་བདག་གིས་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་བརྟེན་བའི་རྩོས་འདི་དང་གཏན་གྱི་བདེ་བ་རྒྱབ་པའི་ཐབས། རྩེ་མོང་དང་རྩེ་མོང་མིན་པའི་རིག་
ཀྱི་དང་བརྟན་བཅོས་དང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་མོས་བསམ་སྐྱོམ་གསུམ་སོགས་ལེགས་པར་སྦྱོབ་ཅིང་ཞེས་སུ་རུང་བ་བདེ་ལྟར་སྣོར་བའི་ཚུལ། ཡི་གེ་དང་མིང་དང་ཚོགས་གི་འཇུག་
པ་རྣམས་ཚུལ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་རབ་ལུས་པར་མཐོང་ནས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ལྟར་སྦྱོབ་ཅིང་སྦྱོབ་པའི་ཉིད་ཀྱི་ཞུང་དང་རྗེས་སུ་འཚམས་པའི་ཡི་གེའི་འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་བརྟན་བཅོས་འདི་འཕགས་ལུལ་ལ་སོགས་པའི་རྩེ་བའི་དབང་ལྷག་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྟོན་པའི་བརྟན་བཅོས་འཚད་པའི་ཚུལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲུང་ནས་སྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ་ ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་ནི།

འདི་ཀུན་རྟོགས་ཀྱི་ཤིག་ལ།

ཅེས་པ་ལྟ། དེ་ལྟར་ཡི་གེའི་འཇུག་པ་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་ཚུལ་འདི་གངས་ཅན་གྱི་རྩེ་བོ་ཀུན་གྱིས་རྟོགས་ནས་མིང་ཚོགས་བརྒྱད་པ་ཐམས་ཅན་ལ་རྩོངས་པ་མེད་པར་སྦྱོབ་པའི་དབང་
ལྷག་ཅེན་པོར་ལྷུར་ཅིག། ཅེས་པ་ལྟ། ལན་ལ་རྩེ་མོང་མོས་པའི་ཉིང་དགོས་དེ་རྣམས་ཀྱང་འབྲུབ་པའི་སྟོན་ལས་མཚན་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱི་འཇུག་པའི་གཞུང་གི་རྟོག་རོན་གྱི་ཆ་རྣམས་ཇི་ཉར་དཔེག་པ་རེ་རྟོག་བཤད་ཅིན་རྟོ།

འདིར་སྐྱུས་པ།

གང་དག་ཐར་མཚོག་བདེ་ཅེན་དཔེག་ཚོབ་ལྱེར།	རེས་རོན་རྩེང་བའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་འདོད་ན།	མིང་ཚོགས་བརྒྱད་གཞི་ཡི་གེའི་རྣོ་བའི་གྲ།
སྤོ་ལུན་དེད་དཔོན་རྟོགས་ཀྱིས་བརྟན་བྱ་ཡིན།	གྲགས་པའི་གཏྲར་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་བའི་མཚན།	མཁས་པའི་ཁང་བཟང་ལྱི་མོར་འདོག་འདོད་ན།
བཅའ་དང་བརྟན་རྣམ་པར་སྦྱོར་བ་ཡི།	འདོག་རྣམས་འདི་ལ་མི་བརྟན་ཐབས་གཞན་ཅི།	ལྟ་དང་མི་མཚོགས་རྣམས་ཀྱི་དཔལ་གང་ཡིན།
དཔག་ངས་ལྟ་བུ་བདེ་དུ་རྩེ་འི་རྗེས་འགྲོ་བ།	དེ་དག་ལེགས་ལྷུས་ཚུ་གཏྲར་ལས་འབྲུང་མོད།	དེ་ཡང་རིགས་ལས་རི་དབང་འདིར་སྐྱུས་སོ།
དེད་དུས་ཚེར་སྦྱེམས་སྦྱེ་བརྟོན་ཅན་འགའ་རྟོག།	ཡིག་རྩོམ་མེད་ལ་འདེ་སྤོ་མེག་ལྟོད་བཞིན་དུ།	འཚད་ཉན་བྱིས་པའི་རྩོས་གར་སྦྱར་བ་ལ།
མཁས་རྩོམ་དེ་དག་གྱི་ནར་ས་ལྱར་ཏམ།	བརྟོན་ཞེས་པས་རོན་ལ་མི་མོངས་དང་།	ཐ་སྦད་ལ་བརྟོན་རོན་ལ་རྟོགས་པ་དང་།
རྟོགས་པའི་བརྟན་པ་ལུང་ལ་རབ་ལུས་ཞེས།	རིགས་པར་སྦྱོབ་པའི་བྱག་ཅེ་སྟོབ་ལྟོན་དུ།	གཙུག་ལག་དང་འགལ་ལུང་རོན་འཚད་སྟོབས་དང་།
ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོམ་སྐབས་ལྱུང་བ་རྣམས།	བསམས་ཀྱི་ཁོང་ནས་གད་སོ་འཚོར་ན་ཡང་།	རྟོགས་མའི་རང་མདངས་བཅོས་སུ་ཅི་རྟོག་ཡོད།
དེ་ལྟར་རྣམ་བཤས་སུ་རྟོག་སྦྱང་མཚོས་འདི་དང་།	མཁས་མཚོགས་ལུ་ཕིད་དགོངས་པ་གསལ་བྱེད་པའི།	རྒྱན་དུ་རྩེ་འབྲེལ་གཞན་གྱིས་བསྐྱར་བེན་པར།

གྲུབ་པ་གཟུང་གནས་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱེན་འགྲུར་ཚོད།

ཡམ་ཚེར་ལྷན་པོས་རྒྱན་དུ་མི་གཉེར་ཞིང་།

སློབ་ལྷན་འགའ་ཡང་ལྷོགས་ལྷུང་ལྷག་དུ་ལྔང་།

དེ་བཟུངས་གནས་ལ་ཡན་པར་མི་འགྲུར་ཡང་།

རང་ཉིད་ལྷོག་བསམ་དཀར་བའི་རྒྱན་ལྱེད་རོ།

འདི་ན་མཁས་པ་དག་གིས་རྣམ་བཤད་པར།

རིགས་དང་མི་རིགས་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ཡང་།

མྱེད་དང་ལྷོག་རྒྱུ་དབང་གིས་མ་ལགས་ཏེ།

སློབ་ལྷན་རྣམས་ཀྱི་སློབ་མོས་འཕེལ་སྐྱོད་དུ་ནོ།

དེ་ལྟར་ཇི་ལྟར་དཔྱད་པའི་ཚུལ་འདི་ལས།

བརྩམས་ཏེ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།

རིགས་པའི་སྤང་ལྱེད་བཅུ་ལྷག་སྐྱོས་རྣམས།

མཁན་བོའི་དགོངས་རྒྱུ་ཡང་མ་བཤེད་པར་མཛོད།

གང་འདིར་བདག་སློབ་དམན་པའི་དབང་གྱུར་པས།

མ་བཤད་པ་དང་ལོག་པར་བཤད་པ་སོགས།

མཁྱེན་ལྷན་ཡངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་མཛོད་ལ།

དོངས་པའི་དྲི་མ་རྣམས་པར་སྤྱང་དུ་གསོལ།

གནས་ཀྱིས་ལང་མོ་མེན་པར་རང་རྣམས་ཀྱིས།

ལེགས་པར་བཤད་པ་ཕུལ་རྒྱུ་ཀྱི་ཀའི་བྱེད།

འགའ་ཞིག་བདོག་པར་སློབ་པའང་མཁས་རྣམས་ཀྱི།

མཁུལ་དང་སྤྱན་གྱི་རྒྱན་དུ་མངོས་གྱུར་ཅིག།

ཅེས་སུ་མ་རྩེ་པ་དང་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པའི་གཞུང་གི་རྒྱུས་འབྲེལ་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱན་སུ་ཉིག་གི་བྱེད་མངོས་འདི་ནི་རྒྱན་གཉེར་དུ་མས་སྤོན་དུ་ཡང་ཡང་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་ལྷན་གཞུག་ལག་ཚམས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཞེས་བྱ་བས་རང་ལོ་སུ་མ་རྩེ་པ་ལ་གཞུང་ལྟ་མའི་འབྲེལ་པ་བརྩམས་པ་ལ་གཤེད་བའི་རྒྱན་དུ་མས་འཕྲོད་ལུས་ཤིང་། སྤྱང་རང་ལོ་སུ་མ་རྩེ་པ་ལྟར་དུ་སོན་པའི་མེ་འབྲུག་ལོར།

གྲུབ་པའི་རིགས་སུ་འབྲུངས་ཤིང་གཞུག་ལག་མང་བོར་གཟེགས་པའི་རྒྱན་རས་པར་མའི་འདབས་ལྷན་ཡངས་པ་གངས་ཅན་གྱི་སའི་དབང་ལྷག་དམ་པའི་བཀའི་འདུན་ན་འདྲོན་ཅེན་བོའི་ཅེན་བོར་གྱུར་པ་ཞབས་དུང་མཛོད་མཁས་པ་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ལྟར་མེ་ཉིད་དང་བཅས་ཏེ་དངོས་སུ་སྐུལ་བར་མཛོད་པ་དང་། སྤྱང་ཡང་བཀའ་

དོན་གྱི་ལོ་ནས་ཡང་ཡང་སྐུལ་བར་མཛོད་པས་བཀའ་བཞིན་བཞུད་པར་ཡིད་ལ་བརྟགས་ཀྱིང་རྣམས་འགར་བསྐྱེན་སྐབས་སོགས་ཚམས་ལྷན་གྱི་བྱ་བ་དང་ཡམ་ཚེར་བཞུག་དུ་མེད་པའི་གནས་དབང་གི་འཁོལ་བོ་ཉིད་དུ་འཕྱུར་པའི་རྣམས་པར་གཤེད་བ་བར་མེད་དུ་གཉིབས་པས་དེ་ཞིག་འགྲུང་ཡང་། རང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཙུམ་པར་སོན་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉེས་པ་མེག་དམར་ཤིང་ལོ་གྱི་

བའི་ལོར་སྤྱང་བརྩམས་ཟེན་པ་རྣམས་ལ་དག་ཐེར་དང་། རྩ་མའི་འཕྲོས་དང་རྟགས་འཇུག་གི་འབྲེལ་པ་བཅས་སྤོ་སྤྱོད་དབང་ལྷག་ལྷན་བཀོ་ལྷན་གྱི་འགྲུབ་སྤོང་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་བའི་ཚམས་ཀྱི་རྣམས་ལངས་འབྲེལ་མེད་བཟུང་རྩི་ལྷན་མཚམས་དང་ལྷན་པའི་དུས་དགེ་བར་བྱབ་བརྟན་ཚམས་འཁོར་གྱི་གཞུག་ལག་ཁང་དུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་འདིའི་དགེ་བས་བདེ་བར་གཞིགས་པའི་

བརྟན་པ་རིན་བོ་ཚེ་ལྷོགས་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཤིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། ལུས་ཅན་མཐའ་དག་སྤྱོད་པའི་དབང་ལྷག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག། རབ་ལྷོ། ལུན་ལོགས་ལེགས་བྱས་རྒྱ་མཚོས་མི་འགྲུགས་ཤིང་། རྩོན་མེད་ལེགས་བཤད་དགེ་མཚན་འབྲུམ་འཛོལ་བའི། རོ་མཚན་བཅད་དག་སྤྱང་

བས་གངས་ལྗོངས་ཀྱི། བརྟན་འཁྲོའི་དཔལ་འདྲོད་ལྷ་མི་ལོ་རྒྱུད་བཞུགས། གང་གི་ལྷན་ལས་ཟབ་བརྟེན་གསུམ་ཚེར། ཉེར་གནས་རྣམས་དཔྱད་དེད་དཔོན་གྱི་དབང་གིས། དཀར་གནད་དོར་བྱའི་སྐྱེས་བཟང་བྱེལ་བ་འདི། མཁས་ཀྱིན་སྤྱན་དང་མགུལ་བར་མངོས་གྱུར་ཅིག།

སའ་སྤྱོད་ལོ་ལྷན་བ་དུ། །

Page.

Page.

དེ་ལྟར་བཤད་གཞི་བཟུང་བ་ལ་བརྟུན་པ	༢༥, ༢༧	ན་སྐྱོ་ལོ་སེ་ལ་འཛུགས་ཤིང་བཟུང་བ་དེ་མེད་ལྟར་དང་ཡང་ཕྱི་དུང་ལའི་	
དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་བརྟུན་པ	༢༥, ༢༧	དོན་ཏུ་རྒྱུར་བ་ ༡༥
དེ་ལྟར་སོལ་པ་ལ་བརྟུན་པ	༢༥, ༢༧	ནི་སྐྱོ་ ༠. ༡༤
དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་བརྟུན་པ	༢༥, ༢༧	ནི་སྐྱོ་དག་པ་བཟུང་བ་ལ་བརྟུན་པ	... ༢༤
དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་བརྟུན་པ	༢༥, ༢༧	ནི་སྐྱོ་བསྐྱར་པ་ལ་བརྟུན་པ	... ༡༥
དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་བརྟུན་པ	༢༧	གནས་པ་བརྟུང་བ་ལ་བརྟུན་པ	... ༥
དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་བརྟུན་པ	༢༧, ༢༨, ༢༩	གནས་པ་བརྟུང་བའི་ཚུ་ཚོའི་གྲུབ་པ་ལ་བརྟུན་པ	... ༡༢
དེ་ལྟར་གནས་པ་བརྟུང་བ་ལ་བརྟུན་པ	༢༥	ལམ་དུ་ ༧༧
དེ་ལྟར་གསུང་བཟུང་བ་ལ་བརྟུན་པ	༢༥, ༢༧	ལམ་དུ་དང་པོ་དངོས་ལེང་།	... ༡༡, ༧༢
དེ་ལྟར་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༡, ༡༢, ༡༣, ༡༥	ལམ་དུ་གཉིས་པ་ལམ་སྤུ་བ	... ༡༢, ༧༢, ༧༧
དེ་ལྟར་ལ་རྒྱན་	༩, ༥	ལམ་དུ་གཉིས་པའི་ལྟེ་བུ་དེ་ལྟེ་	... ༡༢
དོན་ལོག་ལྟོ་སྐྱོ་	༩, ༧༨	ལམ་དུ་གསུམ་པ་ལྟེ་དུ་	... ༡༤, ༧༢, ༧༧
དོན་དང་ཚེད་དང་ལྟོ་སྐྱོ་ནི་ལྟོ་སྐྱོ་བཞི་པ་མི་ནོ་བ	༧༤	ལམ་དུ་བཞི་པ་དགོས་ཚེད	... ༡༢, ༧༢, ༧༤
བཤད་ལྟེ་སོལ་ལྟེ་	༥༣	ལམ་དུ་ལྟོ་པ་ལྟོ་སྐྱོ་བའི་སྐྱོ་བ	... ༢༡, ༢༢, ༧༢, ༧༥, ༧༤,
བཤད་ལྟེ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་བའི་	༩༠	ལམ་དུ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༡༤, ༧༢, ༧༩
བཤད་ལྟེ་གཉིས་པའི་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་	༧༧	ལམ་དུ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་བའི་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༡༢, ༧༢, ༧༧
བཤད་ལྟེ་	༩༠, ༧༧	ལམ་དུ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་བའི་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༡༢, ༧༧
བཤད་ལྟེ་དང་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༧༧	ལམ་དུ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་བའི་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༢༤, ༧༢, ༧༥
བཤད་ལྟེ་ལྟོ་སྐྱོ་དཔེ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་	༥༣, ༥༤, ༥༧, ༥༤	ལམ་དུ་དང་ལྟོ་སྐྱོ་བའི་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༡༢
བཤད་ལྟེ་སྐྱོ་	༥༠, ༥༡	ལམ་དུ་ལྟོ་སྐྱོ་བའི་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༧༧, ༤༠
སྐྱོ་སྐྱོ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་	༩༠	ལྟོ་སྐྱོ་	... ༤
སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༧	ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༩༠
སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༤	ལྟོ་སྐྱོ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༢༧
སྐྱོ་སྐྱོ་	༤		
ན་སྐྱོ་	༡༢, ༡༣, ༤༢,	ལྟོ་སྐྱོ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༢༧
ན་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་དོན་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༢	ལྟོ་སྐྱོ་བཤད་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༢༧
ན་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༢	ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༧༩, ༥༡
ན་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་དོན་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༢	ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༢༧
ན་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༥	ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༧, ༢༡, ༢༤, ༩༠
ན་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༥	ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༩༠
ན་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༥	ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༡
ན་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༢	ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༧༠, ༧༡, ༤༠, ༤༡
ན་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	༡༥	ལྟོ་སྐྱོ་ལྟོ་སྐྱོ་	... ༡

	Page.		Page.
པོད་མངའ་མི་མཁམ་གྱི་ཡིག་པའི་ཚུལ་ ...	༤༩, ༥༠	མིང་མཁམ་ཅད་ལ་རྗེས་འཇུག་མེད་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་ ...	༩༨
པོད་པའི་རྒྱ་ལྟ་པོད་རྒྱ་ ...	༧, ༨༠	མིང་མཁམ་ ...	༡༡, ༡༢, ༡༥
བྱ་འགྲུལ་མ་པོར་མ་པའི་རྒྱའི་དཔེར་བཞིན་ ...	༤༤	མིང་མཁམ་དཔེར་བཞིན་ ...	༡༥
བྱ་པའི་ཚེག་གི་དཔེར་བཞིན་ ...	༡༥	མིང་རྒྱ་དང་མིང་རྒྱའི་འཇུག་ཚུལ་ ...	༩༡
བྱ་པའི་ཚེག་ནས་བྱུང་བའི་མིང་རྒྱུ་ ...	༡༥	མིང་མཁམ་འདྲིན་ཚུལ་ ...	༡༧
བྱ་པའི་ལུས་གཞན་གྱི་དངོས་པོའི་རྒྱའི་དཔེར་བཞིན་ ...	༤༩	མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ ...	༡༧
བྱ་པའི་ལུས་གཞན་གྱི་དངོས་པོའི་བྱ་ཚེག་གི་དཔེར་བཞིན་ ...	༤༩	མིང་ཚེག་བཞིན་པ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ ...	༤༩, ༥༩, ༥༥, ༥༧
ཕྱིན་རྒྱ་རྒྱ་མཚན་རྟོག་ཏུ་འཇུག་པ་ ...	༡༥, ༡༧	མིང་གཞི་meaning, ཡི་གེ ...	༤, ༥
ཕྱིན་པ་བདག་དང་གཞན་གྱི་དབྱེ་བའི་བཤད་པ་ ...	༥༦	མིང་གཞི་ ...	༧, ༡༠, ༣༨, ༣༩, ༤༧
ཕྱིན་པ་བོ་བདག་གི་དངོས་པོའི་དཔེར་བཞིན་ ...	༤༩	མིང་གཞི་འདི་ནི་ཁྱེད་པར་དུ་ཚོན་རྗེས་གཉེས་ཀྱང་མི་འཇུག་	
ཕྱིན་པ་བོའི་རྒྱ་ལྟ་ཕྱིན་རྒྱ་ ...	༡༥	པའི་ཡི་གེ་གཉེས་ཀྱི་པོ་དེ་དང་རྒྱའི་དབང་དུ་བྱམ་ན་ཚོན་	
ཕྱིན་ལས་གྱི་དབྱེ་བ་དང་བྱ་བས་གྱི་དབྱེ་བ་ ...	༤༩, ༥༥	འཇུག་ཡང་ན་རྗེས་འཇུག་ཡང་ན་ཚོན་རྗེས་གཉེས་ཀྱི་	
དབྱེ་བ་ ...	༤, ༥, ༧	འཇུག་ལུས་དུ་འགྲུར་བའི་མིང་གི་གཞིར་འགྲུར་བའི་ཡི་	
དབྱེ་བ་ཡིག་ ...	༥, ༥	གོ་ལ་ཟེང་བའོ།།	
འབྱུང་རྒྱུ་ ...	༧, ༣༡	མིང་གཞིའི་མ་ཞིང་ ...	༣༧, ༣༨
འབྱུང་རྒྱུ་གྱི་རྒྱ་ལེ་ཚོས་གྱི་རྟོག་ཏུ་འཇུག་པ་ ...	༣༡	མིང་གཞིའི་ཚ་ཡིག་ ...	༣༧, ༣༨
འབྱུང་རྒྱུ་ཉམ་ ...	༡༠	མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ ...	༣༧, ༣༨
འབྱུང་ཁྲུང་མ་ ...	༧, ༣༡, ༣༨	མིང་གཞིའི་མོ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་ ...	༣༧, ༣༨
འབྱུང་ཁྲུང་མ་གྱི་རྒྱ་དཔེར་བའི་འཇུག་པ་ ...	༣༨	མིང་གཞིའི་མཚན་མེད་གྱི་ཡི་གེ་ ...	༣༧, ༣༨
འབྱུང་ཁྲུང་མ་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པ་ ...	༣༨	མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་རྒྱའི་རྟགས་གྱི་དབྱེ་བ་ ...	༣, ༧, ༣༨
འབྱུང་ཁྲུང་མ་དང་འདྲ་བའི་རྒྱ་ ...	༣༡	མིང་གཞིའི་ལེན་ཏུ་མོ་ཡིག་ ...	༣, ༧, ༣༨
འབྱུང་ཁྲུང་མ་ནས་རྒྱ་མཚན་མེད་ཏུ་འཇུག་པ་ ...	༣༨	མོས་མའི་མིང་མཁམ་དུངས་པ་ ...	༤༧, ༧༡
འབྱུང་ཁྲུང་མ་ལས་རྒྱ་རྒྱུ་མཚན་རྟོག་ཏུ་རྒྱུར་བ་ ...	༣༨	དམིགས་གསལ་ལྟ་བུ་གསལ་པ་དམིགས་གསལ་གྱི་ཚོ་	༣, ༧༥
འབྱུང་ཁྲུང་མ་རྟོ་རྟོ་ཕྱིན་ཏུ་འཇུག་པ་ ...	༡, ༧, ༡༥	རྒྱ་ཚོས་ན་རྒྱ་དང་ལ་རྒྱའི་བཤད་པ་ ...	༡
འབྱུང་ཁྲུང་མ་གྱི་ཚེག་འགལ་བར་འཇུག་པའི་དཔེར་བཞིན་ ...	༡༥	རྣམ་པོ་བའི་རྟོག་ ...	༧༥
རྒྱུར་ཡིག་གྲོག་ཚུལ་ ...	༣༥	བརྟེན་གསལ་མ་ ...	༤༡
མ་ཞིང་གིས་མ་ཞིང་དུངས་པ་ ...	༤༧, ༧༠, ༧༡	ཚོག་ ...	༥, ༧
རྒྱུ་ལ་ ...	༡	ཚོགས་བཅད་གྱི་མཚན་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་ ...	༣༨
མིང་ ...	༥, ༧	ཚོག་རྟོག་གཉེས་ཀྱི་བསྐྱར་བའི་ཚོག་ ...	༧༥
མིང་རྒྱུར་ནི་རྟགས་འཇུག་ལ་མ་རྟོག་པའི་བཤད་པ་ ...	༤༥	ཚོག་ལྷད་ལལ་ཆེར་རྒྱུར་བའི་ཚོགས་བཅད་ ...	༤༠
མིང་གི་གཉེན་ཚོག་ ...	༧༧	ཚོག་ལྷད་ ...	༧, ༧༧, ༧༡, ༤༨
མིང་གི་གཉེས་ཚོག་ ...	༧, ༧	ཚོ་སྐབས་ ...	༡༡, ༡༩, ༡༨, ༧༧
མིང་གི་མང་ཚོག་ ...	༧, ༧	རྒྱུགས་ཚོག་ ...	༡༠, ༡༡
མིང་འཇུག་པ་ ...	༥, ༧	རྒྱུགས་ཚོག་གི་རྒྱ་ ...	༡༠

	Page.	Page.
འབམ་ཀྲུ
གཞན་སྐྱོ་བསྐྱབ་པའི་བཤད་པ
གཞན་སྐྱོའི་མཚན་ཉིད
ཡང་སྐྱོ
ཡང་སྐྱོ
བསྐྱར་བའམ་བསྐྱར་པའི་སྐྱོར་འབྱུར་བ་ལྟ་དཔེར་ན་ཡང་ཡང་ཡང		
ཞེས་པའི་ཡང་ལྟ་ཀྱང་སྐྱོར་གྱི་ཡང་སྐྱོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།		
ཡང་འཇུག
ཡང་ལག་དང་ཡང་ལག་ཅན་གྱི་འབྲེལ་སྐྱོ
ཡི་གེ
ཡི་གེའི་དྲ་རྩི་ལྟེ་བའི་སྐབས་ཀྱི་རྩི་ལ་བའི་དབྱེ་བ
ཡི་གེའི་འཇུག་ཚུལ
ཡི་གེའི་འཇུག་པ་རང་བཞིན་གྱི་དགོས་པ
ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ
ཡི་གེ་སོ་སོའི་སྐྱོའི་སྐྱོ་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ
ཡི་ལྟན་གྱི་རྣམ་དབྱེ
མམ་པོ་བའི་དོན
བརྟེན་སྐྱོ
ཚོགས་ཀྱི་
རང་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་དོན་གསལ་བར་མཚན་ཉམས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་
རིགས་མཐུན་དག་དགར་བའི་དོན་དུ་འཇུག་པའི་ནས་སྐྱོ
རིགས་མི་མཐུན་པ་དགར་བའི་དོན་དུ་འཇུག་པའི་ལས་སྐྱོ
པ་སྐྱོ
པ་ཡིག་གཅིག་གི་བྱེ་བ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལ་དོན་གྱི་ལ་སྐྱོ་མ་ཡིན།		
༤	ལ་སྐྱོ་དང་དོན་གྱི་སྐྱོར་ཚུལ	...
༥༧	ལ་སྐྱོ་ཚོགས་སྐྱོའི་མཚན་སྐྱོར་ལྱུང་ཅིང་གྱི་དོན་དུ་སྐྱོར་བ	...
༧༩	ལ་སྐྱོ་ཡང་ན་ལ་དོན་དོན	...
༡༥, ༡༧	ལ་སྐྱོ་ལྷག་བཅས་གྱི་དོན་དུ་སྐྱོར་བ	...
༡༧	ལ་དོན་གྱི་དྲུ	...
	ལ་དོན་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་དགག་སྐྱོ	...
	ལ་སྐྱོགས་པའི་ལ་དོན	...
༤༠, ༤༡	ལས་གྱི་ཚོགས	...
༤༧	ལས་ཡང་ན་ལས་སྐྱོ་བྱེ་བ	...
༥, ༤, ༧	ལས་སྐྱོ་བའི་རྗེས་མཐུན་གྱི་དགག་སྐྱོ	...
༩༥, ༩༧	ས་དང་དེ་ནི་ཡང་འཇུག་གི་ཚུལ	...
༤༤, ༤༧	སྐྱོ་སྐྱོ་གང་ཟག་ཁོ་ནར་འཇུག་པ	...
༤༥	སྐྱོ་ཚུ་པ	...
༥, ༤	གསལ་བྱེད	...
༩༩, ༩༥	གསལ་བྱེད་དེ་ཚོ་ཡིག་སྐྱོ་རྩི	...
༡༧, ༡༤, ༡༩	གསལ་བྱེད་ལོག་ཅན	...
༡༤	གསལ་བྱེད་ལོག་མེད	...
༡༥	སྐྱོ་ལྟེ་ལྟེ་སྐྱོ་སྐྱོའི་མ་དང་མི་སྐྱོར་བ་ལྟ་དགག་སྐྱོ	...
༤, ༧	སྐྱོར་བཟུ	...
༤༠	ལྷག་བཅས་གྱི་ཉ་སྐྱོ	...
༤༢	ལྷག་བཅས་གྱི་སྐྱོ	...
༤༢	ལ་ཡིག	...
༡༩	ལ་ལི	...
	ལེ་ལྟན་རྣམ་དབྱེ	...

BOOK III. ON SPELLING.

DAG-JE SAL-WAI MELONG

དག་བྱེད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། Pages 1—27.

MIRROR OF CLEAR (CORRECT) SPELLING.

IN this work, the different methods of spelling have been clearly illustrated, almost all the root-words with their meanings being metrically arranged according to the rules of spelling, which are peculiar to the Tibetan language. Words of similar sound, conveying different significations, have been explained and, where necessary, they are differentiated, by elucidation in the manner of their spelling.

Contents.

	Page.
༧	
གའི་བད་བཤད་པ། ཀྱང་པ། ༡
དམ་འཕུལ་ག་ཡིག་ the letter ཀ with ད prefix ༢
བས་འཕུལ་ག་ཡིག་ the letter ཀ with བ prefix ༢
ར་མགོ་ལྡན་པའི་ག་ the letter ཀ surmounted by ར ༣
བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྡན་པའི་ག་ the letter ཀ surmounted by ར with བ prefix ༣
བས་འཕུལ་ས་མགོ་ལྡན་པའི་ག་ the letter ཀ surmounted by ས with བ prefix ༤
༩	
ཁའི་བད་བཤད་པ། ཀྱང་པ། ༤
མས་འཕུལ་ཁ་ the letter ཁ with མ prefix ༤
འས་འཕུལ་ཁ་ the letter ཁ with འ prefix ༤
ག	
གའི་བད་བཤད་པ། ཀྱང་པ། ༥

	Page.	Page.
དམ་འཕུལ་ག་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་ག་ཡིག་	༥	འི་བད་བཤད་པ (ཀྱང་པ) ༥
མས་འཕུལ་ག་ཡིག་དང་འས་འཕུལ་ག་ཡིག་	༦	དམ་འཕུལ་མ་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་མ་ཡིག་ ༦
བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྡན་པའི་ག་ཡིག་	༧	ལ་མགོ་ལྡན་པའི་མ་ཡིག་ ༧
བས་འཕུལ་ས་མགོ་ལྡན་པའི་ག་ཡིག་	༧	ཆའི་བད་བཤད་པ ༧
འི་བད་བཤད་པ་དང་དམ་འཕུལ་འ་ཡིག་	༧	མས་འཕུལ་ཆ་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་ཆ་ཡིག་ ༧
མས་འཕུལ་འ་ཡིག་	༧	ཇའི་བད་བཤད་པ (ཀྱང་པ) ༡༠
ར་མགོ་ལྡན་པའི་འ་ཡིག་དང་ས་མགོ་ལྡན་པའི་འ་ཡིག་	༨	མས་འཕུལ་ཇ་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་ཇ་ཡིག་ ༡༠

	Page.		Page.			
ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཇ་དང་ལ་མགོ་ལྗང་པའི་ཇ	...	༡༠	ས་མགོ་ལྗང་པའི་པ་ཡིག	...	༡༧	
བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཇ	...	༡༠	མའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	འས་འཕུལ་པ་ཡིག	...	༡༧
ཉའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	...	༡༡	བའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	དས་འཕུལ་བ་ཡིག	...	༡༨
གས་འཕུལ་ཉ་ཡིག་དང་མས་འཕུལ་ཉ་ཡིག	...	༡༡	བས་འཕུལ་བ་ཡིག	༡༧
ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག	...	༡༡	ར་མགོ་ལྗང་པའི་བ་ཡིག	༡༧
ས་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག	...	༡༡	ས་མགོ་ལྗང་པའི་བ་ཡིག	༡༧
བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག	...	༡༡	མའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	༡༧
བས་འཕུལ་ས་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག	...	༡༡	དས་འཕུལ་མ་ཡིག	༢༠
ཉའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	...	༡༡	ར་མགོ་ལྗང་པའི་མ་ཡིག་དང་ས་མགོ་ལྗང་པའི་མ་ཡིག	༢༠
གས་འཕུལ་ཉ་ཡིག	...	༡༢	ཙའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	༢༠
བས་འཕུལ་ཉ་ཡིག	...	༡༢	གས་འཕུལ་ཙ་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་ཙ་ཡིག	༢༠
ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག	...	༡༢	ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཙ་ཡིག	༢༡
ལ་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག་དང་ས་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག	...	༡༢	བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཙ་ཡིག	༢༡
བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག	...	༡༢	ས་མགོ་ལྗང་པའི་ཙ་ཡིག	༢༡
བས་འཕུལ་ལ་མགོ་ལྗང་པའི་ཉ་ཡིག	...	༡༢	ཙའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	༢༡
མའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	...	༡༢	མས་འཕུལ་ཙ་ཡིག་དང་འས་འཕུལ་ཙ་ཡིག	༢༢
མས་འཕུལ་མ་ཡིག	...	༡༢	ཙའི་བད་བཤད་པ	༢༢
འས་འཕུལ་མ་ཡིག	...	༡༢	མས་འཕུལ་ཙ་ཡིག་དང་འས་འཕུལ་ཙ་ཡིག	༢༢
དའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	...	༡༢	ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཙ་ཡིག	༢༢
གས་འཕུལ་ད་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་ད་ཡིག	...	༡༢	བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྗང་པའི་ཙ་ཡིག	༢༢
མས་འཕུལ་ད་ཡིག་དང་འས་འཕུལ་ད་ཡིག	...	༡༢	ལའི་བད་བཤད་པ	༢༢
ར་མགོ་ལྗང་པའི་ད་ཡིག	...	༡༣	ཞའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	༢༣
ལ་མགོ་ལྗང་པའི་ད་ཡིག་དང་ས་མགོ་ལྗང་པའི་ད་ཡིག	...	༡༣	གས་འཕུལ་ཞ་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་ཞ་ཡིག	༢༣
བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྗང་པའི་ད་ཡིག	...	༡༣	ཟའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	༢༣
བས་འཕུལ་ས་མགོ་ལྗང་པའི་ད་ཡིག	...	༡༣	གས་འཕུལ་ཟ་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་ཟ་ཡིག	༢༤
བའི་བད་བཤད་པ	...	༡༣	ཡའི་བད་བཤད་པ་དང་གས་འཕུལ་ཡ་ཡིག	༢༤
བས་འཕུལ་ད་ཡིག་དང་མས་འཕུལ་ན་ཡིག	...	༡༣	རའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	༢༤
འས་འཕུལ་ན་ཡིག	...	༡༤	བས་འཕུལ་ར་ཡིག (is always subjoined	༢༤
ར་མགོ་ལྗང་པའི་བ་ཡིག	...	༡༤	with ལ་ i.e. བས་འཕུལ་ར་ལའི་ལ་བཏགས་ཡིན	༢༤
ས་མགོ་ལྗང་པའི་བ་ཡིག	...	༡༤	ཤའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	༢༤
བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྗང་པའི་ན་ཡིག	...	༡༤	གས་འཕུལ་ཤ་ཡིག་དང་བས་འཕུལ་ཤ་ཡིག	༢༤
བས་འཕུལ་ས་མགོ་ལྗང་པའི་ན་ཡིག	...	༡༤	མའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	༢༤
པའི་བད་བཤད་པ (རྒྱང་པ)	...	༡༤	གས་འཕུལ་ས་ཡིག	༢༤
ལ་མགོ་ལྗང་པའི་པ་ཡིག	...	༡༥	བས་འཕུལ་ས་ཡིག	༢༥
	...	༡༥	བས་འཕུལ་སྐ (བས་འཕུལ་ས་ལ་ལ་བཏགས་ཡིན)	༢༥

པོད་ཀྱི་བདེ་ལེ་བྱ་བླ་མོ་མོར་བྱེ་བ
དག་བྱེད་གསལ་བའི་མེ་མོང་།

༡༡༡། བ་མོ་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཞིན་པ་ལ།

དག་གི་དབང་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱ་བཅུ་ལྟར་དང་། ལྷ་དབང་སྣ་ལོ་དབང་སྣ་མ་ལ་འདུད།
བཟུལ་པའི་ཆ་རྒྱུ་ལི་གཏེ་དག་བྱེད་གཞུང་། ལྷོ་ལྷོ་གཞོན་ལུ་རྩོམ་གཏེར་ཅན་རྣམས་ལ།
ཡན་ལྷེར་སྐྱེས་པའི་ལེགས་བཤད་ལས་བརྒྱུས་ནས། མཛེ་ཅོམ་བཀོད་ལ་བདག་ལྷོ་རྒྱས་པར་མཛོད།

གསུང་རབ་བཅུ་ལ་མ་སྤངས་ན།

ཛོད་བྱེད་ཚོག་གི་རྒྱ་འདྲ་ཡང་། བཛོད་བྱེད་རྩོམ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད། དཔྱིར་ལི་གཏེ་དག་བྱེད་དགོས།
དེ་ཡང་ཀ་སོགས་གསལ་བྱེད་ལ། དབང་སྣ་ལ་ལོ་ལྷ་ལོ་ལོ་ལོ་དང་། ལ་ར་ལ་མའི་སྤྲོད་འདྲིས་རྣམས།
གང་དུང་ཡོད་ཀྱང་འཕུལ་དང་མགོ། མཛེ་ན་ཐམས་ཅད་རྒྱང་པ་ཡིན། རྩོན་འཇུག་ག་ད་བ་མ་འ།
ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་འཕུལ་ཅན་ཡིན། ཐོད་དུ་ར་ལ་ས་གསུམ་པོ། ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མགོ་ཅན་ཡིན།
དེ་དག་ངེས་པར་བྱས་པ་ལ། རྒྱང་པ་འཕུལ་ཅན་མགོ་ཅན་གསུམ། ཀ་ནས་དེམ་བཞིན་སྤོ་བར་བྱ།

I

ཐོག་མར་ཀའི་བཅུ་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱང་པ་འདི་ལྟ་ལྟ།

ཀ་བ་ཀ་ཚ་ཀ་ར་དང་། ཀ་མ་ལ་དང་ཀ་ལུ་ལ། * ཀ་ཅ་ཀ་ཏན་ཀ་གི་ཀ། ཀ་ལུ་གི་ཀ་གེ་ལ་ཀ།
ཚི་གིང་ཀ་ག་ཀུ་ག་དང་། † ཀ་ལུ་ཀུན་རྩོད་མང་ཚོག་ཀུན། ཀ་ལ་པི་ཀླ་ཀློང་ཀློང་རྩ།
བྱེ་བྱེ་ཚོག་ཀ་ཀུར་ཀུར་སྒོག། ཀེ་རེ་ལངས་དང་ཀུ་ཚོ་འདོན། ‡ ཀུལ་ཀ་ལུན་ཀ་ཀུ་རེ་བྱེད།
འཐབ་ཀུལ་ལུང་ཀློག་ཀློག་ཀློག་རྒྱ། རྩང་མིན་ཀློག་པོ་ཀུལ་ཀུལ་འཐབ། ཀའང་པོ་ཀའང་རྩ་འདི་ཀ་དང་།

རྩོད་ཀོར་ལུང་ཀོར་ལུང་བྱེ་རྩོན། འཐབ་ཀུ་ཀུ་ཀུར་ཀུམ་དང་།

* ཀ་ཅ = རྩོད་ཀྱི་མིང་། † ཀ་ལུ = རྩོག་པའི་བྱེ་བྱེ། ‡ ཀུལ་ཀ = ཀུ་རེ་མིང་།

+ ལན་ཀན་ཐན་ཀོར་ཉེན་ཀོར་འཁོར། རུས་ཀྱང་རྒྱལ་ཀྱང་ཀྱང་ངེ་ཚོད། མར་མའི་ཀོང་བུ་ལྷགས་ཀྱང་དང་།
 འབས་ཀྱི་ཀོང་རུས་ལྷན་པ་ཟ། ཀོ་བ་ལྷམ་གྱི་ཀྱང་པ་ཡིན། ཏགས་ལྷང་ཆུ་ལྷང་བ་ལྷོང་དང་།
 † ལྷ་དང་ལྷོ་ལྷོ་ལྷག་ཙོར་ཚེ། ཡི་གེ་ལྷག་དང་གོས་ཀྱིས་ལྷབས། ‡ ཀྱིག་ཀྱིག་ལྷོང་ཡངས་ལྷོང་དུ་ལྷར། §
 ཀྱི་ཉ་ཀྱི་ཡི་པོད་པའི་ཚོག། འབྲམས་ལྷས་མཐས་ལྷས་རོ་ཀར་ཅན། ॥ ཀྱོང་མོ་ལྷངས་ཀར་ཐལ་ཀར་མཛོག།
 ལྷགས་ཀ་ལ་སོགས་ཀ་ཀྱང་ཡིན། ॥

དས་འཕུལ་ཀ་ཡིག།

གཉིས་པ་འཕུལ་ཅན་འདི་ལྷ་ལྷ།
 ཐོ་ཡིག་དཀར་ཆག་དཀོར་ན་ཙོར། དཀར་ཡོལ་ཆག་དཀྱམ་ཁ་མཛོག་དཀར། མི་རུས་དཀར་དང་མི་རྟེད་དཀོན།
 དཀྱང་བསྐྱེད་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་ཀྱི་དཀྱིལ། ལྷན་དཀྱུས་རིང་དང་དཀྱུས་མ་དང་། ལྷག་མར་ལྷགས་པའི་དཀྱུ་མར་དཀྱུས།
 ལན་ཆུན་དཀྱུགས་དང་ལྷག་ལྷག་དཀྱུགས། * དཀོས་ཐག་ཀྱན་དཀྱུགས་ཉོན་མོངས་མིང་། གོས་ཀྱིས་དཀྱུས་དང་འབྲིགས་པའི་དཀྱུགས།
 རྩོ་སོགས་དཀྱོགས་དང་ཙོལ་མོ་དཀྱོལ། ལྷ་རུར་དཀྱུ་དང་རི་གཟར་དཀྱར། ཁོང་ཡངས་པ་ཡི་དཀྱུལ་ཚེ་སོགས།
 ད་ཡིས་འཕུལ་བའི་ཀ་ཡིག་ཡིན། ॥

བས་འཕུལ་ཀ་ཡིག།

ནམ་བཀ་བཀ་ཤིས་བཀ་མདངས་དང་། ཆལ་མར་བཀས་དང་ངྲི་མ་བཀུས། བལ་བཀལ་ལམ་ཐོགས་བཀལ།
 ལྷལ་བའི་བཀར་དང་ལམ་སོགས་བཀལ། ལོགས་ལྷ་བཀར་དང་གོང་དུ་བཀུར། ལྷོད་བཀང་གཞུ་བཀང་ལྷགས་དམ་བཀང་།
 བསད་པའི་བཀམ་དང་བཀོངས་པ་དང་། བཅིངས་པའི་བཀྱིགས་དང་ཙོ་བ་བཀོག། བའི་ལ་བཀོད་དང་དཔེ་སོགས་བཀོད།
 བཀུར་ལྷོ་བུས་དང་འོད་སོགས་བཀུ། ཙོར་མེད་བཀོན་དང་ལྷོགས་པའི་བཀོས། ལུར་དུ་བཀོལ་དང་ལྷན་དུ་བཀོལ།
 * མུན་དུ་བཀུག་དང་དུས་ལུར་བཀས། ཅེ་གནང་བཀག་ལྷན་བཀུ་བཀུས་ཉེ་པོར། བཀར་ངྲིན་བཀར་བཀོན་བཀུད་བཀག་ལནང་།
 ལུས་སོགས་བཀན་དང་གོས་སོགས་བཀབ། ལམ་སོགས་བཀག་དང་ལྷ་གོང་བཀོང་། འབྲིད་པའི་བཀྱ་དང་བཅིངས་པ་བཀལ།

+ ལན་ཀན་= ལུ། † ལྷག་ཙོར་= ལྷ་ཙོ་ཚེ། ‡ ཀྱིག་ཀྱིག་= ལན་ལན། § ལྷོང་དུ་ལྷར་= དབང་དུ་ལྷར། ॥ ད་ཀར་ཅན་= ཐོར་ཙོག་ཅན།
 * དཀོས་ཐག་= ལྷམ་ཐག་པའི་མིང་། † བཀུས་ཉོ་པོར་= ལུར་འདྲན་པ་བཙོན་པའི་མིང་།

བས་འབྲུལ་ས་མགོ་ལྷན་པའི་ཀ།

ཡན་ལག་བསྐྱམས་དང་ཚོས་ལ་བསྐྱལ། རྟོན་གྱིས་བསྐྱེད་དང་གནས་ལྷ་བསྐྱལ།

• ལྷག་པ་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བྱ་བ་བསྐྱེད། བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་དང་གར་བའི་བསྐྱེད། དབང་བསྐྱེད་འབྲིན་ཡིག་འགན་སོགས་བསྐྱེད།
 ལྷ་སོགས་བསྐྱེད་དང་ཚོར་བསྐྱེད་བསྐྱེད། ལོ་ས་བསྐྱེད་ལྷ་བསྐྱེད་ལྷ་སོགས་བསྐྱེད།
 དུས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ཡང་བསྐྱེད་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ལྷ་བསྐྱེད་བཟོད་པའི་བསྐྱེད། མཐའ་ནས་བསྐྱེད་དང་གྲུབ་སར་བསྐྱེད།
 ལ་བསྐྱེད་ལྷགས་དམ་བསྐྱེད་པ་སོགས། བས་འབྲུལ་ས་མགོ་ལྷན་པའི་ཀའོ། ཀ་ཡི་བརྗོད་མཐའ་མཛོད་བསྐྱེད་ལྷགས།

II

རྩེ་ཁྲི་བརྗོད་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱུད་པ་འདི་ལྟར། འདབ་ཚགས་ལྷ་དང་ལྷ་ལྷ་ལྷ།

ལ་པོ་ལྷི་ལྷག་ལྷག་ལྷིག་ལྷངས། ལ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷག་དྲུག། ལོ་ལྷ་ལྷ་ལྷིང་ལྷིང་པོ་ལྷིང།
 ལྷོ་པོ་ལྷིང་དང་ལྷོན་པ་དང་། དག་ལྷིང་ལྷིང་དང་འཇམ་ལྷིང་ལྷ། ལྷོ་ལྷ་ལྷ་ལྷིང་ལྷོ་ལྷིང་ལྷ།
 རི་ལྷོང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷ་སོགས་ལྷིངས། ལྷ་ལྷིངས་ལྷིངས་ལྷིངས་ལྷིངས། ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང།
 གདན་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང། ལྷིངས་ལྷིངས་ལྷིངས་ལྷིངས་ལྷིངས།

མས་འབྲུལ་ལ།

གཉིས་པ་འབྲུལ་ཅན་འདི་ལྟར།

མཁན་པོ་མཁས་པ་ཀྱན་མཁུན་དང་། དཔེ་མཁུན་ས་མཁས་མཁས་དང་མཁུན་གས། * ལྷ་མཁན་ལྷ་མཁོ་མཁས་ལ་གས་དང་།
 ལྷ་ལྷིང་མཁས་མཁུན་པའི་ལྷ། ལག་པའི་མཁུན་མཁས་མཁས་སོགས། མ་ལིས་འབྲུལ་བས་ལ་ལིག་ལིན།
 འཁར་བ་འཁར་གསེལ་འཁར་ཇ་དང་། དྲུག་ལྷོང་དུ་འཁོར་འཁོར་དང་འབྲུལ། མཐའ་འཁོར་ལྷོངས་ལྷོངས་ལྷོངས།
 ལོས་པའི་འབྲུལ་དང་ལྷ་སོགས་འབྲུལ། † ལྷ་ལྷིངས་འབྲུལ་དང་འཁར་ལྷིང་འཁོར། ལྷ་ལྷིངས་འབྲུལ་དང་འབྲུལས་ལྷིང་འཁར།
 ལྷ་སོགས་འབྲུལ་དང་འབྲུལ་ལྷིང་འབྲུལ། ལྷ་ལྷིངས་ལྷ་ལྷིངས་འབྲུལ་དང་འབྲུལ། ལྷ་ལྷིངས་ལྷིངས་འབྲུལ་འབྲུལ།

* དཔེ་མཁུན་= ཚོས་ལ་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་། † ལྷ་ལྷིངས་= ལྷ་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་།

པམ་འཁེལ་འཁོས་རྒྱུད་འབྲི་བ་ཚོད།	འབྲ་སར་འབྲས་དང་རྩི་མ་འབྲུད།	ཐུག་འབྲུག་གཏུགས་སོགས་འབྲིར་དང་འབྲེལ།
རྩ་འབྲུངས་བྱོ་འབྲུབ་དགྲོལ་བའི་འབྲོལ།	བསྐད་པའི་འབྲང་དང་བསྐྱར་བའི་འབྲུར།	ཚོར་པ་འབྲུན་དང་ལྷག་མ་འབྲི།
ན་བའི་འབྲུན་དང་འབྲིག་པ་བྱ།	རྩམ་འབྲུར་འབྲུར་འབྲེར་ཉི་འབྲིམས་སོགས།	འ་ཡིས་འབྲུལ་བའི་ཁ་ཡིག་ཡིན།
	ཁ་ཡི་བརྟ་རྣམས་མདར་བལྟས་རྫོགས།	

III

ཞིག་གི་བར་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱུད་པ་འདི་ལྟ་ལྟ། རྫོགས་པོ་རྫོགས་མཁས་གྲུང་ལ་གྱིམས།

གྲུབ་ཐོབ་གྲུབ་མཐའ་གྲགས་པ་ཆེ།	ཚོས་གྲུར་དངོས་གྲུབ་གྲུ་ཚར་འབབས།	རིམ་གྱོ་གྲུལ་དུ་གྱོ་མས་བྱས།	རྩི་ཤིང་གྲུ་མ་གྲུ་བཞི་དང་།
རལ་གྱོ་གྱོ་གས་གྱེལ་ཞེས་གྲག།	གྲུ་ཁའི་གྲུམ་པ་ངམ་གྱོག་གཡང་།	གཟུགས་ཀྱི་རྩིབ་མ་མི་གཅང་གྱིབ།	རྩི་མའི་གྲུ་དང་འབྲུ་ཡི་གྱོ།
སྲག་ཆགས་གྱོག་མ་གྲུལ་བྱམ་དང་།	གྱིབ་གཞོན་གྲངས་མེད་ཀྱི་བའི་གྲོངས།	གྲང་ནད་གྲུམ་བྱའི་ནད་པས་གྲོལ།	གྲོང་པ་ཆག་གྲུམ་གྲུབས་གསོམ་བྱེད།
རྣམ་མ་ནམ་གྲུ་གྱོ་བཞིན་གྱེ།	ལག་པའི་གྲུ་མོ་གྱེ་བ་འཛར།	ལུལ་གྲུ་གྲོང་ཁྱེར་ཐབས་གྲགས་ཉེད།	གྲོང་གཞི་བཞོ་གྲོང་གྲོང་བྱ་གྲུ།

འཛོམ་གྲོང་རྩ་གྲོང་གཟུགས་ཀྱི་གྲུད།	གྲུ་རྩི་གྲུ་བ་གྲང་ཆེན་གྲོན།	* གྲུ་ངོན་པམ་གྲུན་ལྷན་པ་གྲུན།
-----------------------------------	-----------------------------	-------------------------------

ལེབ་མོར་གྲོབས་དང་གྲོས་པའ་གྲོད།	གྲོགས་པམ་གྲོ་གྲོགས་སྤང་མའི་གྲུམ།	ནང་ཁོལ་གྲུ་བ་ཆམ་ལུད་གྲུ།
--------------------------------	----------------------------------	--------------------------

གཞོགས་ཀྱི་གྲོ་དང་ནམ་མཁའི་གྲོག།	མ་ངེས་གྲོ་བྱུར་གཡལ་བའི་གྲུལ།	+ པོ་གྲང་གྲང་བྱ་ག་རྒྱུད་ཡིན།
--------------------------------	------------------------------	------------------------------

གཉིས་པ་འབྲུལ་ཅན་འདི་ལྟ་ལྟ། དགོ་སྡོང་དགུན་དུས་དཔོན་པ་ལ།

དགའ་ཞིང་དཀྱེས་པ་དགོ་པ་དགོངས།	དགོངས་དགྲོལ་བཅིངས་གཞོལ་མདུད་པ་དགྲོལ།	ཐུ་རྩི་དེ་དགོང་དང་དབྱིབས་དགུད་དགུར།
རི་དུགས་དགོ་བ་གད་མོ་དགོད།	གུན་དགོད་གོས་དགའ་བོང་སོགས་དགུམ།	ལོགས་སུ་དགར་དང་དུམ་བྱར་དགས།
མཚན་དང་ནམ་མཁའ་མའི་མིང་དགུང་།	མདུན་དུ་དགུག་དང་དགུ་ཚོགས་དགུ།	རྣམ་དགང་དགང་གཟར་གྱི་དགུ་དང་།
འདད་དགུ་ལ་སོགས་མང་ཚོག་དང་།	མཛེར་མིན་དགུ་དང་དགག་རྒྱབ་སོགས།	ད་ཡིས་འབྲུལ་བའི་ག་ཡིག་ཡིན།
བཀའ་བཞོ་གསུང་བཞོས་གད་མོ་བགད།	བྱ་བའི་བཞི་དང་བཞིས་དང་བཞིད།	གོས་བཞོ་བཞོས་དང་བཞོད་ལམ་བགགས།

* ཚོད་བགམ་དུམ་བགུངས་གོང་ཕྱེད་བཞེདས། བས་པའི་བཞེས་དང་མིག་སོགས་བགུང།

བགུང་འབྱེད་བགུངས་དང་འབྲས་སོགས་བགུས་༥ བཞོ་བགུང་བགོས་པའི་བཞོ་སྐལ་སོགས། བ་ཡིས་འདུལ་བའི་ག་ཡིག་ཡིན།

ལུས་ཀྱི་མགོ་དང་མགུལ་མགུར་མགོན།

བཟོ་བོའི་མགར་བ་དགའ་བའི་མགུ། ཡ་མགལ་མགལ་མེ་མགལ་དུམ་དང་། མགོན་ལུ་གཏོར་མགོན་སྐུར་བའི་མགུགས།

མ་ཡིས་འདུལ་བའི་ག་ཡིག་ཡིན། མོག་མའི་འཁོ་དང་གཞམ་གྱི་འགབ། འགག་དང་རེ་འགའ་འགམ་དུ་འཁྱེལ།

འཁྱིམ་འགུལ་འཁོ་འབྱེད་འབྱེད་འཁོས་ཕྱེད། འགུལ་འགུར་མེམས་འགུ་ལྷེད་ནས་འགོམ། མན་ཚུན་འགུན་འགུས་འཁྱེད་དང་འགུང།

གཡོ་འགུལ་སྐབས་འགོལ་ཟས་ཀྱིས་འགུངས། ལམ་གྱི་འགུལ་པ་འགུངས་འགོར་ཚེ། འགན་ཁུར་ནང་འགུགས་བའི་ལ་འགོད།

འཕེལ་འགྲེབ་འགལ་དང་བཙོན་འགུས་འགྲོ། † འགོང་པའི་འགོ་ནང་འགོས་ན་འགུམ། འགོད་གར་གྲོ་འགྲོ་རྩོད་འགོང་འགལས།

འགུམ་པ་འགུམ་གཞི་ནད་ཀྱི་འགུམ། དགོངས་འགྲེལ་འགོལ་དང་ཚུ་སྐྱུས་འགྲེལ། རིགས་འགྲོ་འགོགས་དང་འགུས་འགོམས་སོགས།

འ་ཡིས་འདུལ་བའི་ག་ཡིག་ཡིན།

གསུམ་པ་མགོ་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ།

ཀྱལ་བ་མངས་ཀྱས་ཀྱལ་མཚན་ཀྱན། ལུ་ཀྱང་ཀྱང་མ་དམ་ཀོད་དང་།

འཕོ་ཀྱང་ཀན་པོ་ཕོ་ཀོད་ཀས། དར་ཀྱང་ཕམ་ཀལ་ཚལ་ཀལ། སེས་ཀྱང་འབྲེད་ཀྱང་ལུ་ཀྱང་ཀྱང། གཏམ་ཀྱང་མོ་ཀྱས་ཀྱང་མང་དང་།

ཀྱང་སེ་ཀྱགས་ལེན་ཟས་ཀྱི་ཀྱགས། ལུས་ཀྱི་ཀྱལ་དང་ཕྱག་ཀྱི་ཀྱལ། ད་ཀྱལ་ཀྱགས་ནས་ཀྱང་རིང་ཀྱག། རྩོད་ས་ཀྱི་ཀྱ་ཕྱ་ཀྱགས་ཕྱིར་ཀྱི།

ག་ཀྱི་ཀྱ་གམ་ཀྱན་པོ་ཀྱ། ཀྱམ་ཀྱས་པ་ཀྱངས་ཀྱིང་ཀྱངས། མྱིག་ཀྱི་ཚུ་ཀྱན་ཀྱི་ལུལ་དང་། ཧྲི་ཀྱ་པ་ཀྱི་ཚུ་ཀྱན་འགྲུ་མོགས།

ར་མགོ་ཕྱན་པའི་ག་ཡིག་ཡིན། ཉང་ཁྱོམ་ཀྱང་པ་ཕྱོན་གྱི་ཀྱ། ལ་མགོ་ཕྱན་པའི་ག་ཡིག་ཡིན། ཕྱོན་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ།

ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། ཟབ་པའི་ཕོ་ཕོ་དང་ཀྱིང་ཕོ་ཕོ། མགས་པའི་ཕྱོན་དང་འགུན་པའི་ཕྱོན། ཕལ་ཕོགས་ཉེ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ།

ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་དང་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་དང་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། མན་འ་མའི་ཕྱག་ཕོ་ཕྱིད་ལུག་དང་།

ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ།

ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ་ཕོ། དབང་ཕྱུར་འདོད་ཕྱུར་ཕྱུར་ཕྱེད་དང་།

* ཉེ་མང་དང་། † ཕྱོགས་ཀྱི་དཔྱད། ‡ རྒྱུ། § ལྱི་བའི་ཡིང་ཡིན། ¶ ཀྱུ་ཕུར་ཕྱིར།

སྐྱུགས་པ་འེ་སྐྱུགས་པ་དུས་པའི་སྐྱོམ།

གཅིར་བྱའི་སྐྱོན་མོ་ཚུ་ལམ་སྐྱོལ།

མཐུན་པར་སྐྱུག་དང་སྐྱུག་པོ་སྐྱོག།

ལུས་ཀྱི་སྐྱིད་པ་སྐྱོགས་རྩོ་སོགས།

ས་མགོ་ལྷན་པའི་ག་ཡིག་ཡིན།

ཚུ་བཀལ་བཀལ་ལན་ལེ་བཀན་དར།

སྤོ་བ་བརྒྱ་ལྷག་བརྒྱམ་པས་བརྒྱན།

བརྒྱད་ཚུ་བརྒྱད་དང་རྩན་མིད་བརྒྱལ།

འོ་བརྒྱལ་ལམ་བརྒྱལས་སྐྱར་བར་བརྒྱལས།

ལྷ་བརྒྱད་གཤོ་བརྒྱདས་བརྒྱད་མར་འབྱུང་།

བརྒྱད་བཀག་དབྱུག་པ་བརྒྱབ་པ་སོགས།

བས་འཇུག་ར་མགོ་ལྷན་པའི་གའོ།།

མནའ་བརྒྱལས་ལམ་བརྒྱལས་བྱ་བའི་བརྒྱད།

བྱ་རམ་བརྒྱར་དང་གཅིག་རྩ་བརྒྱུདས།

* བྱངས་སུ་བརྒྱདས་དང་རྒྱལ་མཚན་བརྒྱུདས།

ཚུ་བརྒྱལ་ཚོས་བརྒྱལས་ཉིད་འཛོན་བརྒྱལས།

བཀའ་བརྒྱུ་བརྒྱལ་དང་བཀའ་ཚགས་བརྒྱལ།

ཚོས་བརྒྱར་མཛོག་བརྒྱར་ཡིགས་པ་བརྒྱེ།

སྐྱབ་པས་བརྒྱབས་དང་འོད་སོགས་བརྒྱབས།

གཅིག་རྩ་བརྒྱགས་དང་སྤར་བྱ་བརྒྱམས།

ལྷ་བརྒྱམས་བརྒྱབ་བྱ་བརྒྱན་མི་རུས།

གཞན་གྱིས་མི་བརྒྱལ་གན་རྒྱལ་བརྒྱལ།

བས་འཇུག་ས་མགོ་ལྷན་པའི་གའོ།།

ག་ཡི་བརྒྱན་མས་མདར་བརྒྱས་རྒྱལས།།

IV

ཞི་ངའི་བར་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱུང་པ་བཤད་མི་དགོས།

གཉིས་པ་འཇུག་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ།

† རྩན་དང་གས་དང་ངས་སྐྱུག་དངོས་ཚེ་དང་།

དངོས་མེད་དངོས་དོན་དངོས་གཞི་དང་།

དངོས་བཤགས་དངོས་གྲུབ་རིན་ཚེན་དབུལ།

༡ ཚར་དུ་དང་དང་དང་འཇན་འཇན་དང་། ༢

ཚུའི་དོགས་དངོ་དང་གྱི་ཡི་དངོ་།

ད་ཡིས་འཇུག་བའི་ང་ཡིག་ཡིན།

མངའ་མངའ་མངའ་ཞབས་མངའ་ཐང་དང་།

མངའ་མངོད་མངའ་བཤག་ཕྱགས་ལ་མངའ།

མངོན་སུམ་མངོན་གྱུར་མངོན་མཚན་ཅན། ༣

མངོན་གས་མངའ་བརྟེས་མངོན་གྱུད་ལས། ༤

མངག་གཞུག་བརྒྱན་ལ་བྱ་བ་མངགས།

པ་མངོན་པའི་སྤེ་སྤེད་མངོན་མིའ་གྲང་།

སྐྱུ་གནས་མོའི་མངའ་རྩོ་མངའ་སོགས། ༥

མ་ཡིས་འཇུག་བའི་ང་ཡིག་ཡིན།

གསུམ་པ་མགོ་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ།

ལྷུགས་ཀྱི་ང་མ་ང་ཡལ་དང་།

འཁར་ང་ལ་སོགས་བརྒྱད་བྱའི་ང།

ལྷ་ངན་བཀྱིས་ངའ་ཉམ་པའི་ངམ།

* བྱངས་སུ་བརྒྱལ་པའི་དོན་ཉེ་བརྒྱུདས་གྲུབ་ཐེང་། † རྩདས་གྲུང་ཐེང་། ༡ འཇུང་དང་མ་བརྒྱལས་པའི་མེད་ཡིན། ༢ གཞན་གྱི་ནོར་བྱིར་མི་ལྷོད་པའི་མིང་དོ། ༣ ལྷན་གྱིར་འཇུག་ལས། ༤ མཐུན་མི་བཤུང་། ༥ དང་དང་ཡལ་ཐེང་།

གྲོགས་ཀྱི་རྩོད་སྲོད་ལྟོན་མི་རྩོད།
 བོར་བའི་རྩོར་དང་རྩོར་ཁུང་དང་།
 ས་མགོ་ལྡན་པའི་ཏ་ཡིག་ཡིན།
 ཡིད་བརྟན་བརྟུལ་ལྷགས་རྟོན་ལ་བརྟོན།
 བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྡན་པའི་ཏའོ།།
 བས་འཕུལ་ལ་མགོ་ལྡན་པའི་ཏའོ།།
 བཞི་རྩོད་བཞི་གནས་ལེགས་པར་བཞར། ། ༥
 བཞིར་མེད་བཞིང་ཚོགས་སྤྱོད་མོགས། ༦

གངོང་བའི་རྩོན་དང་མཐུག་པའི་རྩོག།
 ག་རྩོག་རྩོ་རྩར་རྩར་ཁ་འབྱུ། ༢
 བརྟག་དབྱུད་གནས་བརྟན་ཀུན་བརྟགས་དང་།
 རྩོ་བྱར་བརྟན་པ་ལུས་སེམས་བརྟན།
 བརྟམ་ས་བརྟམ་ཚས་བརྟམ་རུང་བརྟམ།
 བརྟན་འོས་གཟེངས་བརྟན་མཚན་པར་བརྟན།
 བག་བརྟུངས་རྩོ་བརྟུད་འགྲོ་ཚས་བརྟུད།
 བས་འཕུལ་ས་མགོ་ལྡན་པའི་ཏའོ།།

མི་རྩོག་རྩོ་ལོན་ལོ་རྩོག་དང་། ༡
 འབྲེང་བའི་རྩོར་དང་རྩོར་ཟིལ་རོགས། ༩
 མི་འགྱུར་བརྟན་དང་མཚན་རྟེན་བརྟགས།
 ལུ་བས་བརྟུལ་ལྷ་བརྟུལ་ཚན་ལ་སོགས། ༤
 བརྟམ་བྱ་རྩོ་བརྟམས་ལོས་སོགས་བརྟམ།
 ལུ་བརྟུན་དང་བརྟུན་མཁས་པ་བརྟུན།
 ཚས་བརྟུན་སྐར་བརྟུད་ལྱིན་ལེན་པ་རྩོབས།
 ཏ་ཡི་བརྟུན་མཚས་མཚར་བརྟུས་རྩོགས། ༥

X

ཞི བའི་བརྟུན་བའུ་པ་ལ།

གཞིས་པ་འཕུལ་ཚན་འདི་རྩོ་རྩོ།
 ལག་མཐོལ་མཐོ་བོང་མཐོལ་རྩོད་དང་།
 ཏ་ཡི་མཐུར་དང་མན་རྩོན་མཐུད།
 ལྷན་འཐོབ་མགོ་འཐོལ་རྩོ་འཐུང་འཐོར།
 ལྷོ་མར་འཐག་དང་རུས་བྱར་འཐུབ།
 འ་ཡིས་འཕུལ་བའི་བ་ཡིག་ཡིན།

རྩོད་པ་ལྷག་ལྷིག་ལྷམ་སྐར་ངེས།
 མཐོ་རིས་མཐུར་ལྷག་མཐུར་དག་དང་།
 བརྟུ་མཐོངས་དཔངས་མཐོ་མཐོང་གོས་མཐུག། ༩
 མཐུར་ཚགས་མཐོ་འཚོམ་མཐོལ་བའགས་སོགས། ༡༠
 འཐོང་པོ་སྐ་འཐགས་དུ་པ་འཐུལ།
 ལས་འཐུ་རྩོར་འཐོབ་གོས་ཀྱིས་འཐུམ།
 བ་ཡི་བརྟུན་མཚས་མཚར་བརྟུས་རྩོགས། ༥

ལུས་མཐུ་མཐུར་ལས་མཐུན་མི་མཐུན། ༧
 མཐོ་ལོར་མཐོ་གང་མིག་གིས་མཐོང་།
 མ་ཡིས་འཕུལ་བའི་བ་ཡིག་ཡིན།
 མན་རྩོན་འཐོན་དང་འཐོག་པ་དང་།
 འཐུད་དང་རྩོད་ཚོགས་འཐོང་སྐར་སོགས།

XI

ཞི དའི་བརྟུན་བའུ་པ་ལ།

དང་པོ་རྩོད་པ་འདི་རྩོ་རྩོ།
 མ་རྩོས་མཚོ་ཡི་ཤིང་རྩོད་དུ།
 མུང་རྩོད་རྩོག་ལ་རྩོ་བ་རྩོས།
 ལྷོ་རྩོ་རྩོ་བཀྱའ་རྩོན་རྩོན།

མ་རྩོས་མཚོ་ཡི་ཤིང་རྩོད་དུ།
 མུང་རྩོད་རྩོག་ལ་རྩོ་བ་རྩོས།
 ལྷོ་རྩོ་རྩོ་བཀྱའ་རྩོན་རྩོན།

མུང་རྩོད་རྩོག་ལ་རྩོ་བ་རྩོས།
 ལྷོ་རྩོ་རྩོ་བཀྱའ་རྩོན་རྩོན།

༡ ལྷགས་གསོལ། ༢ དེའི་མགོ ༣ དེའུ་རྩོ། ༤ དེའུ་གོ་རྩོག་པོ། ༥ དེའུ་བའི་གནས། ༦ དེའུ་བའི་མེད་པ། ༧ དེའུ་ལང་ཟེར།
 ༨ ལྷོ་རྩོ་གོས། ༩ འཐོལ་ལང་ཟེར།

ଘ'ରପକ'ରୁ'କ'ସି'କ'ସ'କ'ସ'କ'ସ' ।

ଝି'ର'କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ'କ' । *

କ'କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

† କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

‡ କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ' । §

କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ'କ' ।

୭ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୮ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୯ କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୦ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୧ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୨ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୩ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୪ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୫ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୬ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୭ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୮ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୧୯ କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

କ'କ'କ'କ'କ' ।

୨୦ କ'କ'କ'କ'କ' । ୨୧ କ'କ'କ'କ'କ' । ୨୨ କ'କ'କ'କ'କ' । ୨୩ କ'କ'କ'କ'କ' ।

* କ'କ'କ'କ' । † କ'କ'କ'କ' । ‡ କ'କ'କ'କ' । § ୧୧' ୧୨' ୧୩' ୧୪' ୧୫' ୧୬' ୧୭' ୧୮' ୧୯' ୨୦' ୨୧' ୨୨' ୨୩' ୨୪' ୨୫' ୨୬' ୨୭' ୨୮' ୨୯' ୩୦' ।

གཙོང་དམི་འཇུག་དཔུལ་དམིགས་པ་གཏོང། * དམི་པོ་དཔུལ་ལོངས་དམིགས་བྱ་མེད། † དཔུལ་ལོང་དཔུལ་ཚུ་འདྲི་སྟེན་དཔུལ།

ཉམས་དམས་དཔུལ་བྱང་ཁ་གདོག་དམར། བྱག་པའི་དམིག་དང་སྒོ་དཔུལ་སྒྲུབ། དམོད་བཅུགས་དཔུལ་བ་དམོད་པ་འདྲར།

དལེས་འཕུལ་བའི་མ་ཡིག་ཡིན། གཡུམ་པ་མགོ་ཅན་འདྲི་ལྟ་སྟེ། མའ་བྱང་མའ་བའི་མི་ལམ་སྤྲིས། ‡

ཉུ་སྐྱུགས་འདྲི་ཉུ་ཉུ་སྐྱུགས་པའི་མ། མ་བྱ་ཁམས་སྟུ་བྱ་སྟུང་བྱང། + མཉེན་པ་ཞིང་མོ་མོ་དོར་མོས། གན་མོ་མོ་མོ་བལ་སྤེལ་དང།

འདྲི་བའི་མེད་དང་དྲིས་པའི་མས། ལྷུགས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་སྤྲི་ཡི་མེད། || མང་གཞི་མངས་ཚར་ཅི། མེག་མེད་བཅོམ། ༡

མེམས་མོངས་བྱིང་སྐྱུགས་སྐྱུན་པའི་སྐྱུལ། ལོ་ཚའི་མོག་དང་དབྱ་མོག་སོགས། ༢ ད་མགོ་ལྟན་པའི་མ་ཡིག་ཡིན།

གདོང་གི་སྐྱ་ར་སྐྱོན་མ་དང། སྐྱེ་བ་སྐྱུག་ཅི་ཁ་དོག་སྐྱུག། བན་པའི་སྐྱན་དང་སྐྱུག་སྐྱེལ་སྐྱུན། སྐྱིག་རྒྱ་སྐྱུག་རུ་མོང་མིན་སྐྱར། ༣

ཚ་སྐྱད་སྐྱ་མཐ་སྐྱད་རས་སྐྱོད། སྐར་མ་སྐྱོན་དུག་སྐྱེལ་པོ་དང། སྐྱོན་དུག་བྱ་དང་སྐྱེ་ག་ཅན། ༤

ཤིང་གི་སྐྱིག་མ་སྐྱུག་མ་དང། གཏམ་སྐྱས་སྐྱོས་དང་འབྲས་བུ་སྐྱོན། ཅར་སྐྱིག་སྐྱོན་རྒྱངས་སྐྱེ་ལྷགས་འདྲན།

སྐྱན་ལམ་ནམ་སྐྱོན་སྐྱོན་འདྲི་ལོགས། བྱ་སྐྱད་མིང་སྐོས་སྐྱོན་ཀ་བྱེད། སྐྱུང་གནས་དུས་སྐྱོན་པོ་སྐྱོ།

མགོ་སྐྱུང་ལྟ་ཅི་སྐྱོས་ཞེས་སོགས། ས་མགོ་ལྟན་པའི་མ་ཡིག་ཡིན། མ་ཡི་བར་ནམས་མཛོད་པོ་སྐྱུས་རྒྱུགས། ||

༩ ཅའི་བར་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱང་པ་འདྲི་ལྟ་སྟེ། ཅཔ་ཚུབ་མི་བྱ་དེ་ཚུག་ལགས། ཅོན་ཅོ་ཅོག་བྱར་འདུག།

༥ ཅོ་ན་ཀ་དང་ཅོམ་པ་ཀ། ཅོག་ཅོག་སྐྱ་སོགས་ཅོ་རྒྱང་ཡིན། གཉིས་པ་འཕུལ་ཅན་འདྲི་ལྟ་སྟེ།

སྐྱི་གཅོག་གཅོག་རྟོར་གཅོག་ལགས་ཁང། གཙོང་སྐྱ་གཙོ་པོ་དྲི་གཙོང་ཁང། གཙོང་རུ་ཅུ་གཙོང་གཙོང་ལྷུགས་ལུལ།

མཚེ་བ་གཙོགས་དང་མི་གཙོགས་ཚེ། ཁྲག་འདྲན་གཙོག་བྱས་གཙོག་པ་དང། གཙོར་བ་གཙོན་གྱིས་གཙོས་ཤིང་གཙོ།

གཙོབ་ཤིང་བཙོང་སྐྱན་གཙོབས་པ་སོགས། ག་ཡིས་འཕུལ་བའི་ཅོ་ཡིག་ཡིན། བཅོན་པོ་བཀའ་བཅོན་རྒྱང་བཅོན་དང།

བཅོན་མོ་བྱ་བཅོས་བཅོན་རར་བཅོད། བཅོན་པ་མིག་བཅོམ་བཅོ་སྐྱུག་མཁན། ༦ བཅོག་དང་བཅོད་གྱིས་གོས་བཅོས་བཅོམས།

ལྷུགས་ཀྱི་བཅོའ་དང་ཚོར་སོགས་བཅོམ། འབགས་པའི་བཅོག་དང་དོག་བཅོག་བྱེད། སྐྱོག་བཅོང་བཅོངས་ནས་བཅོན་དུག་ཉོ།

བཅོན་ལོང་ཐབས་བཅོན་གསེར་བཅོ་མ། ཚགས་ཀྱིས་བཅོགས་དང་འཚོར་པའི་བཅོར། མཐོ་བཅོམས་བཅོད་པོ་བཅོས་མ་བཤ།

* གཙོག་པ། † ཅུས་གཅིག་པ་མཐུན་པའི་ཤིང་ལོང་འཕྲིད་མེད་པ། ‡ རོ་མཚོང་བའི། ༩ གཙོར་སྐྱུན་རྒྱུ་རྒྱ་ལ། + ཉམས་པ། || བྲགས་གཞི།
: ལྷུ་ལྷུ་འཕོག་སྐྱད་དེ་སྐྱུང་ཡང་ཟེང། ༡ གཏམ་མེད། ༢ བྱ་འཕུང། ༣ ལྷན་པ། ༤ བཤན་པ། ༥ ལྷན་མ། ༦ ཚམས་མཁན།

སྲིལ་དང་གིང་སོགས་བརྩམས་པ་དང་།	ལ་བཅོས་གྲུ་བཅོས་པ་ལ་སོགས།	བ་ཡིས་འདུལ་བའི་ཅ་ཡིག་ཡིན།
གསུམ་པ་མགོ་ཅན་འདི་ལྟ་ཉེ།	ཅ་བ་ཅ་མོ་ཅ་ཡག་གཉེན།	ལུས་ཀྱི་ཅ་དང་ཚོན་ཅ་ཅིང་།
ཅི་གིང་ཅུ་དང་ཅི་མར་དང་།	ཅི་སོག་ཅིངས་པ་ཅིད་ནས་གཅོད།	འཐབ་ཅོད་ཅིད་མོ་ཅི་དང་ཅིས།
རུས་པའི་ཅི་བ་མ་འཁོར་ལོ་འི་ཅི་བས།	བརྟེང་བའི་ཅི་བ་དང་ལྷུ་ཅིང་ཅི་བ།	ཅིས་མཁན་ཅིས་བྱེད་ལྷན་སྦྲས་ཅི་ལ་ཚེ།
ཁ་ཅོང་ཅོམ་པའི་རིན་ལ་ཅིག། *	ལུས་ཅིན་སྲིལ་ཅིན་ཅིན་ནེ་ལྟ།	འབད་ཅི་ལ་སྲོག་ཅི་ལ་བྱ་བ་ཅི་མ།
ཅི་ཁོད་ཅིག་པ་ཅིག་མཁན་སོགས། †	ར་མགོ་ལྷན་པའི་ཅ་ཡིག་ཡིན།	བཀའ་ལྷུ་ལ་ལྷན་པ་ལྷུ་ལ་བཀྱི་དང་།
བཀྱེད་དུ་ལྷུ་ལ་དང་དངོས་གྲུབ་ལྷུ་ལ།	ལྷོ་ལ་དང་ལྷུ་ལ་དུ་གསེལ་ལ་སོགས།	ས་མགོ་ལྷན་པའི་ཅ་ཡིག་ཡིན།
བརྩོན་འགྲུས་ཉེང་བཅི་བཅི་བ་ཅན།	བཅོད་ཅིང་དྲིས་ནས་བཅོམ་བྱ་བཅོམས།	ཁང་བཅིགས་བཅིགས་དང་བཅི་བྱ་བཅི་ས།

སོ་བཅི་ཉ་ཅང་བཅིངས་པའི་གོས། ‡ བས་འདུལ་ར་མགོ་ལྷན་པའི་ཅོམ།

ཅ་ཡི་བད་ནམས་མདོར་བལྟས་རྟོགས།

༘ ཚའི་བད་བཀད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱང་པ་འཇུག་ལྟ། རོད་ཟེར་རྣམས་འཇོག་ལྟ། གཉིས་པ་འདུལ་ཅན་འདི་ལྟ།

* ཁ་ཅོང་ཅོམ། † ལྷུ་འབདས། ‡ མོ་ཅི་དང་ཅིངས་ཀྱང་ཟེར། § མང་ལ་ལ་ལྷན་བཅོམ་པའི་དཔེ་མང་དུ་སྟངས་ལོ།

• ལྷགས་མཚམས་མཚམས་མེད་མཚན་ཉིད་དང་། རོ་མཚར་མཚན་དཔེ་མཚོ་དང་ཚུ།
 མཚོ་མ་མཚམས་བཅད་མཚན་གཞི་དང་། ལྷལ་མཚན་མཚར་ལྷག་མཚན་མས་མཚན།
 མཚོན་ཕྱེད་ལྷག་མཚན་མཚོན་ཚ་དང་། མཚུར་རྫོན་ཁ་མཚུལ་མཚལ་དང་མཚུངས། ལྷོ་པོ་འེ་མཚོག་མ་མེད་གི་མཚན།
 དྲུ་རྩ་མཚལ་ལུ་རྫོན་གྱི་མཚང་། ལྷ་མཚན་ཕྱིམ་མཚེས་དུར་དུ་མཚོད། མ་ཡིས་འཕུལ་བའི་ཚ་ཡིག་ཡིན།
 ཟས་ཀྱི་འཚལ་མ་རྩས་པའི་འཚལ། ཤེས་དང་ཚོག་པའི་འཚལ་སོགས་དང་། ལྷག་འཚལ་འཚང་ལྷོ་དང་འཚམས།
 དུས་འཚམས་ལྷོ་འཚབས་ལངས་པའི་འཚར། * རྟག་འཚོག་གཏུང་འཚོབ་འཚོག་ཚས་འཚོང་།
 གཞོད་འཚོ་ལུས་འཚོ་ལྷལ་བའི་འཚོངས། འཚོམ་པའི་འཚོག་དང་ལུས་འཚོག་བཟང་། †
 རྩར་འཚོལ་ལྷགས་འཚོ་འཚོ་ཕྱེད་དང་། འལ་འཚོ་འོད་འཚོར་ནད་དུ་འཚོངས། ‡ ལུ་སོགས་འཚོག་དང་ཟས་འཚོད་སོགས།
 འ་ཡིས་འཕུལ་བའི་ཚ་ཡིག་ཡིན། ཚ་ཡི་བད་ནམས་མཛར་བལྷས་རྫོགས། || §

༩ རྩེ་བད་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱུང་པ་བཤད་མི་དགོས། གཉིས་པ་འཕུལ་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ། དབའ་མཛོངས་མཁས་མཛོངས་ལ་རབས་མཛོངས།
 གཞོད་མཛོས་མཛོའ་པོ་འེ་མཛོད་པ་མཛོད། བང་མཛོད་མཛུབ་མོ་མཛོད་ལྷུས་མཛོས། དུད་འགྲོ་མཛོ་དང་མཛོ་ནད་སོགས།
 མ་ཡིས་འཕུལ་བའི་རྩེ་ཡིག་ཡིན། བན་རྩུན་འཛོངས་དང་རྩུ་འཛོག་འཛོར། ལྷོད་འཛོད་གོས་འཛོར་ལག་པས་འཛོར།
 འཛོམ་གྱིང་རྩར་འཛོམ་རྫོད་དུ་འཛོད། བཞིན་འཛོམ་རྩུད་འཛོའ་འདུ་འཛོར་འཛོམ། རྩར་བའི་འཛོལ་དང་འོག་ཏུ་འཛོལ།
 འཕྲུགས་པའི་འཛོག་འཛོག་ཟད་པའི་འཛོད། རྩད་འཛོར་སོགས་རྫེས་འཛོར་པ་དང་། བཟུར་བའི་འཛོར་དང་རྩེ་ཡི་འཛོར།
 ལྷལ་དང་ལྷལ་མཚན་འཛོགས་པ་སོགས། འ་ཡིས་འཕུལ་བའི་རྩེ་ཡིག་ཡིན། གསུམ་པ་མགོ་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ།
 རྩན་གྱི་རྩེ་བུ་བ་ཀུན་རྫོབ་དང་། རྩས་རྫེས་རྩང་བུ་འདས་རྩེ་བུ་རྫོབ། བུ་རྩེ་ལྷགས་རྩེ་རྩེ་མེད་དང་།
 མིག་གི་རྩེ་མ་རྩུང་གི་རྩ། མཁར་རྫོང་རྩར་རྩེ་མ་རྩུ་འཕུལ་དང་། ལྷོད་ཀྱི་རྩེ་མ་འཕུལ་བའི་རྫོངས།
 ལས་རྫོགས་རྫོགས་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས། ར་མགོ་ལྷན་པའི་རྩེ་ཡིག་ཡིན། ཟས་བཟུངས་གུན་པ་ས་སྲོག་ཆགས་བཟུངས།
 གཞན་གྱིས་མི་བཟུངས་པོར་བཟུངས། བཟུངས་སྲུས་ལུལ་གཞན་བཟུངས་པ་སོགས། བས་འཕུལ་ར་མགོ་ལྷན་པའི་རྩོམ།

* གཏུང་འཛོན་ནས་བཟུད་འཛོན། † མདངས་བཟང་བའམ་ག་རྩུས་པ། § བལྷས། ‡ འལ་བམོ།

ཇི་ཡི་བད་ནམས་མཛོད་བཟུམ་རྫོགས།

ཞི ལའི་བད་འདི་ལྟ་ལྟ།

ལ་སྐྱེས་ལྷ་ཡི་མ་ཁ་དང་། བ་མང་འགྱུ་མང་པོ་མང་དང་། ཡིད་ལ་མལ་ལེ་ལ་སོགས་པའོ།

ཞི ལའི་བད་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱུང་པ་འདི་ལྟ་ལྟ། ལ་པོ་རྟར་ཞོན་ལྷ་མོ་གྱོན། ལྟ་རྟོན་ཞེས་པོ་རྟ་ཞེས་ཆ།
ལག་གི་ལྷན་མར་ཞོ་ཟན་ལེམ། རོན་ལྷ་ལྷས་དང་འོད་དུ་ལྷ། སེམས་ལྷམ་གོགས་ཞི་སྤང་ཞིའི་ལབས།
ཞིབ་ཕྱིང་ཞིང་ཆེ་ལྟ་ལྷུང་ཞོག། ལང་པོ་ལེན་ཆེ་ལྷོ་ལུས་ལན། རྗེས་ལྷགས་བརྟུལ་ལྷགས་མེ་ལི་རྫོགས།
སྐྱོམས་པར་ལྷགས་སོགས་ལ་རྒྱུང་ཡིན། ལཱིས་པ་འདུལ་ཅན་འདི་ལྟ་ལྟ། ལྷམ་གལག་རྟན་པ་ལྟར་གལག་དང་།

མཉམ་གལག་གལལ་བྱ་གལལ་ལེད་ཁང་། ལྷམ་གལག་གལལ་དུ་བརྟུག་གལལ་གལལ། ལྷན་གལལ་གལལ་གྲུབ་གལལ་ལྷགས་གལལ།
གལལ་གལལ་གལལ་པ་གལལ་གལལ་དང་། ལལལ་ལྷ་གལལ་བཟང་ཚོས་ལ་གལལ། ལལལ་གལལ་སྤོང་བཤད་གལལ་གལལ་གལལ་དུ་མེད།

* ཡིད་གལལ་གལལ་དེ་ནང་དུ་གལལ། ལྷོ་གལལ་ནང་གལལ་གལལ་འདུམ་གལལ།
གལལ་ལ་སྐྱེས་གལལ་གལལ་བཟུམ་འདབས། † ‡ ལལལ་པོ་གལལ་སྤོང་གལལ་ཚོན་གལལ། §
འདྲིལ་པའི་གལལ་དང་མངག་གལལ་བྱན། འཚོ་ཞིང་བཟུགས་པའི་གལལ་པ་སོགས།

ག་ཡིས་འདུལ་བའི་ལ་ཡིག་ཡིན། ལལལ་སྐྱེས་བལག་དང་ནང་ལྷོ་ལ་བལག། ལྷ་བལག་བལག་གད་འདབ་ཆགས་བལག།
བལགས་ལྷས་ལྷག་བལགས་རྟན་གྱི་བལག། བལགས་བལྟོ་གལལ་བལའི་དལལ་བལའི་བལའི།
འདི་བལའི་མར་བལལ་བལལ་ལྷས་བལལ་ + ལྷར་བལལ་བལལ་བལའི་ལིང་སོགས་བལལ། ༥
བལལ་བལལ་འདྲིལ་བལལ་བལལ་པ་རྟ། དཔང་པོ་ལེ་ཆེ་བལལ་གྱི་བལལ། བལལ་མ་བལལ་བལལ་གལལ་བལལ་སོགས།

བ་ཡིས་འདུལ་བའི་ལ་ཡིག་ཡིན། ལ་ཡི་བད་ནམས་མཛོད་བཟུམ་རྫོགས།

ཞི ལའི་བད་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱུང་པ་འདི་ལྟ་ལྟ། ལྷ་ཚོད་ཟས་ཟོ་ཟད་པ་མེད། ལང་ཟག་ཟག་མེད་ཟབ་རོན་སྐྱོམ། ༦

* ལལལ་པ། † དན་བཟུལ། ‡ ལྷོངས་སྤོང་པ། § འཚོ་ཚོན། + ལྷོ་བཤད་ཟེང་བའི་ལེ་མའོ། ༥ ལྷོངས་ལྷུང་པའི་ལེ་མའོ། ༦ ལྷན་ལྷོངས་མེད་པ།

ཟང་ཟིང་ཟོལ་ཟོག་གཉིས་ཀྱི་རྩུང། མང་རྩུངས་ལུས་རྩུངས་རྒྱལས་ཟོན་རྩུངས།

ཁྱི་རྩལ་ཟོར་རམེན་ཚུད་ཟོས་ཟོབ། *	རྩ་ངའི་ཟོར་བ་ཟོ་བ་ཟོས།	ལྷར་མིན་ཟོང་དང་རིན་མེན་ཟངས།
རྩ་རྩ་འི་ཟིལ་པ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན།	ཟལ་པོ་འི་རྩ་རྩལས་ཟར་མ་ཟོས།	གིང་ཟན་ཚུང་ཟད་བྱས་ཟིན་ཟིར།
འོད་ཟེར་ཟེུ་རྩུ་རྩལ་ཚུ་ནད།	ཟམ་ཟིམ་ཁ་རྩམ་ཟམ་པའི་རྩར།	རྩུང་དུ་རྩལས་ལྷ་གཞན་པ་ལྷ།
ལྷ་བ་ལྷམ་པོ་ལྷོས་གར་བྱེད།	ལྷ་མེད་ལྷ་གས་ལྷས་དབྱེ་དང་།	ལྷ་ཕྱོགས་ལོ་ལྷ་ལྷ་ངན་ལྷོ།
རྩས་ལྷོས་ལྷོག་པ་ཟ་རྒྱུང་ཡིན།	གཉིས་པ་རུལ་ཅན་འདི་རྩ་རྩ།	དགང་གཟར་རྩུགས་གཟར་གཟར་བྱ་ལྷོགས།

རྩལ་གཟན་གཟར་ཐག་ལྷག་པར་གཟར། † རི་གཟར་གཟར་ལྷར་གཟི་བཞིན་ཅན།

གཅན་གཟན་གཟན་ཟ་རྩན་གྱི་གཟར།	གཟན་རྩན་གཟན་ཆེ་བའི་ག་པར་གཟས།	ལྷ་གཟིངས་གཟི་འོད་ནོར་བྱ་གཟི།
རྩག་གཟིག་རྩན་གཟིག་གཟིགས་བརྟན་གཟིགས།	གཟུངས་རྩགས་གཟུངས་གདབ་དགོ་པ་གཟུད། ‡	

ད་གཟོད་དེན་གཟོ་ཚུད་མི་གཟོན།	གཟུ་ལུམ་གཟུང་རྩོན་གཟེར་ནད་ཆེ། §
འོད་གཟེར་གཟེར་བྱ་རྩོད་གྱི་གཟེབ། ॥	མོ་བའི་གཟོང་དང་གཟོད་མའི་དུས། ¶
གཟུང་བྱེད་གཟུ་པོ་མལ་དུ་གཟིམས། ७	ག་གཟུག་པ་གཟིར་གིང་ཕོགས་གཟེར།
བཟོ་བ་རྩར་གཟོན་གཟེངས་བཟོད་དང་། ༨	ཆོར་མ་གཟངས་རིང་གཟུང་རྩོབས་ཕོགས།

ག་ཡིས་རུལ་བའི་ཟ་ཡིག་ཡིན།	རྩུང་བཟེད་བཟེད་ཁལ་བཟེད་ནས་བཟུར།	གཟའ་བ་བཟབས་རྩལ་བྱིན་པ་བཟེས།
བཟོ་བོ་བཟའ་མི་ཆང་གིས་བཟི།	ན་བཟའ་བཟའ་པོ་ལག་པས་བཟུང།	བཟུང་བྱ་རྩལ་གཟུང་པེས་བཟེས་ཅན།

དང་ནས་བཟུངས་ཉེ་རྩས་ལྷ་བཟུངས།	གཏུམ་པའི་མི་བཟའ་བཟེ་རི་ཅན། ༩
བཟོད་པ་དབྱེན་བཟུམས་གཅིག་ཏུ་བཟུམས།	གསང་རྩལས་བཟུ་བཟུས་ལྷ་ངན་བཟུ།

མི་བཟོག་པ་དང་གཡུལ་བཟོག་ཕོགས།	བ་ཡིས་རུལ་བའི་ཟ་ཡིག་ཡིན།	ཟ་ཡི་བར་རྩམས་མཛོར་བཟུས་རྩོགས། ॥
	འ་ཡི་བར་རྩི་བཟད་མི་དགོས།	

ཞི པའི་བར་བཟད་པ་ལ།

* ཚུ་རྩལ་བྱེད་པ། † དཔྱད་ཐག། ‡ ལྷ་མ་རྩེན་བྱིན་རྩལས་ལྷ་གཟུངས་གཟུངས་པོ་ཟེར་བ་ལྷ་བྱེད། ॥ § རང་བཟོ་ཅན། ॥ འོད་ཟེར་ཡང་རྩུང།
 ¶ དང་བའི་དུས། ७ དུད་བོ། ༨ ལྷ་བ་པ་མི་རྩན་པའི་མིང། ༩ བཟོད་བཟུན་ཚུང་པ།

དང་པོ་རྒྱུང་པ་བཤད་མི་དགོས། གཉིས་པ་འཕུལ་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ།

གཡམ་རོ་གཡམ་ཁྲལ་གཡམ་དམ་དང་། * གཡམ་གཡོན་གཡང་གཞི་གཡམ་གཡུབ་གཡོབ།
 གཡང་ས་མི་གཡོ་གཡུང་རླང་དང་། དཔལ་གྱི་གཡང་དང་རྒྱལ་དམར་གཡུ། སྐྱི་གཡའ་གཡའ་སྐྱོག་ལྷགས་གཡའ་དང་།
 གཡོ་སྐྱུ་ས་གཡོ་ཟས་གཡོ་གཡོས། མི་བརྩོན་གཡེལ་དང་གཡེང་པས་གཡེངས། གཞན་ལ་ཁ་གཡམ་གཡམ་ལ་རྒྱལ། †
 གཡམར་མ་གཡིགས་ཕྱེད་སེམས་ཅན་གཡི། དེགས་ངན་གཡུང་མོ་ཤོགས་གཡེམ་སྟོད། ‡
 གཡུལ་ས་གཡུལ་འབྲུག་དུད་འགྲོ་གཡག། གཡམར་ཁ་གཡུར་ཟ་གཡམ་པ་ནད། མིག་གཡོར་བྲན་གཡོག་གོས་ཀྱིས་གཡོགས།
 ཏུ་གམེང་གཡམ་བས་བསེལ་གཡམ་གཡམ་པོ་གཡོར། །། རླུང་གཡོར་གཡོར་ ༄ པོ་སྐྱང་གཡེལ་ཅན། ༅
 ག་ཡིས་འཕུལ་བའི་ཡ་ཡིག་ཡིན། ཡ་ཡི་བད་རྣམས་མདོར་བཟུས་རྫོགས། །།

ཎོ རའི་བད་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱུང་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། མགོ་སྐྱེས་རྩ་དང་ཁྲག་རྒྱངས་དང་། ཁ་རྒྱངས་རླུང་གིས་རྒྱག་ཕྱེད་རྫོགས།
 ཁོལ་བྱའི་མིད་བྱ་ཁྲུང་བྱའི་རྒྱབས། འདོམས་ཀྱི་རྒྱག་པ་ཟས་ཕྱིར་རྒྱགས། རྒྱབས་ཆེན་དབང་རྒྱབས་ཕྱིན་རྒྱབས་རྫོབས། །
 མདོན་རྫོམ་རྫོམ་སེམས་རྫོན་རྫོན་ཆང་། དོ་ཤོགས་རྒྱུང་པ་འཕུལ་མེད་ཡིན། གཉིས་པ་འཕུལ་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ།
 ལུས་ཀྱི་བརྗོད་གཞུ་ཡིས་བརྗོད། བརྗོད་པའི་བརྗོད་དང་ཕྱིན་གྱིས་བརྗོདས། བརྗོད་བརྗོད་བརྗོད་ཕྱེད་པོ་བརྗོད།
 རྒྱབ་ཆོག་བརྗོད་པོ་གཞོན་གྱིས་བརྗོདས། སྐྱིད་པོ་མེད་པའི་ཡ་མ་བརྗོད། བས་འཕུལ་ར་ལ་ལ་བདགས་ཡིན།
 ར་ཡི་བད་རྣམས་མདོར་བཟུས་རྫོགས། ལྷ་པོ་གོས་ཀྱི་ཕྱེ་བྲག་གོ།

ཎོ རའི་བད་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ་རྒྱུང་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། བད་བད་ལྷག་པའི་ཤིང་བར་གྱི།
 ལྷུང་རྩ་ཤིང་ཟན་ལྷུང་བྱུར་སྤྲ། ། ལེས་ལྷན་གས་བབས་ལྷུང་བྱུས་བཅིངས། ཤིང་བྱུ་ཤིང་བདག་ཤིང་མས་སྐྱེས།
 བད་སྐྱངས་ཆོག་བད་མོར་བྱ་སེལ། དོ་གཡ་ཤོག་བྱ་སྐྱ་ཡི་བདས། ཆ་གས་ལྷགས་དྲག་དྲག་ལྷུང་ཆེ།
 ལྷི་ལྷུང་ཉིང་གསས་གབ་ཤོབ་རྒྱན། གག་པོ་བད་བད་ལྷགས་སྐྱུ་ཤོད། གན་ལྷགས་གན་འབྱེད་མི་འགྱུར་ཤིགས།

* རོ་ཁྲལ་དང་དམ་བཅའ། † ལར་ལ། ‡ འདོད་ཆོག། ༄ ལྷུང་མེད་གཡོར་མོ། །། གཡོར་མོ་ཡང་ཟེར། ༅ ལྷིམས་པལས་རྒྱར་པོ།
 ། དཔེ་ནང་། ། བ་རྫོབས། ། ལ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱེ་བྲག་གཉིག་གི་མིང་།

འཇམ་ཕྱེད་སྐྱོད་དང་སྐྱོད་དུ་སྦྱིངས། ཉ་ཡི་སྐྱེའ་དང་སྐྱོད་མ་སྦྱེས།

མོད་དུས་ས་མོ་ས་ལུགས་མོ་ལ་མོ་ངམ།	གཞེན་གྱི་སྦྱིང་མོ་སྦྱིང་མོ་དང་།	འདོད་སྦྱིང་སྦྱིང་གྱི་སྦྱིང་འུ་འུ་མྱི། *
སྦྱོབ་དཔོན་སྦྱོབ་གཞེར་སྦྱོབ་པ་སྦྱ།	སྦྱོབ་པ་སྦྱོབ་མ་སྦྱོབ་མོ་སྦྱོབ། †	ཀྱུན་སྦྱོང་གྱི་ཉ་དུ་སྦྱོང་དང་སྦྱོག།
སྦྱུ་སྦྱོག་པ་ཕྱི་ནང་སྦྱོག།	‡ མ་འདྲི་སྦྱང་རོལ་ཕྱོགས་སྦྱོན། §	སྦྱང་མར་སྦྱང་ནས་དུག་རོ་སྦྱང།
གནས་སྦྱ་བསྦྱིས་དང་ངན་པར་སྦྱོད།	སྦྱར་ཡང་སྦྱ་གཞི་ཚུ་སྦྱ་མོ།	སྦྱ་མེད་སྦྱི་འདམ་ཅན་ལ་སོགས། ::
ས་ཡིག་ཀྱང་པ་འཇམ་མེད་ཡིན།	གཞེས་པ་འཇམ་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ།	གསར་བུ་འོད་གསལ་གསང་ལགས་པ།

འཇམ་གསལ་གསར་ནས་སྦྱོན་གསར་འབྲེལ། ཁ་གསལ་གསོག་འཇོག་གསང་བུ་གསོད།

རྩ་གསལ་གསུམ་དང་སྦྱོག་ཚགས་གསལ། གསང་གཏམ་གསོང་དང་གསོང་པོར་སྦྱ། †

བསོན་དང་གསོལ་འདེབས་གསུང་རབ་གསུངས།	གསོན་པོ་སྦྱོན་གསང་སྦྱང་ཀྱང་གསང།	གསང་གི་གསུར་བཏང་ཕྱིམ་བུ་གསེལ།
འཇིགས་ཕྱེད་གསོར་གྱིས་གྱིང་གསོམ་གསེལ།	གསུམ་པ་གསོ་ཕྱིར་ཚུད་མ་གསོན།	གསེག་མ་གསལ་གསེང་གསོ་གཞི་དུས།
ནང་གསེས་མེད་གསེང་རིན་ཚེན་གསེར།	གསོ་རས་གསེང་གསེང་གསོ་མ་གསོད།	གསོ་སྦྱོང་གསལ་གྱིང་གསེགས་ཀ་ཅན།
གསོག་གསོབ་སྦྱས་གསེག་ཚུ་གསེལ་ནད།	ག་ཡིས་འཇམ་བའི་ས་ཡིག་ཡིན།	ཁ་རྒྱ་རྩོ་བསངས་འབགས་པ་བསངས།

བགོགས་བསངས་བསོད་ནམས་བསག་དང་བསགས། དམིགས་བསལ་སྦྱོན་བསལ་བཀག་པ་བསལ།

ནར་བསྦྱི་ཚེ་བསྦྱིངས་ཀྱང་རིང་བསྦྱིངས། བསྦྱར་བའི་བསྦྱིངས་དང་འཚང་བའི་བསྦྱེལ།

རིང་བསྦྱེལ་བསོད་བའི་ཟས་བསྦྱི་བསྦྱེལ། †	ངམ་བསོ་བསོ་ཁང་མེ་ལ་བསོ།	ཕྱི་བསྦྱང་གིས་བསྦྱས་བསེ་དུ་བསམད།
ཀོ་བའི་བསེ་དང་བསོད་སྦྱོམས་བསོགས།	རྩིན་ལན་བསམས་དང་བསམ་བུ་བསམས།	བསྦྱང་བུ་བསྦྱངས་དང་འཇིག་རྗེས་བསྦྱེགས།
ཞོ་བསྦྱབས་འཇོག་བསེལ་བསོད་བསྦྱོན་ཚེ།	སྦྱོ་བསལ་ཚེ་དང་གང་བའི་བསེལ།	བསེར་བུ་ཁ་བསྦྱབ་ཞབས་བསེལ་སོགས། ‡
བ་ཡིས་འཇམ་བའི་ས་ཡིག་ཡིན།	ཟས་སོགས་བསྦྱངས་དང་གྱིན་དུ་བསྦྱངས།	བསྦྱབ་བུ་ཀྱུན་ནས་བསྦྱངས་ནས་བསྦྱབས།
རྗེས་སྦྱ་བསྦྱབས་དང་སྦྱ་བ་མེད།	སྦྱ་ལ་བསྦྱོན་དང་ངན་པར་བསྦྱོད།	བས་འཇམ་ས་ལ་ལ་བཏགས་ཡིན། §

ས་ཡི་བར་ནམས་མཛོར་བསྦྱས་རྒྱགས། ཉུལ་པོ་ཉེང་ཉེང་ཉུམ་ཉུལ་ཉུལ། ཉུག་ཉུག་བཞུ་དང་ཉུམ་ཉུམ་གཏུབས།

དི་ལྟར་ཀྱང་པ་འཇམ་ཅན་དང་། མགོ་ཅན་བར་ནམས་མཛོར་བསྦྱས་རྒྱགས། སམ་མཚན་ལས།

* བུ་ཚུར་ཉུའི་དུས་མྱི། † ཉན་ཐོས། ‡ ཕྱི་རོལ། § རྩོད། || = ལྱིས་ནག། † † མཚན་མ་ཅད་པ། + དང་བོར།

† བཏང་བའི་ཟས། † རྩོད།

BOOK IV.

SITUI SHAL LUNG

སི་དུའི་འཕ་ལུང་། Pages 1—35.

A LECTURE (ཞུ་ལུང་།) *i.e.* ESSAY ON SITU SUM-TAG.

In this work, Lama Dharma Bhadra, High Priest of the Monastery of Gahdan-tse, in Tsang, Ngul-Chu, has simplified Situ Panchen's elaborate commentary on Thon-mi SamBhota's *Sum-chu-pa* and *Tag-ki-jug-pa*. Readers should begin with this.

Page	ཡ	Line	།	For	ཕུན་བཅོས	Read	བུན་བཅོས
”	།	”	།	”	ལུམ་བུར་གནས་པ	”	ལུམ་བུར་གནས་པས
”	།	”	།	”	དེ་ན་རྗེ་ལུ	”	དེ་ན་རྗེ་ལུ
”	།	”	།	”	དང་དུ་འཇུག	”	གང་དུ་འཇུག
”	།	”	།	”	རྣམས་དེ	”	རྣམ་དེ
”	།	”	།	”	གང་མིན་མཐའ	”	གང་མིང་མཐའ
”	།	”	།	”	དེ་ལ	”	དེ་ལ
”	།	”	།	”	གསུམ་པ་ད	”	གསུམ་པ་ད
”	།	”	།	”	བུ་པ	”	བུ་པ
”	།	”	།	”	དེ་ལྟ	”	དེ་ལྟ
”	།	”	།	”	དངོས་ལུམ	”	དངོས་ལུ་མ
”	།	”	།	”	ཤེས་པར	”	ཤེས་པར
”	།	”	།	”	ལ་དོན་ལུ་ལི	”	ལ་དོན་ལུ་ལ
”	།	”	།	”	ལྷག་མ་དང	”	ལྷག་དང
”	།	”	།	”	མཐོང་ལས	”	མཐོང་བ་ལས
”	།	”	།	”	འཇུག་པའི	”	འཇུག་པའི
”	།	”	།	”	ལུང་པའམ	”	ལུང་པའང
”	།	”	།	”	ལའམ	”	ལའང
”	།	”	།	”	མཐུན་པ་ལ་གནས	”	མཐུན་པ་ལ་ནས
”	།	”	།	”	དེ་ལས	”	དེ་ལས
”	།	”	།	”	ཏྲུ་བུར་ན་ནི	”	ཏྲུ་བུར་བ་ནི
”	།	”	།	”	ར་ལི	”	ར་ལི
”	།	”	།	”	བདག་བཤད་པ	”	བདག་ལྷ་བཤད་པ
”	།	”	།	”	འདྲི་གཞི	”	འདྲི་གཞི
”	།	”	།	”	བདག་གི་བ་ལས	”	བདག་གི་བ་ལས

Page	Line	For	Read
Page 92	Line 92	For བདག་པོའི་གསར་	Read བདག་པོའི་སར་
" 92	" 92	" རྩི་རིམ་	" སར་རིམ་
" 92	" 92	" དེ་ལ་སྩི་	" དེ་ལ་སྩི
" 92	" 92	" མང་སྩི	" མང་སྩི
" 92	" 90	" བཅད་སའི་མཚམས་རྒྱར་	" བཅད་པའི་མཚམས་རྒྱར་
" 93	" 94	" འབྲེལ་བར་སྩེ་བ	" འབྲེལ་བར་སྩེ་བ
" 94	" 5, 2	" རྩིས་སྤྱད་པའི་སྩི	" རྩིས་སྤྱད་པའི་སྩི
" 94	" 92	" མཐུན་མོན་མེན་པ	" མཐུན་མོན་མེན་པ
" 94	" 4, 2	" གནས་པ་ལས་	" གནས་པ་ལ
" 90	" 2	" མོ་ཞེ་ན་པའི	" མོ་ཞེ་ན་པའི
" 22	" 92	" གསུམ་རྩིས་འཇུག་	" གསུམ་པ་རྩིས་འཇུག་
" 22	" 2	" བརྒྱད་དུ	" བརྒྱད་དུ
" 22	" 2	" ག་མཐའ་སའི	" ག་མཐའ་སའི
" 22	" 4	" བ་མཐའ་སའི	" བ་མཐའ་སའི
" 22	" 3	" ད་མ་པའི་ཡང་འཇུག་	" ད་མ་པའི་ཡང་འཇུག་
" 22	" 5, 2	" ད་མ་པའི་མཐའ་ཅན་	" ད་མ་པའི་མཐའ་ཅན་
" 22	From line 3	" མ་ཞིང་གསུམ་ཞི	Up to line 5 རྩི་བར་འདྲེད་རྩི་ཞེས་སོ

According to the Situ Sumtag run as follows:—

ཞི་ མ་ཞིང་གི་ཡི་གེ་ན་ར་ལ་གསུམ་ཞི་མིང་གཞིའི་ཚོ་ཡིག་གི་མཐའ་ཡང་འཇུག་ཡོད་མེད་གང་ཅུང་དང་། མོ་ཡིག་གི་རྩིས་སྤྱད་པའི་འཇུག་མེད་པར་བྱགས་པའི་ཚོ་ཞི་རྩི་བར་མའི་དྲག་པའམ་ཞན་པར་འཇུར་བས་འཇུར་བ་མ་ཞིང་དང་། མིང་གཞིའི་ཚོ་ཡིག་གི་མཐའ་བྱགས་ཞིང་ཡང་འཇུག་དང་བཅས་པར་འཇུར་བའི་ཚོ་ཞི་རྩི་བར་མ་ལས་དྲག་ཞན་གཉེས་ཀྱི་ཚ་དང་ལྷན་པར་འཇུར་བས་མ་ཞིང་མཚན་གཉེས་པ་དང་། མིང་གཞིའི་མ་ཞིང་གི་མཐའ་བྱགས་པའི་ཚོ་ཡང་འཇུག་ཡོད་མེད་ཇི་ཇུང་ཅུང་རྩི་བར་མ་ཚམ་ལས་དྲག་ཞན་གང་དུ་འདྲེད་མེད་པའི་ལྷན་པའི་ལྷན་པའི་མཚན་མེད་མ་ཞིང་ཇོ།།

Page	Line	For	Read
Page 24	Line 24	For ལྷན་པའི་ཚོས་	Read ལྷན་པའི་ཚོས་
" 24	" 4	" ལྷོ་བག་	" ལྷོ་བས་
" 20	" 3	" རྣམ་དབྱེ་གཉེས་པ	" རྣམ་དབྱེ་གཉེས་པ
" 27	" 2	" ཞེག་སོ	" ཞེས་སོ
" 22	" 90	" དེ་བས་ན	" དེ་བས་ན
" 94	" 95	" གསུ	" གསུ

ན་མོ་གུ་རུ་མཉུ་རྩོལ་ཡ།

ཡོན་ཏན་མཚོག་མངའ་སྤྱི་མེད་རིན་ཚེན་གསུམ། ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་གཙུག་ན་ལྷ་བ་དང་།
རྩ་དབྱངས་བཙུན་པ་ལྷ་བ་སམ་རྩོལ། ལ་སོགས་འཕགས་བོད་མཁས་པའི་ཚོགས་སྤྱི་དང་།
ཁྱད་པར་དམ་ཚོས་འོ་མའི་རྒྱན་བཟང་གིས། མང་ཐོས་ལུང་གི་ལུས་རྫོགས་ཚེར་བསྐྱེད་ནས།
རྩོགས་པའི་བསམ་འཕེལ་ལག་རྩེར་སྤྱིན་མཛེད་པའི། དེ་ན་ཅན་ལྷ་མའི་ཚོགས་ལ་གུས་བཏུང་ནས།
མིང་ཚོག་རིན་ཚེན་འབྱུང་གནས་སིན་རྒྱའི་བདག། རིག་བྱེད་རྣམ་བཞི་སྣ་བའི་གཉེར་ལེན་རྒྱ།
བསྐྱབ་གསུམ་ལྷ་གུ་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱ་མཚོའི་གོས། གང་དེ་མདོར་བསྐྱས་ཚོག་གིས་བཤད་བར་བྱ།

དེ་ལ་འདྲིར་ཡུལ་གངས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཀྱིས་བད་སྐྱོད་པའི་བཟུན་བཅོས་ཀུན་གྱི་མ་ཕྱིར་གྱུར་པ། ལུམ་རྩགས་
གཉིས་གྱི་ཚོག་དོན་རྩེད་ཅུང་ཚམ་བཤད་པ་གཉིས། ལུམ་རྩ་བ་བཤད་པ་དང་། རྩགས་གྱི་འཇུག་པ་བཤད་པ་འོ། དང་
བོ་ལ་གཉིས། བཟུན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དང་། བཟུན་བཅོས་དངོས་སོ།

དང་བོ་ལ་གཉིས། མཚན་དོན་དང་། འགྱུར་ཕྱག་གོ། དང་བོ་ནི། རྒྱ་གར་རྣང་དུ། ལྷ་ཀར་ཏ་ལྷ་ལ་
རྩིམ་གཏ་ལྷ་མ། བོད་རྣང་དུ། ལུང་རྩོན་པ་རྩ་བ་སྤུམ་རྩ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་པ་ལྟེ། ལྷ་ཀར་ཏ་ལུང་རྩོན་པ། ལྷ་
ལ་རྩ་བ། རྩིམ་གཏ་སྤུམ་རྩ་བ། ལྷ་མ་ཞེས་བྱ་བའོ། དེ་ཡང་སྤྱི་མཚན་ཉིད་ལུང་དུ་རྩོན་ཅིང་ལེུ་ཕྱི་མ་རྣམས་
གྱི་རྩོན་གཞིར་གྱུར་པ་གང་ཞེས་གཞུང་ཚད་ཤོ་ལ་ཀ་སྤུམ་བཅུར་གནས་པ་དེ་རྣམ་ཅེས་བྱའོ། འདྲིར་རྒྱ་རྣང་སྤོས་པ་ནི་
རྒྱ་གར་མཁས་པའི་བཟུན་བཅོས་ལ་དཔེར་མཛེད་བགོ་བའི་ཚེད་དང་། གཞུང་ཚད་ཤོ་ལ་ཀ་སྤུམ་རྩ་སོ་གསུམ་ཡོད་པ་
ལ་སྤུམ་རྩ་བ་ཞེས་བཏགས་པ་ནི། མཚོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་སྐབས་གཞན་དང་མཐུན་མོང་པ་ཡིན་པ་ལ་
དགོངས་སོ།

གཉིས་པ་འགྱུར་ཕྱག་ནི། ངག་གི་དབང་ཕྱག་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་སོ། ཞེས་པ་ལྟེ། བཟུན་
བཅོས་འདི་འཕགས་ཡུལ་ནས་བརྒྱར་བའི་བཟུན་བཅོས་ཁྱད་ས་མ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་འདོམས་པའི་དོན་དུ་ཐོན་མི་
ཉིད་གྱིས་བརྒྱར་བའི་མདོ་རྒྱུད་རྣམས་དང་མཐུན་པར་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་འགྱུར་ཕྱག་མཛེད་པ་འོ།

གཤིས་པ་བརྟན་བཅོས་དངོས་ལ། གཞུང་སྤྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མཚོང་པར་བཟོ་དེ་ཅིང་། བཤད་པར་དམ་བཅའ་
བ་དང་། རྒྱལ་སྤོང་སྤྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མཚོང་པར་བཟོ་དེ་ཅིང་། བཤད་པར་དམ་བཅའ་བཟོ་
དང་པོ་ལ་གཤིས། མཚོང་པར་བཟོ་དེ་ཅིང་། བཤད་
པར་དམ་བཅའ་བཟོ།། དང་པོ་ལ་བཞི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྤྱིར་ཕྱག་འཚུབ་བ། བྱེ་བྲག་ཏུ་འཇམ་པའི་དབྱངས་
ལ་ཕྱག་འཚུབ་བ། དགོས་པའི་དབང་གིས་རྟག་ཞི་བ་ལ་ཕྱག་འཚུབ་བ། དྲིན་བཟོ་བའི་ཕྱིར་མཁས་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
ལ་ཕྱག་འཚུབ་བཟོ།

དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཡོན་ཏན་མཆོག་མངའ་བའི། དཀོན་མཆོག་དེ་ལ་ཕྱག་འཚུབ་ལོ། ཞེས་པ་ཉི། གང་
ཞིག་གང་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དོན་གཤིས་མཐར་ཕྱེན་པ་དང་། འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་གཤིས་དང་། རིག་གྲོ་གྱི་ཡོན་ཏན་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་དང་། ཚོས་དང་། དག་འདུན་ཏེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ལ་སློ་
གསུམ་གསུམ་པས་ཕྱག་འཚུབ་ལོ། ཞེས་པ་འཇམ། ཡང་ན། ཕྱག་འཚུབ་ལོ། གང་ལ་ན་ཡོན་ཏན་མཆོག་མངའ་བའི་
དཀོན་མཆོག་དེ་འོ། ཞེས་པ་འགྲུང་རུང་ངོ། གཤིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚུབ་བ་ནི། གང་
གིས་སྤྱོད་དབྱངས་ཀྱན་གསུངས་པའི། འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚུབ་ལོ། ཞེས་པ་ཉི། གང་གིས་སྤྱོད་དབྱངས་བཟོ་དེ་
པ་ཐམས་ཅད་གསུངས་པས་གསུང་གི་དབང་ཕྱག་ཏུ་གྱུར་པ། དག་གི་ཉེས་པའི་རྒྱུ་བའི་གང་གྲུ་བའི་འཇམ་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྡན་པའི་གསུང་དབྱངས་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་ལ་ཕྱག་འཚུབ་ལོ། ཞེས་པ་འོ། དེ་ཡང་ཇི་བཅུན་ཉིད་རྒྱུ་བ་པ་ཐམས་
ཅད་གྱི་མཁུན་རབ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། མཁུན་རབ་དེ་གསུང་དབྱངས་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། གསུང་ནི་སྤྱོད་དབྱངས་
བཟོ་དེ་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་འགྲུང་ཁྱུངས་ཡིན་པས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཉིད་སྤྱོད་དབྱངས་གསུང་བ་པོར་བརྟན་རྟོ། །གསུམ་པ་
དགོས་པའི་དབང་གིས་རྟག་ཞི་བ་ལ་ཕྱག་འཚུབ་བ་ནི། གང་གིས་མིང་གཞི་སྤོན་གསུངས་པའི། །རྟག་ཞི་བ་ལ་ཕྱག་
འཚུབ་ལོ། ཞེས་པ་ཉི། གང་གིས་མིང་ཚོག་བཟོ་དེ་པ་གྱུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་དབྱངས་གསུང་གྱི་ཡི་གེ་སྤོན་དུ་གསུང་
བ་པོར་འཇམ་ཏེ་རྟོན་གསུངས་པ་ལྟའི་དབང་པོ་རྟག་ཏུ་ཞི་བ་སྤྱོད་དབང་ཕྱག་ཚེན་པོ་ལ་ཕྱག་འཚུབ་ལོ། ཞེས་པ་འོ། དེ་
ཡང་བྲམ་ཟེ་རྣམས་གྱི་གཞུང་དུ་བྱེད་པོ་ཉི་ལུ་རྩ་བཞི་བཤད་པ་ལས་ཡི་གའི་བྱེད་པ་པོ་དབང་ཕྱག་ཚེན་པོར་གསུངས་པ་
དང་སློ་བརྟན་ནས་བྱེ་བོ་ལ་རྣམས་ཇི་སྲིད་གསུང་བའི་སྤྱོད་དུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །བཞི་བ་དྲིན་བཟོ་བའི་ཕྱིར་མཁས་
པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་ཕྱག་འཚུབ་བ་ནི།

ཐེབ་སྐྱོར་ལེགས་མཛད་མཁས་ཀླུ་མ་དང་། ལྷ་མ་ལ་ཡང་ཕྱག་འཚུལ་ནས།

ཞེས་པ་ལྟ། ལྷ་སྐད་ཀྱི་བརྗོད་པ་དང་དོན་ཐེབ་ལེགས་པར་སྐྱོར་བའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་སློབ་མཚན་ཚོགས་ཅོག་དོན་གཉིས་ལ་མི་མོངས་
པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྩོམ་ཞིང་འདོམས་པར་མཛད་པའི་མཁས་པ་སྤྱི་དང་། འུ་བྲག་ཏུ་མཁན་པོ་ཉིད་
ལ་དེ་ལྟའི་བྱ་བ་མཛད་པའི་བུ་མ་ཟེ་ལེ་བེ་ཀ་ར་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མ་ཀླུ་མ་ལ་འང་ཕྱག་མཛད་པ་ལྟ། ལས་ཞི་ལྷག་པཅས་
ཀྱི་སྐོར། གཉིས་པ་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་ནི།

བསྐབ་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་འཛིན་ཅིང་། རིག་བྱེད་སྣ་བ་ཀླུ་མ་གྱི་རྒྱ།

མིང་ཚོགས་བརྗོད་པ་ཀུན་གྱི་གཞི། ཡི་གའི་སྐྱོར་བ་བཤད་པར་བྱ།

ཞེས་པ་ལྟ། སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བྱིན་པ་དང་། ཉིང་ཇ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ལྟོས་པའི་
སློབ་མཚན་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང་། འུ་རོལ་པའི་ངེས་བརྗོད་དང་། མཚོད་སྟོན་དང་། ལྷན་ཚོགས་དང་། སྤྱིད་སྤྱང་ལྟ་རིག་བྱེད་པའི་
ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་སྣ་བ་ཀླུ་མ་གྱི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། སྐྱོར་ཡི་གེ་ལས་མིང་དང་། མིང་ལས་
ཚོགས་དང་ཚོགས་ལས་བརྗོད་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མིང་ཚོགས་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་
ནི་ཡི་གེ་འི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པས་དེ་བཤད་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཡི་གའི་སྐྱོར་བ་ནི་བརྗོད་པ་བྱེད་པ་
གཙུག་ལག་གཉིས་ཀྱི་སྐད་དོར་ལ་མ་མོངས་པ་ནི་དགོས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་ནི་ཉིང་དགོས་དང་།
ལྷ་ལྟེ་འབྲེལ་ཆགས་པ་འབྲེལ་བའོ།

གཉིས་པ་སྐབས་དོན་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཡི་གའི་སྐྱོར་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།

གདམས་ངག་བརྗོད་པས་མཇུག་བསྟོན་པའོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷུར་བྱ་ཡི་གའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དང་། སྐྱོར་ཚུལ་
ཚོགས་སྤྱོད་ཀྱི་འཇུག་པ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། བོད་ཡིག་གི་དབྱེད་སྐྱེད་གསལ་ལ་ངོས་གཞུང་བ་དང་། བྱེད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་བརྟན་པའོ། དང་

པོ་ནི། ཡི་གེ་ལྷུ་ལེ་ལྷུ་ལེ་གཉིས། ལྷུ་ལེ་གསལ་བྱེད་ཨོལ་སོགས་པའི། ལྷུ་ལེ་སྤྱོད་ཚུལ་ཐམས་པའོ། ཞེས་པ་ལྟ།

སྐྱོར་ཡི་གེ་ལ་ལྷུ་ལེ་རྣམས་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་དབྱེད་སྐྱེད་ཡིག་དང་། ལྷུ་ལེ་རྣམས་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་གསལ་བྱེད་

एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।
एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।
एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।

एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।
एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।
एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।

एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।
एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।
एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।

एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।
एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।
एतन्मन्त्रं पठन्तः सर्वपापानि त्यजन्ति ।

འདྲུག་པར་མ་བཟང་ཕྱོད་དུ་འདྲུག་པའང་ཡོད་པས་ཕྱོད་འདྲུག་ཅེས་ཀྱང་བྱ་ལྟོ། ། ཡི་གེའི་གྲངས་ལྟ་ཤིང་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །
 གསུམ་པ་མི་འདྲུག་པ་བཤད་པ་ནི་མིང་གཞི་གཞིས་སམ་གསུམ་སྟེལ་ལམ། དེ་ལ་དབྱངས་ཀྱི་བཞི་ལྟ་ཡང་།
 བའ་དུ་འདྲུག་མིན་སྐྱར་བའང་མིན། ཞེས་པ་ཞྩ། ཕྱོད་འདྲུག་དང་ཇིས་འདྲུག་གསལ་བའི་ལྷག་མ་མིང་གཞི་ཁོ་ན་ཡིན་པ།
 ཀུམ་ཀུམ། ཅ་ཅ་ཇ་ཉ། ཏ་ཐ། པ་ཡ། ཅ་ཅ་ཇ་ཉ། ཉ་ཐ། ཡ་ལ། ཅ་ཅ་ཇ་ཉ། ཉ་ཐ། ཡ་ལ། ཅ་ཅ་ཇ་ཉ། ཉ་ཐ། ཡ་ལ། ཅ་ཅ་ཇ་ཉ། ཉ་ཐ། ཡ་ལ།
 ཏུ་གཞིས་སམ་གསུམ་སྟེལ་བའང་། དེ་ལ་དབྱངས་ཨི་ལོགས་གང་རུང་རེ་སྐྱར་བའི་བཞི་ལྟ་དུ་བྱས་པ། ཅཀ། ཅལ།
 ལཱཱཱ། ལྷ་བུ་གངས་ལྗོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཐ་སྐད་གང་ལའང་འདྲུག་པ་མིན་པས་འདི་བཞིན་སྐྱར་བར་རིགས་པའང་མ་
 ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་མིང་གཞི་ནི་ཕྱོད་ཇིས་གཞིས་ཀྱི་འདྲུག་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡིན་ལ།
 དེས་ན་ཕྱོད་ཇིས་མིང་གསུམ་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་བ་ཕྱོད་འདྲུག་ལ། ཇིས་མིང་གཞིས་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་པ་ཇིས་འདྲུག་
 ལྷག་མ་ལ། མིང་གཞི་ཁོ་ན་ཡིན་པ་མི་འདྲུག་པ་ཉི་ལུ་ཐམ་པ་ལྟ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་འཆད་པའི་
 སྐབས་སོ། །

གཞིས་པ་སྐྱོར་ཚུལ་ཚོགས་སྤང་གི་འདྲུག་པ་བཤད་པ་ལ་གཞིས། ཇིས་འདྲུག་ལ་ལྗོངས་པའི་སྤང་རྣམས་དབྱེ་དང་
 བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། ཇིས་འདྲུག་ལ་མ་ལྗོངས་པའི་སྤང་རང་དབང་ཅན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་བརྟུན། ལྷ་པ་བཟུ
 བཤད་པ། ལ་དོན་བཤད་པ། ཨི་ལྟ་གི་རྣམ་དབྱེ་བཤད་པ། རྟུན་སྐྱེད་བཤད་པ། ལྷག་བཅས་བཤད་པ། འབྱེད་སྐྱེད་
 བཤད་པ། འབྱུང་བྱངས་བཤད་པ། བོད་པའི་སྐྱ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཇིས་འདྲུག་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་ནི། མིང་གང་གི་ནི་མཐར་སྐྱར་པ།
 དེ་ལ་ལྷ་ལི་བཞི་པ་སྐྱར། ལྷ་པ་བཟུ་བར་ནི་གསལ་བར་བྱ།

ཞེས་པ་ཞྩ། ལྷ་པ་བཤད་པའི་ཇིས་འདྲུག་གི་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་དེ་རྣམས་ཤིང་མིང་ཚོགས་གང་གི་མཐར་སྐྱར་པ་ཡོད་
 ཀྱང་རུང་། དེ་དག་ལ་ལྷ་ལི་བཞི་པ་ཚོས་ཡིག་ལྟ་སྐྱར་དུ་སྐྱར་བ་ནི། སྐབས་བབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་ཤིང་དེ་ཅུ་གིས་
 བཟུ་བར་སོང་བས་སྐྱར་བཟུའི་སྐྱ་ཞེས་སམ། ཇོགས་ཚོགས་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། དེ་ཡང་གཞུང་གི་དོན་བཟུན་ཉལ་གོ།
 བཟང་ངོ། ཡོད་ངོ། ཡིན་ནོ། ལྷ་པ་པོ། བསམ་མོ། བྱའོ། འགྱུར་རོ། ཐེལ་ལོ། བྱས་སོ། ཞེས་
 པ་ལྷ་བུ་བཅུ་དང་། ད་དུག་གིས་ཐོབ་པའི་ལུགས་བཟུན། ལྷ་པ་དེ་ཉོ། ལྷ་བུ་གཞིས་ལྟ་བུ་གཞིས་ཡོད་ངོ།

གཤིས་པ་ལ་དོན་བཤད་པ་ནི།

རྗེས་འཇུག་ཡི་གེ་བཅུ་ཙམ་ལས། བཤང་མིང་མཐའ་ན་བཅུ་པ་གནས།

དེ་ལ་ཞུ་ཡི་གཤིས་པ་སྐྱར། བཤང་མིང་མཐའ་ན་བཅུ་པ་གནས།

དེ་ལ་གཤིས་པ་ལྷུ་ཡང་སྐྱར། བཤང་མིང་མཐའ་ན་གསུམ་པ་གནས།

དེ་ལ་ཞུ་ཡི་གཤིས་པ་སྐྱར། བཞི་པ་དགུ་པ་དངོས་ཀྱང་ཞྭ།

ལས་དང་ཆེད་དང་རྟེན་གནས་དང་། དེ་ཉིད་ཚེ་སྐབས་ལ་སྐྱ་ཡིན།

ཞེས་པ་ཞྭ། རྗེས་འཇུག་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་དེ་ཙམ་ཉིད་ལས། བཤང་ཡང་རུང་བའི་མིང་གི་མཐའ་ན་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་
དབྱེ་སྐྱར་བའི་ཆེད་དུ་བཅུ་པ་ས་ཡིག་གནས་པ་དེ་ལ་ཞུ་ཡི་གཤིས་པ་ལྷུ་ཡིག་སྐྱར་བས། ལྷ། ཞེས་གྲུབ་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ཚོག་པར་གཅིག་ཉིད་དུ་མིང་མཐའ་བཅུ་པ་ར་ཡིག་སྐྱར་ཏེ་གནས་པ་ལྷག་པར་ལྷ་བྱ་དང་། ཡང་ར་ཡིག་
དེ་ཉིད་ཚོག་པར་བྱེས་པ་ལ་ལྷུ་ཡིག་ཀྱང་སྐྱར་བའི་རུ་ཞེས་པ་དང་། རྗེས་འཇུག་གསུམ་པ་ད་ཡིག་གནས་པར་ལྷུ་ཡིག་
སྐྱར་བའི་དུ་དང་། རྗེས་འཇུག་བཞི་པ་ན་དང་། དགུ་པ་ལ་གཤིས་དབྱངས་ཀྱིས་མ་བརྒྱན་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་གནས་
པའང་ཞྭ་དངོས་བརྒྱན་དུག་དང་། འུགས་བརྒྱན་ཏེ་ཡིག་ལྷུ་ལུགས་ཀྱི་དུ་བཅས་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་ནི། ཤར་ལྷོགས་
སྐྱ་འགོ་ལྷ་བྱ་བྱེད་པ་པོས་བྱ་བ་བཤང་ལ་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་དུ་སྐྱར་ན་རྣམ་དབྱེ་གཤིས་པ་ལས་སྐྱ་བྱ་བའི་སྐྱ་དང་། རྟ་
རྟ་བྱིན་ལྷ་བྱ་བྱ་བ་བཤང་ཞིག་གིས། བྱ་བའི་ལྷུ་ལ་དེའམ། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་ལ་མན་འདོགས་པར་འགྱུར་བའི་
དོན་ཅན་དུ་སྐྱར་ན་རྣམ་དབྱེ་བཞི་པ་དགོས་ཆེད་ཀྱི་སྐྱ་དང་། དགྲལ་པ་རུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ལྷ་བྱ་བཤང་ཞིག་བཤང་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་
ཅན་དུ་སྐྱར་ན་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པ་རྟེན་གནས་ཀྱི་སྐྱ་དང་། རོད་དུ་འཚོར་ལྷ་བྱ་ལྷུ་ལ་བཤང་ཞིག་ལ་བྱ་བཤང་ཞིག་བྱེད་པའི་
ཚེ་ལས་དང་བྱ་བ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་དོན་ཅན་དུ་སྐྱར་ན་རྣམ་དབྱེ་གཤིས་པའི་བྱ་བཤང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་། ཉི་མ་ཤར་བ་ན་
ཚོས་རྟེན་ལྷ་བྱ་དུས་བརྗོད་པའི་དོན་ཅན་དུ་སྐྱར་ན་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པའི་བྱ་བཤང་ཚེ་སྐབས་ཀྱི་སྐྱར་ཤེས་དགོས་ལེད་། དེ་
དག་ཐམས་ཅད་རྣམ་དབྱེར་སྒྲོར་བ་ན་ལ་སྐྱའི་འཇུག་པ་དང་ཐལ་ཆེར་མཐུན་པ་དང་མཐའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པས་ལ་སྐྱ་ཞེས་
ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་ཞྭ། དོན་ཀྱང་ན་ལ་གཤིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་ལ་ནི་འཇུག་པར་མི་རྒྱུར་ཏེ། སྐྱ་སྐྱ་ལས་ནའི་འཇུག་
པ་བཅུ་བཞི་ཅམ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་མི་འབྱུང་བ་དང་། དུ་ལ་སོགས་པ་ལ་དང་མཐུན། དེ་ཉིད་
དག་ནི་ལྷག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

བ་བྱེད་པ་པོ་དེ་ས་རུ་གེས་པར་བྱ་ཞྏ། དཔེར་ན་བདག་གིས་བཞུན། རྩོད་ཀྱིས་ཉན། དེའི་སྤྱི་ན། འདི་ཡིས་སྦྲུང་ས།
 གསེར་གྱིས་ཉོས་ལྟ་བུ་ལོ། བཞི་བ་རྒྱན་སྤྱད་བཤད་པ་ནི། ལྷ་ལི་ཕྱིས་ནས་གཉིས་པ་སྤྱར། ། ཚོག་རྒྱན་གཉིས་དང་སྤྱད་
 པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ཞྏ། ལོང་དུ་བཤད་པའི་འབྲེལ་སྦྱ་དེ་དག་ལས། ཀྱི། དེ། ཡི། གསུམ་གྱི་ལྷ་ལི་ལྷ་གི་གྲུ་ཕྱིས་
 བས་སོ་སོར་རྗེས་འབྲུག་གཉིས་པ་དང་ཡིག་སྤྱར་བས། ཀྱང། འང། ཡང། ཞེས་གྲུབ་པ་དེ་རྣམས་ནི། གསལ་ཡང་གསལ།
 མཛོས་ཀྱང་མཛོས། ལྷ་བུ་ཚོག་རྗེ་ཕྱི་མཐུན་པར་སྦྱོན་པའི་རྒྱན་དང་། བཏུད་ཀྱང་ཁྲོ། མཛོང་ལྷ་བུ་ཚོག་རྗེ་ཕྱི་མི་
 མཐུན་པར་སྦྱོན་པའི་རྒྱན་གཉིས་དང་། མིར་མ་ཟད་ལྷས་ཀྱང་བཏུད་དོ།* ལྷ་བུ་གཞི་འམ་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་སྤྱད་ཅིང་།
 རྩོད་པའི་སྤྱར་འགྱུར་དོ། ཞེས་སོ།

ལྷ་བུ་ལྷག་བཅས་བཤད་པ་ནི།

ལ་དོན་སྤྱི་ཡི་ལྷ་ཕྱིས་ནས། དེ་ལ་གསུམ་པའི་དང་པོ་སྤྱར།
 དེ་ལ་ལྷ་ལི་གསུམ་པ་སྤྱར། དེ་ནི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའོ།

ཞེས་པ་ཞྏ། སྤར་བཤད་པའི་ལ་དོན་གྱི་ནང་ཚན་སྤྱི་ཞེས་པ་དེའི་ལྷ་ཡིག་རྩ་ཞབས་ཀྱི་ཕྱི་ནས་ས་ཀྱང་གནས་
 པ་དེ་ལ་སྤྱི་ཡི་ལྷ་ལི་ལྷ་ལི་གསུམ་པའི་དང་པོ་ཉ་ཡིག་སྤྱར་ཞིང་། དེ་ལ་སྤྱར་ཡང་རྩེད་དུ་ལྷ་ལི་གསུམ་པ་ལྷ་འབྲེལ་བུ་
 སྤྱར་བས། ལྷ་ཞེས་གྲུབ་པ་དང་འོག་ནས་འབྲུང་བའི་དེ་དང་། ལྷགས་བཞུན་གྱི་ཉ་རྒྱང་བཅས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ནི།
 མིང་ཚོག་གང་གི་མཐར་སྤྱར་ཡང་བཞུན་བུའི་ལྷག་མ་འདྲེན་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་སྤྱི་ཞེས་བུ་
 ཞྏ། དེ་ཡང་། མདའ་འཕངས་ཉེ་ལོག། ལྷག་འཚལ་ཉེ་བཤད། འཕར་ཉེ་འགྲོ་ལྷ་བུ་ནས་དང་ཅིང་སོགས་ཀྱི་ཕྱད་
 དང་འབྲུག་པ་མཐུན་པ་ནི་མཚམས་སྦྱོར་དང་། དངོས་པོ་ནི་གསུམ་ལྷ། ལམ་པོ་དང་། གསལ་པ་དང་། ལྷན་མིན་འདུ་
 རྒྱུད་དོ་ལྷ་བུ་ཚོག་རྗེ་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་ཕྱི་མ་འདྲེན་པ་ནི་དམ་བཅའ་དང་། རྩོད་ནི་དཔལ་ཉེ་རྩོད་ནི་མགོན། ལྷ་བུ་
 ལ་དང་འབྲུག་པ་མཐུན་ཅིང་ལྷག་མ་ཡོད་པ་ཅམ་སྦྱོན་པ་ནི་གཞན་འདྲེན་ཉེ་རགས་པ་ཅམ་དབྱེ་ན་གསུམ་དུ་འགྱུར་དོ།།

རྒྱག་པ་འབྱེད་སྤྱད་བཤད་པ་ནི། རྗེས་འབྲུག་ཡི་གེ་བརྒྱ་པོ་ལ། རྒྱག་པ་སྤྱར་ན་འབྱེད་སྤྱད་ཡིན། ཞེས་པ་ཞྏ།
 རྗེས་འབྲུག་གི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པོ་དེ་རྣམས་ལ་དེ་རྗེད་ཀྱི་རྒྱག་པ་མ་ཡིག་སྤྱར་བ། གམ། ངམ། དམ། བམ། བམ།

*འདི་འདྲའི་བཏུད་དོ། འདས་དང་མ་པོངས་ད་ལྷ་གསུམ་གང་ལ་ཡང་མི་འབྲུག་པའི་ཕྱིད་མ་དག་པ་ཡིན་ནས།
 འདས་པ་ལ་བཏུད་ཉོ། ད་ལྷ་མ་པོངས་གཉིས་ལ་འདྲེད་དོ། ཞེས་དགོས་པས་དེ་གཉིས་པོ་གང་ཅུང་དོ།།

མཉམས་ལུགས་ལྟར་དུ་བཞུགས་པ་དེ་དག་དང་། རྒྱལ་སྤྱོད་ལྟར་བཞུགས་པའི་གཞི་བོ་
 རྣམས་ཀྱི་ སྤང་བོ་ནི་ལྟ་སྟེ་གཟུགས་སམ། ཚོར་བའམ། འདུ་ཤེས་སམ། འདུ་བྱེད་དམ། རྣམ་པར་ཤེས་པའོ་
 ལྟ་བུ་དབྱེ་གཞི་གཅིག་ལས་བྱེད་བྱེད་སོ་སོར་འབྱེད་པ་དང་། གཟུགས་སམ། ཚོར་བའམ། འདུ་ཤེས་སམ།
 འདུ་བྱེད་དམ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྤང་བོ་ལྟ་བུ་ཚོགས་དོན་མང་བོ་ལྟོགས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཀོ།
 ཞེས་སོ། དེ་ཡང་ཡོད་དམ་མེད་ལྟ་བུ་དེ་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་ཚོགས་ཡིན་པས་
 འབྱེད་པའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་ངོས་སོ།

བདུན་པ་འབྱུང་བྱུངས་བཤད་པ་ལ་གཞིས། འབྱུང་བྱུངས་དངོས་བཤད་པ་དང་། དེ་དགར་སྤྱད་ལ་འབྱུག་
 པའི་ཚུལ་སོ། དང་བོ་ནི་ རྗེས་འབྱུག་ཡི་གེ་བཅུ་བོ་ཡི། བཞི་པ་དགུ་པ་ལ་བཅུ་པ། ལྷན་པ་འབྱུང་བྱུངས་ས་ཡིན་ཏེ།
 ཞེས་པ་ལྟ། རྗེས་འབྱུག་ཡི་གེ་བཅུ་དེའི་བཞི་པ་ན་དང་། དགུ་པ་ལ་གཞིས་སོ་སོར་བཅུ་པ་ས་ཡིས་ལྷན་པས།
 ལས། ལས་ཞེས་གྲུབ་པ་ནི། ས་ནས་རྩ་སྟེས། བ་ལས་འོ་མ་འདྲོ། ལྟ་བུ་ཚོས་གང་ལས་གང་ཞེས་གྲུབ་པའམ་
 འབྱུང་བ་རྣམས་པའི་དོན་དུ་མཚུངས་པར་འབྱུག་པས་རྣམ་དབྱེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བྱུངས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཅིང་། ཏེ་ནི་ལྟོག་བཅས་
 སོ། ཡང་དུ་བ་ལས་མེར་ཤེས་ལྟ་བུ་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཁོ་ན་རྒྱ་མཚན་ལ་འབྱུག་པ་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་དབྱེ་ལྟ་བུ་ལས་མ་འདས་
 ཏེ། མེར་ཤེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་དུ་བ་མཐོང་ལས་བྱུང་བས་སོ།

གཞིས་པ་དེ་དགར་སྤྱད་ལ་འབྱུག་པའི་ཚུལ་ནི། དགར་དང་སྤྱད་པའམ་དེ་བཞིན་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ། བཤད་
 མ་ཐག་པའི་ནས་དང་ལས་ཀྱི་རྒྱ་དེ་དག་འབྱུང་བྱུངས་ཁོ་ནར་མ་ཟད། དགར་གཞི་ལས་ལོགས་སུ་དགར་པའི་དོན་
 ལའམ་འབྱུག་ཅིང་། དེ་ལས་ནས་ཀྱི་རྒྱ་གཅིག་ལྟ་བུ་འཚམས་འདྲིན་ཅིང་སྤྱད་པའི་དོན་དུའང་དེ་བཞིན་དུ་འབྱུག་པ་
 ཡིན་ཏེ། ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བརྒྱ་བྱིན་མཛོས་ལྟ་བུ་དགར་གཞི་དང་དགར་ཚོས་རིས་མཐུན་པ་ལ་གནས་དང་། ལྟ་
 ལས་མི་དམན་ལྟ་བུ་དགར་གཞི་དང་དགར་ཚོས་རིས་མི་མཐུན་པ་ལ་ལས། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁེན་གྱི་པར་ལྟ་བུ་
 སྤྱད་པ་ལ་ནས་འབྱུག་ཅིང་དགར་སྤྱད་གཞིས་ཀ་ཡང་རྣམ་དབྱེ་ལྟ་བུའི་ཁོང་དུ་གཏོགས་ཏེ། དགར་བ་ནི་དགར་གཞི་
 ལས་དགར་ཚོས་བྱེད་ལྟར་སྤང་བ་དང་། སྤྱད་པ་ནི་ཐོག་མ་གང་བཅུ་མས་པ་དེ་ལས་བཟུ་བུ་རྣམས་བྱུང་བ་ལྟར་སྤང་བས་སོ།

ཀླམ་སྒྲིང་མཉམ་པར་བྱས་ནས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ན། ཐོག་པ་གསུམ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་བསྐྱབ་པ་གང་ལ་དང་ཅིང་
སྐབ་པར་འདྲོད་པ་དེའི་གཞུང་ལུགས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཉིད་སྐྱ་མ་རྣམས་ལས་མཉམ་པར་བྱའོ། ཞེས་སོ།

བཞི་པ་གདམས་ངག་སྒྲོད་རུང་ལ་བཟླ་དགོས་པར་འདོམས་པ་ནི།

སྐབ་དཔོན་དེ་ཉིད་དུ་འཛིན་ཅིང་། ལེ་ལོ་གཤེང་བ་རྣམ་པར་སྤངས།

ཐོ་བཟང་དང་པ་ལ་བརྟན་པ། སྐྱེས་བུ་དེས་ནི་མུར་རྟོགས་ཏེ།

དེ་ལ་དུས་སུ་འདོམས་པར་བྱ། ཅིག་ཤོས་དེ་ལས་ལྗོན་པའོ།

ཞེས་པ་ལྟེ། བཟླ་བཅོས་འདི་ཉིད་ཀྱི་གདམས་ངག་བཟླ་དུ་རུང་པའི་སྐོད་ནི། གདམས་ངག་སྐྱོན་མཁལ་
གྱི་སྐབ་དཔོན་དེ་ལ་སྐབ་དཔོན་དུ་འཛིན་ཅིང་། ཞེས་དང་བཅས་པས་དྲིན་དུ་བཟོ་བ་དང་། འགལ་རྒྱུན་བསྐྱབ་པར་
བྱ་བའི་གནས་དེ་ལ་སྐོ་བ་ལན་པའི་ལེ་ལོ་དང་། བྱ་བ་གལ་ལ་འཇུག་པའི་གཤེང་བ་གཉིས་སྤངས་པ་ལྟེ། སྐྱོན་དེ་
དག་གིས་སྐྱགས་མི་རྙེད་པའི་རྟག་སྐྱོར་གྱི་བརྩེན་འགུས་དང་ལྡན་པ་དང་། མཐུན་རྒྱུན་ཐོ་སྒྲེ་རང་བཞིན་བཟང་ཞིང་།
བསྐྱབ་བྱའི་གནས་ལ་མཚོག་དུ་དང་པའི་གུས་སྐྱོར་གྱི་བརྩེན་འགུས་དང་ལྡན་པ་ལྟེ། མཚོན་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་
སྐྱེས་བུ་དེས་ནི། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་མུར་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལ་དུས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་
འདོམས་པར་བྱ་བོང་། སོང་དུ་བཤད་པའི་སྐོད་ལྡན་གྱི་ཅིག་ཤོས་སྐོབ་དཔོན་ལ་མི་གུས་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་གཤེང་
བ་ཅན་དང་། རང་བཞིན་ངན་ཅིང་དང་བ་མེད་པ་རྣམས་ནི་སྐོད་དང་མི་ལྡན་པས། དུས་སུ་འདོམས་པ་དེ་ལས་གོ་
ལྗོན་ལྟེ་རེ་ཞིག་འདོམས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་མོང་། དོན་ཀྱང་ཕྱི་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བོང་འདུན་པར་འགྱུར་ན་ལེགས་པར་
རྗེས་སུ་བཟླ་པར་ཡང་བྱའོ་ཞེས་སོ། སྐྱེས་པ།

ཨ་འདུས་རིག་བྱེད་སྤྱན་བུ་ལ་བརྒྱས་པའི། ཀ་འཕྲེང་མཁའ་མེད་ཀྱངས་འབྱུང་ཨཱ་ར།

མིང་གཞིའི་རྩོན་རྗེས་འཇུག་པའི་རྣམས་འགྱུར་ཅན། ཚོག་ཤད་རྣམ་དབྱེའི་མགུལ་རྒྱུན་སྤེལ་ཟེན་ནས།

སྤྱི་དང་བྱི་བྱག་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། དུས་གསུམ་བདག་གལ་བྱ་བྱེད་སྐྱོད་དོན་ལ།

འཇུག་ཚུལ་སྐོན་མེད་ལེགས་བཤད་མ་ཆི་ཀའི། དོ་གལ་གཟུར་གནས་སྤྱི་བོའི་རྒྱུན་དུ་དགོང་།

ཏྲགས་ཀྱི་འཇུག་པ།

༡། གཉེན་པ་ཏྲགས་ཀྱི་འཇུགས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་རྒྱའི་ཏྲགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
བཤད་པ། རྗེས་འཇུག་གི་ཏྲགས་ཀྱི་འཇུག་པ་བཤད་པ། རྗེས་འཇུག་གི་ཏྲགས་ཀྱི་འཇུག་པ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། སྔ་ཡི་ཡི་གེ་འབའ་ཞིག་ལ། རྗེ་བ་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་གནས་པའང་། རྗེ་ཚོན་ལྷ་རུ་དྲི་ལ་བྱས་ལ།
སྔོ་དང་མ་ཞིང་སྔོ་དང་ནི། འཛིན་ཏུ་སྔོ་དང་བཞི་བཞི་རུ། རྗེ་བ་བཞི་པ་ཡན་ཆད་དབྱེ། ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་གནས་པ་
ལས། ཅ་སོགས་གསུམ་ནི་ཅ་སོགས་སྐྱར། ལྷ་ནི་བ་དང་སྐྱར་བར་བྱ། ལྷག་མ་དུག་ནི་སྔོ་རུ་སྐྱར། ར་ལ་ཏ་
ནི་སྔོ་གཤམ་ཞྭ། ཨ་ནི་མཚོན་མེད་ཅེས་ཀྱང་བྱ། ཞེས་པ་ཞྭ། སྐྱིར་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་སྔོ་སྔོ་གཉེན་སྐྱ་དབྱེ་
བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབྱངས་ཡིག་མཚོན་བྱེད་ཨི་ཨྱ་ཨེ་ཨོ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་སྔོ་དང་། ཀ་ནས་
ཨ་འི་མཐར་ཕུག་པའི་གསལ་བྱེད་སྐྱམ་ཏུ་སྔོ་སྔོ་རྣམས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་སྔོ་ཤེས་པར་བྱའོ། དེས་ན་སྔོ་ཡི་གེ་
འབའ་ཞིག་ཉེ་གསལ་བྱེད་སྐྱམ་ཏུ་སྔོ་སྔོ་ལོ་ལོ་ལ། རྗེ་བ་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་དུ་གནས་ཏེ། རྗེ་བ་དང་སྔོ། ཀ་ཁ་ག་ང་།
གཉེན་པ། ཅ་ཅ་ཇ་ཉ། གསུམ་པ། ཏ་ཐ་ད་ན། པཞི་པ། པ་ཐ་བ་མ། ལྷ་པ། ཅ་ཅ་ཇ་ཉ། ཏུག་པ།
ཞ་ཟ་འ་ཡ། བདུན་པ། ར་ལ་གསལ་བྱེད་པ། ཏ་ཨ་རྣམས་སོ། དེ་རྣམས་རྗེ་ཚོན་ལྷ་རུ་དྲི་ལ་བ་ནི། ལྷ་དུག་པ་
སྔོ་དང་། རན་པ་མ་ཞིང་དང་། ལྷ་དང་ཟད་ཞན་པ་སྔོ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ལྷ་དང་ཟད་ཞན་པ་འཛིན་ཏུ་སྔོ་དང་། འཛིན་
ཏུ་ཞན་པ་སྔོ་གཤམ་ཞྭ་རྣམས་པའཇོ། དེའང་རྗེ་བ་དང་སྔོ་བཞི་སྔོ་རྣམས་ཀྱི་དང་སྔོ། ཀ་ཅ་ཏ་པ་རྣམས་སྔོ་དང་། གཉེན་པ།
ཁ་ཅ་ཐ་པ་རྣམས་མ་ཞིང་དང་། གསུམ་པ། ག་ཇ་ད་བ་རྣམས་སྔོ་དང་། པཞི་པ། ཏ་ཉ་ན་མ་རྣམས་འཛིན་ཏུ་སྔོ་
དབྱེ་བར་བྱའོ། དེར་མ་ཕྱེ་བའི་ལྷག་མ་ཅ་ཞེ་ཕྱེན་ཆད། ཡི་གེ་བཅུ་བཞི་གནས་པ་ལ། ཅ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་ཅ་ཅ་ཇ་
གསུམ་ནི། རིམ་བཞིན་ལྷར་བརྟན་པའི་ཅ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་སྐྱར་བར་བྱ་ཞྭ། ཅ་སྔོ་དང་། ཅ་མ་ཞིང་དང་།
ཇ་སྔོ་ཤེས་པར་བྱའོ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་ནི་བ་དང་སྐྱར་བས་སྔོ་དང་། ལྷག་མ། ཞ་ཟ་འ་ཡ་གསལ་བྱུག་ཀྱང་
སྔོ་ཡི་གེར་སྐྱར་བར་བྱའོ། ར་ལ་ཏ་གསུམ་ནི་སྔོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཨ་ཡིག་ནི་སྔོ་གཤམ་གྱི་ཡི་
གེ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ར་ལ་ཏ་གསུམ་ལས་ཀྱང་རྩོལ་བ་འཛིན་ཏུ་ཞན་པའི་ཕྱིར་ན་མཚོན་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ་ཞེས་

၎င်းတို့၏ နေ့စဉ်သဘောထားအရပ်ရပ်မှာ အလွန်အမင်းပင်ပန်းစွာ နေထိုင်ကြရပါသည်။ ထိုအခါ အလုပ်အကိုင်များကို ပိုမိုဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အလုပ်သမားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့က နေထိုင်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်ရေးများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ အလုပ်သမားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့က နေထိုင်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်ရေးများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ အလုပ်သမားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့က နေထိုင်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်ရေးများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

နေထိုင်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်ရေးများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့က နေထိုင်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်ရေးများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ အလုပ်သမားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့က နေထိုင်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်ရေးများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ အလုပ်သမားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့က နေထိုင်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်ရေးများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ପ୍ରଥମ ସମସ୍ତେ । ସମସ୍ତେ ପ୍ରଥମ ପାଠ୍ୟ ପଢ଼ିବୁ । ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ଦ୍ଵିତୀୟ ସମସ୍ତେ । ଦ୍ଵିତୀୟ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଦ୍ଵିତୀୟ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଦ୍ଵିତୀୟ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ତୃତୀୟ ସମସ୍ତେ । ତୃତୀୟ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ତୃତୀୟ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ତୃତୀୟ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ଚତୁର୍ଥ ସମସ୍ତେ । ଚତୁର୍ଥ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଚତୁର୍ଥ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଚତୁର୍ଥ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ପଞ୍ଚମ ସମସ୍ତେ । ପଞ୍ଚମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ପଞ୍ଚମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ପଞ୍ଚମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ଷଷ୍ଠ ସମସ୍ତେ । ଷଷ୍ଠ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଷଷ୍ଠ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଷଷ୍ଠ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ସପ୍ତମ ସମସ୍ତେ । ସପ୍ତମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ସପ୍ତମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ସପ୍ତମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ଅଷ୍ଟମ ସମସ୍ତେ । ଅଷ୍ଟମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଅଷ୍ଟମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଅଷ୍ଟମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ନବମ ସମସ୍ତେ । ନବମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ନବମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ନବମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ଦଶମ ସମସ୍ତେ । ଦଶମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଦଶମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଦଶମ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।
 ଶତାଧିକ ସମସ୍ତେ । ଶତାଧିକ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଶତାଧିକ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ । ଶତାଧିକ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବୁ ।

དབྱེ། དགག་གོ། ལྷ་བུ་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱེད་ལས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོ་གཉིས་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་
 གངས་པ། གཟུང་བ། གཅད་བྱ། གཅད་པར་བྱ་བ། གཅད་བྱའི་ཤིང་། དགག་བྱ། དགག་པར་བྱ།
 དགག་བྱའི་སྐྱོན་ལྷ་བུ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་དང་། གཅད་པར་བྱ། གཅད་
 རྒྱ། དགག་པར་བྱ། དགག་གོ། ལྷ་བུ་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོ་གཉིས་གཞན་གྱི་དངོས་
 པོ་སྟེ། དངོས་པོ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་པའི་འཇུག་པ་དང་། དེར་མ་གཏོགས་པའི་དུས་གསུམ་ལས།
 གཅོད་ཀྱིན་འདུག། གཅོད་བཞིན་པའོ། དགག་གིན་འདུག། དགག་བཞིན་པའོ། ལྷ་བུ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དངོས་
 སུ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་བཞིན་པ་ད་ལྟར་བ་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་འཇུག་སྟེ། ད་ལྟར་བ་ནི། བྱེད་ལས་གསལ་བྱེད་
 ཀྱི་སྐྱོ་ཉིད་ཚོགས་གོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའོ། རྣམ་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་འཁོར་ལྟེ། མདུད་པ་འགྲོལ་བ་པོ། འགྲོལ་བྱེད། ཡོས་
 འཕགས་པ་པོ། འཕགས་བྱེད་ལྷ་བུ་བྱེད་པ་པོ་དང་དུ་སྒྲུང་བའི་བྱེད་པ་པོའི་དངོས་པོ་དང་། མདུད་པ་འགྲོལ་བར་བྱེད།
 འགྲོལ་ལོ། ཡོས་འཕགས་པར་བྱེད། འཕགས་གོ་ལྷ་བུ་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱེད་ལས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོ་སྟེ། དེ་
 རྣམས་དངོས་པོ་བདག་ཡིན་པས་དེ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འགྲོལ་ཀྱིན་འདུག། འཕགས་བཞིན་པའོ། འགྱུར་གྱིན་
 འདུག་འགྱུར་བཞིན་པའོ། ལྷ་བུ་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བས་མ་བསྐྱས་པའི་དུས་ད་ལྟར་བ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་
 ལོ་འཁོར་བྱར་འགྱུར། རྣམ་འགྱུར་པར་འགྱུར། ལྷ་བུ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་དངོས་སུ་མེད་པར་བྱ་བྱེད་པ་མི་དང་
 པ་ལྷ་བུར་སྒྲུང་བའི་བྱ་བ་བྱེད་འགྱུར་མ་འོངས་པའི་དུས་བསྐྱབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་འཇུག་གོ། རྣམ་འཇུག་གི་ཤིན་ཏུ་མོ་
 མ་ཡིག་ནི། མཁས་པར་བྱས། མཁས་པ། མཁས་པར་བྱེད། མཁས་བྱ། མཁས་པར་བྱ། མཁས་པར་
 གྱུར། མཁས་བཞིན་པ། མཁས་པར་འགྱུར། ལྷ་བུ་ལྟར་བཤད་པའི་བདག་གཞན་དང་། དུས་གསུམ་གྱི་
 བྱེ་བྲག་མེད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་མཉམ་པ་སྟེ་མཚུངས་པ་ཉིད་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་འཇུག་གོ། དེ་ཡང་དུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་ནི།
 བྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་དག་གི་སྐྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་སྟེ། བྱ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་མ་འོངས་པ་དང་།
 བྱེད་པའི་ལས་ཐམས་ཅད་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་སོ། བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བས་ནི། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་
 བྱུང་སྟེ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་དངོས་སུ་མ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ལ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་

བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་མཛེད་པ་ནི། བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱ་བའི་བྱུལ་གྱི་སྐྱ་རྣམས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པོང་། དེའི་
ཞེར་ལ་བདག་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་པམ་ཚུན་གཤེད་མཚུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ལ།

• དུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མཛེད་པ་ནི། བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་མཛེད་པ་ན། བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བས་མ་
བྱུང་བའི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱལ་མ་རྣམས་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ། འོ་ན་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དང་པ་དེ་
གང་ཡིན་ཅེ་ན། བྱ་བ་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དངོས་སུ་མི་སྤང་བ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་བྱེད་པ་པོ་
གཞན་མི་སྤང་ཞེས་པས། དཔེར་ན། བདག་འགྲོ་འོ། ལྷ་བུའི་ཚོ། འགྲོ་བ་དེ་བྱ་ཚོགས་ཡིན་ཀྱང་། འགྲོ་བྱ་
འགྲོ་བྱེད་གཞིག་ཀ་བདག་ཡིན་པས། འགྲོ་བྱ་ལས་གཞན་པའི་འགྲོ་བྱེད་མེད་པས་ན་འདི་ལ་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་
བཤང་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཡང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་མི་སྤང་ཞེས་པས། དཔེར་ན།
རྩ་མཁན་གྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་རོ། ལྷ་བུའི་ཚོ། དང་དོར་སྐོར་བྱེད་གཞན་ཡོད་ཀྱང་། འཁོར་བཞིན་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་སྐོར་བྱེད་གཞན་མེད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འཁོར་བས་གནས་སྐབས་དེར་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དང་པའི་ཆ་ནས་བསྐོར་
ཞེས་མི་བརྗོད་པར་འཁོར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ཡང་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དངོས་སུ་མི་སྤང་ཞེས་པས། དཔེར་ན།
རྩེས་བྱ་ཞིག་གི་མདུན་དུ་རྩེགས་ཤིག་རང་བཞིན་གྱིས་གསེར་དུ་གྱུར་བའི་ཚོ། རྩེས་བྱ་དེའི་བསོད་ནམས་ཉིད་བྱེད་པ་
པོ་གཞན་ཡིན་མོད་ཀྱང་དངོས་སུ་མི་སྤང་བ་དང་རྩེགས་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པས་འགྱུར་བའི་ཆ་ནས།
རྩེགས་གསེར་དུ་བསྐྱུར་ཅིས་མི་བརྗོད་པར་གྱུར་ཅིས་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཞིབ་དུ་དཔྱོད་པའི་ཚོ་དངོས་པོའི་རང་
བཞིན་སོ་སོ་ནས། རང་གིས་རང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ་འགལ་ཡང་། སྤྱི་ལོ་རིགས་པ་ནས་ཐ་སྐྱོད་ཅིམ་ལ་འགལ་བ་
མེད་དོ། དེ་དག་གིས་མཚོན་ནས་རྣམས་འདིར་བྲ་ཞིང་ཞིབ་པའི་སློབ་བཟླ་དགོས་པ་མང་དུ་སྤྱང་དོ།

གསུམ་རྗེས་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པ་བཤད་པ་ལ་གཞིས། རྗེས་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང་།
རྗེས་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ལ་གཞིས། སྤྱིར་རྟགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡེ་
གསེས་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བའོ། དང་པོ་ནི། རྗེས་འཇུག་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་ལ། ཕོ་མོ་མ་ཉིང་གསུམ་དུ་དབྱེ། ཞེཔ་སྟེ།
རྗེས་འཇུག་གི་ཡི་གེ། གང་ད་ན་པ་མ་འ་ར་ལ་ས་སྟེ་བཅུ་པ་དེ་རྣམས་ལ། ཕོ་ཡིག། གང་བ་ས་བཞི་དང་།

མ་ཡིག། ད་མ་འགས་ལ་དང་། མ་ཞིང་། ཉ་ར་ལ་གསུམ་ཉེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་བྱོ། ཞེས་སོ། ལྟེན་ལ་
 བ་ནང་གསེས་བརྒྱུད་དུ་དབྱེ་བ་ནི། རོ་ལ་སྐྱེས་བུ་རབ་འབྲིང་གསུམ། མོ་ལ་མོ་དང་ལྷན་ཏུ་མོ། མ་ཞིང་འགྱུར་
 དང་མཚན་གཉེན་དང་། མཚན་མེད་དག་དང་གསུམ་དུ་འདོད། ཅེས་པ་སྟེ། རྗེས་འདྲུག་ལ་རྟལ་གསུམ་དུ་
 རྩམ་པ་དེ་ལ། ལྷན་ཡང་ནང་གསེས་ཀྱིས་བརྒྱུད་དུ་དབྱེ་སྟེ། རོ་ཡིག་བཞི་ལ་ག་མཐའ་སའི་ཡང་འདྲུག་ཅན་
 ལྷན་བུ་རབ་དང་། བ་མཐའ་སའི་ཡང་འདྲུག་ཅན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་། ག་ད་བ་སའི་མཐའ་ཅན་ཡང་འདྲུག་མེད་པ་
 ལྷན་བུ་ཐ་མ་ཉེ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དང་། མོ་ཡིག་གསུམ་ལ། ད་མ་སའི་ཡང་འདྲུག་ཅན་མོ་ཅོམ་དང་། ད་མ་
 འའི་མཐའ་ཅན་ཡང་འདྲུག་མེད་པ་ལྷན་ཏུ་མོ་སྟེ་གཉེན་སྲུ་འདོད་པ་དང་། མ་ཞིང་གསུམ་ནི། མིང་གཞིའི་རོ་ཡིག་
 ལོ་མཐའ་དའི་ཡང་འདྲུག་ཡོད་མེད་གཉེན་ཀ་དང་། མོ་ཡིག་གི་མཐའ་ཡང་འདྲུག་མེད་པ་ཁོ་ན་དང་། མ་ཞིང་
 ལོ་མཐའ་ཡང་འདྲུག་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། གསུམ་ནི་འགྱུར་པ་མ་ཞིང་དང་། མིང་གཞིའི་རོ་ཡིག་གི་མཐའ་ཡང་
 འདྲུག་ཡོད་པ་ནི་མཚན་གཉེན་མ་ཞིང་དང་། མིང་གཞིའི་མ་ཞིང་གི་མཐའ་ཡང་འདྲུག་མེད་པ་ནི་མཚན་མེད་མ་ཞིང་
 ཉེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་འདོད་དོ་ཞེས་སོ།

གཉེན་པ་རྗེས་འདྲུག་གི་རྟལ་གསུམ་གྱི་འདྲུག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉེན། མདོར་བརྟན་པ་དང་། ལྷན་པར་བཤད་
 པོ། དྲང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ཆེད་པ་བཞི་བྱེད་དེ། གང་ལ་འདྲུག་བྱེད་གང་གིས་བྱེད། རི་ལྷན་འདྲུག་བྱེད་ཅི་
 ཕྱིར་བྱེད། ཅེས་པ་སྟེ། དེའང་རྗེས་འདྲུག་མོ་མོ་མ་ཞིང་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལའང་བྱེད་པ་བཞི་བཞིའི་སྐོར་ནས་འདྲུག་
 ཚུལ་གསེས་པར་བྱ་སྟེ། འདྲུག་ལྷུལ་ཡི་གོ་གང་ལ་འདྲུག་པར་བྱེད་པ་དང་། འདྲུག་པོ་གང་གིས་འདྲུག་པར་བྱེད་པ་
 དང་། ཚུལ་རི་ལྷན་འདྲུག་པར་བྱེད་པ་དང་། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་འདྲུག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ཞེས་པོ།
 གཉེན་པ་ལྷན་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། གང་ལ་འདྲུག་པ་བཤད་པ། གང་གིས་འདྲུག་པ་བཤད་པ། རི་ལྷན་འདྲུག་
 པོ་བཤད་པ། ཅི་ཕྱིར་འདྲུག་པ་བཤད་པོ། དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཡོ་གོ་ཐམས་ཅད་ལ། ཞེས་པ་སྟེ། རྗེས་
 འདྲུག་གི་ཡི་གོ་བཅུ་པོ་དེ་དག་འདྲུག་ལྷུལ་གྱི་ཡི་གོ་གང་ལ་འདྲུག་ན་ཀ་ནས་ཨའི་བར་གྱི་མིང་གཞིའི་ཡི་གོ་ཐམས་
 ཅད་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་འདྲུག་གོ། འོ་ན་རྗེས་འདྲུག་གི་འདྲུག་ལྷུལ་ཡི་ན་ན། འདོར་བརྟན་མིང་གཞིའི་ཡི་གོ་ཡི་ན་

1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ...

11. ... 12. ... 13. ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ...

21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ...

31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ...

41. ... 42. ... 43. ... 44. ... 45. ... 46. ... 47. ... 48. ... 49. ... 50. ...

51. ... 52. ... 53. ... 54. ... 55. ... 56. ... 57. ... 58. ... 59. ... 60. ...

61. ... 62. ... 63. ... 64. ... 65. ... 66. ... 67. ... 68. ... 69. ... 70. ...

71. ... 72. ... 73. ... 74. ... 75. ... 76. ... 77. ... 78. ... 79. ... 80. ...

81. ... 82. ... 83. ... 84. ... 85. ... 86. ... 87. ... 88. ... 89. ... 90. ...

91. ... 92. ... 93. ... 94. ... 95. ... 96. ... 97. ... 98. ... 99. ... 100. ...

• **གཤེས་པ་དོན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཤེས།** མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། དོན་ནི་རྣམ་པ་གཤེས་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མ་གང་ལྟར་འགྱུར་པ་དང་། ལྷི་མ་གང་ལྟར་འགྱུར་པའོ། ཞེས་པ་ལྟེ། རྗེས་འཇུག་རྣམས་དོན་གང་དང་གང་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་གཤེས་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མ་རྗེས་འཇུག་ཤིང་གང་ལ་ལུགས་ཤིང་གནས་པའི་མིང་དེའི་དོན་གང་ལྟར་ཏེ། ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ལྷི་མ་རྗེས་འཇུག་གམ་མཐའ་དེས་མིང་མཐའ་ལ་སོགས་པ་འདྲེན་ཚུལ་གྱིས་དོན་གང་ལྟར་འགྱུར་པའོ་ཞེས་སོ། གཤེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཤེས། ལྷ་མ་གང་ལྟར་འགྱུར་བ་བཤད་པ་དང་། ལྷི་མ་གང་ལྟར་འགྱུར་བ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། ལྷ་མ་ཕྱོལ་འཇུག་ལྷ་བཞིན་སྐྱར། ཞེས་པ་ལྟེ། རྗེས་འཇུག་རྣམས་གང་ལ་ལུགས་ཤིང་མིང་དེ་ཤིང་མིང་མཐའ་སོགས་ལ་ལྷོས་ནས་ལྷ་མར་གྲུབ་པས། དེས་བདག་གཞན་སོགས་དོན་ཅི་ཞིག་སྟོན་པ་ནི། མིང་དེའི་ཕྱོལ་དུ་གནས་པ་ཕྱོལ་འཇུག་ལྷ་འས་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དེའི་རྒྱས་པ་དང་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་སྐྱར་ནས་བདག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་སོགས་གང་ཡིན་རྟོགས་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། འཛོག་བྱེད། བདེག་བྱ། བཀག་གོ། འགག་པར་འགྱུར། དགག་བཞིན་པ། བདག། བསྟོད་ཅིག། ལྟ་བུའོ། འོ་ན་ཏེ་ཕྱོལ་འཇུག་མེད་ཀྱང་། དེག་བྱེད། ལྷུག་བྱ། སོག་གོ། ལྷུག་པར་འགྱུར། དེག་བཞིན་པ། ཏྲག་པ། སོག་ཅིས། ལྟ་བུ་རྗེས་འཇུག་རྣམས་བདག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་སྐྱང་མོད་ཀྱི། ལུགས་སོ། གས་སོ། ལྷིན་དོ། ལྟ་བུ་སའི་འཇུག་ཡང་འཇུག་ག་དང་དའི་ཡང་འཇུག་ཅམ་ཁོ་ནས་འདས་པ་རང་དབང་དུ་སྐྱབ་པ་དང་། འ་མཐའ་འདས་པ་ལ་གཏན་ནས་མི་འཇུག་པའི་བྱང་པར་ཅམ་ལས་གཞན་མ་ཚོག་གོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་རྒྱས་པས་མ་གཏོགས་རྗེས་འཇུག་གིས་རང་དབང་དུ་བདག་གཞན་དང་དུས་གསུམ་ལ་འཇུག་པ་ནི་མེད་དོ།

གཤེས་པ་ལྷི་མ་གང་ལྟར་འགྱུར་བ་བཤད་པ་ལ་གཤེས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། ལྷི་མ་དག་གྱི་འདྲེན་ཚུལ་ནི། ཞེས་པ་ལྟེ། ལྷི་མ་མིང་མཐའ་དང་རྣམ་དབྱེ་སོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་གི་དོན་ཇི་ལྟར་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། ལྷ་མའི་རྗེས་འཇུག་དང་། ལྷི་མའི་བཛོད་བྱ་དག་ལ་ཅི་རིགས་པར་ལྷོས་པའི་སྐོ་ནས་འདྲེན་པའི་ལྷིར་དའི་ཚུལ་སྟོས་པ་ནི། ཞེས་སོ། གཤེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཤེས། མིང་

མཐའ་འདྲན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། རྣམ་དབྱེ་སོགས་འདྲན་ཚུལ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། རོ་ཡིས་ལོ་ཡི་མིང་མཐའ་
 དང་། མ་ཞིང་གིས་ནི་མ་ཞིང་ངོ་། ཞེས་པ་ལྟེ། དེ་ཡང་། ཅིག་ཅར། ཐད་ཀ། ལྟུབ་པ། གཞིས་ཀ།
 མཁྱེན་ད་པ། འགྲོ་ར་ད་པ། བསྐལ་ད་པ། ཐུགས་ཀ། བསྐྱབས་པ། དགོངས་པ། ལོ་མས་པ། ལྟ་བུ།
 མིང་ལྷ་མའི་མཐའི་ཇིས་འཇུག་ལོ་ཡིག་གིས་མིང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་གས་ཡིན་པས་མཐའ་སྟུར་དགོས་པའི་མིང་མཐའ་གཞན་
 གྱི་མིང་གཞིའི་ལོ་ཡིག་དང་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ། གསིང་མ། ཐམ་ག། དགའ་བ། ལྟ་བུ་མ་ཡིག་
 གིས་མིང་གཞིའི་མོའི་མིང་མཐའ་དང་བ་དང་། དགུན་ཁ། དབྱར་ཁ། གསལ་ཁ། ལྟ་བུ་མ་ཞིང་གི་མིང་མཐའ་
 དང་བར་བྱའོ་ཞེས་སོ། དེ་ཡང་མིང་མཐའ་རྟགས་མཚུངས་ཁོ་ན་འདྲན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ནི། གཙའ་ཆེ་བ་
 ཅོམ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཁོ་ནར་མ་ངེས་ཏེ། ལྟ་བུ་མ། ཚད་མ། ཚབ་མ། ལྷས་མ། ལྟ་བུ་ལོས་སོ་
 དང་། ཀང་པ། དམ་པ། མདའ་བ་ལྟ་བུ་ལོས་སོ་དང་། ལྟོན་སོ། བསྟར་བ། ལྷུ་ལ། ལྟ་བུ་མ་ཞིང་
 གིས་སོ་དང་ས་ཡང་མང་དུ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ཉིད་རྟགས་མ་མཐུན་ཀྱང་བཤོད་པའི་གཙའ་ལོར་བྱས་ནས་སྐྱེ་མཐུན་དང་ས་
 པ་ཡིན་པས་སྐུས་རྟགས་གཞིས་ཀའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དགོངས་པར་གནས་སོ། གཞན་ཡང་སྟར་ན་ར་ལ་གསུམ་
 ཡང་འཇུག་ཅན་མ་ཞིང་དང་། ད་མ་ཡང་འཇུག་ཅན་ལོར་བཞག་པ་ནི། འཇུག་ཡང་འཇུག་བརྗེད་པའི་སྐྱབས་གདངས་
 གྱི་ལུས་པ་འཆད་པའི་སྐབས་དང་། འདིར་དེ་རྣམས་ལོ་རྟགས་སུ་བཞག་པ་ནི། ཡང་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱིས་མིང་
 མཐའ་འདྲན་པ་སྐབས་དོན་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ། གཞན་ཡང་དགོན་ཅོག། རིན་ཅོན། ལྟན་ཅོག། ཐབས་
 ཅོག། ཚབས་ཅོག། ལྟོད་གོར། ལྟོད་གོར། བད་གོར། ཡུངས་ཀར། ལྷག་ར། ལྟ་བུ་བརྗེད་ལ་
 རྟགས་མཚུངས་འདྲན་པ་ལྷན་དུ་མང་ཡང་ཤལ་ཆེར་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱི་ལུས་དག་མང་བས་ལྟུབ་པར་མངོན་ནོ།

གཞིས་པ་རྣམ་དབྱེ་སོགས་འདྲན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཞིས། ལྷིར་འདྲན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། བང་
 གསེས་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། མིང་མཐའ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་ནི། དེ་ཉིད་རང་གི་སྐྱེ་མཐུན་པའི།
 ཚོས་དངོས་ལས་དང་བྱེད་པ་དང་། ལྷིན་དང་འབྲུང་ཁྱུངས་འབྲེལ་པ་དང་། གནས་དང་ལོད་པའི་སྐྱབས་ཡང་དང་
 གཞན་ཡང་སྟར་བལྟུ་ལྷག་བཅས་དང་། འབྲེད་སྐྱད་བསྟན་དང་བཤག་ལོ་དང་། དགས་སྐྱབས་ལྷན་དང་དུས་འའང་འཇུག།

* སོགས་ཡོད་ན་མིང་ལྟ་མ་པ་རྣམ་དབྱེ་དང་པོ་འཇུག་པ་ཡིན་ཀྱང་པོད་རྣམ་པ་དང་པོ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་པ་གཙོ་བོ་བས་བདུད་ཅི་བད་ཞིག་ལྟ་བུ་འདྲ། ལྷོར་ན་བདུད་ཅི་ཉིད་གང་ཞིག་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་མིང་དེའི་མཐའ་འཚོ་བར་བྱེད་ལྟ་བུ་བྱེད་པའི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་འཇུག་པས་བདུད་ཅི་ས་འཚོ་བར་བྱེད་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུར་ཏེ། མོས་པ་ལྟ་བུ་ཆེད་དུ་བྱེད་པའི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་རྣམ་དབྱེ་བཞི་འཇུག་པས་བདུད་ཅི་ལ་མོས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་རྟོན་ལྟ་བུ་རྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པ་འཇུག་པས་བདུད་ཅི་ལ་རྟོན་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་བརྒྱུར་ལྟ་བུ་ལས་སུ་བྱེད་པའི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པ་འཇུག་པས་བདུད་ཅི་ར་བརྒྱུར་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་ལྷང་བར་བྱ། ལྟ་བུ་ལྷང་བྱའི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་རྣམ་དབྱེ་ལྟ་བུ་འཇུག་པས་བདུད་ཅི་ལ་ས་ལྷང་བར་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བརྒྱུ་བར་བྱ་བའི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་རྣམ་དབྱེ་འཇུག་པ་འཇུག་པས་བདུད་ཅི་ལ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་ལྗོན་དུ་མིང་བདུད་ཅི་མ་ལྟ་བུ་ཡོད་ན་དེ་ལའང་བདག་ལ་འཚི་མེད་རྩེ་ལ་ལྟ་བུ་འབོད་པར་འོས་པའི་དོན་ཡོད་ན་རྣམ་དབྱེ་དང་པོ་འཇུག་པའི་པོད་པ་གསལ་ལ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་པ་རྣམས་པས། བདུད་ཅི་མ་གྱེ་བདག་ལ་འཚི་མེད་རྩེ་ལ། ལྟ་བུར་འཕུར་པ་སོགས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འམ་ཞི་སྐྱེད་པའི་ཚོགས་ལྡན་དོ། གཞན་ཡང་མིང་མཐའ་ཅོམ་གྱིས་རྣམ་དབྱེ་འདྲིན་པ་དང་། མིང་མཐའ་མིང་མཐའ་གཞན་དང་ས། དེས་རྣམ་དབྱེ་འདྲིན་པའང་ཡོད་དོ། གཞན་ཡང་། དེས་གཟུང་གི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་ལྟ་མའ་དང་པོ་དང་། བརྒྱུ་བྱའི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་ལྟ་མའ་གསུམ་པ་དང་། མིང་མཐའ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱབས་པ་དམ། དག་པའི་སྐྱབས་པ་དམ། བརྒྱུ་བྱའི་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་ལྟ་མའ་ལྟ་བུ་དང་། རྟོན་བྱེད་ལྟར་རྣང་གི་བྱ་ཚོགས་སོགས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བདུད་ཅི་དེ། བརྐྱོད་པས་ཉི་མ་དང་མཚོ་དམ། ས་ལས་རྒྱ་སྐྱེས། མི་ལས་ལྟ་བུ་བཟང་། མི་རྟོག་པ་ལས་དངོས་པོར་གྲུབ། མཚོན་ཁར་བསང་ཅིས་པ་ལྟ་བུ་འོ།

གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ནང་གསེས་གང་ཞིག་འཇུག་པ་བཤད་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཚོགས་དོན་དོགས་མ་ལས། བརྒྱ་རྒྱ་ལོད་དམ་མེད་པ་དང་། བོང་མ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། རྣམ་བྱངས་དག་ཀྱང་བཤོད་པ་ལས། བརྒྱུར་པ་ཡོད་དམ་མེད་པ་དང་། སོ་སྐྱབས་དང་ཞི་སོ་སྐྱབས། མིང་གི་མཐའ་ན་ཡོད་མེད་དང་། རྒྱན་དུ་རྒྱུར་པ་རྣམས་ལ་ཡང་། དོན་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་མེད་དང་། བརྒྱན་བྱ་ལྟ་མ་ཡོད་མེད་དང་། ཚོགས་དོན་རྟོགས་དང་མ་རྟོགས་གྱིས།

* ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་འཇུག་པའི་སྐྱབས་པ།

མ། རྣམ་གྱི་བྱང་པར་སྟོན་པའི་ཚོག་ཏུ་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་པས་མིང་གི་རྩོད་སྐྱོན་ཚོག་དབྱུང་པའི་ཕྱིར་འཇུག་ལྟ། རེ་
 ལྟ་བུའི་ཚོག་གིས་འཇིག་རྟེན་དུ་རྣམ་མཚན་བཞོན་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་མཚན་པའི་བཞོན་ཇི་སྟེད་པའང་ཇེས་འཇུག་གི་ཡིང་
 གོ་མཚན་འཇུག་པའི་དགོས་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ། འདིར་ཡི་གེ་དང་མིང་དང་ཚོག་དང་བཞོན་པ་མཚན་གྱི་བྱང་
 བར་བོད་སྐད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དབྱེ་བར་བྱོལ།

གཉིས་པ་ཉར་བྱང་ཡི་གེའི་འཇུག་པ་རྣམས་པ་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཡི་གེའི་འཇུག་པ་མཚན་གྱི་རང་བཞིན་
 གྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང་། ཡི་གེའི་འཇུག་པ་སྟོན་པའི་བཟོན་བཅོས་འདི་ཉིད་བཅའ་མས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པོ། དང་
 བ་ལ་གཉིས། དགོས་པ་ལྡོག་ཕྱོགས་ནས་བཟོན་པ་དང་། ཉིང་དགོས་ལྡོག་ཕྱོགས་ནས་བཟོན་པོ། དང་བོ་ནི། མ་
 ཡི་ཡི་གེ་མེད་པ་ན། རོ་ཡིག་བཞོན་པ་མེད་པར་འགྱུར། རོ་ཡིག་དེ་དག་མཚན་ལ་ཡང་། འཇུག་པར་བཅས་པ་
 མེད་ན་ནི། མིང་དང་ཚོག་ཀྱང་གསལ་པ་མི་ཉུས། མིང་ཚོག་གསལ་པ་མེད་ན་ནི། རྣམ་མཚན་བཞོན་པར་མི་
 འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་ལྟ། མ་ཡི་ཡི་གེ་གི་གྲ་སོགས་ལྷ་ལི་བཞི་བོ་མེད་ན། རོ་ཡིག་ཀྱི་འི་མཚན་ཚོ་ནས་བཞོན་
 པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་ལི་མཚན་ལ་ལྡོས་པའི་བཞོན་པ་དེ་སྟེད་མི་ཚང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རོ་ཡིག་ཀྱི་
 ལི་དེ་དག་མཚན་འཁྲུ་ལི་དང་ལྡན་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་འཇུག་པར་བཅས་པ་ལྟ། འཇུག་པའི་ཡི་གེ་བཅུ་མེད་པར་
 གྱུར་ན་ནི། རྣམ་གྱི་རོ་བོ་སྟོན་པའི་མིང་དང་། བྱང་པར་སྟོན་པའི་ཚོག་ཀྱང་གསལ་པ་བར་མི་ཉུས་པར་བོད་དུ་བཤད་
 ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། མིང་དང་ཚོག་གསལ་པ་བར་གྱུར་པ་མེད་ན་ནི་དོན་གྱི་མཚན་པ་རང་དང་གཞན་ལ་མཚན་ཉིང་གོ་
 བར་བྱེད་པའི་བཞོན་པ་མཚན་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། དེས་ན་ལྷ་ལིའི་མཚན་ནི་ཀྱི་ལིའི་བཞོན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པའི་ཕྱིར་དང་། འཇུག་པ་མཚན་ནི་མིང་ཚོག་གསལ་པ་པའི་ཕྱིར་དང་། མིང་ཚོག་མཚན་ནི་རྣམ་བཞོན་ཕྱིར་འཇུག་པས་
 ཡི་གེའི་སྟོར་པ་མཚན་ནི་དགོས་པ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་ཉིང་དགོས་ལྡོག་ཕྱོགས་ནས་བཟོན་པ་ནི། དེ་ལྟར་གྱུར་ན་འཇིག་རྟེན་དུ། རྣམ་མཚན་བཞོན་པ་གྱུར་
 ཀྱང་མེད། རིག་བྱེད་སྐྱེ་བའང་ཡོད་མི་འགྱུར། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི། བསྐྱབ་པ་མཚན་ཀྱང་མེད་པར་
 འགྱུར། ཞེས་པ་ལྟ། དེ་ལྟར་མིང་ཚོག་བཞོན་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གྱུར་ན། འཇིག་རྟེན་འདིར་རྣམ་མཚན་པར་

བྱེད་པའི་བརྗོད་པ་ལྟེ་ལུང་དུ་སྟོན་པའི་སྐྱ་སྐད་ཐམས་ཅད་མི་འགྲུང་བས། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་དང་མཐུན་མོང་
 པའི་བཟོ་གནས་དང་། ཅི་ས་དང་། སྟན་ངག་སྟོན་ལྟེ་གཉིས་ཀྱི་བླ་བ་ལྷན་པའི་འགྲུང་ལོང་པར་མི་འགྲུར་ཤིང་། འཇིག་
 རྟེན་དང་མཐུན་མོང་མིན་པའི་ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། ཇོ་གས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་
 ལྷན་པའི་སྐྱ་བའང་མེད་པར་འགྲུར་བ་དེའི་ཕྱིར། མིང་ཚོགས་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡོད་ན་ནི། འཁོར་
 འདས་ཀྱི་སྐྱང་དོར་མཐའ་དག་སྟོན་པའི་སྐྱ་བ་འགྲུང་ལ། སྐྱང་དོར་ལ་ལུགས་ན་ནི་གནས་སྐབས་དང་མཐའ་ཐུག་གི་
 དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་ཡི་གཏེ་འཇུག་པ་བསྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་བརྩ་མས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དགོས་
 པ་དངོས་བཤད་པ་དང་། དགོས་པ་དེ་འགྲུབ་པར་སྟོན་པའོ། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་རྣམས།
 ལུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ལྷན་པ་མཐའ་གཞན་ཡང་ཡོད་ན་ཡང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མི་ཤེས་བཞིན། དེ་
 བཞིན་ཡི་གཏེ་འཇུག་ཚུལ་རྣམས། སྐྱ་བ་ཀུན་ལ་གནས་ཀྱུར་ཀྱང་། རང་ཚུལ་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པས། དོན་
 ལ་སྐྱོར་བ་ག་ལ་ཤེས། དེ་ཕྱིར་སྐྱ་བའི་དབང་ལུགས་གི། ཇིས་སྐྱས། ཞེས་པ་ལྟ། དཔེ་ཇི་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་
 སེམས་ཅན་རྣམས་ལ། གཞུགས་སྟོན་ལུང་པོ་དང་། མིག་གི་ཁམས་སྟོན་ཁམས་དང་། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་
 ལྷན་པར་རང་རང་ལ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ལྷན་པའི་མཐའ་བཞག་པ་བཞན་ཡང་གངས་ཅན་པའི་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྡན་དང་། ཐེག་
 ཆེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་ལྟེ་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པའི་དེ། སྟོན་ནས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འགྲོགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུའི་
 ལྷན་པ་གཞན་གཞན་གྱིས་མ་བསྟན་ན། རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་རང་གི་ཡི་གེ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འཇུག་
 པའི་ཚུལ་ཡང་ལྷན་པ་སོ་སོ་འཇུག་པའི་སྐྱ་སྐད་ཀྱི་སྐྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་ལྟ་མེད་པ་མི་སྲིད་
 ཀྱང་། གཞན་གྱིས་བརྗོད་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡི་གེ་རྣམས་མིང་ཚོགས་སྟོན་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་
 ཤེས་ན། མིང་ཚོགས་ལ་སྟོན་པ་དེ་རྣམས་ལྟེ་གཉིས་ལྟེ་གཉིས་དོན་ལ་ཇི་ལྟར་སྐྱོར་པའི་ཚུལ་ག་ལ་ཤེས་ཏེ་མི་ཤེས་སོ།
 དེམས་ན་སྐྱང་དོར་མཐའ་དག་ཤེས་པའི་རྒྱ་མིང་ཚོགས་ཡི་གཏེ་སྐྱོར་བ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བོད་སྐད་ལ་མཁོ་བའི་
 བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་འཇུགས་ལྷན་པ་ལ་སྟོན་པའི་སྐྱ་བའི་དབང་ལུགས་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་བརྗོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཇིས་

ཕ་འབྲངས་ནས་ཐུ་མི་བདག་གིས་བརྟེ་བས་སྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པོ།

གཉིས་པ་དགོས་པ་དེ་འགྲུབ་པར་སློན་པ་ནི། འདི་ཀུན་རྟོགས་གྲུར་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ། དེ་ལྟར་ཡི་གའི་འཇུག་
པ་ལེགས་པར་སྐྱར་བའི་ཚུ་ལ་འདི་གངས་ཅན་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་རྟོགས་ནས་མིང་ཚོགས་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱོངས་པ་
མེད་པར་སྐྱ་བའི་དབང་ལུག་ཆེན་པོར་གྲུར་ཅིག་ཅེས་ཅིང་དགོས་དེ་རྣམས་འགྲུབ་པའི་ལུགས་སློན་མཛེད་པའོ། སྐྱས་པ།
ལྷ་གྲ་སེའི་དབྱུང་ལ་རབ་ལུགས་ཤིང་། ལག་པའི་མིག་ལ་དབྲངས་འཇུག་བཞི་བཅུ་དང་།

མཚམས་ཀྱི་བསྐོད་པར་འཕུལ་རྟེན་རྟེ་བུང་གིས།	བརྒྱན་པའི་འཕོད་བྱ་ལྟན་པ་གང་དེ་ཡིས།
གངས་ཅན་མིག་གཅིག་སམ་སྟོ་ཏ་ཡི་གཞུང་།	གངས་ཅན་བད་སྟོད་ཕྱི་མོ་སྐྱུ་རྟགས་དོན།
གངས་ཅན་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་ལེགས་པ་བད་བཞིན།	གངས་ཅན་བརྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་སྐྱར་མོད་ཀྱི།
རྒྱལ་བརྟན་སྐྱང་གཏེར་དུས་རིས་སྐྱབ་ལ་ཉེ།	དབང་གྲུར་མཁས་པའི་མཚོ་རྒྱས་པལ་ཆེར་བུམ།
གཟུ་ལུམ་སྟོད་པའི་འབྲང་བྱ་རང་དགར་རྒྱ།	བསེལ་སྟོངས་སྐྱེ་བའི་གདོང་སྐྱར་ཇི་ལྟར་སེལ།
གདུང་རྒྱལ་པལ་ཆེར་འདོད་ཡོན་སྟོང་ལ་ཡེངས།	སྐྱོམ་ཆེན་པལ་ཆེར་ཐོག་རྒྱན་བྱ་བས་བྲེལ།
མཁས་སྐྱོམ་པལ་ཆེར་ཚོང་ཞིང་ལས་ལ་སྟོད།	ཀྱི་མ་བུབ་བརྟན་སྐྱ་ཡིས་འདིར་བར་འགྲུར།
དོན་གཉེར་འདུན་པའི་ཀན་གཏིང་ནས་འགགས།	ལེགས་ཉེས་དེ་བའི་ཅོག་འགྲིབ་ཀྱིས་ནོན།
ལྷོགས་རྣུང་གདོན་གྱིས་མ་ན་ཆེར་བཟམས་པ།	དེ་དག་ལེགས་པ་བད་རྣ་དས་ཅི་ཞིག་བྱ།
འོན་ཀྱང་གཟུར་གནས་དཔྱོད་ལྟན་མཁའ་ལོར་གྱིས།	བསྐྱལ་ཚོགས་ཚ་ཟེར་ལན་མང་སྟོས་པའི་ཚ།
ལེགས་པ་བད་སྐྱང་རྟེ་སྐྱུག་དང་མི་གསྐྱ་གི།	རང་དབང་འདབ་སྟོང་ཅན་ལ་ཡོད་མ་ཡིན།
དེ་ཕྱིར་འདིར་དབང་ལེགས་བྱས་འབབ་ལྟན་མ།	བརྒྱལ་གཅིག་དུ་བསྐྱོམས་པའི་རྣམ་སང་རྒྱས།
རབ་སྐྱོངས་ལྱབ་འཇུག་རྒྱང་དུ་བཀུས་ལས་སྐྱར།	བྱང་ཆེན་རྒྱ་མཚོའི་གཤོས་སྐྱ་འཇུག་གྲུར་ཅིག།

ཅེས་ལུལ་གངས་ཅན་གྱི་སྐད་ཀྱིས་བད་སྟོད་པའི་བརྟན་བཅོས་སྐྱུ་ཚུ་པ་དང་། རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པའི་རྣམ་པ་བད་མཁས་
མཚོག་སི་ཏུའི་ལལ་ལུང་ཞེས་དེའི་འདི་ནི། སྐྱོམ་བརྟུན་མང་དུ་ཐོས་པའི་དགོ་སྟོང་རྒྱ་ན་མི་ཏུས་ནན་ཆེན་དོས་བསྐྱལ

མ་མཛོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་ངག་དབང་རྗོ་རྗེ་དཔལ་བཟང་པོའི་ལབས་དུལ་སྤྱི་པོས་རེག་པོར། སྤྱི་ལ
 ཁང་པ་རྗེ་ཏ་ཆེན་པོའི་ལལ་གྱི་བདུད་རྩི་ཆ་གས་ཚམ་སྤངས་པས་བོད་ཀྱི་བད་དག་གི་བཟུན་བཅོས་ཡལ་མོ་ཆའི་དགོངས་
 རྟོན་སྣ་བ་ལ་མཁས་པའི་མདུན་སར་མི་ལྷུ་མ་པའི་སློབས་པ་རུང་ཟད་ཐོབ་པའི་གྲུག་འཕྲི་དག་སྤོང་རྣམ་ལྷ་དུ་ཞེས་བྱ་བས་
 སྤུམ་རྟགས་དང་སྣ་སྟོང་དང་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་བོད་ཀྱི་བད་སྟོང་པའི་བཟུན་བཅོས་རྩ་འབྲེལ་མང་པོ་ལ་ཞིབ་
 ཏུ་དབྱུང་དེ། དེ་དག་གི་ལེགས་ཆ་མཐའ་དག་ལྷོགས་གཅིག་ཏུ་བདུས་ནས་རང་ལོ་སོ་ལྷ་བ་ཟད་པ་ཞེས་པ་མེ་ལྷག་ལོའི་
 ལྷོ་བཞེན་ལྷ་པའི་དཀར་ཚེས་དགའ་བ་བྱེད་པོའི་རྟོན། བཀའ་གཡམས་དུ་བཞུད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དབྱེད་ཆུའི་རི་ཁྲོད་དགའ་ལྷན་
 རྩའི་སྤོང་ཁང་དུ་སྤྲར་བ་འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བཟུན་པ་རིན་པོ་ཆེ་གངས་ཅན་གྱི་སྤོངས་སུ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་
 བྱེད་རུས་པར་གྱུར་ཅིག།

མཁས་མང་རྣམས་ཀྱི་གསུང་གི་གནད་བདུན་པའི། མཁས་མཚོག་སེ་དུང་ལལ་ལྷང་འདི་ཉིད་ལ།
 དེ་རུང་སྤྱི་གར་ཏེ་རྩེ་ལོས། མཁས་འདོད་ཀུན་ལ་ཕན་ཕྱིར་ཐུར་བསྐྱབས་དགོས།
 གནས་སྐབས་བོད་ལོག་དགའ་གནད་བདེ་རྟོགས་ཅིང་།
 མཁས་བྱག་རྣམ་མཁུན་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་བཤོ།